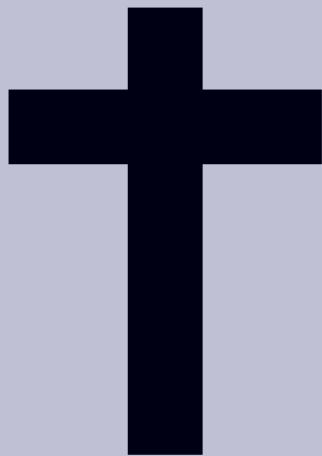


Nawuri



Nawuri: Ibwaare Katowe Kyula Pupwe New Testament

Nawuri

Nawuri: Ibwaare Katowε Kyula Pupwε New Testament

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nawuri

Contributor: Ghana Institute of Linguistics, Literacy and Bible Translation

All rights reserved.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025
213815b7-495e-5855-bcae-f5f647c6161e

Contents

Matiwu	1
Maki	40
Luka	64
Gyōn	105
Krisito Asunpu mū kusun .	136
Roma abi	173
1 Korinto abi	191
2 Korinto abi	209
Galati abi	220
Efeso abi	227
Filipi abi	233
Kolose abi	237
1 Tesalonika abi	241
2 Tesalonika abi	245
1 Timoti	247
2 Timoti	252
Titusi	255
Filemon	257
Hibriwu abi	258
Gyemisi	271
1 Pita	276
2 Pita	281
1 Gyōn	284
2 Gyōn	288
3 Gyōn	289
Gyudi	290
Asinlēs kaapusa	292

Yesu Krisito Asun Danburasa fεε kanan mu nū Matiwu kyvrcō mu

*Yesu Krisito
Mu Naana Ana
Kakvugē Tō Nkyaga Su
(Luka 3:23-38)*

¹ Kanan mu nū Yesu Krisito kakvugē to kinaana ki du ndee. Yesu Krisito lū Owura Dawidi kanaana to, nū Dawidi mōo lu Abraham kanaan to.

² Abraham mu-bii i gye Isaki, nū Isaki mu-bii i gye Gyekobu, nū Gyekobu mōo mu-bii ana i gye Gyuda maa mu-supu ana.

³ Gyuda mu-bii ana i gye Peresi maa Sera, nū bamu-nyi i gye Tama.

Peresi mu-bii i gye Hesiron, nū Hesiron mōo mu-bii i gye Ram.

⁴ Nū Ram mu-bii i gye Aminada, nū Aminada mu-bii i gye Naason, nū Naason mu-bii i gye Salimon.

⁵ Nū Salimon mu-bii i gye Bowasi, nū mu-nyi i gye Rahabu, nū Bowasi mu-bii i gye Obedi, nū mu-nyi i gye Rufu, nū Obedi mu-bii i gye Gyeese.

⁶ Nū Gyeese mu-bii i gye Owura Dawidi. Nū Owura Dawidi taa okuyi mu nū o daa o gye Yuriya mu-ka kuvugē Solomon.

⁷ Solomon mu-bii i gye Rehobowam, nū Rehobowam mu-bii i gye Abigya, nū Abigya mu-bii i gye Asa.

⁸ Nū Asa mu-bii i gye Gyechosafati, nū Gyechosafati mu-bii i gye Gyehoram, nū Gyehoram mu-bii i gye Yusiya.

⁹ Nū Yusiya mu-bii i gye Gyotam, nū Gyotam mu-bii i gye Ahasi, nū Ahasi mu-bii i gye Hesekiya.

¹⁰ Nū Hesekiya mu-bii i gye Manase, nū Manase mu-bii i gye Amon, nū Amon mu-bii i gye Gyosiya.

¹¹ Nū Gyosiya mu-bii i gye Gyekoniya maa mu-supu ana.* Kanan saja manja nū Babilon abi ba ka kitaa Isirayi abi waa bamu anye mu.

¹² Nū lu saja mu nū ba yegē Isirayi abi mu nū ba kitaa kpee Babilon naa fuu saja mu nū ba kuvugē Yesu mu, imu kakvugē to nkyaga su ndee.

Gyekoniya mu-bii i gye Selatiye, nū Selatiye mu-bii i gye Serubabeli.

¹³ Nū Serubabeli mu-bii i gye Abiyudi, nū Abiyudi, mu-bii i gye Eliyakim, nū Eliyakim mu-bii i gye Aso.

* **1:11 1:11** Gyekoniya manja nū ba bula bēe tū ye Gyehowakyin mu. † **1:16 1:16** Krisito kase i gye ye "Omu nū Ibwaare lee (ye o ba molige asa) mu."

¹⁴ Aso mu-bii i gye Sadoki, nū Sadoki mu-bii i gye Akim, nū Akim mu-bii i gye Eliyudi.

¹⁵ Nū Eliyudi mu-bii i gye Eleyasa, nū Eleyasa mu-bii i gye Matan, nū Matan mu-bii i gye Gyekobu.

¹⁶ Nū Gyekobu mu-bii i gye Gyosefu, Mēeri mu-kuli mu. Nū Mēeri manja i kuvugē Yesu mu nū bēe tū ye Krisito mu.[†]

¹⁷ Imu su lu Abraham saja naa fuu Owura Dawidi kanaana to kakvugē nkyaga su mu i gye kudu ana. Nū lu Dawidi naa fuu saja mu nū ba kitaa bamu waa anye mu kanaana to kakvugē nkyaga su i gye kudu ana. Nū lu saja mu nū ba yegē Isirayi abi lu Babilon naa fuu Krisito kakvugē saja mu gbaa gye kanaana to kakvugē nkyaga su kudu ana.

*Yesu Krisito Kakvugē
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Krisito kakvugē asin ndee. Ba taa mu-nyi Mēeri sa Gyosefu kekili, amaa poyi ke ba bii abaa mu, i ba fēe ḥkyi mu su oto, nū Kayaayu Kyrekyire mu i yegē nū i ba kanan.

¹⁹ Gyosefu mu nū o gye mu-kuli mu gye oṣa mu nū mu ikpa i kyiigi, nū maa mee biti fēe o ḥaabaa Mēeri asa nsana to su mu, o waa mu nfēere fēe ee biti o baala kina mu.

²⁰ Amaa Gyosefu, maa fe fale nfēere mu, nū ḥnyiripē Ibwaare kaboo lee mu n-yū kaapu mu idee to tōwe mu ye, "Gyosefu, Dawidi kanaana-bii, man waa kufuu fēe fu mēe ye fu taa Mēeri kili, lu fēe Kayaayu Kyrekyire mu i yegē nū o nyē oto.

²¹ Ee biti o kuvugē obii-nyinsa, ke fu yila mu kitu ye Yesu, kpali fēe mu ii biti o ba molige mu asa lu bamu alibi to."

²² Imu kipini i ba waa, ke i ba to fēe kanan mu nū ḥnyiripē bōla mu otōwepu su tōwe ye,

²³ "Kibite mu nū o man nyi ḥnyin ii biti o nyē oto kuvugē obii-nyinsa, ke ba tū mu ye Emanuweli," kumu kase i gye ye, "Ibwaare bu ane ase."

²⁴ Imu su Gyosefu maa kyinji mu, o kili Mēeri taa mu kpee mu kikpaare su fēe kanan mu nū Ibwaare kaboo sa kono ye o waa mu.

²⁵ Amaa Gyosefu man de ye Mēeri halu naa fuu saja mu nū o kuvugē obii-nyinsa mu. Nū Gyosefu yila mu kitu ye Yesu.

¹ Saŋja mu nii ba kuuŋge Yesu Krisito Betilehem kade mu nii ki bu Gyudeya ɔsuwule su mu, kanin saŋja maa mu Herodi i gye owura. Nii i ba fee, anyaaſinpu akwba lū kyōwe ilū ba Gyerusalem kade to,

² nii ba taase ye, "Nku kebii mu nii ba kuuŋge mu ye o be gyii Gyiwu abi kuwura mu? An wu mu kikyikpebi * maa paate lū kyōwe kili, nii an ba ye an be munja bonyaa mu."

³ Owura Herodi maa nu fale asin mu u tɔɔrɔɔ mu gaa ye Gyerusalem abi kpini.

⁴ Nii o tu Ibwaaare aseepu abilisa ye nbaraa akaapuru ba gyanje, nii o taase bamu ye, "Fine nii bee biti ba kuuŋge Krisito abee ɔmru nii Ibwaaare wula lees mu?"

⁵ Nii ba lees mu kono ye, "Bee biti ba kuuŋge mu Betilehem kade to Gyudeya ɔsuwule su." Lii fee Ibwaaare ɔtowepu ku wula kyrɔɔ yila ye,

⁶ "Fu Betilehem mu nii fu bu Gyudeya ɔsuwule su,

halu fu maa gye pi gbaa mu, fu gye okpare

lu fee fu to nii owura lala mu ii biti o hii,
nii mu ee biti o baa o gye fee nbulupu
okparu sa me asa Isirayi abi."

⁷ Tuto nii Owura Herodi tu anyaaſinpu mu lu ikaa su, nii o taase bamu ke o hii saŋja mu nii ba bu kikyikpebi maa lū mu.

⁸ Nii o sun bamu Betilehem tɔwe ye, "Fan kpee naa kii danburasa biti kebii mu. Nii fan kan wu mu mu fan ba tɔwe me, ke ngbaa me n kpee naa munja bonyaa mu."

⁹ Ba maa nu Owura mu ase lɔwe nii ba maa su bee kpee mu, opula to nii ba bwii wu kikyikpebi mu nii ba daa wu kyōwe kili mu, nii ki gyankpaa bamu kpee naa yile opula mu nii kebii mu bu mu susu kyεεkyεe.

¹⁰ Saŋja mu nii ba wu kikyikpebi mu, bamu ansi i gyii naa kyōn su.

¹¹ Ba maa loo kikpaara mu su mu, ba wu kebii mu maa mu-nyi Meeri, nii ba kyōn munja sun mu. Nii ba saŋje bamu ɔsula nii ba lees suwa ye tulale mu nii bee tii ye firanki-insensi ye tulale mu nii bee tii ye miire kee mu.

¹² Kamaa to mu Ibwaaare da bamu amu to idee to ye ba man bila bwii kpee Owura Herodi ase, imu su ba bɔla okpa pupwre su bwii kpee bamu ɔsuwule su.

Ba taa Yesu Sile

Kpe Egyipiti

¹³ Ba maa kyōn kamaa mu, ɔnyirupe Ibwaaare kaboo ba lees mu n-γii kaarup Gyosefu idee to tɔwe mu ye, "Kusu taa kebii mu maa mu-nyi sile kpee Egyipiti naa

kyina tutu naa fuu saŋja mu nii n biti n tɔwe fane ye fan lū tutu. Lii fee Herodi u kii ee biti kebii mu o moɔ."

¹⁴ Imu su o kusu taa kebii mu maa mu-nyi kagyanbwé nii ba sile kpee Egyipiti.

¹⁵ Tuto nii ba kyina naa fuu saŋja mu nii Herodi wu. Inimu i yegē nii asin mu nii ɔnyirupe Ibwaaare bola mu ɔtowepu su tɔwe mu ba to. Imu i gye ye, "Lii Egyipiti to nii n tu Mi-bii."

¹⁶ Owura Herodi maa bii fee anyaaſinpu mu ba pina mu mu, o nyi agbu gaa. Nii o sa kono ye ba moɔ nbii-nyinsa-bii mu nii ba man putu kyōn nsu nnyo su, nii ba bu Betilehem ye nde mu nii i kyaaboo kumu mu kpini. O yegē nii ba waa kanin nii li fee saŋja mu nii anyaaſinpu mu ba tɔwe mu ye ba wu kikyikpebi mu, ii biti i waa fee nsu nnyo.

¹⁷ Imu su asin mu nii ɔnyirupe Ibwaaare bola mu ɔtowepu Gyeremiya su tɔwe mu ba to. Imu i gye ye,

¹⁸ "Ba nu kusu lɔn kii Rama kade to,
u saawu yegē i su kusue,

Raheli ee sawu ee su mu-bii ana su.
Asa ba tɔwe yuula mu kokoło kpine,
lii fee mu-bii ana ba wu."

Ba Taa Yesu Bwii

Kpe Nasareti

¹⁹ Owura Herodi kelewu kamaa mu, ɔnyirupe Ibwaaare kaboo lees mu n-γii kaarup Gyosefu idee to Egyipiti ɔsuwule su,

²⁰ nii o tɔwe mu ye, "Kusu taa kebii mu maa mu-nyi bwii kpee Isirayi ɔsuwule su, lu fee bamu nii ba daa bee biti ba moɔ kebii mu ba wu."

²¹ Imu su o kusu taa kebii mu maa mu-nyi kpee Isirayi ɔsuwule su.

²² Amaa maa nu ye Akelasi i yii mu-se Herodi aya to ee gyii kuwura Gyudeya mu, kufuu ki kitaa mu ye tutu kikpe. Ibwaaare maa da mu kumu to idee to su mu, o kpeli kpee Galile kibaafon.

²³ Nii o naa kyina Nasareti kade mu to. Inimu i yegē nii asin mu nii Ibwaaare ɔtowepu tɔwe lii kebii mu su mu ba to. Asin mu i gye ye, "Bee biti ba tii mu ye Kanasareti-nyin."

3

Gyɔn Lɔŋɔ Okpa

Sa Yesu Kiba

(Maki 1:1-8; Luka 3:1-18; Gyɔn 1:19-28)

¹ Kanin saŋja maa mu, Gyɔn mu nii ee gyee asa Ibwaaare kekyugyee mu, ba Gyudeya ofuli su ee tɔwe abwaaresin ee sa asa

* 2:2 2:2 Kikyikpebi maa paate lū fale mu, u kaarup ye ba kuuŋge owura kpare ku.

² ye, "Fan yegē alibi kīwaa, lū fēe Ibwaare kuwura-gyii mū ki tiri to."

³ Gyōn nūmū asin nū Ibwaare otōwēru Isaya wōla kyōrōo waa Asinkyan yilasa mū to mū ye,

"Csa kū bū ofuli sū ee kuusi ee tōwe ye,

'Fan lōjō Oñyiripē okpa mū,
ke fan waa okpa mū ntintin sa mū.'

⁴ Nyōoma ifuu nū ba taa waa Gyōn atō bunsa, nū kutoibwaaya ḥōvōle kīrisū i ḥōmina mū kasiye to. Mū agyito-gyisa mōo i gye ntuntunbi ye ḥōmasan.

⁵ Asa ba lū Gyerusalem kade to ye Gyudeya isuwōle sū ye Gyōdan kabaafon kpini ba mu ase.

⁶ Ba lee bamu alibi tōwe, nū o gyee bamu Ibwaare kekyugyee Gyōdan ḥōvōl mū to.

⁷ Gyōn maa wu Farasii ye Sadusi abi gaalaagaa ba maa ba mū ase, ke o gyee bamu kekyugyee mū, o taase bamu ye, "Fane ananse banimū, animū i tōwe waa fane ye fan sile lū Ibwaare agbu mū nū i ba asa su mū to?

⁸ Fan waa ato mū nū i dagaa ke u kaapu fēe fan yegē alibi kīwaa.

⁹ Fan man da fane nkolo sū tōwe ye, 'Ane naana i gye Abraham umu sū an sū kamōlige.' N tōwe fane kesintin fēe Ibwaare i taale taa abuu nūmū biliŋi anaana-bii sa Abraham.

¹⁰ Nbūnbū būrē, Ibwaare wōla taa kpanfa yila iyu mū ilin to o gyoo. Nū oyu kūmaa mū nū ki mēs soyi abi mū, bee biti ba ḥōku tūu ke ba taa waa fulon to.

¹¹ "Nkyu nū mēs me n sū n gyee fane Ibwaare kekyugyee ke u kaapu fēe fan yegē alibi kīwaa. Amaa omu nū o bu me kamaa ee ba mu kyo me gaa, nū n man dagaa gbaa fēe n sula mu asibita. Mēs mū būrē Kayaayu Kyōrekyire ye fulon nū ee biti o taa gyee fane Ibwaare kekyugyee.

¹² O sū mu kuto kyaalesa mu kubaa to, ke o kyaale ayubi mu lee afunfuntee mu to waa kikyunkun to. Ee biti o taa afunfuntee mu waa fulon mu nū i mee dun mu to."

Yesu Kekyugyee

(Maki 1:9-11; Luka 1:21-22; Gyōn 1:31-34)

¹³ Tōto nū Yesu lū Galile ḥōswōle sū ba Gyōdan ḥōvōl mū to Gyōn ase, ke o gyee mu Ibwaare kekyugyee.

¹⁴ Amaa Gyōn kpan mū n-yū ke o kyēegē Yesu nfeerē, nū o tōwe mu ye, "Fēe fu i dagaa fēe fu gyee me kekyugyee, nū fu i ba me ase ye n gyee fu?"

¹⁵ Nū Yesu lee kono ye, "Yegē i waa kanū nbūnbū nūmū, lū fēe okpa nūmū sū nū i dagaa a maa waa umu nū Ibwaare biti mu kpini." Nū Gyōn kyula gyee Yesu Ibwaare kekyugyee.

¹⁶ Gyōn maa dan gyee Yesu Ibwaare kekyugyee lōwē mū, Yesu lū ḥōvōl mū to. Opula manja to nū sūsū bugi to, nū o wu Ibwaare Kayaayu Kyōrekyire maa kpilige fēe kuwura-lōpo ba gyōjō mū sū.

¹⁷ Nū ḥōvōl kū lū sūsū tōwe ye, "Oñimū i gye me kōkōlō to obii-bitisa, nū mū i bōla mi ansi."

4

Sitaane Tūv Yesu Tō Kū (Maki 11:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Tōto nū Kayaayu mū sūla Yesu kpee ofuli sū, ke Sitaane o naa tūv mū to kū.

² Maa waa nojmina nke adina kakyuwapse ye kagyanbwē mū, akun u mōo mū.

³ Nū Sitaane ba mū ase ba tōwe mū ye, "Nū fū kan fū gye Ibwaare Mu-Bii mū, tōwe abuu nūmū ke i biliŋi agyito."

⁴ Nū Yesu lee kono ye, "Ba kyōrōo waa Asinkyan yilesa mū to ye, 'Man gye agyito wōle nkōn u sa nyimisa nkpa, amōo asin mū nū i lū Ibwaare kono to.'"

⁵ Tōto nū Sitaane taa mū kpee Gyerusalem, kade kyōrekyire mū to naa yile kabwaare-sunkpa aye mū ketin to sūsu.

⁶ Nū o tōwe ye, "Nū fū kan fū gye Ibwaare Mu-Bii mū, fugi tuyé kase. Lū fēe ba kyōrōo waa Asinkyan yilasa mū to ye, 'Ibwaare ii biti o sa mū nbōo kono lū fū su,

nū bee biti ba taa bamu abaa sogita fb,

ke fū kiyaa kū man nye wate abuu.'

⁷ Yesu bwii lee kono ye, "Ba bila kyōrōo waa Asinkyan yilasa mū to ye, 'Man tūv fū-Nyiripe Ibwaare to kū.'

⁸ Sitaane bila taa mū kpee kibū lala kū sū, nū o kaapu mu kuwura-gyii kūmaa mū nū ki bu dulinyaa nūmū to ye umu bonyaa mu.

⁹ Nū o tōwe ye, "Nū fū kan muṇā sun mē mū, n biti n taa nūmū kpini sa fu."

¹⁰ Nū Yesu tōwe mū ye, "Sitaane, nate lū mē ase. Lū fēe ba kyōrōo waa Asinkyan yilasa mū to ye, 'Muṇā sun fū-Nyiripe Ibwaare, nū mo nkōn nū fu sun.'

¹¹ Tōto nū Sitaane yegē mū, nū Ibwaare nbōo ba kye Yesu to.

Yesu Piili Mu Kusun

Mū Kase

(Maki 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Yesu maa nu ye ba kitaa Gyōn tii obu mū, o bwii kpee Galile.

¹³ Nū o lū Nasareti kpee Kapanum kade to naa kyuna. Kade manja bu Galile ḥōvōl lala okaa, Sebulun maa Naftali kabaafon mū.

¹⁴ I waa kanan nii ke asin mu nii lbwaare otowepu Isaya towes li nde maaja su mu i ba to. Asin mu i gye ye,

¹⁵ "Sebulun osuwule ye Nafitali osuwule, nde mu nii i bu okpa mu nii kii kpee ope ase,

nde mu nii i bu Gyodan benbe mu, bamu nii ba man gye Gyiwu abi nii ba bu Galile,

¹⁶ asa mu nii ba te kitentenbiri to mu, ba wu kujmanjesa kpare mu.

Asa mu nii ba tiye lewu kitentenbiri osuwule su mu, kujmanjesa ki liu bamu su."

¹⁷ Liu kanun sanja maaja nii Yesu piili ee towe asin danbirasa mu ye, "Fan yege alibi kwaa, liu fee svsu kuwura-gyii mu ki tiri to."

*Yesu Tu Mu Abulapu Gyankpaasa
(Maki 1:16-20; Luka 5:1-11)*

¹⁸ Yesu maa kyina o naa Galile ope su mu, o wu ikun akitapu anyo, Simon mu nii ba bila bee tu mu ye Pita ye mu-supu Andiruwu yege bee tuu kisawu ope mu to bee kitaa ikun.

¹⁹ Nu Yesu towe bamu ye, "Fan ba buu me, ke n waa fane asa akitapu."

²⁰ Nu opula maaja to ba yege bamu asawu mu, nii ba buu mu.

²¹ Maa kyaga su ee kpee mu, nii o naa wu oku maa mu-supu, bamu i gye Gyemisi maa Gyon, Sebedi mu-bii ana. Ba maa bamu-se Sebedi ba bu okulu to bee lojo bamu asawu. Nu Yesu tuu bamu.

²² Opula maaja to ba yege okulu mu ye bamu-se nii ba buu mu.

*Yesu Kye Alorpu
(Luka 6:17-19)*

²³ Nu Yesu nate kyaaboo Galile osuwule su ee kaapu asa asin danbirasa mu liu lbwaare kuwura-gyii mu su kabwaare-kole ogyanekpa kumaa numu to yege ee kye alo kumaa numu.

²⁴ Mu kitu i yaase loo Siriya osuwule su kpini, nii asa ba taa alorp mu nii ba su alo yiri-yiri biya mu. Aku bamu n-yii to i ko bamu gaa, niiaku mooc nbwii libi bee toorcoo bamu, aku bee lo kigbingbin, niiaku mooc ba gye amugbole-mugbole, nii Yesu kye bamu kpini.

²⁵ Asa damante ba liu Galile ye Dekapoli ye Gyerusalem ye Gyudeya ye Gyodan benbe kpini ba buu mu.

5

*Yesu Towes Abwaaresin Kibii Su
(Luka 6:20-23)*

¹ Yesu maa wu saky mu, o dii kpee kibii-bi ku su naa kyina kumu su, nii mu abulapu ba ba mu ase tuo.

² Nu o piili ee kaapu bamu ee towe ye,

³ "Kusee i gye sa bamu nii ba taa bamu n-yii tuu lbwaare nkvn su, liu fee svsu kuwura-gyii mu ki gye bamu lee.

⁴ Kusee i gye sa bamu nii bee boota to, liu fee bamu nii lbwaare ii biti o yuula bamu nkolo.

⁵ Kusee i gye sa bamu nii bee biya bamu n-yii kase, liu fee bamu ii biti ba gyii kase mu fee bamu kapatiye.

⁶ Kusee i gye sa bamu nii bamu ansi i payi ikpa kikyiggi su, liu fee bamu nii lbwaare ii biti o yeges ba njme liu bamu ato bitisa to.

⁷ Kusee i gye sa bamu nii bee wu bamu birisa ana kuvwee, liu fee bamu nii lbwaare ii biti o wu kuvwee.

⁸ Kusee i gye sa bamu nii ineesi ku man bu bamu kokolo to, liu fee bamu ii biti ba wu lbwaare.

⁹ Kusee i gye sa bamu nii bee biya keyuula asa nsana, liu fee bamu nii lbwaare ii biti o tu ye Mu-bii ana.

¹⁰ Kusee i gye sa bamu nii ba nyanla bamu fee bamu ikpa maa kyiigi lbwaare aset su mu, liu fee bamu nii svsu kuwura-gyii mu ki gye bamu lee.

¹¹ "Kusee i gye sa fane mu nii asa bee saale, nii bee nyanla fane nii bee tin antujesa bee towe asin libi bee gyaga fane su, fee fan maa gye me abulapu su.

¹² Fan yege i waa fane okon ke fane ansi i gyii, liu fee fane kokoka lala ki de ki gyro fane lbwaare aye. Kpalu fee kanun maaja nii ba daa nyanla lbwaare atowepu mu nii ba wola gyankpaa fane ba mu.

*Fan Du Nin Fee
Nfole Ye Iymajesa
(Maki 9:50; Luka 14:34-35)*

¹³ "Fan du nii fee nfole sa asa dulinyaa to. Amaa nii nfole kan pan imu okon mu, mne nii fu bila taale taa waa imu ke i waa okon? I man bila i su kyaare, amoo ba taa kyeege foyst ke asa ba nate su.

¹⁴ "Fan du nii fee iymajesa sa asa dulinyaa to. Kade lala mu nii ki gyan kibii su mu mee taale baala.

¹⁵ Nu oku mee tuwa fitila, ke o taa waa kolobi to. Amoo o taa gyaga fitila ogyangakpa ke ki baa ki kui okumaa numu to kirkpaara mu su.

¹⁶ Okpa kuluun maaja su fan yege fane iymajesa i baa i kui to sa asa, ke ba wu fane asun danbirasa mu nii fen waa mu, ke ba yun fane-Se lbwaare mu nii o bu svsu mu.

*Yesu Man Ba Ye
O Be Nyita Ibwaare
Asinkyian Yilasa Mu*

¹⁷ "Fan man fe nfeere fee n ba nūn ke n ba lees Mosesi nbara mu ye Ibwaare atowepu kukaapu mu lū to. N man ba nūn ke n ba lees imu lū to, amaa n ba nūn ke bamu kukaapu mu i ba to.

¹⁸ N tōwe fane kesintin ye, naa fuu sajja mu nū susu ye kase ii biti i muuri mu, halu nbara mu to kukuvaroobii pii gbaa, abee imu kitobi mee ye i koooge su, amoo kuto kumaa ii biti i ba to.

¹⁹ Imu su okumaa mu nū o kina kibuu nbara mu to kipii, nū ee kaapu asansa ye ba waa kanin mu, ee biti o baa o gye osa pii Ibwaare kuwura-gyii mu to. Amaa okumaa mu nū o buu nbara mu, nū ee kaapu asansa gbaa ye ba buu imu mu, ee biti o baa o gye nyumisa kpare Ibwaare kuwura-gyii mu to.

²⁰ Imu su n tōwe fane fee, nū fane ikpa i man kyiigi i kyo nbara akaaporu ye Farasii abi mu, fan mee ye fan nye loo Ibwaare kuwura-gyii mu to kakaaku."

*Yesu Asin Kaapusa
Lii Agbu Su*

²¹ Yesu bila tōwe ye, "Fan nu Mosesi nbara mu maa tōwe adidaapu mu ye, 'Man kan mōo nyumisa. Okumaa mu nū o mōo nyumisa mu, bee biti ba bun mu kwpwe.'

²² Amaa n tōwe fane ye, okumaa mu nū o nye agbu waa mu töoma mu, bee biti ba bun mu kwpwe. Nu okumaa mu nū o saale mu töoma ye o man bu sehn to mu, ee biti o nye asin Gyiwu kubu-kubu abulisa mu nū bee tū ye Sanhediri mu ansi. Nu okumaa mu nū o saale mu töoma ye, 'Fu omelensipu nimu' mu, ii biti o loo awurufu fulon yen-yen to.

²³ "Imu su, nū fu kan biya fu saraga ke fu ba lees Ibwaare kaswū su, nū fu nyinji fee fu waa fu birisa alibi ku mu,

²⁴ yegē fu saraga yila tuto ke fu bwii kpee, ke faa fu birisa mu fan lojo abaa nsana, pooyi ke fu bwii ba lees fu saraga mu sa Ibwaare.

²⁵ "Nu oku kan samaa fu asin ogiyikpa mu, sun mata mu pooyi asin kigyi kake mu ki fuu. Amaa nū i man kan ba kanin mu, ee biti o taafu sa asin ogiyipu mu, ke mōo mu o taa fu waa abu tiipu okusupu abaa to ke o tii fu obu.

²⁶ N tōwe fu kesintin fee, fii biti fu baa fu bu tuto naa fuu sajja mu nū fii biti fu-ka fu koko mu lōwē.

*Kanyin Ye Kakyi Biti
Kigyagaa Asin
(Matiwu 19:9; Maki 10:11-12; Luka 16:18)*

²⁷ "Fan nu Mosesi nbara mu maa tōwe ye, 'Man waa kanyin biti abee kikyuu biti kigygaga.'

²⁸ Amaa me i tōwe fane nū fee, okumaa mu nū o kui kikyuu waa mu nfeere fee o din nye maa mu ba buga nūn, o tyee waa kikyuu biti alibi mu koko to.

²⁹ Imu su nū fu gyisa kinsi kii biti ki yegē ke fu waa alibi mu, kyoole kumu foyi. I buron sa fu fee fu maa pan fu katun ku, i kyo fee ba maa taa fu n-yū kpini naa tuu awurufu fulon yen-yen to.

³⁰ Nu fu gyisa kibaa kii biti ki yegē ke fu waa alibi mu, tun kumu foyi. I buron sa fu fee fu maa pan fu katun ku, i kyo fee ba maa taa fu n-yū kpini naa tuu awurufu fulon yen-yen to.

Okyuu Kekina Asin Kaapusa

³¹ "Nu Mosesi nbara mu ba bila tōwe ye, 'Okumaa mu nū o kina mu-ka mu, dagaa maa kyuroo kekina owole sa mu.'

³² Amaa me i tōwe fane ye, okumaa mu nū o kina mu-ka nū i man gye ye okyuu mu lū mu kamaa mu, o yegē okyuu mu waa alibi kekili to. Nu onyin kumaa mu nū o kili okyuu manja gbaa mu waa alibi kekili to.

Ntan Kibō

³³ "Fan bila nu Mosesi nbara mu maa tōwe adidaapu mu ye, 'Man bo ntan ke fu laanje, amaa i dagaa fu maa waa kanan mu nū fu bo ntan sa Onyiripe Ibwaare mu.'

³⁴ Amaa nbūnbū me i tōwe fane ye, fan man bo ntan kpini-kpini. Fan man taa suvu bo ntan, lii fee tuto i gye Ibwaare kuwura-gya.

³⁵ Fan man taa kase bo ntan, lii fee tuto i gye Ibwaare ayaa ogyagakpa. Fan man taa Gyerusalem kade bo ntan, lii fee kumu i gye Owura kpare mu kade lala.

³⁶ Man taa fu kumu bo ntan, lii fee fu mee taale waa kinyinibi kuvun kifufuli abee kilenbiri.

³⁷ Amaa fan yegē fane katowe ki baa kugye Eehn abees ayee. Nu fu kan bo ntan ko tii su mu, i lii Sitaane ase nūn.

*Fan Man Taa Alibi Ka Alibi Kukō
(Luka 6:29-30)*

³⁸ "Nu fan bila nu Mosesi nbara maa tōwe ye, 'Nu oku kan boyi oku kinsi mu, i dagaa be boyi ngbaa mu lēe. Nu oku kyiigi oku kinyi mu, i dagaa be kyiigi ngbaa mu lēe.'

³⁹ Amaa me i tōwe fane ye, nū oku kan waa fu alibi mu, man taa alibi ka mu kuko. Nu oku kan kpa fu otan gyisa su mu, bilinjaa bina su sa mu ke o kpa tii su.

⁴⁰ Nu oku kan taa fu kpee asin ogiyikpa ke o kooole fu kaale mu, taa fu balimaasu tii mu su.

⁴¹ Nii ɔku kan nyan fu, fee fu sula mu ἰσὐλα κριὰ μὸνοι λύλων μὸν, σὐλα ὑμὶ κριὰ μὸνοι ἀνόι.

⁴² Nii ɔku kan ba kule fu kuto ku mu, sa mu. Abees nii ɔku kan ba ye fu paala mu kuto ku mu, sa mu.

Nye Kebiti Sa Fv-dvn Ana

(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ "Fan nu Mosesi nbara mu maa bila towe ye, 'Fan nye kebiti sa fane toomaa ana, ke fan kisi fane-dvn ana.'

⁴⁴ Amaa me i towe fan ye, fan nye kebiti sa fane-dvn ana, ke fan kule kabwaare kule sa fane anyanlapo,

⁴⁵ ke fan baa fan du fee fane-*Se* mu nii o bu svsu mu. Mu i yege nii mu kyoewē u lū ee sa alibi awaapo ye adanburasa awaapo, nii ee yege bولayi u da ee sa bamu nii bamu ikpa ii kyiigii, ye bamu nii bamu ikpa i man kyiigii.

⁴⁶ Nii fan kan fan su kebiti sa bamu nii bee biti fane nkun mu, minē kükökä nii fen biti fan nye? Man gye kanin maŋa nii alibi awaapo gbaa bee waa nii abee?

⁴⁷ Nii fan kan fen fwaala fane tomaa ana nkun mu, minē kuto nii fan waa fan kyo kuto mu nii ɔkumaa nūmu u waad? Man gye kanin nii idakpa asunpu gbaa bee waa nii?

⁴⁸ Imu su i dagaa fane kibaabuto maa du kyeekeye, fee kanan mu nii fane-*Se* mu nii o bu svsu mu du kyeekeye mu.

6

Kikaapo Lu Atɔ Kekeε Su

¹ "Fan baa fan da su ke fan man waa fane adanburasa asa ansi su, ke ba nye wu fane. Nii fan kan waa kanin mu, fan mee ye fan nye kükökä lu fane-*Se* mu nii o bu svsu mu ase.

² "Imu su nii fu kan kee otiripu ato mu, man taa da kibonbon fee kanan mu nii nno nnyo-nnyo wuya ana mu bee was kabwaare-kule ἰγανέκπα ye agbeni su ke asa ba nye yin bamu mu. N towe fane kesintin fee ba tee wula nye bamu kükökä luwe.

³ Amaa nii fu kan kee atiripu afulee mu, man yege fu-bina kibaa o bu kuto mu nii fu gyisa kibaa mu waa mu,

⁴ ke fu kakae i waa asiiri to. Saamu fu-*Se* mu nii ee wu kuto mu nii fu waa asiiri to mu, ii biti o ka fu kuko.

Kabwaare Kule

(Luka 11:2-4)

⁵ "Nii fen kan fen kule kabwaare-kule mu, fan man waa fee nno nnyo-nnyo wuya ana mu, lu fee bee biti kiyile

kabwaare-kule ἰγανέκπα ye agbeni nkpankyere bee kule kabwaare-kule, ke asa ba nye wu bamu. N towe fane kesintin fee, ba wula nye bamu kükökä luwe.

⁶ Amaa nii fu kan fu kule kabwaare-kule mu, loo fu obu to ke fu tii, ke fu kule kabwaare-kule sa fu-*Se* mu nii ɔku mee wu mu mu. Saamu fu-*Se* mu nii ee wu kuto mu nii fu waa asiiri to mu, ii biti o ka fu kuko.

⁷ Nii fan kan fen kule kabwaare-kule mu, fan man towe ntowē bɔnswusa mu nii i man su kase fee idakpa asunpu lee mu. Lu fee bee fe nferee nii fee bamu kükökä bɔnswusa mu, ii biti i yege ke i ba to sa bamu.

⁸ Imu su fan man waa fee bamu, lu fee fane-*Se* nyi kuto mu nii kii tiri fane poyi nii fen kule mu mu.

⁹ "Nii fen biti fan kule kabwaare-kule mu, fale nii i dagaa fan maa towe.

'An-*Se* Ibwaaře mu nii fu bu svsu,

yege asa ba bonyaa fu kitu.

¹⁰ Yege fu kuwura-gyii mu ki ba, ke fu yege fu kebiti ki waa kase su nfiu, fee kanan mu nii ki du svsu mu.

¹¹ Sa ane kake komaa agyito.

¹² Taa ane alibi kee ane, fee kanan mu nii ane gbaa ane an taa bamu nii bee waa ane alibi kee bamu mu.

¹³ Man yege a loo kuto to kii to, amaa lee ane lu olilibili mu abaa to. Lu fee kuwura-gyii ye ɔlun,

ye bonyaa i gye fu lee kakpaa.*

¹⁴ Lu fee nii asa ba waa fane alibi nii fan taa kee bamu mu, fane-*Se* mu nii o bu svsu mu gbaa ii biti o taa kee fane.

¹⁵ Amaa nii fan kan fan man taa asa alibi kee bamu bire, fane-*Se* mee ye o taa fane alibi kee fane.

Nojmina

¹⁶ "Nii fan kan waa nojmina mu, fan man waa fane ansi to kowee kuwu fee kanan mu nii nno nnyo-nnyo wuya ana bee waa mu. Bee nyaanje bamu ansi to ke asa ba nye wu ye ba ɔmina kono. N towe fane kesintin fee ba wula nye bamu kükökä luwe.

¹⁷ Amaa nii fu kan ɔmina kono mu, fwii fu ansi to, svswa nfo ke fu seyi fu kumu to.

¹⁸ Saamu, asa ba mee ye ba wu fee fu ɔmina kono, amoo fu-*Se* mu nii ɔku mee wu mu mu nkun. Fu-*Se* mu nii ee wu kuto mu nii fu waa asiri to, ii biti o ka fu kuko.

Fan Taa Fane Ansi

Gyaga Svsu Atɔ Su

(Luka 12:33-34)

* 6:13 6:13 Ba kyurco gyaga su waa didaa iwole iku to ye, Lu fee kuwura-gyii ye ɔlun, ye bonyaa i gye fu lee kakpaa.

19 "Fan man kuvla kapatiyē yila kase su nfi sa fane n-yi, nfi nūmu nū itaburita ye nkandira ii nyita imu, nū ayu bee loo bee yuuri imu.

20 Amaa fan kuvla kapatiyē yila sūsu sa fane n-yi, katin mu nū itaburita ye nkaduro i mēe taale nyita imu, nū ayu ba mēe taale loo naa yuuri imu.

21 Lii fee katn mu nū fu kapatiyē bu mu, totu nū fu nfere gbaa i bu.

22 "Nyimisa ansi i gye mu kayi-wule mu fitila. Nu fu ansi i kan i boron bire, fo kayi-wule mu kpini gye ijmanjesa nūn.

23 Amaa nu fu ansi i kan i man boron bire, fo kayi-wule mu kpini bu kitentenbiri to nūn. Imu su nū fitila mu nū ki bu fo to mu gye kitentenbiri mu, ii biti i waa kitentenbiri tumm.

24 "Oku i gye oku mēe taale sun anyiripē anyo. Ee biti o kisi oku ke o nye kebiti sa oku, abee ee biti o nye sanja sa oku ke o yegē oku. Fan mēe taale sun Ibwaare maa afulee.

*Fan Man Yegē Asin
I Tccoc Fane
(Luka 16:13)*

25 "Imu su n towe fane ye, fan man yegē fane nkpa ya agyito mu nū fen biti fan gyii, abee imu nū fen nūu, abee fane kayi-wule ye ato bunsu asin i tooro fane. Nkpa i man kyo agyito abee? Nu kayi-wule mōo man kyo ato bunsu?

26 Fan kui nbwiibi mu nū ba bu afuu to mu, be mee duu nū ba mēe tijē, nū ba mēe kuvla agyito bee gyaga agyan su, amaa fane-Se mu nū o bu sūsu mu u sa bamu agyito. Fane asin i man tiri i kyo bamu nū abee?

27 Fane to omoo nū asin i maa tooro mu su mu, nū ee taale taa kerefi kuvlu tii mu nkpa su?

28 "Nu minē i waa nū ato bunsu asin i tooro fane? Fan kui kanan mu nū iyu ntutule i dan mu. I mee sun kusun nū i mēe luv ato bunsu i sa imu n-yi.

29 Amaa n towe fane ye, halu Owura Solomon maa mu ato bunsu danburasa kpini mu, i man boron fuu ntutule mu.

30 Nu fale nū Ibwaare u lojo afitiri mu nū ndaga i bu to, nū oke bee taa imu funti waa fulon to mu, minē waa nū o mēe ye o sa fane ato bunsu kuvyo? O, fane kukoole-gyii ki man kyo?

31 Imu su fan man tooro fane n-yi fen taase ye, 'Minē nū an biti a gyii?' abee 'Minē nū an biti a nuu?' abee 'Minē nū an biti a bun?'

32 Bamu nū be mee nyi Ibwaare mu fale ato kpini su nū bamu ansi i payi. Nu fane-Se mu nū o bu sūsu mu nyi fee fale ato nūmu maa tiri fane.

33 "Amaa fan gyankpaa kui biti Ibwaare kuwura-gyii mu ikpa ye mu ikpa kikyigisa mu, ke o taa ato nūmu kpini tii su sa fane.

34 Kanin su fan man tooro fane n-yi lu ato mu nū ii biti i ba oke. Fan yegē oke ato i kui imu gbaa-gbaa imu asin tirisa su.

7

*Fan Man Bun Kwpwe
(Luka 6:37-38, 41-42)*

1 "Fan man bun kwpwe, ke Ibwaare o man bun fane gbaa kwpwe.

2 Lii fee okpa mu nū fen bōla su fen bun fane birisa ana kwpwe mu, nū Ibwaare gbaa ii biti o bōla su bun ngbaa fane kwpwe. Nu koto kaalasa mu nū fan taa kaala sa fane birisa ana mu, kanin nū Ibwaare ii biti o kaala sa fane.

3 "Minē i waa nū fii wu keyubi mu nū ki bu fu birisa kinsi to, nū fu mee wu kagyakpoti mu nū ki de fu kinsi to?

4 Nene su nū fii taale towe fu birisa ye yegē n lee keyubi fu kinsi to, yegē kagyakpoti de ngbaa-gbaa fu kinsi to?

5 Fu nno nnyo-nnyo wuya, gyankpaa lee kagyakpoti mu nū ki bu fu kinsi to mu, poyi ke fu lan wu danburasa, ke fu lee keyubi mu nū ki bu fu birisa kinsi to mu.

6 "Fan man taa koto mu nū ki du kyirekyire mu sa igyoono, lii fee bee biti ba bilini yule fane su dunji fane waa kyabile-kyabile. Nu fan man taa fane ato kpare tuu sa akuuri, ke be kyigya imu su nyita.

*Fan Kve Liu Ibwaare Ase
(Luka 11:9-11)*

7 "Fan kve liu Ibwaare ase, ee biti o sa fane. Fan kui biti Ibwaare ase, fen biti fan wu. Fan da mu kebuno, ee biti o tigi sa fane.

8 Lii fee okumaa mu nū ee kve ee li Ibwaare ase mu, ee nye, nū okumaa mu nū ee kui ee biti mu, ee wu, nū okumaa mu nū ee da kebuno mu, ee tigi ee sa mu.

9 "Fane animu nū mu-bii u kve mu bodobodo ke o taa kubuu sa mu?

10 Abee nū ee kve mu okin nū ee taa kinanze ee sa mu?

11 Nu fane mu nū fan gye alibi awaapu mu gbaa fen nyi ato danburasa kitaa sa fane-bii ana mu, minē su nū fane-Se Ibwaare mu nū o bu sūsu mu mēe ye o kyla sa okumaa mu nū ee kve mu ato danburasa mu?

12 Imu su koto okumaa mu nū fen biti asa ba waa sa fane mu, fane gbaa fane fan baa fen waa kanin fen sa bamu. Inimu i gye Mosesi nbara ye Ibwaare atowepu kikaapu mu.

Kebuno Bontesa Ye Kyelgesa
(Luka 13:24)

¹³ "Fan bôla kebuno pii mu to loo. Lu fee kebuno yelgesa mu ôkpa gbaa yelige ye kinate su, nii kii kpee kinyita kakpaa to nii, nii asa mu nii bee bôla bee loo kumu to mu ba kyo.

¹⁴ Amaa ôkpa mu nii kii kpee nkpa to mu bire ki bonte, nii kumu kebuno gbaa man yelige, nii asa mu nii bee wu kumu bee bôla mu ba man kyo.

Oyu Kumaai Kimaai
Kimu Abi

(Luka 6:43-44)

¹⁵ "Fan baa fan da atijesa atowepu su. Ansi su mu be du bohn fee nbwlpu mu, amaa bamu nkola to mu, be du nii fee agboogboo mu nii ba nye agbu.

¹⁶ Bamu ato waasa nii fen biti fan taa bui bamu. Kididobi oyu su nii bee tiye kimango abi abee? Abee kikpale oyu su nii bee tiye akutu?

¹⁷ Kanin nii oyu danburasa ii soyi abi danburasa, nii oyu libi mcoo ii soyi abi libi.

¹⁸ Oyu danburasa mee taale soyi abi libi, nii oyu libi mee taale soyi abi danburasa.

¹⁹ Oyu kumaai mu nii ki mee soyi abi danburasa mu, bee ñe kumu nin tuu, ke ba taa waa fulon to.

²⁰ Kanin su fen biti fan bui antijesa atowepu mu lii bamu awaasa su.

N Man Nyi Fane
(Luka 13:25-27)

²¹ "Man gye ôkumaa mu nii ee tu me ye, 'Onyiripe, Onyiripe' mu, ii biti o loo susu kuwura-gyii mu to, amcoo omu nii ee waa me-Se mu nii o bu susu mu kebiti mu nkun.

²² Ibwaare kake talesa maya kan fôu mu, asa gaalaagaa bee biti ba towe me ye 'Onyiripe, Onyiripe, an bôla fu kitu su towe abwaaresin sa asa, nii lii fu kitu to su mu an gya nbwui libi, nii an waa asin kyinkyinsa gaalaagaa.'

²³ Amaa n biti towe tigi bamu ye, 'Man nyi fane. Fane alibi awaapu banumu, fan lii me su nate.'

Onyaasipu Ye Omelensipu
Ibu Kipcyi

(Luka 6:47-49)

²⁴ "Imu su ôkumaa mu nii ee nu me asin numu, nii ee buu imu mu, du nii fee onyaasipu mu nii o pooyi mu kikpaa gyaga kifule su mu.

²⁵ Bûlayi da nii ibun i bôla, nii afuu lala i da obu mu, amaa ki man tiye, lii fee ba pooyi kumu gyaga kifule su.

²⁶ Amaa ôkumaa mu nii ee nu me asin numu, nii o mee buu imu mu, du nii fee omelensipu mu nii o pooyi mu obu gyaga kusipu su.

²⁷ Bûlayi da nii ibun i bôla, nii afuu lala i da obu mu lii tiye olun to birimm."

²⁸ Yesu maa towe asin numu lówe mu, mu kikaapu mu i kyinkyin sakyô mu gaa.

²⁹ Li fee mu kikaapu mu to su olun, nii i man du fee nbara akaapuru lee mu.

8

Yesu Kyé Kibootoo Wuya Ku
(Maki 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Yesu maa kpilige lii kibii mu su ba mu, asa damante ba buu mu.

² Tuu nii onyin ku mu nii ee lo kibootoo ba munja mu amulii su mu ansi to nii o towe ye, "Onyiripe nii i pire fu mu, fi taale yegé me n-yii i lõjo su."

³ Nii Yesu teenee mu kibaa mata onyin mu. Nii o towe mu ye, "I pire me, fu n-yii i lõjo su." Opula to nii mu kibootoo mu ki lówe.

⁴ Nii Yesu towe mu ye, "Man waa fu towe oku, amaa taa fu n-yii naa kaapu Ibwaare Oseepu, ke fu lee saraga fee kanan mu nii Mosesi nbara i kaapu mu, ke ôkumaa numu o wu fee fu n-yii i lõjo su."

Anaakôpu Obilisa
Mu Kikcôle-gyii

(Luka 7:1-10)

⁵ Yesu maa loo Kapanum kade to mu, Roma anaakôpu obilisa ku ba mu ase ba kule mu ye o kye mu to.

⁶ O towe mu ye, "Onyiripe, me kuyaafole de me kikpaara su ee lo mugvle-mugvle, ii tccorcu mu gaa."

⁷ Imu su, Yesu towe mu ye, "N biti n naa kye mu kulo."

⁸ Nii anaakôpu obilisa mu lee mu kono ye, "Onyiripe n man dagaa fee fu ba me kikpaara su. Amaa dan sa kono, me kuyaafole mu ii biti o kpaare.

⁹ Li fee ngbaa me n bu akv olun kase nii, yegé anaakôpu ba bu me kase. N kan towe oku ye, 'Kpe nfii,' nii ee kpee. Nii n towe oku ye, 'Ba nfii,' nii ee ba. Nii n towe me kuyaafole ye, 'Waa inumu,' nii ee waa imu."

¹⁰ Yesu maa nu kanin mu, i kyinkyin mu, nii o towe bamu nii ba buu mu mu ye, "N towe fane kesintin fee Isirayi abi kpini to mu, n man pita wu osa mu nii o su fale kukoole-gyii damante numu kedubi.

¹¹ N towe fane ye asa gaalaagaa bee biti ba lii kyowe kulu ye kyowe kitie, ke ba maa Abraham maa Isaki ye Gyekobu ba ba buga kyuna bamu ikyinakpa mu nii i gyue kuwura-gyii kensi-gyii ngyanje mu to.

¹² Amaa fane mu nii naafco fan gye kuwura-gyii abi mu, bee biti ba taa fane funti kewu to kitentenbiri to katun mu nii kusu ye anobi kedungi bu."

*Yesu Tii Matiwu Ye
O Be Buu Mu
(Maki 2:13-17; Luka 5:27-32)*

⁹ Yesu maa lü tuto ee kpee mu, o wu lenpoo okcoolepu mu nii bëe tii mu ye Matiwu maa te lenpoo okcoolekpa. Nii o towë mu ye, "Buu me," nii Matiwu kusvu buu mu.

¹⁰ Sanja mu nii Yesu maa mu abülápú ba kpee Matiwu kíkpáara sv bee gyii mu, lenpoo akcoolepu gaalaagaa ye alibi awaapu ba ba, nii ba maa bamu kpini ba buga gyii.

¹¹ Farasii abi ba maa wu kanin mu, ba taase Yesu abülápú mu ye, "Mine i waa su nii fane okkaapuru maa lenpoo akcoolepu ye alibi awaapu bëe buga bee gyii?"

¹² Yesu maa nu kanin mu, o lee Farasii abi mu kono ye, "Man gye alanfyia wuya nii okyepu tiri sa, amoo oléru nkun."

¹³ Fan naa kii biti Asinkyan yrsala kase. Asin mu i gye ye, 'Abaa kowee kuwu nii me, Ibwaare n biti, man gye atobwaaya kutaa lee saraga sa me.' Nii Yesu kyaga sv ye, "N man ba nii ke n ba tu bamu nii bëe kii fee bamu ikpa i kyiigi Ibwaare ase, amoo alibi awaapu."

Ba Taase Yesu

Noymina Asin

(Maki 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Kakaaku Gyón Okyugyeepu abülápú ba ba taase Yesu ye, "Mine i waa su nii ane ye Farasii abi mu a ñmina kono, nii fu abülápú bire be mee ñmina kono?"

¹⁵ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Nene su nii kikyifo to afó bee biti ba boota to, yegé okyiffo mu-kuli mu bu bamu ase? I mëe ba kanin. Amaa sanja ko ii biti i ba nii bee biti ba taa okyiffo mu-kuli mu lü bamu ase. Kanin sanja manja nii bee biti ba ñmina kono."

¹⁶ Yesu bula tòwe ye, "Óku mëe tun kikyibi pupwe taa baata tii kaale dëdaa okyatékpa ñbo. Nii o kan waa kanin mu kikyibi pupwe mu kii biti ki kyate lü, ke okyatékpa mu kii yelge tii sv.

¹⁷ Kanin manja nii óku mëe taa nta pupwe waa kütobwaaya ñwule taakpe dëdaa to. Nii o kan waa kanin, nii nta mu i bile mu, ii biti i kyate taakpe dëdaa mu nyita, ke nta mu i kyesege foyi. Amaa bëe taa nta pupwe waa taakpe pupwe to, ke imo anyo mu i man nyita."

*Yesu Kyinji Kebii Ku
Nii Ó Kyé Òkyii Mu Nu
Nkalan i Da Mu Mu
(Maki 5:21-43; Luka 8:40-56)*

¹⁸ Yesu maa san o maa sv ee tòwe inumu mu, nii Gyiwu abi kabwaare-kule ñgyanekpa obilisa ku ba Yesu ase, ba munja mu ansi to kule mu ye, "Mi-bii-kyusa dan

wu niumu. Amaa dan waa aniya ba taa fu kubaa mata mu, ee biti o kyinji lü lewu to ba nkpa to."

¹⁹ Imu sv Yesu kusvu buu mu, nii mu abülápú gbaa ba buu mu kpee.

²⁰ Ba maa kpee mu, okyiu ku mu nii nkalan i da mu nsu kudu anyo mu, ba bôla Yesu kamaa nii o taa mu kibaa mata Yesu kaale anobi.

²¹ Lü fee okyiu mu fe mu nfëere to ye, "Nii n dan nyé mata mu kaale gbaa, n biti n nyé alanfyia."

²² Nii Yesu bilipi nii o wu okyiu mu, towë mu ye, "Mi-bii-kyusa, yegé fu kôkôlo ki de fu. Fu kikcole-gyii i yegé nii fu nyé alanfyia." Nii okyiu mu nyé alanfyia opula manja to.

²³ Sanja mu nii Yesu naa loo ñgyanekpa obilisa mu kíkpáara sv, nii o wu nleebi afulepu keli mu to ye asa damante mu nii bee su mu,

²⁴ o tòwe bamu ye, "Ókumaa niumu o lü nfu, kebii mu man wu nii, o de nsure nun." Amaa ba ñmase Yesu.

²⁵ Ba maa gya asa damante mu lü kamaa to mu, Yesu loo kebii kyusa-bi mu ase, nii o kitaa mu kibaa to, nii o kusvu kyuna.

²⁶ Nii fale asin niumu yaase kpee kanin ñswule manja su kpini.

Yesu Kye Agyaatanapu Anyo

²⁷ Yesu maa lü tuto ee kpee mu, nii agyaatanapu anyo mu ba kpee mu ase, nii o taase bamu ye, "Fan koolé gyii fee n taale kye fane?" Nii ba lee kono ye, "Eehn, ñnyiripe, an koolé gyii."

²⁸ Yesu maa naa loo katin mu nii o te mu, nii agyaatanapu anyo mu ba kpee mu ase, nii o taase bamu ye, "Fan koolé gyii fee n taale kye fane?" Nii ba lee kono ye, "Eehn, ñnyiripe, an koolé gyii."

²⁹ Toto nii o mata bamu ansi tòwe bamu ye, "I waa sa fane, fee kanan mu nii fane kikcole-gyii ki du mu."

³⁰ Nii bamu ansi i bugi. Nii Yesu da bamu amu to kenken ye, "Fan man tòwe inumu sa óko."

³¹ Amaa ba lü tuto nii ba yaase asin niumu lü Yesu sv kanin ñswule manja su kabaafun kpini.

³² Agyaatanapu anyo mu ba maa kpee mu, asa akú ba biya ñonyin mu nii nbwü libi ba te mu su nii o mëe taale ee tòwe.

³³ Yesu maa dan gya nbwü libi lü ñonyin mu sv mu, nii ñonyin mu piili ee tòwe. Nii i waa asa damante mu kiyán, nii ba tòwe ye, "A man pií wu inumu kudubi ñsurayi ñswule sv."

³⁴ Amaa Farasii abi mu ba tòwe ye, "Nbwi libi obilisa ñlén nii o sv ee gya nbwü libi fale."

*Kusun Awaapu Mu
Ba Gye Gberëë*

³⁵ Nii Yesu nate nde lala ye nde-bii to kipini kyaaboo, yege ee kaapu bamu kabwaare-kule igyanekpa mu to, nii ee towe bamu asin danbirasa lu lbwaare kuwura-gyii mu su, nii ee kye alo yiri-yiri kumaa niumu.

³⁶ Yesu maa wu sakyo mu, bamu asin i waa mu kowee, lu fee bee yiyee nii ba man nyi kanan mu nii ba waa. Be du nun fee nbulupu mu nii ba man su okpapo.

³⁷ Kanin su o towe sa mu abulapu mu ye, "Kesintin to mu, ayu kituje mu kyo, amaa kusun awaapu mu ba du gberere fale."

³⁸ Imu su fan kule Onyirripe, kadoco wuya mu ke o sun kusun awaapu kpee mu ayu kituje mu to."

10

Abulapu Kudu Anyo Mu (Maki 3:13,1-9; Luka 6:12-16)

¹ Yesu tu mu abulapu kudu anyo ba gyanje, nii o sa bamu ɔlɔn ye ba taa gya nbwui libi, ke ba kye alo yiri-yiri kumaa niumu.

² Abulapu kudu anyo mu atu ndee. Ogyankpaapu mu i gye Simon (mu nii ba bila bee tu mu ye Pita) maa mu-supu Andiruwo, ye Gyemisi maa mu-supu Gyɔn, Sebedi mu-bii ana,

³ ye Filipo maa Batolome, ye Tomasi maa Matiwu, lenpoo okoolepu mu, ye Gyemisi Alifeyo mu-bii, ye Tadiyosi,

⁴ ye Simon mu nii bee tu mu ye Seloti*, mu, ye Gyudasi Isikariyoti, mu nii o ba lee Yesu sa mu.

Yesu Sun Abulapu Kudu Anyo Mu (Maki 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ Nu Yesu sun abulapu kudu anyo mu towe bamu ye, "Fan man kpee bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu kibaafun abee Samariya abi kade ku to.

⁶ Amaa fan kpee Isirayi abi mu nii ba du fee nbulupu foysi mu ase.

⁷ Fan kpee naa towe bamu asin danbirasa mu ye, 'lbwaare kuwura-gyii mu ki tiri to.'

⁸ Fan kan kpee mu fan kye alopo, ke fan kyinji alewupu, ke fan yege abootipu n-yii i lojo su, ke fan gya nbwui libi lu asa su. Ba taa ɔlɔn manja kee fane nin, imu su fane gbaa fane fan taa kee.

⁹ Fan man taa afulee ku waa fane igyifa to,

¹⁰ nii fan man taa taakpe abee kaale nyosapu, abee asibita, abee kikpebi, kpee okpa manja. Osunpu dagaa fee ba sa mu kuto mu nii ki tiri mu.

¹¹ "Kade lala abee kade-bi kumaa mu nii fan loo kumu to mu, fan biti osa mu nii mu ikpa i kyiigi, ke fan kyina mu kikpaara su nna fuu sanja mu nii fen biti fan ba lu totu.

¹² Nii fan kan loo mu su mu, fan kule keyuula sa kikpaara mu.

¹³ Nii kikpaara mu su abi ba kan koole fane mu, fan yege fane keyuula mu ki sii kikpaara mu su. Amaa nii ba man kan koole fane bire, fan yege fane keyuula ki bwii ba fane ase.

¹⁴ Nu kade ku abee kikpaara ku asa ba man kan koole fane abee ba man nu fane ase mu, fan krikpaa fane ayaa to ise worgie bamu su, ke fan lu totu.

¹⁵ N towe fane kesintin fee, kaké mu nii lbwaare ii biti o be gyii asa asin mu, Sodom maa Gomora abi kusu hute gbaa ii biti i baa i bo bamu lee.

¹⁶ Fan kii! N sun fane nin fee nbulupu n kpee akuntun to. Fan baa fan su kanyaasin fee ananse, yege fan du bwahn fee awura-lopo.

Asa Bee Biti Ba Nyanla

Abulapu Mu (Maki 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁷ "Fan baa fan da su, lu fee asa ku bee biti ba kitaa fane kpee asin ogiyikpa, ke ba tije fane Gyiwu abi kabwaare-kule igyanekpa.

¹⁸ Lu me su, bee biti ba kpiya fane awura ye abulupu ansi to, ke fan nye okpa towe asin danbirasa mu lu me su sa bamu, ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu.

¹⁹ Nu ba kan kpiya fane asin ogiyikpa mu, fan man yiyee lu koto mu nii fen biti fan towe, abee kanan mu nii fan towe mu su. Sanja mu kan fuu mu, fen biti fan nye asin mu nii fan towe bamu.

²⁰ Lu fee man gye fane gbaa-gbaa ii biti fan towe, amaa fane-Se lbwaare Kayaayu mu ii biti o bola fane su towe.

²¹ "Kanin nke maa to mu, nyimisa ii biti o gyii mu gbaa-gbaa mu-supu kade-boyi, ke ba mco mu, ke ose gbaa o waa obii kanin. Nbii bee biti ba kuso yile akuvugepu ana su, ke ba yege ke ba mco bamu.

²² Asa kipini bee biti ba kisi fane lu me su, amaa okumaa mu nii o taale yile to kenken naa fuu laalaaluwu mu, ii biti o nye kamolige.

²³ Nu ba kan nyanla fane kade ku to mu, fan silé lu totu kpee kade ku to. N towe fane kesintin fee, fen mee ye fan silé kanin kyaaboo Isirayi nde mu kipini su, poyi ke me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu n ba.

²⁴ "Obulapu man kyo mu okaapuru, nii kinye man kyo mu-nyirripe.

* **10:4 10:4** Silote kase i gye emu nii o su kebiti sa mu asa, nii ee biti fee ba ko koole bamu n-yii lu Roma kibane kase.

²⁵ I dagaa i maa kükwe obülarpu fee maa ba waa fee mu ökaapuru. Niü kuyaafole möö c̄ ba waa fee mu-Nyirip̄e. Niü ba kan bee tin asin bee gyaga me, kükpaara su obilsa su ye n gye Beelisebu mu,[†] kanin bire bee biti ba taa atu libi gyaga fane mu niü fan gye me kükpaara su abi mu i kyo me lee mu.

Fan Man Sile Oku

*Amco Ibwaare
(Luka 12:2-9)*

²⁶ "Imo su fan man sile asa. Koto komaa mu niü ki bun su mu, ii biti i bugi su, niü koto komaa mu niü ki baala mu, ii biti i lü ifuli.

²⁷ Asin komaa mu niü n töwe fane kitentenbiri to mu, fan töwe imo kakuywape, niü asin komaa mu niü n kuli waa fane asu to mu, fan da imo kibonbon.

²⁸ Fan man sile bamu niü bee möö kayu-wule nkun, yegé ba messe taale möö ökala. Amaa fan sile Ibwaare mu niü ee taale nyita ökala ye kayu-wule, Sitaane folon to mu.

²⁹ Man gye kobo kulan niü bee su bee soo alangba anyo, amaa bamu to okolun mee ye o tiye kase su wu, yegé fane-SE Ibwaare man sa ökpa.

³⁰ Halu fane ökumaa numu kumu to inyini gbaa, Ibwaare nyi imu kono.

³¹ Imo su fan man waa kufuu, lu fee fan su kyaare fan kyo alangba damante.

³² "Ökumaa mu niü ee lee ee töwe asa to ye n gye mu-Nyirip̄e mu, kanin niü ngbaa me n biti n lee mu kaapu me-SE ansi to susu.

³³ Amaa ökumaa mu niü o kina me asa to ye n man gye mu-Nyirip̄e mu, ngbaa me n biti, n kina mu me-se ansi to susu.

Nbarige To Asin

(Luka 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ "Fan man fe nfeere fee n ba nin ke i biya keyuula dulinyaa numu to. Man gye keyuula niü n biya, amaa keluu niü n biya.

³⁵ Luu fee n ba nin,

'ke nbii-nyinsa ba kusu yile bamu-se ana su,

ke nbii-kyisa gbaa ba kusu yile bamu-nyi ana su,

ke asaa-kyisa ba kusu yile bamu-saa ana su,

³⁶ Ke nyimisa mu dñn ana ba baa ba gye mu kükpaara su asa.'

³⁷ "Ökumaa mu niü ee biti mu-se abee mu-nyi o kyo me mu, o man dagaa maa waa me obuupu. Niü ökumaa mu niü ee

biti mu-bii-nyinsa abee ökyisa o kyo me mu, man dagaa maa waa me obuupu.

³⁸ Niü ökumaa mu niü o man taa mu oyu laasa[‡] sula buu me mu, man dagaa maa waa me obuupu.

³⁹ Niü ökumaa mu niü ee biti mu nkpa mu kubaa su mu, ee biti o pan imu, amaa ökumaa mu niü o pan mu nkpa luu me su mu, ee biti o nye imu.

Kükoka Mu Niü Ibwaare

Ii Biti O Sa

(Maki 9:41)

⁴⁰ "Ökumaa mu niü o koole fane mu, koole me numu, niü ökumaa mu niü o koole me mu, koole omu niü o sun me numu.

⁴¹ Ökumaa mu niü o koole Ibwaare otowepu lu maa gye Ibwaare atowepu su mu, ee biti o nye kükoka mu niü Ibwaare ii biti o ka mu otowepu mu. Niü ökumaa mu niü o koole osa mu niü mu ikpa i kyiigi luu maa gye ikpa kyiigisa wuya su mu, ee biti o nye kükoka mu niü Ibwaare ii biti o ka osa mu niü mu ikpa i kyiigi mu.

⁴² Niü ökumaa mu niü o sa me abülarpu[§] numu to öku nkyu yuulisa kawé to, lu fee maa gye me obülarpu su mu, n töwe fane kesintin fee, o man ye o pan mu kükoka kpaa."

11

Yesu töwe Gyōn

Okyugyeepu mu asin

(Luka 7:18-35)

¹ Yesu maa kaapu mu abülarpu kudu anyo mu ase luewé mu, o luutó kpee o naa kaapu ke e töwe asin danburasa mu nde mu niü i san Galile osuwule su mu.

² Sanja maa to mu Gyōn Okyugyeepu mu bu obu kitii to. Maa nu kuto mu niü Krisito ui waa mu, o sun mu abülarpu,

³ ba naa taase mu ye, "Fu i gye omu niü ba töwe ane ye ee biti o ba mu, abee a kui opurwe ökpa?"

⁴ Niü Yesu lee kono ye, "Fen bwii naa töwe Gyōn asin mu niü fan nu ye imu niü fan wu,

⁵ fee agyaatanapu ansi i bugi, niü ayaa ye abaa wusa wuya ana ba kusu nate, niü abootipu n-yu lɔŋɔ su, niü atikpiri asu a tigi, niü alewugba ba kyiŋi ba nkpa to, niü ba töwe Asin Danburasa mu sa atiripu.

⁶ Kusee i gye sa osa mu niü o man yegé me kikcœle-gyii."

⁷ Gyōn Okyugyeepu abülarpu mu ba maa bwii bee kpee mu, niü Yesu piili ee töwe Gyōn n-yu su asin ee sa sakyo mu ye, "Mine niü fan kpee Gyōn ase kiperi mu su

[†] 10:25 10:25 Beelisebu i gye alibi kpini kumu. [‡] 10:38 10:38 Oyu laasa mu yile sa aworwofo ye lewu. [§] 10:42 Abülarpu mu ba biya bamu n-yu kase fee nbii wuribi maa waa mu.

fanaa kui? Fan kpee naa kui kifitiri mu nii afuu u da kumu ii biliini to nii?

⁸ Nii man gye kanin mu, minne nii fen kpee naa kui? Nyimisa mu nii o bun ataa danburasa mu, nii fan naa kui? Ayee, asa mu nii bee bun ataa danburasa mu, ba te iwurakpa nii.

⁹ Nii minne gbaa nii fan kpee naa kui? Ibwaare otowepu abee? Eehn, n tewe fane ye o kyo Ibwaare otowepu.

¹⁰ Lii fee Gyon nimu asin nii ba kyurcoo waa Asinkyan yulasa mu to ye,
'N biti n sun me kaboo ke o gyankpaa fu,

mu ii biti o ba lojo fu okpa yila fu.'

¹¹ Nii Yesu bila tewe bamu ye, "N tewe fane kesintin ye, nyimisa ku man bu to nii ba kuuge mu kase su nfi, nii o kyo Gyon okyugyeepu mu. Imu kpini gbaa mu, omu nii o gye pii svusu kuwura-gyii mu to mu kyo mu.

¹² Lii Gyon okyugyeepu sanja ba li ndaga mu, bamu nii bamu ansi i payi ye bee biti ba loo svusu kuwura-gyii mu to mu, ba su olun ye kensi payi bee loo kumu to.

¹³ Lii fee Ibwaare atowepu mu ye nbara mu, i wula tewe li kuwura-gyii mu su naa fuvu sanja mu nii Gyon ba.

¹⁴ Nii fan kan fen biti fan koole kyula mu, Gyon i gye Ibwaare otowepu Eligya mu nii ba tewe yila ye ee biti o ba mu.

¹⁵ Omu nii o su asu nii ee biti o nu mu, o nu.

¹⁶ "Minne nii n taale taa kaala ndaga asa? Ba du nii fee nbii ba maa te agya to bee tu abaa bee towe ye,

¹⁷ 'An fileebleebi sa fane,
amaa fan man kyaa,
nii an bui alengyi ilon,
amaa fan man su.'

¹⁸ Lii fee Gyon maa ba mu, o mee gyii nii o mee nii, nii ba ye, 'Nbwi libi ba te Gyon su.'

¹⁹ Me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu n maa ba mu, n gyii nii n nii, nii ba ye, 'Ee gyii gaa nii o gye otabuuru ye lenpoo akcolepu ye alibi awaapu bamu kyemine.' Amaa nii oku kan o buu Ibwaare kanyaasin ikpa su mu, i kaapu fee mu kanyaasin mu gye kesintin."

*Nde mu nii ba man koole
Yesu gyii mu, bamu laaku
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Asa mu nii ba bu nde mu nii Yesu waa mu asin kyinkyinsa gaalaagaa mu, ba man yege bamu alibi kwwaa, kanin su Yesu towe yii bamu ye,

²¹ "Korasin abi, fane laaku! Betisayida abi, fane laaku! Asin kyinkyinsa mu nii n waa fane nde nimu su mu, nii i daa i gye Tayi maa Sidon nii, naafco ba wula dila iboota, ke ba taa ndaara bun bamu amu,

ke i kaapu fee ba kyeege bamu nfere lu alibi to.

²² Amaa n tewe fane ye, Tayi abi ye Sidon abi kusu bunte ii biti i baa i bo fane lee kake talesa mu.

²³ Nii fane Kapanum abi, fen biti fee ba kusaa fane kpee svusu lbwaare aye nun abee? Ayee, bee biti ba tuv fane waa awurufo fulon yen-yen to. Luu fee asin kyinkyinsa mu nii n waa fane kade to mu, nii i daa i gye Sodom nii n daa waa imu nii, naafco kade mu san ki bu to ba lu ndaga.

²⁴ Amaa n tewe fane ye, Sodom abi kusu bunte ii biti i baa i bo fane lee kake talesa mu to."

*Fan ba nye ofvute Yesu ase
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Sanja manja nii Yesu tewe ye, "Me-Se, fu gye svusu ye kase Onyiripe, n yin fu, lu fee fu taa fale asin baala anyasunpu ye anyipu su, nii fu lee imu kaapu nbii wurihi.

²⁶ I gye kanin nii, nii kanin i gye fu koko lo biti.

²⁷ "Me-Se taa kuto komaa nimu waa me abaa to. Oko man nyi obii mu amco Ose mu, nii oko man nyi Ose mu amco Obii mu, ye bamu nii Obii mu ii biti o lee mu kaapu bamu mu.

²⁸ "Fane mu nii fan su nsula budusa nii fan kpine mu, fan ba me ase, ke n sa fane ofvute.

²⁹ Fan kyula ke fan buu me, ke fan kase me to, ke fan nye ofvute sa fane kala ana, lu fee n du bwahn nii n biya me n-yii kase lu me koko lo to.

³⁰ Nii fan kan fan buu me mu, i man bulun nii me kasula gbaa man budu."

12

*Yesu i gye kake fvutesa ake mu Onyiripe
(Maki 2:23-28; Luka 6:1-5)*

¹ Sanja manja nii Yesu maa mu abulapu ba naa alun kado to kake fvutesa ake ku. Nii akun a moco mu abulapu mu, nii ba pilii bee gayal alun mu iku bee we.

² Farasii abi mu ba maa wu inimu mu, ba towe Yesu ye, "Kii! Minne i waa su nii fu abulapu bee waa kuto mu nii i man de okpa kake fvutesa ake."

³ Yesu lee bamu kono ye, "Fan man puta kale kuto mu nii Owura Dawidi maa mu kamaa to abi ba waa sanja mu nii akun a moco bamu mu nii?

⁴ O loo kabwaare-sunkpa aye naa taa bodobodo mu nii ba lee saraga sa Ibwaare mu, nii maa mu asa mu ba we. Nii Ibwaare nbara to mu i man de okpa fee

Dawidi maa bamu ba waa kanin, amoo ibwaare aseepu nkun.

⁵ Abes fan man pita kale Mosesi nbara mu to wu fee, ibwaare aseepu ba maa sun kabwaare-sunkpa aye mu to, kake fuutesa ake mu, bee nyita nbara, amaa oku man bun bamu kwpwe?

⁶ N towe fane fee oku bu nfu o kyo kabwaare-sunkpa aye mu.

⁷ Ibwaare towe Asinkyan yilasa mu to ye, 'Man gye atobwaaya kitaa lee saraga sa me nii n biti, amaa kuwu abaa kuwes nii n biti.' Nu fan kan nu asin numu kase nii, naafuu fen mee bun asa mu nii ba man waa alibi mu kwpwe.

⁸ Lu fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu, i gye kake fuutesa mu Onyiripe."

*Yesu kye kibaa wusapu
ku kulu*

(Maki 3:1-6; Luka 6:6-9)

⁹ Yesu maa lu tuto ee kpee mu, o naa loo bamu kabwaare-kule ogyanekpa.

¹⁰ Nu onyun ku bu tuto nii mu kibaa ki wu. Asa ku ba bu tuto nii ba maa biti okpa ba nye pwii Yesu su mu, ba taase mu ye, "I de okpa fee ba kye alopu kake fuutesa ake abees?"

¹¹ Nu Yesu taase bamu ye, "Nu i kan ba fee fane to oku su kabulupu nii o tuye kikyabo to kake fuutesa ake mu, o mee lee mu li kumu to abees?"

¹² Nu nyimisa kyo kabulupu naa ban su fale mu, imu su i de okpa nbara mu to fee a waa adanbirasa kake fuutesa ake sa asa."

¹³ Tuto nu Yesu towe onyun mu ye, "Teejue fu kibaa mu." Nu o teejue kimu, opula to nii ki nye olun fee kibaban mu.

¹⁴ Amaa Farasii abi mu ba lu kpee naa njmina kanan mu nii ba nye okpa mao Yesu.

*Yesu i gye Kuyaafole
mu nii Ibwaare lee*

¹⁵ Yesu maa bu inum mu o lu kanin opula maja, nii asa gaalaagaa ba buu mu, nii o kye bamu nii bee lo mu alo kpini.

¹⁶ Amaa o da bamu amu to ye ba man towe oku osa mu nii o gye.

¹⁷ Inumu i waa nii ke asin mu nii Ibwaare bola mu otowepu Isaya su towe mu i ba to. Imu i gye ye,

¹⁸ "Kii! Me kuyaafole mu nii n lees mu ndee, mu, nii n su kebiti sa nii o bola mi ansi.

N biti n taa me Kayaayu waa mu to, ke o towe asin kyiigisa sa ndemande kpini.

¹⁹ O mee ye o gyii imoore abee o pounte to, nii o mee ye o nate waa olanba agbenbi su.

²⁰ O mee ye o gya oyu-bi nyonsa to tii su luwe

nii o mee dun fitila mu nii ki man ku to mu.

Ee biti o yle to ke o yege asin kyiigisa mu i gyii su.

²¹ Nu asa kpini bee biti ba taa bamu tamaa tuu mu nkun su."

Yesu maa Beelisebu

(Maki 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Kakaaku asa aku ba taa onyun ku buya Yesu. O gye gyaatanapu ye naamuu lu fee nbwii libi ba te mu su. Yesu kye mu, nii mu ansi i bugi nii o bila ee taale ee towe.

²³ Nu ii kyinkiyin asa mu kpini, nii ba taase abaa ye, "Onyun numu i gye Dawidi kanaana-bii mu do?"

²⁴ Amaa Farasii abi mu ba maa nu inumu mu, ba towe nii ye, "Nbwi libi kumu mu nii bee tu ye Beelisebu mu u sa onyun numu olun, nii ee taale ee gya nbwii libi ee kusus asa su kanin mu."

²⁵ Yesu bu bamu nfeers nii o towe bamu ye, "Nu Kuwura-gyii kumaa to asa ba kan barige to bee ko ye abaa mu, ki mae kyeeerees nii ki tuye. Nu kade abee kikpaara su abi ba kan barige to bee ko ye abaa mu, kade abee kikpaara maja kii biti ki boyi.

²⁶ Nu i kan i gye kesintin fee Sitaane u gya Sitaane mu, u kaapu fee o barige mu n-ii to kinyo nii. Imu su nene nii mu kuwura-gyii mu ki bila taale yle?

²⁷ Fan ye Beelisebu u sa me olun nii n su n gya nbwii libi n kusaa asa su. To, kanin bire anmu u sa fane abulapu olun nii bee taale bee gya nbwii libi bee kusaa asa su? Fane gbaa-gbaa fane abulapu ii biti ba bun fane kwpwe fee fan man su kesintin.

²⁸ Amaa nii i gye Ibwaare Kayaayu nii n su n gya nbwii libi n kusaa asa su mu, kanin bire fan bu fee Ibwaare kuwura-gyii mu ki wila ki bu fane ase."

²⁹ Nu Yesu bila kyaga su ye, "Oku mae taale loo olunpru ku kikpaara su naa swii mu kapatiye, amoo o gyankppaa njmina mu yula pooyi ke o lan taale naa swii mu kapatiye lii kikpaara mu su.

³⁰ "Okumaa mu nii o man tii me su mu, ii kisi me nin, nii okumaa mu nii o mae koula ee kye me to mu, ee yaase asa mu nii n koula mu nin.

³¹ Imu su, n towe fane ye, okumaa mu nii o waa alibi abee o towe yii Ibwaare mu, Ibwaare ii biti o taa kee mu. Amaa okumaa mu nii o towe yii Kayaayu Kyirekyire mu, Ibwaare mee ye o taa kee mu.

³² Nu okumaa mu nii o towe asin ku yii me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu, Ibwaare ii biti o taa kee mu, amaa okumaa mu nii o towe asin yii Kayaayu Kyirekyire mu bire, Ibwaare mee ye o taa kee mu nbwunbu saja numu to abee saja mu nii ii biti i ba mu.

*Oyu kumaa kimaa
kumu abi*
(*Luka 6:43-45*)

³³ “Nii fu kan kyula ye oyu ku abi i gye abi danburasa mu, oyu maa gbaa gye oyu danburasa nii, amaa nii fu kan kina ye oyu ku abi man gye abi danburasa bire, oyu maa gbaa man gye oyu danburasa. Lii fee oyu abi soyisa nii bee su bee bu kumu.

³⁴ Fane asa libi fee ananse, nene nii fen taale towe mu i buro, yeges fane ato waasa gye alibi? Lii fee koto mu nii ki bu nyimisa kokolo to mu, kumu u lii mu kono to.

³⁵ Nyimisa danburasa bire, ato danburasa mu nii i bu mu to mu, nii ee lee ee towe, nii nyimisa libi mo, ato libi mu nii i bu mu to mu, nii ee lee ee towe.

³⁶ Amaa n towe fane fee, katowe gyaga kumaa mu nii esa kumaa numu towe mu, ee biti o lee kumu kono lbwaare ansi to, kake mu nii lbwaare ii biti o tale asa mu.

³⁷ Lii fee fu ntowee nii lbwaare ii biti o yile su tale fu fee fu gyii asu abee fu gyii kupwe.”

*Giywu abi bee biti
asinkaala li Yesu ase*
(*Maki 8:11-12; Luka 11:29-32*)

³⁸ Tuto nii nbara akaapuru akyo ye Farasii abi akyo ba towe ye, “Okaapuru anbiti fee fu waa asin kyinkyinsa kaapu ane.”

³⁹ Nii Yesu lee kono ye, “Ndaga kakuyina numu to alibi awaapu ye bamu nii be mee sun lbwaare u kui bee biti asin kyinkyinsa. Amaa baa mae neye imu, amoo sinkaala mu nii i ba lbwaare otowepu Gyona su mu, nii n biti n waa kaapu bamu.

⁴⁰ Fee kanan mu nii Gyona gyii nke nsa ibiri okun lala oto to mu, kanan maaja nii me, Adadimaadi Obii-nyinsa mu gbaa n biti n gyii nke nsa ibiri kase to.

⁴¹ Kake mu nii lbwaare ii biti o tale asa kpini mu, Ninewe abi bee biti ba kusu, ke ba bun ndaga kakuyina numu to asa kupwe. Lii fee saja mu nii lbwaare otowepu Gyona naad towe bamu lbwaare asin mu ba yeges alibi kiiwa. Amaa me, mu nii n kyo lbwaare otowepu Gyona mu n bu nfi.

⁴² Nii kake mu nii lbwaare ii biti o tale asa kpini mu, Seeba Owura-kyusa mu nii o lii kata-kata mu, ii biti o kusu yile ke o bun ndaga kakuyina numu to asa kupwe. Lii fee o lii koo kata-kata ba nu Owura Solomon kanyaasin kikaapu mu. Amaa me mu nii n kyo Solomon mu n bu nfi.”

⁴³ Yesu kyaga su ye, “Nii kayaayu libi dan kusu nyimisa su mu, ki naa ki naa ofuli su nii kii biti okyinakpa. Amaa nii ki man kan nye mu,

⁴⁴ ki towe sa kumu n-yii ye, ‘N biti n bwii kpee me kikpaara mu nii n lu mu su.’ Nii o kan ba fuu nii o wu fee sehn man bu kumu to, yeges ki longo ki de ye edan mu,

⁴⁵ Tuto nii ee lii kpee ke o naa taa mu toomaana ana n-yaayu libi asuno mu nii ba libi ba kyo mu tii mu n-yii su, ke ba kpee naa kyuna tuto. Saamu, kanan mu nii o daa o du mu, ii biti i baa i kyo kanun. Kanun nii ii biti i baa i du sa ndaga kakyina kanunu to asa libi.”

*Yesu mu-nyi ye
mu-supu ana*

(*Maki 3:31-35; Luka 8:19-21*)

⁴⁶ Yesu maa san o maa su ee towe ee sa sakyo mu, mu-nyi ye mu-supu ana ba ba yile nbwama bee biti fee ba towe mu ase.

⁴⁷ Nii oku towe Yesu ye, “Fu-nyi ye fu-supu ana ba yile nbwama bee biti fee ba towe fu ase.”

⁴⁸ Nii Yesu lee kono ye, “Anumu i gye mi-nyi, nii anumu ana i gye mu-supu ana?”

⁴⁹ Tuto nii o teeneje mu kibaa kaapu mu abulapo, towe ye, “Fan kui! Mi-nyi ye mi-supu ana indee.”

⁵⁰ Lii fee okumaa mu nii ee waa me-Se mu nii o bu svsu mu kokolo biti mu, i gye mi-supu ye me-pukuyi ye mi-nyi.”

13

*Kijasan li ayu
ojmateperu kv sv*
(*Maki 4:1-9; Luka 8:4-8*)

¹ Kanin kake maaja nii Yesu li kikpaara su kpee naa kyuna obon kaa ee kaapo.

² Asa damante ba maa kyaabco mu mu, o loo okulu to naa kyuna yeges asa mu ba yile obon-kaa.

³ Nii o taa ajasan to kaapu bamu ato damante. O bo bamu kijasan kv ye, “Odoopo kv i bu to nii o kpee o naa ojmate ayu.

⁴ Maa naa ojmate imu mu, iku i tyie okpaka, nii nbwiibi ba ba tase imu gyii.

⁵ Nii iku i tyie afule su, katun mu nii ise i man kyo. Nii i koyi bilen kpali fee ise mu maa man bonye su.

⁶ Amaa kyowe maa ba ee da mu, i fugya imu, nii i wu li fee imu ilin i man kyo.

⁷ Nii iku mo i tyie iwii to, nii iwii mu i dan nyan kitaa imu.

⁸ Amaa ayu mu iku i tyie kase danburasa su, nii i soyi amu lala-lala. Iku i gye kulfa, nii iku i gye adisiye, nii iku mo adisa.

⁹ Omu nii o su asu nii ee biti o nu mu o nu.”

Yesu i towe sa asa kijasan to
(*Maki 4:10-12; Luka 8:9-10*)

¹⁰ Nii Yesu abuulapu mu ba ba mu ase ba taase mu ye, "Minē i waa nii ajanasan to nii fu su fū kaapu asa?"

¹¹ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Fanee fane bire okpa bugi sa fane fee fan bu ibwaaree kuwura-gyii mu to asiri asin mu, amaa bamee bamu bire i man bugi sa bamu."

¹² Lii fee okumaa mu nii o su Ibwaaree asin mu, bee biti ba sa mu gaa tii su, ke o nye kyon su. Amaa okumaa mu nii o man su mu, halu pii kumaa mu nii o su mu gbaa mu, bee biti ba koole lii mu ase.

¹³ Kuto mu su nii n su ajanasan n kaapu bamu mu i gye fee,

Bee kii amaa be mee wu,
bee nu, amaa be mee nu danburasa
abees be nu imu kase.

¹⁴ Imu su asin mu nii Ibwaaree bolla mu otowepu Isaya su towe yula mu, i ba to asa nimo so. Imu i gye ye,
'Fen biti fan nu ke fan nu, amaa fen mee
ye fan nu kase.'

Fen biti fan kii ke fan kii, amaa fen
mee ye fan wu sehn.

¹⁵ Lii fee asa banumu bamu nkolo i bulun,
nii ba tii bamu asu,
nii ba bun bamu ansi su.

Naafoo bamu ansi ii biti i wu,
ke bamu asu ii nu,
ke bamu nkolo to ii nu asin kase,
ke ba bwii ba me, Ibwaaree ase ke n kye
bamu alo.'

¹⁶ Kusee i gye sa fane mu nii fane ansi ii
wu nii fane asu ii nu.

¹⁷ N towe fane kesintin ye Ibwaaree
atowepu gaalaagaa ye asa mu nii bamu
ikpa i kyiigi Ibwaaree ase mu, bee biti gaa
fee ba wu ato mu nii fen wu ye imu nii fen
nu fale, amaa ba man nye imu.

Yesu kaapu ayu kjymate kijasan mu kase

(Maki 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ "Nbiunbu fan nu kujasan lii ayu
ojmatapu mu kase.

¹⁹ Ayubi mu nii i tyee okpakaah mu du nii
fee, bamu nii bee nu Ibwaaree kuwura-gyii
mu asin, nii ba man nu imu kase mu, nii
Staane ee ba be lee abi mu nii ba ojmate
mu lii bamu nkolo to.

²⁰ Ayubi mu nii i tyee afule su mco mu, i
du nii fee bamu nii bee nu asin danburasa
mu, nii ba taa koole fuuli koole imu opula
to mu.

²¹ Amaa i maa man loo bamu nkolo to
kyeekeyee su mu, asin mu mee kyeekeyee
bamu to. Imu su nii awurufu abees
kanyanla dan i ba bamu su lii asin mu

su mu, opula to nii bee tyee lii bamu
kukcole-gyii to.

²² Ayubi mu nii i tyee iwii to mu i gye
bamu nii bee nu asin danburasa mu, amaa
dulinyaa nimo to ato toorcoosa ye kafulee
biti bansa mu, i nyantaa asin danburasa
mu, nii i mce soyi abi.

²³ Amaa ayubi mu nii i tyee kase
danburasa to mu, i gye bamu nii bee nu
asin danburasa mu nii bee nu imu kase
mu, imu su bee waa ato danburasa gaa
fee ayubi mu nii i soyi abi kulta nii iku
adisiye nii iku mco adisa mu."

Kijasan lii afitiri libi mu su

²⁴ Nii Yesu bila bo bamu kujasan ku ye,
"Susu kuwura-gyii mu du nii fee onyuun ku
maa naa ojmate ayubi danburasa mu ndoo
to.

²⁵ Asa ba maa de luvwé kagyanbwé mu,
odoooru maaja mu-dun naa taa afitiri libi
ojmate waa ayu mu to, nii o nate kyon.

²⁶ Ayu mu maa nye ito i kuvge mu, nii
afitiri libi mu gbaa i dan.

²⁷ "Nii kadoo wuya mu ayaafole ba ba
mu ase ba towe mu ye, 'Onyiripe, man gye
ayubi danburasa nii fu ojmate fo ndoo mu
to? Fine nii afitiri libi nimo i lii?'

²⁸ "Nii o lee bamu kono ye, 'Me-dun ku i
waa kanin.'

"Nii mu ayaafole mu ba taase mu ye, 'Fii
biti fee a naa kyiigi imu abee?'

²⁹ "Nii bamu-nyiripe mu lee bamu kono
ye, 'Aye, fan yegge imu kikyigii, lii fee fan
kan ye fen kyiigi afitiri libi mu, fen biti fan
kyiigi buga ye ayu mu.

³⁰ Fan yegge imu kpini i buga dan naa fuu
kutuje sanja. Kanin sanja maa mu, n biti n
towe atiuepu mu ye, ba daa kikpante afitiri
libi mu ojmina ntun-ntun ke ba tuwa imu.
Ke ba laata ayu mu naa waa me kuyagula
to.' "

Kijasan lii masitadi oyu kibi pii mu su

(Maki 4:30; Luka 13:18-19)

³¹ Nii Yesu bila bo bamu kujasan ku ye,
"Susu kuwura-gyii mu du nii fee onyuun ku
maa taa masitadi oyu kibi pii naa duu mu
ndoo to.

³² Halu oyu maaja kibi ki maa du pii iyu
abi kpini to gbaa mu, ki dan ki kyo apunfa
kpini, nii ki ba waa oyu nii nbwiibi bee
ba waa bamu nsuswaa kumu n-yaabi su."

Kijasan lii kife tinsa su (Maki 4:33-34; Luka 13:20-21)

³³ Nii Yesu bila bo bamu kujasan ye,
"Susu kuwura-gyii mu ki du nii fee ekyii
ku maa taa kifa-tinsa kyagile bodobodo

inyifo ikyemise ulala isa to mu, nii inyifo mu i tin nye akyo."

³⁴ Ajasan to nii Yesu towe unumu sa sakyo mu. O man towe sehn sa bamu yeges i man gye anjasan to.

³⁵ Yesu waa kanin nin ke asin mu nii Ibwaare otowepu towe yila mu i ba to. Asin mu i gye ye,

"Anjasan to nii n biti n towe bamu ase,

N biti n towe bamu asin baalasa mu nii oku man nyi imu lu koo dulinyaa npiili ase."

*Yesu lee afitiri libi
kiyasan mu kase*

³⁶ Nii Yesu lu sakyo mu ase nii o kyun kikpaara su, nii mu abulapu mu ba ba mu ase ba towe mu ye, "Kaapu ane kiyasan mu nii fu bo lu ayu ye afitiri libi mu kase."

³⁷ Nii Yesu lee bamu keno ye, "Odcoru mu nii o duu ayubi danburasa mu i gye me, Daadimaadi Obii-nyansa mu.

³⁸ Ndoo mu i gye dulinyaa, nii ayubi danburasa mu i gye Ibwaare kuwura-gyii mu to asa. Afitiri libi mu mao i gye bamu nii ba gye Sitaane asa mu.

³⁹ Nii oduu mu nii o duu afitiri libi mu i gye Sitaane. Ayu mu kituje sanja mu i gye dulinyaa laalaalowee. Nii atijepu mu i gye Ibwaare ndoo mu.

⁴⁰ "Imu su fee kanan mu nii ba kpante afitiri libi mu tuwa mu, kanin nii ii biti i waa dulinyaa laalaalowee nun.

⁴¹ Me, Daadimaadi Obii-nyansa mu, n biti n sun me susu ndoo, ke ba ba tase kuto kumaa mu nii kii pina asa nii bee waa alibi mu, ye bamu nii bee waa alibi mu, lu mi kuwura-gyii mu to.

⁴² Ke ba taa bamu tuu waa aworufu fulon yen-yen mu to, opula mu nii kusu ye anobi kidunu bu.

⁴³ Amaa bamu nii bamu ikpa i kyiigi Ibwaare ase mu bee biti ba njalige su fee kyowee bamu-Se kuwura-gyii mu to. Omu nii o su asu nii ee biti o nu mu o nu."

*Kiyasan lu ato pulasa
kpare ye kigyibi
kpare mu sv*

⁴⁴ Nii Yesu bila bo bamu kiyasan ku ye, "Susu kuwura-gyii mu ki du nii fee ato kpare fee suwa mu nii ba taa baala nii onyin ku naa bentii kase ku su. Maa wu imu mu, nii o bwii bun imu su. I maa waa mu okon gaa su mu, nii o naa taa mu ato kipini fee nii o naa sooc kanin kase maaja.

⁴⁵ "Susu kuwura-gyii mu ki bila ki du nii fee, oyaawu-gyipu maa naa ee biti kigyibi kpare mu.

⁴⁶ Nii maa naa nye kuku nii ki gye kikpare mu, o naa fe mu ato mu nii o su mu kipini, nii o naa sooc kumu."

Kiyasan lu kisewu mu sv

⁴⁷ Nii Yesu bila towe ye, "Susu kuwura-gyii mu bila ki du nii fee, ikuun okitapu maa tuu mu kisewu kitaat ikuun kukuwi-kukuwi.

⁴⁸ Ikuun mu ba maa bila kisewu mu nii akitapu mu ba bunte kumu ba olukkaa mu ba kyina tase adanbirasa mu waa alantant to, nii ba taa bamu nii ba man buron mu foysi.

⁴⁹ Kanin nii ii biti i ba waa dulinyaa laalaalowee mu. Ibwaare nbooy mu bee biti ba ba tase asa libi lee asa danbirasa to,

⁵⁰ ke ba taa bamu tuu waa aworufu fulon yen-yen mu to, opula mu nii kusu ye anobi kidunu bu."

⁵¹ Nii Yesu taase bamu ye, "Fan nu imu nii n towe fane kpini kase?"

Nii ba ye, "Eehn, an nu imu kase."

⁵² Nii Yesu towe bamu ye, "Kanin su, nbaraa okaaropu kumaa mu nii o ba waa obulapu lu susu kuwura-gyii su mu, du nii fee kikpaara wuya mu nii o lee mu ato kpare pwpwe ye adidaa luu mu obu to mu."

*Ba kina Yesu mu
gbaa-gbaa kade to*

⁵³ Yesu maa bo bamu anjasan anumu lowee mu, o luu kade mu to.

⁵⁴ Nii o kpee mu gbaa-gbaa mu kade to. Nii o naa piili ee kaapu asa bamu kabwaare-kole ogyanjeekpa, nii i kyinkiyin bamu. Nii ba taase ye, "Fine nii onyin numu nye fale kanyaasun ye asin kyinkyinsa numu lu?

⁵⁵ Man gye kapinta mu-bii mu ndee? Man gye mu-nyi i gye Meeri mu? Nii man gye mu-supu ana i gye Gyemisi ye Gyosefu ye Simon ye Gyudasi mu?

⁵⁶ Man gye mu piikyu ana kpini i bu ana ase nfi? Nii fine nii o nye fale asin numu kipini lu?"

⁵⁷ Imu su ba kina kikcole mu.

Nii Yesu towe bamu ye, "Ibwaare otowepu kumaa numu su beerees katun kumaa, amoo mu kade to ye mu kikpaara su abi nkun ase nii o man su beerees."

⁵⁸ Yesu man waa asin kyinkyinsa gaalaagaas tuto, lu fee asa mu ba maa man su kikcole-gyii su.

14

*Gyoen Okyugyeepu
kumu kitin*

(Maki 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ Sanja maa to nii owura Herodi mu nii ees kii Galile su mu nu asin lu Yesu su,

² nii o towe mu kamaa abi mu ye, "N kikcole gyii fee Gyoen okyugyeepu mu i kyinji lu lewu to ba, imu su nii o su fale olon ee waa asin kyinkyinsa nimu."

³ Herodi nūmu wula yegē nū ba kitaa Gyōn ḥmina taa mu tii obu, lū Herodiya mu nū naafco ḥ daa ḥ gyē Herodi maja mu-supu Filipu mu-ka mu su.

⁴ Lū fee Gyōn daa kyina ee tōwe mu ye, "I man de ḥkpa fee fu koole fu-supu mu-ka Herodiya kili."

⁵ Naafco Herodi daa ee biti ḥ mo Gyōn nin, amaa ḥ kyina ḥ sile asa mu, lū fee Gyōn abi ba wu fee Gyōn gyē lbwaare otōwepo nūn.

⁶ Amaa kakaaku Herodi maa kyina ee gyii mu kake kūvugesa akekinsigyi mu, Herodiya mu-bii kyusa kyaa sa bamu, nū i waa Herodi okon naa kyun su.

⁷ Nū ḥ da mu kokoło su bo ntan tōwe mu ye, kuto kumaa mu nū ḥ kan tōwe ye ee biti mu, ee biti ḥ o sa mu.

⁸ Nū mu-nyi tōwe waa mu ye ḥ naa tōwe Herodi ye, "Sa me Gyōn Okyugyeepu kumu tangiran to nū mu nbūnbū nūmu."

⁹ Asin mu i tsōrcō Owura Herodi gaa, amaa lū mu ntan mu nū o bo, ye mu kinsigyi to afō mu su mu, ḥ o sa kono ye ba waa kanin sa kebii kyusa-bi mu.

¹⁰ Nū ḥ yegē ba naa tūn Gyōn kumu obu tisa mu to.

¹¹ Ba bīya Gyōn kumu mu tangiran to ba sa kebii kyusa-bi mu, nū ḥ taa kumu naa sa mu-nyi.

¹² Nū mu abūlapu ba ba taa mu kubuni naa pula. Nū ba naa tōwe Yesu.

*Yesu yegē asa ngbin nnuu
ba gyii ḥyme*

(Maki 6:30-44; Luka 9:10-17; Gyōn 6:1-14)

¹³ Yesu maa nu kuto mu nū ki waa mu, nū ḥ taa ḥkuli lū tuto mu nkun kpee opula mu nū i du surum. Sakyo mu ba maa nu kanin mu ba taa ayaa to lū nde su ba mu ase.

¹⁴ Yesu maa kpilige lū ḥkuli mu to nū o wu asa damante mu, bamu asin i waa mu kwees nū ḥ kye bamu nū bee lo mu.

¹⁵ Imu kalaatipwe ase mu, mu abūlapu ba ba mu ase ba tōwe mu ye, "Opula nūmu bu kata ye kade, nū kyoowē moō tēe lūwe. Yegē sakyo mu ba kpee nde-bi-ndē-bi to ke ba nyē naa soō agyito gyii."

¹⁶ Yesu lee kono ye, "I man dagaa fee ba kpee. Fane nū fan sa bamu agyito ke ba gyii."

¹⁷ Nū abūlapu mu ba lee kono ye, "Bodobodo anuu ye ikin inyō nkun nū an su nū."

¹⁸ Nū ḥ tōwe bamu ye, "Fan taa imu bīya me nū."

¹⁹ ḥ tōwe asa mu ye ba kyina aftiri su. ḥ taa bodobodo anuu mu ye ikin inyō mu, kui susu nū ḥ taa afwaala sa lbwaare. Nū

o kpēe bodobodo mu to taa sa mu abūlapu mu, nū abūlapu mu moō ba taa sa asa mu.

²⁰ Bamu kpini ba gyii ḥme, nū abūlapu mu ba ba tase awuribi mu nū ba gyii san mu bola alantan kudu anyo.

²¹ Asa mu nū ba gyii bodobodo mu kono i waa fee anyin ngbin nnuu, yegē ba man kale akyi ye nbii gbaa tii su.

*Yesu nate nkyu su
(Maki 6:45-52; Gyōn 6:15-21)*

²² Inumu kamaa mu opula to nū Yesu yegē nū mu abūlapu mu ba loo ḥkuli to gyankpaa mu faa kpee benbe, nū ḥ sa sakyo mu ḥkpa ye ba nate.

²³ Maa yegē nū ba kyun mu, o dii kpee kubi su mu nkun ḥ naa kule kabwaare-kule. Kalaatipwe ase mu, mu nkun i bu tuo,

²⁴ amaa saja maa to mu ḥkuli mu tēe wula fuu nkyu nsana, nū afuu a maa waa mu, nū apaa a daa a kyenkpen ḥkuli mu.

²⁵ I ba fuu kibwayike su kerefi asa naa fuu kerefi asie nsana mu, Yesu nate nkyu su ee kpee mu abūlapu mu ase.

²⁶ Ba maa wu maa naa nkyu su ee ba mu, bamu nkolo i ḥjmaa bamu. Nū ba tōwe ye, "Obuni nūn." Nū ba kuusi lū fee kufuu ki kitaa bamu.

²⁷ Amaa Yesu tōwe bamu opula to ye, "Fan nyē nkolo, me nūn. Fan man sile kufuu."

²⁸ Nū Pita lee kono ye, "Onyiripe, nū i kan i gyē fu mu, yegē n nate nkyu mu su ba fu ase."

²⁹ Nū ḥ tōwe mu ye, "Ba!"

Nū Pita lū ḥkuli mu to ḥ naa nkyu mu su ee kpee Yesu ase.

³⁰ Amaa maa wu apaa mu, kufuu ki kitaa mu, nū o piili ee munla, nū o kuusi ye, "Onyiripe, mōlige me!"

³¹ Opula to nū Yesu tēeje mu kibaakita mu to. Nū ḥ tōwe mu ye, "Fu kikoole-gyii man kyo. Minē i waa nū fu man koole gyii?"

³² Ba maa dii loo ḥkuli mu to mu, nū afuu mu i yegē.

³³ Nū bamu nū ba bu ḥkuli mu to mu, ba munja sun mu nū ba tōwe ye, "Kesintin, fu gyē lbwaare mu-Bii nūn."

*Yesu kye Kanesareti
alɔp̄u alobi*
(Maki 6:53-56)

³⁴ Ba maa faa ḥbun mu, nū ba naa dan Kanesareti osuwule su.

³⁵ Nū asa mu nū ba bu tuo mu ba maa bu Yesu mu, ba sun tōwe nde mu nū i kyaabco bamu mu kpini. Nū asa ba taa bamu alɔp̄u kpini ba mu ase.

³⁶ Nū ba kule mu ye, ḥ dan yegē ke alɔp̄u mu ba dan taa bamu abaa mata mu kaale

kono-bi, nii bamu nii ba mata manja kpini ba nye alanfiya.

15

*Farasii abi ba kitaa
anaana to kikaapu
(Maki 7:1-13)*

¹ Toto nii Farasii abi mu akv ye nbara akaapupu ba li Gyerusalem ba Yesu ase ba taase mu ye,

² "Mine waa nii fu abuulapu be mee buu ane anaana to kikaapu mu? Li fee ba mee fwu bamu abaa rooyi nii bee gyii."

³ Yesu lee kono ye, "Mine i waa nii li fane anaana to kikaapu su, fen mee buu lbwaare konoosa mu.

⁴ Li fee Ibwaare towe ye, 'Bu fu-se ye fu-nyi' nii o bila ye, 'Okumaa mu nii i towe mu-se abee mu-nyi kono mu, ba mao mu.'

⁵ Amaa fen kaapu ye, nii okv kan towe mu-se abee mu-nyi ye, 'Kakees mu nii i dagaa fee fu nye li me ase mu, n taa waa saraga sa Ibwaare mu.'

⁶ i man bila i tiri fee o buu mu-se ye mu-nyi ke o kii bamu su. Imu su li fane anaana to kikaapu su mu, fen mee buu lbwaare asin mu.

⁷ Fane kebunbun ansi wuya ana! Fane asin mu nii Ibwaare bola mu otowepu Isaya su towe mu gye kesintin. O towe ye,

⁸ 'Asa numu ba su bamu nno nii be
bunyaam me
amaa bamu nkolo i man bu me ase.

⁹ Bee sun me kiyam nii,
li fee nyimisa nbara nii be su be
kaapu.'

*Kwta mu nii kii waa
nyimisa ineesi
(Maki 7:14-23)*

¹⁰ Nii Yesu ti sakyu mu ba mu ase nii o towe ye, "Fan nu me ase ke fan nu imu kase.

¹¹ Man gye kuto mu nii kii loo nyimisa kono to mu li waa mu ineesi, amoo kuto mu nii kii li mu kono to mu li waa mu ineesi."

¹² Nii mu abuulapu mu ba ba mu ase nii ba taase mu ye, "Fu nyi ye Farasii abi mu ba maa nu fale asin mu i tooro bamu?"

¹³ Nii Yesu lee kono ye, "Oyu kumaa mu nii i man gye me-Se mu nii o bu svus i du kimu mu, ee biti o kyiggi kumu tuu."

¹⁴ Fan man towre bamu, ba du nii fee agyaatanapu mu nii be gyankpaa agyaatanapu nii. Nii gyaatanapu kan ee gyankpaa gyaatanapu mu, bamu kpini bee biti ba tuye oba to."

¹⁵ Nii Pita towe ye, "Lee kujasan manja kase kaapu ane."

¹⁶ Yesu taase bamu ye, "Imu su fane nfeere i man pita bugi?

¹⁷ Fan man nyi ye kuto kumaa mu nii kii loo nyimisa kono to mu, ii kpee mu otu to nii nii li mu opuu to?

¹⁸ Amaa ato mu nii li mu kono to mu li mu kokolo to nii, inimu li waa nyimisa ineesi.

¹⁹ Li fee kokolo to nii nfeere libi fee, nyimisa kumoo, ye kili okuli abee okaa kamaa, ye kikuyi ye kinyun biti kiyagaa, ye keyu, ye antujesa kitin, ye kitowe asin libi gyaga asa su.

²⁰ Inimu waa nyimisa ineesi, amaa nii nyimisa mee fwu mu abaa nii ee gyii mu mee waa mu ineesi."

*Kakanaan-kyii mu
kikcole-gyii
(Maki 7:24-30)*

²¹ Yesu li toto, nii o kpee Tayi maa Sidon osuwole kibaafon.

²² Nii Kakanaan-kyii ku mu nii o li toto ba mu ase ee saawu ye, "Onyiripe, Dawidi kanaana-bii, wu me kuvwees! Nbwu libi ba te mi kebii kyusa-bi su bees tooro mu gaa."

²³ Yesu man bugi kono towe mu sehn. Nii mu abuulapu mu ba ba mu ase ba kule mu ye, "Towe okyuu mu o nate, li fee ee saawu ee tii ane aso."

²⁴ Nii Yesu lee kono ye, "Isirayi abi mu nii ba du fee nbulupu fisyisa mu, nkun ase nii Ibwaare sun me."

²⁵ Nii okyuu mu ba munja mu ansi to. Nii o towe ye, "Onyiripe, kye me to."

²⁶ Nii o lee kono ye, "I man dagaa ba maa taa nbii agyito tuu sa igyoono."

²⁷ Nii okyuu mu ye, "Onyiripe, i bu to kanun, amaa igyoono mu gbaa bee gyii agyito wuribi mu nii li bamu-nyiripe ana iteeburu su li tuye kase mu."

²⁸ Nii Yesu lee kono ye, "Okyuu, fu kikcole-gyii ki kyo gaa! Kanan mu nii fii biti mu li waa kanin sa fu." Nii opula maa to kebii kyusa-bi mu nye alanfiya.

*Yesu yeges asa ngbin nna
ba gyii yme
(Maki 8:1-10)*

²⁹ Yesu li toto nii o naa o naa Galile oyu mu ikkaa su. Nii o dii kpee kibii su naa kyuna.

³⁰ Asa damante ba ba mu ase, nii ba biya alopo fee, ayaa ye abaa wusa wuya ana, ye agyaatanapu, ye aboobi, ye atikpiri, ye alopo gaalaagaa, nii ba taa bamu naa yila mu ansi to, nii o kye bamu.

³¹ Asa damante mu ba maa wu anaamu ba maa towre, ye boobi ye ayaa ye abaa wusa wuya ana ba maa nate, ye agyaatanapu ansi i maa bugi mu, i kyinkiyin bamu, nii ba yin Isirayi abi Ibwaare.

³² Yesu tū mu abūlapu mu ba mu ase nū o tōwe bamu ye, "Asa nūmu asin i su me kūwes, hū fee ba maa bu me ase ndaga nke nsa ndee ba man su agyito ba gyii. N mee biti fee ba taa akon kpewu, man gye kanūn bee biti ba hū tiye ɔkpa to."

³³ Mu abūlapu mu ba lee kono ye, "Finē nū an biti a nge agyito kikyō afitiri nūmu to sa asa damante banimū?"

³⁴ Nū Yesu taase bamu ye, "Bodobodo afine nū fan su?"

Nū ba lee kono ye, "An su asuno ye ikuñ-bi gberēe kū."

³⁵ Nū o tōwe asa damante mu ye ba kyuna kase.

³⁶ Nū o taa bodobodo asuno mu ye ikuñ-bi gberēe mu, nū o taa afwaala sa lbwaare, nū o gyayi-gyayi imu to taa sa mu abūlapu mu, nū ba mōo bamu ba taa sa asa mu

³⁷ Bamu kpini ba gyii nū ba ñme. Nū mu abūlapu mu ba taase imu agyisan wuribi mu bōla alantan asuno.

³⁸ Anyin mu nū ba gyii agyito mu ba gye ngbūn nna, yege ba man karage akyū ye nbii tii su.

³⁹ Yesu maa kala sakyo mu lōwe mu, nū o loo ɔkulī to, nū o faa kpee Magadan kubaafun.

16

*Giyu abilisa ba kui bee
biti asin kyinkyinsa
(Maki 8:11-13)*

¹ Nū Farasii abi ye Sadusi abi ba ba Yesu ase ba ba tuu mu to kū, imu su ba tōwe mu ye o waa asin kyinkyinsa ku hū sūsu kaapu bamu.

² Nū Yesu lee bamu kono ye, "Kyōwe maa kpee o naa tiye mu, fen taale fen bū fen tōwe ye, 'Oke kyōwe ii biti o da, hū fee abwaare-wule i payi koo'.

³ Nū nyenyenfuu mōo fen taale fen tōwe ye, 'Ndaga bulayi ii biti o da, hū fee abwaare-wule i payi nū i bii to.' Fen taale fen wu abwaare-wule mu kanan mu nū i du, nū fee lee imu kase, amaa fen mee taale fen bū nke nūmu to asin, ke fen lee imu kase.

⁴ Fane ndaga kakyina nūmu to alibi awaapu mu nū fan kina lbwaare. Fen taase fen biti asin kyinkyinsa hū me ase, amaa fan man ye fan wu asin kyinkyinsa ku, amōo imu nū i waa lbwaare atōwepu Gyona mu." Yesu maa tōwe kanūn mu, nū o yege bamu nū o kyon.

*Farasii ye Sadusi abi
kife tin agyito sa
(Maki 8:14-21)*

⁵ Abūlapu mu ba maa faa kpee benbe mu, ba nyinji fee ba man taa bodobodo.

⁶ Nū Yesu tōwe bamu ye, "Fan kui danbirasa, ke fan baa fen da Farasii abi ye Sadusi abi kife mu nū kii tin bodobodo mu su."

⁷ Toto nū ba piili bee tōwe abaa ase ye, "A maa man biya bodobodo mu su nū ee tōwe kanūn mu."

⁸ Yesu maa nyi koto mu nū bee tōwe su mu o taase bamu ye, "Fane mu nū fane kikyōle-gyii ki man kyo! Minē i waa nū fen tōwe, fane ki man su bodobodo asin?"

⁹ Fan san fan man pūta nu asin nūmu kase? Sanja mu nū n daa gyayi bodobodo anuu to sa anyin ngbūn nnuu mu, fen mee nyinji? Agyisan alantan afine nū fan daa tase bōla mu?

¹⁰ Abee n maa daa gyayi bodobodo asuno to sa asa ngbūn nna mu, agyisan alantan afine nū fan daa tase bōla mu?

¹¹ Minē i waa su nū fen mee taale būlī fee man gye bodobodo asin nū n tōwe? Amaa fan baa fan da fane n-yū su hū Farasii ye Sadusi abi kife tinsa mu su."

¹² Toto nū abūlapu mu ba lan nu kase fee man gye kife tin agyito mu asin nū ee tōwe bamu ye ba baa ba da su, amaa Farasii ye Sadusi abi asin kaapusa nū o diye.

*Pita kilee tōwe esa kolun
mu nū Yesu gye*

(Maki 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Nū Yesu kpee kabaafun mu nū ki bu tiri Kasariya Filipi kade to mu. Maa bu toto mu, nū o taase mu abūlapu mu ye, "Anumu nū asa ba ye me, Daadimaadi Obii-nyūnsa mu n gye?"

¹⁴ Nū ba lee kono ye, "Aku ba ye fu i gye Gyōn Okyugyeepu mu, nū aku ba ye fu i gye Eligya, nū aku mōo ba ye fu i gye Gyeremiyā abeebē lbwaare atōwepu mu to oku."

¹⁵ Nū Yesu taase bamu ye, "Nū fano fan fa! Anumu nū fan ye n gye?"

¹⁶ Nū Simon Pita lee kono ye, "Fu i gye Krisito, lbwaare mu nū o te kakpaa mu Mu-Bii."

¹⁷ Nū Yesu tōwe mu ye, "Fu Simon, Gyona mu-bii! Kusee i gye sa fu, hū fee man gye nyūmisā i lee fale kesintin asin nūmu kaapu fu, amaa me-Se mu nū o bu sūsu mu i lee fale asin mu kaapu fu.

¹⁸ Imu su n tōwe fu ye, fu gye Pita,* nū kanūn kifule manja su nū n biti n poyi me, Krisito kubu mu, nū lewu gbaa mee taale gyii kumu su.

¹⁹ N biti n taa sūsu kuwura-gyii isafwū kpini sa fu. Kuto kūmaa mu nū fu kyula kase su nflu mu, lbwaare gbaa kyula kumu

* 16:18 16:18 Pita kase i gye kifule.

susu. Nu kuto kumaa mu nu fu kina kase su nflu mu, lbwaare gbaa kina kumu susu."

²⁰ Tuto nu Yesu da mu abulapu mu amu to ye, ba man kan waa tote oku ye mu i gye Krisito.

*Yesu tote mu kelewu
asin*

(Maki 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

²¹ Luu kanun sanja manja u su ii kpee mu, Yesu piili bugi to ee tote mu abulapu mu ye, "I tiri fee n maa kpee Gyerusalem naa gyii aworvfo gaa lu abilisa, ye aseepu-bilisa ye nbara akaapropu kpinis abaa to. Bee biti ba mao me, ke kakse sasapu mu, n kyinji ba nkpa to."

²² Nu Pita taa Yesu kpee ikkaa su tote yii mu ye, "Afullo! Onyiripe! Ibwaare o taa imu kpee kata-kata. Inimu i mae ye i ba fu su kaakaau."

²³ Nu Yesu bilihi tote Pita ye, "Sitaane, taa lu me su! Fii kun me okpa nin, lu fee fu nfesere i man gyan Ibwaare ato su, amao i gyan nyimisa lee su nin."

²⁴ Tuto nu Yesu tote mu abulapu mu ye, "Nu oku kan ee biti o buu me mu, i dagaa maa kina mu n-yii, ke o sula mu gbaa-gbaa mu oyu-laasa ke o buu me."

²⁵ Luu fee okumaa mu nu ee biti o molige mu gbaa-gbaa mu nkpa mu, ii biti o pan imu, amaa okumaa mu nu o pan mu nkpa lu me su mu, ii biti o bwii nye mu nkpa mu.

²⁶ Nu nyimisa kan nye dulinyaa to kuto kumaa, nu o pan mu nkpa mu, mine tone nu o nye? Abee mine nu nyimisa i taale taa kyere mu nkpa?

²⁷ Luu fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n biti n baa ye Ose mu bonyaa, ye me nbo, ke n ba ka okumaa nimu kuko lu mu kusun mu nu o waa mu su.

²⁸ N tote fane kesintin niffee asa ku ba yula nflu, nu ba mae ye ba wu, naa fuu sanja mu nu bee biti ba wu me, Daadimaadi Obii-nyinsa maa ba ye mu kuwura-gyii mu."

17

*Yesu n-yii i kyeege
kibii ku sv*

(Maki 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ Nke nsiye kamaa to mu, Yesu taa Pita ye Gyemisi maa mu-supu Gyon, nu ba dii kpee kibii lala ku su bamu nkun.

² Tuto nu Yesu kyeege bamu ansi su. Mu ansi su i halige fee kyow, nu mu ato bunsu i kyeege waa parepare i halige su.

³ Tuto nu ba wu Ibwaare atowepu anyo, Mosesi maa Eligya ba lu opula to bee tote Yesu ase.

⁴ Nu Pita tote Yesu ye, "Onyiripe, i boron fee a maa bu nflu. Nu fu kan fii biti

mu, n biti n yii abu asa, fu lee kuku, Mosesi lee kuku nu Eligya lee kuku."

⁵ Pita maa san o maa su ee tote mu, nu kabwaare-wole nhaligesa ba bun bamu su. Nu obule ku tote kabwaare-wole mu to ye, "Onimu i gye Mi-Bii-nyinsa mu mi n su kebiti sa, nu mu i bola mi ansi. Fan nu mu ase!"

⁶ Abulapu asa mu ba maa nu fale mu, kufuu ki kitaa bamu gaa, nu ba kyon bun kase.

⁷ Amaa Yesu ba bamu ase taa mu kibaa mata bamu, tote ye, "Fan kusu, fan man waa kufuu."

⁸ Ba maa kusu kui mu, ba man wu oku, amao Yesu nkun.

⁹ Ba maa kipulige kibii mu su bee ba mu, Yesu da bamu amu to ye, "Fan man tote oku kuto mu nu fan wu mu, naa fuu sanja mu mi me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n kyinji lu lewu to."

¹⁰ Nu abulapu mu ba taase Yesu ye, "Mine su nu nbara akaapropu mu bee tote ye i dagaa Ibwaare otowepu Eligya maa gyankpaa ba pooy?"

¹¹ Nu Yesu lee bamu kono ye, "Kesintin nin, i dagaa Eligya maa gyankpaa ba, ke o lono kuto kumaa yila o gyroo.

¹² Amaa n tote fane nimu, Eligya tee wola ba nu asa ba man bu mu, amaa ba waa mu kanan kumaa mu nu bee biti. Nu kanun manja nu me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu gbaa ii biti o gyii aworvfo bamu abaa to."

¹³ Nu Yesu abulapu mu ba nu kase nin fee, Gyon okyugyeepu asin nu Yesu i tote ee sa bamu kanin.

*Yesu kye obii-nyinsa kv
kigbingbin*

(Maki 9:14-29; Luka 9:37-43)

¹⁴ Ba maa bwii ba sakyo mu ase mu, onyin ku ba Yesu ase ba munja mu ansi to.

¹⁵ Nu o tote ye, "Onyiripe, wu mi-bii-nyinsa kwese. Luu fee o gye kigbingbin wuya nu ee gyii aworvfo gaa. Ee taale ee tiye fulon to abee nkuy to.

¹⁶ Taa mu ba fuu abulapu mu ase, amaa ba man taale kye mu."

¹⁷ Nu Yesu lee kono ye, "O, fane ndaga kakyina nimu to asa mu nu fan man su kikcole-gyii, nu fane ikpa i man kyiigi! Nke nfini nu n biti n gyii fane ase? Nene nu n biti n bila nye kenyiita sa fane? Fan taa kebii mu biya me nflu."

¹⁸ Nu Yesu ponte kabwu libi mu su, nu ki kusu kebii-nyinsa mu su, nu opula manja to o nye alanfiya.

¹⁹ Tuto nu abulapu mu ba ba Yesu ase bamu nkun ba taase mu ye, "Mine su nu an man taale gyan kabwu libi mu lu kebii-nyinsa mu su?"

²⁰ Yesu lee bamu kono ye, "Lii fee fane kukoole-gyii ki maa man kyoo mu su. N towe fane kesintin to fee, nii fan kan fan su kukoole-gyii pii fee masitadi oyu kibi gbaa mu, fen taale towe kibuu nimu ye, 'Kusu lii nfti kpee fale' ke ki kusu. Sehn man bu to nii fen mee taale waa."

²¹ (Amaa amoo kabwaare-kule ye nojmina ii taale waa fale asin nimu kedubi.)

²² Sanja mu nii abiulapu mu kpini ba ba Galile osuwule su mu, Yesu towe bamu ye, "Bee biti ba lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu waa asa abaa to.

²³ Bee biti ba mao me, ke kake sasapu mu, n kyini ba nkpa to." Abiulapu mu ba maa nu kanin mu, bamu nkolo i nyita bamu gaa.

Kabwaare-sunkpa aye tuutvu

(Maki 9:30-32; Luka 9:43-45)

²⁴ Yesu maa mu abiulapu ba maa ba Kapanum kade to mu, kabwaare-sunkpa aye tuutvu akoolepu mu ba ba Pita ase ba taase mu ye, "Fane ekaaprupu u ka kabwaare-sunkpa aye tuutvu mu?"

²⁵ Nii Pita lee kono ye, "Eehn, ee ka."

Pita maa ba kikpaara su mu, nii Yesu daa kitaase ye, "Simon fu nferee i gyee neene? Bamco ase nii dulinyaa to awura bee koole bamu kagya kase tuutvu? Bee koole bee lui bamu gbaa-gbaa bamu-bii ana ase nii abee afi ase?"

²⁶ Pita lee kono ye, "Bee koole bee lui afi ase nii."

Nii Yesu towe Pita ye, "Kanin bire nde-bii ba man tii su.

²⁷ Amaa a maa mee biti a maa waa bamu agbu su mu, kpee opu to naa tuu fu darwua. Okun mu nii fi biti fu daa kikita mu, bugi mu kono, fi biti fu wu kederebi mu nii kii biti ki fuu maa fu tuutvu. Ke fu taa naa ka bamu."

18

Omnu nii o gyee okpare Ibwaaare kuwura-gyii mu to

(Maki 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Kanin sanja maaja to mu, abiulapu mu ba Yesu ase ba taase mu ye, "Ane to mu, anumu i gyee okpare susu kuwura-gyii mu to?"

² Nii Yesu ti kebii pii ko ba yile bamu nsana-nsana.

³ Nii o towe bamu ye, "N towe fane kesintin nii fee, fan dan fan man kyeege ke fan waa fee nbii pii-pii mu, fen mee ye fan loo susu kuwura-gyii mu to kakaaku."

⁴ Imu su okumaa mu nii o biya mu n-nyi kase fee kebii pii nimu mu, i gyee okpare susu kuwura-gyii mu to.

⁵ "Nii okumaa mu nii o koole kebii pii fee onumu me kutu to mu, o koole me nimu.

⁶ Amaa okumaa mu nii i kan boola mu su, ke nbii mu nii ba koole me gyii fale to oku waa alibi mu, i bo sa mu fee ba taa kubuu lala qminaa mu obule to naa tuu opu bungyinsa to.

⁷ "Dulinya nimu to asa, bamu laaku! Lii fee ato mu nii i yegese nii bee tyee bamu kukoole gyii to mu, i nye akyo. Fale ato ii biti i ba, amaa okumaa mu nii u boola mu su ba mu, mu laaku.

⁸ Nii fu kibaa abee fu kiyaa ii yegese nii fu waa alibi mu, tun kumu tuu. I buron sa fu fee fu maa taa kibaa abee kiyaa diye loo nkpa kakpaa to, i kyo fu maa su abaa anyo ye ayaa anyo ke ba taa fu tuu folon mu nii ki mee dun kakaaku mu to.

⁹ Nii fu kinsi ii yegese nii fu waa alibi mu, kyole kumu tuu. I buron sa fu fee fu maa taa kinsi kulan loo nkpa kakpaa to, i kyo fu maa su ansi anyo ke ba taa fu tuu aworufo folon yen-yen to."

Kijasan lui kabulvpu foyisa (Luka 15:3-7)

¹⁰ Nii Yesu towe bamu ye, "Fan baa fan da su ke fan man kii apii-pii mu to oku fee o man gyee sehn. N towe fane fee bamu nboos mu nii ba bu susu mu, ii wu me-Se mu nii o bu susu mu ansi to sanja kumaa.

¹¹ Lii fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu ba nii ke n ba molige asa mu nii ba foyi mu."

¹² Nii Yesu towe bamu ye, "Nii onyin ku kan o su nbulvpu kulfia, nii bamu to okulon foyi mu, mune nii fii niyi maa biti o waa? O mae ye o yegese adukpano ye akpano mu kibuu obule to, ke o naa biti okulon mu nii o foyi mu abee?

¹³ N towe fane kesintin to nii fee, nii o kan wu mu mu, mu ansi ii biti i gyii mu su, i kyo adukpano ye akpano mu nii ba man foyi mu.

¹⁴ Kanin okpa manja su nii fane-Se mu nii o bu susu mu gbaa mee biti fee apii-pii nimu to okulon maa foyi.

Nii Fu birisa nii o waa fu alibi mu, kvtu nimu nii fu waa

¹⁵ "Nii fu-supu abee fu-daa kan waa fu alibi mu, kpee mu ase naa lee mu alibi mu kaapu mu fane asa nyi. Nii o kan nu kase sa fu mu, fu bila biya mu ba okpa danbirasa mu su nimu.

¹⁶ Amaa nii o man kan nu sa mu, biti nyumisa kulan abee asa anyo tii fu n-nyi su ke fen kpee mu ase. Saamu, asin mu i nye yile fee kanan mu nii Asinkyan ylasa mu i towe ye, 'I dagaa asin kumaa i nye asa anyo abee asa asá be gyii imu adanse.'

17 Nu o man kan bila nu sa bamu mu, taa asin mu naa taa Krisito kubu mu ansi to. Nu o bila kina kunu sa bamu bire, taa mu fee edakpa osunpu abee apoo lenpoo okoolepu.

18 "N towe fane kesintin fee, koto kumaa mu nu fan ejmina kase su nflu mu, Ibwaaree ii biti o ejmina kumu susu, nu koto kumaa mu nu fan kina kase su nflu mu, Ibwaaree ii biti o kina kumu susu.

19 "N bila n towe fane ye, nu fane to anyo ba kan waa kono kulu kule Ibwaaree ye bee biti koto ku mu, Me-Se Ibwaaree mu nu o bu susu mu ii biti o waa sa bamu.

20 Lii fee katun kumaa mu nu asa anyo abee asa asa ba gyanje me kitu to mu, n bu bamu ase."

*Kijasan lui kiyaafole mu nu
o mee su kwewee mu su*

21 Nu Pita ba Yesu ase ba taase mu ye, "Onyuripe, ilu ifine nu me-birisa waa me alibi nu i dagaa fee n taa kee mu? Ilii isuno abee?"

22 Nu Yesu lee kono ye, "Ayee, man gye ilu isuno, amaa adusuno kanin ilu isuno.

23 "Lii fee susu kuwura-gyii mu du nun fee owura ku maa biti mu ayaafole ba ba kaapu mu ako mu nu ba su mu.

24 Maa piili ee taase mu ako mu, nu ba taa onyin ku biya mu. Onyin mu su owura mu kuko afulee nderebi ngbin-ngbin.

25 Maa man taale ka mu, nu mu owura mu ye, ba taa maa mu-ka ye mu-bii ana ye koto kumaa mu nu o su mu naa fe ke ba ka kuko mu.

26 "Nu kiyaafole mu kyuu muu mu amulii su kule mu ye, 'Obilisa, nye kenyiita sa me, n biti n ka fu kuko maanja kipini.'

27 Nu kiyaafole mu asin i waa mu owura mu kwewee, nu o taa kuko mu kipini kee mu, nu o yegye nu o nate.

28 "Amaa kiyaafole mu maa lui mu, o naa mu birisa kiyaafole mu nu o mooc mu o su mu afulee nderebi kufa. Nu o naa kitaa mu obule to towe mu ye, 'Ka me kuko mu nu fu su me.'

29 "Nu mu birisa kiyaafole mu muu mu amulii su kule mu ye, 'Nye kenyiita sa me, n biti n ka koko mu kipini.'

30 "Amaa o kina mu birisa manja kukule mu, nu o taa mu naa tii obu naa fuv saja mu nu ee biti o nye afulee ba ka mu kuko mu.

31 Mu birisa ayaafole mu nu ba san mu ba maa mu kanan mu nu o waa mu birisa mu, i toorobam mu gaa nu ba naa towe asin mu kipini sa bamu owura mu.

32 "Toto nu owura mu tui mu kiyaafole manja ba nu o towe mu ye, 'Fu gye kiyaafole kumu to oln wuya. N taa fu

kuko kipini nimu kee fu, kpalu fee fu maa kule me su.

33 I man dagaa fu gbaa fu maa wu fu birisa mu kwewee fee kanan mu nu ngbaa me n wu fu kwewee mu?

34 Toto mu onyuripe mu nye agbu gaa, nu o taa mu naa tii obu ye ba nyanla mu naa fuv saja mu nu ee biti o ka kuko mu kipini."

35 Nu Yesu towe bamu ye, "Fale nu Me-Se mu nu o bu susu mu ii biti o waa fane okumaa nimu, amooc fu kan taa fu birisa alibi kee mu lui fu kokolo to mu."

19

*Yesu kaapu kekili
kikina asin*

(Maki 10:1-12)

1 Yesu maa towe inumu luvw mu o lu Galile kpee Gyudeya kibaafun, Gyodan opo mu benbe.

2 Asa damante ba buu mu nu o kye bamu alo tuo.

3 Nu Farasii abi aku ba ba mu ase ba ba tuo mu to ku. Ba taase mu ye, "I de okpa sa onyin fee o yile asin kumaa nimu su kina mu-ka?"

4 Yesu lee kono ye, "Fan man karage Asinkyan yilasa mu to wu fee, 'Lii npiili ase mu, Ibwaaree waa bamu onyin ye okuy' nin abee?"

5 Nu Ibwaaree towe ye, 'Lii fale su, onyin ii biti o yegye mu-nyi ye mu-se, ke maa mu-ka ba buga ke bamu anyo ba waa kayu-wule kulu?'"

6 Impu su ba man bila ba gye anyo, amaa ba gye nyumisa kulu. Kanin su koto mu nu Ibwaaree taa buga waa kuku kulu mu, oku o man barige impu to."

7 Nu ba taase mu ye, "Mine su nu Mosesi sa kono ye onyin i taale sa mu-ka kekili kikina awule ke o kina mu?"

8 Yesu lee kono ye, "Mosesi sa fane okpa ye fan kina fane-ka ana, lui fee fane nkolo i kulu nun. Amaa man gye fale nu i kyuna i du lui npiili ase mu.

9 N towe fane kesintin ye, nu i man gye ye okuyi lui mu-kuli kamaa, nu onyin mu kina mu naa kili okuyi popwe mu, onyin mu nyita kekili."

10 Mu abulapo mu ba towe mu ye, "Nu i kan i gye kanin nu i du okuli maa okaa nsana mu bire, nu nyumisa man kili gbaa i bo."

11 Nu Yesu lee kono ye, "Man gye okumaa nimu i taale koole fale asin kyula, amooc bamu nu ba taa asin mu sa bamu nkun."

12 Anyin ake ba bu to nu be mee taale kili, lui fee kanin nu ba kuvuge bamu, nu ake muco asa i waa bamu kanin, nu ake

məo ba kina kekili lıı svsu kuwura-gyii mu kusun sv. Cmə nıı ee taale koole kukaapu nımu kyula mu, o koole."

*Yesu sv kebiti sa
nbii wuribi*

(Maki 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 Toto nıı asa ku ba taa nbii wuribi ba Yesu ase ye o taa mu abaa gyaga bamu sv, kule kabwaare-kule sa bamu. Amaa mu abulapu mu ba gya asa mu nıı bee bıya bamu mu.

14 Yesu towē ye, "Fan yegē nbii wuribi mu ba ba me ase, fan man tii bamu ɔkpa, lı fee svsv kuwura-gyii mu ki gye sa asa mu nıı be du fee nbii-wuribi mu lee nın."

15 Maa taa mu abaa gyaga bamu su lıwe mu, nıı o lı tuto kyon.

ɔnyin ato wuya mu

(Maki 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Nıı onyuñ ku ba Yesu ase ba taase mu yes. "ɔkaapruv, mne kuto danburasa nıı i dagaañ n maa waa ke n nye nkpa kakpaa?"

17 Yesu lee kono ye, "Mne sv nıı fi taase me kuto mu nıı ki bıron sv? ɔku man gye ɔdanburasa, amoo lbwaare nkvn. Nıı fi biti fu nye nkpa kakpaa mu, buu Mosesi nbara mu."

18 Nıı onyuñ mu taase ye, "Imoo?" Yesu lee kono ye, "Man mo, man lı fu-ka abee fu-kuli kamaa, man yuuri, man yle antijesa kamaa,

19 buu fu-se ye fu-nyi," ke 'fu biti fu bırisa fee fu-nyi.'

20 Nıı kiyaañle mu towē ye, "N buu unumu kpini. Mne kuto i san me?"

21 Yesu lee kono ye, "Nıı fu kan fii biti ye fu baa fu du kyeekyee bire, kpee naa fe fu ato kpini ke fu taa afulee mu sa atiripu, fi biti fu nye kapatiye svsv, ke fu lan ba buu me."

22 Onyuñ mu maa nu fale mu i toorco mu gaa, nıı o lı tuto kyon lı fee o sv ato gaa.

23 Nıı Yesu towē mu abulapu mu ye, "N towē fane kesintin ye, i bılvın sa ato wuya fee o loo svsv kuwura-gyii mu to.

24 N bıla n towē fane ye, i bırcısa sa nyɔoma fee o loo baasa ɔbo* to i kyo ato wuya o loo lbwaare kuwura-gyii mu to."

25 Abulapu mu ba maa nu kanın mu, i kyinkiyin bamu gaa nıı ba taase abaa ye, "Kanın bire anımu nıı lbwaare ii biti o moluge nımu?"

26 Yesu kiı bamu nıı o towē ye, "Nyumisa ase bire inımu i mee taale waa, amaa lbwaare ase bire kuto komaanımu i taale waa."

27 Pita lee mu kono ye, "Ki! A maa yegē kuto komaanımu an buu fu fale, mne nıı an biti a nye?"

28 Nıı Yesu towē bamu ye, "N towē fane kesintin ye, nıı lbwaare kan bun dulinyaa pıpwę, nıı me, Daadimaadi Obii-nyınsa kyına me bıonyaa kuwura-gya mu sv, fane mu nıı fan buu me mu gbaa, fen biti fan kyına nwuragya kudu anyo sv, ke fan gyii lsırayı nbuno kudu anyo sv kuwura.

29 Nıı ɔkumaa mu nıı o yegē akpaa, abee pıukyi, abee mu-se, abee mu-nyi, abee mu-bii ana, abee adoo lı me sv mu, ee biti o nye lımu lılu kılıfa, ke o bıla nye nkpa kakpaa.

30 Amaa asa gaalaagaa mu nıı ba gyankpaa mu, bee biti be sii kamaa, nıı asa gaalaagaa mu nıı ba bu kamaa mu, bee biti ba ba gyankpaa."

20

*Kıjasan lıı kusun
awaapu ku sv*

1 Nıı Yesu bıla towē bamu ye, "Svsu kuwura-gyii mu ki du nın fee onyuñ ku maa kusun kakaaku nyenyenfuu, o naa biti asa ke ba sun kusun mu ndoo to.

2 Maa naa nye bamu mu, nıı maa bamu ba towē kyula abaa ye ee biti o ka bamu kederebi kılın kake kılın ibiri mu, nıı o taa bamu kpee mu ndoo to.

3 "Kyowę maa waa fee kerefi akpano mu, o bıla kpee kade mu kugya ase naa wu aka ba maa yle ba mee waah sehn.

4 Nıı o towē bamu ye, 'Fane gbaa fane fan kpee naa waa kusun me ndoo to, ke n ka fane kuto mu nıı ki dagaa.'

5 Nıı ba kpee.

"Kyowę amu nsana ye kerefi asa to mu, nıı o bıla taa aka kpee kanın.

6 Kalaatıpwę sv kyowę maa tıye ee mata afatee to mu, nıı o bıla kpee naa wu aka ba maa yle ba mee waah sehn. Nıı o taase bamu ye, 'Mne i waa sv nıı fan yle nıı kake ibiri nıı fan man sv kusun.'

7 "Nıı ba lee mu kono ye, 'ɔku man taa ane ye a naa sun sa mu.'

"Nıı o towē bamu ye, 'Kanın bire fane gbaa fane fan ba kyon kpee naa waa kusun me ndoo to.'

8 "Kalaatıpwę maa fuv mu, nıı ndoo wuya mu towē asunpu mu ɔkisırpu ye, 'Tıı asunpu mu, ke fu ka bamu koko. Piili lı bamu nıı ba sii kamaa ba mu sv naa fuv bamu nıı ba gyankpaa ba mu.'

9 "Toto nıı o yegē nıı asunpu mu nıı ba kpee ndoo mu to saja mu nıı kyowę mata afatee to mu, ba ba koole kederebi kılın-kılın mu nıı i gye kake ibiri kıkıka.

10 I maa fuv agyankpaa mu sv mu, be nyi fee bee biti ba nye ba kyo kamaa to

* 19:24 19:24 Kebuno pii ku bu Gyerusalem kade to mu nıı bee ye. 'Baasa ɔbo'

wuya ana mu, amaa ngbaa bamu kederebi kulon-kulon maaja nu ba nye.

¹¹ Ba maa koole kederebi kulon-kulon mu, nu be piili bee kolite bee sa ndoo wuya mu ye,

¹² 'Bamu nu ba sii kamaa ba fale bire, sanja gberes nu ba sun kusun, yegé aneene bire an yile kyowé kenken nimu su waa kusun ibiri. Amaa ana bamu kpini nu fu ka kyeekyee?

¹³ "Nu kadoo wuya mu lee bamu oku kono ye, 'Kyemine, n man sisii fb. Man gye kederebi kulon kuko ka nu maa fu an towe kyula kake ibiri kusun?"

¹⁴ Imu su taa fu kederebi nate. Kanan mu nu i pire me ye n ka asii-amaapu mu, kanin nu maaja nu n biti n ka fu gbaa.

¹⁵ N man su okpa fee n waa me kokolo biti lu me afulee su abee? Abee fu su kayu basa lu me kidanbirasa kiwaa su nin?"

¹⁶ Nu Yesu towe bamu ye, "Asii-amaapu bee biti ba bilini agyankpaapu ke agyankpaapu ba bilini asii-amaapu."

*Yesu bila towe mu kelewu
ye mu kikyinji asin*

(Maki 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ Yesu maa kpee Gyerusalem mu, nu o taa mu abulapu kudu anyo mu lu ikaa su, nu o towe bamu ye.

¹⁸ "Fan nu! An kpee Gyerusalem nimu, tuo nu bee biti ba naa lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu sa aseepu bilisa ye nbara akaapuru. Ke ba bun me lewu kowwe,

¹⁹ ke ba taa me waa bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu abaa to, ke ba waa me ibasasin ke ba tuge me, ke ba da me mata oyu laasa su. Amaa nke nsa ake mu, n biti n kyinji lu lewu to."

*Sebedi mu-ka kuvule sa
mu-bii ana*

(Maki 10:35-45)

²⁰ Nu Sebedi mu-ka maa mu-bii ana anyinsa anyo mu ba ba Yesu ase, nu bamu-nyi ba muja Yesu ayyaa to kule mu kuto ko.

²¹ Nu Yesu taase mu ye, "Minne nu fii biti?" Nu o lee kono ye, "Kyula sa me fee, mi nbii nnyo nimu, oku o kyuna fu-gyisa su ke oku mo o kyuna fu-bina su fu kuwura-gyii mu to."

²² Nu Yesu towe bamu ye, "Fan man nyi kuto mu nu fen kule fale. Fen taale gyii aworufu mu nu n biti n gyii mu?"

Nu ba lee kono ye, "Eehn, an taale."

²³ Toto nu Yesu towe bamu ye, "Fen taale gyii aworufu mu nu n biti n gyii mu, amaa n man su okpa fee n lee omu nu ee biti o kyuna mi-gyisa su abee me-bina su. Ikyinakpa inumu i gye sa bamu nu me-Se wula lojjo yila sa bamu mu."

²⁴ Abulapu kudu mu nu ba san mu, ba maa nu inumu mu, ba nye agbu waa Gyemisi maa mu-supu Gyon.

²⁵ Nu Yesu tu bamu ba boga nu o towe bamu ye, "Fen nyi fee dulinyaa nimu to agyankpaapu mu bee kaapu bamu olun asa su, nu alvunpnu gbaa bee kaapu bamu olun asa su.

²⁶ Amaa fanee fane to bire, i man dagaa i maa waa kanin. Nu fane to oku kan ii biti kibilisa mu, i dagaa maa waa fane kiyafole,

²⁷ nu fane okumaa mu nu ee biti fee o waa ogyankpaapu mu, i dagaa maa waa fane kinye,

²⁸ fee kanan mu nu me, Daadimaadi Obii-nyinsa gbaa n man ba nun ke ba sun me, amaa n ba nun ke n ba sun, ke n taa me nkpa kee, ke i ka asa gaalaagaa alibi koko."

Yesu kikye agyaatanapu anyo
(Maki 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu maa mu abulapu ba maa lu Gyeriko kade to mu, asa gaalaagaa ba buu bamu.

³⁰ Toto mu, agyaatanapu anyo ku ba te okpaka, nu ba nu fee Yesu u kyuu mu, ba kuusi tu mu ye, "Onyiripe, Dawidi kanaana-bii, wu ane kowwe?"

³¹ Nu asa mu ba punte bamu su ye ba bun bamu nno su, amaa ba kuusi kenken ye, "Onyiripe, Dawidi kanaana-bii, wu ane kowwe."

³² Nu Yesu yile nu o tu bamu, nu o taase bamu ye, "Minne nu fen biti fee n waa sa fane?"

³³ Nu ba lee kono ye, "Onyiripe, an biti fee ane ansi i bugi nu."

³⁴ Nu Yesu wu bamu kowwe nu o mata bamu ansi. Opula maaja to nu bamu ansi i bugi nu ba buu Yesu.

21

Yesu loo Gyerusalem

fee Owura

(Maki 11:1-11; Luka 19:28-40; Gyón 12:12-19)

¹ Yesu maa mu abulapu ba maa tiri Gyerusalem to, nu ba fuu Betifage kade to mu nu ki bu Olifu kubu-bi mu ase mu, Yesu sun mu abulapu anyo,

² nu o towe bamu ye, "Fen kpee kade-bi mu nu ki bu fane ansi to mu, fen biti fen wu kuruma ku maa kyaa tuo maa mu-bii. Fan sajje bamu biya me.

³ Nu oku kan taase fane kuto ko mu, fan towe mu ye, "Onyiripe Yesu ii biti bamu." Nu ee biti o yegé fan taa bamu biya me."

⁴ Inumu i waa kanin nin ke asin mu nu lbwaare bola mu otowepu su towe yila mu i ba to. Asin mu i gye ye,

5 "Tōwē Siyon abii mu ye,
 'Fan kū, fane owura u ba fane ase,
O du bohn nu o te kuruma su,
 kesintin to o te kuruma kadanba su.' "

6 Mu abūlapu mu ba naa waa fée kanan
mu nu Yesu sa bamu kono ye ba waa mu.

7 Ba taa kuruma ye mu-bii mu ba, nu
ba taa bamu ato bunsya gyaga bamu su, nu
Yesu dii kyina kadanba mu su.

8 Asa damante ba taa bamu ato bunsya
tuu kigbenbi su, nu aku mo'o ba kyate iyu
n-yaabi wörge kigbenbi mu su.

9 Asa damante mu nu ba bu mu ansi to
mu, ye bamu nu ba buu mu mu bee kuusi
bees towe ye,

"Hosana* i gye sa Owura Dawidi
kanaana-bii mu."

"Kusee i gye sa omunü ee ba ḥnyirupé kitu
mu su!"

"Hosana i gye sa lbwaare mu nu o bu
su-su."

10 Yesu maa loo Gyerusalem kade mu to
mu, kade mu kpini koo'e ḥlanba, nu asa
bees taase ye, "Animu nūn?"

11 Nu sakyö mu ba lee kono ye, "Omum
i gye Yesu, lbwaare otowepu mu nu o lu
Nasareti kade to nuu ki bu Galile kibaafun
mu."

Yesu gya asa lu
Kabwaare-sunkpa aye
(Maki 11:15-19; Luka 19:45-48; Gyon
2:13-22)

12 Yesu loo kabwaare-sunkpa aye mu
opula, nu o gya asa mu nu bees fe, ye bamu
nu bees so'o mu kpini lu toto. Ḫala afulee
akyerero mu iteeburu ye alopo afero mu
ibenkyi bun.

13 Nu o towe bamu ye, "Ba kyoroo waaw
Asinkyan yulasa mu to ye lbwaare ye,
'Bee biti ba tu me kikpaara ye kabwaare
kolekpa', amaa fan taa tuo biliñi bamu nu
bee yuuri olon su obaalakpa."

14 Agyaatapanu ye ayaa ye abaa wusa
wuya ana ba ba mu ase kabwaare-sunkpa
aye mu to, nu o kye bamu alo.

15 Amaa lbwaare aseepu abulisa ye
nbara akaapupu ba maa wu ato kyinkyinsa
mu nu o waa, ye nbii mu kikuusi kab-
waare-sunkpa aye bees towe ye, "Hosana i
gye sa Dawidi mu kanaana-bii mu", nuu ba
nye agbu.

16 Nu ba taase mu ye, "Fu nu asin mu
nu nbii mu bees towe mu?"

Nu Yesu lee kono ye "Eehn, fan man
piita kale lu Asinkyan yulasa mu to ye,
'Fu kaapu nbii ye nbii wuribi ye
ba yin fu.' "

17 Nu o luu tuo kpee Betani kade to nuu o
de tuo.

*Yesu tōwē nno waa
figi oyu mu*

(Maki 11:12-14, 20-24)

18 Luu kaake nyenyenfuu Yesu maa bwii
ee kpee Gyerusalem mu, akon u mo'o mu.

19 Maa wu figi oyu maa yile okpa kaa
mu o kpee kumu ase, amaa o man wu
sehn kumu su amo'o afatee nkun. Nuu o
towe kumu ye, "Fu man bila ye fo soyi abi
kpini-kpini!" Opula to nuu oyu mu wule.

20 Abūlapu mu ba maa wu kanin mu, i
kyinkyin bamu. Nuu ba taase ye, "Nene su
nuu figi oyu mu wule bilen kanin?"

21 Yesu lee kono ye, "N tōwē fane kesintin
ye, nu fan kan koo'e me gyii, nu fan man
gyii imoore mu, man gye ye fen biti fan
taale waa koto mu nuu ki waa figi oyu nimu
nkun. Amaa fen taale towe kubu nimu ye,
'Kosu lu nflu naa tiye opo to,' ke i waa
kanin.

22 Nuu fan kan koo'e me gyii mu, fen
biti fan nye koto kumaa mu nuu fan koo'e
kabwaare-koo'e to mu."

Ba taase Yesu katin mu
nu o nyę mu ḥlon lu

(Maki 11:27-33; Luka 20:1-8)

23 Yesu loo kabwaare-sunkpa aye mu.
Maa bu tuo ee kaapu mu, lbwaare aseepu
abulisa ye kade mu abulisa ba ba mu ase,
nuu ba taase mu ye, "Mine ḥlon nuu fu su
fi waa ato nimu? Nuu animu i sa fu fale
olun."

24 Yesu lee kono ye, "Ngbaa me n biti n
taase fane asin ku, nuu fan kan lee me kono
mu, n biti n towe fane ḥlon mu nuu n su n
waa nimu.

25 Gyon kekyugyee mu, fine nuu ki lu? I
kyina lu susu nin abee i lu asa ase nin?"
Ba towe bamu wule-wule to ye, "Nuu an kan
towe ye, 'Ki lu susu nin', ee biti o taase ase
ye, 'Nu mine i waa nuu fan man koo'e mu
gyii?'

26 Amaa an kan towe ye, "Ki lu asa ase
mu", an sile asa mu kufuu, lu fee bamu
kpini ba koo'e gyii fee Gyon kyina o gye
lbwaare otowepu nin."

27 Imu su ba lee Yesu kono ye, "A man
nyi."

Nu o towe bamu ye, "Kanin bire ngbaa
me, n mee ye n towe fane ḥlon mu nuu n su n
waa nimu."

*Kijasan lu ose
ku ye mu-bii
ana anyo su*

28 Nuu Yesu taase bamu ye, "Imu nuu n biti
n towe fale, nene i gye fane nfere? Ḫnyin
ku i kyina o bu to nuu o su nbii-nyunsa anyo.

* 21:9 21:9 Hosana kase i gye molige ane.

O kpee ḥagyankpaapu mu ase naa tōwe mu ye, 'Mi-bii, ndaga kpee me kadco mu to naa sun kusun.'

²⁹ "Nii o lee kono ye, 'N mēe ye n kpee.' Amaa kamaa to mu o kyeege mu nfēere nii o kpee.

³⁰ "Nii o se mu kpee mu-bii banban mu ase naa tōwe mu kanin asin kulan manja. Nii o lee kono ye, 'Nse, n biti n kpee.' Amaa o man kpee.

³¹ "Bamu anyo manja, anumu i waa kuto mu nii mu-se ii biti?"

Nii ba lee kono ye, "Ḥagyankpaapu mu."

Nii Yesu lee tōwe bamu ye, "N tōwe fane kesintin ye, apoo lenpoo akōolepu ye agyamilo-kyii bēe gyankpaa fane bee loo Ibwaare kuwura-gyii mu to.

³² Lii fee Gyōn ba fane ase nii ye o ba kaapu fane ikpa kyiigisa əkpa, nii fan man kōole mu gyii, amaa lenpoo akōolepu ye agyamilo-kyii ba kōole mu gyii. Nii halu fan maa wu unumu kamaa to mu, fan man yegē alibi kīwaa ke fan kōole mu gyii."

Kijasan lii paa agyipu mu sv

(Maki 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ Nii Yesu tōwe bamu ye, "Fan bila nu kujasan ku. Ḫonyin ku kyina dōo oyū soyi abisa. Nii o ḥymina iyu kyaabco kumu, nii o kuu wayin ḥonyiyekpa abo kudco mu to, nii o ḥoyi opula mu nii akisuru bee dii bēe ku kudco mu sv. Nii o taa kudco mu waa paa agyipu ku abaa to, nii o kpee ḥesuwale ku su.

³⁴ Kitinje saja maa fuu mu, nii o sun mu ayaafolē ye ba kpee paa agyipu mu ase naa kōole mu ogyikpa mu nii ee biti o nyē mu buya mu.

³⁵ "Nii paa agyipu mu ba kitaa mu ayaafolē mu, nii ba dayi əko, nii ba moɔ əko, nii ba twii osasapu mu abuu.

³⁶ Nii o bwii sun mu ayaafolē aku nii ba kyo bamu nii o gyankpaa sun mu, nii paa agyipu mu ba waa bamu fee kanan mu nii ba waa abanban mu.

³⁷ Laalaalowē mu, o sun mu-bii-nyunsa bamu ase tōwe ye 'Bee biti ba taa bēereē sa mi-bii.'

³⁸ "Amaa paa agyipu mu ba maa wu mu-bii maa ba mu, ba tōwe abaa ye, 'ᬁonyim i gye kapatiye ogyipu mu'. Fan ba ke a moɔ mu ke a taa mu kapatiye mu.

³⁹ Ḫmu sv ba kitaa kebii mu, būte mu li kado mu to, nii ba moɔ mu.

⁴⁰ "Ḫmu sv, nii kado wuya mu kan ba mu, mune nii ee biti o waa paa agyipu mu?"

⁴¹ Nii ba lee kono ye, "I waa kanan kumaa ee biti o moɔ kanin asa libi manja, ke o taa kado mu sa paa agyipu pupwe

kv, mu nii bee biti ba baa bēe sa mu mu ogyikpa li adoo-gyito mu to kitinje saja."

⁴² Nii Yesu taase bamu ye, "Fan man pūta kale Asinkyan yilasa mu to ye, 'Kubuu mu nii apoyipu ba kina mu, kumu i ba biliŋi kubontonbulonto kubuu kpare mu nii ki su obu mu to.

ᬁonyiripē mu i waa unumu,
nii i kyinkyn ane."

⁴³ "Imu sv n tōwe fane ye, Ibwaare ii biti o taa mu kuwura-gyii mu li fane ase, ke o taa sa asa mu nii bee biti ba waa mu kebiti mu.

⁴⁴ Ḫkumaa mu nii o tye kubuu nūmu su mu, ii biti o boyi to buriburi, amaa ḥomu nii ki li tye mu su mu, ii biti o patiyē to."

⁴⁵ Ibwaare aseepu abilisa ye Farasii abi ba maa nu Yesu ḥajanān mu, ba bii fee bamu asin nii ee tōwe.

⁴⁶ Ba biti əkpa mu nii ba taa kitaa mu, amaa ba sile sakyo mu, lii fee asa mu be niyi maa gye Ibwaare otōwepu nii.

22

Kijasan lii kikyifō kensi-gyii sv

(Luka 14:15-24)

¹ Nii Yesu bila taa ḥajanān to tōwe sa asa mu ye,

² "Sūsu kuwura-gyii mu du nii fee, owura ku maa waa kikyifō kensi-gyii lala sa mu-bii-nyunsa.

³ Nii o sun mu ayaafolē ye ba kpee naa tu bamu nii o da kibaa tui bamu ye ba be kensi-gyii mu to, amaa ba kina ki ba.

⁴ "Toto nii o bila sun ayaafolē akyō tōwe bamu ye, 'Fan naa tōwe bamu nii n da kibaa tui mu fee n kūbla lōwe. N mōo inaate gbelu ye akpensen-kpesen mu nii ba su nfo, nii n kūbla koto kumaa lōwe. Fan ba kikyifō kensi-gyii mu to.'

⁵ "Amaa asa mu nii o da kibaa tui mu, ba man tōwe mu. Aku ba kyōn bamu ndōo ana to, nii akyō mōo ba kyōn asun to.

⁶ Nii bamu nii ba san mu mōo ba kitaa owura mu ayaafolē mu dayi nii ba mōo bamu.

⁷ Owura mu nyē agbu gaa. Nii o sun mu anaakōpu, nii ba naa mōo kanin amōcōpū manja nii ba tuwa bamu kade.

⁸ "Toto nii o tōwe mu ayaafolē ye, 'N lōwe kikyifō kensi-gyii agyito mu, amaa bamu nii n da kibaa tui mu, ba man tōwe, imu su ba man dagaa agyito mu kigyi.'

⁹ Kanin su fan loo kade to kpee agbenbi su, naa tui okumaa mu nii fen wu mu ba kikyifō kensi-gyii mu to.'

¹⁰ Ḫmu sv ayaafolē mu ba lii kpee agbenbi su ye katin kumaa nate tui osa kumaa mu nii ba wu, asa adanbirasa ye

alibi kpini buga to, nii asa ba ba bola kikyiffo lenbu mu.

¹¹ "Amaa saja mu nii owura mu ba kui lenbu mu to mu, o wu onyin ko maa man bun kikyiffo to ato bunsu."

¹² Nii owura mu taase onyin mu ye, 'Kyemine, nene nii fu waa fuu nfi yeges fu man bun kikyiffo ato bunsu?' Amaa onyin mu man taale bugi kono.

¹³ "Imo su owura mu towe mu ayaafole ye, 'Fan ejmina mu abaa ye ayaa, ke fan lee mu tuw nbowama kitentenbiri mu to, toto nii kusu ye anobi kidun bi.'"

¹⁴ Nii Yesu lbowe ye, "Ba tu asa gaalaagaa, amaa gberere fale nii ba lee."

Lenpoo kika asin
(Maki 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Inumu kamaa mu, Farasii abi ba naa gyane ejmina kanan mu nii ba sru mu odun lu mu asin towesa to.

¹⁶ Toto nii ba sun bamu abulapu ye owura Herodi kamaa to abi kpee Yesu ase. Ba towe mu ye, "Okaapupu an nyi fu maa gye kesintin gyipu, nii fi kaapu asa lbwaare asin bola kesintin okpa su, yeges fu mee towe lu nfere mu nii asa bee fe, nii fu mee kui nyumisa kikpare su.

¹⁷ Imo su an biti a nu lu fu ase ye, i de okpa fee a ka lenpoo sa Roma abi Owura Kasaro, abee a man ka?"

¹⁸ Amaa Yesu maa wula o nyi bamu nfere libi su mu, o towe bamu ye, "Fane kebunbun ansi wuya ana! Mine waa su nii fen sru me odun?

¹⁹ Fan taa kederebi mu nii fen su fen ka lenpoo mu kaapu me." Nii ba taa kederebi mu ba sa mu.

²⁰ Nii o taase bamu ye, "Anumu foto ye kutu i gyan kumu su fale?"

²¹ Ba lee kono ye, "Owura lala Kasaro." Imo su, Yesu towe bamu ye, "Kuto mu nii ki gye Kasaro lee mu, fan ka sa Kasaro, nii kuto mu nii ki gye lbwaare lee mu, fan taa sa lbwaare."

²² Ba maa nu fale su mu, i waa bamu kyan, nii ba yeges mu, nii ba nate kyon.

*Kekili ye kekyinji lu
lewu to asin*
(Maki 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Kanin kake kulu maaja mu Sadusi abi akw ba ba Yesu ase. Sadusi abi ba gye Gyiwu abi mu nii bee kaapu ye kikyinji ba nkpa to ku man bu to.

²⁴ Ba ba taase mu ye, "Okaapupu, ane naana Mosesi kukaapu mu to mu, o towe ye, nii onyin kan kili nii o man kuvuge nii o wu mu, i dagaa mu-supu maa bwii kili okulapu-kyi mu, ke ba kuvuge nbii sa olewupu mu."

²⁵ To! Onyin ku maa mu-supu ana asuno ba kyina ba bu ane ase nfi. Obilisa ase

mu kili nii o wu, yeges ba man kuvuge nbii, nii mu-supu mu taa okulapu-kyi mu kili.

²⁶ Kanin maaja nii onyosapu mu ye osasapu gbaa ba kili mu, halu naa fuu osuncasapu mu.

²⁷ Laalaalowew mu, okyiu mu gbaa ba wu.

²⁸ Saamo, kake lala mu nii asa bee biti ba kiyinji lu lewu to ba nkpa to mu, anyin asuno banumu to mu, anumu mu-ka i gye okyiu mu? Lii fee bamu kpini ba kili mu."

²⁹ Yesu lee bamu kono ye, "Fan fooyi okpa! Lii fee fan maa man nu Asinkyan yilasa mu kase, nii fan man nyi lbwaare elon mu su.

³⁰ Kpal fee saja mu nii alewupu bee biti ba kiyinji ba nkpa to mu, asa ba mee ye ba kili, amaa bee biti ba baa ba du nii fee lbwaare nbio mu nii ba bu sru mu.

³¹ Amaa lui alewupu kikyinji ba nkpa to asin mu, fan man kale wu asin mu nii lbwaare towe sa fane mu nun?

³² O towe ye, 'Me i gye Abraham lbwaare ye Isaki lbwaare ye Gyekobu lbwaare.' Inumu i kaapu nii fee, asa banumu ba maa wu gbaa mu ba san ba gye asa kusa lbwaare asse, nii o gye bamu lbwaare, man gye alewupu lee."

³³ Sakyo mu maa nu fale mu, mu kikaapu mu i waa bamu kyan.

Nbara mu to kikpare
(Maki 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Amaa Farasii abi mu ba maa nu fee, Yesu man yeges nii Sadusi abi mu ba nye bugi kono mu, ba tu abaa gyane.

³⁵ Nii bamu to oku mu nii o gye nbara onyipu mu taa asin taasesa sru Yesu odun.

³⁶ O taase mu ye, "Okaapupu, lbwaare nbara mu to mu, kimomo gye kikpare?"

³⁷ Yesu lee mu kono ye, "Taa fu kokolo ye fu kala ye fu nfere kpini nye kebiti sa fu-Nyiripe lbwaare."

³⁸ Kinumu i gye nbara mu to kugyankpaasa ye kikpare.

³⁹ Nii kunyosapu mu du nii fee kumu. Imo i gye ye, 'Nye kebiti sa fo tomaa fee fo n-yyi.'

⁴⁰ Mosesi nbara mu kpini ye lbwaare atowewo asin kaapusa mu i yile nbara nnyci numu su nii."

Anumu mu-bii i gye
Krisito numu?

(Maki 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Farasii abi ba maa ba gyan mu, Yesu taase bamu ye,

⁴² "Mine nfere nii fan su lu Krisito mu su? Anumu kanaana-bii i gye mu?"

Nii ba lee kono ye, "Owura Dawidi kanaana-bii."

⁴³ Nii Yesu taase bamu ye, "I waa nene su nii Kayaayu to Dawidi tu mu ye, 'Onyiripe?' Lii fee Dawidi towe ye,

44 'Onyiripe mu towe me-Nyiripe ye,
"kyuna me kubaa gyisa su,
naa fuu saja mu nii n biti n taa fu duu ana
waa fu ayaa kase."'
45 Nu Owura Dawidi maa tu Krisito ye,
'Me-Nyiripe' mu, nene su nii ee bila taale
waa mu kanaanaa-bii?"
46 Bamu oku man taale bugi kono towe
asun akv, nii lu kanin kake manja taa
kyon, oku man bila taale yle to taase mu
asun-taasesa ku.

23

*Nbara akaapuru ye
Farasii abi kikaapu man
gye bamu awaasa*
(Maki 12:38-40; Luka 11:37-52, 20:45-47)

1 Nu Yesu towe kubu damante ye mu
abulapu mu ye,
2 "Nbara akaapuru ye Farasii abi mu ii
yii ane naana Mosesi ayaa to bee lee nbara
mu kase.

3 Imu su kuto kumaa mu nii ba towe fane
ye fan waa mu, fan nu sa bamu ke fan waa.
Amaa fan man waa ato mu nii bee waa mu,
kpali fee be mee buu ato mu nii bee towe
fane mu su.

4 Bee njmina 1sula budusa nun bee sa asa
ye ba sula, amaa bamu gbaa-gbaa bamu
bire, ba mee ye ba taa bamu kibaa-bi ky
asa mu to ke ba sula.

5 "Nu kuto kumaa mu nii bee waa mu,
bee waa ke asa ba nye wu bamu. Nu
ba kyuro abwaaresin gyaga ɔwule su, nii
ba taa imu mata bamu asikpi ye abaa
su, nii ba waa bamu ikaale nno ayolobi
buñswiisa.

6 Nu ba kpee kigyii nsare to abee kab
waare kule igyañekpa to mu, ikuyakpa
kpare-kpare nii bee biti ba kyuna.

7 Nu bee biti fee okumaa mu nii o gyanya
bamu kade to mu, o gyendo fwaala bamu,
nii ba bila bee biti asa ba tu bamu ye
'Akaapuru.'

8 "Amaa fanee fane bire, fan man yeg
ba tu fane ye, 'Akaapuru,' kpali fee fan
su Okaaapuru kulu nii, fane kpini fan gy
asupu ye adaa nun.

9 Fan man tu oku ye 'Ose' dulinyaa numu
to, lu fee Ose kulu nii fan su, nii mu i bu
susu mu.

10 Abee fan man yeg ba tu fane oku ye
'Okaaapuru', kpali fee Okaaapuru kulu nii
fan su, nii mu i gy Krisito mu.

11 Omu nii o gy ɔbilisa fane to mu, i
dagaa maa gyee fane kuyaafole.

12 Luu fee okumaa mu nii o kusaa mu
n-yii susu mu, Ibwaare ii biti o biya mu
kase, nii okumaa mu nii o biya mu n-yii
kase mu, Ibwaare ii biti o kusaa mu susu.

*Nbara akaapuru ye
Farasii abi bamu laaku*

13 "Fane nbara akaapuru ye Farasii abi,
fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane
laaku. Luu fee fen tii asa okpa kanan mu
nii ba man nye loo susu kuwura-gyii mu
to. Fane gbaa-gbaa fane fen mee loo to,
nii fen mee yegge bamu nii bee biti ba loo
mu, ba nye loo to.

14 Fane nbara akaapuru ye Farasii abi,
fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane
laaku. Luu fee fen puni akulapu-kyuu fen
gyii bamu akpaara, yegge fen kule kab
waare-kule buñswiisa, ke asa ba nye wu
ye fen sun Ibwaare kyeekeye. Luu fale su
mu fane kusu bii biti i baa i kyo gaa.

15 "Fane nbara akaapuru ye Farasii abi,
fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane
laaku. Luu fee fen nate nkyu su ye nde-nde
su, ke fen nye kyeege nyumisa kulu o ba
sun Ibwaare kanan mu nii fen sun mu.
Amaa nii fan kan nye mu mu, fen waa osa
mu o dagaa awurufo fulon yen-yen to ilu
unyo fee fane.

16 "Fane akaapuru mu nii fen du fee
agyaatanapu nii fen gyankpaa asa mu,
fane laaku. Luu fee fen kaapu ye, 'Nu
oku taa kabwaare-sunkpa aye mu bo ntan
mu, i man gye sehn, amaa nii o kan taa
kabwaare-sunkpa aye mu to suwa bo ntan
mu, i dagaa maa buu ntan mu su.'

17 Fane agyaatanapu melensipu! Suwa
mu i kyo abee kabwaare-sunkpa aye mu?
Nu man gye suwa mu maa bu kab
waare-sunkpa aye mu to su nii suwa mu
bilini Ibwaare lee abee?

18 Nu fan bila towe ye, 'Nu oku taa
saraga kaswi bo ntan mu, i man gye sehn,
amaa nii o kan taa kakee mu nii ki gyan
saraga kaswi mu su bo ntan mu bire, i
dagaa maa buu ntan mu su.'

19 Fane agyaatanapu banim! Kakee mu
i kyo abee saraga kaswi mu? Nu man gye
kakee mu maa gyan saraga kaswi mu su
nii ki ba bilini Ibwaare lee abee?

20 Imu su okumaa mu nii o taa saraga
kaswi bo ntan mu, o taa kaswi mu maa
kuto kumaa mu nii ki gyan kumu su mu bo
ntan numu.

21 Nu okumaa mu nii o taa kab
waare-sunkpa aye mu bo ntan mu, o taa
kumu ye Ibwaare mu nii o bu kumu to mu
bo ntan numu.

22 Nu okumaa mu nii o taa susu bo ntan
mu, o taa susu kuwura-gya ye omu nii o te
kumu su mu bo ntan numu.

23 "Fane nbara akaapuru ye Farasii
abi, fan gye kebunbun ansi wuya ana,
fane laaku. Luu fee fen barige fane ipu
ato, fee akate, ye gaabu, ye akolonku
ntun kudu-kudu, nii fen taa imu ketun
kuluñ-kuluñ fen sa Ibwaare, amaa fen

mee towe asin kaapusa kpare mu nii i bu nbara mu to, fee kigyii asin imu okpa su, kuwes kuwu, ye kikcole-gyii danbirasa. Fale ato nmu i dagaa fan maa waa, yegé fen taa ntun kudu su kutun kulu n mu fen sa lbwaare.

²⁴ Fane agyaatanapu agyankpaapu! Fen taals fen wu kisusombi ke fen fura mu foysi, amaa fen mye nyooma.

²⁵ "Fane nbara akaapupu ye Farasii abi, fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane laaku. Lu fee fen fwu fane ilape ye nwé-bi nmaa kyirekyire, yegé imu ito to i gye ato mu nii fan taa kensi payi libi ye kekisi bola imu.

²⁶ Fane Farasii agyaatanapu! Fan gyankpaa fwu nwé-bi ye ilape mu ito to, ke imu nmaa gbaa i lu kyirekyire.

²⁷ "Fane nbara akaapupu ye Farasii abi, fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane laaku. Lu fee fan du nun fee nkyan mu nii ba poysi nii ba fuuli imu su parepare, nii i buren yegé imu ito to bire, abuni awuya ye ato mu nii i gyro i bola imu to.

²⁸ Kanin manja nii fan du. Asa ansi su mu, fan gye ikpa kyiigisa wuya ana, amaa fane nkolo to mu, fan gye kebunbun ansi ye kumu to olon wuya ana nii.

²⁹ "Fane nbara akaapupu ye Farasii abi, fan gye kebunbun ansi wuya ana, fane laaku. Lu fee fen poysi lbwaare atowepu mu nkyan, nii fan lojo ikpa kyiigisa wuya ana nkyan su ye edan.

³⁰ Nii fen towe ye, 'Nii an daa an bu to ane naana ana saja mu nii, naafco a mee ye a tii bamu su ke a mao lbwaare atowepu mu.'

³¹ Fane gbaa-gbaa fane ii gyii kesintin lu asin nmu su ye bamu nii ba mao lbwaare atowepu mu, bamu-bii ana i gye fane.

³² Kanin bire fan tiisi luvwé fane naana ana alibi kusun mu.

³³ "Fane ananse ye ananse bamu-bii ana! Nene nii fen taale sile lu kipwe kibun ye aworofu folon yen-yen nmu to?

³⁴ Kanin su, n biti n sun lbwaare atowepu ye anyaasinpu ye akaapupu fane ase. Amaa fen biti fan mao bamu aku, ke fan da aku mata iyu laasa su, ke fan dayi aku fane kabwaare-kule ogyanjeekpa, ke fan gya bamu lu nde su kpee nde su.

³⁵ Imu su kusu brite lu ikpa kyiigisa wuya ana mu nii fane asa ba kyuna mao mu kpini, ii biti i ba fane su. Lu ikpa kyiigisa wuya Abeli naa fuu Barakiya mu-bii Sakariya mu nii fane Gyiwi abi ba daa mao mu, kabwaare-sunkpa ayé maa saraga kaswii nsana mu.

³⁶ N towe fane kesintin fee, inmu kpini kusu brite ii biti i ba ndaga kakyuna nmu to asa su.

³⁷ "Oo! Gyerusalem asa! Fane mu nii fen mao lbwaare atowepu, nii fen tuu abuu fen mao bamu nii lbwaare sun fane ase mu. N kpan me n-yii saja gaalaagaa fee n buga fane-bii ana, fee kanan mu nii kakyase-nyi i buga mu-bii ana ee waa mu atees to mu, amaa fen mee kyula.

³⁸ Fane kii, lbwaare lu fane kabwaare-sunkpa ayé mu, nii ki biliñi kitakpan.

³⁹ N towe fane nii ye fan man bila ye fan wu me naa fuu saja mu nii fen biti fan towe ye, 'Kusee i gye sa omu nii ee ba Onyirupé lbwaare kitii to mu.'

24

*Laalaalvwé sinkaala
(Maki 13:1-13; Luka 21:5-19)*

¹ Yesu maa lu kabwaare-sunkpa ayé ee kpee mu, mu abulapu ba ba mu ase bëe kaapu mu kanan mu nii kabwaare-sunkpa ayé ibu mu i du.

² Nii o towe bamu ye, "Ye fan wu ato nmu kpini? N towe fane kesintin ye halu kubuu kulu gbaa mæs ye o sii kumu birisa su, ke ba man nin kumu tuu."

³ Yesu maa te olifu kibii mu su mu, mu abulapu mu nkun i ba mu ase ba taase mu ye, "Towé ane saja mu nii inmu ii biti i ba? Nii mune ii biti i baa i gye fu kiba mu ye laalaalvwé mu sinkaala?"

⁴ Yesu lees kono ye, "Fan baa fan da su, ke oku o man pina fane.

⁵ Lu fee asa gaalaagaa bee biti ba ba me kitii to ba towe ye, 'Me, i gye Omu nii lbwaare wbla lees mu', ke ba pina asa gaalaagaa.

⁶ Fen biti fan nu ikoo su kusakusa, ke fan nu ikoo asin kata-kata, amaa fan man yegé fane nkolo i njmaa fane. Kanin ato manja i dagaa i maa waa, amaa i mee kaapu fee laalaalvwé mu tee fuu.

⁷ Ndendemande bee biti ba ko ye ndendemande, ke kuwura-gyii ki ko ye kuwura-gyii. Akun lala ye kase kigyingyen ii biti i baa i bu katin kumaa.

⁸ Inmu kpini i du nii fee kedunjidi gyankpaasa.

⁹ "Nii bee biti ba taa fane sa ke ba nyanla fane ke ba mao fane. Nii osuwule su asa kpini bee biti ba kisi fane lu me su.

¹⁰ Kanin saja manja asa gaalaagaa bee biti ba bilini lu kikcole me gyii to, ke ba lees abaa sa ke ba kisi abaa,

¹¹ nii antjesa atowepu gaalaagaa bee biti ba ba pina asa gaalaagaa.

¹² Lu kanan mu nii alibi kíwaa i lojo tii su su mu, kinye kebiti sa abaa ii biti i ba kase,

¹³ amaa omuni o yile to kenken naa luvwé mu, ii biti o nye kamolige.

¹⁴ Niū asa bee biti ba tōwe Ibwaaree asin danburasa niū hū mu kuwura-gyii mu su dulinyaa tō kpini, ke ndendemande kpini ba nu imu, poyi ke laalaaluwē mu o baa.

¹⁵ "Imu su nu fan kan wu koto kisisa mu nu kui biya alibi kui maa yile kabwaare-sunkpa aye mu to, fee kanan mu nu Ibwaaree otowepu Daneli wula tōwe yla hū koo dudaa mu, (I dagaa okalepu mu maa nu inumu kase)

¹⁶ saamu bamu nu ba bu Gyudeya mu ba sile kpee abu to.

¹⁷ Niū öku kan o bu obu ketin to mu, o man kplige ba kase naa taa kuto ku hū kükpaara su.

¹⁸ Niū öku kan o bu ndeo to mu, o man bwii kpee naa taa mu kaale.

¹⁹ Kanun nke manja to mu, ito wuya ana ye atalapo, bamu laaku.

²⁰ Fan kule Ibwaaree fee fane kikosu suli inumu i man ba waa awoo sanja, abee Kake foottesa ake.

²¹ Lii fee kanun sanja maa awurufu ii biti i baa i bulvn, nu awurufu ku man piu ba kanun hū koo dulinyaa npiili ase, nu iku man bu to i bila ba kanun.

²² Niū Ibwaaree man kan tin nke mu su bire, naafco öku man bu to o nye kamolige, amaa hū bamu nu o lee mu su mu, ee biti o tin nke mu su.

²³ Kanun sanja manja nu öku kan tōwe fu ye, 'Kii, Krisito mu bu nfu' abee 'Mu i bu fale' mu, man koole imu gyii.

²⁴ Lii fee antujesa Krisito ye antujesa Ibwaaree atowepu bee biti ba ba, ke ba waa isinkaala lala ye adangana ke i nye taale pina bamu nu Ibwaaree lee mu gbaa.

²⁵ Fan kui, n gyankpaa n tōwe fane inumu nu poyi ke i ba.

²⁶ "Imu su nu öku kan tōwe fane ye, 'Krisito mu i hū o bu keperi su fale' mu, fan man kpee tutu, abee öku kan tōwe ye, 'Krisito mu baala nfu' mu, fan man koole gyii.

²⁷ Lii fee, kanan mu nu bulayi i wes iesee lu kyowé kili, nu bee wu kimo halu kyowé kituyé mu, kanun manja nu me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu kiba ii biti i baa i du.

²⁸ Katin kumaa mu nu koto belenbuni osa bu mu, tutu manja nu agyinbwii bee lante.

Daadimaadi Obii-nyinsa kiba mu isinkaala

(Maki 13:24-31; Luka 21:25-33)

²⁹ "Sanja manja awurufu mu kamaa mu, opula to
'nu kyowé ii biti o bii to,
nu obwaayi mee ye o baa o kui to,
nu akyikpebi ii biti u hū svusu tiye,

ke ato kumaa mu nu i bu svusu mu i gyingyen."

³⁰ "Kanun sanja manja me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu sinkaala ii biti i hū svusu, nu ndendemande asa mu nu ba bu kase su mu bee biti ba bɔota to, fee ba maa mu me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n maa hū abwaare-wole to svusu n ba ye ɔlon ye bonyaya lala mu.

³¹ Niū n biti n sun me nbco, ke ba fulbile kenken, ke ba boga bamu nu n lee mu hū dulinyaa abontonbulon kpini.

³² "Nbūnbū, fan bula asin hū figi oyu mu ase. Nu imu n-yaabi i kan u pɔroge nu u lee afatee pɔpwé mu, fen bii fee kibile sanja tiri to nimu.

³³ Kanun manja nu fan wu inumu kpini mu, fan bii fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa kiba mu ki tiri to, fee n ba.

³⁴ N tōwe fane kesintin fee ndaga kakyina numu to asa ba maa ye ba wu lōwe, poyi ke fale asin inumu kpini i waa.

³⁵ Svusu ye kase ii biti i kyun, amaa me asin i man bu to i kyun.

*Öku man nyi kake abee
sanja mu nu Krisito
ii biti o ba*

(Maki 13:32-37; Luka 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Amaa hū kake mu abee kerefi mu nu inumu ii biti i waa mu öku man nyi. Svusu nbco ba man nyi, halu me, Ibwaaree mu-Bii mu gbaa man nyi, amoco ɔse mu nkon.

³⁷ Kanan mu nu i kyuna i du Nowa sanja mu, kanun manja nu ii biti i baa i du me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu kiba sanja.

³⁸ Lii fee poyi ke nkyu i muuri dulinyaa mu, asa ba kyuna ba maa su bee gyii yege bee nuu, anyin ye akyu bee kili, naa fuu kake mu nu Nowa loo ökuh mu to,

³⁹ yege ba man nyi koto mu nu kii biti kui ba, halu nkyu i ba taa bamu kpini kyuna. Kanun manja nu ii biti i waa me, Daadimaadi Obii-nyinsa kiba mu sanja.

⁴⁰ Anyin anyo bee biti ba baa bu ndeo to, n biti n taa öku ke n yege öku.

⁴¹ Akyu anyo bee biti ba baa bee koyi kubuu su, n biti n taa öku yege öku.

⁴² "Kanun su fan baa fan da su, lii fee fan man nyi kake mu nu me, fane-Nyiripe mu ii biti o ba.

⁴³ Fan baa fen nyi inumu fee, nu kikpaara wuya din o nyi kagyanbwe sanja mu nu oyu ii biti o ba nñ, naafco o din kyuna kun, ke oyu mu o man ba nye boyi loo mu kikpaara su yuuri.

⁴⁴ Imu su fane gbaa fane fan kuvla fan gyoo, hū fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n ba sanja mu nu fan man kui me okpa.

*Kiyaafṣe danbirasa ye
kiyaafṣe libi*

(Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Animu i gye kiyaafṣe kesintin gyipu ye kanyaasun wuya? Mu i gye omu nii mu-nyiripe taa mu waa mu ayaafṣe mu nii ba bu kikpaara su mu okusuru fee o sa bamu agityo sanja kyeekeye to.

⁴⁶ Ii biti i baa i buron sa kanin kiyaafṣe manja fee mu-nyiripe maa ba tu mu yegē ee waa kanin.

⁴⁷ N towe fane kesintin ye, mu-nyiripe mu ii biti o taa mu kuto kumaa numu waa mu abaa to.

⁴⁸ Amaa a taa fee kanin kiyaafṣe manja libi nii o towe ye, ‘Me-nyiripe ii biti o kyina tuto kyeeerees,’

⁴⁹ ke o piili ee dayi mu birisa ana ayaafṣe mu, yegē ee gyii ee nuu maa atabuvvu.

⁵⁰ Kanin kiyaafṣe manja mu-nyiripe ii biti o ba kake mu nii o man kii mu okpa, ye sanja mu nii o man nyi su.

⁵¹ Ee biti o bunte kiyaafṣe mu kusu gaa, ke o gya mu naa waa kebunbun ansi wuya opula, katun mu nii bee biti ba baa bee saawu yegē bee dunji bamu anobi mu.”

25

*Kijasan li abite
kudu mu su*

¹ Nu Yesu bila bo kijasan ku ye, “Kanin sanja manja mu susu kuwura-gyil mu ii biti i baa i du nii fee, abite kudu mu nii ba taa bamu ifitla li kyun ba naa gyanja okyuso mu-kuli.

² Bamu to anu ba gye amelensipu nii anu mooy ba gye anyaasipu.

³ Nu amelensipu anu mu ba maa dan taa bamu ifitla mu, ba man taa fitla nfo kitaa tii su.

⁴ Amaa anyaasipu anu mu bire ba kitaa fitla nfo ipurontowa to tii su.

⁵ Okyuso mu-kuli mu maa man ba bilen su mu, nsure i kitaa bamu, nii ba de.

⁶ “I maa ba fuu kiyiridi nsana mu, nii oku kuusi towe ye, ‘Okyuso mu-kuli mu u ba! Fan lu ba gyanja mu!’

⁷ “Nu abite kudu mu kpini ba kusu diyaa bamu ifitla.

⁸ Tuto nii amelensipu mu ba towe anyaasipu mu ye, ‘Fan sa ane fane nfo mu iku, kpali fee ane ifitla to nfo i lue.’

⁹ “Nu anyaasipu ba lees kono ye, ‘Ayee! An gbaa ane lees i man kyo ke i fuu ana fane. Amoo, fen kpee bamu nii bee fee mu ase ke fan naa soo.’

¹⁰ “Amaa ba maa kpee ba naa soo mu, nii okyuso mu-kuli mu ba. Nu anyaasipu anu mu nii ba kuvla ba gyoo mu mu, ba nye buu mu loo kikyuso kensi-gyil

kikpaara mu su. Nu ba kitaa oponu mu tii.

¹¹ “Kamaa to abite amelensipu anu mu ba maa ba mu, ba towe ye, ‘Obilisa! Obilisa! Tigi oponu mu sa ane ke a loo.’

¹² “Amaa o lees bamu kono ye, ‘N towe fane kesintin fee, n man nyi fane!’”

¹³ Yesu lue ye, “Imu su fen baa fan da su, lu fee fan man nyi kake abee sanja mu nii me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n biti n ba.”

*Kijasan li ayaafṣe
mu nii bamu-nyiripe
sa bamu afulee mu*

(Luka 19:11-27)

¹⁴ Yesu bwii bo kijasan ku ye, “Susu kuwura-gyil mu ii biti i baa i du fee onyin ku maa kpee okpa, nii o tu mu ayaafṣe taa mu kapatyos waa bamu abaa to.

¹⁵ O sa bamu kanan mu nii okumaa numu olon du. O sa oku afulee ngbin nnuu, nii o sa oku mooy afulee ngbin nnuy, lan sa oku mooy afulee kagbin kulu, nii o kyun mu okpa.

¹⁶ Nu kijaafṣe mu nii o nye afulee ngbin nnuu mu taa piili kusun opula to, nii o nye agyaga ngbin nnuu tii su.

¹⁷ Kanin nii, nii omu nii o nye ngbin nnuy mu gbaa taa waa kusun, nii o nye ngbin nnuy o agyaga tii su.

¹⁸ Amaa kijaafṣe mu nii o nye kagbin kulu mu bire, taa mu-nyiripe afulee mu naa kuu pula.

¹⁹ “I maa kyeeerees kamaa to mu, bamu-nyiripe mu naa bwii ba, nii o tu bamu ye ba ba kaapo to kanan mu nii ba nye agyaga tii afulee mu su.

²⁰ Kijaafṣe mu nii o sa mu afulee ngbin nnuu mu loo ba, nii o taa ngbin nnuu tii su sa mu. Nu o towe ye, ‘Me-nyiripe, fo taa ngbin nnuu nin sa me. Ku, n nye agyaga ngbin nnuu tii su.’

²¹ “Mu-nyiripe mu yin mu towe ye, ‘Fu waa kusun, fo gye kijaafṣe danbirasa ye kesintin gyipu. Fu gyii kesintin li ato pii anum su. Imu su n biti n taa ato damante waa fu abaa to ke fo kii su. Ba ke a buga gyii kensi-gyil mu nii n gyii mu!’

²² “Nu kijaafṣe mu nii o sa mu ngbin nnuy mu gbaa ba, nii o towe ye, ‘Me-nyiripe, fu taa ngbin nnuy nii waa me abaa to, ku, n nye agyaga ngbin nnuy tii su.’

²³ “Mu-nyiripe mu yin mu towe ye, ‘Fu waa kusun, fo gye kijaafṣe danbirasa ye kesintin gyipu. Fu gyii kesintin li ato pii anum su. Imu su n biti n taa ato damante waa fu abaa to ke fo kii su. Ba ke a buga gyii kensi-gyil mu nii n gyii mu!’

²⁴ “Tuto nii kijaafṣe mu nii o nye kagbin kulu mu ba, nii o ye, ‘Me-nyiripe,

n nyi fu asin i maa bulon, nii fiu tijes katun mu nii fu man duu, nii fiu kuvla fiu waa ibootta to, imu nii fu man kyaale.

25 Imu su n su kufuu nii n taa afulee mu nii fu taa waa me abaa to mu, naa kuu imu pula. Kii, fu afulee ndee.'

26 "Nii mu-nyiripe mu lees kono ye, 'Fu gye kyaafole libi ye ɔwilegoyoro. Fu nyi n maa tijes katun mu nii n man duu, nii n kuvla n waa ibootta to, katun mu nii n man kyaale.

27 Kanin bire, naafco i dagaa fee fu taa me afulee mu naa yila afulee ɔyilekpa, ke n maa bwii ba fale mu, n nyi me afulee kii ye agyaga tii su.'

28 "Tuto nii onyiripe mu towe mu ayaafole mu ye, 'Fan koole afulee kagbin kulon mu lii mu ase, ke fen taa sa ɔmu nii o nyi ngbin kudu mu.'

29 Li fee ɔkumaa mu nii o su mu, bee biti ba sa mu tii su, ke o nyi naa bansu, amaa ɔkumaa mu nii o man su, nii halu gberes mu nii o su gbaa mu, bee biti ba koole lii mu ase.

30 Fan taa kyaafole gyaga mu nii o man su kyaare fale, naa taa kitentenbiru tumm mu to. Tuto nii ee biti o sawu ke o dunji mu anobi.'

Abulopu ye nbwe

31 Nii Yesu bila towe ye, "Saaja mu nii me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n ba ye me bonyaa, maa svosu nbco kpini mu, n biti n kyina me kuwura-gya mu su bonyaa to.

32 N biti i biya ndendemande kpini ba gyane mi ansi to, nii n biti n barige asa mu to ntun nnyo, fee kanan mu nii atobwaaya okpapu u barige nbulopu ee lii nbwe to mu.

33 N biti n taa nbulopu yile me gyisa su, ke n taa nbwe moc yile me bina su.

34 "Tuto nii me, mu nii n gye Owura mu n biti n towe bamu nii ba yile me gyisa su mu ye, 'Fane i gye bamu nii me-Se Ibwaaare waa kusee mu, fan ba kuwura-gyii mu nii o yila sa fane lii koo saaja mu nii o taa dulinyaa mu.'

35 Li fee akon i maa su me mu, fane i sa me agyito nii n gyii, buliffo maa su me mu, fane i sa me nkyu nii n nuu, n maa gye ofo mu, fane i koole me fane aye.

36 N maa man su ato bunsu mu, fane i sa me nii n bun, n maa lo mu, fane i kii me su, n maa bu obu tiisa to mu, fane i bco me su.'

37 "Tuto nii bamu nii bamu ikpa i kyiigi mu bee biti ba lees kono ye, 'Onyiripe, saaja moc nii an wu fu akon i maa su fu, nii an sa fu agyito nii fu gyii, abees buliffo maa su fu, nii an sa fu nkyu nii fu nuu?

38 Saaja moc nii an wu fu maa gye ofo, nii an koole fu ba ane aye, abees ato bunsu i maa tiri, nii an sa fu nii fu bun?

39 Saaja moc nii an wu fu maa lo, abees fu maa tii obu tiisa to nii an naa bco fu su?'

40 "Nii me, mu nii n gye Owura mu, n biti n lees kono ye, 'N towe fane kesintin fee koto komaa mu nii fan waa sa me asa, halu bamu to opii gbaa mu, me nii fan waa sa.'

41 "Tuto nii n biti n towe bamu nii ba yile me bina su mu ye, 'Fan taa lii me su, fane nii me-Se Ibwaaare towe nno waa mu. Fan nate loo aworufu fulon yen-yen mu nii ii mee dun, nii me-Se Ibwaaare deela yila Sitaane maa mu nbco mu to.'

42 Li fee akon i maa su me mu, fan man sa me agyito nii n gyii, buliffo maa su me mu, fan man sa me nkyu nii n nuu.

43 N maa gye ofo mu, fan man koole me fane aye, ato bunsu i maa tiri me mu, fan man sa me nii n bun, n maa lo, abees n maa bu obu tii to mu, fan man ba bco me su.'

44 "Ngbaa bamu bee biti ba lees kono ye, 'Onyiripe, saaja moc nii an wu akon i maa su fu, abees buliffo maa su fu, abees fu maa gye ofo, abees ato bunsu i maa tiri fu, abees fu maa lo, abees fu maa bu obu tii to, nii an man kye fu to?'

45 "Nii me, mu nii n gye Owura mu n biti n lees bamu kono ye, 'N towe fane kesintin nii fee, koto komaa mu nii fan kina kuwaas sa me asa, halu bamu to opii gbaa mu, me nii fan kina kuwaas sa.'

46 "Tuto mu, bee biti ba naa loo koso bute kakpaa to, amaa ikpa kyiigisa wuya ana bire bee biti ba kyina nkpa kakpaa to."

26

Ba biti ikpa ba moc Yesu

(Maki 14:1-2; Luka 22:1-2; Gyon 11:45-53)

1 Yesu maa towe inumu kpini lwoe mu, o towe mu abulapu mu ye,

2 "Fee kanan mu nii fen nyi mu, i san nke nnyo ke kanyaaje nbuno kensi kigyii saaja mu o fuu. Saaja maa nii bee biti ba lees me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu sa, ke ba da me mata oyu laasa su."

3 Kanin saaja manja nii aseepu bilisa ye asa mu abilisa ba naa sare oseepu bilisa asa mu nii bee tu ye Kayifasi mu lenbu to,

4 naa njmina kanan mu nii ba taa kanyaasin ikpa su kitaa Yesu ke ba moc mu.

5 Amaa ba towe ye, "A man waa kanin kensi-gyii saaja nium to, nii man gye kanin mu, svugure-svugure ii biti o ba kade mu to."

*Ökyu kū kyeege tulale
wörige Yesu sv
(Maki 14:3-9; Luka 7:36-50; Gyōn 12:1-8)*

⁶ Yesu maa kyina o bu Betani önyin mu nii bee tu mu ye Simon, nii o kyina o gye bootipu mu aye mu,

⁷ nii ökyu kū taa tulale mu nii ki su ögyalin pörrutwa bola, ba mu ase saja mu nii o te ee gyii mu. Nii o kyeege tulale mu wörige Yesu kumu to.

⁸ Yesu abülápú ba maa wu kanun mu, i basa bamu nii ba taase ye, "Mine i waa nii ökyu mu ii nyita tulale maa kanun?"

⁹ Naafoo be taale fe tulale nimu nye afulee damante ke ba taa imu sa atiripu."

¹⁰ Yesu maa bii asin mu nii bee tote mu, nii o taase bamu ye, "Mine i waa nii fen töörco ökyu maaja? Kuto danbirasa nii o waa sa me fale."

¹¹ Atiripu mu bire ba bu fane ase saja kumaa, amaa mëeme bire n mëe ye n kyina fane ase saja kumaa.

¹² Maa kyeege tulale nimu wörige me n-yii su mu, ee löjö me n-yii ee yila mi kepula.

¹³ N tote fane kesintin nii fee, dulinyaa to katun kumaa mu nii ba tote asin danbirasa mu, bee biti ba tote kuto mu nii o waa fale taa nyiñi mu."

*Gyudasi kyula ye ee biti
o lee Yesu sa*

(Maki 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Nii abülápú kudu anyo mu to öku, mu nii bee tu ye Gyudasi Isikariyoti mu kpee aseepu abülsa mu ase,

¹⁵ naa taase bamu ye, "N kan lee mu sa fane mu, mine nii fen biti fan sa me?" Toto nii ba karage afulee nderebi adisa sa mu.

¹⁶ Lu kanin saja maaja taa kyün mu, Gyudasi piili ee biti ökpa mu nii o bolla su lee Yesu sa.

*Yesu maa mu abülápú
ba gyii Kanyanje nbuno
kesu kensi-gyii mu*

(Maki 14:12-21; Luka 22:7-23; Gyōn 13:21-30)

¹⁷ Bodobodo mu nii ki man su kufe tinsa kigyii kake gyankpaasa mu, Yesu abülápú mu ba ba mu ase ba taase mu ye, "Fine nii fii biti fee a naa löjö yila, ke a naa gyii Kanyanje nbuno kesu kensi-gyii mu?"

¹⁸ Nii o tote bamu ye, "Fan kpee kade mu to onyu kū ase naa tote mu ye, 'Okaapuru mu ye. Me saja tiri to. N biti fee n maa me abülápú an biti a ba gyii Kanyanje nbuno kensi-gyii mu fu aye.'"

¹⁹ Nii mu abülápú mu ba kpee naa waa kanan mu nii o tote bamu mu, nii ba waa Kanyanje nbuno kensi-gyii mu agiyito mu yila.

²⁰ I maa fuu kalaatipwe su mu, Yesu maa mu abülápú kudu anyo mu, ba te bee gyii.

²¹ Ba maa gyii mu nii Yesu tote bamu ye, "N tote fane kesintin fee, fane to öku ii biti o lee me sa."

²² Nii bamu nfeere to ii nyita bamu gaa, nii ba piili bee taase mu kükülvän-kükülvän ye "Önyiripe, kesintin to, man gye me nii fu dee?"

²³ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Ömu nii maa mu abaa i buga ii loo lape külön to mu, ii biti o lee me sa.

²⁴ Fee kanan mu nii Asinkyan yilasa mu i tote ye me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n wu mu, kanin nii ii biti i waa. Amaa kanin nyimisa mu nii ee biti o lee me sa mu, laaku. Nii ba man da kuvge mu gbaa nii, naafoo i bo."

²⁵ Toto nii Gyudasi mu nii ee biti o lee mu sa mu gbaa taase Yesu ye, "Ökaapuru me nii fu dee?"

Nii Yesu lee kono ye, "Eehn, kanin nii tote maa?"

*Önyiripe agiyito
mu kigyii*

(Maki 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Korinto 11:23-25)

²⁶ Ba maa gyii mu Yesu taa bodobodo, nii o fwaala Ibwaare nii o gyayi kumu to, nii o taa sa mu abülápú tote ye, "Fan koole ke fan gyii, kinumu i gye me kayü-wole mu."

²⁷ Nii o taa koooru mu, nii o fwaala Ibwaare, nii o taa sa mu abülápú mu tote ye, "Fane kpini fan koole ke fan nuu lu kumu to.

²⁸ Kinumu i gye me nkalan mu nii ki hemina Ibwaare katöwe kyula pupwe mu, nii i kyeege wörige sa asa gaalaagaa alibi kitaa kée su.

²⁹ N tote fane nii ye, n man bila ye n nuu fale nta nimu naa fuu kake mu nii n maa fane an biti a nuu nta pupwe me-Sé kuwura-gyii mu to mu."

³⁰ Nii ba maa bii olun lüwe mu, ba kuvu kyun olifu kubii su.

*Yesu tote yila ye Pita
ii biti o kina mu*

(Maki 14:27-31; Luka 22:31-34; Gyōn 13:36-38)

³¹ Nii Yesu tote bamu ye, "Kagyanbwé nimu fane kpini fen biti fan sile yegé me, fee kanan mu nii ba kyörcö waas Asinkyan yilasa mu to ye,

'N biti n moç nbülüpö ökrapu mu,

ke nbülüpö mu ba yaase to.'

³² Amaa nii n kyinji lu lewu to mu, n biti n gyankpaas fane kpee Galile."

³³ Nii Pita tote mu ye, "Halü nii ökumaa nimu sile yegé fu gbaa, mëe me n mëe ye n sile yegé fu."

³⁴ Nii Yesu lee mu kono ye, "N towe fu kesintin ye, kagyanbwe numu royi ke kyaase o bun mu, fii biti fu kina me illi isa."

³⁵ Nii Pita lee mu kono ye, "Halii bee biti ba moco n maa fu gbaa n mee ye n towe kanin kpini-kpini." Nii abulapu abanban mu gbaa ba towe kanin.

*Yesu kule kabwaare
kule Gesemani*

(Maki 14:32-42; Luka 22:39-46)

³⁶ Nii Yesu maa mu abulapu mu ba kpee katin mu niu bee tii ye Gesemani, niu o towe bamu ye, "Fan kyuna nfu ke n kpee fale naa kule kabwaare-kule."

³⁷ Nii o taa Pita maa Sebedi mu-bii ana anyo buu mu n-yii kpee. Toto niu mu koko nyita mu.

³⁸ Nii o towe bamu ye, "Me koko to u ko me lewu-lewu, halii ii biti i moco me. Imu su fan kyuna nfu tii me su ke fan man de."

³⁹ Toto niu o nin kpee ansi to gberes naa kyun bun ee kule kabwaare-kule ye, "Me-Se, niu ii biti i waa mu, lee awurufo mu niu u ba me su fale lu me su. Amaa yege i waa fu kebiti, man gye mi kebiti."

⁴⁰ Nii o bwii ba abulapu asa mu ase ba tu ba maa de nsire, niu o taase Pita ye, "Amaa fen mee taale kyuna ye me kerefi kulan yege fan man de?"

⁴¹ Fan kyuna fan man de, yege fan kule kabwaare-kule, ke fan man tiye kuto to kii to. Fane n-yaayu ii biti i waa kuto mu niu ki buron, amaa fane n-yii-wole pooc."

⁴² Yesu bila bwii kpee illi nyosapu naa kule kabwaare-kule ye, "Me-Se, niu i mee ye i waa fu fee fu lee fale awurufo koopu numu lu me su, niu i dagaa fee n gyii awurufo maa mu, yege fu kebiti ki waa kanin."

⁴³ Maa bila bwii ba abulapu asa mu ase mu, o be tu bamu ba maa de nsire. Luu fee ba man taale gale nsire.

⁴⁴ Nii Yesu bila yege bamu niu o kpee naa kule kabwaare-kule kisasapu ee towe asin kulan manja.

⁴⁵ Nii o bwii ba mu abulapu ase ba taase bamu ye, "Fan san fan de fen fuute nun? Fan kii, saja mu fuu fee ba taa me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu waa alibi awaapu abaa to."

⁴⁶ Fan kusu ke a kpee. Fan kii omu niu ee biti o lee me sa mu tiri to."

Ba kitaa Yesu

(Maki 14:43-50; Luka 22:47-53; Gyon 18:3-12)

⁴⁷ Maa san ee towe mu, niu mu abulapu kudu anyo mu to, omu niu bee tii mu ye

Gyudasi mu ba toto. Asa damante aku ba buu mu, yege ba su isakunde* ye agulungu. Aseepu bilisa ye asa mu abilisa i sun bamu.

⁴⁸ Gyudasi mu niu ee biti o lee Yesu sa mu, wola towe bamu ye, "Onyin mu niu n dan naa baari mu to mu, mu numu, fan kitaa mu."

⁴⁹ Ba maa fuu toto mu, niu opula to Gyudasi kpee Yesu ase niu o ye, "Okaapuru, n fwaala fu." Nii o baari Yesu to.

⁵⁰ Nii Yesu lee mu kono ye, "Kyemine, waa kuto mu niu fu ba kumu su mu." Toto niu asa mu ba kyon naa kitaa Yesu to kinkin.

⁵¹ Toto mu, asa mu niu ba bu Yesu ase mu oku hute mu sakunde lue, niu o ye oseepu bilisa ase mu kuyaafole kusu tin.

⁵² Nii Yesu towe mu ye, "Bwiiyaa fu sakunde mu waa kumu kikufe to. Luu fee okumaa mu niu ee kitaa sakunde ee ko mu, sakunde lewu niu ee biti o wu."

⁵³ Fu man nyi fee n taale tii me-Se, ke o yege sasun nbcn ngbin-ngbin kudu anyo ba ba opula numu to ba kye me to abee?

⁵⁴ Amaa niu i kan waa kanin mu, nene niu asin mu niu ba kyorc waa Asinkyany ylesa mu to ye i dagaa i maa waa mu, i ba to?"

⁵⁵ Toto niu Yesu taase sakyu mu ye, "Fan taa isakunde ye agulungu fan ba kitaa me fee osa mu niu ee kusu yle kubane su. Kake komaa n kyuna kabwaare-sunkpa aye to n kaapo, fan man kitaa me."

⁵⁶ Amaa inumu kpini i waa nin ke asin mu niu ibwaare atowepu ba kyorc yila mu i nyie ba imu to." Toto niu mu abulapu mu kpini ba sile yege mu.

*Yesu yile Gyiwu abi
abilisa amu-amu mu
ansi to*

(Maki 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71;
Gyon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Bamu niu ba kitaa Yesu mu ba taa mu kpee Kefasi, oseepu bilisa ase mu kikpaara su, katin mu niu nbara akaapuru ye asa mu abilisa ba gyanje mu.

⁵⁸ Amaa Pita buu bamu kiyaa-kiyaa, halii ba naa fuu oseepu bilisa ase mu kikpaara su. Nii Pita sii kyuna kikpaara mu akisupu mu ase, ke o wu kanan mu niu ii biti i naa lue.

⁵⁹ Aseepu bilisa ye Gyiwu abi abilisa amu-amu nganje mu kpini ba towe kono waa Yesu bee biti antijesa ba tin gyaga mu su, ke ba nyie okpa moco mu.

⁶⁰ Antijesa adanse agyipu gaalaagaa ba ba towe, amaa ba man nyie asin mu niu ba taa gyaga mu su.

* 26:47 26:47 Deebi buuwususa mu niu ki buye abaafun anyo-anyo.

Kamaa to mu, nii anyin anyo aksu ba li ba yile towe ye,

⁶¹ "Onyin nimu towe ye, 'N taale boyi kabwaare-sunkpa aye nimu, ke n taa nke nsa bwii pooyi kumu.' "

⁶² Nii Oseepu bilisa ase mu kusu yile nii o taase Yesu ye, "Fu mese ye fu lee kono li asin mu nii anyin nimu ba su bese gyaga fu su fale?"

⁶³ Amaa Yesu man towe sehn. Nii Oseepu bilisa ase mu bwii towe mu ye, "N bo lbwaare mu nii o te kakpaa mu ntan ye towe ane. Fu i gye Krisito, lbwaare mu-bii mu?"

⁶⁴ Nii Yesu lee kono ye, "Imu nii fo towe mu. Amaa n towe fane nin ye, li ndaga i su ii kpee mu, fen biti fan wu me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n maa te Oloolu Owura lala mu gyisa su, nii fen biti fan bila wu maa li abwaare-wule to susu n ba."

⁶⁵ Nii Oseepu bilisa ase mu kutaa mu kaale kyate[†] nii o towe mu ye, "Nbusaa asin! A man bila an biti adanse kv. Fan nu nbusaa asin mu nii o towe.

⁶⁶ Nene nii fen fe kumu nfeere?"

Nii asa mu ba lee kono ye, "I dagaa maa wu?"

⁶⁷ Nii ba tuu nkyole waa mu ansin to nii ba dayi mu, nii aku mooyi ba kpa mu itan.

⁶⁸ Nii ba towe mu ye, "Krisito, nii fu gye lbwaare otowepu mu, buu towe ane, osa mu nii o da fu fale?"

Pita kyees ye o man nyi Yesu

(Maki 14:66-72; Luka 22:56-62; Gyōn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita maa te kikpaara mu, nii oseepu bilisa ase mu kibite ku towe mu ye, "Ngbaa fu, fu tii Yesu, Kagalile-nyin nimu su."

⁷⁰ Amaa Pita kyees bamu kpini ansin to ye, "Asin mu nii fu towe fale, n man nyi imu su gbaa kpini-kpini."

⁷¹ Maa li kpee kewusuno mu, nii kibite ku mooyi bila wu mu, nii o towe asa mu nii ba yile tuo mu ye, "Onyin nimu daa o tii Yesu Kanasareti-nyin mu su nii."

⁷² Nii Pita bo ntan kyees ye, "N man nyi onyin manja gbaa kpini-kpini."

⁷³ I maa waa gberesi mu, nii anyin mu nii ba yile tuo mu ba towe Pita ye, "Kesintin to mu, fu gye mu abulapu mu to oku, lii fee fu katowe to u kaapu kanin."

⁷⁴ Tuo nii Pita towe nnio gyaga mu n-yii su, nii o bo ntan towe ye, "N man nyi onyin maa kpini-kpini."

Opula manja to nii kyaase bvn.

⁷⁵ Nii Pita nyiji asin mu nii Yesu daa towe mu mu, fee "Pooyi ke kyaase o bvn

mu, fii biti fu kina me ilii isa." Nii Pita li ikaa su naa su gaa.

27

Ba biya Yesu Paleti ansi to

(Maki 15:1; Luka 23:1; Gyōn 18:28)

¹ Kayi maa ke nyenyenfuu mu, lbwaare aseepu abilisa mu kpini ye asa mu abilisa mu ba boga ηmina ye ba mooyi Yesu.

² Ba ηmina mu, nii ba taa mu kyon, nii ba taa mu waa osuwule okuisupu Paleti abaa to.

Gyudasi kyaga mu n-yii ofe
(Asunpu 1:18-19)

³ Gyudasi mu nii o lee mu sa mu, maa wu fee ba bun Yesu lewu kwpwe mu, nii o nu mu n-yii, nii o bwiiyaa gbiti nderebi adisa mu naa sa lbwaare aseepu abilisa ye kade abilisa mu.

⁴ Nii o towe bamu ye, "N waa alibi fee n maa lee omomu o man waa alibi aksu mu sa fane." Nii ba towe ye, "Inimu i man gye ane asin. Fu nkun asin nii."

⁵ Imu su Gyudasi funti afulee mu waa kabwaare-sunkpa aye mu, nii o kyon. Nii o naa kyaga mu n-yii ofe.

⁶ Ibwaare aseepu abilisa mu ba tase nderebi mu, nii ba towe ye, "Nbara mu i mae sa okpa fee a taa afulee nimu boga ye kabwaare-sunkpa aye afulee mu to. Liu fee i gye nkalan afulee nii."

⁷ Imu su ba towe kyula abaa nii ba taa afulee manja naa sooyi nlobi apoyipu ku kase, ke ba baa bee pula afō-kyilim tuo.

⁸ Kanin su nii bese tuo tuo ye, Nkalan kase ba li halu ndaga.

⁹ Imu asin mu nii lbwaare otowepu Gyeremiya towe mu ba to. Imu i gye ye, "Isirayi abi ba taa gbiti nderebi adisa mu, imu i gye afulee mu nii ba towe kyula ye ba taa sooyi mu mu, kono."

¹⁰ Nii ba taa imu sooyi nlobi apoyipu ku kase fee kanan mu nii Onyirupre mu sa kono mu."

Paleti taase Yesu asin

(Maki 15:2-5; Luka 23:3; Gyōn 18:33-38)

¹¹ Sanja manja yeges Yesu yile osuwule okuisupu Paleti ansi to, nii o taase mu ye, "Fu i gye Gyiwu abi owura lala mu?"

Nii Yesu lee kono ye, "Eehn, fee kanan mu nii fu towe mu."

¹² Amaa sanja mu nii lbwaare aseepu abilisa ye kade mu abilisa bese pwii mu mu, o man lee kono.

¹³ Nii Paleti taase ye, "Fu man nu asin pwiiisa mu nii ba su bese pwii fu mu?"

[†] 26:65 26:65 Maa kyate mu kaale fale mu, u kaapu nii fee asin mu i tooro mu gaa.

¹⁴ Amaa Yesu man lee kono lu asin mu nu bee su bee pwu mu mu to kukulon gbaa. Nu i kyinkyin Paleti gaa.

Ba bun Yesu lewu kwpwe
(Maki 15:6-15; Luka 23:13-25; Gyon 18:39-19:16)

¹⁵ Nu i wula i de fee, kesu kono kanyañe nbuno kensi-gyii kumaa numu to mu, Roma abi okisupu mu, u lee bamu nu ba tii bamu obu mu to okulon mu nu sakyo mu ii biti mu sa bamu.

¹⁶ Kanin sanja manja mu, kumu to olun wuya ku kyina o tii obu nu bee tii mu ye Barabasi.

¹⁷ Imu su sakyo mu ba maa gyanje mu, Paleti taase bamu ye, "Animu nu fen biti n lee sa fane? Barabasi, abee Yesu mu nu bee tii mu Krisito mu?"

¹⁸ Lu fee o nyi i maa gye kayii basa su, nu ba taa Yesu waa mu abaa to.

¹⁹ Paleti maa san o te asin kigyi kagya su mu, mu-ka sun ba towe mu ye, "Man waa onyu numu, mu nu o man waa alibi aku kuto ko, lu fee n wu awurwof me idee to ndaga gaa lu mu su."

²⁰ Amaa Ibwaares aseepu bilsa ye kade abilsa mu ba towe waa sakyo mu ye, ba kule ye bee biti Barabasi, ke o yeges ba mao Yesu.

²¹ Nu ɔsuwule ɔkisupu taase bamu ye, "Bamu anyo numu to mu, emco nu fen biti fee n lee mu sa fane?"

Nu ba lee kono ye, "Barabasi."

²² Nu Paleti taase bamu ye, "Mine nu n waa Yesu mu nu bee tii mu ye Krisito mu?"

Nu bamu kpini ba lee kono ye, "Da mu mata oyu laasa su."

²³ Nu o bila taase bamu ye, "Mine su? Mine alibi nu o waa?"

Amaa ba lojo kuusi kenken tii su ye, "Da mu mata oyu laasa su!"

²⁴ Paleti maa wu fee o mee bila taale waa asin mu sehn mu, yeges i su svugure-svugure u ba mu, o taa nkyu fwu mu abaa sakyo mu ansa to, nu o towe ye, "Me abaa i man tii kanyin numu lewu su, i gye fane asin nun!"

²⁵ Asa mu kpini ba lee kono ye, "Yeges mu lewu kusw bunte i baa i gyan ane ye ane-bii ana su!"

²⁶ Nu o taa Barabasi sa bamu. Amaa o yeges nu ba tue Yesu awulibi, nu o taa mu sa ye ba naa da mu mata oyu laasa su.

Anaakɔpu ba waa Yesu ahin-sin

(Maki 15:16-20; Gyon 19:2-3)

²⁷ Toto nu okisupu mu anaakɔpu ba taa Yesu loo bamu opula, nu ba tii anaakɔpu mu kpini ba kyaabɔɔ Yesu.

²⁸ Ba bugi mu kaale mu, nu ba taa kaale pirees bunswusa ku ba bun mu,

²⁹ nu ba taa iwi bɔɔ fee kuwura-wurugaga mu kumu su, nu ba taa owura kikpebi waa mu gyisa kubaa to, nu ba munja mu ansi to nu ba ɔmase mu towe ye, "Giyu abi Owura! An munja fu"

³⁰ Ba tuu nkyole wurige mu su, nu ba kooles ouwra kikpebi mu da mu kumu to.

³¹ Ba maa ɔmase mu lwe mu, ba bugi kaale pirees mu, nu ba bwii taa mu ato bunsa mu bun mu. Nu ba taa mu bee kpee ba naa da mu mata oyu laasa su.

Ba da Yesu mata

oyu laasa su

(Maki 15:21-32; Luka 23:26-43; Gyon 19:17-27)

³² Ba maa naa bee kpee mu, ba gyana Simon Kesirene-nyi, nu ba nyan mu ye o sula Yesu oyu laasa mu.

³³ Ba ba fuu opula mu nu bee tii ye Goligota (kumu kase i gye ye kumu kawes opula).

³⁴ Toto nu ba sa Yesu nta mu nu ba taa kife bulilisa ku kyagile to, maa daa kui mu, nu o kina kinuu.

³⁵ Ba maa da mu mata oyu laasa su lwe mu, ba tuu nbii barige mu ato bunsa to.

³⁶ Nu ba kyun kyina bee kun mu.

³⁷ Ba kyuroo asin mu nu ba taa bun mu kwpwe mu gyaga mu amu su ye, ɔNIMU I GYE YESU, GYIWU ABI OWURA MU.

³⁸ Ba da bamu nu bee yuuri olun su anyo akyi iu laasa su tii mu su. Oku bu mu gyisa su nu oku mao bu mu bina su.

³⁹ Asa mu nu bee kyun mu, bee su asebi bee wurige mu su yeges bee fi-fi bamu amu,

⁴⁰ yeges bee towe ye, "Fu mu nu fo towe ye fii biti fu boyi kabwaare-sunkpa aye, ke fo poyi kumu nke nsa mu, molige fu n-nyi! Nu fu i gye Ibwaares mu-Bii-nyinsa mu, kpligie lu oyu laasa mu su!"

⁴¹ Kanin manja nu Ibwaares aseepu abilsa ye nbara akaapuru ye abilsa mu ba ɔmase mu.

⁴² Ba towe ye, "O molige aku, amaa o mee taale molige mu n-nyi. Mu i gye Israyi owura! Fan yeges o kpligie lu oyu laasa mu su ba nbunbuu, ke a kooles mu gyi."

⁴³ O taa mu n-nyi tuu Ibwaares su, nu o towe ye mu i gye Ibwaares mu-Bii mu. Fan yeges a kui fee Ibwaares ii biti o molige mu nbunbuu numu."

⁴⁴ Okpa kolon manja su nu bamu nu bee yuuri olun su, mu nu ba da bamu mata iyu laasa ye mu mu, gbaa ba taa asebi wurige mu su.

Yesu kelewu

(Maki 15:33-41; Luka 23:44-49; Gyon 19:28-30)

⁴⁵ Lu kyowes amu nsana naa fuu kalaatipwe kerefi asa to mu, kitentenbiri bun ɔsuwule su kpini.

⁴⁶ Nu kerefi asa manja to mu, Yesu kuusi kenken ye, "Eli, Eli lamaa sabatani?" Imu kase i gye ye, "Me-Se, me-Se, miné i waa nu fu kina me?"

⁴⁷ Asa mu nu ba yile tuto mu, ba maa nu asin mu, nu akw ba ye, "Ee tu Ibwaare otowepur Eligya."

⁴⁸ Opula manja to nu bamu to oku sile naa taa okyeé dufudufu taa naa nyó nta nyajesa ku to, nu o taa njmina oyu su, nu o kwsaa naa tii Yesu kono ye o nuu.

⁴⁹ Asansa mu ba ye, "Nbünbü fan yeges mu, ke a kui fee Eligya ee biti o ba molige mu abee?"

⁵⁰ Yesu maa bila kuusi kenken mu, o tin onjees.

⁵¹ Kanin sanja manja kitaa kunsa mu nu ki barigé kabwaare-sunkpa aye mu to mu, kyate to anyo lu susu ba yii kase. Nu kase gyingen, nu afolle i baanje to.

⁵² Nkyan i bugi-bugi to, nu Ibwaare asa mu nu ba wu mu, gaalaagaa ba kyinji ba nkpa to.

⁵³ Sanja mu nu Yesu kyinji lu lewu to mu, Ibwaare asa mu nu ba kyinji lu lewu to mu, ba tii Yesu su kpee kade kyrékyire mu to, nu asa gaalaagaa ba wu bamu.

⁵⁴ Anaakopu kihfa obilisa ye bamu nu ba bu mu ase bee kun Yesu mu, ba maa wu kase maa gyingen, ye imu nu i waa manja kpini mu, kufuu ki kitaa bamu gaa, nu ba tówe ye, "Kesintin to, o kyina o gye Ibwaare mu-Bii nun!"

⁵⁵ Akyi gaalaagaa ba bu tuto ba yile kata-kata bee kui. Bamu i kyina ba gye akyi mu nu ba buu Yesu lu Galile nu ba kye mu to mu.

⁵⁶ Bamu to akw i gye Meeri Magidalen mu, ye Gyemisi maa Gyosefu bamu-nyi Meeri, ye Sebedi mu-bii ana bamu nyi.

Yesu kepula

(Maki 15:42-47; Luka 23:50-56; Gyón 19:38-42)

⁵⁷ I maa fuu kalaatipwe su mu, ato wuya ku mu nu o lu Arimatiya kade to, nu bee tui mu ye Gyosefu, nu mu gbaa mu gye Yesu obilisa mu oku.

⁵⁸ O kpee Paleti ase naa kwl Yesu kubuni, nu Paleti sa kono ye ba taa sa mu.

⁵⁹ Gyosefu taa kibuni mu, nu o taa kikalala pupwe maale mu,

⁶⁰ nu o taa mu pula mu gbaa-gbaa mu kakyan pupwe mu nu o he kifule waa obo yila mu to. Nu o gbiliti kubuu lala ku tii kakyan mu kono nu o nate kyon.

⁶¹ Meeri Magidalen maa Meeri banban mu, be sii be te, yeges bamu ansi i kaapu kakyan mu.

Kakyan mu akunpu

⁶² Imu lukaake maa gye Kake fuutesa ake mu, aseepu bilisa ye Farasii abi mu ba kpee Paleti ase naa tówe mu ye,

⁶³ "Obilisa! An nyinji fee sanja mu nu opinapu mu te nkpa to mu, o tówe ye, 'Nke nsa kamaa mu, n biti n kyinji lu lewu to ba nkpa to.'

⁶⁴ Imu su wula sa kono ke asa ba naa kyina kun mu kakyan mu naa fuu kake sasapu mu. Nu man gye kanin mu abulapu mu bee biti ba be yuuri mu kibuni mu, ke ba tówe asa ye o kyinji lu lewu to. Nu i kan ba kanin mu, mu npina mu ii biti i nara imu nu o wula pina fale."

⁶⁵ Nu Paleti lee kono ye, "Fan taa anaakopu, ke ba naa yile kun kakyan mu kanan mu nu fen nyi fee fen taale waa mu."

⁶⁶ Imu su ba kpee kakyan mu ase naa waa kuto ku taru kubuu mu, nu ba lee akusupu yila ye ba kun kumu.

28

Yesu kelewu kyinji

(Maki 16:1-10; Luka 24:1-12; Gyón 20:1-10)

¹ Kake fuutesa ake kamaa to, imu Kwasida ake nyenyenfuu mu, Meeri Magidalen maa Meeri banban mu, ba kpee naa kui kakyan mu.

² Opula manja to nu kase ki gyingen gaa. Luu fee Ibwaare kaboo kpligé lu susu ba gbiliti kubuu mu nu ki tii kakyan mu kono mu, nu o kyon kyina kumu su.

³ Ibwaare kaboo mu u nyalige su fee bulayi maa wees isees, nu mu ato bunsa moó ii fuuli parepare fee ateebi.

⁴ Nu bamu nu bee kun kakyan mu, ba maa wu kaboo mu, kufuu ki kitaa bamu, nu ba kyikyaa tyee fee asa wusa mu.

⁵ Nu kaboo mu tówe akyi mu ye, "Fan man waa kufuu, lu fee n nyi fan maa kui fen biti Yesu mu nu ba da mu mata oyu laasa su mu nun."

⁶ O man bu nfii, o kyinji lu lewu to, fee kanan mu nu o wula tówe mu. Fan ba kui katin mu nu ba daa taa mu yila mu.

⁷ Fan bwii bilen naa tówe mu abulapu mu ye, 'O kyinji lu lewu to ba nkpa to, nu o gyankpaa fane ee kpee Galile osuwule su. Toto nu fen biti fan wu mu.' Fan nu, n tówe fane nimu."

⁸ Imu su akyi mu, ba kpala lu kakyan mu ase, ba su kufuu, yeges bamu ansi i gyii. Nu ba sile ba naa tówe Yesu abulapu mu.

⁹ Opula to nu Yesu gyanja bamu okpa to, nu o ye, "N fwaala fane." Nu ba nin tiru mu to, kitaa mu ayaa to munja sun mu.

¹⁰ Nu Yesu tówe bamu ye, "Fan man waa kufuu! Fan kpee naa tówe me birisa ana

ye ba kpee Galile ɔsuwule su, tɔtɔ nii bee biti ba wu me."

Akunpu mu asin tɔwesa

¹¹ Akyii mu ba maa san ba bu ɔkpa to bee kpee mu, kakyan mu akunpu mu aku ba kpee Gyerusalem kade to naa buu sa aseepu abilisa kuto kumaa mu nii ki waa.

¹² Aseepu bilisa ye abilisa ba maa ba gyanɛ mu, ba ɿmina yula kuto mu nii ba waa. Imu su ba sa anaakɔpu akunpu mu afulee kulkɔ.

¹³ lan towe bamu ye, "Fan towe ye, 'Mu abułapu mu i ba kagyanbwɛ ba yuuri Yesu kibuni mu taa kyon, sanja mu nii an de nsure mu.'

¹⁴ Nii fale asin numu kan naa fuu ɔkușupu Paleti ase mu, ase ii biti a towe yule fane kamaa, ke o man waa fane sehn."

¹⁵ Imu su anaakɔpu mu ba koɔle afulee mu, nii ba waa fee kanan mu nii ba towe bamu ye ba waa mu. Nii fale asin numu i yaasee loo Gyiwu abi mu to ba lii halii ndaga.

*Yesu taa kusun lala mu
waa mu abułapu abaa to*

(Maki 16:141-8; Luka 24:47-49)

¹⁶ Nii abułapu kudu ɔku mu ba kpee kibii mu nii ki bu Galile ɔsuwule su, katun mu nii Yesu wula towe bamu ye ba kpee mu.

¹⁷ Ba maa wu Yesu mu, ba munja sun mu, nii bamuaku ba gyii imɔore ye man gyɛ mu nun.

¹⁸ Nii Yesu nin tiri bamu, towe ye, "Ibwaare taa svsv ye kase su olun kpini sa me.

¹⁹ Imu su fan kpee dulinyaa to katun kumaa, naa waa asa kpini me abułapu. Fan gyee bamu ibwaare kekyugyee, lu ɔse ye Obii ye Kayaayu Kyirekyire kütü to,

²⁰ ke fan kaapo bamu ke ba buu kuto kumaa mu nii n sa fane kono ye fan waa mu. Fan nyiñi fee n bu fane ase sanja kumaa naa fuu dulinyaa laalaaluwɛ."

Yesu Krisito Asun danburasa f  e kanan mu nui Maki kyu  o mu

Gy  on Okyugyeepu Asin T  owesa
(Matiwu 3:1-12; Luka 3:1-8; Gy  on 1:19-28)

¹ Asun danburasa l  i Yesu Krisito, Ibwaare Mu-Bii mu su mu ndee.

² Asin danburasa mu i piili f  e kanan mu nui Ibwaare ot  owepu Isaya wula kyuroo yila mu. O kyuroo asin mu nui Ibwaare wula t  owe Mu-Bii Yesu Krisito mu ye,

“K  i, n biti n sun me kab  o ke o gyankpaa
fu,

mu ii biti o ba l  ojo fu okpa mu.”

³ Nui Ibwaare ot  owepu Isaya b  ila kyuroo
l  i Gy  on su ye,

“Onyin ku bu ofuli su ee kuusi ee t  owe ye,
‘Fan l  ojo Onyiripe okpa mu,
ke fan kyiigi mu ikpa-bi mu.’”

⁴ Asin mu i ba kanin. Imu i gye ye Gy  on
maa ba o naa ofuli su ee gyee asa Ibwaare
kekyugyee, yeg  e ee t  owe Ibwaare asin ee
sa asa ye, “Fan yege alibi k  iwa, ke n gyee
fane Ibwaare kekyugyee, ke Ibwaare o taa
fane alibi k  es fane.”

⁵ Kesintin m  o, asa gaalaagaa ba l  i
Gyudeya   isuwule su ye Gyerusalem kade
lala mu to bee kpee Gy  on ase ofuli manja
su, bee t  owe alibi mu nui ba waa, yeg  e
Gy  on i gyee bamu Ibwaare kekyugyee
Gy  odan obun mu to.

⁶ Ny  oma ifuu nui ba taa l  u Gy  on kaale
bunsa, nui at  obwaaya   owule m  o nui o
kyanje waa mu kirisu. Mu agyito gyisa m  o
i gye ntuntunbi ye njmasan.

⁷ Gy  on i t  owe asa mu ye, “Omu nui o bu
me kamaa ee ba mu, kyo me gaa, nui n man
dagaa gbaa f  ee n muja lee mu asibita.

⁸ M  ee me, nkyu nui n su n gyee fane
Ibwaare kekyugyee, amaa mee mu b  i, ee
biti o taa Kayaayu Kyirekyire mu ee gyee
fane.”

*Yesu Kekyugyee ye kvtuu t  o kui
(Matiwu 3:13-4:11; Luka 3:21-22, 4:1-4)*

⁹ T  oto mu, Yesu l  i Nasareti kade mu nui
ku bu Galile kase su mu ba Gy  on ase. Nui
Gy  on gyee mu Ibwaare kekyugyee Gy  odan
obun mu to.

¹⁰ Yesu m  aa dan l  i obun mu to
yle mu, o wu sas  u maa bugi to, nui
Kayaayu Kyirekyire mu kplig  e l  i sas  u f  ee
kuwura-lopo ba gy  ojo Yesu su.

¹¹ Nui obule t  owe l  i sas  u ye, “Fu i gyee
me k  okolo to obii bitisa. Nui fu i bola mi
ansi.”

¹² Opula manja to nui Kayaayu Kyirekyire
mu yeg  e nui Yesu kpee ofuli su.

¹³ Yesu kyuna ofuli manja su nke aduna.
Maa bu t  oto mu, Sitaane naa tuu mu to kui.
Maa nfatabwe nkun i bu t  oto. Nui Ibwaare
nbo ba ba kye mu to.

Yesu t  i ikin akitapu ana

(Matiwu 4:12-22; Luka 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Sanja mu nui ba kitaa Gy  on t  i obu
kamaa mu, Yesu kpee Galile kase su, o naa
ee t  owe Ibwaare asin danburasa mu ee sa
asa.

¹⁵ Nui Yesu t  owe ye, “Ibwaare
kuwura-gyii mu ki tiri to. Imu su fan yeg  e
alibi k  iwa ke fan koole Ibwaare Asin
danburasa mu gyii.”

¹⁶ Yesu m  aa naa Galile obun kaa mu,
o wu ikin akitapu anyo aku, Simon m  aa
mu-supu Andiruwu, ba maa tuu kisewu
obun mu to.

¹⁷ Nui o t  owe bamu ye, “Fan ba buu me,
ke n waa fane asa akitapu.”

¹⁸ Opula manja to nui ba yeg  e bamu
asewu mu yila, nui ba buu Yesu.

¹⁹ Yesu m  aa b  ila kpee mu ansi to gber  e
mu, o bila wu Gyemisi maa mu-supu Gy  on,
Sebedi mu-bii ana, ba bu bamu okulu to b  es
l  ojo bamu asewu.

²⁰ Yesu m  aa dan wu bamu mu, nui o t  i
bamu. Nui ba bwiiyaa bamu-se Sebedi maa
mu ayaaf  le yeg  e okulu to, nui ba nate buu
Yesu.

*Onyin mu nui o su Nbwui Libi
(Luka 4:31-37)*

²¹ Yesu m  aa mu abulapu mu ba nate
ba Kapanum kade to. Kake fwutesa ake
maa fuu mu, Yesu kpee kabwaare-kole
ogyanekpa naa kaapu bamu abwaaresin.

²² Asa mu ba maa nu mu kikaapu mu,
i waa bamu k  iyan, l  i f  ee mu kikaapu mu
su olun, nui ki kw  i ye nbara akaapuru mu
lee mu.

²³ Bamu kabwaare-kole ogyanekpa mu
to mu, onyin ku mu nui nbwui libi ba te
mu su mu, kuusi kenken taase Yesu ye,

²⁴ “Yesu, Kanasareti-nyun, min  e nui fi
biti ase ase nfi? Fu ba ke fu ba nyita ase
nui, abee nene? N nyi osa mu nui fu gy  e.
Fu gy  e Ibwaare Nyumisa kyirekyire mu.”

²⁵ T  oto nui Yesu p  unte kabwu libi mu su
ye, “Laato, ke fu kus  u onyin mu su.”

²⁶ Nui kabwu libi mu ki gyingyen onyin
mu, nui o kuusi kenken kus  u onyin mu su.

²⁷ Kanin asin nimu i waa asa mu k  iyan,
nui b  ee taase abaa ye, “Min  e asin ndee?
Imu i bila i gye kikaapu p  upwe ku nui?
Kui, onyin nimu su elun mu nui ee p  unte
nbwui libi su nui bee nu mu ase.”

²⁸ T  oto mu, Yesu asin nimu a tee naa nu
Galile   isuwule mu kpini gyan  e.

*Yesu Kyε Asa Damante
(Matiuw 8:14-17; Luka 4:38-41)*

²⁹ Nii Yesu maa mu abūlapu mu ba lī kabwaare-kule ḥgyanekpa mu to kpee Simon maa Andiruwu kikpaara su, nii Gyemisi maa Gyon gbaa ba tii su.

³⁰ Simon mu-saa-kyusa u lo kibirima o de kalan su. Imu su Yesu maa loo kikpaara mu su mu, nii ba buu sa mu ye ḥkyu manja u lo.

³¹ Toto nii Yesu loo ḥkyu mu ase obu-to, kitaa mu kibaa to, kusaa mu kyuna. Nii ḥkyu mu nye alantya, nii o waa agyito kitaa bamu kifo.

³² Kalaatpwes manja kyowes maa dan ee tiye mu, nii asa ba taa alopo ye bamu nii nbwui libi ba te bamu su biya Yesu.

³³ Kade mu asa kpini ba ba gyane kikpaara manja kebuno.

³⁴ Yesu kyε asa gaalaagaa alobi, nii o gya nbwui libi lī asa gaalaagaa su. Nbwui libi mu maa nii Yesu su mu, o man sa bamu okpa ye ba towe kuto ku.

*Yesu Tōwe Asin Galile
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Kyaase gyankpaasa maa dan bvn mu, nii Yesu kusū lī kikpaara kpee opula mu nii ki du surum, kule kabwaare kule.

³⁶ Toto mu, Simon maa mu bürisa ana ba naa bee biti Yesu.

³⁷ Ba maa naa wu mu mu, nii ba towe mu ye, "Okyamaa nimu naa ee biti fo."

³⁸ Nii Yesu bilini towe bamu ye, "Fan yege ke a kpee nde-bii mu nii i bu tiri nfu mu, ke n nye naa towe abwaaresin tuo. Inimu su nii n lī svsu ba kase su nfu."

³⁹ Imu su o nate Galile isvwule mu kpini gyane ee towe abwaaresin bamu kabwaare-kule ḥgyanekpa, yege ee gya nbwui libi ee lī asa su ee sa bamu.

*Yesu Kyε Ḫnyin kv
(Matiuw 8:1-4; Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Toto mu, bootipu ku ba munja Yesu ayaa to ye, "Ohyire, nii i gye fu kipire to mu, fi taale yege me n-yii i lojo su."

⁴¹ Nii mu asin i waa Yesu kowee, nii o taa mu kibaa mata mu towe ye, "I gye me kipire to, imu su fu n-yii i lojo su."

⁴² Opula manja to, nii kibootoo ki yege mu, nii o nye alantya.

⁴³ Poyi ke Yesu o yege o nate mu, o da mu kumu to ye,

⁴⁴ "Man kan waa ke fu towe fale asin nimu sa oku. Amaa taa fu n-yii naa kaapu lbwaare oseepu, ke o taa fu ato waa saraga sa fu fee kanan mu nii Mosesi kaapu yla mu, ke okumaa nimu o wu fee fu kulo mu ki lowe."

⁴⁵ Amaa ḥnyin mu dan lī kpee katun kumaa nimu ee da kibonbon ee sa asa ye Yesu i kye mu kibootoo. Imu su i yege nii

Yesu man bila ee nye ee loo kade ku to tentengilen. O kpee katun mu nii i du dii, yege asa bee lī katun kumaa nimu bee ba mu ase.

2

*Yesu Kyε Mvgvle-mvgvle-nyin kv
(Matiuw 9:1-8; Luka 5:17-26)*

¹ I man gyii nke nkū nii Yesu bwii kpee Kapanum, nii asa ba nu fee o baa o bu kikpaara su.

² Nii asa kokyø ba ba bola tuo, nii okpa man bila o bu to, halu kebung gbaa, yege Yesu i towe bamu abwaaresin.

³ Nii asa ana akv ba svla mvgvle-mvgvle-nyin boobi kv bee biya Yesu.

⁴ Amaa sakyo su mu, ba man nye okpa, nii ba taa ḥnyin mu dii obu mu svlsu, katun mu nii ba taa i se nyale munla mu su, nii ba foti obo opula mu nii Yesu bu mu kyεkyeε, nii ba kpligaa ḥlopo mu, yege o de mu kalan su ba yla kase.

⁵ Yesu maa wu kanan mu nii ba kcole mu gyii mu, nii o towe ḥnyin mu ye, "Mi-bii, n taa fu alibi kee fo."

⁶ Nii lbwaare nbara akaapu oku mu nii ba te tuo mu bee fe nfeere bamu amu to ye,

⁷ "Mine kuto nbusaa asin nii ḥnyin nimu i towe fale? Animu i taale taa alibi ee kee tii lbwaare su."

⁸ Opula to nii Yesu bu mu nfeere to kuto mu nii bee fe, nii o taase bamu ye, "Mine su nii fen fe kanun nfeere?

⁹ Imu imo i busin kitow? Fee n towe mvgvle-mvgvle mu ye, 'N taa fu alibi kee fo,' abee n towe mu ye, 'Kosu ke fu taa fu kalan nate?'

¹⁰ N biti n kaapu fane ye me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n su ɔlon mu nii n taale taa alibi kee dulinyaa nimu to." Imu su o towe mvgvle-mvgvle mu ye,

¹¹ "Me i towe fu fee, kusū taa fu kalan ke fu kpewu."

¹² Nii o kusū taa mu kalan waa bilen kpewu, yege asa ba kii mu, nii i kyinkynin bamu gaa, nii ba yin lbwaare towe fee, "An man piita wu fale asin nimu kakaaku."

*Yesu tu Lewi
(Matiuw 9:9-13; Luka 5:27-32)*

¹³ Yesu bwii kpee Galile ɔbun-kaa, nii asa damante ba ba mu ase, nii o piili ee kaapu bamu.

¹⁴ Maa kyon ee kpee mu, o wu Alifeyo mu-bii Lewi maa te lenpoo ḥkoolekpa. Nii Yesu towe mu ye, "Ba buu me." Nii Lewi kusū buu mu.

¹⁵ Imu kamaa to, Yesu maa mu abūlapu ba te bee gyii Lewi kikpaara su, nii lenpoo

akoolepø ye alibi awaapø damante ba buu mu, nii bamu gaalaagaa ba be tii mu su bee gyii agyito.

¹⁶ Nii nbara akaapøru mu nii ba gye Farasii abi mu, ba maa wu fee Yesu maa alibi awaapø ye lenpoo akoolepø ba maa gyii mu, ba taase ye, "Mine koto su nii maa fale esa i te bee gyii?"

¹⁷ Yesu nu koto mu nii bee towe mu, nii o lees bamu kono ye, "Bamu nii ba mee lo mu, be mee biti ɔkyepø, amoo bamu nii bee lo. N man ba nii ke n ba tu adanbirasa awaapø, amoo alibi awaapø."

*Noymina Asin
(Matiwu 9:14-17; Luka 5:33-39)*

¹⁸ Gyøn Okyugyeepø abulapø ye Farasii abi bee ɔymina kono. Nii asa akv ba kpee Yesu ase naa taase mu ye, "Mine su nii Gyøn Okyugyeepø abulapø ye Farasii abi abulapø bee ɔymina kono, nii fu abulapø mu bire be mee ɔymina?"

¹⁹ Nii Yesu taase bamu ye, "Kikyifo to asa bee taale ɔymina kono yegø ɔkyufo mu-kuli san o bu bamu ase? I mee ye i waa kanun. Fee ɔkyufo mu-kuli san bu bamu ase fale.

²⁰ Amaa sanja ku u ba nii bee biti ba taa ɔkyufo mu-kuli mu lü bamu ase. Kanun sanja manja to nii bee biti ba ɔymina kono.

²¹ "Ba mee taa kikyibi pupwe bee mata kaale didaa ɔbo, lü fee kii biti ki kyate kaale mu tii su.

²² Kanun manja nii ɔku mee taa nta pupwe waa kutobwaaaya ɔwule taakpe didaa to. Nii o kan waa kanun, nii nta mu u bile mu, ii biti i kyate taakpe didaa mu nyita, ke nta mu i kyeege foyi. Amaa bee taa nta pupwe waa taakpe pupwe to, ke imu anyo mu i man nyita."

*Kake Fvutesa Asin
(Matiwu 12:1-8; Luka 6:1-5)*

²³ Kake fvutesa ku, nii Yesu maa mu abulapø ba naa alun kadoo ku to, nii mu abulapø ba piili bee gyayi alun mu iku.

²⁴ Nii Farasii abi mu ba ye, "Ku, mine su nii fu abulapø bee waa kuto mu nii i man de okpa kake fvutesa?"

²⁵ Nii Yesu lees bamu kono ye, "Fan man puita kale kuto mu nii Owura Dawidi maa mu kamaa to abi ba waa sanja mu nii akun a moco bamu mu nii?

²⁶ Sanja mu nii Abiyata kyuna o gye lbwaare oseepu bilisa ase mu, Owura Dawidi loo Kabwaare-sunkpa obu mu to naa taa bodobodo mu nii ba taa lees saraga sa lbwaare mu we, nii o sa mu kamaa to abi, yegø i man de okpa fee ba we imu, amoo aseepu mu nkun."

²⁷ Nii Yesu towe bamu fee, "Nyimisa kidanbirasa su nii lbwaare waa kake

fvutesa mu, man gye nyimisa nii ba waa sa kake fvutesa mu sa.

²⁸ Imu su me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n kyo kake fvutesa mu gbaa."

3

*ɔnyin kibaa wusa-wuya
(Matiwu 12:9-14; Luka 6:6-11)*

¹ Yesu bwii kpee kabwaare-kvle ogyanjeekpa. ɔnyin ku mu nii mu kibaa ki wu mu bu toto.

² Asa akv mo ba bu toto nii bee biti kanan mu nii ba nye asin akv taa pwu Yesu. Imu su ba te bee gyoo fee Yesu ii biti o kye ɔnyin mu kake fvutesa ake, abees o mee ye o kye mu.

³ Nii Yesu towe ɔnyin mu ye, "Kusu yile bamu ansi to nfi."

⁴ Nii o taase asa mu ye, "Kimomo nii ane nbara mu u sa ɔkpa fee a waa kake fvutesa ake? Adanbirasa abees alibi? A molige asa abees a moco?" Asa mu ba man taale towe sehn.

⁵ Nii Yesu ku bamu kyaaboo agbu su, nii i ko mu gaa lu bamu kusu to ɔlun su. Nii o towe ɔnyin mu ye, "Teejø fu kibaa." Nii o teejø mu kibaa, nii ki kyinji.

⁶ Toto nii Farasii abi mu ba lu kabwaare-kvle ogyanjeekpa mu to, nii ba maa Herodi kamaa abi ba naa waa kono kulin ɔkpa mu nii ba taa ke ba moco Yesu.

*Yesu Kye Asa Damante Alo
(Matiwu 12:15-16; Luka 6:17-19)*

⁷ Yesu maa mu abulapø ba lu ikaa su kpee Galile ɔbun ɔkaa, nii asa damante ba lu Galile ye Gyudeya 1suvule su ba buu mu.

⁸ Akv ba lu Gyerusalem kade lala ye 1suvule mu nii i bu Idumiya, ye Gyordan ɔbun kyose kilu ye Taayi maa Sidon nde lala mu abafun. Asa damante ba ba Yesu ase, lu fee ba nu kuto mu nii ee wa.

⁹ Sakyo mu su mu, Yesu towe mu abulapø mu ye ba lojo ɔku yila mu, ke ba man nye nin tiri mu to.

¹⁰ Lu fee o kye asa damante, nii bamu nii bee san bee lo mu kpini, bee nin bee tiri mu, ke ba nye mata mu.

¹¹ Nii nbwui libi wuya ana ba kan wu mu mu, bee lu bee tiye mu ansi to, ke ba kuusi towe fee, "Fu i gye lbwaare Mu-Bii mu."

¹² Nii Yesu i gya bamu fee ba man towe ɔku osa mu nii o gye.

*Yesu Lees mu Abulapø Kudu Anyo.
(Matiwu 10:1-4; Luka 6:12-16)*

¹³ Nii Yesu kpee kibaa su, nii o tui asa mu nii ee biti, nii ba ba mu ase.

¹⁴ Nii o lees bamu to asa kudu anyo, nii o tui bamu fee asunpu. Nii o towe bamu ye,

"N lee fane fee fan baa fan bu me ase, ke n sun fane fan naa tote abwaaresin.

¹⁵ N biti n sa fane olon mu nii fen biti fan taale taa gya nbwui libi."

¹⁶ Asa kudu anyo mu nii Yesu lee mu atu ndee. Simon (mu nii Yesu yla mu kitu ye Pita).

¹⁷ Sebedi mu-bii ana Gyemisi ye Gyon, (mu nii Yesu yla bamu kitu ye Bwanegesi imu kase i gye ye, Bulayi kikpira nbii).

¹⁸ Bamu aku i gye Andiruwu ye Filipu ye Batolome ye Matiwu ye Tomasi ye Alifeyo mu-bii Gyemisi ye Simon Seloti*,

¹⁹ ye Gyuda Isikariyoti, mu nii o ba lee Yesu sa mu.

Yesu maa Beelisebu

(Matiwu 12:22-32; Luka 11:14-23, 12:10)

²⁰ Nii Yesu bwii kpee kewu to. Nii sakyo bula ba mu ase, halii maa mu abulapu ba man nye saja ke ba gyii.

²¹ Mu kwuropu ana ba maa nu fale mu, ba sun ba naa kitaa mu ba, lii fee ba nu asa bee tote ye mu nfeere i nyita.

²² Nii nbara akaaropu mu nii ba lii Gyerusalem mu aku ba ye, "Yesu su Beelisebu mu nii o gye nbwui libi kumu mu olon. Mu ii sa mu olon nii ee taale ee gya nbwui libi fale."

²³ Imu su Yesu tu bamu, nii o tote bamu kujasan to ye, "Okpa mao su nii Sitaane i taale gya Sitaane?"

²⁴ Nii osowule asa ba kan ba barige to bee ko ye abaa mu, osowule manja i boyi.

²⁵ Nii kikpaara su asa ba kan bee barige to bee ko ye abaa mu, kikpaara manja i boyi.

²⁶ Imu su mu, nii Sitaane kuwura-gyii ki kan ku barige to ku ko ye abaa mu, ku tyue kakpaa.

²⁷ Oku mee taale loo olunpu kikpaara su naa swii mu ato nate. Amco i dagaa maa gyankpaa njmina mu poyi, ke o nye okpa loo mu kikpaara su yuuri mu ato.

²⁸ N gyii fane kesintin fee, lbwaare u taa nyumisa alibi kumaa ye mu kitowe yii mu kumaa ee kese.

²⁹ Amaa nyumisa kitowe yii Kayaayu Kyurekyire mu bire, lbwaare mee ye o taa kese mu, lii fee o waa alibi mu nii i de kakpaa nin."

³⁰ Yesu tote nimu nin, lii fee aku bee ye o su nbwui libi.

Yesu mu-nyi ye

mu-supu ana
(Matiwu 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Nii Yesu mu-nyi ye mu-supu ana ba ba yla nbwama, nii ba sun mu ase ye ba tu mu.

³² Sanja manja mu, asa ba kyuna kyaaboo mu, nii ba tote mu ye, "Kii fu-nyi ye fu-supu ana ba bu nbwama bee biti fu."

³³ Nii Yesu taase bamu ye, "Animu i gye mi-nyi ye mu-supu ana?"

³⁴ Nii o kii asa mu nii ba te kyaaboo mu gyane, nii o ye, "Fan kii! Banumu i gye Mi-nyi ye mi-supu ana.

³⁵ Okumaa mu nii ee waa lbwaare kebiti mu, mu i gye mi-supu, ye me-daa, ye me-piukyu ye mi-nyi."

4

Oodcero kii kijasan

(Matiwu 13:1-17; Luka 8:4-10)

¹ Nii Yesu bila piili ee kaapu Galile obun kaa, nii asa damante ba ba kyaaboo mu bee nu mu ase. Sakyo su mu, o loo okoli mu nii ki gyan nkyu su obun kaa, yeges asa ba yula kideni bi.

² Nii o taa ajasan to kaapu bamu ato damante. Mu kikaapu to mu nii o tote bamu ye,

³ "Fan nu, oodcero kii i kyuna kpee o naa njmate ayu.

⁴ Sanja mu nii ee njmate ayu mu, imu iku i tyue okpa kaa, nii nbwiibii ba ba tase gyii.

⁵ Nii iku i tyue folie su, katun mu nii ise i man bonye, imu su i koyi bilen.

⁶ Imu su kyowee maa da mu, i bwii, nii i wu lii fee i man su ilin.

⁷ Nii iku i tyue iwii to, nii iwii mu i dan nyen imu, nii i man tale soyi abi.

⁸ Nii iku mao i tyue kase danburasa to. Nii i koyi dan nii i soyi abi. Iku i soyi abi adisa, iku mao adisiye, nii iku mao kiluwa."

⁹ Nii Yesu luwe tote ye, "Omu nii o su asu nii ee biti o nu mu, o nu."

Kvto mu su nii Yesu bo kijasan mu

¹⁰ I maa ba san Yesu nkun mu, mu abulapu kudu anyo ye asa mu nii ba nu mu asin toteesa mu aku ba ba taase mu kujasan mu kase.

¹¹ Nii o tote bamu ye, "Fane bire, lbwaare lee kuwura-gyii mu asiri asin kaapu fane, amaa bamu nii ba man tii fane su bire mu, anjasan to nii bee su bee kaapu bamu.

¹² Imu su,
'bee biti ba ku ke ba ku, ba mee ye ba wu,
bee biti ba nu, amaa ba mee ye ba nu kase.

Nii i man gye kanun su, naafco ba tee bwii
ba lbwaare ase,
ke o taa bamu alibi kese bamu.' "

* ^{3:18 3:18} Seloti kase i gye o mu nii o su kebiti sa mu asa, nii ee biti fee ba ko koole bamu n-yii li Roma kubane kase mu.

*Yesu lee ədçəpu kijasan
mu kase*

(*Matiwu 13:18-23; Luka 8:11-15*)

¹³ Nu Yesu taase bamu ye, "Fan man nu kijasan nimu kase? Nene nu fen biti fan nu kijasan ku kase?

¹⁴ Ədçəpu mu i gye abwaaresin otowepu.

¹⁵ Asa akv ba du nin fee ayu mu nu i tyue okpa kaa mu. Ba dan bee nu abwaaresin mu, yegē Sitaane i ba lee abwaaresin mu lu bamu nfeere to.

¹⁶ Akv mao ba du nin fee abi mu nu i tyue afue su mu. Ba dan nu abwaaresin mu, bee taa kensi-gyii koole imu.

¹⁷ Amaa i maa mee loo bamu nkolo kase to su mu, i mae kyerees bamu to. Imu su nu awurufo abee kanyanla dan ba bamu su lu abwaaresin su mu, bee yegē lbwaare kesun.

¹⁸ Akv mao ba du nin fee abi mu nu i tyue iwii to mu. Kanun asa mu bee nu abwaaresin.

¹⁹ Amaa kakyina kanimu to töörcö ye kefulee biti kensi payi ye dulinyaa ato kebitti libi, i ba nyan abwaaresin mu, nu i man taale soyi abi.

²⁰ Nu akv mao ba du nin fee abi mu nu i tyue ise danburasa to mu. Ba dan nu abwaaresin mu, bee koole imu ke bee soyi abi. Akv bee soyi adisa, akv adisiye, nu akv gbaa kilifa."

*Əkv mee tuwa fitila waa
npaa kase*

(*Matiwu 5:15; Luka 8:16-18*)

²¹ Nu Yesu bila bɔ kijasan ku ye, "Be mee tuwa fitila ke ba taa waa kolobi to, abee ba taa waa npaa kase. Bee tuwa fitila ba su bee gyaga kumu ḥagyakpa nun.

²² Imu su kuto kumaa mu nu ki baala mu, kii biti ki lu ifuli, ke kumu nu kii bun su mu kii biti ki bugi to.

²³ Əkumaa mu nu o su asu mu o nu."

²⁴ Nu o töwe bamu fee, "Fan fe nfere danburasa lu asin mu nu fan nu mu su. Kuto kaalasa mu nu fu taa kaala sa fu töömaa mu, kumu nu lbwaare gbaa ii biti o kaala sa fu, ke i ḥjara fu lee mu.

²⁵ Osu mu nu o su mu, ee biti o nye tii su, nu emu nu o man su mu, halu pii mu nu o su mu, bee biti ba koole lu mu ase."

Kuto duusa dansa kijasan

²⁶ Nu Yesu töwe fee, "Ibwaare kuwura-gyii du nin fee onyin ku mu nu o ḥmate ayu mu ndoo to.

²⁷ Ee de ke o kyinji kagyanbwé ye kakyiwape, yegē o man nyi kanan mu nu ayu mu waa nu i koyi nu i dan.

²⁸ Kase mu i yegē ayu mu u dan nu i koyi. Oyu mu i gyankpaa koyi ke i nye oto ke i kuvuge abi.

²⁹ I dan mu, nu onyin mu i taa deebi naa tije imu lu fee imu saja fuu."

Sinapi kibi kijasan

(*Matiwu 13:31-32; Luka 13:18-19*)

³⁰ Nu Yesu taase fee, "Mine kuto nu an biti a taa lbwaare kuwura-gyii mu waa sinkaalaa? Mine kijasan nu an biti a taa kaapu to?

³¹ Ki du nun fee sinapi oyu kibi ato duusa to kpini kibi pii, nu bee duu kumu.

³² Nu ba kan duu kumu mu, ki koyi, nu kii dan ki gyoo apunfa kpini, nu kii waa n-yaabi lala halu nbwiibi ba ba waa nsuwaa kumu onyin to."

³³ Anjasan to fale nu Yesu taa töwe bamu abwaaresin. O töwe bamu kanan mu nu bee taale nu kase.

³⁴ Asin akv i man bu to nu o töwe bamu, nu i man gye kijasan. Amaa saja kumaa nu i ba san maa mu abülápü nkun mu, ee lee imu kase ee kaapu bamu.

Yesu yuula apaa

(*Matiwu 8:23-27; Luka 8:22-25*)

³⁵ Kake maaja kalaatpwes ase nu Yesu töwe mu abülápü fee, "Fan yegē a faa kpee benbe."

³⁶ Nu ba loo əkulu mu nu Yesu te kumu to mu, nu ba yegē sakyo mu obun kaa, ikulu iku gbaa i tii bamu su.

³⁷ Ba maa kpee mu, nu afuu i tigi kono kulun, nu apaa i waa nu i da nkyu i waa əkulu mu to naa san gberere ke əkulu mu o bəla.

³⁸ Amaa Yesu taa mu kumu gyaga keputu su de nsire əkulu kono. Nu abülápü mu ba kyinji mu, nu ba taase mu ye, "Onyiripé, a maa biti a wu mu, i man tiri fo?"

³⁹ Nu Yesu kuso yile. Nu o töwe afuu mu fee, "Waa diin." Nu katun kumaa waa diin.

⁴⁰ Nu Yesu taase mu abülápü mu ye, "Mine su nu fan su kufuu? Fan man su kukoole-gyii nun?"

⁴¹ Nu kufuu ki kitaa bamu gaa nu ba taase abaa ye, "Mine Nyimisa ndee? Halu afuu ye apaa gbaa i nu mu ase."

5

*Yesu gyan Nbwi Libi
li onyin kv sv*

(*Matiwu 8:29-34; Luka 8:26-39*)

¹ Yesu maa mu abülápü ba faa kpee Galile obun benbe, Gerasene kabaafun.

² Yesu maa dan ee lu əkulu to, nu onyin ku mu nu nbwi libi ba te mu su mu, lu nkyan to ba gyanja mu.

³ Onyin maaja te nkyan mu to nin. Əkv man bila taale da mu igbee.

⁴ Lu fee saja kumaa nu ba da mu ayaa ye abaa igbee mu, ee tije imu nin. Nu əku man bu to ke o taale gyii mu su.

⁵ ၊ naa ၊ naa nkyan ye abii to kyuwapeye kagyanbwē, nii ee taa afuble ee kyaŋe mu n-yii yegē ee kuusi.

⁶ Maa wu Yesu kata mu, ၊ sile naa gyanja mu, nii o muŋa mu ansi to.

⁷ Nu o kuusi kenken tote ye, "Yesu, fu i gyē Ibwaare mu nii ၊ gyē Owura lala Mu-Bii. Maa fu an su minē? Bo Ibwaare fee fu mee ye fu toorco me."

⁸ Onyin mu tote kanin nūn lūl fee Yesu wula tote nbwū libi mu ye, "Nbū libi, fan lūl onyin mu to."

⁹ Nu Yesu taase mu ye, "Fu kītū?"
Nii o ye, "Bee tū me ye Kukyo, lūl fee an kyo."

¹⁰ Nu o mata su ee kule Yesu gaa fee ၊ man gya nbwū libi mu lūl osuwale maŋa to.

¹¹ Akuuri damante akv ba bu tiri tuto kibūl kūl su bee gyii.

¹² Nu nbwū libi mu ba kule Yesu ye, "Yegē a naa loo akuuri mu to."

¹³ Nu Yesu sa bamu okpa, nii ba lūl onyin mu to naa loo akuuri mu to. Nu akuuri mu kpini bamu kono i waa fee ngbin nyō mu, ba sile kpilge kibūl mu ogée to naa loo nkyu to muuri.

¹⁴ Nu asa mu nii bee kūl akuuri mu su mu, ba sile kpee kade to ye ndoo ana to naa tote asa. Nu asa ba ba kūl kuto mu nii ki waa.

¹⁵ Ba maa ba Yesu ase mu, ba wu onyin mu nii o daa ၊ su nbwū libi mu, bun ikāale danburasa ၊ te, nii mu nfeere to i de. Nu kufuu ki kītaa bamu.

¹⁶ Bamu nii ba taa bamu ansi wu kuto mu nii Yesu waa mu, ba tote onyin mu nii nbwū libi ba daa ba te mu su mu, kule mu ye ၊ yegē o buu mu.

¹⁷ Nu asa mu ba ye Yesu ၊ lūl bamu osuwale su.

¹⁸ Yesu maa loo okvli to mu, onyin mu nii nbwū libi ba daa ba te mu su mu, kule mu ye ၊ yegē o buu mu.

¹⁹ Nu Yesu kina, nii ၊ tote mu ye, "Bwii kpee kewu naa tote fu asa kuto mu nii Onyirupé Ibwaare waa sa fu, ye kanan mu nii o wu fu kowee."

²⁰ Nu onyin mu lūl tuto naa nate kabaafon mu nii bee tūl ye Ndē Kudu mu su kpini, ee tote asa kuto mu nii Yesu waa sa mu. Nu i kyinkyin bamu nii ba nu mu kpini.

*Gyarosi mu-bii kyūsa ye
okvli mu nii o mata
Yesu kaale mu*

(Matiwu 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ Nu Yesu bwii loo okvli to faa kpee obun mu benbe, nii asa kūkyo ba ba sare kyaaboo mu.

²² Nu Gyarosi mu nii ၊ gyē kabwaare-kule ogyanekpa abūlsa mu to okvli

ba tutō. Maa wu Yesu mu, nii ၊ tye mu ayaa to.

²³ Nu o kule mu gaa ye, "N kule fu nūn, mi kebii kyūsa-bi ee lō ee biti o wu, ba taa fu abaa gyaga mu su ke ၊ nye alānfya."

²⁴ Nu maa Yesu ba yii su bee kpee, yegē sakyo ba mili Yesu su ba buu mu.

²⁵ Okvli kūl nūn nkalan i da mu, nsu kudu anyo, bu sakyo mu to.

²⁶ Okvli mu nyita mu afulee mu nii ၊ su kpini akyepo ase kpine, fee naafao kulo mu ki bōose mu, amaa kulo mu ki san kii tii su.

²⁷ O nu Yesu su nii o loo sakyo mu to ba Yesu kamaa.

²⁸ Nu okvli mu fe nfeere mu kumu to ye, "Naafao n daa nye mata mu kaale gbaa nūn, n biti n nye alānfya."

²⁹ Nu o mata Yesu kaale, nii nkalan mu i tin opula to. Nu o wu mu n-yii to fee mu awurufō kpini i kyūn.

³⁰ Opula to nii Yesu bii fee olon kūl mu to, nii o biliŋi kūl sakyo mu, nii ၊ taase ye, "Anum u mata me kaale?"

³¹ Nu mu abūlapu ba ba sa mu kono fee, "Fu wu kanan mu nii sakyo mu mili fu su, nii fu taase ye, 'Anum u mata me kaale?'

³² Nu Yesu biliŋi ၊ dan san ee kūl ee biti osa mu nii ၊ mata mu kaale mu.

³³ Nu okvli mu maa wu kuto mu nii ki waa mu mu, nii o taa kufuu kyūkyaa nate ba Yesu ansi to, ba muŋa mu ayaa to, nii o lee asin mu kesintin kpini tote mu.

³⁴ Nu Yesu tote okvli mu fee, "Mi-bii, fu kikcole-gyii ki yegē nii fu nye alānfya, kpewu kōkolo yuuli su, fu awurufō i luwe."

³⁵ Yesu maa san ee tote mu, nii nbōo ba lūl obūlsa Gyarosi kikpaara su ba tote Gyarosi ye, "Fu kebii kyūsa-bi mu wu, minē su nii fu san fu toorco ōkaapuru mu?"

³⁶ Nu Yesu lees mu ansi yegē bamu, nii ၊ tote Gyarosi ye, "Man waa kufuu, dan kōole gyii kanin."

³⁷ Nu o man bila yegē okvli buu mu tii Pita ye Gyemisi ye mu-supu Gyōn su.

³⁸ Ba maa fuu Gyarosi kikpaara su mu, ba wu asa ba maa waa ilawu bee sawu kenken.

³⁹ Nu Yesu loo taase bamu fee, "Mine nii fen waa kanin? Mine kusu nii fen su kanin? Kebii mu man wu, ၊ de nsure nūn."

⁴⁰ Nu asa mu ba njmase mu.

Nii o gya bamu kpini lūl kewu, nii maa kebii mu mu-se ye mu-nyi ye mu abūlapu asa mu ba loo obu mu nii kebii kyūsa-bi mu de kīmu to mu.

⁴¹ Nu o kītaa kebii kyūsa-bi mu kībaa to nii ၊ tote ye, "Talita kūum." Kīmu kase i gyē fee, "Kebii kyūsa-bi, n ye fu kūus."

⁴² Opula to nii kebii mu kovu, nii o nate. Kebii mu gyii nsu kudu anyo. Nii asin mu i kyinkyin bamu gaa.

⁴³ Nii Yesu sa bamu kono ye ba man kan towé oku kanin asin nimu. Nii o towé bamu fee ba sa kebii mu agyito ke o gyii.

6

*Ba kina Yesu Nasareti
(Matiwu 13:53-58; Luka 4:16-30)*

¹ Nii Yesu liu tuo bwii kpee mu gbaa-gbaa kade to, nii mu abuulapu ba buu mu kpee.

² Kake fuutesa ake, o kpee kabwaare-kole ogyanekpa ee kaapo. Nii mu kkaapu mu ki kyinkyin asa mu nii ba nu mu gaa, nii ba taase abaa ye, "Fine nii o nye kkaapu nimu li? Fine nii o nye kanyaasin nimu li halu ee waa asin kyinkyinsa anumu?"

³ Man gye kapinta mu ndee? Man gye Meegeri mu-bii mu nii? Man gye mu-supu ana i gye Gyemisi ye Gyosefu ye Gyuda ye Simon? Man gye anaa mu-pukuyi ana i bu nfti?" Nii ba kina kooole mu.

⁴ Nii Yesu towé bamu ye, "Ibwaare otowepu kumaa nimu su beeree katun kumaa, amoo mu kade to ye mu kikpaara su abi nkun ase nii o man su beeree."

⁵ Kanin su mu, o man taale waa adangan gana tuo koky, amoo asa kalisa aku nii o taa mu abaa gyaga bamu su nii ba nye alafnya.

⁶ Nii i kyinkyin mu gaa lu fee asa mu ba man kooole mu gyii.

*Yesu sun mu abuulapu
kudu anyo mu
(Matiwu 10:5-15; Luka 9:1-6)*

Nii Yesu kpee nde-bii mu nii i maa mu kade, ee kaapo bamu abwaaresin.

⁷ Nii o tu mu abuulapu kudu anyo mu, o sun bamu anyo-anyo, nii o sa bamu ɔlun ye ba taa gya nbwui libi.

⁸ Nii o towé bamu fee, "Fan maa kpee fale, fan man taa sehn, amoo fane akpebi nkun. Fan man taa agyito abee adiikun abee afulee waa fane igyifa to.

⁹ Fan waa asibita, amaa fan man taa ikaale iku kutaa tii su.

¹⁰ Kikpaara kumaa mu nii ba kooole fane mu, fan kyuna tuo naa fuu sanja mu nii fen bitti fan lu kade mu to.

¹¹ Nii fan kan kpee kade ko to, nii oku man kooole fane abee nu fane ase mu, nii fan kan fen lu kanin kade maaja to mu, fan kpkpaa fane ayaa to ise wörge tuo, ke imu ii bitti i gyii bamu."

¹² Nii ba kpee naa towé abwaaresin sa asa ye ba yeges alibi kiuwaai.

¹³ Nii ba gya nbwui libi damante kovu asa su, nii ba süsswa alçpu damante olifu nfo nii ba nye alanfnya.

*Gyōn Okyugyeepu kelewu
(Matiwu 14:1-12; Luka 9:7-9)*

¹⁴ Owura Herodi nu kuto mu nii kii kpee su kpini, lu fee Yesu kooole kitu katun kumaa. Aku ba towé ye Gyōn okyugyeepu mu i bila kyipi, imu su nii ee taale ee waa kanin asin kyinkyinsa.

¹⁵ Aku moa ba ye o gye Eligya nii, nii aky moa ba ye o gye Ibwaare atowepu didaa mu to oku nii.

¹⁶ Herodi maa nu Yesu asin mu, nii o ye, "O gye Gyōn okyugyeepu nii. Me i yeges nii ba tun mu kumu, amaa o bwii ba nkpa to."

¹⁷ Herodi i daa yeges nii ba kitaa Gyōn okyugyeepu, nii ba taa agbeeleebe da mu, nii ba taa mu tii obu. Kuto mu su nii o waa kanin mu i gye fee, mu-ka Herodiya mu nii o kili mu, o kooole mu li mu-supu Filipu ase nii.

¹⁸ Lu fee sanja kumaa Gyōn okyugyeepu u towé mu ye i man dagaa maa kooole mu-supu mu-ka kili.

¹⁹ Kanin su nii Gyōn okyugyeepu nyue kilibi Herodiya ase, nii ee biti o moa mu, amaa o man taale.

²⁰ Herodi silé Gyōn okyugyeepu, lu fee o nyi maa gye nyimisa danbirasa ye nyimisa kytrekyire, imu su nii o kun mu. Herodi ii biti Gyōn abwaaresin kumu, amaa sanja kumaa mu nii o nu imu mu u toorco mu gaa.

²¹ Herodiya ba nye mu kebiti sanja mu nii mu-kuli Herodi i gyii mu kake kuvugesa ake. Owura Herodi dijia agyito, nii o tu kibane abilisa ye anaakopu abilisa ye Galile abilisa kpare-kpare ye ba be gyii bamu ansi.

²² Nii Herodiya mu-bii kyisa lu ba kya, nii i gyii Herodi ye mu afó ansi gaa. Nii o towé kebii mu ye, "Taase me koto kumaa mu nii ffi biti ke n sa fo."

²³ Nii o bo ntan ye, "Koto kumaa mu nii ffi biti mu n biti n sa fo, halu mi kuwura-gyii mu kubaafon gbaa."

²⁴ Nii kebii mu lu ikaa su naa taase mu-nyi koto mu nii o kooole lu Owura Herodi ase.

²⁵ Nii kebii mu waa bilen bwii kpee Owura Herodi ase naa towé mu ye, "N biti Gyōn okyugyeepu kumu tangiran su nbunbu num."

²⁶ Nii Owura Herodi kokoło ki nyita mu gaa, amaa o man taale kina lu kanan mu nii o tee bo ntan mu afó ansi to su mu.

27 Nii o sun ḡnaakɔpu kwlun ye ḡ naa biya Gyɔn kumu. Nii o kpee obu tiisa mu to naa tin mu Gyɔn kumu.

28 Nii ḡ taa gyaga tangiran su taa ba sa kebii kyūsa-bi mu. Nii kebii mu taa naa sa mu-nyi.

29 Gyɔn okyugyeepu abūlapu ba maa nu kanin mu, nii ba ba taa mu kibuni sansa naa pula.

*Yesu sa asa ngbin nnuu
agyito nii ba gyii yme*

(Matiwu 14:13-21; Luka 9:10-17; Gyɔn 6:1-14)

30 Yesu asunpu mu ba bwii ba Yesu ase ba towé mu koto mu nii ba waa ye imu nii ba kaapu.

31 Lii kanan mu nii asa kukyo bee ba Yesu ase bee bwii su mu, ba man nye sanja ba gyii. Nii Yesu towé bamu fee, "Fan yegē a li ikaa su kpee opula mu nii asa ba man bu, ke fan nye sanja fvute gberes."

32 Nii ba loo ɔkulu to bamu nkun bee kpee katin mu nii ɔku man bu mu.

33 Amaa asa damante ba wu bamu, nii ba bui bamu, nii ba waa bilen taa ayaa to sile lu nde mu to kpini gyankpaa naa gyoo bamu.

34 Yesu maa lii ɔkulu to, nii o wu sakyo mu, bamu asin i kitaa mu kwewee, lii fee da bu nin fee nbulopu mu nii ba man su ɔkpapu. Toto nii o piili ee kaapu bamu ato damante.

35 I maa su ii kpee kalaatipwes ase mu, Yesu abūlapu ba ba towé mu ye, "Kyowes tee ee lswes. Nii nfii moɔ waa opula mu ni waa ikaa su, nii sehn man bu to.

36 Imu su yegē ba kpee ndoo ana to ye nde-bii mu nii i maa ane mu naa soɔ koto ku gyii."

37 Nii Yesu towé bamu ye, "Fane gbaa-gbaa fan sa bamu koto ku ke ba gyii."

Nii ba taase Yesu ye, "Fii biti fee a taa gbiti nderebi anyo* naa soɔ bodobodo sa bamu?"

38 Nii Yesu taase bamu ye, "Bodobodo afine nii fan su? Fan naa kui."

Ba maa naa kui mu, nii ba ba towé mu ye, "Bodobodo inuu ye ikuñ nyoo nii an su."

39 Nii Yesu towé mu abūlapu mu ye ba yegē asa mu ba kyina kubu-kubu afitiri bunboli su.

40 Nii asa mu ba kyina kubu-kubu buu abaa, aku kılıfa aku moɔ adunuu.

41 Nii Yesu taa bodobodo inuu ye ikuñ nyoo mu, nii o diyaa mu ansi kui ssus, nii ḡ fwaala lbwaare. Nii ḡ taa sa abūlapu mu, nii ba barigé sa asa mu kpini. Nii ḡ bila barigé ikuñ mu to sa asa mu kpini.

42 Nii ɔkumaa nimu gyii naa fuu mu ɔkaa.

43 Nii abūlapu mu ba tase bodobodo ye ikuñ mu nii i san mu waa alantan kudu anyo to, nii i bcola.

44 Anyin mu nii ba gyii agyito mu ba gyegbun nnuu.

Yesu nate nkyu su

(Matiwu 14:22-23; Gyɔn 6:15-21)

45 Opula maŋa to nii Yesu yegē nii mu abūlapu ba taa ɔkulu gyankpaa mu, bee kpee Betisayida mu nii ki bu benbe. Nii moɔ mu lee asa mu ɔkpa.

46 Maa kala bamu lswes mu, nii o kpeeekibii su, ee kule lbwaare.

47 I maa ba fuu kalaatipwes ase mu, abūlapu mu ba fuu nkyu mu nsana, yegē Yesu nkun moɔ bu kidenbi su.

48 Nii Yesu wu fee kipale mu ki nu abūlapu mu, lii fee apaa mu i gyanya bamu. Kubwaayike su mu, Yesu nate nkyu su naa fuu bamu ase nii ee biti ḡ kyon bamu su.

49 Amaa ba wu maa naa nkyu mu su, be nyi fee obuni nun, nii ba waa ilawu.

50 Sanja mu nii ba wu Yesu mu, kufuu ki kitaa bamu kpini gaa. Nii Yesu towé bamu ase opula to ye, "Fan nye nkɔlo, fan man waa kufuu, me nun."

51 Nii Yesu loo bamu ase ɔkulu mu to, nii afuu mu a yoo opula to. Nii i kyinkiyin abūlapu mu gaa,

52 Li fee ba man taale nu kanan mu nii Yesu sa anyin ngbin nnuu agyito mu kase. Nii i kitaa bamu nfeere gaa.

Yesu kye alɔpu Kanesareti

(Matiwu 14:34-36)

53 Nii ba faa kpee benbe osuwule mu nii ba tui ye Kanesareti, nii ba taa bamu ɔkulu dan.

54 Ba maa dan bee lii ɔkulu to mu, asa ba bui Yesu.

55 Nii asa ba sile lii osuwule maŋa su kpini bee ba Yesu ase, nii ba taa alɔpu mu nii ba de ikalan su byia mu.

56 Katin kumaa mu nii Yesu kpee nde-bii abee nde lala to ye ndoo ana to mu, asa bee kpiya alɔpu agya to yegē bee kule mu ye ḡ yegē ba mata mu kaale. Bamu nii ba mata mu kaale kpini mu, ba nye alanfiya.

7

Adidaasin kikaapu

(Matiwu 15:1-9)

1 Farasii abi ye nbara akaapuru mu aku, mu nii ba lii Gyerusalem ba Yesu ase mu, ba sare kyaaboo mu.

2 Toto nii ba wu fee Yesu abūlapu ba te bee gyii agyito yegē ba man fwii bamu

* 6:37 6:37 Gbiti nderebi anyo du nun fee lbwaayi aburuwa koko.

abaa kanan mu nii bamu adidaasin ii kaapu mu.

³ Lu fee Farasii abi mu ye Gyiwu abi kpini ba buu bamu naana ana kikaapu didaa mu nii, ba mee ye ba gyii agyito, amoo ba fwii bamu abaa kanan mu nii bamu adidaasin mu ii kaapo.

⁴ Nii ba kan lu kigya to ba mu, ba mee ye ba gyii, amoo ba fwii bamu n-yii pooy. Nii ba bila ba su ikisii lu ikoopo ye nplui ye itasa ato kifwii su.

⁵ Imu sv, nii Farasii abi mu ye Ibwaare nbara akaapuru mu ba taase Yesu ye, "Mine koto su nii fo abuulapu bire be mee buu ane naana ana kikaapu didaa mu, nii ba mee bamu bire ba su abaa mu nii i man du kyirekyire bee gyii agyito?"

⁶ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Asin mu nii Ibwaare bolla mu otowepu Isaya su nii o kyuroo yila lu fane su mu, i gye kesintin. Ibwaare towes ye,

'Fan su fane nno fen towes ye fen sun me,
yege i man lu fane nkolo to.'

⁷ Kiyan nii fen sun me,

lu fee nyumisa ikpa nii fen su fen
kaapo fees me, Ibwaare lee.'

⁸ Nii Yesu kyaga su towes ye, "Fan kina Ibwaare nbara mu, nii fan buu nyumisa lee."

⁹ Nii Yesu bila towes ye, "Fan su kanyaasin ikpa libi mu nii fen su fen taa Ibwaare nbara yile ikaa su, ke fan nye buu nyumisa kikaapu su.

¹⁰ Mosesi kaapo ye, 'Taa beerees sa fu-se ye fu-nyi, nii okumaa mu nii o towes nno wörige mu-se abee mu-nyi su mu, ba mao mu.'

¹¹ Amaa fanees fane, fen ye nii oku kan towes mu-se abee mu-nyi ye, 'Koto mu nii naafco ffi biti fu nye lu me ase mu i gye Koriban.' (Kumu kase i gye koto mu nii ba taa kee Ibwaare).

¹² Kanin su mu, o su okpa fees o kina kuyek mu-se ye mu-nyi to.

¹³ Kanin kikaapu mu nii fan su fen kaapo asa fale ii yege abwaaresun mu ii biliini kiyan. Ato damante fee inumu nii fen waa."

Koto mu nii kii waa nyumisa ineesi (Matiwu 15:10-20)

¹⁴ Nii Yesu bila tu asa ba sare mu ase, nii o towes bamu ye, "Okumaa numu o nu me ase, ke o bui astin nimu kase.

¹⁵ Sehn man bu to nii ii lii kewu ii loo nyumisa to nii ii waa mu ineesi, amoo asin mu nii ii lii mu to mu ii waa mu ineesi.

¹⁶ Okumaa mu nii o su asu mu o nu."

¹⁷ Yesu maa lu asa mu ase kpee kikpaara su mu, nii mu abuulapu mu ba taase mu kujasan mu kase.

¹⁸ Nii Yesu taase bamu fees, "Imu sv, fane gbaa fen mee nu asin kase bilen? Fan man nyi fee koto ku man bu to kii lu kewu nii kii loo nyumisa to mu, ki mee kpee mu kokolo to, amoo mu oto to, ke ki bila bolla lu mu n-yii to." (Yesu katowes mu ki kaapo fees agyito gyisa kumaa i du kyirekyire.)

¹⁹ Lu fee koto kumaa mu nii kii loo nyumisa to mu, ki mee kpee mu kokolo to, amoo mu oto to, ke ki bila bolla lu mu n-yii to. (Yesu katowes mu ki kaapo fees agyito gyisa kumaa i du kyirekyire.)

²⁰ Nii Yesu kyaga su towes ye, "Koto mu nii kii lu nyumisa to mu, kumu ii waa mu ineesi.

²¹ Lu fee lu nyumisa to, ye mu kokolo to nii nfere libi ye kibawule kigyi, ye keyu, ye asa kumoo ye kulu okuli abee okaa kamaa,

²² ye kensi payi libi ye kumu to olun, ye kapina asa, ye kigyaga, ye kayu basa ye nyumisa kinyita ye alala-sin ye kimelensi.

²³ Inumu kpini ii lu nyumisa kokolo to nii, nii ii waa mu ineesi."

Okyu ku kikcole-gyii (Matiwu 15:21-28)

²⁴ Nii Yesu lu Galile kpee Taayi katine. Nii o loo kikpaara ku sv, o man daa ee biti fees oku o wu mu, amaa o man taale baala mu n-yii.

²⁵ Okyu ku mu nii nbwu libi ba te mu-hii su mu nii Yesu sv, nii o ba mu ase bilen ba myaa mu ayaa to.

²⁶ Okyu mu man gye Gyiwu obii, o lu Fonesiya mu nii ki bu Siriya osuwule su mu nii. Nii o kule Yesu ye o gya nbwu libi mu lu mu kebii kyusa-bi mu sv sa mu.

²⁷ Nii Yesu towes okyu mu ye, "I dagaa nbii mu ba maa gyii nyme pooy. I man bwori fees ba taa nbii agyito sa igyoono."

²⁸ Nii okyu mu sa kono ye, "Ongurip, i gye kesintin nii, amaa nbii ba kan bee gyii agyito nii kuu i lu tuye kase mu, igyoono pess tase bee gyii."

²⁹ Nii Yesu sa okyu mu kono ye, "Lu kanan mu nii fo sa me kono sv mu, bwii kpewu, nbwu libi mu ba lu fu kebii kyusa-bi mu to."

³⁰ Nii okyu mu bwii kpewu naa wu kebii mu maa de npaa su yege nbwu libi mu ba tese wula lu mu to.

Yesu kye krawu ku

³¹ Nii Yesu lu Taayi katine, nii o bola Sidon kpee Galile obun-kaa naa fuu Dekapoli (Nde kudu) tsuwule sv.

³² Toto nii asa aku ba taa krawu ku nii o mee taale o towes ye o dan ba Yesu ase ba kule mu ye o taa mu abaa gyaga mu sv sa bamu.

³³ Nii Yesu taa krawu mu lu asa to kpee ikaa sv, taa mu abaa-bi waa mu asu to. Nii o tuu nkyle nii o mata mu kanandulu.

³⁴ Nii Yesu diyaa mu ansi kui svsu, nii o muusi. Nii o towé önyin mu ye, "Ifata." Kumu kase i gye ye, "Bugi to."

³⁵ Opula to nii önyin mu asu a tigi, nii ee nu katowe, nii ee taale ee towé danbirasa.

³⁶ Nii Yesu towé asa mu ye ba man kan towé sa oku. Amaa kigya damante nii o gya bamu mu, saamu nii bee lɔŋɔ bee towé bee tii sv.

³⁷ Nii i kyinkyin asa mu gaa nii ba ye, "O waa kuto komaa niumu danbirasa. O yegé nii akpawu bee nu, nii anaamuu bee towé."

8

Yesu sa asa ngbin nna agyito
(Matiwu 15:32-39)

¹ Kanin nke manja to mu, sakyo damante ku bila ba sare Yesu ase. Nii ba maa man su agyito aku ba gyii mu, Yesu tu mu abulapu mu ba mu ase nii o towé ye,

² "Asa niumu asin i su me kowee, lu fee ndaga nke nsa ndee ba maa bu me ase, nii ba man su agyito aku ba gyii.

³ Nii n kan towé bamu ye ba bwii kpewu mu, bee biti ba naa kirin-kirin ɔkpa to, lu fee bamu aku ba lu kata-kata."

⁴ Nii abulapu mu ba taase Yesu ye, "Finne nii an biti a nye agyito kiperi kinumu su sa asa damante niumu?"

⁵ Nii Yesu taase bamu ye, "Bodobodo afine nii fan su?"

Nii ba lees kono ye, "Asuno nii an su."

⁶ Nii Yesu yegé nii asa mu ba kyun kyuna kase. Nii o taa bodobodo asuno mu, nii o fwaala lbwaare nii o kreee-kreee imu to taa sa mu abulapu mu ye ba barige to sa asa mu ba gyii, nii ba barige to sa bamu.

⁷ Nii Yesu bila taa ikin gberée mu nii ba su mu, fwaala lbwaare bila sa mu abulapu ye ba barige imu to sa asa mu.

⁸ Nii asa mu kpini ba gyii ñme. Nii mu abulapu mu ba tase-tase bamu agyisan mu bila alantan asuno.

⁹ Asa mu nii ba gyii kanun agyito manja mu, ba gye asa ngbin nna. Imu kamaa to, nii Yesu yegé bamu, nii ba kpewu.

¹⁰ Opula manja to, nii Yesu maa mu abulapu mu ba loo okulu to faa kyun Dalimanuta osuwole su.

Farasii abi bee biti adangana
(Matiwu 16:1-4)

¹¹ Farasii abi aku ba ba Yesu ase ba gyii mu imɔore, ke ba nye wu mu kilibi. Nii ba tuu Yesu to kui ye o waa svsu adangana aku kaapu bamu.

¹² Tuɔtɔ nii o muusi, nii o taase bamu ye, "Mine su nii fane nbwambu asa fen biti adangana fen wu? N biti n towé fane kesintin ye, n mœe ye n waa kanin adangana manja kaapu fane kpaa."

¹³ Nii Yesu yegé bamu tuɔtɔ naa loo mu okulu to faa kyun benbe.

Fan baa fan daa Farasii abi
ye Herodi kikaapu su
(Matiwu 16:5-12)

¹⁴ Yesu abulapu mu ba tan su fee ba maa man taa bodobodo kukyo, amaa bodobodo kukuli kolon i bu bamu ase okulu mu to.

¹⁵ Nii Yesu towé bamu ye, "Fan kui danbirasa ke fan baa fan da fane n-yii su, lu Farasii abi ye Herodi asa bamu kife mu nii kui tin bodobodo mu."

¹⁶ Nii mu abulapu ba piili bee towé abaa ye, "A maa man lee bodobodo kukyo su nii ee towé kanin mu abee?"

¹⁷ Yesu maa bu kuto mu nii bee towé mu, nii o taase bamu ye, "Mine su nii fen towé fane kuman su bodobodo kukyo mu asin? Imu su, fan man pita bu me awaasa kase? Mine i waa nii fane nfeere i mœe taale i kitaa ato bilen kanin?

¹⁸ Fan su ansi, fan man kui? Nii fan su asu, fan mee nu? Fen mee nyiñi asin nun abee?

¹⁹ Sanja mu nii n taa bodobodo anuu barige sa asa ngbin nnuu nii ba gyii mu, alantan aftne nii fan tase agyisan mu bɔla?"

Nii ba ye, "Alantan kudu anyo."

²⁰ Nii Yesu bila taase ye, "N maa taa bodobodo asuno barige to sa asa ngbin nna nii ba gyii mu, alantan aftne nii fan tase agyisan mu bɔla?"

Nii ba lees kono ye, "Alantan asuno."

²¹ Nii Yesu ye, "Inimu kpini kamaa mu, fan man taale bu imu kase?"

Yesu kye gyaatanapu-nyin
ku Betisayida kade to

²² Nii Yesu maa mu abulapu mu ba kpee Betisayida kade to, nii asa aku ba taa gyaatanapu ku ba kule Yesu fee o taa mu kibaa mata mu.

²³ Nii Yesu kutaa gyaatanapu mu kibaa to, taa mu lu kade mu nbwama. Nii Yesu tuu nkyole waa mu ansi to, nii o taa mu abaa gyaga mu su, nii o taase mu ye, "Fu wu ato?"

²⁴ Nii gyaatanapu mu diyaa mu ansi svsu, nii o ye, "N wu asa ba maa naa, nii ba du fee iyu i maa naa mu."

²⁵ Nii Yesu bila taa mu abaa gyaga önyin mu ansi su, nii mu ansi mu i bugi, nii mu ansi mu i nye alanfyia, u kui danbirasa.

²⁶ Nii Yesu towé gyaatanapu mu ye, "Kpewu! Amaa man bila bwii kpee kade mu to."

Pita lees kaapu osa
mu nii Yesu gye
(Matiwu 16:33-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Nii Yesu maa mu abulapu mu ba kpee nde-bii mu nii i bu Kasariya Filipi kade mu ase. Ba maa kpee mu, nii Yesu taase mu abulapu ye, "Animu nii asa ba ye n gye?"

²⁸ Nii ba lee kono ye, "Aku ba ye fu i gye Gyon okyugyeeru mu, aku mooc ba ye fu i gye Eligya, nii aku mooc ba ye fu i gye Ibwaare atowepu mu to oku."

²⁹ Nii Yesu taase ye, "Nii fane mooc, fan ye animu nii n gye?" Nii Pita lee kono ye, "Fu i gye Krisito, Omu nii Ibwaare wula lee mu."

³⁰ Nii Yesu gya bamu ye ba man kan towe oku oea mu nii o gye.

*Yesu towe mu awurufa
kuwu ye mu kelewu asin*

(Matiwu 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Nii Yesu piili ee towe mu abulapu mu ye, "I dagaa fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa maa wu awurufa gaa, ke Gyiwu abilisa ye Ibwaare aseepu abilisa ye Ibwaare nbara akaapuru ba kina me. Bee biti ba mooc me, ke nke nsa kamaa mu, n biti n kyinji lu lewu to ba."

³² Amaa Yesu maa bugi mu asin mu to pensen kaapu mu abulapu mu, nii Pita tu mu lu ikaa su ee towe yii mu.

³³ Amaa Yesu, biliini kui mu abulapu mu, nii o towe Pita ye, "Lu me su, fu Sitaane nimu. Fu neferue i man lu Ibwaare ase, i lu nyumisa ase nii."

³⁴ Nii Yesu tu sakyo mu ye mu abulapu mu nii ba ba mu ase mu, nii o towe bamu ye, "Okumaa mu nii ee biti fee o buu me mu, i dagaa fee o kina mu n-yii, ke o sula mu oyu laasa ke o buu me.

³⁵ Lu fee okumaa mu nii ee biti fee o kun mu gbaa-gbaa mu nkpa mu, ee biti o pan nkpa mu. Amaa okumaa mu nii o pan mu nkpa lu me ye asin danbirasa mu su mu, ee biti o nye mu nkpa.

³⁶ Nii fu kan nye dulinyaa to kuto kumaa, nii fu pan fu nkpa mu, mine nii fu nye?

³⁷ Abee mine nii nyumisa i taale o taa kyare mu nkpa?

³⁸ Nii oku kan waa ipeeli lu me ye me kikaapu su, nbunbui kakyina nimu to abi mu nii alibi ye Ibwaare kuman-sile ku bu bamu to fale mu, kanin manja nii me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu kan ba ye Ibwaare bonyaa ye mu susu nbooc mu, ngbaa me ii biti i baa i su me ipeeli sa kanin oea manja."

9

¹ Nii Yesu bwii kyaga su ye, "N towe fane fee akyu ba bu fane to nfiu nii ba mes ye ba wu lewu, amco ba wu Ibwaare kuwura-gyii mu ki maa ba elon su."

*Yesu n-yii ki kyeege
(Matiwu 17:1-13; Luka 9:28-36)*

² Nke nsiye kamaa to mu, Yesu taa mu abulapu mu asa, Pita ye Gyemisi ye Gyon tii mu n-yii su dii kibii lala ku kpee, nii ba bu tuo bamu nkvn. Nii Yesu kayii-wole kyeege bamu ansi su.

³ Nii mu ikaale bunsa gbaa i lojo fuuli parepare i halige su. Oku man bu dulinyaa nimu to nii es taale fwii kaale ke ki fuuli parepare kanin kudubi.

⁴ Opula manja to mu, ba ba kui mu, Ibwaare asa didaa anyo, Eligya ye Mosesi, ba lii ba, nii ba maa Yesu bee towe.

⁵ Nii Pita towe Yesu ye, "Okaarupu, i buron gaa fee a maa bu nfiu. Imu su, yeges ke a yii abu asa, fu lee kuku, Eligya lee kuku, Mosesi lee kuku."

⁶ Nii kufuu ki kitaa Pita maa abulapu banban mu gaa, nii ba man bila be nyi kuto mu nii ba towe.

⁷ Nii kabwaare wule ba bun bamu su, nii obule ku lu abwaare-wule mu to towe ye, "Onimu i gye mi-Bii-nyinsa mu nii n su kebiti sa. Fan nu mu ase."

⁸ Opula manja to, abulapu mu ba maa kui kyaabco mu, ba man bila wu oku bamu ase, amco Yesu nkvn.

⁹ Ba maa kpilege kibii mu su bee ba mu, nii Yesu da bamu amu to ye, "Fan man towe oku ye oku kuto mu nii fan wu, nna fuv sanja mu nii me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n bwii kyinji lu lewu to mu."

¹⁰ Nii ba nu sa mu, amaa bamu wole-wole u taase abaa ye, "Kikyinji lu lewu to nimu kase kaapu nene?"

¹¹ Nii ba taase Yesu ye, "Mine su nii nbara akaapuru mu bee towe ye i dagaa Ibwaare otowepu Eligya maa gyankpaa ba boyi?"

¹² Nii Yesu lee kono ye, "I gye kesintin fee Eligya ii biti o gyankpaa ba, ke o ba lojo kuto kumaa kinumu. Amaa mine su nii ba kyirco waa Asinkyan yilasa mu to ye me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n biti n wu awurufa gaa ke asa ba kina me?"

¹³ N towe fane ye Eligya tee bwii ba, nii kuto mu nii asa bee biti mu, ba tee taa waa mu fee kanan mu nii ba wola kyirco waa Asinkyan yilasa mu to lu mu su mu."

*Yesu kye kebii
kyusa-bi mu nii
o su nbwii libi*

(Matiwu 17:14-21; Luka 9:37-43)

¹⁴ Ba maa kpilege kibii mu su bee ba abulapu asansa mu ase mu, ba wu sakyo damante ku maa yile kyaabco bamu, yeges ba maa nbara akaapuru mu bee gyii imcore.

¹⁵ Asa mu ba maa wu Yesu maa ba mu, i kyinkyn bamu, nii ba sile kpee mu ase naa fwaala mu.

16 Nii Yesu taase bamu ye, "Mine imoore nii fanaa bamu fen gyii mu?"

17 Nii oku lee kono lu sakyo mu to ye, "Okaapuru, kabwii libi ku te mi-bii sv, nii o maae taale ee towe, nii i taa mu ba fu ase."

18 I dan kan kyuna mu su de, i su mu i tuu kase, yege mu kono to kii fuu afufuu, yege ee we mu anyi to, nii ee kirin. N ba kule fu abulapu mu ye ba kusaa kanin nbwii libi maaja lu mi-bii mu sv, amaa ba man taale."

19 Nii Yesu towe bamu ye, "O! Fane ndaga kakyina numu to asa mu nii fan man su kikkoole-gyii. Nene nii fen biti ye n nye kenyita sa fane? Fan taa kebii mu biya me nfu."

20 Ba maa taa kebii mu biya mu, nii nbwii libi mu maa wu Yesu mu, opula maaja to nii i taa kebii mu tuu kase fee kigbingbin. O de ee gbiliti yege mu kono to kii fuu afufuu.

21 Nii Yesu taase kebii mu mu-se ye, "Kanan mu nii i waa mu false mu, i tee kyerees do?"

Nii mu-se lee kono ye, "Lu koo mu kebii to nii i waa mu kanin."

22 I taale i taa mu i tuu folon ye nkyu to ii biti i mao mu. Imu sv, nii fiu taale waa koto ko mu, wu ane kowee ke fu mohige ane."

23 Nii Yesu taase mu-se ye, "Fu ye nii n biti n taale mu? Nu kase fee okumaa mu nii o koole lbwaare gyii mu, koto kumaa kii biti ki waa sa mu."

24 Kebii mu mu-se taa kensi payt kule Yesu ye, "N koole lbwaare gyii, amaa kye me to ke n nye kikkoole-gyii tii sv."

25 Yesu maa wu sakyo mu maa nye akyo ii tii sv mu, nii o punte nbwii libi mu su towe imu ye, "Fane naamuu ye akpawu nbwii libi, n ye fan kusv liu mu su nbuunbi numu, ke fan man bila bwii ba mu su kakaaku."

26 Nii nbwii libi mu ba nyaje to muusi to taa kebii mu tuu elon fee kigbingbin, nii ba kusv mu sv. Kebii mu de fee obuni, nii asa mu ba ye o wu.

27 Toto nii Yesu kitaa kebii mu kibaa to kusaa mu yile mu ayaa sv.

28 Imu kamaa to, nii Yesu loo kikpaara sv, nii mu abulapu mu nkun ba naa taase mu ye, "Mine i waa su nii aneene a man taale kusaa nbwii libi mu lu kebii mu su?"

29 Nii Yesu lee bamu kono ye, "Sehn man bu to nii i taale gya inumu ana kudubi, amoo kabwaare-kole nkun."

**Yesu bila bwii towe
mu kelewu asin**
(Matiwu 17:22-23; Luka 9:34-45)

30 Imu kamaa nii Yesu maa mu abulapu ba lu tutu bolla Galile osuwale sv. Nii Yesu mee biti fee ba bu katun mu nii o bu.

31 Luu fee kanin sanja maaja mu ee kaapu mu abulapu mu nun. Nii o towe bamu ye, "Bee biti ba lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu sa asa, ke ba mao me, amaa nke nsa kamaa to mu, n biti n kyiini ba nkpa to."

32 Maa towe bamu kanin mu, ba man nu imu kase, nii i su bamu kufuu fee ba taase mu imu kase.

Animu i gye olala?

(Matiwu 18:1-5; Luka 9:46-48)

33 Yesu maa mu abulapu mu ba kpee Kapanum kade lala to. Ba maa bu kikpaara su mu, nii Yesu taase bamu ye, "Fan maa naa okpa to fen ba mu, mine imoore nii fen gyii mu?"

34 Ba laato nii ba man lee kono, lu fee sanja mu nii ba naa okpa to bee kpee mu, bee gyii abaa imoore ye omomo i gye bamu to olala.

35 Yesu maa kyuna kyuna mu, nii o tii mu abulapu kudu anyo mu ba mu ase, nii o towe bamu ye, "Nu fane to oku kan ee biti fee o bili ni olala mu, o waa mu n-yii kalwue ye kiyaafole sa mu toomaan ana."

36 Toto nii Yesu taa kebii ku ba yile bamu ansi to. Nii o taa kebii mu abaa to, nii o towe bamu ye,

37 "Okumaa mu nii o kan koole kebii kinimbu dubi me kitu to sv mu, me nii o koole, nii okumaa mu nii o kan koole me mao mu, man gye me nkun nii o koole, amaa o koole omunni o sun me mu gbaa."

**Bamu nii ba yile Yesu
kamaa mu asin**

(Luka 9:49-50)

38 Nii Gyen towe Yesu ye, "Okaapuru, an wu onyin ku maa su fu kitu ee kusaa nbwii libi ee lu asa su, yege o man tii ane sv. Imu su an gya mu ye o man bila waa kanin."

39 Nii Yesu towe bamu ye, "Fan man gya kanin osa maaja. Osa kumaa mu nii ee waa asin kyinkyinsa lu me kitu to mu, imu kamaa mu o maae bila taale towe asin ku nyita me kitu.

40 Okumaa mu nii o mee nyita ane kusun mu, o tii ane su numu.

41 N towe fane kesintin ye oku kan sa fane nkyu nuusa lu fan maa gye me lee su mu, ee biti o nye imu kukoka.

Ato mu nii u biya alibi

(Matiwu 18:6-9; Luka 17:1-2)

42 "Nii oku kan yege nii nbii mu nii ba koole me gyii false to oku kan waa alibi mu, kanin odunwura maaja, nii ba kan taa kifule-buu lala nymina kyaga mu obule to taa mu tuu opu to gbaa mu, i bo.

⁴³ Nu fu kibaa ki kan kii yeges nuu fu waa libi mu, tun kumu foyi. I bo sa fu fee fu maa taa kibaa diye loo lbwaare aye, i kyo fee fu maa taa abaa anyo naa loo aworvfo fulon mu nuu i mee dun kpaa to.

⁴⁴ Toto nuu

asunswhee mu nuu be mee wu,
nuu fulon mu gbaa mee dun kakaaku.

⁴⁵ "Nu fu kiyaa ki kan kii yeges nuu fu waa alibi mu, tun kumu foyi. I bo sa fu fee fu maa gye boobi nuu fu loo lbwaare aye, i kyo fee fu maa taa ayaa anyo naa loo aworvfo fulon to.

⁴⁶ Toto nuu

asunswhee mu nuu be mee wu,
nuu fulon mu gbaa mee dun kakaaku.

⁴⁷ "Nu fu kinsi ki kan kii yeges nuu fu waa alibi mu, kycle kumu tuu. I bo sa fu fee fu maa taa kinsi kulon kpee lbwaare aye, i kyo fee fu maa taa ansi anyo naa loo aworvfo to kakpaa.

⁴⁸ Toto nuu,

asunswhee mu nuu be mee wu,
nuu fulon mu gbaa mee dun kakaaku.

⁴⁹ lbwaare ii biti o taa fulon boole okumaa ke o waa kyurekyire fee kanan mu nuu ba su nfole bee boole inun nuu i waa kyurekyire pooyi nuu ba su bee waa saraga bee sa lbwaare mu.

⁵⁰ "Nfole i buron, amaa nuu nfole kan foyi imu okon bire, nene nuu fen bila taale waa mu ke i nyet mu okon? Imu su fan yeges fane awaasa i baa i bukon fee nfole, ke fan kyina ye abaa kayi yuuli to."

10

Yesu towe kekili kenyiita asin
(Matiwu 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Yesu maa lii totu mu, o kpee Gyudeya osuwule su, nuu o faa Gyordan ebun mu kpee benbe. Nuu saky damante ku ki ba kyaaboo mu, nuu o kaapu bamu abwaaresin fee kanan mu nuu o wula ee waa mu.

² Toto mu Farasii abi aku ba ba suu Yesu odvu suntaase to ye, "I de okpa sa onyin fe o kina mu-ka?"

³ Nu Yesu bwii taase bamu ye, "Mine nbara nuu Mosesi kaapu fane?"

⁴ Nu ba lee kono ye, "Mosesi sa okpa fee onyin o kyorcoc kekina owule sa mu-ka ke o kina mu."

⁵ Nu Yesu towe bamu ye, "Fane nkolo i maa bulon su nuu Mosesi kyorcoc kanin nbara mu sa fane.

⁶ Naafoo lii koo npili ase, ato kutuutu to mu, lbwaare waa bamu onyin ye okuyi.

⁷ Imu su nuu onyin ii biti o yeges mu-se ye mu-nyi, ke o taa mu n-yii mata mu-ka,

⁸ ke bamu asa anyo ba biliini nyimisa kulon, yeges ba man bila ba gye asa anyo, amaa ba gye okulon nuu.

⁹ Imu su, imu nuu lbwaare taa waa kukulon mu, oku man kan barige imu to."

¹⁰ Yesu maa mu abulapu ba maa loo kikpaara su mu, nuu mu abulapu ba lojo taase mu asin lii kekili mu asin su.

¹¹ Nu Yesu towe bamu ye, "Okumaa mu nuu o kan kina mu-ka nuu o naa kili okuyi pwpwe mu, o nyita kekili, nuu o waa mu-ka mu alibi.

¹² Kanin okpa kulon su nuu okuyi kan kina mu-kuli naa kili onyin pwpwe mu, o nyita kekili."

Yesu waa nbii kusee

(Matiwu 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³ Toto nuu asa akv ba taa bamu nbii wuribi bee ba Yesu ase ye o taa mu kibaa gyaga bamu su, yeges mu abulapu mu bee gyaga bamu nuu bee biya nbii mu.

¹⁴ Yesu maa wu imu kanin mu, nuu o nyet agbu, nuu o towe bamu ye, "Fan yeges nbii wuribi mu ba ba me ase, ke fan man ti bamu okpa, lii fee suuu kuwura-gyii mu ki yeges sa asa mu nuu ba du fee nbii wuribi mu nun.

¹⁵ N towe fane kesintin fee okumaa mu nuu o man koole lbwaare kuwura-gyii mu fee kebii mu, o mae ye o nyet loo kumu to."

¹⁶ Nu o koole bamu puga, taa mu abaa gyaga-gyaga bamu su nuu o waa bamu kusee.

Onyin ato wuya mu

(Matiwu 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu maa dan yiil okpa mu su mu, nuu onyin ku siile ba muja mu ansi to towe mu ye, "Okaapupu danbirasa, mine nuu i dagaa n maa waa ke n nyet nkpa kakpaa?"

¹⁸ Nu Yesu taase mu ye, "Mine su nuu fu tu me odanbirasa? Oku man gye odanbirasa, amoo lbwaare nkun.

¹⁹ Fu nyi lbwaare nbara mu nuu i towe ye, 'Man mooy nyimisa, man kan lii fu-ka abee fu-kuli kamaa, man yuuri, man tin antunesa, man puni fu toomaa, taa beerees sa fu-se ye fu-nyi.'

²⁰ Toto nuu onyin mu lee kono ye, "Okaapupu, n wula n buu inumu kpini lii koo mi kibii to."

²¹ Nu Yesu ku onyin mu diin, mu asin i pire mu. Nuu o towe mu ye, "I san fu kuto kulon, kpee naa fe fu kapatyey kpini, ke fu taa afulee mu sa atiripu. Imu ii biti i yeges fo nyet imu kuko, ke fu ba buu me."

²² Onyin mu maa nu kanan mu, nuu o nyang mu ansi ta taa kokolo nyita kpewu, lii fee o gye ato wuya gaa nin.

²³ Nu Yesu ku mu abulapu mu to kyaaboo nuu o towe bamu ye, "I bulon

gaa sa ato wuya ana fee ba loo Ibwaaree kuwura-gyii mu to."

²⁴ Asin mu i kyinkyin abulapu mu. Amaa Yesu bila towe bamu ye, "Mi-bii ana, ye fan wu kanan mu nii Ibwaaree kuwura-gyii mu to kiloo bulun.

²⁵ I bwoco sa nyooma fee o taalee loo baasa obo to buls, i kyo ato wuya o loo Ibwaaree kuwura-gyii mu to."

²⁶ Asin nimu i de bamu kono gaa, bee taase abaa ye, "Animu nii Ibwaaree ii biti o mologe?"

²⁷ Nii Yesu kui mu abulapu mu surum, nii o ye, "Nyomisa ase nii nimu i mee taalee waa, man gye Ibwaaree ase. Ibwaaree ase bire koto kumaa nimu i taalee waa."

²⁸ Nii Pita towe ye, "An bwiiyaa koto kumaa yeges nii an baa an buu fu?"

²⁹ Toto nii Yesu towe ye, "N towe fane kesintin ye oku man pi yeges mu kikpaara ye mu-daa ana ye mu-supu ana ye mu-pukuyi ana mu-nyi ye mu-se ye mu-bii ana ye mu ndoo ana, hi nmaa me asin danbirasa mu sv,

³⁰ nii o mee ye o bwii nyek kikpaara ye mu-daa ana ye mu-supu ana ye mu-pukuyi ana mu-nyi ye mu-se ye mu-bii ana ye mu ndoo ana kpini kilifa sv. Ee biti o nye kekisi ndaga kakyina nimu to bire, amaa ee biti o ba nye nkpa kakpaa."

³¹ Nii Yesu bila towe bamu ye, "Agyankpaapu gaalaagaa, bee biti ba be biliyi asii-amaapu, ke asii-amaapu ba be biliyi agyankpaapu."

*Yesu bila bwii towe
mu kelewu asin*

(Matiwu 20:17-19; Luka 18:31-34)

³² Yesu maa mu abulapu ba naa bee kpee Gyerusalem nii Yesu i gyankpaa bamu bee kpee. Asin mu i kyinkyin abulapu mu, nii kufuu kui su asa mu nii ba buu bamu mu. Nii Yesu bila lee mu abulapu kudu anyo mu ikaa su, nii o towe bamu koto mu nii kii biti ki tu mu.

³³ Nii Yesu towe abulapu mu ye, "An kpee Gyerusalem, nii bee biti ba lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu sa Gyiwu aseepu biliisa ye nbara akaapuru. Bee biti ba bun me lewu koywe, ke ba taa me waa bamu nii ba man gye Gyiwu abi abaa to.

³⁴ Kanin asa manja bee biti ba waa me yereyere, ke ba tuu nkoyle bun me, ke tuje me awole-bi ke ba moco me. Amaa nke asa kamaa mu, n biti n kyiini ba nkpa to."

*Gyemisi maa Gyon koywe
(Matiwu 20:20-28)*

³⁵ Nii Sebedi mu-bii ana Gyemisi maa Gyon, ba ba Yesu ase ba koyle mu ye, "Okaapuru, an koyle fu ye fu waa koto mu nii an biti a koyle fu fale mu sa ane."

³⁶ Nii Yesu taasee bamu ye, "Minne nii fen biti fee n waa sa fane?"

³⁷ Nii ba lee kono ye, "Nii fu kan ba kyina fu kuwura-gya, fu bonyaa kuwura-gyii mu to mu, fu yeges ase oku o kyina fu gyisa su, ke oku moco o kyina fu-buna su."

³⁸ Nii Yesu towe bamu ye, "Fan man nyi koto mu nii fen koyle fale. Fen taale gyii awurufu mu nii n biti n gyii fale, nii kekyugyee mu nii bee biti ba gyee me mu, fen taale gyee kanin kekyugyee maaja?"

³⁹ Nii ba kyula ye, "An taale." Nii Yesu towe bamu ye, "Fen biti fan gyii awurufu mu nii n biti n gyii fale, ke fan gyee me kekyugyee mu nii n gyee mu.

⁴⁰ Amaa omu nii o kyina me gyisa su abee me bina su bire, man gye me ii biti n sa. Ibwaaree ii biti o taa sa bamu nii o lonyo yla mu."

⁴¹ Yesu abulapu kudu mu nii ba san mu, ba maa nu asin mu, ba nye agbu waa Gyemisi maa Gyon.

⁴² Toto nii Yesu tui bamu kpini sare mu ase nii o towe bamu ye, "Fee kanan mu nii fan nyi mu, bamu nii ba man gye Gyiwu abi bamu agyankpaapu mu, bee kaapo bamu olun asa su, nii bamu alulunpu gbaa bee kaapo olun asa su.

⁴³ Amaa fane bire, fan man waa kanin. Omu nii ee biti fee o waa nyumisa kpare mu, o biliyi kiyaafole sa mu toomaana ana.

⁴⁴ Nii omu nii ee biti o waa ogyankpaapu mu, i dagaa maa waa fee kinye sa okumaa nimu.

⁴⁵ Halu me, Daadimaadi Obii-nyinsa gbaa n man ba ye asa ba sun me nin. N ba n ba sun asa nin, ke n taa me nkpa kese, ke i ka asa gaalaagaa alibi kuko."

*Yesu Kye Gyataanapu Batimiyo
(Matiwu 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Nii Yesu maa mu abulapu ba kpee Gyeriko kade to. Maa mu abulapu ye kubu damante ba maa lu kade mu to mu, ba wu gyaatanapu ko nii bee tui mu ye Batimayu, (imu kase i gye Timayu mu-bii) maa te okpa kaa ee kule.

⁴⁷ Gyaatanapu mu maa nu fee Yesu Kanasareti-nyin mu i kyoni mu, nii o kuusi tui mu ye, "Yesu, Dawidi kanaana-bii, wu me kowee."

⁴⁸ Maa kuusi kenken su mu, asa ba punte mu su ye o bun mu kono su, yeges ee lonyo ee kuusi kenken ee towe ye, "Dawidi kanaana-bii, wu me kowee!"

⁴⁹ Nii Yesu yile, nii o towe ye, "Fan tui mu sa me." Nii ba tui mu towe ye, "Yeges fu kokolo ki yuuli fu, Yesu ye fu ba."

⁵⁰ Nii o kusvu fugi yi mu ayaa su njmanyam mu kitaa tuu ikaa su nii o kpee Yesu ase.

51 Nii Yesu taase mu ye, "Mine niu fi biti ye n waa sa fu?" Nii o lee kono ye, "Okaapuru, n biti n baa n kii nun."

52 Nii Yesu towe mu ye, "Nate! Fu kikoole-gyii ki yegé niu fu nye alanfiya." Opula manja to niu mu ansi mu a bugi, niu o buu Yesu kpee okpa to.

11

*Yesu dii kuruma loo
Gyerusalem kade to*
(Matiwu 21:1-11; Luka 19:28-40; Gyōn 12:12-19)

1 Yesu maa mu abulapu ba maa tiri Gyerusalem, niu ba ba fuu Olifu kibū mu niu ki maa Betifage maa Betani mu, Yesu sun mu abulapu anyo,

2 niu o towe bamu ye, "Fan kpee kade-bi mu niu ki bu fane ansi to, fan maa dan fen fuu mu, fen biti fan wu kekuruma-bi mu niu ba man piu dii mu maa kyaa, ke fan sanje mu biya me nfu.

3 Nii oku kan taase fane koto mu su niu fan sanje mu mu, fan towe odunwura manja ye, 'Onyiripe mu ii biti mu, amaa ee biti o bwiiyaa mu ba nbuiubui nimu.'

4 Kesintin, niu ba naa wu kekuruma-bi mu maa kyaa kigbeni su kakpaara kuku kebunu. Ba maa sanje mu mu,

5 niu asa mu niu ba yile tote mu ba taase bamu ye, "Mine su niu fen sanje kekuruma-bi mu?"

6 Nii ba lee kono kanan mu niu Yesu dan towe mu, niu asa mu ba yegé ba taa nate.

7 Ba taa kekuruma-bi mu biya Yesu, taa bamu ataa gyaga kuruma mu su, niu Yesu dii kyuna su.

8 Asa gaalaagaa ba taa bamu ataa tuutvuu okpa to, niu asansa moc ba jelle afatee wrige okpa mu to.

9 Asa mu niu ba gyankpaa ye bamu niu ba buu kamaa mu kpini bee kuusi ye, "Hosana!"

Kusee i gye sa omu niu o naa Onyiripe kitu to ee ba mu!

10 Kusee i gye sa ane-Se Owura Dawidi kuwura-gyii mu niu ki ba mu!

Hosana i gye sa ane-Se Ibwaaare mu niu o bu susu mu!"

11 Yesu maa fuu Gyerusalem mu, o naa loo kabwaare-sunkpa aye, niu o kii koto kumaa kyaaboo. Amaa kpalie fee kyowé maa tee lowe su mu, niu o lii taa mu abulapu kudu anyo mu kpee Betani.

Yesu towe nno waa figi oyu
(Matiwu 21:18-19)

12 Lukaake, ba maa lu Betani bese ba mu, akon a kitaa Yesu.

13 Maa kii kata-kata mu, o wu figi oyu maa poroge ki yile, niu o kpee kumu ase naa kii fee i soyi abii, amaa afatee nkun nun, kpalie fee imu sanja soyisa man piu fuu.

14 Nii Yesu towe figi oyu mu ye, "Oku man bila ye o gyii fu abii mu kakaaku!" Mu abulapu mu ba nu kanan mu niu o towe oyu mu.

Yesu kpee Kabwaare-sunkpa aye
(Matiwu 21:12-17; Luka 19:45-48; Gyōn 2:13-22)

15 Ba maa fuu Gyerusalem mu, Yesu kpee kabwaare-sunkpa aye obu mu to naa, niu o piili ee gya ato afepu ye asoco. Nii o bilinjaa-bilinjaa afulee akyaripu iteeburu ye awura-lopo afepu ngya tanja-tanja.

16 Nii o tii okpa fee oku o man bila taa kuto ku bolla kabwaare-sunkpa aye mu opula.

17 Nii o lan kaapu bamu ye, "Ba kyoreo waa Asinkyan ylasa mu to ye,
Bee biti ba tui me kakpaara ye kabwaare kulekpa sa dulinyaa to asa kpini.
Amaa fan taa kumu bilinjaa bamu niu bee yuuri olon su obaalakpa."

18 Aseepu bulisa ye nbara akaapuru ba nu kanin asin mu, niu ba piili bee biti okpa mu niu ba taa moc mu, li fee mu kikaapu ki kyikyin asa damante mu kpini, niu unimo i yegé niu ba sile mu.

19 Kalaatipwee ase niu Yesu maa mu abulapu mu ba liu kade lala mu to.

Figi oyu mu asin
(Matiwu 21:20-22)

20 Lukaake nyenyenfuu ba maa naa okpa to mu, ba wu figi oyu mu ki maa wu naa fuu kumu kase.

21 Nii Pita nyiji koto mu niu ki waa, niu o towe Yesu ye, "Okaapuru, ki figi oyu mu niu fu towe nno mu, ki maa wu!"

22 Nii Yesu lee mu kono ye, "Koole Ibwaaare gyii.

23 N towe fane kesintin ye, okumaa mu niu o towe kibū kimumu ye, 'Taa fu n-yu naa tuu opo to,' niu o mee waasika-sika mu koko lo to, niu o koole gyii fee koto mu niu o towe fale kii biti ki waa mu, ii biti i waa kanin niu sa mu.

24 Imu su n towe fane ye, niu fan kan kule koto kumaa fane kabwaare-kule to mu, fan koole gyii fee fan tee nye kumu, niu fen biti fan nye kumu.

25 Nii fu kan yile fu kule kabwaare-kule mu, taa alibi kumaa mu niu oku kan waa fu mu kese mu, ke fu-Se Ibwaaare mu niu o bu susu mu gbaa o taa fu lee kese fu.*

26 Nii fan kan fan man taa fane tooomaa ana alibi kese bamu mu, fane-Se mu niu o

* 11:25 11:25 I dagaa fee a taa alibi kpini kese ane tooomaa ana.

bū sūsu mū gbaa mēe yē o taa fane lēe kēe fane."

Yesu əlvn Asin
(*Matiwu 21:23-27; Luka 20:1-8*)

27 Nu ba bila bwii naa fūv Gyerusalem. Tūtō mū, Yesu maa naa kabwaare-sunkpa aye mū tō mū, Ibwaare aseepu bülisa, yē nbara akaapūpu, ye abilisa ba ba mū ase.

28 Nu ba taase mū yē, "Mīne əlvn nu fū su fū waa inimū kpini? Animū i sa fo kanin əlvn maŋa?"

29 Nu Yesu lee bamū kono yē, "N biti n taase fane asin, nu fan kan lee kono kyeekeyee sa mē bire, n biti n tōwe fane əlvn kulvn mū nu n su n waa inimū kpini.

30 Gyōn kekyugyee mū, i lu Ibwaare ase abees nyimisa ase?"

31 Nu ba yii kase bee gyii abaa imoore yē, "Nu an kan lee kono yē, 'Ibwaare ase mū' ee biti o taase ase yē, 'Mīne i waa su nu a man koole Gyōn gyii?'

32 Amaa nu an kan tōwe yē, 'Ilu nyimisa ase mōo mū.' " (Ba sile asa mū, kpali fee əkumaa nimū koole gyii fee Gyōn kyuna o gye Ibwaare otōwepu nu.)

33 Imu su ba sii lee Yesu kono nu yē, "A man nyi."

Nu Yesu tōwe bamū yē, "Kanin bire, ngbaa mē, n mēe yē n tōwe fane əlvn kulvn mū nu n su n waa inimū kpini."

12

*Kijasan lu paa
agyipu ku sv*
(*Matiwu 21:33-46; Luka 20:9-19*)

1 Yesu bō bamū kijasan yē, "Önyin kū kyuna dōo wayin kudōo ku. Nu o pooyi kibandiyē kyaabōo kūmu, nu o kuu wayin önyiyekpa obo kudōo mū tō, nu o pooyi opula bunsuisa mū nu akiusupu bee dii bēe kui kudōo mū sv. Nu o taa mu kadoe maŋa waa paa agyipu ku abaa tō, nu o kpee okpa.

2 Kitnej saŋa maa fūv mū, nu o sun mū kuyaafōle ku paa agyipu mū ase, ke o naa koole imu nu i gye mū lee mū bīya mū.

3 Amaa paa agyipu mū ba kītaa mū kuyaafōle mū, dayi mū bwiiyaa mū abaakpan.

4 Nu kadoe wuya mū bwii sun øku, nu paa agyipu mū ba dayi mū paate mū kumu gyila mū ipeeli.

5 Kadoe wuya mū bila sun øku, nu paa agyipu mū ba dayi mū mōo. O bila sun gaalaagaa, nu ba dayi aksu, nu ba mōo aksu mōo.

6 "Ökulvn mū nu o dan san ke o sun mū i gye mu-bii mū nu o su kebiti sa. Laalaalvwe mū o sun mū nu tōwe yē, 'O maa gye mi-bii gbaa-gbaa fale bire, bee biti ba taa beere sa mū.'

7 "Amaa paa agyipu mū ba tōwe abaa nūn yē, 'Önimū i gye kapatiyē ogyipu mū. Fan ba ke a mōo mū, ke kapatiyē mū ki bilini ane lee!"

8 Imu su ba kītaa mu-bii mū, nu ba mōo, lee mu lu kadoe mū tō."

9 Nu Yesu taase bamū yē, "Inimū fale kudubu mū, mīne nu kadoe wuya mū ii biti o waa?" Nu ba yē, "Ee biti o ba mōo paa agyipu mū kpini, ke o taa kadoe mū waa paa agyipu pōpwē abaa tō."

10 Nu Yesu yē, "Fan man piita kale Asinskyan yilasa mū? Asin mū i gye yē, 'Kibuu mū nu apoyipu ba kina mū, kīmu i ba bilinjī kibontenbūlōntō kubuu kpares mū nu ki su obu mū tō.

11 Önyiripē i waa inimū,
nu i kyinkin ane."

12 Gyiwu abilisa mū ba paa Yesu kikita, kpali fee ba bii ye bamū nu Yesu bō kanin kijasan maŋa. Amaa ba sile sakyo mū, imu su ba yegē mū, nu o kyūn.

Lenpoo kika asin

(*Matiwu 22:15-22; Luka 20:20-26*)

13 Farasii abi ye owura Herodi asa aksu ba ba Yesu ase ba sun mū ɔduu lu mū asin tōwesa su.

14 Ba ba mū ase ba tōwe mū yē, "Ökaapūpu, an nyi fu maa gye kesintin ogyipu, nu fu mēe tōwe lu nfēere mū nu asa bee fe, nu fu mēe kui nyimisa kikpare su, amaa fu kaapu asa Ibwaare asin bōla kesintin okpa su. An biti a nu lu fu ase yē, i de okpa fee a ka lenpoo sa Roma abi Owura lala Kasaro?

15 I dagaa fee a ka abee a man ka?" Amaa Yesu wula o nyi ba maa gye kebunbun ansi wuya ana nu o taase bamū yē, "Mīne i waa su nu fan sun me ɔduu? Fan sa mē kefulee nderebi ke n kui."

16 Ba maa sa mū kefulee nu o kui mū, o taase bamū yē, "Animū foto ye kitu i gyan kefulee mū su falē?" Nu ba yē, "Owura lala Kasaro lee."

17 Imu su nu Yesu yē, "To! Kuto mū nu ki gye Kasaro lee mū, fan ka sa mū, nu kuto mū nu ki gye Ibwaare mōo lee mū, fan taa sa mū."

Nu Yesu asin a waa bamū kananku.

*Kekili ye kekyinji
lu lewu tō asin*

(*Matiwu 22:23-33; Luka 20:27-40*)

18 Tōtō nu Sadusi abi mū nu ba ye kelevu kyinji man bu tō mū, ba ba Yesu ase ba tōwe mū yē,

19 "Ökaapūpu, Mosesi kyvrcō nbara inimū sa ase yē, nu önyin kan wu yegē mū-ka, nu maa mū ba man kuvge nbii mū, mu-supu i taale taa okulapu-kyū maŋa kili ke ba kuvge nbii sa olewupu mū.

"Okaapuру! Кui abuu danburasa ye ibu buronsa mu nii ba poyu fale."

² Nu Yesu lee mu kono ye, "Ye fu wu ibu kpare-kpare manja? Kibuu kulan gbaa ki mae ye ki sii ki gyan kuku su ye be mee nin kumu tuo."

*Yesu tɔwɛ mu abułapu ye bee biti
ba gyiı awurufɔ gaalaagaa*
(Matiwu 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Yesu maa te Olifu kubii-bi mu su yege mu ansi u kui Kabwaare-sunkpa aye mu, Pita ye Gyemisi ye Gyon ye Andiruwu ba ba mu ase.

⁴ Nu ba taase mu ye, "Sanja moc nii inumu ii biti i ba? Mine sinkaala ii biti i waa kaapu sanja mu nii inumu ii biti i ba?"

⁵ Nu Yesu piili ee towe bamu ye, "Fan baa fan da su, ke fan man yege oku o pina fane.

⁶ Asa gaalaagaa bee biti ba ba me kitu to ba towe ye, 'Me, i gye Krisito mu!' ke ba pina asa gaalaagaa.

⁷ Nu fan kan nu anaa su ye anaa asin mu, fan man yege fane nkolo i njamaa fane. I dagaa inumu i maa ba kanun, amaa i mae kaapu fee laalaalwue mu tee tiri to nii.

⁸ Osuwule ii biti o ko ye osuwule, ke kuwura-gyii o ko ye kuwura-gyii. Kase kii biti ki gyingyen katun kumaa nii, ke akon a tye. Kanun asin nii kpini i du nun fee okuyi kedinjidi gyankpaasa.

⁹ "Fan baa fan da su. Bee biti ba kutaa fane kpee asin ogyikpa, ke ba dayi fane kabwaare-kule ogyanekpa. Lu me su bee biti ba tu fane alonpu ye awura ansi to, ke fan nye okpa towe bamu me asin danburasa mu.

¹⁰ Amaa poiyi ke laalaalwue o ba mu, i dagaa fee ba towe asin danburasa mu sa asa yiri kumaa nii.

¹¹ Nu ba kan kitaa fane kpee asin ogyikpa mu, fan man yege i toorcoo fane lu koto mu nii fen biti fan naa towe mu su. Sanja mu kan fuu mu, fan towe kuto komaa mu nii lbwaare taa waa fane nno to mu. Lu fee man gye fane u towe, amaa Kayaayu Kyurekyire mu u towe.

¹² "Osupu ii biti o ba lee odaa sa ke ba moc mu, ke ose gbaa o lee mu-bii sa. Nu nbii bee biti ba kusu yile bamu akuvugere su ke ba yege ba moc bamu.

¹³ "Okumaa nii biti o kisi fane lu me su. Amaa okumaa mu nii o kitaa to kenken naa fuu laalaalwue mu, ii biti o nye kamolige mu.

Odaatapu Libi-libi mu
(Matiwu 24:15-18; Luka 21:20-24)

¹⁴ "Kanun sanja manja mu, nii fan kan wu odaatapu libi-libi mu maa yile katun mu nii i gye ikisii ye kisikpa sa lbwaare fee maa yile tuo mu, (osa kumaa mu nii o kan kale

asin nii mu, o nu kase ye odan) sanja manja mu, bamu nii ba bu Gyudeya mu, ba sile kpee abu to.

¹⁵ Isha mu nii o bu obu to mu, o man bila bwii loo obu to o naa taa mu ato ke o sile.

¹⁶ Nu okumaa mu nii o bu ndoo to mu, o man bila bwii mu kukpaara su naa taa mu ato busna.

¹⁷ Kanun nke manja to mu, i mae ye i baa i buron sa akyu i to wuya ana, ye akyu atalapu mu nii ba su nbii wuribi abaa to mu!

¹⁸ Imu su fan kole kabwaare-kule ke kanun asin nii a man ba kikye sanja.

¹⁹ Kanun sanja manja ii biti i baa i libi i kyoo awurufo mu nii dulinyaa wula wu lu koo sanja mu nii lbwaare tuo dulinyaa ba fuu ndaga sanja nii su ii kpee.

²⁰ Amaa nii Onyiripe mu man din kooge kanun awurufo nke mu su nii, naafco oku mae ye o nye kamolige. Amaa lu mu asa mu nii o lee mu su mu, nii o kooge kanun nke manja su.

²¹ Kanun sanja maa mu, nii oku kan towe fane ye, 'Fan kui! Krisito mu ndee!' abee 'Fan kui! Mu i bu fale mu!' fan man koole mu gyii.

²² Lu fee antijesa Krisito ana ye antijesa atowepu bee biti ba ba. Bee biti ba ba waa asin kyinkyinsa ye adangana pina asa. Naafco nii i nye waa nii, bee pina asa mu nii lbwaare lee mu.

²³ Imu su fan baa fan da su, lu fee n wula towe fane kuto kumaa poiyi kanun nke manja i fuu.

Daadimaadi Obii-nyinsa mu kiba
(Matiwu 24:29-31; Luka 21:25-28)

²⁴ "Kanun awurufo nke manja kamaa mu, kyowei man bila ye o lu, obwaayi gbaa man bila ye o fuuli.

²⁵ Akyikpebi gbaa ii biti i tye lu susu ba kase,

nu susu olon ato kpini ii biti i gyingen.

²⁶ "Ke asa kpini ba wu me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n maa lu abwaare-wule to n ba ye olon ye beerees su.

²⁷ Ke n sun susu nbco dulinyaa to katun komaa, kyowei klii ye kyowei kitiye, adii ye akpilige, ke ba nate kulu lbwaare asa mu nii o lee lu dulinyaa to kpini.

Iyu kiporoge sinkaala

(Matiwu 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ "Fan yege iyu afatee kiporoge i waa asin baalasa sa fane. Lu fee fan kan wu iyu i maa poroge mu, fan bui fee kikye ki tee tiri to.

²⁹ Kanun manja nii fan kan wu fee asin mu nii n towe fane fale kpini i kan i waa mu, fan baa fan nyi fee me, Daadimaadi

Obii-nyinsa kibwii ba mu ki tiri to, nii i du fee o yile kebuno.

³⁰ N towe fane kesintin fee ato numu kpini ii biti i waa poyi, ke asa mu nii ba san ba te nkpa to fale kpini ba wu.

³¹ Sosu ye kase kpini ii biti o kyon, amaa me atowesa bire i mee ye i kyon kakaaku.

*I tiri fee nyimisa o baa o da su
(Matiwu 24:36-44)*

³² "Oki man bu to o nyi kanin kake abee sanja. Sosu nbao ye me, Obii mu gbaa a mee nyi, amao Ose mu nkun i nyi.

³³ Fan ku danbirasa yege fan da su, li fee fen mee nyi sanja mu nii n biti n ba.

³⁴ Li biti i waa nin fee nyimisa maa kpee okpa kata, ke o taa kuto kummaa waa mu ayaafole abaa to, nii o sa okumaa numu mu kusun sunsa. Nii o towe kebuno okusuru ye o baa o da su.

³⁵ "Imu su fan baa fan da su, kpali fee fen mee nyi sanja mu nii me, fane kikpaara wuya mu n biti n ba. N taale n ba fee kalaatipwe abee kiyiridi nsana abee kubwaye abee nyenyenfuu.

³⁶ Nii n kan ba purigi fane mu, n man ba tu fane fan maa de nsire.

³⁷ Asin mu nii n towe fane fale, n towe n sa okumaa numu ye, 'Ba fu da su!'

14

*Asa ku ba biti okpa
ke ba kitaa Yesu mo*
(Matiwu 26:1-5; Luka 22:1-2; Gyōn 11:45-53)

¹ I maa san nke nyo ke Gyiwu abi bee gyii bamu kanyaaje nbuno ye bodobodo mu nii ki man su kife tinsa mu, nii Ibwaare aseepu bilisa ye Ibwaare nbara akaapuru bee biti okpa mu nii ba baala taa kitaa Yesu ke ba mooy mu.

² Nii bee ye, "Fan man yege a waa kanin sanja numu to, akuto akyu bee biti bee waa ilawu."

*Okyi ku kyeege tuulaale
wurige Yesu su*
(Matiwu 26:6-13; Gyōn 12:1-8)

³ Yesu maa bu Betani mu, nii o kpee Simon mu nii o gye bootipu mu kikpaara su. Maa te tuto ee gyii mu, nii okyu ku naa taa tuulaale purontwa to ba mu ase. Kanin tuulaale manja su ogyalin nii gaa, li fee nadi nii ba taa waa imu. Nii okyu mu tigi purontwa mu kyeege tuulaale mu kpini wurige Yesu kumu to.

⁴ Nii asa mu nii ba bu tuto mu akyu ba nyę agbu bee taase abaa ye, "Saamu maa dan taa tuulaale numu kyeege wurige kiyan fale, minę kyaare nii i su?"

⁵ Naafco nii ba taa tuulaale numu fe nii, i waa fee nyimisa kesu laalaamuu kükoka,

ke baa taa afulee mu sa atiripu." Nii ba nyę agbu bee pwii okyu mu.

⁶ Amaa Yesu ye, "Fan yege okyu mu! Minę i waa su nii fen pwii mu? Kuto mu nii o waa mu gye kuto danbirasa sa me.

⁷ Atiripu mu bire, ba bu fane ase sanja kummaa. Kanin su, sanja kummaa fen taale waa bamu adanbirasa. Amaa mee me bire, n man ye n baa n bu fane ase sanja kummaa.

⁸ Okyu numu waa imu nii ee taale nii. O kyeege tuulaale numu würigé me su, o gyankpaa ee soswa me kayi-wule sa mi kepula kake nii.

⁹ N towe fane numu, dulinyaa to katün kummaa mu nii bee biti ba towe asin danbirasa mu, bee biti ba towe kuto mu nii o waa fale taa nyinji mu."

*Gyudasi lee Yesu sa
Gyiwi abilapu*

(Matiwu 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Nii Yesu abilapu mu to oku mu nii bee tu mu ye Gyudasi Isikariyoti kpee Ibwaare aseepu bilisa mu ase, ke o lee Yesu sa bamu.

¹¹ Kuto mu nii o towe bamu mu, waa bamu okon gaa, nii ba ye bee biti ba sa mu afulee. Imu su Gyudasi piili ee biti okpa mu nii o bɔla su lee mu sa bamu.

*Yesu maa mu abilapu
ba gyii kanyaaje nbuno agyito*
(Matiwu 26:17-25; Luka 22:7-14; Gyōn 13:21-30)

¹² Kake gyankpaa mu nii bee gyii kanyaaje nbuno bodobodo mu nii ki man su kife tinsa, nii ba mooy kumu saraga nbulopu mu, nii Yesu abilapu ba taase mu ye, "Fine nii fii biti a lojø sa fu, ke fu gyii kanyaaje nbuno agyito mu?"

¹³ Nii Yesu sun mu abilapu anyo, nii o towe bamu ye, "Fan kpee kade lala mu to, fen biti fan gyanja kanyin ku maa su kolobi ye nkyu, fan buu mu

¹⁴ naa loo kikpaara mu nii ee biti o loo mu su, ke fan taase kikpaara wuya mu ye, 'Okaapuru mu ye, obu mooy to nii n maa me abilapu an biti a gyii kanyaaje nbuno agyito mu?'

¹⁵ Kikpaara wuya mu ii biti o kaapo fane obu lala ku abansuru su, mu nii o kumla lojø yila. Tuto nii fan lojø kuto kummaa sa ane."

¹⁶ Nii mu abilapu mu ba kpee kade lala mu to naa wu kuto kummaa numu, fee kanan mu nii Yesu towe bamu mu. Nii ba waa kanyaaje nbuno agyito mu.

¹⁷ I maa fuu kalaatipwe ase mu, nii Yesu maa mu abilapu kudu anyo mu ba ba abansuru mu su.

¹⁸ Ba maa gyii mu, nii Yesu ye, "N towe fane kesintin ye, n maa fane mu nii an gyii fale, fane to oku ii biti o lee me sa."

¹⁹ Asin mu a nyita bamu nkolo to, nii ba piili bese taase Yesu kuvkulun-kuvkulun ye, "I gye me nii, abees?"

²⁰ Nii Yesu lees kono ye, "Fane kudu anyo mu to oku, emu nii n maa mu abaa i bugga ii loo lape kuvlon to mu, ii biti o lee me sa."

²¹ Me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n wu fes kanan mu nii ba wula kyvrc waa Asinkyan yilasa mu to mu. Amaa emu nii ee biti o lee me sa mu, mu laaku. Naafco ba daa ba man kuvuge mu gbaa mu, i bo."

*Onyiripe Kalaatipwes su Agyito
(Matiwu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Korinto 11:23-25)*

²² Yesu maa mu abulapu ba maa san bee gyii mu, nii Yesu taa bodobodo, nii o taa awfaala sa lbwaare, nii o krees bodobodo mu to, taa sa mu abulapu towe bamu ye, "Fan koole bodobodo nimu gyii, imu i gye me kayu-wule mu."

²³ Toto nii Yesu taa koopu mu, nii o taa awfaala sa mu-Se lbwaare. Nii o taa sa bamu kpini ye ba nuu.

²⁴ Nii Yesu towe ye, "Inimu i gye me nkalan mu nii lbwaare taa yile sa katowe kyula mu, ke i kyeege worgie sa asa gaalaagaa.

²⁵ N towe fane ye n man bila ye n nuu wayun nta nimu kakaaku, naa fuu kake mu nii n biti n bila nuu nta pupwe lbwaare kuwura-gyili mu to."

²⁶ Nii ba maa bui oln yin lbwaare mu, ba lui kyon Olifu kibui mu sv.

*Yesu towe yila ye
Pita ii biti o be kina mu
(Matiwu 26:31-35; Luka 22:31-34; Gyom 13:36-38)*

²⁷ Nii Yesu towe bamu ye, "Fane kpini fen biti fan sile yege me. Lii fee lbwaare towe Asinkyan yilasa mu to ye, 'N biti n moe nbulupu okrapu mu, ke nbulupu mu ba yaase to.'

²⁸ Yesu kyaga su towe ye, "Amaa mi kelewu kyini kamaa mu, n biti n gyankpaa fane kpeee Galile."

²⁹ Nii Pita lees Yesu kono ee, "Nii okumaa nimu sile yege fu gbaa, mee me n man ye n sile yege fo!"

³⁰ Nii Yesu towe Pita ye, "N towe fu ke fu nu ye, ndaga, pooyi ke kyaase o bun ilii unyo mu, fii biti fu kyee ilii isa ye fu mee nyi me."

³¹ Amaa Pita payi ansi ye, "Halii i gye ye n maa fu an biti a wu gbaa mu, n mee ye n towe ye n man nyi fo." Kanin maaja nii abulapu abanban mu kpini ba towe.

*Yesu kule kabwaare kule Gesemani
(Matiwu 26:36-46; Luka 22:39-46)*

³² Nii Yesu maa mu abulapu mu ba kpee katin mu nii bese tii ye Gesemani, nii o

towé bamu ye, "Fan kyina nfu ke n kpee naa kule kabwaare-kule."

³³ Nii Yesu taa Pita ye Gyemisi ye Gyom buu mu n-yii. Toto nii Yesu kokolo nyita mu, nii mu n-yii gbaa i yoo mu.

³⁴ Nii Yesu towé bamu ye, "Me kokolo to i dyie me lewu-lewu. Fan sii nfu yege fan da su!"

³⁵ Maa kpee ansi to gberere mu, nii o naa kyon tiye kase kule lbwaare ye, "Nii i nye waa bire, fale aworufo inumu i man tu mu."

³⁶ Nii Yesu kule lbwaare towe ye, "Nse, kuto kumaa ki man bulon fu ase. Koole kanun aworufo nimu lu me sv. Amaa man gye me kokolo biti, amaa fu yege fu kokolo bitti ki waa."

³⁷ Yesu maa bwii kpee mu abulapu ase mu, o naa tu ba maa de nsire. Nii Yesu towe Pita ye, "Simon, fu de nin? Amoo fan mee bila taale kyina kerefi kulan yege fan man de?

³⁸ Fan baa fan da sv, fan kule kabwaare kule, ke fan man tiye kuto to kii to. Kpalifee fane n-yaayu bire ii biti i waa ku to mu nii ki buron, amaa fane n-yii-wule moe i poc."

³⁹ Nii Yesu bula bwii kpee ee kule kabwaare-kule kuvkulun maaja.

⁴⁰ Maa bila bwii ba mu, o wu ba maa de, lu fee nsire u su bamu. Nii ba man bila be nyi kuto mu nii ba towe.

⁴¹ Sanja mu nii Yesu naa bwii ba kili sasapu mu, nii o taase bamu ye, "Fan san fan de fen fuute nun? Fan kii! Sanja mu fuu fee ba taa me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu waa alibi awaarpu abaa to."

⁴² Fan kii, emu nii ee lee me ee sa mu ndee. Fan kusu ke a kpee."

*Ba kitaa Yesu
(Matiwu 26:47-56; Luka 22:47-53; Gyom 18:3-12)*

⁴³ Yesu maa dan san ee towe mu, opula to nii Gyudasi, abulapu kudu anyo mu to oku, ba fuu tuo ye sakyo damante ku. Ba su isakunde ye agulungu. lbwaare aseepu bilsa ye lbwaare nbara akaapuru ye kade mu abilisa i sun bamu.

⁴⁴ Nii Gyudasi mu nii ee biti o lee Yesu sa mu, wula kaapu asa sinkaala ku towe bamu ye, "Omu nii n naa baari mu to mu, mu nimu. Fan kitaa mu ke fan kun mu taa nate."

⁴⁵ Gyudasi maa dan fuu Yesu ase mu, nii o ye, "Okaapuru!" Nii o baari mu to.

⁴⁶ Toto nii ba kitaa Yesu ba su mu to kinkin.

⁴⁷ Amaa bamu nii ba yile tuo mu, oku lees mu sakunde ye lbwaare oseepu bilsa ase kinye kusu tin.

48 Nii Yesu towe bamu ye, "Amoo isakunde ye ngulungun nii fen taa ba ke fan ba kitaa me, fee n maa gye kumu to olon oyu?"

49 Kake kumaa, n maa fane nii kabwaare-sunkpa aye yege n kaapu, nkee fan man kitaa me. Amaa i dagaa inumu i waa kanin, ke asin mu nii ba kyuro waasinkyan yilasa mu to mu, i ba to."

50 Toto nii mu abulapu mu kpini ba yege mu sile kyon.

51 Nii kyaafole ku mu nii o bun kikalala nkun mu o buu Yesu, nii ba paa ye ba kitaa mu.

52 Nii o sile kibulunkpan yege mu kikalala mu.

Ba Kpiya Yesu Asin Ogyikpa

(Matiwu 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Gyōn 18:13-14, 19-24)

53 Nii ba taa Yesu kpee oseepu bilsa ase kikpaara su. Toto nii aseepu bilsa ye kade abilsa ye nbara akaapuru mu kpini ba sare.

54 Nii Pita buu Yesu kiyaa-kiyaa naa loo oseepu bilsa ase kikpaara su asin ogyikpa toto. Nii o sii kyina kabwaare-sunkpa aye akusupu mu ase ee wole folon.

55 Nii aseepu bilsa mu ye kubu-kubu abilsa mu kpini ba biti asin mu nii ba tin gyaga Yesu su, ke ba nye moe mu. Amaa ba kpine, ba man nye.

56 Nii asa gaalaagaa ba tin antujesa gyaga Yesu su, amaa bamu nno towesa i man gye kulu.

57 Nii anyinaku ba kusu yile tin antujesa gyaga Yesu su ye,

58 "An nu maa towe ye, 'N biti n boyi kabwaare-sunkpa aye mu nii asa ba pooyi mu, ke nke nsa kamaa mu, n biti n pooyi kipupwe mu nii man gye asa ba pooyi kumu.' "

59 Nkee bamu gbaa-gbaa bamu nno i kwii ye abaa.

60 Nii oseepu bilsa ase mu kusu yile bamu kpini ansi to, taase Yesu ye, "Amoo fu man su kono fu lee liu asin mu nii ba su bee pwii fu fale?"

61 Amaa Yesu laato o man bugi mu kono.

Nii oseepu bilsa ase mu bila bwii taase Yesu ye, "Fu i gye Krisito, Omu nii Ibwaare wla lee mu? Fu i gye Ibwaare mu nii ane ayenbi i gye mu lee mu Mu-Bii?"

62 Nii Yesu lee kono ye, "Me i gye mu. Nii fen biti fan wu me, Daadimaadi Obii-nyinsa n te Olunpu Ibwaare gyisa su abwaare-wule to ee ba."

63 Nii oseepu bilsa ase mu kyate mu gbaa-gbaa ikaale, nii o ye, "Inumu bire, an man bila an biti oku o ba towe ane asin pwisa ku li mu su."

64 Nii o towe bamu ye, "Fan nu ye fane asu. O towe ibusaa asin yii Ibwaare. Kanin su fan ye a waa mu nene?"

Bamu kpini ba towe ye, "O gyii kwpwe, nii i dagaa maa wu."

65 Nii asa mu aku ba tuu nkyole bee bun Yesu, nii ba bun mu ansi yege aku moe dea mu, nii ba taase mu ye o bi omu nii o da mu? Nii kabwaare-sunkpa aye akusupu mu ba taa mu li bee kpa mu itan.

Pita kyee ye o man nyi Yesu

(Matiwu 26:69-75; Luka 22:56-62; Gyōn 18:15-18, 25-27)

66 Pita maa dan san o bu toto mu, nii aseepu obilisa konye kyusa ku ba toto.

67 Maa wu Pita maa san ee wole folon mu, nii o kii mu surum.

Nii o taase Pita ye, "Ye ngbaa fu fu buu Yesu mu nii o gye Kanasareti-nyu mu nun?"

68 Amaa Pita kyee nii o towe ye, "N man nyi mu, nii n man nyi asin mu nii fi towe fale kase." Nii Pita li ba lenbu.

69 Nii konye kyusa mu bila wu Pita toto. Nii o towe bamu nii ba yile toto mu ye, "Omimbaa tii bamu su."

70 Nii Pita bila kyee. Kamaa to mu, bamu nii ba yile toto mu ba towe Pita ye, "Kesintin to mu, fu gye bamu to oku nii. Kpaliee fee ngbaa fu, fu li Galile nun!"

71 Nii Pita piili ee towe nno ee gyaga mu n-nyi su, nii o bo ntan towe ye, "Omimbaa nii fen towe mu asin fale gbaa, n man nyi mu."

72 Toto nii kyaasse bun konyosaru. Nii Pita nyinji asin mu nii Yesu wola towe mu ye, "Pooyi ke kyaasse o bora lliu inyo mu, fii biti fu kyee lliu isa ye fu man nyi me" mu. Nii Pita tyee kusu su ee sawu.

15

Ba Biya Yesu Paleti ase

(Matiwu 27:1-2, 11-14; Luka 23:1-5; Gyōn 18:28-38)

1 Lukaake nyenyenfuu, nii aseepu bilsa ye Gyiwu abilsa ye nbara akaapuru ye kubu-kubu abilsa mu kpini, ba gyane nii ba taa nfeser kulu. Nii ba njmina Yesu nii ba taa mu kyone naa sa Paleti mu nii o gye Roma obii, nii ee kii Isirayi osuwule su mu.

2 Nii Paleti taase Yesu ye, "Fu i gye Gyiwu abi owura mu?" Nii Yesu lee kono ye, "Kanan mu nii fu towe mu, kanin nii."

3 Ibwaare aseepu bilsa ase mu moe ba pwii Yesu lii asin gaalaagaa su.

4 Imu su nii obilisa Paleti bila taase Yesu ye, "Fu mae ye fu lee kono? Nii asin damante mu nii ba pwii fu li imu su fale fa?"

⁵ Nu Yesu kina kilee kono. Nu i waa Paleti kananku.

*Ba bun Yesu lewu kwpwe
(Matiwu 27:15-26; Luka 23:13-25; Gyōn 18:39-19:16)*

⁶ Kesu kumaa, ngyanqe nbuno saja mu, obulsa Paleti i yegē nu bēe lee asa mu nu ba tii obu mu to okulon mu nu sakyō mu bee biti mu sa bamu.

⁷ Kanin saja manja to mu, ba tii onyin ku obu, bēe tii mu ye Barabasi. O tii bamu nu ba man biti kubane nu ba ko keluu mōo nyūmisā mu su nuu.

⁸ Nu asa mu ba ba Paleti ase, ba tōwe mu ye, o waa sa bamu fee kanan mu nu εε wula εε waa mu.

⁹ Nu Paleti taase bamu ye, "Fen biti fee n yegē Gyiwu abi owura mu?"

¹⁰ Paleti dan o nyi kesintin fee aseepu abulsa ba taa Yesu ba sa mu lū kayu basa.

¹¹ Amaa aseepu bilisa mu ba fun waa asa mu ye ba kule Paleti ke o yegē Barabasi sa bamu, man gye Yesu.

¹² Nu Paleti bila bwii taase bamu ye, "Nu minē nu fen biti fee n waa omu nu fen tii ye Gyiwu abi owura mu?"

¹³ Nu ba kuusi ye, "Da mu oyū laasa su mōo mu."

¹⁴ Nu Paleti taase ye, "Nu minē kilibi nu o dan waa nin?" Nu ba kuusi kenken tii su ye, ba da mu oyū laasa su.

¹⁵ Paleti mōo bwii ee biti o waa asa mu kōkōlo biti su, nu o tigi Barabasi sa bamu. Nu o yegē nu ba taa tijē Yesu, nu o taa mu waa bamu abaa to ye ba naa da mu mata oyū laasa su.

*Anaakōpu ba waa
Yesu ahin-sin
(Matiwu 27:27-31; Gyōn 19:2-3)*

¹⁶ Nu anaakōpu mu ba taa Yesu naa loo Obulsa Paleti lenbu to. Nu ba tii bamu tōomaana ana asansa.

¹⁷ Nu ba bun Yesu kiruman-kyu kutaa fee awura lee mu, nu ba taa iwii waa kuwura-wuru bun mu.

¹⁸ Nu ba piili bēe fwaala mu bēe tōwe mu ye, "Giywu abi owura mu, nyē nkpa buñwūsa."

¹⁹ Nu ba taa oyū bēe da mu kumu to, nu bēe tōwū nk'yōle ba bun mu, nu ba gya muja bamu ayaa muli su sa mu fee ba maa sun owura mu.

²⁰ Ba maa tee waa Yesu ahin-sin luwe mu, nu ba bugi bamu kiruman-kyu kutaa mu, nu ba taa Yesu gbaa-gbaa lee bun mu. Nu ba taa mu kyon ba naa da mu oyū laasa mu su.

*Ba da Yesu oyū laasa su
(Matiwu 27:32-44; Luka 23:26-43; Gyōn 19:17-27)*

²¹ Ba maa kpee mu, ba gyanja Simon mu nu o lu Sirene osuwule su, εε ba kade lala mu to. Nu anaakōpu mu ba nyan mu ye o sula Yesu oyū laasa mu. Simon nimu mu-bii ana i gye Alekisanda maa Rufusi.

²² Nu ba taa Yesu kpee katün mu nu bēe tii ye Goligota mu. Goligota kase i gye ye, "Kumu kawé opula."

²³ Tuto nu ba taa kifé mu nu bēe tii ye mure waa nta to sa Yesu ye o nuu. Amaa Yesu kina o man nuu.

²⁴ Nu ba da Yesu oyū laasa su. Ba maa biti ba baruge Yesu ikaale to mu, ba tōwūnbi baruge mu ikaale mu to sa bamu n-yū kanan mu nu okumaa gyii mu.

²⁵ Nyenyenfuu, i waa fee kerefi akpano saja, nu ba da Yesu mata oyū laasa mu su.

²⁶ Nu ba kyōrō asin mu nu ba taa bun Yesu kwpwe mu taa da mata mu amu su ye, "CNYMŪ I GYE GYIWU ABI OWURA MU."

²⁷ Kanin saja manja mu, ba da bamu nu bee yuuri ɔlun su anyo aku iyu laasa su Yesu ase. Oku bu mu gyisa su, nu oku mōo bu mu bina su.

²⁸ Imū i yegē nu asin mu nu ba kyōrō waa Asinkyan yilasa mu to mu i ba to.*

²⁹ Okumaa mu nu εε ba εε kyōn tuto gbaa bēe su asebi bēe wūrige Yesu su, yegē bee fi-fi bamu amu bēe tōwe ye, "To, ye fu ye fii biti fu boyi kabwaare-sunkpa aye ke fu bila bwii poysi kumu nke nsa ake mu?

³⁰ Kanin bire kpilge lu oyū laasa mu su ke fu mōlige fu n-yū!"

³¹ Kanin nu aseepu bilisa ye nbara akaarvūmu gbaa ba ḥmase Yesu nūn. Bēe tōwe abaa ye, "Εε mōlige asa amaa o mēe taale mōlige mu n-yū."

³² Nu ba ye, "Fu nyē nu fu gye ḥmu nu Ibwaare lee ye o ba mōlige asa, nu fu bila fu gye Gyiwu abi owura mu de, kpilge lu oyū laasa mu su, saamū an nyē kooie fu gyii." Asa anyo mu nu ba da bamu iyu laasa mu su gbaa bēe saale Yesu.

*Yesu kelewū
(Matiwu 27:45-56; Luka 23:44-49; Gyōn 19:28-30)*

³³ Kyōwē maa fuu amu nsana mu, nu kitentenbiri ki bun osuwule mu kpini su naa fuu kalaatipwe ase.

³⁴ I maa fuu kerefi asa kalaatipwe ase mu, nu Yesu kuusi kenken ye, "Eli, Eli, lamaa sabatani?" Imū kase i gye ye, "Me Ibwaare, me Ibwaare, minē i waa nuu fu yegē me kanin?"

* 15:28 15:28 Asinkyan yilasa mu u tōwe ye, "Ba taa mu buga alibi awaapu.

³⁵ Asa mu nii ba yile tuto mu i nu inimoo, nii ba ye, "Fan nu! Ee tu l'bwaaree C'towepu Eligya."

³⁶ Nu bamu oku sile naa taa okyees dufudufu nyoo nta nyanyaesa to, nii o taa jymina oyu su kusaa naa tii Yesu kono ye o nuu. Nu o towe ye, "Fan yegese a kui fee Eligya ii biti o ba kpilige mu oyu laasa mu su."

³⁷ Nu Yesu sawu kenken, nii o wu.

³⁸ Nu kitaa kunsa mu nii ki barigee kabwaaree-sunkpa aye otu to mu kyate to kinyoo lu susu ba yii kase.

³⁹ Nu anaakopu obulisa mu nii o yile tuto mu wu kanan mu nii Yesu sawu nii o wu mu, nii o towe ye, "Kesintin, onyun numu gye l'bwaaree Mu-Bii nun."

⁴⁰ Akyii akyii ba yile kata bee kui. Bamu to akyii i gye Meeri Magidalen ye Meeri, Gyemisi pii ase maa Gyosefu bamu-nyi, ye Solome.

⁴¹ Saaja mu nii Yesu bu Galile mu, ba buu mu, nii ba kye mu to. Akyii gaalaagaa mu nii ba buu mu ba Gyerusalem mu gbaa ba yile tuto.

Yesu kipula to

(Matiwu 27:57-61; Luka 23:50-56; Gyon 19:38-42)

⁴² Kanin kake manja ki gye kake kulasaa gyoo kake fuutesa mu. Kyowee maa kpee o nnaa tyee mu,

⁴³ Nu Gyosefu mu nii o lu Arimatuya mu nna ba. O gye nyumisa kpare nin, nii o tii kade abulisa mu su, nii o su beerees asa ase. Nu o gye osa mu nii ee gyoo l'bwaaree kuwura-gyii mu kuba saaja mu. Nu Gyosefu waa koko kope Paleti ase naa kule Yesu kibuni mu.

⁴⁴ Paleti maa nu fees Yesu tee wula wu mu, nii i kyinkiyin mu. Nu o tu anaakopu obulisa mu taase mu ye, "Yesu tee wu?"

⁴⁵ Paleti maa nu anaakopu bilsa ase ye i gye kanin mu, nii o sa okpa ye Gyosefu o naa taa Yesu kebuni mu naa pula.

⁴⁶ Nu Gyosefu naa sooo taafuli, nii o naa saate Yesu, taa taafuli mu maale mu. Nu o taa mu naa pula kakyen mu nii ba nee kifole to waa obio mu to. Nu Gyosefu gbiliti kubuu lala tii kakyen mu kono.

⁴⁷ Nu Meeri Magidalen ye Gyose mu-nyi Meeri ba yile kui katun mu nii ba taa Yesu naa pula mu.

16

Yesu kikyirji lu lewu to

(Matiwu 28:1-8; Luka 24:1-12; Gyon 20:1-10)

¹ Kake fuutesa ake kamaa to mu, Meeri Magidalen ye Meeri Gyemisi mu-nyi ye Solome ba biya ato liifensa mu nii ba sooo mu, ke ba taa naa suswa Yesu kebuni mu.

² Luukaake, nawokyti kake gyankpaasa ake nyenyenfuu, kyowee maa dan lu mu, nii ba kusu bee kpee Yesu kakyen mu ase.

³ Ba maa naa bee kpee okpa to mu, nii ba taase abaa ye, "Animu ii biti o naa gbiliti kubuu mu lu kakyen mu kono sa ane?" Kpalii fee kubuu mu ki kyoo gaa.

⁴ Ba maa kui mu, ba wu fee kubuu mu ki tee wula gbiliti ki de.

⁵ Nu ba loo kakyen mu to, nii ba wu kuyaafolee ku maa bun ato fufuli o te kakyen mu to gyisa su, nii bamu nkolo i njmaa bamu.

⁶ Nu kuyaafolee mu ye, "Fan man yegese fane nkolo i njmaa fane. N nyi ye Yesu mu nii o lu Nasareti, mu nii ba da mu oyu laasa su mu nii fen biti. O man bu nfi. O kyinji lu lewu to. Fan kui, nfi nii ba daa taa mu yila.

⁷ Imu su fan nate naa towe mu abiulapu mu ye Pita ye, Yesu gyankpaa fane ee kpee Galile. Toto nii fen biti fan wu mu fee kanan mu nii o wula towe fane mu."

⁸ Nu ba sile lu kakyen mu to lu fee kufuu ki kitaa bamu, nii bee kyikyaa. Ba man towe oku sehn kpalii fee kufuu ki maa su bamu su.

Yesu Lee mu N-yii

Kaapu mu Obuupu

(Matiwu 28:9-10; Gyon 20:11-18)

⁹ Yesu maa kusu lu lewu to kake fuutesa ake luukaake nyenyenfuu mu, o daa kilee mu n-yii nnn kaapu Meeri Magidalen mu nii o gya nbwii libi asuno lu mu to mu.

¹⁰ Nu o kpee naa towe mu birisa ana mu nii ba boota to ba te bee sawu mu.

¹¹ Ba maa nu lu Magidalen ase ye Yesu te nkpa to nii o wu mu mu, ba man koole mu gyii.

Yesu Lee mu n-yii

kaapu abiulapu anyo ku

(Luka 24:13-35)

¹² Inimu kamaa mu, Yesu taa okpa pwewee ku su lee mu n-yii kaapu bamu to asa anyo akyii mu nii ba naa bee kpee bamu kade to.

¹³ Nu ba bwii ba towe abanban mu, amaa ba man koole bamu gyii.

Yesu Lee mu n-yii

kaapu abiulapu kudu oku mu

(Matiwu 28:16-20; Luka 24:36-49; Gyon 20:19-23; Asunpu 1:6-8)

¹⁴ Inimu kipini kamaa mu, Yesu lee mu n-yii kaapu mu abiulapu kudu oku mu, yegese ba te bee gyii. Yesu pwii bamu lu fee bamu nkolo i maa bulon gaa, nii ba man koole bamu nii ba wu mu maa te nkpa to mu gyii.

¹⁵ Nii Yesu tōwē bamū ye, "Fan kpee dulinyaa tō katün kumaa naa tōwē asin danburasa mu sa daadimaadi.

¹⁶ Ḷkumaa mu nii o koole gyii, nii ba gyee mu lbwaare kekyugyee mu, ee biti o nyę kamolige. Amaa Ḷkumaa mu nii o man koole gyii mu, bee biti ba bun mu lewu kwpwe.

¹⁷ Bamū nii ba koole gyii mu false isinkaala ii biti i buu bamū. Lu me kitu tō su mu, bee biti ba gya nbwū libi, ke ba tōwē ntōwē pupwe.

¹⁸ Fee nii ba kan ktaa ananse to abee ba kan nuu kubwe gbaa mu, i mée ye i waa bamū sehn. Bee biti ba taa bamū abaa gyaga alɔpu su ke ba nyę alanfiya."

*lbwaare taa mu kpee ssuu
(Luka 24:50; Asunpu 1:9-11)*

¹⁹ Ḷnyirę Yesu maa tōwē bamū ase luwę mu, nii lbwaare taa mu kpee ssuu naa kyuna mu gyisa su.

²⁰ Nii Yesu abiulapu ba kpee katün kumaa naa tōwē asin danburasa mu, yęge Ḷnyirę Yesu olon tii bamū su, nii ba waa adangana, nii i kaapu fee bamū asin danburasa katōwē mu i gye kesintin.

Yesu Krisito Asun Danburasa fee kanan mu nu Luka kyvroc mu

Kvto mu sv nu Luka
kyvroc awule svnu
(Asunpu 1:1)

¹ Me-kyemine Tiyofolisi, asa damante ba taa tuu bamu n-yu sv kyvroc asin mu nu i waa ane to mu yila.

² Ba kyvroc kuto kumaa mu nu asa ba wu ye ansi, lu sanja mu nu Yesu asin mu i yii kase, nu ba da imu kibonbon towe ane mu, yila.

³ Imu sv beerees wuya Tiyofolisi, fee kanan mu nu me gbaa-gbaa me n loo asin mu to ku lu imu npili mu, i dagaas fee n kyvroc imu kigyasu-kigyasu kyeekeye su sa fu.

⁴ Ke fu nye bu asin mu kesintin fee kanan mu nu ba kaapu fu mu.

Gyon Okyugyeepu Mu
kakvuge Asin

⁵ Sanja mu nu Herodi gye owura Gyudeya osuwule sv mu, nu onyin ku bu to nu bee tui mu ye Sakariya. O gye Ibwaare aseepu kubu mu nu bee tui kumu ye Abigya mu to oku. Nu bee tui mu-ka Elisabeti, nu ngbaa mu lu oseepu bilisa ase Aron kunaana to.

⁶ Sakariya maa Elisabeti kakyna to ikpa i kyligi Ibwaare ase, nu ba buu Ibwaare nbara ye kanan mu nu mu nnosa mu i kaapu mu.

⁷ Ba biles, amaa ba man kuvge kebii, lu fee Elisabeti maa gye ogbentipu sv.

⁸ Sanja ku i ba fuu aseepu kubu mu nu Sakariya bu kumu to mu, nu bee sun Ibwaare ansi to.

⁹ Nu ba tuu nbii lees mu, fee kanan mu nu aseepu ikpa i kaapu mu, fee o loo kabwaare-sunkpa aye mu to naa tuwa nlaa.

¹⁰ Sanja mu nu o loo ee tuwa nlaa mu, yegese asa damante ba bu kewusuno bee kule kabwaare-kule.

¹¹ Nu Onyiripe kabco ba mu ase, ba yile nlaa kaswii mu gyisa sv, katun mu nu ee tuwa nlaa mu.

¹² Sanja mu nu Sakariya wu kabco mu, mu kokolo ki ymaa mu, nu i kutaa mu kufuu.

¹³ Amaa nu kabco mu towe Sakariya ye, "Man waa kufuu, Ibwaare nu fu kabwaare-kule. Fu-ka Elisabeti ii biti o kuvge Obii-nyinsa ke fu yila mu kitu ye Gyon.

¹⁴ Lui mu sv mu, fane ansi ii biti i gyii, ke asa damante gbaa ansi i gyii lui mu kakvuge sv.

¹⁵ Ee biti o waa nyimisa kpare Onyiripe Ibwaare ansi to. O man kan waa nuu nta abee nta bulansa. Kayaayu Kytrekyre mu biti o loo bola mu to, lui sanja mu nu o bu mu-nyi oto to mu.

¹⁶ Nu ee biti o yegese Isirayu abi gaalaagaa ba nye nfeere kikyeegge, ke ba bwii ba Onyiripe bamu Ibwaare ase.

¹⁷ Fu kebii Gyon numu ii biti o taa Kayaayu to olun gyankpaa Onyiripe mu fee Ibwaare otowepu Eligya. Ee biti o lono ase ye nbii buga to, ke o taa bamu nu bee waa kusus to olun mu, ba ba nye kanyaasin ke bamu nfeere i ba Ibwaare ikpa kyiigisa mu sv. Ee biti o waa innumu lono asa mu gyoo Onyiripe."

¹⁸ Nu Sakariya taase Ibwaare kabco mu ye, "Nene nu n biti n waa buu fee i gye kesintin? Lui fee n biles, nu me-ka gbaa biles ye kebii kinye."

¹⁹ Nu kabco mu lees kono ye, "Me i gye Gabireli mu nu n yile Ibwaare ansi to svusu mu. Nu o sun me ye n ba towe fu asin danburasa numu.

²⁰ Kpal fees fu maa man koole me asin mu nu ii biti i ba imu sanja to kyeekeye gyii su mu, n towe fu ye fo man bila ye fu taale towe sehn, naa fuu sanja mu nu me katoe yila mu kii biti ki ba to."

²¹ Sanja kulan maa to, yegese asa mu nu ba bu kabwaare-sunkpa aye kewusuno mu, bee fe nfeere kuto mu sv nu Sakariya kyeeereek kabwaare-sunkpa aye mu to.

²² Nu sanja mu nu o lu obu mu to mu, o man bila ee taale ee towe bamu ase, nu ba buu fee, o wu ansi su kileekaapu kabwaare-sunkpa aye mu to. Lui fee abaa nu o sii o su ee towe bamu ase.

²³ Sakariya maa sun mu kiseepu kusun lowe kabwaare-sunkpa aye mu to mu, o lu tutu kpewu mu aye.

²⁴ Inimus kamaa mu, nu mu-ka Elisabeti nye oto. Nu o taa mu n-yu baala kikpaara su kanan ibwaayi inuu.

²⁵ Nu Elisabeti ye, "Onyiripe Ibwaare mu i waa innumu sa me. O su me kowee, nu o lees ipeeli lui me sv lui me toomaa ana to."

Ba towe Yesu kakvuge asin

²⁶ Sanja mu nu Elisabeti sv mu oto ibwaayi isiyi mu, nu Ibwaare sun mu kabco mu nu bee tui mu ye Gabireli kpee Nasareti kade to, mu nu ki bu Galile osuwule sv mu.

²⁷ Ibwaare sun mu kpee kibite mu nu o mee nyi onyin nu bee tui mu ye Meeru mu ase. Ba taa mu sa onyin mu nu bee tui mu

ye Gyosefu kekili, nii o lu Dawidi kinaana to.

²⁸ Nii Ibwaare kaboo mu kpee mu ase naa fwaala mu ye, "Faa kumu okon! Ibwaare bu fu ase, nii o waa fu kusee gaa."

²⁹ Nii i kitaa Meeri nfeere lu asin mu nu kaboo mu towe mu mu, nii ee fe kanin afwaala mu nfeere.

³⁰ Nii kaboo mu towe mu ye, "Meeri man waa kufuu, lu fee fu nye Ibwaare ase kabwaala.

³¹ Fii biti fu nye oto ke fu kuvuge Obii-nyinsa, ke fu yila mu kitu ye Yesu.

³² Ee biti o waa nyimisa kpare ke ba tu mu ye Ibwaare Owura lala Mu-Bii. Onyiripe Ibwaare ii biti o taa Yesu mu naana Dawidi kuwura-gya mu sa mu.

³³ Nii ee biti o gyii Isirayi abi su kuwura-gyii naa fuu sanja mu nii i man su okaa."

³⁴ Nii Meeri taase Ibwaare kaboo mu ye, "Nene nu inimu ii biti i bola su waa, yegene gyie kibite mu nii n man nyi onyin?"

³⁵ Nii Ibwaare kaboo mu lees mu kono ye, "Kayaayu Kyirekyire mu ii biti o ba fu su, ke Ibwaare Owura lala mu ɔlɔn o bun fu su. Imu su bee biti ba tu obii kyirekyire mu nu fii biti fu kuvuge mu mu, ye Ibwaare mu-bii.

³⁶ Fu kuvug Elisabeti mu nii asa bee tu mu ye ogbentipu nii o waa kakuyi bilisa gbaa mu, su obii-nyinsa-bii oto ibwaayi isiye.

³⁷ Luu fee kuto ku ki man bu to ye Ibwaare mee taale waa."

³⁸ Nii Meeri lees kono ye, "N gyie Onyiripe nun, yegene i waa kanin sa me fee kanan mu nii fu towe mu." Nii Ibwaare kaboo mu luutu kyon.

Meeri boo Elisabeti su

³⁹ Imu nke gberere kamaa mu, Meeri kwalla mu n-yii es waa bilen o kpee kade mu nii ki bu abiu to Gyudeya ɔsuwule su.

⁴⁰ Nii o naa loo Sakariya kikpaara su naa fwaala mu-ka Elisabeti.

⁴¹ Elisabeti maa nu Meeri afwaala mu, kebii mu nii o bu mu oto to mu fitii. Kayaayu Kyirekyire ki maa loo bola Elisabeti mu,

⁴² nii o punte kenken towe ye, "Akyi kpini to mu, fu nii Ibwaare waa kusee kokyoo, nii kusee bun fu kebii mu nii fii biti fu kuvuge mu su.

⁴³ Mine kusee lala nii Ibwaare taa bwaala me ye me-Nyiripe mu-nyi o ba boo me su?

⁴⁴ N maa dan nu fu afwaala mu, kebii mu nii o bu me oto to mu taa kensi-gyii fitii.

⁴⁵ Kusee i gyie fu lees, lu fee fu maa koole gyii fee asin mu nii Ibwaare towe fu mu, ii biti i ba to kesintin."

Meeri bu ɔlɔn yin Ibwaare

⁴⁶ Nii Meeri towe ye,

"N yin Onyiripe Ibwaare lu me koko to.

⁴⁷ Ibwaare me Omoligepu su mu, mi ansi i gyii lu me koko to.

⁴⁸ Kpal fee me, Ibwaare kibite mu nii n man bu sehn to mu, me asin i tiri Ibwaare.

Nii lu ndaga su i kpee mu, okumaa nimu ii biti o tu me ye kumu okon wuya.

⁴⁹ Lu fee ɔlɔnpu lala Ibwaare waa ato kpare sa me.

Mu kitu i gyie Kikyirekyire.

⁵⁰ Nii asa kumaa mu nii ba sile Ibwaare mu, ee wu bamu kowee, san sa abii san ye anaana.

⁵¹ O taa mu kbaa bulonsa mu waa asin kyinkyinsa, nii o yaase bamu nii bee kusaa bamu n-yu bamu nfeere to.

⁵² O kusaa awura-gyipu bamu ngya su, amaa nii o diyaa abulopu mu susu.

⁵³ O yegene nii atiripu ba nye ato danbirasa mu nii i tiri bamu.

Amaa ato wuya ana bire, o bwiiyaa bamu ye abaa kpan.

⁵⁴ Ibwaare nyinji mu asa Isirayi abi su, nii o wu bamu kowee kye bamu to,

⁵⁵ fee kanan mu nii o towe yila ane naana ana agyankpaapu mu.

O towe Abraham ye ee biti o wu maa mu kanaana to abi kpini kowee."

⁵⁶ Nii Meeri kyna Elisabeti ase i waa fee ibwaayi isa pooyi nii o bwii kpewu.

Elisabeti Kuvuge Gyɔn Okyugyeepu

⁵⁷ Elisabeti kake kuvugesa maa fuu mu, nii o kuvuge kebii-nyinsa-bii.

⁵⁸ Nii Elisabeti mu toomaan ana ye mu kuvuge ana ba maa nu kanan mu nii Onyiripe Ibwaare mu wu mu kowee mu, nii bamu kpini ba buga gyii bamu ansi.

⁵⁹ Imu kake buruwaspunu mu ba gyanje, ke ba tun kebii mu oduu. Naafco bee biti ba taa mu-se kitu Sakariya mu yila mu.

⁶⁰ Amaa nii mu-nyi kina kitu mu, nii o ye, "Ba tu mu ye Gyɔn."

⁶¹ Nii ba towe Elisabeti ye, "Fan man su oku nii o su kanin kitu fane kanan to."

⁶² Nii ba waa abaa towe mu-se Sakariya ase, ke ba bu kitu mu nii ba taa yila kebii mu.

⁶³ Nii o yegene nii ba taa kigyantan-bi sa mu. Nii o kyuroo su ye, "Mu kitu i gyie Gyɔn." Nii i kyinkiyin bamu gaa.

⁶⁴ Opula manja to nii Sakariya kono bugi, mu mu kanandulu gbaa sanje, nii o piili ee towe ee yin Ibwaare.

⁶⁵ Nii kufuu ki kitaa mu toomaan ana mu kpini, nii asin nimu iyalage nde mu nii i bu abii to Gyudeya ɔsuwule su.

⁶⁶ Nii əkummaa mu nii o nu kanin asin mu u fe kumu nfere, nii ee taase ye, "Mine nii kanin kebii numu ba o ba waa?" Luu fees lbwaare kibaa ki gyan mu sv.

Sakariya Bu Əln Yın Ibwaare

⁶⁷ Nii Kayaayu Kyirekyire mu bôla kebii mu mu-se Sakariya to, nii ee towé abwaaresin ye,

⁶⁸ "Fan yegé a yin ane Isirayi abi Ənyiripé Ibwaare,

luu fees o ba nii o ba kye mu asa to ke o molige bamu.

⁶⁹ Luu mu kiyafolé Dawidi kanan to mu, o lee Əməlgepu Lənpu sa ane.

⁷⁰ Fees kanan mu nii Ibwaare atowepu kyirekyire mu ba wula towé yila fees,

⁷¹ ee biti o ba molige ane luu ane duon ana ye ane akisipu kpini abaa to.

⁷² Ibwaare towé ye ee biti o wu ane naana ana kuvées

ke o nyinj mu katowé kyula kyirekyire mu.

⁷³ Katowé kyula numu nii Ibwaare bo ntan sa ane naana Abraham ye,

⁷⁴ ee biti o koole ane luu ane akisipu abaa to,

ke o yegé a nye əln sun mu yegé a man sv kufuu.

⁷⁵ Ke a ba an gye asa kyirekyire ke ane ikpa i kyigí, mu Ibwaare ansi to luu ane kakyuna kpini."

⁷⁶ Nii Sakariya towé mu-bii Gyón ye, "Mi-bii, bee biti ba tuu fu ye Ibwaare Əlnərpu mu otowepu.

Luu fees fiitit fu gyankpaa Ənyiripé mu naa lənq mu okpa.

⁷⁷ Fii biti fu ba yegé mu asa ba buu fees i luu alibi kitaakees sv

nii bee biti ba nye kamolige.

⁷⁸ Luu fees Ibwaare maa wu ane kuvées sv mu,

nii o yegé nii Əməlgepu mu ba ane ase, fees kanan mu nii kyowé i luu svusu ba ee da kase mu.

⁷⁹ Ke i əməmanje sa bamu nii ba bu kitenten-biri

mu nii ki sv bamu kii kpee lewu to, ke i əməmanje to kaapu ane okpa mu nii i su i kpee keyuulla to."

⁸⁰ Nii kebii mu dan nii o nye Ibwaare Kayaayu to olun, nii o kyina ofuli sv naa fuu saja mu nii o lee mu n-yii kaapu Isirayi abi.

2

Yesu kikvugge kakvugge (Matiwu 1:18-25)

¹ Kanin nke manja to mu, Owura Kasaro Agusitu sa kono yi sv towé ye, əkummaa mu

nii o bu Roma kuwura-gyii kase mu kpini o naa kyvroc mu kitu ke ba kale mu.

² Kumu i gye asa kikale gyankpaasa mu nii ba waa Roma kuwura-gyii to, saja manja to nii Kwirinisi gye Siriya əswubule oktisupu mu.

³ Kanin su əkummaa numu kpee mu kade to ke o naa kyvroc mu kitu.

⁴ Nii Gyosefu gbaa kusv Nasareti kade mu nii ki bu Galile əswubule sv, kpee kade mu nii bess tu kumu ye Betilehem mu nii ki bu Gyudeya əswubule sv. Betilehem i gye kade mu nii owura Dawidi luu. Gyosefu kpee Betilehem kpali fees o luu Dawidi kebungo nii.

⁵ Gyosefu taa Məeri mu nii o da mu kokolo sv ye ee biti o kili mu mu, nii ba kpee Betilehem ba naa kyvroc bamu atuu. Kanin saja manja mu Məeri sv otu.

⁶ Saja mu nii ba bu Betilehem mu, nii Məeri saja kuvugesa ke fuu.

⁷ Nii Məeri kuvuge mu-bii-nyinsa gyankpaasa. Nii o taa akyibi mili kebii mu sv, nii o taa mu dula koto mu nii atəbwaaaya bee gyii mu to. Kpali fees afə ba maa ba kikyo sv mu Məeri maa Gyosefu ba man nye opula afə obu mu to.

Nbulvpu Akpapu Ye Ibwaare Nbəo

⁸ Saja manja to, nbulvpu akpapu akv ba bu kade mu afitiri to bess kii bamu nbulvpu su kagyanbwé.

⁹ Nii opula maa to Ibwaare kaboo ku ki ba bamu ase, nii Ibwaare bonyaa mu əməmanje to kyaaboo bamu. Nii kufuu ki kitaa bamu.

¹⁰ Amaa nii Ibwaare kaboo mu towé bamu ye, "Fan man waa kufuu. N biya fane asin danbirasa mu nii ii biti a waa asa kpini okon.

¹¹ Ndaga kake numu ba kuvuge Əməlgepu mu Dawidi kade to. Mu i gye Ənyiripé, Əmu nii Ibwaare wula lee mu.

¹² Fale nii fen biti fan wu kesintin mu. Fen biti fan wu fee ba maa taa akyibi mili kebii püpwe mu, nii o de koto mu nii atəbwaaaya bee gyii mu to."

¹³ Opula manja to nii Ibwaare nbəo kuvugge lala ku ba luu svusu ba tii kaboo mu sv, nii ba yin Ibwaare bess towé ye,

¹⁴ "Bonyaa bu Ibwaare mu nii o bu svusu mu ase.

Ke keyuulla ki bun bamu nii ba bôla mu ansi mu kase sv."

¹⁵ Saja mu nii Ibwaare nbəo ba luu bamu ase kpee svusu mu, nbulvpu akpapu mu ba towé abaa ye, "Fan yegé a kpee Betilehem naa kii koto mu nii ki waa nii Ənyiripé Ibwaare towé ane mu."

¹⁶ Kanin su nii ba kpala kpee nii ba naa wu Məeri maa Gyosefu ye kebii püpwe mu

maa de kuto mu nii atobwaaya bee gyii to mu.

¹⁷ Nbulupu akpaapu mu ba maa naa wukebii mu, nii ba towe asa kuto mu nii lbwaare kaboo mu ba towe bamu lui kebii mu su mu.

¹⁸ Nii i kyinkiyin bamu nii ba nu asin mu nii atobwaaya akpaapu mu ba towe mu.

¹⁹ Nii Meeri taa asin mu kpini waa mu kokolo to, ee fe imu nfere.

²⁰ Nii nbulupu akpaapu mu ba maa bwii bee kpee mu, yege bee bu ilon bee yin lbwaare, lui fee kuto kumaa mu nii ba nu nii ba wu mu, i bola su fee kanan mu nii lbwaare kaboo mu ki towe bamu mu.

Ba Yila Yesu kitu

²¹ Kebii mu maa fuu nké nburuwa ake ke ba tun mu oduu mu, nii ba yila mu kitu ye Yesu, fee kanan mu nii lbwaare kaboo mu wula towe yila poyi nii ba nye mu oto mu.

Ba Taa Yesu Kpe Kabwaare-Sun Aye

²² Nii sanja mu maa fuu fee Gyosefu maa Meeri ba fwu bamu n-yi ineesi, fee kanin mu nii Mosesi nbara mu i kaapo mu, kanan su ba taa kebii mu kpee Gyerusalem ba naa taa mu waa lbwaare abaa to.

²³ Lii fee ba kyoroo yila lbwaare nbara mu to ye, "I dagaa fee ba taa kebii-nyunsa gyankpaasa kumaa nium naa sa Onyiripe lbwaare."

²⁴ Nii Meeri maa Gyosefu ba naa lee saraga fee kanan mu nii lbwaare nbara i kaapo mu. Nbara mu i kaapo ye, (Ba taa alopo anyo abee awura-lopo pii-pii anyo kpee naa lee saraga sa lbwaare).

²⁵ Kanan sanja mu onyiin ku bu Gyerusalem nii bee tii mu ye Simeyon. O gye osa mu nii mu ikpa i kyiigi nii ee sun lbwaare ye kekolo kuluun, nii Kayaayu Kyirekyire mu ki bola mu to. Nii o gyoo sanja mu nii lbwaare ii biti o biya Isirayi abi kamolige.

²⁶ Kayaayu Kyirekyire mu ki lee kaapo mu fee, o mee ye o wu, amco o wu Omu nii lbwaare wula lee mu poyi ke o wu.

²⁷ Sanja mu nii Meeri maa Gyosefu ba taa kebii mu kpee kabwaare-sunkpa aye to, ke ba naa waa mu kumu su fee kanan mu nii lbwaare nbara i kaapo mu, nii Kayaayu Kyirekyire mu kpiya Simeyon kabwaare-sunkpa aye mu to.

²⁸ Nii Simeyon koole kebii mu kitaa mu abaa to nii o yin lbwaare towe ye,

²⁹ "Onyiripe lbwaare fu yege nii asin mu nii fu towe mu i ba t2,

kanin su nbulupu fu taale yege me, fu kuyaafole n wu kayi yuuli to.

³⁰ Lii fee mi ansi i wu Omoligepu mu nii fu sa asa mu.

³¹ Mu i gye Omu nii fu wula lono sa asa kpini mu.

³² Mu i gye kanjmane mu nii kii biti ku yege asa mu nii ba man gye Isirayi abi mu ba bu fu okpa mu, ke ki yege fu asa, Isirayi abi gbaa ba nye bonyaa."

³³ Asin mu nii Simeyon towe lui kebii mu su mu, i kyinkiyin mu-nyi ye mu-se.

³⁴ Nii Simeyon waa Meeri maa Gyosefu kusee, nii o towe Meeri ye, "lbwaare lee kebii nium nii, ye kpali mu su mu, Isirayi abi gaalaagaa bee biti ba tyue, ke aku mao ba nye kamolige. Mu ii biti o lee lbwaare asin mu kaapu, ke asa ba gyii imu imoore.

³⁵ Ke asa gaalaagaa nferee mu nii i bu bamu amu to mu i lu ifuli. Ke fu Meeri mao, fu kayuyes kii biti ku waa fee deebi buyesa nii ba taa yii fu kokolo to mu."

³⁶ Sanja manja mu, kakuyi bilisa ku bu to, bee tu mu ye Ana nii o gye lbwaare otowepu. O kili nsu nsuno nii mu-kuli wu. Mu-se i gye Fanuweli, nii o lu Asee kebuno.

³⁷ O kyuna kukula mu to naa fuu sanja mu nii o gyii nsu aduburuwa ye ana. Sanja kumaa kagyawaré ye kakuyawaré ee sun lbwaare. O mee lu kabwaare-sunkpa aye to. O bu tuo nii ee qmina kono yege ee kule kabwaare-kule.

³⁸ Opula manja to nii Ana ba Gyosefu maa Meeri ase nii o fwaala lbwaare, nii o towe kebii mu asin sa bamu nii ba te ba gyoo Omoligepu mu nii ee biti o ba lee Gyerusalem abi lui awurufu to mu.

Gyosefu maa Meeri ba bwii kpee Nasareti kade to

³⁹ Sanja mu nii Meeri maa Gyosefu ba luvw kuto mu nii ki dagaa fee ba waa fee kanan mu nii lbwaare nbara i kaapo mu, ba bwii kpewu bamu kade to Nasareti mu nii ki bu Galile osunwule su mu.

⁴⁰ Nii Yesu dan nii o nye ɔlɔn, nii kanyaastin ki bola mu to, nii lbwaare kabwaala ki bu mu su.

Yesu kebii To Mu O Kpe Kabwaare-Sunkpa Aye

⁴¹ Kesu kumaa Gyosefu maa Meeri bee kpee Gyerusalem ba naa gyii Kanyaane nbuno kesu kono kolojo.

⁴² Yesu maa gyii nsu kudu anyo mu, o buu Meeri maa Gyosefu kpee naa gyii kanin Kanyaane nbuno mu fee kanan mu nii bamu anaana-to i kaapo mu.

⁴³ Ba maa gyii bamu nké luvw nii ba bwii bee kpewu mu, Yesu sii kamaa Gyerusalem to yege mu akwugepu ana mu ba man nyi.

⁴⁴ Ba nyi fee o tii kubo mu nii ba maa bamu ba naa mu su nin, nii ba nate kake

ibiri pɔyi nui ba piili bee biti mu bamu
kuyru ana ye bamu kyemine ana mu to.

⁴⁵ Ba maa man wu mu mu, nii ba bwii
kpee Gyerusalem ba naa biti mu.

⁴⁶ Kake sasapu ake mu, ba naa wu mu kabwaare-sunkpa aye mu to, maa te nbara akaapuru mu ase, yegé ee nu bamu ase yegé ee taase bamu asin mu kase.

⁴⁷ Bamu nii ba bu tufo nii ba nu kanan mu nii Yesu lee asin mu kase mu, i kyinkvin bamu.

⁴⁸ Sanja mu nii mu akvugere ba naa
wu mu mu, i kyinkyin bamu, nii Meeri
taase Yesu ye, "Mi-bii, mine nii fu waa ane
kanin? N maa fu-se ansi i payi an biti fu."

49 Nii Yesu lee kono ye, "Mine su nii fan naa fen biti me? Fan man nyi fee i dagaa fss n ba a n hu ms-ss ays?"

⁵⁰ Amaa ba man nu asin mu nii o tewe
mu kase

⁵¹ Nu o buu Mæeri maa Gyosefu kpee Nasareti, yegé sanja komaa ee nu bamu ase. Amaa mu-nyi taa asin nimu kpini waa mu kækalo to ee fe impf nferre.

52 Nu Yesu dan n-yu to ye kanyaasin to,
nu o bøla Ibwaare ye asa ansi.

3

*Gyōn Okyugyeepu
Abwaaresin kitwē
(Matiwu 3:1-12; Maki 1:1-8; Gyōn 1:19-28)*

¹ Saşa mu nü Tiberiyu kyna o gye Roma əswəvəle su owura lala nsu kudu anusapu mu, saşa manja to mu Pontiyu Paleti i kyna o gye Gyudeya Kuwura-bii, nü Herodi məc gye Galile Kuwura-bii, yəgə mu-supu Filipu məc eε kui Itureya ye Tirakoniti əswəvəle su, nü Lisaniya məc i gye Abilene əswəvəle su Kuwura-bii.

² Kanin saja maa nu Anasi maa Kayifasi ba gye Ibwaare aseepu bilsa ase mu. Nu Ibwaare towe mu asin sa Sakariya mu-bii Gyon, saja mu nu o bu ofuli su mu.

³ Ima su Gyon nate kyaaboo osuwule mu nu ki maa Gyadan ebon mu ee towe abwaaresin ee sa asa ye, "Fan kyeege fane nfeere lu fane alibi to ke fan bwii ba lbwaare ase, ke fan yegé ba gyee fane lbwaare kekyugyee, ke fan nye alibi kitaa kese."

⁴ Gyōn nūm̄ asin nū Ibwaares otōwepur Isaya wula kyvroc̄ yila mu ḥwule to mu ye, “Oku bū ofuli su ee kuusi ee tōwe ye, ‘Fan lən̄a ḥnyirip̄ Ibwaares mu ḥkna, k̄e

⁵ Kε fan tii-tii igee mu, kε fan tits abu ys
fan kyiigi mu ikpa-bi mu.

Ké fan kyiigi ı́kpa nyɔ̄nsa mu, ke ı́kpa
abú-bi mu ba kase waa kyεεkyεes.

⁶ Ke daadimaadi kpini ba wu Omw niu lbwaare lee ye o ba mɔlige asa mu.'

⁷ Nu Gyōtōwe sakyo mu nu bee ba mu
ase ye o gyee bamu lbwaare kekyugyee mu
ye, "Fan du fée anañse mu nu ba su kubwe.
Nbunbü bire animu 1 da fane amu to ye
fan силу lbwaare argu mu nu 1 gye fane
kusu bunte mu mu to?"

⁸ Fan waa adanbirasa mu ni u kaapo fee fan kyeegé fane nfeere lu fane alibi to ba Ibwaare ase. Ke fan yége kitowé ye, 'An lu Abraham kunaana to nun, imu su Ibwaare mee ye o bunte ase kuso.' N towe fane ye Ibwaare i taale yége abuu numu a bilini Abraham anaana-bii.

⁹ Ba tee wula taa kpanga waa oyu mu ilintso, lu fee oyu kumaa mu nu ki mee soyu abi danburasa mu, bee biti ba nee kumu tuukase, ke ba taa tuu waa fulon to."

¹⁰ Gyon maa tōwe kanin mu, nii sakyō mu taase mu ye, "Imu su nene nii an biti a waa?"

11 Nu Gyōn lee kōno yē, "Okumaa mu
nu c su ikaale inyo mu, o barige to sa mu
tomaa mu nu c man su, nu okumaa mu
nu c su agyito gbaa, o waa kanin."

¹² Lenpoor aksaarepoo akv gbaa ba ba ye o gyee bamu lbwaare kekyugyee. Niil ba taase mu ye, "Ekaapuvuu, nenee niil an biti awaa?"

¹³ Nu o lee bamu kono ye, "Fan man
koole afulee kyun kanan mu nu i dagaal
fee fan koole mu."

Gyon ye, "Nene nii ane gbaa ane an biti a waa?"
Nu o les kono ye, "Fan man nyan oku koole mu afulee, ke fan man pwii asa mu nii bamu asin a de ɔkpa, amaa muu nii bee

ka fane mu i kpkwe fane."

15 I maa waa fee asa mu kpini bee
ku Omu nu Ibwaaree wula lee okpa mu,
okpmaa nimu u fe nfeere fee akwto fee
Gyon i gye Omu nu Ibwaaree wula lee mu.

16 Imv su Gyōn towe asa mu kpini ye,
"Nkyu nu n su n gyee fane lbwaare
kekyugyee, amaa omv nu o kyo me gaa mu
ii ba. Nu n man dagaa gbaa fee n munja
sanje mu asibita ife. Nu mee mu ii biti o
taa Kayaayu Ky'rekyure ye folon gyee fane
lbwaare kekyugyee.

17 Nu o su mu koto kyaalesa mu kubaa
to, ee biti o ba kyaale ayu lu ayu-waate to,
ke o laata ayubi mu waa kikyunkun to, ke
o tuwa ayu-waate mu fulon mu nu ii mee
dun knaa ”

¹⁸ Ipkam damante su nui Gyon taa kitaa
asa mu nkolo, nui o towes asin danburasa
mu sa bamu.

¹⁹ Imu kamaa mu Gyōn pwii owura Herodi, lū fee ɔ taa mu-supu Filipu mu-ka

Herodiya kili, ye asin libi mu nii o waa tii sv.

²⁰ Amaa alibi mu nii Herodi bila waa tii sv mu i gye fee kamaa to mu o kitaa Gyon tii obu.

*Gyon Gyee Yesu
Ibwaare Kekyugyee
(Matiwu 3:13-17; Maki 1:9-11)*

²¹ Sanja mu nii Gyon i gye asa Ibwaare kekyugyee mu, o gyee Yesu gbaa. Nii Yesu maa kule kabwaare-kule mu, nii sasu bugi to.

²² Nii Kayaayu Kyirekyire mu ki kpligee fee kuwura-lopo ba gyonjo mu sv. Nii obule ku lui sasu towe ye, "Fu i gye mi-bii bitisa mu, nii fu i bolla mi ansi."

*Kinaana Mu Nii Yesu Lii kimu To
(Matiwu 1:1-17)*

²³ Sanja mu nii Yesu gyii nsu adisa mu, nii o piili mu kusun mu nii Ibwaare sun mu ye o ba waa mu. Nii asa bee kii fee Yesu gye Gyosefu mu-bii.

Gyosefu mu gye Heli mu-bii.

²⁴ Nii Heli mu-se i gye Matati, nii Matati mu-se i gye Lewi, nii Lewi mu-se i gye Malikin, nii Maliki mu-se i gye Gyanayi, Gyanayi mu-se i gye Gyosefu ku.

²⁵ Gyosefu numu mu-se i gye Matatiya, Matatiya mu-se i gye Amosi, nii Amosi mu-se i gye Nahum, nii Nahum mu-se i gye Isili, nii Isili mu-se i gye Nagayi.

²⁶ Nii Nagayi mu-se i gye Mati, nii Mati mu-se i gye Matatiya, nii Matatiya mu-se i gye Semen, nii Semen mu-se i gye Gyoseki, nii Gyoseki mu-se i gye Gyoda.

²⁷ Nii Gyoda mu-se i gye Gyowanan, nii Gyowanan mu-se i gye Resa, nii Resa mu-se i gye Serubabeli, nii Serubabeli mu-se i gye Selatiye, nii Selatiye mu-se i gye Neri.

²⁸ Nii Neri mu-se i gye Maliki, nii Maliki mu-se i gye Adi, nii Adi mu-se i gye Kosam, nii Kosam mu-se i gye Elimadam, nii Elimadam mu-se i gye Eri.

²⁹ Nii Eri mu-se i gye Gyosuwa, nii Gyosuwa mu-se i gye Eliyasa, nii Eliyasa mu-se i gye Gyorim, nii Gyorim mu-se i gye Matati, nii Matati mu-se i gye Lewi.

³⁰ Nii Lewi mu-se i gye Simeyon, nii Simeyon mu-se i gye Gyuda, nii Gyuda mu-se i gye Gyosefu, nii Gyosefu mu-se i gye Gyonam, nii Gyonam mu-se i gye Eliyakim.

³¹ Nii Eliyakim mu-se i gye Meliya, nii Meliya mu-se i gye Mena,

nii Mena mu-se i gye Matata, nii Matata mu-se i gye Natan,

nii Natan mu-se i gye Dawidi.

³² Nii Dawidi mu-se i gye Gyeese, nii Gyeese mu-se i gye Obedi, Obedi mu-se i gye Bowasi,

nii Bowasi mu-se i gye Salimon, nii Salimon mu-se i gye Naason.

³³ Nii Naason mu-se i gye Aminadabi, nii Aminadabi mu-se i gye Ram, nii Ram mu-se i gye Hesiron, nii Hesiron mu-se i gye Peresi,

nii Peresi mu-se i gye Gyuda.

³⁴ Nii Gyuda mu-se i gye Gyekobu, Gyekobu mu-se i gye Isaki, Isaki mu-se i gye Abraham,

nii Abraham mu-se i gye Tera, nii Tera mu-se i gye Naho.

³⁵ Nii Naho mu-se i gye Serugi, nii Serugi mu-se i gye Rewu, Rewu mu-se i gye Pelegi, nii Pelegi mu-se i gye Ebe,

nii Ebe mu-se i gye Sela.

³⁶ Nii Sela mu-se i gye Kenan, nii Kenan mu-se i gye Afahadi, nii Afahadi mu-se i gye Sem,

nii Sem mu-se i gye Nowa, nii Nowa mu-se i gye Lameki.

³⁷ Nii Lameki mu-se i gye Metusala, Metusala mu-se i gye Enoki, nii Enoki mu-se i gye Gyaredi, nii Gyaredi mu-se i gye Mahalale,

nii Mahalale mu-se i gye Keyinan.

³⁸ Nii Keyinan mu-se i gye Enosi, nii Enosi mu-se i gye Seti, nii Seti mu-se i gye Adam.

Nii Adam gye Ibwaare mu-bii.

4

*Sitaane Tvv Yesu to Kii
(Matiwu 4:1-11; Maki 1:12-13)*

¹ Yesu maa lui Gyordan obon mu to ba mu, yeges Kayaayu Kyirekyire mu ki bola mu, nii Kayaayu maaja yeges nii o kpee ofuli sv.

² Maa bu ofuli mu sv nke adina mu, nii Sitaane ii kpee ee tvv mu to ii kii. Kanun nke numu kpini mu o man gyii sehn, imu su laalaalwue mu akun a kitaa mu.

³ Nii i towe mu ye, "Nii fo gye Ibwaare mu-bii kuluun mu de, yeges kubuu nimu ki bilini bodobodo."

⁴ Nii Yesu lee kono ye, "Ibwaare Asunkyan yilasa mu ii towe ye, 'I man gye agyito nkun sv nii nyimisa ii biti o nye nkpa.'

⁵ Nii o taa mu kpee kibui bunsuwa ko sv, nii o taa awuragyi mu nii i bu dulinyaa to mu kpini kaapo mu opula to.

⁶ Nii o towe Yesu ye, "N biti n sa fo awuragyi mu olon ye imu bonyaa lui ato nimu kpini sv. Lii fee imu kpini ba taa

waa me abaa to nii, nii n taale taa sa
əkummaa mu nii n biti.

⁷ Iwu su nii fu kan muja sun me mu,
imw kpini ii biti i biliŋi fu lee."

⁸ Nii Yesu lee kono ye, "Ibwaare
Asinkyan yilasa mu i towe ye, 'Muja
fu-Nyiripe Ibwaare, nii mu nkun nii
dagaa fee fu maa sun.'

⁹ Tuto o nii bila kpia mu Gyerusalem
naa yile kabwaare-sunkpa aye mu ketin
to. Nii o towe mu ye, "Nii fu kan fu gye
Ibwaare mu-bii kwlun mu, yegē fu n-yii to
lu tuto ba tyē kase."

¹⁰ Lii fee Ibwaare Asinkyan yilasa mu i
towe ye,
'Ibwaare ii biti o sun mu nbco
ke ba be kun fu.'

¹¹ Bee biti ba sogita fu,
ke fu man tyē kase ke fu ayaa a man
da abuu."

¹² Nii Yesu lee kono ye, "Ibwaare
Asinkyan yilasa mu i towe ye, 'Man kan
tub fu-Nyiripe Ibwaare to kii.'

¹³ Sanja mu nii o tuu mu to əkpa kumaa
su kpine mu, o san yege mu o gyoo sanja
mu nii ee biti o nye mu.

*Yesu Piili Mu kusun
Galile Əswwle su
(Matiwu 4:12-17; Maki 1:14-15)*

¹⁴ Lii Kayaayu Kyirekyire olun to su mu,
Yesu bwii kpee Galile əswwle su, nii mu
asın iyalage əswwle mu nii i kyaabó tuto
kpini.

¹⁵ Nii o kaapu Abwaaresin Gyiwu abi
kabwaare-kule ıgyanekpa, nii əkummaa
nimu yin mu.

*Ba Kina Yesu
Mu Gbaa-gbaa
Mu Kade To
(Matiwu 13:55-58; Maki 6:1-6)*

¹⁶ Nii o kpee Nasareti katun mu nii ba
bila mu mb, nii kake fwutesa ake mu, o
kpee Gyiwu abi kabwaare-kule ıgyanekpa
fee kanan mu nii o wula ee waa mu. Nii o
kusus yile ke o kale Abwaaresin.

¹⁷ Nii ba taa Ibwaare otowepu Isaya
əswwle mu bɔota mu. Maa bugi to mu, o
biti wu nii o kale katun mu nii ba kyuroo
yila ye,

¹⁸ "Ibwaare Kayaayu Kyirekyire mu ki bu
me ase,

lui fee o lee me nun fee n towe asin
danburasa mu sa atiripu.

O sun me ye n ba towe kamolige asin
sa bamu nii ba tii bamu ibu mu.

O sun me ye n ba bugi agyaatanapu ansi,
ke bamu nii asa bee sisii bamu mu,
bee biti ba nye bamu n-yii.

¹⁹ O sun me ye n ba da kibonbon
fee Ənyiripe Ibwaare kamolige sanja
mu fuu."

²⁰ Yesu maa kale lwwé mu, o bco əwvle
mu bwiyyaa sa əməni eε kii kabwaare-kule
ogyanekpa mu su mu, nii o naa kyuna. Nii
bamu nii ba bu ogyanekpa mu kpini ansi i
yii mu su.

²¹ Nii o towe ye, "Ndaga Ibwaare
Asinkyan yilasa nimu i ba to nii i gye me
asın fee kanan mu nii fan nu n maa kale
mu."

²² Nii Yesu kono to asin danburasa mu i
kyinkyin bamu nii ba bu tuto mu kpini, nii
ba yin mu. Nii ba taase abaa ye, man gye
Gyosefu mu-bii mu nii."

²³ Nii Yesu towe bamu ye, "N nyi fee fen
biti fan bɔ me kujasan nimu ye 'Əkyepu,
kye fu n-yii.' Nii fen biti fan bila towe ye,
Ato mu nii an nu fee fu waa Kapanum
kade to mu, waa imu fu kade to nfi."

²⁴ "N towe fane kesintin ye Ibwaare
otowepu kumaa nimu man su beeree mu
aye.

²⁵ Nii n biti fan wu kesintin fee, Ibwaare
otowepu Eligya sanja mu, akulapu-kyii ba
kyuna ba kyo Isirayi əswwle mu su. Sanja
manja to bulayi yile nsu nsa ye ibwaayi
isiye nii akon a ba əswwle mu kpini su.

²⁶ Amaa Ibwaare man sun Eligya bamu
okulon gbaa ase, amco okulapu-kyii mu
nii o bu Sarefati kade mu nii ki bu Sidon
kabaafon su mu nkun ase.

²⁷ Nii Ibwaare otowepu Elisa sanja mu,
aabootipu ba kyo Isirayi əswwle su, amaa
Elisa man kye bamu oku, amco ɔnyin mu
nii bese tii mu ye Naaman mu nii o gye
Kesiriya-nyin mu nkun nii o kye."

²⁸ Asa mu nii ba bu ogyanekpa tuto mu,
ba maa nu asin nimu mu, nii agbu a kitaa
bamu.

²⁹ Nii ba kɔsu hute Yesu lee kade mu to,
nii ba taa mu dii kpee kibii mu nii bamu
kade ki gyan su mu kumu to, paa fee ba
yege mu tuu kibii manja ogee to.

³⁰ Amaa o dan nate bülə asa damante mu
nsana kyon.

*Yesu Gya nbwii libi
Lii Ənyin Kv Tɔ
(Maki 1:21-28)*

³¹ Lii tuto mu nii Yesu kpee Kapanum
kade mu nii ki bu Galile əswwle su mu to,
nii kake fwutesa ake mu, o piili eε kaapu
asa mu.

³² Mu kikaapu mu ki kyinkyin bamu, lui
fee i su olun.

³³ Nii kabwaare-kule ıgyanekpa mu to
mu, ɔnyin ku kyuna o su nbwii libi, nii
kayaayu bu mu su, maa wu Yesu mu, nii
o kuusi kenken ye,

³⁴ "Ndo! Yesu Kanasareti-nyin, minə nii
fii biti ane ase? Fu ba fu ba nyita ane nii?
N nyi osa mu nii fu gye, fu i gye Ibwaare
Nyimisa Kyirekyire mu."

³⁵ Tučo nii Yesu pūnte kabwū libi mu su ye, "Laato, ke fu lū ḥonyin mu to." Nii kabwū libi mu taa kanyin mu tuv kase bamu ansi to, nii o lū mu to kyūn yege o man taale waa mu sehn.

³⁶ Nii i waa asa mu kpini kyan nii bēe towe abaa ye, "Minē kikaapu ndee? ḥonyin nūmu taa kinyin ye olun ee pūnte n-yaayu libi su nii bēe lū asa to!"

³⁷ Nii Yesu n-yii su asin mu i yelige kyaabco ɔswawole maŋa su kpini.

*Yesu Kye Alɔppu damante
(Matiwu 14:17; Maki 1:29-31)*

³⁸ Yesu maa lū Gyiwu abi kabwaare-kule ḥyānjeckpa obu mu to mu, o kpee Simon aye. Yege Simon mu-saa kyūsa de ee lo kibirima bulunsa, nii ba kule Yesu ye o ba kii mu.

³⁹ Nii o naa yile mu ase nii o towe kibirima mu ye ki lū ḥokyin mu to, nii kibirima mu ki yege mu. Nii ḥokyin mu kitaa bamu kifo. Nii o kuso kitaa bamu kifo.

⁴⁰ Sanja mu nii kyōwe kpee o naa tiye mu, asa mu ba taa alɔpu mu nii bēe lo alɔ yiri-yiri mu ba Yesu ase. Nii o taa mu abaa gyaga bamu ɔkumaa nūmu su nii o kyē bamu kpini.

⁴¹ Nii o bila gya nbwū libi lū asa gaalaagaa to, yege bee kuusi kenken bēe towe ye, "Fu i gye Ibwaare Mu-Bii mu." Amaa nii o pūnte bamu su, nii o man yege bamu ba towe sehn, lū fee be nyi maa gye ɔmu nii Ibwaare wula lee mu.

⁴² Kayu maa ke mu Yesu kpee opula mu nii i du surum, nii asa mu ba lū ba naa bee biti mu. Ba maa ba wu mu mu, ba man bila bee biti fee o lū bamu ase.

⁴³ Amaa o towe bamu ye, "I dagaa fee n maa towe Ibwaare kuwura-gyii asin danburasa mu sa nde kū asa gbaa, lū fee imu su nii Ibwaare sun me."

⁴⁴ Nii Yesu kyaga su ee towe asin danburasa mu Gyiwu abi kabwaare-kule ḥyānjeckpa, mu nii i bu Gyudeya ɔswawole su kpini.

5

*Yesu Tii Mu Abulapu
Gyankpaasa Mu
(Matiwu 4:18-22; Maki 1:16-20; Gyōn 1:40-42)*

¹ Kakaaku nii Yesu kpee o yile Kanestareti ɔbun mu nii ba bila bēe tū ye Galile mu ɔbun-kaa. Nii asa ba naa kyaabco mu bee nin abaa ke ba naa nu abwaaresin.

² Yesu wu ikulu ḥincy i maa dan kebuno maŋa yege ikun akitapu mu bēe fwūl bamu asawu.

³ Nii Yesu loo ɔkulū mu kuku, mu nii o gye Simon lee to. Nii o towe mu ye o

nin waa to gberes. ɔkulū maŋa to nii Yesu kyūn kyuna yege ee towe kabu mu nii ki sare tuo mu abwaaresin.

⁴ Yesu maa towe abwaaresin mu 1owē mu, nii o towe Simon ye "Pale fu ɔkulū mu kpee katun mu nii i bonye, ke faa fu tooomaa ana mu fan tuo fane asawu kitaa ikun."

⁵ Nii Simon lee kono ye, "Me ɔbilisa, an tuo nū halu ba kalayı, a man kitaa sehn, amaa nii fu towe kanun bire, n biti n tuo."

⁶ Nii ba maa tuo asawu mu, ba kitaa ikun kibansa halu bamu asawu mu i san gbaa kyate.

⁷ Tučo nii ba da abaa tūl bamu tooomaa ana mu nii ba bu ɔkulū nyosapu mu to ye ba ba kye bamu to. Ikulū ḥincy mu kpini ye ɔmaa imu ikun mu i san gbaa muuri.

⁸ Simon Pita maa wu koto mu nii i waa mu, nii o kyōn muŋa mu amulii su Yesu ansi to towe ye, "Onyūripe, lū me ase, n gye alibi ɔwaapu nii."

⁹ Lū ikun damante mu nii ba kitaa mu su mu, i kyinkiyin maa mu tomaa ana kpini.

¹⁰ Ikun mu kikitā mu gbaa ki kyinkiyin Gyemisi maa Gyōn, Sebedi mu-bii ana mu nii ba maa Simon bee sun kusun mu. Nii Yesu towe Simon ye, "Man waa kufuu, lū ndaga i su ii kpee mu, fi biti fu ba fi kitaa asa fi biya me nii."

¹¹ Nii ba būte ikulu mu ba dan kidenbi su, nii ba yege koto kumaa nūmu nii ba buu Yesu.

*Yesu Kye Kibootoo Wuya Ku
(Matiwu 8:1-4; Maki 1:40-45)*

¹² Yesu maa bu kade ku su mu, ḥonyin ku gbaa bu tuo nii kibootoo kitaa mu n-yii su kpini. Sanja mu nii o wu Yesu mu, o be muŋa mu ansi to kule mu ye, "Onyūripe, nii fi biti mu, fi taale yege me n-yii i lōjō su."

¹³ Nii Yesu teεnej mu kubaa mata mu. Nii o towe mu ye, "N biti, lōjō su." Nii opula mama to kibootoo mu ki yege mu.

¹⁴ Nii Yesu da ḥonyin mu kumu to ye, "Man kan waa towe ɔku, amaa taa fu n-yii kaapu Ibwaare oseepu mu, ke fu naa lee saraga fee kanan mu nii Mosesi nbara mu i kaapu mu, ke i kaapu to sa ɔkumaa nūmu fee fu n-yii i lōjō su."

¹⁵ Amaa Yesu n-yii su asin mu i lōjō yalage to, nii i yege nii asa damante ba be nu mu ase, nii o kye bamu nii bēe lo mu kpini.

¹⁶ Amaa sanja kumaa Yesu i lū mu nkun ee kpee ee kule kabwaare-kule, opula mu nii o du surum.

*Yesu Kye N-yii Wusa Wuya
(Matiwu 9:1-8; Maki 2:1-12)*

¹⁷ Kakaaku Yesu maa kaapu abwaaresin mu, Farasii abi ye nbara akaapuru mu

nii ba li Galile ye Gyudeya tsuwule su ye Gyerusalem kade to mu ba te tutu. Onyiripé Ibwaaree olon mu bu mu ase fee o taa kye alepo.

¹⁸ Nii anyin akv ba sula onyin mu nii mu n-yii i wu nii o de kalan su. Ba kpan bamu n-yii ba taa mu loo kikpaara mu su, naa yila Yesu ansi to.

¹⁹ Lii sakyo mu su mu, ba man nye okpa ba taa mu loo kikpaara mu su. Imu su ba dii kpee obu mu svsu, katun mu nii ba taa isses nyale munla mu su, nii ba foti oba kpligaa mu yeges o de mu kalan su sakyo mu nsana yila Yesu ansi to.

²⁰ Yesu maa wu kikole-gyii mu nii ba su mu su mu, o towe onyin mu ye "Me kyemine n taa fu alibi kese fu."

²¹ Nii Farasii abi ye nbara akaapuru mu ba piili bee fe nfeere bamu amu to ye "Animu i gye osa nimu nii ee towe nbusaa asin kanin? Animu i taale taa alibi kese ti lbwaaree su?"

²² Yesu nii nfeere mu nii bee fe, nii o taase bamu ye "Mine i waa nii fen fe false nfeere fane nkolo to?

²³ Imu kumoo i bwsin kitowes. N taa fu alibi kese fu, abee kusu nate?

²⁴ N biti fan bii fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa n su olon dulinyaa nimu to nii n taale taa alibi kese." Imu su o towe onyin mu nii mu n-yii i wu mu ye, "N towe fu ye, Kusu! Taa fu kalan kpewu."

²⁵ Opula maaja to nii o kusu yile bamu ansi to, nii o taa mu kalan nii o de su mu, nii ee yin lbwaaree ee kpewu.

²⁶ Nii i kyinkyin okumaa nimu, nii ba yin lbwaaree, nii i kitaa bamu kufuu nii ba towe ye, "Ndaga an wu asin kyinkyinsa."

Yesu Tii Lewi Ye O Ba Buu Mu

Matiwu 9:9-13, Maki 2:13-17

²⁷ Inimu kamaa mu, Yesu lii nii o naa wu lenpoo okcoleperu mu nii bee tu mu ye Lewi* mu kusun obu to. Nii Yesu towe mu ye, "Kusu buu me."

²⁸ Nii onyin mu kusu yeges koto kumaa nii o buu Yesu.

²⁹ Nii Lewi duja agyito kukyo mu kikpaara su sa Yesu, nii lenpoo okcoleperu gaalaagaa ye asa akv ba buga tutu, nii ba maa Yesu bee gyii.

³⁰ Amaa nii Farasii abi mu ye nbara akaapuru mu nii bamu gbaa bamu gye Farasii abi mu bee kolite bee sa Yesu abulapu mu ye, "Mine i waa nii fanaa lenpoo okcoleperu ye alibi awaapu fen buga fen gyii fen nuu kanin?"

³¹ Nii Yesu lee kono ye, "Okyeperu man tiri sa bamu nii ba su alanfya, amcoo bamu nii bee lo mu nkun.

³² N man ba ye n ba tuu bamu nii ba mu ikpa i kyiigi nii. Amaa n ba nun ye n ba tuu alibi awaapu ke ba kyeege bamu nfeere ba lbwaaree ase."

Asin Taasesa Lii,

Kono Nymina Su

Matiwu 9:14-17; Maki 2:18-22

³³ Nii asa akv ba towe Yesu ye, "Gyogn okuyugyeepu abulapu bee njmina kono yeges bee kule kabwaare-kule saja kumaa, kanin nii Farasii abi abulapu mu gbaa bee waa nii. Amaa fee fu abulapu mu bire ba and bee gyii bee nuu nin saja kumaa."

³⁴ Nii Yesu lee kono ye, "Fu taale yeges kikyiffo to afu ba njmina kono yeges kikyiffo mu-kuli buu bamu ase?"

³⁵ Amaa saja ku ii biti o ba, ke ba taa okyiffo mu-kuli liu bamu ase, kanin nke manja to bire bee biti ba njmina kono."

³⁶ Nii Yesu bo bamu kujasan kinumu ye, "Oku mae tin kikyibi pupwe naa baata mata kaale didaa oba. Nii oku kan waa kanin mu, i yeges nii kikyibi pupwe mu i kyate kaale didaa mu i tii su nin, nii kikyibi didaa mu ye kupupwe mu i mae ye i baa i duli abaa.

³⁷ Kanin nii oku mae taa ɔwule didaa ee sun kokore pupwe. Nii o kan waa kanin bire, ɔwule didaa mu ii biti o kyate, nii i mae ye i yeges kokore pupwe mu ki waa ɔdan.

³⁸ Kanin su i dagaa fee ɔwule pupwe nii bee su sun kokore pupwe.

³⁹ Nii okumaa mu nii o lan kokore didaa nii i din mu mu, o man bla ee biti kokore pupwe kilan. Ee biti o towe ye, 'Kokore didaa mu ki bco mu.' "†

6

Ba Taase Yesu Lii

Kake Fvutesa Ake Su

(Matiwu 12:1-8; Maki 2:23-28)

¹ Kake fvutesa ake ku nii Yesu naa ayu kwdco ku to, nii mu abulapu ba tige ayu mu pusa bamu abaa to we.

² Nii Farasii abi mu akv ba taase ye, "Mine i waa nii fan waa kake fvutesa ake ikisii?"

³ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Fan man pita kale lbwaare Asinkyan yilasa mu, ke fan wu koto mu nii Dawidi waa saja mu nii akun a moc maa mu asa mu?

⁴ Fan man wu karan mu nii o loo kabwaare-sunkpa obu to naa taa saraga bodobodo mu we, nii o taa iku sa mu

* 5:27 5:27 Ba bila bee tu onyin manja ye Matiwu. † 5:39 5:39 Asin kaaposa nfi i gye ye nii ba kan taa nta pupwe waa kitobwaaya ɔwule didaa to mu, nta pupwe olon mu ii biti i boyi ɔwule didaa mu.

asa gbaa nii ba we, yeges i man gye ane nbara su fee oku o gyii imu, amco lbwaare aseepu nkun?"

⁵ Nu Yesu bila towe ye, "Me, Daadimaadi Obii-nyinsa gbaa n gye Onyirupé sa kake fvutesa mu."

*Yesu Kyé Kibaa Wusa Wuya
(Matiwu 12:9-14; Maki 3:1-6)*

⁶ Kake fvutesa ake ku biyo Yesu bila kpee Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanekpa ee kaapu. Nu onyin ku bu toto nii mu gyisa kibaa ki wu.

⁷ Farasii abi mu ye nbara akaarupu mu bee biti kanan mu nii ba waa ke ba bun Yesu kwpwe. Imu su ba te ba gyoo bee kii fee Yesu ii biti o kyé mu kake fvutesa ake mu.

⁸ Amaa Yesu wula o n-yii bamu nfesere mu nii bee fe, nii o towe onyin mu nii mu kubaa ki wu mu ye, "Kusu yile asa mu kpini ansi to." Nu o koso yile.

⁹ Nu Yesu towe bamu ye, "N taase fane, miné koto nii ane nbara mu i kaapu fee a waa kake fvutesa ake? A waa adanburasa abee alibi? A molige asa nkpa abee a nyita imu?"

¹⁰ Nu o kii bamu kpini kyaaboo, nii o towe onyin mu ye, "Teejé fo kibaa." Nu onyin mu teejé mu kibaa, nii mu kibaa mo ki nye olon.

¹¹ Amaa agbu a kitaa bamu, nii ba piili bee bee njmina kanan mu nii bee biti ba waa Yesu.

*Yesu Asunpu Kudu-Anyo Mu
(Matiwu 10:1-4; Maki 3:13-19)*

¹² Nke manja to mu, Yesu kpee abi to o naa kule kabwaare-kule, nii kagyanbwe manja kpini mu, o bu toto ee kule lbwaare.

¹³ Nu kayu kii maa ke mu, nii o tii mu abulapu kpini ba mu ase, nii o leé bamu to kudu anyo, nii o yila bamu kitu ye asunpu.

¹⁴ Bamu i gye Simon (mu nii o yila mu kutu ye Pita), ye mu-supu Andiruwu, ye Gyemisi maa Gyón, ye Filipu maa Bartolome,

¹⁵ ye Matiwu maa Tomasi, ye Alifeyo mu-bii Gyemisi, ye Simon mu nii bee tii ye Seloti,

¹⁶ ye Gyemisi mu-bii Gyudasi, ye Gyudasi Isikariyoti mu nii o ba leé Yesu sa mu.

*Yesu Kaapu Nu i Kyé Alopo
(Matiwu 4:23-25)*

¹⁷ Yesu maa mu asunpu ba kpilige kibii mu su ba kipentenpiren ko su. Nu abulapu gaalaagaa ba be tu mu toto, nii asa damante ba lui Gyudeya ye Gyerusalem ye nde mu nii bee tii ye Tayi maa Sidon opon nbuno mu kpini.

¹⁸ Ba ba nu mu ase ke ba nye bamu alo ki kye. Bamu nii n-yaayu libi bee törcöö bamu ba nye bamu n-yii.

¹⁹ Nu asa mu kpini ba kpan bamu n-yii fee ba mata mu, lui fee olon ku bu mu to nii i lui i kye bamu kpini alo.

Amu Okon Wuya Ana

Ye Amu Libi Wuya Ana

²⁰ Toto nii Yesu kii mu abulapu mu nii o towe ye,
"Amu okon wuya ana i gye fane mu nii fan gye atiripu,
lui fee lbwaare kuwura-gyii mu ku gye fane lee."

²¹ Amu okon wuya ana i gye fane mu nii akun a moc fan gye nbiünbü numu mu,
lui fee lbwaare ii biti o yegé fan njmase.
Amu okon wuya ana i gye fane mu nii fen su nbiünbü,

²² lui fee lbwaare ii biti o yegé fan njmase.
Amu okon wuya ana i gye fane mu nii asa bee kisi fane,
bee kina fane, bee saale fane,
nu bee tin antujesa libi bee gyaga fane
su, lui me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu su.

²³ "Nu ba kan waa fane kanun mu fan yegé i waa fane okon, ke fan taa kensi-gyii kyaaboo, lui fee kekéé lala ki de svu kii gyoo fane. Kpalí fee kanun nii bamu naana ana gbaa ba taa waa lbwaare atowepu mu.

²⁴ Amaa fane ato wuya ana, fane laaku,
fee fan maa wula nye fane okon
dulinyaa nimu to nbiünbü numu.

²⁵ Fane mu nii fan gyii njmase nbiünbü nimu
fale moo, fane laaku,
lui fee akun ii biti u tyie fane su.
Fane mu nii fen asa bee towe fane n-yii
mu, fane laaku,
lui fee fen biti fan su ke fan boota to.

²⁶ Nu fane mu nii asa bee towe fane n-yii
su asin danburasa mu, fane laaku.
Kanun nii bamu naana ana ba towe asin
danburasa lui atowepu mu nii bee
tun atujesa bee gyaga lbwaare su
mu."

Fan Biti Fane Dvn Ana

(Matiwu 5:38-48, 7:12)

²⁷ Nu Yesu ye, "Amaa n towe fane mu nii
fen nu me ase ye, fan biti fane dvn ana, ke
fan waa adanburasa sa fane akisipu ana.

²⁸ Ke fan waa bamu nii bee towe fane
nno mu kusee, ke fan kule kabwaare-kule
sa bamu nii bee nyanla fane.

²⁹ Nu oku kan da fu otan mu, bilinji
kinyosapu mu sa mu. Nu oku kan koole
fu balumaasu mu, yegé o taa fu kaale tii su.

³⁰ Nu oku kan ba kule fu kuto ku mu, man
bila naa taase kuto manja su lui odunwura
mu ase.

³¹ Ke fan waa fane toomaa ana fee kanan mu nu fen biti fee ba waa sa fane mu.

³² "Fee nu fan kan fen biti bamu nu bee biti fane nkun mu, mune su nu i dagaa fee lbwaare o bila yin fane? Halu alibi awaapu gbaa bee biti bamu nu bee biti bamu mu.

³³ Nu fan kan waa kidanbirasa sa bamu nu bee waa fane adanbirasa nkun mu, mune su nu i dagaa fee lbwaare o bila yin fane? Alibi awaapu gbaa bee waa kanu.

³⁴ Nu fan kan fen paala bamu nu fan koole gyii fee bee biti ba ba nye ka fane mu, mune su nu i dagaa fee lbwaare o bila yin fane? Halu alibi awaapu gbaa bee paala bamu toomaa ana ke bee bwii ka bamu afulee maaja kono kyekyee.

³⁵ Amaa fan biti fane dun ana ke fan waa bamu adanbirasa. Nu fan kan paala bamu mu, fan man fe imu kiba ka nfeere. Nu fen waa kanu mu, fen biti fan nye kekek laala, ke fen biti fan baa fan gye lbwaare Owura lala mu nbii ana. Luu fee o su kebiti sa asa, nu ee waa kidanbirasa ee sa bamu nu ba mae fwaala, nu ba gye amu to olon wuya ana.

³⁶ Imu su fan wu asa kowee fee kanan mu nu fane-Se lbwaare gbaa ii wu asa kowee mu.

Fan Man Bun Abaa Kwpwe (Matiwu 7:1-5)

³⁷ "Fan man tale fane toomaa ana, ke lbwaare gbaa o man tale fane. Fan man bun asa kwpwe, ke lbwaare gbaa o man bun fane kwpwe. Fan taa kee abaa, ke lbwaare gbaa o taa kee fane."

³⁸ Fan sa, ke lbwaare gbaa o sa fane. Ee biti o kaala, bola kuto kaalasa mu, ke o nyee su, ke o gyingyen kumu, ke i bola woyige fane abaa to. Kuto kaalasa mu nu fan taa kaala mu, kumu maa nu lbwaare ii bitti o taa kaala sa fane."

³⁹ Nu Yesu bo bamu kujasan numu ye, "Gyaatanapu i taale gyankpaa mu toomaa gyaatanapu okpa? Nu i kan ba kanu mu, bamu asa anyo kpini bee biti ba naa luu tyue kikyabo to.

⁴⁰ Nu obilapu mae taale nara mu okaapuru, amaa nu okumaa mu nu o bila buu bire ee taale waa fee mu okaapuru.

⁴¹ "Mine i waa nu fu wu keyuubi ki maa bu fu toomaa kensi to, nu fu mee wu kagyapoti mu nu ki bu fu lee to?

⁴² Mine su nu fu taale towe fu toomaa ye, 'Me toomaa, yeges n lee keyuubi mu nu ki bu fu kensi to! Yeges fu mae kui kagyapoti mu nu ki bu fu gbaa-gbaa fu kensi to?' Fu kebunbun ansi wuya, gyankpaa lee kagyapoti mu nu ki bu fu kensi to, poysi ke fu taale kui danbirasa lee keyuubi mu nu ki bu fu toomaa lee to.

Oyu Kimaa Nimu Kimaa Kimu Abi (Matiwu 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ "Nu oyu danbirasa ku man bu to ku soyi abi libi, abees oyu libi mae soyi abi danbirasa.

⁴⁴ Oyu kumaa nimu kumu abi su nu bee su bee biu kumu. Nu oku mae tyue akutu ee lu kikpaloyu su, abees kididobi lu kimango oyu su.

⁴⁵ Nyumisa danbirasa u waa ato danbirasa mu nu o kuvla yila mu kokolo to, nu nyumisa libi mooy u waa ato libi mu nu o kuvla yila mu kokolo to. Luu fee nyumisa kono u towe kuto mu nu ki bu mu kokolo to nun.

Kijasan Luu Asa Anyo Akpaara Kipoyi Su (Matiwu 7:24-27)

⁴⁶ "Mine i waa su nu fan tu me ye, 'Onyiripe, Onyiripe,' yeges fan mae waa kuto mu nu n towe fane ye fan waa?

⁴⁷ Okumaa mu nu o ba me ase, ba nu me asin, nu o waa imu mu, n biti n kaapu fane osa mu nu o duli.

⁴⁸ Kanu osa maaja du nin fee osa mu nu ee biti o poysi kikpaara, nu o kuu loo kase nu o poysi opore gyankpaa mu gyaga kifole su. Nu nkyu n bolla nuu i da kikpaara mu, amaa ki man gyingyen luu fee maa poysi kumu danbirasa mu su.

⁴⁹ Amaa okumaa mu nu o nu me asin, nu o man buu imu mu, o du nin fee osa mu nu o man kuu obo poysi nu o poysi kikpaara mu gyaga kusuupu su. Nu nkyu maa bolla da kikpaara mu, nu ki lu tyue yaase to kpini-kpini."

7

Roma Anaakopu Kilifa Okusupu Kikfaole-gyii (Matiwu 8:5-13)

¹ Saaja mu nu Yesu towe inimur lowne, nu asa ba nu mu katowee mu, o kpee Kapanum kade to.

² Roma anaakopu kilifa okusupu ku kyina o bu tutu, nu o su kiyaafole ku mu nu ee biti mu asin, nu ee lo nu ee biti o wu.

³ Okusupu mu maa nu Yesu su mu, nu o sun Gyiwi abi abilisa aku mu ase, ye o ba kye mu kiyaafole sa mu.

⁴ Ba maa ba Yesu ase mu, ba dan baase kyle mu gaa towe ye, "Onyin numu dagaa fee fu maa kye mu to.

⁵ Luu fee o su kebiti sa ane Gyiwi abi, halu o poysi kabwaare-kule ogyanjeekpa sa ane."

⁶ Imu su Yesu buu bamu ee kpee tutu. Saaja mu nu o tiri kikpaara mu to mu, nu Roma anaakopu obilisa mu sun mu kyemine ana ba naa towe Yesu ye,

“Onyiripe man nyanla fu n-yii. Lii fee n man dagaa fee fu ba me kukpaara su.

⁷ Kanin gbaa nu n wu fee n man dagaa fee n ba fu ase. Fee fu dan sa kono me kuyaafole ii biti o nye alanfiya.

⁸ Lii fee ngbaa me n bu obilisa oku kase, nu anaakopu oku gbaa ba bu me kase. Nu n towe nimu ye, ‘Kpe nfu’ nu ee kpee, nu n bila towe onimu ye, ‘Ba nfu,’ nu ee ba, nu n towe me kuyaafole ye, ‘Waa fale,’ nu ee waa.”

⁹ Yesu maa nu kanin mu, i kyinkyin mu, nu o bilinji mu ansi ku kubu damante mu nu ba buu mu mu, nu o towe ye, “N towe fane kesintin fee, Isiray abi kpini to mu, n man pita wu osa mu nu o su fale kukoole-gyii damante nimu kedubi.”

¹⁰ Nbooo mu nu o sun mu ba maa bwii kpewu mu, ba naa tu kuyaafole mu maa nye alanfiya.

Yesu Kyiji Okulapu-kyii Ku Mu-bii Lii Lewu to

¹¹ Imu kamaa mu Yesu lii totu kpee kade mu nu bee tii kumu ye Nayin, nu mu abulapu ye asa damante ba buu mu.

¹² Saaja mu nu o tiri kade mu nbwama mu, o wu ba maa su obuni ba lii kade mu to, nu obuni manja gye okulapu-kyii kebii-nyunsa kuluu mu nu o kuvuge. Nu asa damante mu nu ba bu kade mu to ba buu okulapu-kyii mu.

¹³ Onyiripe Yesu maa wu okulapu-kyii mu, mu asin a kitaa mu kowee, nu o towe mu ye, “Man baala su.”

¹⁴ Nu Yesu taa mu kubaa naa mata kidakaa mu, nu asulapu mu ba sii ba yile, nu o towe ye, “Kuyaafole! N towe fu ye, kusu!”

¹⁵ Nu olewupu mu kusu kyina, nu o piili ee towe, nu Yesu taa mu sa mu-nyi.

¹⁶ Nu i kyikyin bamu kpini nu ba yin Ibwaare. Nu ba towe ye, “Ibwaare otowepu lala ku lii ane su. Ibwaare ba o ba kye mu asa to.”

¹⁷ Yesu asin nimu iyalage Gyudeya osuwule su, ye tsuwule mu nu i de i maa kumu mu.

Gyon Okuyugyeepu Sun Asa Yesu Ase (Matiwu 11:2-19)

¹⁸ Nu Gyon abulapu ba naa towe mu Yesu awaasa mu kpini. Imu su o tii mu abulapu anyo,

¹⁹ nu o sun bamu Onyiripe Yesu ase ye ba naa taase mu ye, “Fu i gye Omu nu, Ibwaare ye ee biti o ba mu abee a gyoo ku oku okpa?”

²⁰ Saaja mu nu anyin mu ba ba Yesu ase mu ba towe mu ye, Gyon okuyugyeepu i sun ane fu ase ye abaa taase fu ye, “Fu i gye

Om u nu Ibwaare ye ee biti o ba mu abee a gyoo ku oku okpa?”

²¹ Kanin saaja maa to mu Yesu kye asa gaalaagaa alobi, nu o gya nbwuu libi liu asa to, nu o bugi agyaatanapu gaalaagaa ansi.

²² Imu su o lee Gyon nbcoo mu kono ye, “Fan bwii naa towe Gyon koto mu nu fan wu ye muu nu fan nu. Agyaatanapu ansi ii bugi, nu aboobi bee kusu nate, nu abootipu bee nye alanfiya, nu akpwu asu ii tigi, nu alewupu bee kyiji bee ba nkpa to, nu atiripu bee nu asin danbirasa mu.

²³ Fan bila towe mu ye, kusee i gye sa oso komaa mu nu o san o su kikoole-gyii me to.”

²⁴ Saaja mu nu Gyon nbcoo ba lii mu ase mu, nu Yesu piili ee towe Gyon asin ee sa kubu mu, nu o taase bamu ye, “Fan maa lii kpee Gyon ase ofuli mu su mu, minu nu fan waa nfeere fee fen kpee fen naa ku? Kukyo mu nu afuu a da ii filaa mu?

²⁵ Nu i man gye kanin bire mu, minu nu fan kpee naa wu? Abee onyin mu nu o bun ogyalin ato? Ayee! Asa mu nu ba bun ogyalin ato nu ba su kakyina danbirasa mu, ba bu awurakpa nin.

²⁶ Amaa minu nu fan kpee naa ku? Ibwaare otowepu abee? Eehn, n towe fane kesintin fee o kyo Ibwaare otowepu.

²⁷ Gyon nimu asin nu Ibwaare Asinkyan yilasa mu i towe ye,

‘N biti n sun me kaboo ke o gyankpaa fu,
mu ii biti o longo fu okpa gyoo fu.’

²⁸ N towe fane fee, okumaa mu nu ba kuvuge mu mu, man kyo Gyon, amaa okumaa mu nu o du pii susu kuwura-gyii to mu kyo mu.’

²⁹ Asa mu kpini ye lenpoo akaolepu mu nu ba nu Gyon asin towesa mu, ba koole gyii fee Ibwaare asin mu i kyiigi, lii fee ba yegge nu Gyon gyee bamu Ibwaare kekyugyee.

³⁰ Amaa Farasii abi ye nbara akaapuru anyipu ba kina nfeere mu nu Ibwaare su sa bamu mu. Imu su nu ba man yegge nu Gyon gyee bamu Ibwaare kekyugyee.

³¹ Nu Yesu taase ye, “Animu nu n biti n taa ndaga kakyina kanumu to asa kaala. Anumu ana nu ba duli?

³² Ba du nun fee nbii mu nu ba te kigya to bee tii abaa bee towe ye,

‘An fulle kensi-gyii nbile sa fane,
amaa fan man kyaa,
nu an sawu keli alengyi sa fane,
amaa fan man su’.

³³ “Lii fee Gyon okuyugyeepu maa ba mu, ee jmina kono gaa, nu o man nuu nta, nu fan ye ‘O su nbwuu libi.’

³⁴ Nu Me, Daadimaadi Obii-nyunsa n maa ba mu, n gyii nu n nuu, nu fan ye, ‘N gye ogyipu lala ye otabuupu, nu n bila n

gye lenpoo akooolepu ye alibi awaapu bamu kyemine.'

³⁵ Amaa bamu nu bee buu lbwaaree kanyaasin, lii bamu-daa su mu, ii kaapu fee kanyaasin mu buron."

*Ökyii Alibi Wuya Ku
Taa Tulale Soswa Yesu
(Matiwu 26:6-13; Maki 14:3-9; Gyon 12:1-8)*

³⁶ Sanja ku to nu Kafarasii-nyun ku tu Yesu ye o ba ke ba naa buga gyii. Nu Yesu kpee mu kikpaara su nu o naa kyuna o gyii.

³⁷ Kanin kade manja to mu ökyii gyaga ku bu tuo. Ökyii mu maa nu fee Yesu bu Kafarasii-nyun mu kikpaara su ee gyii mu, nu o biya tulale liifensa purontwa bola.

³⁸ Nu ökyii mu ba yile Yesu kamaa tiri mu ayaa ase ee su ansikyu ee poçla mu ayaa. Nu o taa mu inyini ee kpayi Yesu ayaa su, nu o munkura imu beere su, nu o kyeege tulale mu wörige mu ayaa su.

³⁹ Nu Kafarasii-nyun mu nu o tu Yesu mu maa wu inimu mu, o towe mu nfeere to ye, "Fee onyun numu din dan o gye otowepu kesintin nu, o din bu ökyii kovelu mu nu ee mata mu fale, o din bu kibaabotu gyaga mu nu o bu kimu to."

⁴⁰ Nu Yesu towe Simon ye, "N su kuto ku ke n towe fo."

Nu Simon ye, "N nu, Ökaaropu, towe me."

⁴¹ Nu Yesu boö mu kujasan ye, "Anyin anyo aksu i naa paala afulee lu afulee wuya ku ase. Öku paala gbiti nderebi anu, onyosopu mao adunuu.

⁴² Bamu öku man taale nye o naa ka mu kuko. Nu afulee wuya mu taa kee bamu asa anyo. Asa anyo manja to mu, anumus ii biti o biti afulee wuya mu asin gaa?"

⁴³ Simon lee kono ye, "N waa nfeere fee omu nu mu afulee akyo mu."

Nu Yesu ye, "Fu lee kono kesintin."

⁴⁴ Nu Yesu biliñi kui ökyii mu, nu o towe Simon ye, "Ye fu wu ökyii numu? N maa ba fu kikpaara su mu, fu man sa me nkyu ke n fwii me ayaa su, amaa ökyii numu taa mu ansikyu fwii me ayaa, nu o taa mu inyini kpayi imu."

⁴⁵ Fu man baari me waa me nsa-nsa, amaa lii koo sanja mu nu n ba nfu mu, ökyii numu man pi yegé me ayaa su kimunkura.

⁴⁶ Fu man taa olifu nfo wörige mi kumu to, amaa ökyii numu taa tulale wörige me ayaa su.

⁴⁷ Imu su n towe fu ye, kebiti lala mu nu o kaapu fale su mu, ii kaapu fee ba taa mu alibi damante mu kee mu. Li fee okvmaa mu nu mu alibi a man kyo nu o nye kitaakee mu, ee kaapu kebiti mu gbaa gberes nín."

⁴⁸ Tuco nu Yesu towe ökyii mu ye, "N taa fu alibi kee fu."

⁴⁹ Nu bamu nu ba san ba te ogiykpa mu bese towe abaa ye, "Animus i gye onimus, halu o su alibi ee kee?"

⁵⁰ Amaa Yesu towe ökyii mu ye, "Fu kikoole-gyii ki molige fu. Nate ye koko lo yuuli."

8

Akyii Mu Nu ba Buu Yesu

¹ Inimus kamaa mu, Yesu nate nde lala ye nde-bii su ee towe asin danbirasa lii kuwura-gyii mu su, yegé abulapu kudu anyo mu ba tii mu su.

² Nu akyii öku mu nu o gya n-yaayu libi lii bamu to nu o kyue bamu ato mu, gbaa ba buu mu. Bamu öku i gye Meeri (mu nu bese tu mu ye Magidalen) mu nu Yesu gya nbwi libi asuno lii mu to mu,

³ ye Gyowana mu nu mu-kuli i gye Kyusa. Mu i gye owura Herodi kikpaara su ökütsuru obulsa mu, ye Susana ye aksu. Akyii animus i su bamu gbaa-gbaa ato bese kye Yesu maa mu abulapu to.

Kijasan Lii Çöcceru Mu Nu

ɔ Njmate Ayu

(Matiwu 13:1-17; Maki 4:1-12)

⁴ Sanja mu nu asa bese lii nde su nde su ba ba gyanje Yesu ase, nu ba ba nye akyo mu, Yesu bo bamu kujasan ye,

⁵ "Çöcceru ku i kyuna kpee o naa njmate ayu. Sanja mu nu ee njmate ayu mu imu imu i tuye ökra to nu asa ba nate imu su nu nbwiibii ba ba tase gyii.

⁶ Nu iku i tuye afule su katun mu nu ise i man kyo sa imu. Imu su i maa koyi mu, imu ilin i man taale kpee kata. Imu su kyowee maa daa imu mu nu i fugya.

⁷ Nu iku mao i tuye iwii to nu imaa imu i buga dan nu iwiim mu i dan nyan imu.

⁸ Nu abi aksu mao i tuye kase danbirasa to nu i koyi dan. Nu i dan soyi abi kilifa-kilifa." Maa towe inimus luwe mu, nu o diyaa mu obule towe ye, "Ömu nu o su asu nu ee biti o nu mu, o nu."

⁹ Nu mu abulapu mu ba taase mu kujasan mu kase.

¹⁰ Nu Yesu lee kono ye, "Fane bire lbwaaree lee mu kuwura-gyii mu asiri asin kaapu fane, amaa asansa bire ajanasan to nu n biti n towe sa bamu. Imu su, bee biti ba ba bese kui,

amaa ba mæe ye ba wu,

ke ba ba bee nu,

amaa ba mæe ye ba nu kase."

Yesu Lee Kijasan mu Kase

Lii Çöcceru Mu Su

(Matiwu 13:18-23; Maki 3:13-20)

11 Nii Yesu tōwe ye, "Kijasan mu kase i gye ye, abi mu nii o ḥmate mu i gye abwaaresin mu.

12 Nii imu nii i tye okpa to mu, i gye bamu nii bee nu asin mu, nii Sitaane i lee imu ee liu bamu nkolo to, nii ba mee taale koole gyii ke ba nye kamolge.

13 Nii imu nii i tye afule su mu, i gye bamu nii bee nu asin mu, nii bee taa kensi-gyii koole imu. Amaa asin mu man loo bamu nkolo to. Bamu kikooles-gyii ki mee kyerees, imu su nii kutoob to kii ki kan ba tu bamu de, bee liu tye nii.

14 Nii imu nii i tye iwii to mao mu i yle sa bamu nii bee nu asin mu, amaa liu kakyna to nfeere kife, kufulee biti ye kensi-gyii bansa i kun bamu, nii ba mee taale dan kikooles-gyii to.

15 Nii imu nii i tye kase danbirasa to mu mao, i gye bamu nii ba taa kokolo kuluon koole asin mu gyii, nii ba su kenyiita yle to ke ba waa adanbirasa."

Fitila Kijasan

(Matiwu 5:15; Maki 4:21-25)

16 Nii Yesu bila tōwe bamu kijasan ku ye, "Oku mee tuwa fitila ke o taa waa kolobi to abee o taa yii npaa kase, amaa ee taa ee gyaga kumu ogyagakpa nin, ke bamu nii bee ba mu ba wu fitila mu.

17 Nii koto komaa mu nii ki baala gbaa kii biti liu ifuli, nii ato mu nii i gye asiri ato kpini ii biti i liu ifuli.

18 Imu su fan baa fan da su kanan mu nii fen nu asin, nii okumaa mu nii ee nu asin kase mu, ii biti i sa mu tii su, nii emu nii o mee nu asin mu kase mu, ii biti i koole ipii mu nii o su mu gbaa liu mu ase."

Yesu Mu-nyi Ye Mu-Supu Ana

(Matiwu 12:46-50; Maki 3:31-35)

19 Nii Yesu mu-nyi ye mu-supu ana ba ba ye ba be wu mu, amaa liu sakyo su mu, ba man nye nin tiri mu.

20 Toto nii oku tōwe Yesu ye, "Fu-nyi ye fu-supu ana ba yle kewu bee biti fee ba wu fu."

21 Nii o lee mu kono ye, "Mi-nyi ye mi-supu ana i gye asa mu nii bee nu abwaaresin nii bee su waa kusun mu."

Yesu Tōwe Sa Afuu Nii I Yegē

(Matiwu 8:23-27; Maki 4:35-41)

22 Kakaaku nii Yesu tōwe mu abulapu mu ye, "Fan yegē a faa kpee benbe." Nii ba loo okulu to faa kyon.

23 Sajja mu nii bee pale bee kpee mu Yesu de nsire. Nii afuu lala aku a tigi liu bamu su, nii apaa a da a loo okulu mu to. Nii i san gberes ke okulu mu o muuri, nii bamu nkolo i ḥmaa bamu.

24 Nii abulapu mu ba naa kyinji mu tōwe mu ye, "Onyiripe, Onyiripe! An biti a sii nkyu to!"

Nii o kusu yle, punte afuu mu ye apaa mu su, nii i waa diin.

25 Nii Yesu taase mu abulapu mu ye, "Fane kikooles-gyii bu fine?"

Nii kufuu ki kitaa bamu, nii i kyinkyni bamu nii bee taase abaa ye, "Nyumisa mooc ndee nii ee sa afuu ye apaa kono nii i nu mu ase."

Yesu Kye Onyin Ku

mu nii O Su Nbwii Libi

(Matiwu 8:28-34; Maki 5:1-20)

26 Nii ba pale naa fuv Gerasene abi osuwolle su, kibaafun mu nii ki bu Galile benbe.

27 Yesu maa dan ee liu ee yle obun kaa mu, nii Kagerasene-nyin ku mu nii nbwii libi ba bu mu to mu ba gyana mu. Onyin nimu nate kubolonkpan kyerees yege o mee kyuna kikpaara su, amoco nkyan to nii o bu.

28 Sajja mu nii onyin mu wu Yesu mu, o punte tye mu ayaa to, nii o kuusi kenken tōwe ye, "Yesu, soso Owura Lala mu-bii! Mine nii fii biti me ase? N kule fo nun, man nyanal me!"

29 Liu fee Yesu wula sa nbwii libi mu kono fee ba liu onyin mu to. Sajja komaa nimu nbwii libi mu bee ba mu su. Nii i kan ba mu su mu, bee taa agbeeleeabi ḥjmina mu abaa ye mu ayaa, yege bee kun mu. Amaa ee tye agbeeleeabi mu nii ba taa ḥjmina mu mu, nii nbwii libi mu bee sula mu kpee ofuli su.

30 Nii Yesu taase mu ye, "Nene nii bee tu fu?"

Nii o ye bee tu me ye, "Kubu!" Liu fee nbwii libi kokyoo ba te mu su.

31 Nii nbwii libi mu ba kule Yesu ye, o man taa bamu naa waa obo kyinkyinglin mu nii ki man su okaa mu to.

32 Nii akuuri damante aku ba bu kibii mu su bee gyii. Nii nbwii libi mu ba kule Yesu fee o yege ba naa loo akuuri mu to, nii Yesu sa bamu okpa.

33 Nbwii libi mu ba maa liu onyin mu to mu, ba naa loo akuuri mu to, nii ba sile kpilee kibii mu su naa loo obun lala mu to nii ba muuri.

34 Nii asa mu nii bee kii akuuri mu su ba maa wu koto mu nii ki waa mu, ba sile kpee kade to ye ndoo ana to naa tōwe asa.

35 Nii asa mu ba ba kii koto mu nii ki waa. Ba maa ba Yesu ase mu, ba wu onyin mu nii nbwii libi ba kusu mu su mu, o bun kaale o te Yesu ayaa kase yege mu nfeere to i du kyeykyee, nii kufuu ki kitaa bamu.

³⁶ Bamu nii ba taa bamu ansi wu mu, ba towe asa kanan mu nii onyin mu nii nbwii libi ba daa ba te mu su mu nye kikye.

³⁷ Kanin su Gerasene abi mu nii ba bu kubaafun maaja su kpini, ba kule Yesu ye o lu bamu osuwule maaja su, lu fee kufuu ki kutaa bamu. Nii o loo okulu to bwii.

³⁸ Poyi ke ba bwii mu, onyin mu nii nbwii libi ba kusu mu su mu kule Yesu ye o yeges o buu mu. Amaa Yesu kina towe mu ye,

³⁹ "Bwii kpee kewu naa towe kuto lala mu nii lbwaare waa sa fu." Imu su onyin mu kpee kade mu to katu kumaa niumaa naa towe kuto lala mu nii Yesu waa sa mu.

*Yesu kyiji Gyarosi
Mu-bii Nii O Kyę ɔkyii Mu Nii
Nkalan I Da Mu Mu*

(Matiwu 9:18-26; Maki 5:21-43)

⁴⁰ Saaja mu nii Yesu bwii faa kpee obon benbe mu, sakyo mu ba waa mu nsa-nsa koole mu, lu fee ba wula ba te ba gyoo mu.

⁴¹ Tuto nii onyin mu nii bee tii mu ye Gyarosi, mu nii o gye Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanekpa obilisa mu ba tiye Yesu ayaa kase, nii o kule mu ye o ba mu kikpaara su.

⁴² Lii fee mu kebii kyusa-bi kuluon mu nii o gyii nsu kudu anyo ii biti o wu.

Yesu maa yii su ee kpee mu, sakyo mu mili mu su ba buu mu.

⁴³ ɔkyii ku bu sakyo mu to nii nkalan i da mu nsu kudu anyo, amaa ɔku man taale kye mu.*

⁴⁴ Nii ɔkyii mu loo sakyo mu to ba Yesu kamaa ba mata mu kaale kono-bi, nii opula maaja to mu nkalan mu i tun.

⁴⁵ Nii Yesu taase ye, "Anumu i mata me?"

Bamu kpini ba maa kina ye i man gye bamu mu, nii Pita towe ye, "Onyuripse, sakyo bee mili fu su, bee mata fu."

⁴⁶ Amaa Yesu towe ye, "Osa ku mata me, lu fee n wu nii n biu fee olon ku maa lu me to."

⁴⁷ Nii ɔkyii mu maa wu fee o mee taale taa baala mu, o kyukya ba tiye Yesu ansi to. Nii ɔkyii mu yile sakyo mu to towe kuto mu su nii o mata Yesu, ye kanan mu nii o nye kikye opula maaja to.

⁴⁸ Nii Yesu towe ɔkyii mu ye, "Mi-bii kyusa, fu kukoole-gyii ki yeges nii fu nye alafntya, kpewu kayii yuuli to."

⁴⁹ Saaja mu nii Yesu san ee towe kanin mu, nii kabco ki lu kabwaare-kule ogyanekpa obilisa Gyarosi kikpaara su, ba towe mu ye, "Man bila toorco ɔkaapuru mu, fu kebii kyusa-bi mu wu."

⁵⁰ Yesu maa nu kanin mu, nii o towe Gyarosi ye, "Man waa kufuu, fee fu dan nye kukoole-gyii ee biti o nye alafntya."

⁵¹ Yesu fuu Gyarosi kikpaara su mu, o man yeges nii ɔku buu mu loo obu to, amoo Pita maa Gyon ye Gyemisi ye kebii mu, mu-se ye mu-nyi nkun.

⁵² Saaja maa kpini yeges asa bee sawu bee waa ilawu, bee su kebii mu keli. Nii Yesu towe ye, "Fan yeges kusu, o man wu, o de nun."

⁵³ Nii asa mu ba ɔmase Yesu, lii fee be nyi kebii mu maa wu.

⁵⁴ Amaa Yesu kitaa kebii mu kibaa to towe ye, "Mi-bii, kusu!"

⁵⁵ Nii kebii mu, mu kala bwii ba mu to, nii o kusu yile opula maaja to. Tuto nii Yesu towe bamu ye, ba sa kebii mu agyito ke o gyii.

⁵⁶ Nii i waa kebii mu akvugepu kiyani, amaa nii o da bamu amu to ye ba man waa ke ba towe asin mu nii i waa fale sa ɔku.

9

Yesu Sun Mu Abulapu

Kudu-anyo Mu

(Matiwu 10:5-15; Maki 6:7-13)

¹ Yesu maa tii abulapu kudu-anyo mu ba gyanje mu, o sa bamu olon nii o waa bamu konyun to ye ba gya nbwii libi lu asa to ke ba kye aloc.

² Tuto nii o sun bamu ye, ba naa towe kuwura-gyii mu asin ke ba kye aloc.

³ Nii o towe bamu ye, "Fan maa kpee fale, fan man taa sehii tii su. Fan man taa kikpebi abee adiikun abee agyito abee afulee abee kaale nyosapu ku tii su.

⁴ Nii kikpaara kumaa mu nii fan loo kumu su, nii ba koole fane mu, fan kyuna tuto naa fuu saaja mu nii fen biti fan lu kade maaja to.

⁵ Nii kade mu nii ba kina fane kukoole, nii fan lu tuto fen kpee mu, fan krikpaa fane ayaa su apurutiti, ke i kaapu fee kuto mu nii fan waa mu, i man buron."

⁶ Imu su abulapu mu ba nate nde-bi-nde-bi mu su kpini bee towe asin danbirasa mu, yeges bee kye asa katun komaa mu nii bee kpee mu.

Yesu Asin I Toorco

Owura Herodi

(Matiwu 14:1-12; Maki 6:14-29)

⁷ Kanin saaja maaja mu Owura Herodi maa nu ato mu nii i waa kpini mu i toorco mu gaa. Lii fee ɔku bee towe ye Gyon okyugyeepu mu i kyiji ba nkpa to.

⁸ Nii ɔku mao ba ye, olewupu Eligya i bwii kyiji ba nkpa to, nii ɔku mao ba

* **8:43 ɔkyii** niumu nyita mu afulee kpini akyepu ase, amaa mu kulo mu ki san kii tii su.

bula towe ye, atowepu diada mu oku i bwii kyiñi ba nkpa to.

⁹ Amaa Herodi towe ye, "N yegé nui ba tin Gyón okyugyeepu kumu. Anumú nui n bula n nu mu n-yii su asin fale?" Nui o kpan mu n-yii fee o wu Yesu.

*Yesu Sa Asa Ngbin Nnue
Agyito Nui Ba gyii Ñme
(Matiwu 14:13-21; Maki 6:30-44; Gyón 6:1-14)*

¹⁰ Nui asunpu mu ba maa bwii ba mu, ba ba towe Yesu kuto kumaa mu nui ba naa waa. Twtó nui o taa bamu nkón ba lu kpeé kade mu nui bee tu kumu ye Betisayida mu.

¹¹ Sakyo mu ba maa nu kanun mu, ba buu mu kpeé twtó. Nui o kcole bamu towe kuwura-gyii asin sa bamu, nui o kyé bamu nui bee biti kikye mu.

¹² Kyowé maa biti o lówe mu, nui abülápku kudu anyo mu ba ba mu ase. Nui ba towe mu ye, "Yegé asa mu ba kpeé nde-bi-nde-bi ye ndoo ana mu nui i bu tiri nfu mu, ke ba naa nye ilookpa ye agyito gyii. Lu fee katun mu nui an bu fale gye kiyii nsana."

¹³ Amaa Yesu towe bamu ye, "Fane gbaa-gbaa fan sa bamu kuto ku ke ba gyii." Nui ba lee kono ye, "Kuto mu nui an su i gyé bodobodo anuu ye ikun inyo, abee ffi biti fee a naa soó agyito sa asa damante banumu?"

¹⁴ (Nui anyin mu nui ba bu twtó mu, bee waas fee ngbin nnuu).

Nui Yesu towe mu abülápku mu ye, "Fan yegé asa mu ba kyina ntun adunuu-adunuu."

¹⁵ Nui abülápku mu ba waa kanun, nui ba yegé asa mu kpini ba kyina-kyina kase.

¹⁶ Nui Yesu taa bodobodo ye ikun inyo mu diyaa mu ansi kui susu taa afwaala sa lbwaare. Nui o kpeé-kpeé to taa sa mu abülápku mu ye ba barigé to sa asa mu ke ba gyii.

¹⁷ Asa mu kpini ba gyii ñme, nui abülápku mu ba tase-tase agyisan mu bôla alantan kudu anyo.

*Pita Bugi To Tówe Ósa
Mu Nui Yesu Gye
(Matiwu 16:13-19; Maki 8:27-29)*

¹⁸ Kakaako Yesu maa kule kabwaare-kule mu nkón mu, nui mu abülápku mu ba ba mu ase nui o taase bamu ye, "Anumú nui asa bee towe ye, n gye?"

¹⁹ Nui ba lee kono ye, "Aku bee towe ye fu i gye Gyón okyugyeepu, nui aku moó bee towe ye otowepu Eligya i gye fu, nui asansa moó bee towe ye, fu i gye atowepu diada mu nui ba wu mu to oku i bwii ba nkpa to."

²⁰ Nui o taase bamu ye, "Fanoo fane moó, anumú nui fan ye n gye?" Nui Pita lee kono

ye, "Fu i gye omoligepu mu nui lbwaare Wula lee mu."

²¹ Twtó nui Yesu da bamu amu to ye ba man kan waa towe oku.

²² Nui o bula towe bamu ye, "Me, Daadimaadi Obii-nyunsa dagaa maa gyii awurufó gaa, ke abilisa ye aseepu bilisa ye nbara akaapropu kpini ba kina me. Bee biti ba moó me, amaa nke nsa kamaa mu n biti n kyiñi lu lewu to ba nkpa to."

²³ Nui o bula towe bamu ye, "Okumaa mu nui ee biti fee o buu me mu, i dagaa fee o kina mu kókólo biti, ke o kukuri mu oyú laasa sula buu me kake kumaa.

²⁴ Imu i gye fee okumaa mu nui ee biti fee o mólige mu gbaa-gbaa mu nkpa mu, ii biti i lu mu abaa to, amaa okumaa mu nui o taa mu nkpa sa lu me su mu, ee biti o bwii nye mu nkpa.

²⁵ Feee nui nyumisa kan nye dulinyaa to ato kpini nui o pan mu nkpa mu, miné nui o nye?

²⁶ Nui okumaa mu nui i su mu ipieeli lu me ye asin mu su mu, kanun maña nui ii biti i baa i su me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu ipieeli sa kanun osa maña, lu kake mu nui maa Me-Se ye mu nbóó kyirekyire mu an biti a ba bonyaa to mu.

²⁷ N towe fane kesintin fee fane mu nui fan yile nfu fale to aku ba mee ye ba wu lewu, amoo ba dan wu kuwura-gyii mu pooyi."

*lbwaare Lee Yesu Bonyaa
Kaapo Kibii Ku Su*

(Matiwu 17:1-8; Maki 8:30-9:1)

²⁸ Yesu maa towe asin nimu lówe nke nsuno kamaa mu, o taa Pita maa Gyón ye Gyemisi nui maa bamu ba kpeé kibii kuko su ba naa kule kabwaare-kule.

²⁹ Maa san o maa su ee kule kabwaare-kule mu, nui mu ansi to a bilini, nui mu ikaale gbaa i lojo fuuli parepare nui i nyaligé fee bulayi maa wees isee mu.

³⁰ Opula maña to asa anyo aku ba ba mu ase. Bamu i gye Mosesi maa Eligya.

³¹ Ba taa bonyaa su ba Yesu ase, nui maa bamu bee towe kanan mu nui lbwaare towe yila fee ee biti o kpeé Gyerusalem naa wu mu.

³² Pita maa mu toomaan ana mu ba de nsure, amaa ba maa kyiñi mu, ba wu Yesu bonyaa mu ye asa anyo mu ba maa yile mu ase.

³³ Asa anyo mu ba maa lu Yesu ase bee kpeé mu, Pita towe Yesu ye, "Ónyiripé, i buron gaa fee a maa bu nfti. Yegé a waa abu asa, fu lee kuko. Mosesi lee ye Eligya lee. (Yegé o man nyi kuto mu nui ee towe.)"

³⁴ O dan san ee towe nui abwaare-wule a ba bun bamu su. Nui i kitaa abülápku mu

kufuu kanan mu nii abwaare-wule mu a bun bamu su mu.

³⁵ Nii əbule ku tōwe abwaare-wule to ye, "Oñimur i gye mi-bii mu nii n wula lee. Fen nu mu ase."

³⁶ Əbule mu maa tōwe lōwe mu, ba wu fee i san Yesu nkun nin. Nii mu abūlapu mu ba yegé nii asin mu a sii ye bamu nkun, ba man tōwe əku kuto mu nii ba wu saja maaja.

*Yesu kye kebii ku mu nii
ee lo kigbingbin*

(Matiwu 17:14-18; Maki 9:14-27)

³⁷ Imu lūkaake mu ba maa lu kibii mu su bēe ba mu, sakyo damante ku ba gyañja Yesu.

³⁸ Nii ənyin ku bu sakyo mu to kuusi tu ye, "Okaapuru! N kule fu nin, kii mi kebii-nyinsa-bii nūmu sa me, mu nkun i dan o gye mi-bii.

³⁹ Kayaayu libi ku u taalee ee ba mu su, nii opula to ee kuusi yegé u su mu u tuu kase, u būte mu fee kabwii mu, yegé mu kono to i lu afubuu i taa mu i kpii nii i waa mu i kyerees poysi ke i yegé mu.

⁴⁰ Nii n kule fu abūlapu ye ba gya kayaayu libi mu lu mu to, amaa ba man taalee."

⁴¹ Nii Yesu lee kono ye, "O! Fane ndaga asa, fan man koole lbwaare gyii, nii fane ikpa i man du kyekyee. Nke nfiné nii n biti n kyina fane ase nye kenyiita sa fane?" Nii o tōwe ənyin mu ye, "Taa fu-bii mu ba nfti."

⁴² Nii kebii mu maa ba Yesu ase mu, nii kayaayu libi mu ba taa mu tuu kase nii i kpii mu fee kigbingbin mu. Amaa Yesu pente kayaayu libi mu su, nii o kye kebii mu bwiiyaa mu sa mu-se.

⁴³ Lu kanan mu nii Yesu lee lbwaare əlun kpare mu kaapu mu, i waa asa mu kpini kiyān.

I maa san i kyinkyin asa mu lu kuto kumaa mu nii Yesu waa su mu, o tōwe mu abūlapu mu ye,

⁴⁴ "Fan kan fane asu ke fan nu ye ədan. Bee biti ba lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu waa asa abaa to."

⁴⁵ Amaa mu abūlapu mu ba man nu imu kase. I gye asin baalasa mu nii lbwaare man lee kaapu bamu, amaa nii ba su kufuu fee ba taase mu asin mu kase.

Animu I Gye Əlala

lbwaare Kiwura-gyii Mu Tɔ

(Matiwu 18:1-5; Maki 9:33-37)

⁴⁶ Nii imoore i tuye mu abūlapu mu nsana fee bamu to mu, animu i gye əlala.

⁴⁷ Amaa Yesu maa bu nfeere mu nii bee fe mu, o taa kebii pii ba yile mu ase.

⁴⁸ Nii o tōwe bamu ye, "Fu kumaa mu nii fu koole kebii nūmu dubi me kitu to su

mu, fu koole me nūmu. Nii fu kumaa mu nii fu koole me mu, fu koole əmuni o sun me mu. Nii əmuni o gye pii fane kpini to mu, mu i gye fane to əlala."

Okumaa Mu Nii O Mee

Tōwe Yii Fane Mu,

Tii Fane Su

(Maki 9:38-40)

⁴⁹ Nii Gyōn tōwe sa Yesu ye, "Oñyiripre! An wu ənyin ku maa su fu kitu ee gya nbwii libi. Imu su an gya mu lu kumu to. Lii fee o man tii ane su."

⁵⁰ Nii Yesu tōwe bamu ye, "Fan man gya mu. Lii fee əkumaa mu nii o mēe tōwe ee yii fane mu, o tii fane su."

Samariya Abi Ba Man

Koole Yesu Gyii

⁵¹ Yesu kibwii kpee suvu saja maa tiri to mu, nii o waa mu nfeere, nii o yii su kpee Gyerusalem.

⁵² Toto nii o lees nbwii sun ye ba gyankpaa mu kpee Samariya kade-bi to naa koola gyoo mu.

⁵³ Amaa tutu asa mu ba man koole mu, lu fee ba dan be nyi maa kpee Gyerusalem nii.

⁵⁴ Nii mu abūlapu anyo, Gyemisi maa Gyōn ba maa wu kanun mu, nii ba ye, "Oñyiripre, fii biti fee a tii folon lu suvu ba tuwa bamu abee?"

⁵⁵ Amaa nii Yesu biliŋi kii bamu, nii o ye, "Fane katōwe manja man bürön."

⁵⁶ Nii Yesu maa mu abūlapu ba lu tutu taa kpee kade-bi pupwe ku su.

Aworvö Mu Nii I Bu

Yesu Kubuu Tɔ

(Matiwu 8:19-22)

⁵⁷ Ba maa naa əkpa to bee kpee mu, nii ənyin ku tōwe Yesu ye, "N biti n buu fo kpee katin kumaa mu nii fii kpee mu."

⁵⁸ Nii Yesu tōwe ənyin mu ye, "Agboogboo bēe de ibo to, nii nbwiibi ba su nsuswaa, amaa me, Daadimaadi Obii-nyinsa bire n man su katin mu nii n de fuvute."

⁵⁹ Nii Yesu bila tōwe ənyin ku mooye, "Buu me."

Amaa ənyin mu tōwe Yesu nii ye, "Oñyiripre, yegé n bwii kpee naa pulu nse poysi."

⁶⁰ Amaa Yesu tōwe mu ye, "Yegé bamu nii ba du fee alewupu, lu fee ba man nyi lbwaare mu ba kpee naa pulu bamu alewupu. Ke fee fu, fu kpee naa tōwe lbwaare kuwura-gyii mu asin."

⁶¹ Nii ənyin ku mooye bila ye, "Oñyiripre n biti n buu fu, amaa yegé ke n bwii kpee naa kala me kikpaara su asa ke n ba."

⁶² Nii Yesu tōwe mu ye, "Fu kumaa mu nii fii biliŋi kii kamaa mu, nii fu nfeere

man de katin kulan mu, fu man dagaa lbwaare kuwura-gyii."

10

Yesu Sun Abiulapu Adusuno Ye Anyo

1 Inimu kamaa Ọnyiripe Yesu lees asa adusuno ye anyo akw nii o sun bamu asa anyo-anyo, ye ba gyankpaa mu kpee kade kumaa ye katin kumaa mu nii ee biti o kpe mu.

2 Nu o bo bamu kujasan ye, "Ndoo to ato soyisa mu nii i dagaa a tye mu i kyo gaa, amaa atijepu mu ba man kyo. Fan kule Ọnyiripe kusun mu wuya, ke o biya atijepu ba tii su ke ba ba waa mu kusun mu.

3 Fan kpee, n sun fane nii fee nbwlwpu-bi ba maa kpee akuntun to.

4 Fan man waa fan taa afulee abee adiikun abee asubita, ke fan man fwaala oku okpa to.

5 Nu fan kan loo kikpaara kumaa su mu, fan daa kitowey, 'Keyuula ki ba kikpaara numu su.'

6 Nu keyuula nyumisa kan o bu tuo mu, fane keyuula ii biti o ba mu su, nii i man gye kanin mu, ii biti i bwii ba fane su.

7 Fan kyina kikpaara manja su, ke fen gyii ke fen nuu kuto kumaa mu nii ba sa fane. Luu fee osunpu kumaa kukoaka dagaa mu. Fan man ba fen loo fen loo akpaara-akpaara su.

8 "Nu kade kumaa mu nii fan loo kumu to nii ba koole fane mu, fan gyii agyito kumaa mu nii ba sa fane.

9 Fan kye alorpu mu nii ba bu kade mu to, ke fan towé okumaa ye, 'Nbunbi, lbwaare kuwura-gyii ki tiri fane to.'

10 Amaa nii fan kan loo kade ko to nii ba man koole fane mu, fan luu kpee kade mu agbenbi su ke fan towé ye,

11 'An kpiakaa fane kade to apurutiti mu nii i bu ane ayaa su mu gbaa an wvrigé fane su, ke i kaapu fee kuto mu nii fan waa mu, i man buron. Amaa fan baa fan nyi fee lbwaare kuwura-gyii ki tiri to.'

12 Nu n towé fane ye, katala lala kake mu, kade maa kii biti ki nyi kusu bunte ki kyo kusu bunte mu nii ki ba Sodom kade to mu."

Nde mu Nu Ba Man Koole Yesu Gyii (Matiwu 11:20-24)

13 Nu Yesu towé ye, "Korasin abi fane laaku, Basayida abi fane laaku, adangana mu nii n waa fane ase fale mu, nii i daa i gye Taayi ye Sidon nii n waa kanin nii, naafoo ba wula kyina ke ba dila iboota ke ba taa nsu bun bamu amu ke i kaapu fee ba kyeege bamu nferee luu alibi to.

14 Amaa katale lala kake mu, Taayi maa Sidon abi kusu bunte mu ii biti i baa i boo fane lees.

15 Fane Kapanum abi, bee biti ba kukuri fane kpee susu nii abee? Ayee, bee biti ba biya fane kase kamande."

16 Nu o towé mu abiulapu mu ye, "Okumaa mu nii o nu fane ase mu, nu me ase, nii okumaa mu nii o kina fane mu, o kina me, nii okumaa mu nii o kina me mu, o kina emu nii o sun me mu nii."

Adusuno Ye Anyo Mu Kibwiti Ba Yesu Ase

17 Abiulapu adusuno ye anyo mu nii Yesu sun mu ba bwii ba ye kensi-gyii nii ba towé ye, "Onyiripe, fu kitu to su nbwii libi gbaa ba biya bamu n-yii kase sa ane."

18 Nu Yesu towé bamu ye, "N wu Sitaane maa luu susu ba tye kase fee bulayi maa wee isees mu.

19 N sa fane olun fee fen biti fan kyigya ananse ye ikyankpate su, ke fan nye olun fane dan Sitaane su, nii sehn mee ye o waa fane.

20 Amaa fan man yegé i waa fane okon fee n-yaayu libi ba biya bamu n-yii kase sa fane. Amaa fan yegé i waa fane okon fee ba maa kyuroo fane atii ylla lbwaare aye."

Yesu Ansi A Gyii Nu O kule Kabwaare kule

Matiwu 11:25-27; 13:16-17

21 Kanin sanja manja Yesu koko ko fului mu luu Kayaayu Kyirekyure su, nii o towé ye, "Me-Se, susu ye kase Ọnyiripe, n fwaala fu luu fee fu taa ato nimu baala anyaasunyu ye iwole anyipu su, nii fu lee kaapu nbii wurihi. Nse, fu kipire su nii fu waa inimu.

22 "Me-Se taa ato nimu kpini waa me kibaa to. Oku mee nyi emu nii me, Obii mu n gye, amoo Ọse mu nkun, nii oku mee nyi Ọse mu, amoo bamu nii n biti n lee kaapu bamu mu nkun i nyi Ọse mu."

23 Toto nii Yesu biliini towé mu abiulapu nkun ye, "Kumu okon i gye sa fane mu nii fan wu ato mu nii fan wu fale.

24 N bila n towé fane fee lbwaare atowepu gaalaagaa ye awura, ba daa bee biti ba wu ato mu nii fen wu fale amaa ba man wu. Nuu ba daa bee biti ba nu asin mu nii fen nu fale, amaa ba man nu umu."

Kijasan Luu Kasamariya-nyin Danbirasa Su

25 Kakaaku nbara okaapuru onyipu ku kusu ba Yesu ase o be nu mu kono to asin. Nuu o taase mu ye, "Okaapuru, minu nii n biti n waa ke n nyi nkpa kakpaa?"

²⁶ Nu Yesu lee kono ye, "Nene nu ba kyurco Asinkyan yilasa mu to? Nene nu fo kale imu nu kase?"

²⁷ Nu onyin mu lee kono ye, "Taa fu kokolo ye fu kala ye fu olon ye fu nfeere kpini biti fu-Nyiripe lbwaare, ke fu biti fu toomaa fee fu n-yu."

²⁸ Nu Yesu towe mu ye, "Fu lee kono kyekyees su. Waa imu ke fu nye nkpa."

²⁹ Amaa onyin mu ii biti o kaapu fee mu ikpa i kyiigi su mu, o taase Yesu ye, "Animu i gye me toomaa?"

³⁰ Nu Yesu kono kilee to mu, o bco mu kujasan ye, "Kakaaku nu onyin ku lu Gyerusalem ee kpee Gyeriko. Nu o naa tuye kumu olon to ayo abaa to, nu ba dayi mu dligie mu, nu i san gberese ke o wu nu ba yeges mu.

³¹ I ba fee lbwaare oseepu ku naa okpa manja su ee ba. Maa wu onyin mu, nu o kilige taa okpa mu kibaafon kyon yeges mu.

³² Kanu okpa kulu manja nu Lewi-nyun ku gbaa bola ba wu mu, nu o kilige mu kyon.

³³ Amaa Kasamariya-nyin ku gbaa bola okpa manja ba lu mu su. Maa ba wu onyin mu, i kitaa mu kuvess.

³⁴ Nu Kasamariya-nyin mu nate kpee mu ase, nu o taa wayin nta kpayi mu ilo ana mu to, nu o waa kife mu ilo mu to nu o njmina imu. Nu o taa mu gyaga mu kuruma su kpee kikpaara mu nu afi bee loo kumu su mu, nu o kuu mu su.

³⁵ Lukaake, Kasamariya-nyin mu maa biti o kusu kpee mu, o lee afulee sa afi kikpaara okutsupu mu. Nu o towe mu ye, 'Kii olopu numu su sa me, nu fu kan nyita afulee aki tii imumu su mu, nu i kan bwii ba mu n biti n ba ka fu imu kpini.'

³⁶ Nu Yesu taase nbara okaarupu mu ye, "To, fu ase mu, asa asa nmu to mu, emoo i kaapu fee mu toomaa i gye onyin mu nu amu to olon ayu ba dayi mu mu?"

³⁷ Nu nbara okaarupu onyipu mu lee kono ye, "Omu nu o wu onyin mu kuvess mu."

Nu Yesu towe mu ye, "Fu gbaa fu naa waa kanin."

Yesu Kpe Maata Maa Meeri Ase

³⁸ Saaja mu nu Yesu maa mu abulapu bee kpee mu, ba naa fuvu kade-bi ku. Tuto nu okyin mu nu bee tui mu ye Maata waa mu nsa-nsa taa mu kpee mu kikpaara su.

³⁹ Maata su osupu mu nu bee tui mu ye Meeri. Nu Meeri naa kyina Yesu ase ee nu mu kikaapu mu.

⁴⁰ Amaa kanin asin mu i toorco Maata lu fee mu nkun u duja afi mu agyito. Imu su o ba Yesu ase ba towe mu ye, "Me-Nyiripe, i man tiri fu fee mi-supu maa yeges me

nkun n waa kusun mu kpini? Towe mu ke o ba kyee me to."

⁴¹ Nu Onyiripe Yesu lee mu kono ye, "Maata, Maata! Asin gaalaagaa i toorco fu, nu i tiri fu."

⁴² Amaa kuto kulu i tiri. Meeri lee kumu nu ki buron, nu ba mee ye ba taale koole imu lu mu abaa to.

11

Yesu Kabwaare kyle Kikaapu (Matiwu 6:9-13; 7:7-13)

¹ Kakaaku nu Yesu bu katun ku ee kule lbwaare. Maa lwwa mu, nu mu abulapu mu to oku towe mu ye, "Onyiripe, kaapu ans kabwaare-kule fee kanan mu nu Gyon kaapu mu abulapu mu."

² Nu Yesu towe bamu ye, "Fan kan fen biti fan kule kabwaare-kule mu, fan towe ye,

'Ane-Se lbwaare,
yeges asa ba bonyaa fu kitu,
yeges fu kuwura-gyii mu ki ba kase su nflu.'

³ Ke fu sa ane kake kumaa agyito gyisa.

⁴ Taa ane alibi kee ane,
lu fee ane gbaa ane an su an kese
okumaa mu nu o waa ane alibi mu.
Ke fu man yeges a loo kutuu to kii.'

⁵ Nu Yesu towe mu abulapu mu ye, "A taa fee fane to oku kan kpee mu kyemine ase kagyabwene kiyiridi nsana ye, 'Me kyemine, paala me bodobodo asa.'

⁶ Lu fee me kyemine ku i dan lu okpa su ba svge me su nbunbu nimu. Nu mae me n man su sehn n sa mu ke o gyii.'

⁷ "A taa fee, mu kyemine mu o lee kono obu to ye, 'Man toorco me, lu fee n tye tii biri su, nu maa mi-bii ana an tye de, imu su n mae ye n bila taale kusu sa fu sehn.'

⁸ N towe fane fee, nu i kan i gye kakyemine nkun su mu, o mae ye o kusu sa mu sehn. Amaa kpalii fee maa man su ipeeli nu o san o maa su ee kule mu, i waa nene ee biti o kusu sa mu kuto kumaa mu nu i tiri sa mu mu.

⁹ "Imu su n towe fane ye, Fan kyaga su fen kule lbwaare, ee biti o sa fane, fan kyaga su fen biti, fen biti fan nye, fan kyaga su fen da oponu, ee biti o tigi sa fane.

¹⁰ Lu fee okumaa mu nu ee kule mu, bee sa mu, nu omu nu ee biti mu, ee nye, nu omu nu ee da oponu su mu, bee tigi sa mu.

¹¹ "Nu fane to ose mao nu mu-bii i kule mu okin, nu ee taa kinanse sa mu?

¹² Abesee e kule fu kibesi ke fu kitaa kyankpatu sa mu?

¹³ Fane mu nu fen gye alibi awaapu gbaa mu, fen nyi ato danbirasa kitaa sa fane-bii ana. I waa nene su nu fane-Se mu nu o bu

susu mæe ye o taa mu Kayaayu Kyirekyire sa bamu nii ba kule mu mu?"

*Yesu maa Beelisebu
(Matiwu 12:22-30; Maki 3:20-27)*

14 Kakaku Yesu maa gya kabwü libi mu nii o mæe yegye nyimisa o towë. Sanja mu nii kabwü libi mu lu mu to mu, onyin mu nii o daa o gye naamuu mu, piili ee towë. Nu i kyinkyin asa mu nii ba bu tutu mu.

15 Amaa asa mu to aku ba towë ye, "Nbwi libi kpini kumu mu nii bee ti Beelisebu mu, u sa Yesu olon nii ee taale ee gya nbwi libi kanin mu."

16 Nu aku moa ba tuv mu to kui, lan towë ye, nii i gye ye lbwaare ase nii o nye mu olon manja lu mu, o waa asin kyinkyinsa ke ba kui.

17 Amaa Yesu maa wula bii nfeere mu nii bee fe su mu, o towë bamu ye, "Kuwura-gyii mu nii kui barige to kui ko ye abaa mu, kui mæe ye ki taale yile. Nu kikpaara mu nii kui barige to kui ko ye abaa mu gbaa, kui mæe ye ki taale yile.

18 Nu fee Sitaane gbaa barige to kui ko ye kumu n-yii mu, nene nii kumu kuwura-gyii i taale yile? Lu fee fen towë ye, Beelisebu olon nii n su n gya nbwi libi su nii n towë kanin.

19 Nu i gye Beelisebu olon nii n su n gya nbwi libi mu, anumu olon nii fane abuupu bire ba su bee gya nbwi libi bee lu asa to? Inimu i yegye ke fane gbaa-gbaa fane abuupu ba tale fane fee fane lee man de okpa.

20 Amaa nii lbwaare olon nii n su n gya nbwi libi n lu asa to mu, kumu u kaapu fee lbwaare kuwura-gyii ki ba fane ase.

21 "Fee nii nyimisa bulansa wula kuvla mu adonto ee kun mu kikpaara bire, mu kapatye ki de sa mu bwahn.

22 Amaa fee nii oku olon i kyo mu lee mu, nii o tii mu waa to taale mu mu, ee koole mu adonto mu nii mu tamaa gyan su mu kpini, ke o barige mu kapatye mu to kese asa.

23 "Nu okumaa mu nii o man bu me ase mu, ee kusvu yile me su nii, nii okumaa mu nii o mæe kuvla ee kye me to mu, u yaase to nii."

*Nbwü libi kibwii
be loo nyimisa to
(Matiwu 12:43-45)*

24 "Fee nii kabwü libi kan lu nyimisa to mu, ee kpeee es naa ee kyaaboo ifuli su ee biti oboolekpa. Nu o man kan nye mu, ee towë sa mu n-yii ye, 'N biti n bwii kpee me kikpaara mu nii n lu kumu su mu.'

25 Maa ba mu o be wu fee ba foge kikpaara mu, lõjo kumu ato kumaa yila kyeekeyee.

26 Ke o bila naa taa nbwi libi asuno mu nii ba libi ba kyo mu tii mu n-yii su, ke ba kpee naa kyina tutu. Ke i yegye kanin nyimisa manja kakyina to ki nyita i kyo kanan mu nii o daa o du mu."

27 Yesu maa towë kanin mu, sakyo mu to oku ku diyya mu obule towë mu ye, "Kusee i gye sa onyi mu nii o kuvge fu, nii o sa fu mu kinyapu-kyu mu."

28 Amaa Yesu lee mu kono ye, "Kusee i gye sa bamu nii ba nu abwaaresin nii ba buu imu mu."

*Bee Biti Yesu O
Waa asin Kyinkyinsa
(Matiwu 12:38-42)*

29 Asa mu ba maa nye akyo bee tii su mu, Yesu towë ye, "Ndaga asa libi kakyina kanamu to bee taase bee biti asin kyinkyinsa, amaa mæe ye n waa sehn sa bamu, amoo lbwaare Otoowepu Gyona lee mu.

30 Fee kanan mu nii lbwaare yegye nii Gyona kyina o gye sinkaala sa Ninewe abi mu, kanin manja su nii me, Daadimaadi Obii-nyinsa gbaa n biti n ba waa lbwaare sinkaala sa ndaga asa kakyina numu to.

31 Nu lbwaare katale ake mu, Owura kyusa mu nii o kyina lu akpilige mu, ii biti o kusvu yile ke o bun ndaga kakyina numu to asa kopwe. Kpalie fee o lu kata-kata dulinyaa okaa o be nu Solomon mu nii o kyina o gye Isirayi owura mu kanyaasin. Amaa n towë fane ye n kyo Owura Solomon mu.

32 Nu katale ake mu Ninewe abi mu nii ba daa kyina didaa mu, bee biti ba kusvu yile tale fane ndaga asa numu to, ke ba bun fane kopwe. Kpalie fee sanja mu nii Gyona towë abwaaresin sa bamu mu, ba yegye alibi kiwaa. Amaa n towë fane ye n kyo Gyona mu.

*Fitila Kusun Sunsa
(Matiwu 5:15; 6:22-23)*

33 "Oku mee tuwa fitila o su ee yila katin mu nii kii biti ki baala, abees o taa waa kolobi to. Amaa ee taa gyaga kumu ogyagakpa mu, ke asa mu nii bee biti ba ba tuto mu, i baa i kii bamu to.

34 Fu ansi i gye fitila sa fu n-yii. Nu fu ansi i kan i boron mu, fu n-yii kpini gbaa gye fitila nii. Amaa nu fu ansi i man kan i boron mu, fu n-yii kpini gbaa bu kitentenbiri to.

35 Kanin su kii su ye odan, ke fitila mu nii o bu fu to mu ki man bilinji kitentenbiri.

36 Imu su fee nii fu n-yii kpini gye fitila, nii imu kibaafon ku man gye kitentenbiri mu, ii biti i baa i kii to gaa, fee fitila maa kii to ki nyaligee fane su mu."

*Yesu Pwii Farasii Abi
ye Nbara Akaapuru Mu
(Matiwu 23:1-36; Maki 12:38-40)*

³⁷ Sanja mu nii Yesu towē lōwe mu, Kafarasii-nyin ku tū Yesu ye, o ba ke maa mu ba boga gyii. Imu su o kpee nii maa mu ba naa boga bee gyii.

³⁸ Amaa i waa Kafarasii-nyin mu kananaku, fee Yesu maa man fwii mu abaa fee kanan mu nii anaana to i kaapu mu pooyi nii ee gyii.

³⁹ Toto nii Onyirupē Yesu mu towē mu ye, "Fane Farasii abi fale nii fen du, fen fwii nwe-bi ye ilape nmaa, amaa kumu to olon ye kensi payi libi i bola fane to.*

⁴⁰ Fane amelensipu nmu! Fan man nyi fee Ibwaare mu nii o poyt kumu kamaa ye otō to mu, kpini asin i tiri sa mu?

⁴¹ Amaa fan taa imu nii ibu fane nwe-bi ye ilape mu to sa atiripu, ke koto komaa kumu i waa kyirekyire sa fane.

⁴² "Fane Farasii abi fane laaku, lu fee fan barige fane adoo-gyito ntun kudu nii fan taa ketun kulon fen sa Ibwaare. Amaa fan kina fen mee gyii asin imu okpa su, nii fen mee biti Ibwaare. I dagaa fee fan daa kuwaan inumu, ke fan taa ketun kulon mu sa Ibwaare tii su.

⁴³ "Fane Farasii abi fane laaku, lu fee fen biti ikyunakpa kpare-kpare Gyiwu abi kabwaare-kole igyanekpa, nii fen biti beeree afwaala agya to ipula.

⁴⁴ "Fane laaku, lu fee fen du nin fee nkyan mu nii ba man daase imu fee nkyan, nii asa ba naa mu su yegē ba man nyi fee i gye nkyan."

⁴⁵ Nii nbara okaapuru onyipu ku lee kono ye, "Okaapuru, imu nii fi towe fale mu, fi saale ane gbaa ane tii su."

⁴⁶ Yesu lee kono ye, "Fane nbara okaapuru onyipu, fane laaku, lu fee fan taa isvula budusa mu nii i busin kasvla mu sula asa. Nii fane gbaa-gbaa fane fan mee taa kubaa-bi kulon gbaa kye bamu to.

⁴⁷ "Fane laaku, lu fee fan pooyi nkyan sa Ibwaare atowepu, nii fane naana ana i gye asa mu nii ba mao bamu mu.

⁴⁸ Imu su inumu i lee kaapu kesintin fee koto mu nii fane naana ana ba waa mu, fan kcole kyula. Lu fee ba mao Ibwaare atowepu mu nii fane mao fan pooyi bamu nkyan.

⁴⁹ Lu inumu su, nii Ibwaare towe lu mu kanyaasin to ye, 'N biti n sun me atowepu ye mi asunpu ba kpee bamu ase, ke ba mao me asa mu ake ke ba nyanalaa ansasa.'

⁵⁰ Imu su kusu bunte mu nii ki de sa asa mu nii ba mao mu atowepu mu nii ba kyuna kase su lu koo dulinyaa npili mu, ee

biti o taa kanin kusu bunte mu bunte ndaga asa libi kakyina nmu to.

⁵¹ Asa mu nii ba mao lu Abeli su naa fuu Sakariya mu nii ba mao mu kaswui ye kabwaare-sunkpa aye nsana mu, n towe fane kesintin fee, Ibwaare ii biti o taa amoɔpu mu kusu bunte mu o bunte fane ndaga kakyina to asa libi banimu.

⁵² "Fane nbara akaapuru anyipu, fane laaku, lu fee fan taa okpa mu nii asa bee biti ba bola su bu Ibwaare mu baala. Nii fane gbaa-gbaa fane fan man naa okpa maa su, nii fen tii bamu nii bee biti ba nate kumu su mu okpa."

⁵³ Yesu maa lu toto mu, nii Farasii abi ye nbara akaapuru ba piili bee pwii mu kenken, yegē bee taase mu asin lu ato gaalaagaa su,

⁵⁴ yegē ba gyoo fee bee biti ba nye mu kono to asin towesa aku mu nii i man dagaa ke ba kitaa mu.

12

*Fan Kii Fane N-yii Su Danbirasa
(Matiwu 10:26-33, 12:32, 10:19-20)*

¹ Sanja maaja to mu, asa mu ba maa nye akyo bee tii su, halu bee kyigya abaa ayaa su mu, nii Yesu piili ee towe mu abulapu ase, nii o gyankpaa ee towe ye, "Fan baa fan da fane n-yii su lu Farasii abi kebunbun ansi wuya ana su. Bamu akaapusa i du nin fee bodobodo kife tinsa.

² Kuta ku man bu to nii ki baala yegē ba mae ye ba bu, abee asiri ku man bu to nii i mae ye i lu ifuli.

³ Imu su asin kumaan mu nii fu towe kitentenbiri to mu, kayi kaké mu ii biti i lu ifuli, nii asin mu nii fu-kuli waa kusu to obu to mu, bee biti ba taa imu da kibonbon."

⁴ Nii Yesu kyaga su towe ye, "Me kyemine ana, fan man sile bamu nii bee taale mao kayi-wule, nii imu kamaa mu ba mae bila taale waa kumu sehn.

⁵ Amaa n biti n kaapu fane omu nii i dagaa ye fan sile. Fan sile omu nii ee taale mao fane kayi-wule ke o bila taa fane waa folon to. N towe fane fan sile mu.

⁶ "Afine i gye langba kyigya? Kobo anyo i taale soɔ bamu anuu. Amaa n mae tan bamu oku su.

⁷ Halu fane kumu to inyini kpini gbaa Ibwaare nyi imu kono. Imu su fan man waa kufuu, lu fee fan gye akpari fan kyo alangba ngibin-ngibin.

⁸ "N towe fane ye, okumaa mu nii ee towe sakyo to ye o gye me lee mu, me, Daadimaadi Obii-nyinsa gbaa n biti n towe Ibwaare nboo ansi to ye o gye me lee.

* 11:39 11.39 Bee waa inumu ba su bee pina asa fee bee taa bamu nkolo kpini bee sun Ibwaare.

⁹ Amaa ɔkumaa mu nii o kina me sakyo to mu, ngbaa me n biti n kina mu lbwaare nboɔ ansi to.

¹⁰ "Nii ɔkumaa mu nii ee towe asin libi ee yii me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu, lbwaare i taale taa kee mu, amaa ɔkumaa mu nii ee towe asin libi ee yii Kayaayu Kyirekyire mu, lbwaare mee ye o taa kee mu.

¹¹ "Nii ba kan biya fane Gyiwu abi kabwaare-kwle ɔgyanekpa abilisa, abee awura abee ɔsuwole alonpu ansi to mu, fan man kan fe nfere kanan mu nii fen biti fan lee fane asin mu kono, abee asin mu nii fan towe.

¹² Lii fee Kayaayu Kyirekyire mu ii biti o kaappu fane asin mu nii fan towe sanja manja."

*Kijasan Lii Afulee Wuya
Omelenisipu Kv Sv*

¹³ Nii sakyo mu to ɔku towe Yesu ye, "ɔkaappu, towe sa me-daa ke o yege maa mu a barige kapatiyen mu nii ane-se wu yege sa ane mu."

¹⁴ Nii Yesu lee kono ye, "ɔnyun, animu i yii me asin ogiyipu abee kapatiyen ɔbarigepu?"

¹⁵ Nii o kyaga su towe bamu ye, "Fan kui danburasa ke fan baa fan da fane n-yii su lu kensi payi libi su. Lii fee nyimisa nkpa man gye mu ato damante mu nii o su mu."

¹⁶ Nii o bo bamu kijasan kinumu ye, "Afulee wuya ku su ndoo nii ki waa agyito gaa.

¹⁷ ɔnyun mu fe nfere fee, 'Nene nii n biti n waa? N man su katin mu nii n taa me agyito animu kpini waa.'

¹⁸ "Nii o towe ye, 'Fale nii n biti n waa. N biti n nyita me agyito iwaakpa mu, ke n lɔnɔ waa imu alala-alala. Ke n taa me adco-gyito ye me ato kpini waa tuo.'

¹⁹ Nii n biti n towe sa me n-yii ye, "Fu su ato damante nii i de sa fu nsu-nsu. Kanin su fuute ke fu gyii, ke fu nuu ke fu gyii fu ansi."

²⁰ "Amaa lbwaare towe mu ye, 'Omelenisipu nimu, kagyanbwem nimu fo nkpa ii biti i lu fu abaa to. Nii ato mu nii fu kuvla sa fo n-yii yila mu ii biti i bilinji animu lee?'

²¹ Nii Yesu towe ye, "ɔkumaa mu nii ee kuvla ato ee yila ee sa mu n-yii, nii lbwaare ase bire o man gye ato wuya, fale nii ii biti i waa mu."

*Nye Kikɔɔle-gyii
lbwaare To
(Matiwu 6:25-34)*

²² Nii Yesu towe mu abulapu ye, "Kanin su nii n towe fane ye, fan man fe nfere li kakyina kinumu to ato tirisa fee ato mu

nii fen biti fan gyii, abee ato mu nii fan nye bun fane n-yii su.

²³ Nkpa i tiri i kyo agyito, kanun nii kayi-wole gbaa ki tiri kui kyo ato bunsu.

²⁴ Fan taa fane ansi kui nbwiibi, ba mee duu nii ba mee tue, nii ba mee su abu ke ba kuvla bamu agyito yila, amaa lbwaare i kui bamu su. Fan man gye akpari fan kyo nbwiibi?

²⁵ Fane animu lii mu kayiyees su nii ee taale taa kake kolon tii mu nkpa su?

²⁶ Nii fan maa mee taale waa ato pii animu mu, mine waa nii fen yiyees asansa su?

²⁷ "Fan kui kanan mu nii iyu ntutole i du, i mee sun nii i mee luu ataa i sa imu n-yii. Amaa n towe fane fee, Owura lala Solomon maa mu ato danburasa kpini gbaa mu, o man taale nye ato bunsu danburasa fee ntutole mu.

²⁸ Fane kikɔɔle-gyii pii wuya ana, nii i kan i gye fale nii lbwaare i bun afitiri to ntutole mu nii i bu to ndaga ke oke ba taa tuo fulon to mu, mine i waa nii lbwaare mee ye o sa fane ato bunsu?

²⁹ Fan man yege fane nkolo i baa i gyan ato mu nii fen biti fan gyii abee fan nuu mu su, fan man yege inumu i togoɔ fan.

³⁰ Lii fee bamu nii ba mee sun lbwaare mu, i fe inumu ana kpini nfere. Nii fane-Se lbwaare nyi fee inumu ana kpini i tiri fane.

³¹ Amaa fan kui biti lbwaare kuwura-gyii mu, ke o sa fane inumu kpini tii su."

³² Nii Yesu bula towe ye, "Kubu pii, fan man waa kufuu, lii fee i bola fane-Se lbwaare ansi fee o waa fane awura-bii mu kuwura-gyii to.

³³ Fan fe fane npatiye kpini, ke fan taa afulee mu sa atiripu. Fan nye afulee mu nii i mee ye i louwe mu yila ssuu, ntin mu nii oyu mee ye o taale nin tiri to, nii taburita mee taale nyita imu mu.

³⁴ Lii fee ntin mu nii fo kapatiyen ki bu mu, tuto nii fu nkolo gbaa ki bu.

Fan Kuvla Fane N-yii

Fan Gyoo

(Matiwu 24:45-51; Maki 13:32-37)

³⁵ "Fan kuvla fane n-yii kurisu fan gyoo, ke fan yege fane iftila i baa i kui to.

³⁶ Fee ayaafole ba maa gyoo bamu-nyiripe o li kikyif to ba, nii o kan ba da kebuno mu, ke ba nye tigi mu bilen.

³⁷ Ayaafole mu nii bamu-nyiripe ba tu bamu yege ba te ba gyoo mu, bamu ansi ii biti i gyii. N towe fane kesintin fee ee biti o kuvla mu n-yii ke mu gbaa-gbaa mu o taa agyito naa yii bamu ke ba gyii.

³⁸ Ayaafole mu nii bamu-nyiripe ba tu bamu kagyanbwem kiyiridi nsana abee

kubwayike yegē ba kubla ba gyoo mu mu, bamu ansi ii biti i gyii.

³⁹ Amaa fan baa fen nyi fee, nu kikpaara wuya daa o nyi saja mu nu oyu ii biti o be yuuri nin, naafco o mēe ye o yegē ba be boyi loo mu kikpaara su.

⁴⁰ I dagaa fee fane gbaa fane fan kubla fane n-yii fan gyoo. Luu fee me, Daadi-maadi Obii-nyinsa mu n biti n ba saja mu nu fan mēe fe me kiba mu nfeere.

⁴¹ Nu Pita taase ye, "Onyuripe, ane nuu fi booo kujasan kanimu fiu sa abee okumaa nimu?"

⁴² Nuu Onyuripe lees kono ye, "Animu bire i gye kiyaafole mu nu o su kesintin ye kanyaasun? Mu i gye omunu mu-nyuripe taa mu ayaafole waa mu abaa to, ye o sa bamu agyito saja mu nuu i dagaa.

⁴³ Kensi-gyii i gye sa kiyaafole mu nu mu-nyuripe ba tu mu yegē ee waa kanin.

⁴⁴ N towe fane kesintin fee mu-nyuripe mu ii biti o taa mu kapatuyekpini-kpini waa mu abaa to.

⁴⁵ Amaa a taa fee nuu kiyaafole mu kan towe mu n-yii fee, 'Me-nyuripe ii biti o kyeesree!' Nuu o piili ee dayi mu-nyuripe ayaafole ye abite, nuu ee gyii nuu ee nuu bvu bire,

⁴⁶ kanin kiyaafole maaja mu-nyuripe ii biti o be purigi mu saja mu nu o man fe nfeere fee ee biti o ba, ye saja mu nu o man nyi su. Mu-nyuripe mu biti o tije mu kubkyukyuu, ke o bunte mu kusuu fee kanan mu nuu ee bunte asu to olun wuya ana kusuu mu.

⁴⁷ "Kiyaafole mu nuu o nyi kuto mu nu mu-nyuripe ii biti, nuu o man kubla mu n-yii o waa kuto mu nuu ee biti mu, bee biti ba tije mu kubkyukyuu gaa.

⁴⁸ Amaa omunu o man nyi nuu o waa ato mu nuu i dagaa kusuu bunte mu, bee biti ba tije mu pii. Luu fee okumaa mu nuu ba sa mu gaa mu, bee biti ba kooole gaa lu mu ase. Nuu okumaa mu nuu ba taa gaa waa mu kibaa to mu, bee biti ba kooole kubko lu mu ase."

*Luu Yesu Su Mu Asa
Bee Barige To
(Matiwu 10:34-36)*

⁴⁹ "N ba nuu ye n ba yegē fulon o dees kase su, naafco n daa n biti gbaa fee fulon mu tees i dees.

⁵⁰ Awurufo lala ii biti i munla me, nuu i tooco me gaa fee i ba ke i ba kyuu.

⁵¹ Fen nyi fee keyuula nuu n biya kase su? Ayee, n towe fane ye nbarige to nuu n biya.

⁵² Luu ndaga i su ii kpee mu, kikpaara kublon su mu, asa anuu bee biti ba barige to ye abaa, ke asa asá ba ko ye asa anyo, ke asa anyo ba ko ye asa asá.

⁵³ Nbarige to ii biti i ba ose ye obii-nyinsa nsana, obii-nyinsa ye ose nsana, onyi ye obii-kyusa nsana, obii-kyusa ye onyi nsana, osaa-kyusa ye osaa nsana, osaa ye osaa-kyusa nsana."

*Ato mu Nuu Ibwaare
ii Waa Mu Kase kunu
(Matiwu 16:2-3)*

⁵⁴ Yesu towe sakyō mu ye, "Saja komaa mu nuu fen wu kabwaare wule maa gyaga kyowē kittey mu, opula maaja to nuu fen towe ye, 'Bulayi ii biti o daa,' nuu ee daa.

⁵⁵ Nuu afuu a daa a lu akpilige mu fen towe ye, 'Kududu kii biti ki waa,' nuu i waa.

⁵⁶ Fane kebunbun ansi wuya ana fen taale fen kii kase ye susu fen kaapu imu kase. Nuu minē i waa nuu fen mēe taale bui ato mu nuu Ibwaare ii waa nbūnbū nimu kase?

⁵⁷ "Minē waa nuu fen mēe taale tale fane n-yii bu kuto mu nuu ki buroñ ke fan waa?

⁵⁸ Nuu oku kan pwi fu, nuu faa mu fen kpee asin ogiipka mu, kpan fu n-yii ke faa mu fan towe lojč abaa ɔkpa to poyi ke fan fuu tutu. Nuu i man gye kanin bire, ee biti o taa fu naa sa asin ogiyipu ke o bun fu kwpwe, ke o taa fu naa sa obu otipi, ke moç mu o taa fu naa tii obu.

⁵⁹ N towe fu fee fii biti fu sii obu maaja to, naa fuu saja mu nuu fii biti fu ka kuko mu kpini-kpini."

13

*Fan Man Kan Yegē Alibi
Kiwa, Fen Biti Fan Wu*

¹ Kanin saja maaja to asa aku ba ba towe Yesu ye Galile abi aku ba taa atobwaaya ba bee lees saraga bee sa kabwaare-sunkpa aye mu to. Nuu Paleti yegē nuu ba moç bamu, nuu bamu nkalan i buga ye atobwaaya nkalan maa to.

² Yesu lees kono ye, "Fan nyi fee kanin Galile abi maaja awurufo mu nuu ba gyii mu, i kaapu nuu fee ba gye alibi awaapu ba kyo Galile abi kpini?

³ Ayee! N towe fane ye nuu fan man kan lees fane n-yii lu alibi to bire, fane gbaa fane biti fan wu fee bamu.

⁴ Abee asa kudu aburuwa mu nuu Silon kubansuru kyuna tye bamu su nuu ba wu mu, i kaapu fee bamu i kyuna waa alibi ba kyo asa mu nuu ba bu Gyerusalem kpini saja maaja?

⁵ Ayee! N towe fane ye nuu fan man kan lees fane n-yii lu alibi to bire, fane gbaa fane kpini feen biti fan wu fee bamu."

⁶ Tuto nuu o bo bamu kujasan nimu ye, "Onyin ko i kyuna duu figi oyu mu kudoo to, nuu o kpee o naa biti kumu abi amaa o man nyee.

⁷ Nu ɔ tɔwɛ ɔnyin mu nu εε kι kudɔɔ mu su ye, 'I waa fee nsu nsa ndee n maa ba n ba biti abi oyu nmu su yegɛ n mɛɛ nyɛ. Nje kumu tuv! Mîne nu kι yile ki waa kase nimu su?'

⁸ Nu ɔnyin mu lee kono ye, 'Onyiripɛ yegɛ kumu ke ki yile kesu kolvn tii su. N biti n kuu kyaabɔɔ kumu ke n waa kumu atɔbwaaya ibini.'

⁹ Nu kι kan soyi abi kesu kakv mu, i bvrɔn, nu kι kan kι man soyi bire ke fu nje kumu tuv.'

Yesu Kyɛ Boobi Kyiisa Kake Fvutesa Ake

¹⁰ Kake fvutesa ake kv Yesu i kaapu kabwaare-kule ogyanɛkpa kv.

¹¹ Nu ɔkyi mu nu kabwui libi ki bilinjaa mu waa boobi nsu kudu aburuwa mu bu tuv. Kabwui libi mu bire mu munja nu ɔ mɛɛ taale teɛnɛ to kpini-kpini.

¹² Yesu maa wu mu mu, ɔ tι mu ba ansi to nu ɔ tɔwɛ mu ye, 'Okyi, fu nyɛ alanfya.'

¹³ Nu ɔ taa mu abaa gyaga mu su, nu opula manja to ɔkyi mu kyiigi to, nu ɔ yin lbwaare.

¹⁴ Lii kanan mu nu Yesu kyɛ ɔlɔpu kake fvutesa ake mu su mu, Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanɛkpa ɔbilisa mu nyɛ agbu nu ɔ tɔwɛ asa mu ye, 'Nke nsiye i gye kusun nke, imu su fan ba kanin nke manja to ke ba kye fane alo, man gye kake fvutesa ake.'

¹⁵ Nu Onyiripɛ Yesu lee mu kono ye, 'Fane kebunbun ansi wuya ana! Fane animu i mɛɛ saajɛ mu naate-nyinsa abɛɛ mu kuruma kake fvutesa ake, nu ɔ mɛɛ su mu ee kpee εε sa mu nkyu?

¹⁶ Okyi nimu gye Abraham kanaana-bii mu nu Siaane ɔmīna mu nsu kudu aburuwa. Mîne waa nu i man dagaa maa nyɛ kamolige kake fvutesa ake li kvtɔ mu nu ki nyita mu su?'

¹⁷ Maa tɔwɛ fale lɔwɛ mu, nu ipeeli i kitaa mu akisipu kpini. Amaa asa mu bire ansi i gyii li adangana damante mu nu ɔ waa mu su.

Oyu kibi pii kijasan (Matiwu 13:31-33; Maki 4:30-32)

¹⁸ Nu Yesu taase ye, "Nene nu lbwaare kuwura-gyii mu ki du? Mîne nu n biti n taa kumu kaala?

¹⁹ Ki du nñ fee gowa kibi mu nu ɔdɔɔru taa du mu kudɔɔ to nu kι dan bilinj oyu, nu nbwiibi bee ba bee kyina kumu n-yaabi su."

²⁰ Nu ɔ bilaa bwii taase ye, "Mîne nu n biti n taa lbwaare kuwura-gyii mu kaala?

²¹ Ki du nñ fee kife tinsa mu nu ɔkyi taa buga kyagile bodobodo nnyifo

damante to, ke kife tinsa mu ii yegɛ nnyifo manja kpini i tin."

Kebuno pii mu (Matiwu 7:13-14, 21-33)

²² Nu Yesu maa kpee Gyerusalem mu, o bɔla nde ye nde-bii mu su εε kaapu abwaaresin.

²³ Nu ɔku taase mu ye, "Onyiripɛ, amoo asa gberɛe ii biti ba ba nye kamolige?"

Nu ɔ tɔwɛ bamu ye,

²⁴ "Fan kpan fane n-yi kenken ke fan bɔla kebuno-bii mu to loo to. N tɔwɛ fane ye asa gaalaagaa bee biti ba kpan bamu n-yi, amaa ba mɛɛ ye ba taale."

²⁵ Nu kikpaara wuya kan kvsu tii kebuno mu, fen biti fan ba yile kewusuno fen daa ɔpvn yegɛ fen kule ye, 'Onyiripɛ tigi kebuno sa ane.'

"Amaa ee biti ɔ lee kono ye, 'N man nyi fane, n man nyi katin mu nu fan lu.'

²⁶ "Fen biti fan tɔwɛ ye, 'Anaa fu i buga gyii, nu an buga nuu, nu fu kaapu ane nde to.'

²⁷ Amaa ee biti ɔ tɔwɛ fane ye, 'N man nyi fane abɛɛ katin mu nu fan lu. Fane alibi awaapu kpini fan lu me ase!'

²⁸ Saŋa mu nu fen biti fan wu Abraham maa Isaki ye Gyekobu ye lbwaare atɔwepu mu kpini, ba maa bu lbwaare kuwura-gyii mu to, nu fan man nyɛ ɔkpa loo to mu, tuv nu fen biti fan su ke fan we fane anyi to.

²⁹ Asa bee biti ba li kyowɛ kilu ye kyowɛ kitye, ke akv ba li adii ye akpuligɛ, ke ba ba kyina bamu tkyunapka lbwaare kuwura-gyii kensi-gyii ngyaŋe mu to.

³⁰ N tɔwɛ fane kesintyin ye bamu nu ba bu kamaa mu akv, bee biti ba ba gyankpaa, nu bamu nu ba gyankpaa mu moɔ akv bee biti ba sii kamaa."

Yesu Su Sa Gyerusalem Abi (Matiwu 23:37-39)

³¹ Saŋa manja to nu Farasii abi akv ba Yesu ase ba tɔwɛ mu ye, "Lii nfu kpee katin kv. Lii fee Owura Herodi ii biti fee o moɔ fu."

³² Nu ɔ lee kono ye, "Fan kpee naa tɔwɛ kanin gboogboo mu ye, n biti n gya nbwui libi ke n kye asa ndaga ye okɛ ke kake sasapu mu n lɔwɛ me kusun."

³³ Nu kanan kumaa su mu, i dagaa fee n maa kyaga me ɔkpa su n kpee ndaga ye okɛ ye kake sasapu. I waa nene, Gyerusalem i gye kade mu nu bee biti ba moɔ lbwaare atɔwepu.

³⁴ "O Gyerusalem abi, Gyerusalem abi, fane mu nu fan moɔ lbwaare atɔwepu, nu fan tuv bamu nu lbwaare sun fane ase mu abuu. N kpan me n-yi saŋa kumaa fee n kʊla fane waa me otɔ to fee kanan mu

nii kakyaase-nyi maa boga mu-bii ana mu atee to mu. Amaa fan mee sa me okpa!"

³⁵ Kii, fane kabwaare-sunkpa aye kii biti ki sii ki de kikpan sa fane. N towe fane, fane man bila ye fan wu me kake aki, naa fuu sanja mu nii fen biti fan towe ye, "Kusee i gye sa omuni o ba Onyiripe lbwaare kiti to su."

14

Yesu Kyé ɔlɔpnu Ku

¹ I baa fee kake fwutesa ku nii Yesu kpeee Farasii abi obilisa ku aye o naa gyii, yegese bee peete mu fee ee biti o nyita Gyiwu abi nbara mu.

² Nii onyin ku bu mu ansi to tuo, ee loo kyankpan.

³ Nii Yesu taase nbara akaapuru anyipu mu ba maa Farasii abi mu ye, "Okpa de ffee a kye oku kake fwutesa ake abee a man kye?"

⁴ Amaa ba man towe sehn nii Yesu kitaa onyin mu, kye mu, nii o yegese mu, nii o nate.

⁵ Nii o taase bamu ye, "Fee nii fane oku su kebib abee naate-nyinsa nii o tiye kitiribo to kake fwutesa ake mu, fu mee ye fu lee mu?"

⁶ Amaa ba man taale lee imu kono.

Biya Fu N-yii Kase

⁷ Yesu maa wu fee asa mu nii ba tu bamu ogiyikpa mu bee jmaare ikyunakpa kpare-kpare mu, nii o bo bamu kijasan nimu ye,

⁸ "Fee nii oku kan tu fu mu kikyiffo to mu, man naa kyina okyinakpa kpare, akwto fee o tu osa kpare mu nii o bila o kyo fu.

⁹ Ke emu nii o tu faa mu mu, o ba towe fu ye, 'Taa fu kagya sa onyin nimu.' Toto nii fii biti fu taa ipeeli naa kyina katin mu nii o man su beerees.

¹⁰ Amaa nii oku kan tu fu mu, naa kyina katin mu nii ki man su beerees, ke o ba towe fu ye, 'Kyemine, ba kyina kagya kpare su nfu.' Sanja mu, fu nye beerees li fu tooomaana mu nii o da kibaa tu mu ase.

¹¹ Li fee okumaa mu nii o kusaa mu n-yii susu mu, lbwaare ii biti o biya mu kase, nii okumaa mu nii o biya mu n-yii kase mu, lbwaare ii biti o kusaa mu susu."

¹² Toto nii Yesu towe emu nii o tu mu mu, mooy ye, "Nii fu kan tu asa ye ba be gyii kakyiwape abee kalaatipwe agyito mu, man kan waa fu tu fu kyemine ana abee fu-daa abee fu kuvpu ana abee afulee wuya ana mu nii ba te tiri fu mu. Nii fu kan waa kanin mu, akwto fee bee biti ba tu fu gbaa fu ba bamu lee to ke i ka fu kuko.

¹³ Amaa nii fu kan duja kensi-gyii agyito mu, tu atiripu ye aboobi ye amugule-mugule ye agyaatanapu,

¹⁴ ke fu nye kusee, lii fee bamu i mee taale ka fu kuko. Nii lbwaare ii biti o ka fu kuko sanja mu nii akyirekyirepu bee biti ba kuso li lewu to mu."

Kijasan Li Asa Mu Nu Ba Kina Kensigi Agyito Mu (Matiwu 22:1-10)

¹⁵ Nii bamu nii maa bamu ba te bee gyii mu oku maa nu asin mu, nii o towe Yesu ye, "Kusee i gye nyimisa mu nii ee biti o gyii lbwaare kuwura-gyii mu to."

¹⁶ Nii Yesu lee mu kono ye, "Onyin ku i duja kensi-gyii agyito nii o tu asa damante ye ba be gyii.

¹⁷ Sanja mu maa fuu fee ba be gyii mu, nii o sun mu kyaafole ye o naa towe asa mu nii o tu bamu mu ye, ba waa koto kumaa luse, imu su ba ba.

¹⁸ "Nii bamu kpinu ba piili bee towe asin bee lee bamu n-yii. Ogyankpaapu mu ye, 'N dan sooo kase nin, nii i daaga fee n naa kii kumu, imu su n kule fu nin n mee ye n taale ba.'

¹⁹ "Nii oku mooy bila ye, 'N dan sooo inaate-nyinsa kudu nin, nii n dan kpee n naa taa bamu dco kii, imu su n mee ye n taale ba.'

²⁰ "Nii oku mooy bila ye, 'N dan kili okuyi nin, n mee ye n taale ba.'

²¹ "Nii kyaafole mu taa asin mu ba towe mu-nyiripe. Nu kikpaara wuya mu nye agbu, nii o sa mu kyaafole mu kono ye, 'Bilen, kpee kade mu to agbeni su ye ikpa-bi naa biya atiripu ye aboobi ye agyaatanapu ye amugule-mugule wuya ana.'

²² "I man kyerees nii kyaafole mu ba towe mu ye, 'Onyiripe n waa fee kanan mu nu fu sa kono mu, amaa ikyinakpa san i bu to.'

²³ "Nii onyiripe mu bwii towe mu kyaafole ye, 'Kpe ikpa mu nii ii kpee nde su, ye ndco ana to, ke fu yegese ba ba ke me kikpaara ku bola.'

²⁴ N towe fane fee, asa mu nii n tu bamu Sososi mu oku mee ye o daa me kensi-gyii agyito mu kii.'

Krisito Obuupu Kasvla Mu Gbaa-gbaa Oyu laasa (Matiwu 10:37-38)

²⁵ Yesu maa kubu damante kuko ba maa naa mu, nii o biliin towe bamu ye,

²⁶ "Nii oku kan ee ba me ase, nii o mee biti me o kyo mu-se ye mu-nyi, mu-ka ye mu-bii ana, mu-daa ana ye mu-supu ana, apukuyi ye apuunyn, halu mu gbaa-gbaa mu nkpa dee, o mee taale waa me obuupu.

27 Nii okumaa mu nii o mae svla mu oyuluasa,* ke o buu me mu, o mae taale waa me obuupu.

28 "Fee nii fane oku ii biti o poysi kikpaara lala mu, nene nii ee waa? Poysi ke o piili mu o mae gyankpaa kui mu afulee mu nii ee biti o taa poysi, ke o wu fee mu afulee mu ii biti i fuu kipoyi mu abee i mae ye i fuu?"

29 Nii akwaa ee piili opore gyankpaa, nii o man taale luwe mu, okumaa mu nii o wu kumu mu, ee biti o njemase mu ye,

30 'Odunwura nimu piili kikpaara kipoyi amaa o man taale poysi luwe.'

31 "Abee owura mao, nii maa owura ku bee biti ba ba ko, nii o mae kyuna kui to ye e taale taa mu anaakopu ngbin kudu naa gyanja owura banban mu maa mu anaakopu ngbin adunyoo?

32 Nii o mae taale ko ye mu mu, ee biti o lee asa sun oбанban mu ase saja mu nii o san o bu kata-kata, ke o taase kanan mu nii ba waa ke keyuula ki ba bamu nsana.

33 Kanin okpa kuluon manja su, okumaa mu nii o man yege koto kumaa mu nii o su mu, o mae taale waa me obuupu.

34 "Nfole i bvrcon, amaa nii nfole okon kan luwe mu, minne kuto nii bee biti ba taale taa waa ke i bila i waa okon?"

35 I man su kyaare sa koto ku kilojo, amao bee taa kyeege foyi. Okumaa mu nii o su asu mu, o nu."

15

*Kabulvpu foyisa mu kijasan
(Matiwu 18:12-14)*

1 Kakaaku nii lenpoo akoolepuru ye alibi awaapu ba ba sare bee nu Yesu ase.

2 Nii Farasii abi ye nbara akaapuru bese kolite ye, "Onyin nimu i koole alibi awaapu halu maa bamu bee buga bee gyii."

3 Toto nii Yesu bo bamu kijasan kinumu ye,

4 "A taa fee nii fane to oku kan o su nbulvpu kififa ke bamu to okulon o foyi. Nii o mae ye o yege adikpano ye akpano mu astiri to, ke o nate biti omonti o foyi mu naa fuu saja mu nii ee biti o wu mu?

5 Nii o kan wu mu mu, i yege nii mu ansi i gyii, ke o taa mu gyaga mu abaakpan su,

6 ke o taa mu ba kewu. Ke o tu mu kyemine ana ye mu kikpaara su abi sare, ke o towe bamu ye, 'Fan ba tii me su ke i gyii ansi, lu fee n wu me kabulvpu mu nii o foyi mu.'

7 N towe fane kesintin, okpa kuluon manja su kensi-gyii kii biti ki baa ku bu susu, fee alibi owaapu kuluon maa kyeege mu nfeere i kyo gaa fee esa adikpano ye akpano mu

nii bee kui bamu n-yii fee bamu ikpa i kyigii nii i man tiri fee ba kyeege bamu nfeere.

Kefulee kederebi foyisa mu kijasan

8 "Abee a taa fee okyuu ku mu nii o su gbiti nderebi kudu nii imu kuvkulon foyi. Nii o mee tuwa fitula ke o foge kikpaara kui biti kumu naa fuu saja mu nii ee biti o wu kumu?

9 Nii o kan wu kumu mu, ee tui mu kyemine ana ye mu kikpaara su abi ba sare to, ke o towe bamu ye, 'Fan ba tii me su ke i gyii ansi, lu fee n wu me kederebi mu nii ki foyi mu.'

10 N towe fane kesintin fee, okpa kuluon manja su kensi-gyii ii biti i baa i bu lbwaare nbo ase fee alibi owaapu kuluon maa kyeege mu nfeere."

Kebii foyisa mu kijasan

11 Nii Yesu kyaga su ye, "Onyin ku kyuna o bu to nii o su nbii-nyinsa-bii anyo.

12 Nii kebii ase mu towe mu-se ye, 'Me-Se, barige fu kapatye mu kpini to ke fu taa me lee sa me.' Imu su, mu-se barige kapatye mu to ntun nya sa bamu.

13 "Nke gberere kamaa to mu, kebii ase fe mu kapatye mu kpini, kuvula kusu loo to kpee osuwule ku su kata-kata. Toto nii o naa gyii mu afulee mu kpini kusubio to luwe.

14 Saaja mu nii o gyii mu afulee mu kpini luwe mu, nii akon damante a tuye osuwule manja su kpini, nii kitiri fufuli ki kitaau mu.

15 Imu su o kpee naa waa kusun sa kase manja su ode-bi ku mu nii o taa mu fee o kui mu akuuri su.

16 Ee biti agyito mu nii akuuri bee gyii mu kigyi, amaa o man nye.

17 "Saaja mu nii mu nfeere i ba mu to mu, o towe sa mu n-yii ye, 'Me-Se adiooru mu kpini agyito a gbigi bamu, yege n bu nfiu n biti n wu akun lewu.'

18 N biti n kusu bwii kpee nse ase ke n naa towe mu ye, Nse, n waa lbwaare ye fu alibi.

19 Imu su n man bila dagaa gbaa fee fu tui me ye fu-bii, taa me waa fee fu adiooru mu to oku.'

20 Kanin su o kusu yiil su bwii ee ba mu-se ase.

"Amaa saja mu nii o dan san o bu kata ye kewu mu, mu-se wu mu, nii o wu mu kowee. Nii o sile naa gyanja mu-bii mu, nii o baari mu to.

21 "Nii kebii mu towe mu-se ye, 'Nse n waa lbwaare ye fu alibi. Nii n man bila dagaa gbaa fee fu tui me ye fu-bii.'

22 "Amaa nii mu-se towe mu ayaafole ye, 'Fan waa bilen! Fan taa kitaau kpare ba bun

* 14:27 14:27 Oyu laasa mu yile sa awurofo ye lewu.

mu, fan lee kepini ba waa mu kibaa-bi to, ke fan waa mu asibita.

²³ Ke fan naa kitaa naate bonbi-nyunsa mu ba mao ke a gyii, ke a kyaa gyii ane ansi.

²⁴ Lui fee mi kebii-nyunsa-bii numu daa mu bu nii, nii o bwii kyinji, o foyi nii, nii n bwii benti mu.' Toto nii ba piili bee gyii bamu ansi.

²⁵ "Sanja maa to mu yegē obii bulisa ase mu bu ndoo to. Maa lui ndoo ee ba nii o be tiri kewu to mu, o nu ibon ye kakaya i maa kpira mu-se kikpaara su."

²⁶ Imu su o tu mu-se ayaafole mu to oku, nii o taase mu koto mu nii kii waa.

²⁷ Nii o lee kono ye, 'Fu-supu i bwii ba, nii fu-se mao mu naate bonbi-nyunsa mu. Lui fee fu-supu bwii ba kewu ye kumu nkpa ye alafiyta.'

²⁸ "Toto nii odaa mu nyi agbu ye o man bila ye o loo kikpaara su. Kanun su mu-se lu kpeee naa towe waa mu ye o loo ba.

²⁹ Amaa o lee mu-se kono ye, 'Kii! Nsu unumu kpini n maa sun fu fees kinye. Nii n man kina fu kono kunu. Mine koto nii fu puita sa me? Fu man sa me halu kabwuu gbaa ke maa me kyemine ana a mao gyii ane ansi.

³⁰ Amaa fu kebii-nyunsa numu mu nii o naa nyita fu kapatiye lui akyii gyaga su, nii o naa bwii ba kewu mu, fu mao naate bonbi-nyunsa sa mu.'

³¹ "Nii ose mu lee kono ye, 'Mi-bii, fu bu me ase nfi saja kumaa, nii koto kumaa mu nii n su mu gye fu lee nii.

³² Imu su yegē i waa ane okon ke a kyaa gyii ane ansi, lui fee fu-supu numu daa mu nii, nii o bwii kyinji, o foyi nii, nii n bwii benti mu.'"

16

Okiisupu Mu Nii Mu Ansi A Tin Mu Kijasan

¹ Yesu towe mu abulapu ye, "Ato wuya ku i kyina o bu to nii o su okuisupu mu nii ee kii mu kapatiye su. Nii ato wuya mu nu fee okuisupu mu ii nyita mu kapatiye.

² Imu su o tu mu nii o taase mu ye, 'Mine asin mu nii n lu fu so fal? Taa me kapatiye mu nii n taa waa fu kubaa to mu kpini biya me, ke fu karage imu kono sa me, lui fee fu man bila ye fu kii me kapatiye su.'

³ "Nii okuisupu mu fe nfereye ye, 'Nbiunbu nene nii n biti n waa? Me-nyiripe u kcole mi kusun ee lui me ase, nii n man bwlun ke n waa kase kukuu kusun, nii i su me ipeeli ye n naa kule.'

⁴ N yi kanaan mu nii n biti n waa nii kusun mu ki kan lui me kibaa to mu, asa bee biti ba kcole me bamu akpaara su.'

⁵ "Imu su o tu mu-nyiripe akoo wuya ana nii o taase ogyankpaaru mu ye, 'Me-nyiripe kuko afine nii fu su?'

⁶ "Nii o lee kono ye, 'N su kuko olifu nfo galon alifa aburuwa.'

"Nii okuisupu mu towe mu ye, 'Kcole fu owole, ke fu kyuna bilen ke fu kyuroo ana.'

⁷ "Nii o taase onyosapu mu ye, 'Afine kuko nii fu su?' Nii o lee kono ye, 'Akyembee iboota kagbin kulan.'

"Nii o towe mu ye, 'Kcole fu owole ke fu kyuroo aduburuwa.'

⁸ "Ato wuya mu ba yun okuisupu mu nii mu ansi i tun fee maa su kanyaasun. Lui fee kanun nii dulinyaa numu to asa ba su kensi tin kikyo bee waa asa i kyo kanan mu nii lbwaare asa ba su bee waa asa mu."

⁹ Nii Yesu kyaga su towe ye, "Fan taa fane dulinyaa to ato kye asa to biti akyemine sa fane n-yyi, nii i kan ba fee ato mu sanja i kyon mu, lbwaare ii biti o kcole fane ba nkpa kakpaa to."

¹⁰ "Omu nii ee gyii kesintin ato gberes su mu, o bila ee gyii kesintin ato kikyo su. Nii omu nii o mee gyii kesintin ato gberes su mu, kanun maa nii o mes ye o gyii kesintin ato kikyo su."

¹¹ Imu su nii fu mee gyii kesintin dulinyaa ato su mu, anumu ii biti o taa lbwaare kuwura-gyii mu ato mu nii i man su okaa mu waa fu abaa to?

¹² Nii fu mee gyii kesintin oku kapatiye su mu, lbwaare mae ye sa fu mu ato mu nii o da ye o sa fu mu.

¹³ "Kiyaafole kulan mes taale sun anyiripe anyo. Nii i kan ba kanun mu, ee biti o kisi oku ke o ba ee biti oku, abees ee biti o baa ee sun oku ke o kina oku. Fen mee taale sun lbwaare ye afulee."

Yesu Kaapu asa akv

(Matiwu 11:12-13, 5:31-32; Maki 10:11-

12)

¹⁴ Farasii abi mu nii bee biti afulee gaa ba maa nu inumu kpini mu, ba gbeelies Yesu.

¹⁵ Nii o towe bamu ye, "Fane banumu i gye asa mu nii fen waa fee fane ikpa i kyigii asa ansi to, amaa lbwaare nyi kanaan mu nii fane nkolo to i du. Lui fee kuto mu nii ki gye kuto kpare asa ansi to mu, ki gye kuto kisia sa lbwaare.

¹⁶ "Ba towe lbwaare Asunkyan yilasa mu nii i gye Mosesi nbara ye lbwaare atowepu mu kikaapu naa fuu Gyon sanja. Lui kanin sanja maaja i su ii kpee mu, ba towe asin danbirasa lui lbwaare kuwura-gyii mu su, nii okumaa numu kpan mu n-yyi ee loo to.

¹⁷ Ii biti i baa i bwpoo sa svusu ye kase i maa nyaa, i kyo fee lbwaare nbara mu pii i maa lui to.

18 "Okümaa mu nii o kina mu-ka nii o naa kili ökyü ku mu, o nyita kekili, nii önyün mu nii o kili ökyü mu nii mu-kuli kina mu mu gbaa o koole öko mu-ka."

Atɔ Wuya Ku Maa Lasarusi

19 Nii Yesu kyaga su towe ye, "Afulee wuya ku i kyina o bu to. Kake komaa ee bun ato bunsara danbirasa fee agoo maa kente, yegé ee gyii mu n-yii kake komaa.

20 Odibapu ku gbaa kyina o bu to, nii bee tui mu ye Lasarusi mu nii mu n-yii su kpini, i su ilo. Nii kake komaa bee sula mu ba bee yila ato wuya nimu kebungo.

21 Nii ee biti fee o daa nye agyito mu nii i lu ato wuya mu teeburi su i tiye kase mu gbaa gyii. Halu igyoono gbaa bee ba bee nyita mu ilo mu to.

22 "Sanja ku to mu odibapu mu be wu, nii lbwaare nbco ba taa mu kpee lbwaare nyimisa Abraham ase soso. Ato wuya mu gbaa be wu nii ba pula mu.

23 O naa loo Sutaane folon to yegé o bu aworvofo to. O diyaa mu ansi mu, o wu Lasarusi maa te Abraham ase kata-kata.

24 Imu su, o tu mu ye, 'Ose Abraham, wu me kuwée ke fu sun Lasarusi ke o taa mu kubaa-bi nya nkyu to, ke o taa ba yuula me kanandbulu, lu fee n gyii aworvofo fulon numu to.'

25 "Amaa Abraham lee kono ye. 'Mi-bii, nyinji fee sanja mu nii fu kyina fu te nkpa to kase su mu fu nye ato danbirasa nii Lasarusi moa nye ato libi, amaa nbunbu mu ee gyii ökon yegé fee fii gyii aworvofo.

26 Imu kpini kamaa mu, kikyoboo lala ku ki de ana fane nsana, nii ökümaa mu nii ee biti o lu nfti kpee fane ase mu mee ye o taale, nii öku mee taale lu fane ase ba ase ase nfu.'

27 "Nii ato wuya mu lee kono ye, 'Kanin bire mee-se n kule fu nin, sun Lasarusi o bwii kpee mee-se kikpaara su.'

28 Luu fee, n su mi-supu ana anuu. Yegé o naa da bamu amu to ke ba man ba katrin mu nii n bu n gyii aworvofo fale.'

29 "Abraham lee kono ye, 'Mosesi nbara ye lbwaare atowepu kikaapu mu i bu bamu ase, be taale nu lu umu to.'

30 "Nii o towe ye, 'Ayee, mee-se Abraham, nii öku kan lu lewu to naa towe bamu mu, bee biti ba yegé alibi kíwaa.'

31 "Nii o towe mu ye, 'Ba kan ba man nu Mosesi nbara ye lbwaare atowepu kikaapu mu, halu nii öku kan kyinji lu lewu to gbaa kpee bamu ase mu, ba mee ye ba koole mu gyii.'

17

Alibi Asin

(Matiwu 18:6-7, 22-23; Maki 9:42)

1 Nii Yesu towe mu abulapu ye, "I waa nene, ato mu nii i yegé nii nyimisa i waa alibi mu ii biti i ba. Amaa osa mu nii ii biti i bôla mu su ke i ba mu, mu laaku.

2 Fee nii mu kusun bûte i gye ye, ba taa kubuu lala ömina mu öbule to naa tuo öpu to gbaa mu, i bo sa mu fee i maa bôla mu su nii nbii wuribi numu öku naa waa alibi.

3 Imu su fan baa fan da fane n-yii su. Nii fu-supu kan waa fu alibi mu taase mu, nii o kan nu mu n-yii kase mu, ke fu taa mu alibi kée mu.

4 Nii o kan waa fu alibi ilu isuno kake kuluñ, nii o kan nu mu n-yii kase ba towe fu ilu isuno ye, 'N man waa danbirasa mu,' taa mu alibi kée mu."

Kikoole-gyii Asin

5 Nii asunpu mu ba towe Önyiripe ye, "Tii ane kikoole-gyii su ke ki nye akyo."

6 Nii Önyiripe lee kono ye, "Nii fan kan fan su kikoole-gyii pii fee gowa abi gbaa mu, fen taale towe oyu lala numu ye, 'Faa fu ilin kpini fii kyiigi naa yii öpu to,' ke i ni fane ase.

7 "Nii fee fane öku su kuyaafole nii ee dco abee ee ku nbulupu su mu, nii o kan lu ndco to ba mu, fu dan taale towe mu ye, 'Waa bilen ke fu ba kyuna gyii'?

8 Ayee! Fii biti fu towe mu ye, 'Djua me kalaatipwe agyito ba yii me ke n gyii ke n nuu. N kan lue we mu, ke ngbaa fu, fu naa gyii ke fu nuu.'

9 Imu su i tiri fee o fwaala kuyaafole mu kuto mu nii o towe ye o waa sa mu abee?

10 Kanin manja nii fane gbaa fane, nii fan kan waa kuto komaa mu nii lbwaare towe fane ye fan waa mu, fan towe ye, 'An gye lbwaare ayaafole mu nii a man su kyaare, an dan waa kuto mu nii i dagaa a maa waa mu nii.'

Yesu Kyę Abootipu Kudu

11 Sanja mu nii Yesu ii kpee Gyerusalem mu, o bôla Samariya ye Galile ıswuñe ngyanje nii.

12 Maa kpee kade-bi ku su mu, o gyanya anyin kudu nii bee lo kibootoo. Nii anyin mu ba yile kata,

13 nii ba kuusi kenken ye, "Önyiripe Yesu, wu ane kuwée."

14 Yesu maa wu bamu mu, nii o towe bamu ye "Fan taa fane n-yii naa kaapus aseepu." Ba maa kpee mu nii ba nye alanfiya.

15 Bamu to öku, maa wu fee o nye alanfiya mu, o bwii ba ee kuusi kenken ee yin lbwaare.

16 Nii o be munja Yesu ayaa to, nii o fwaala mu lu kuto mu nii o waa sa mu mu su. Nii kanin kanyin manja gye Kasamariya-nyun nii.

¹⁷ Nu Yesu taase ye, "Man gye asa kudu i nye alanfyia. Fine nu asansa akpano mu ba bu?"

¹⁸ Mine su nu kadendemande numu nkun i taale bwii ba fwaala Ibwaare?"

¹⁹ Nu o towe mu ye, "Kusu nate, fu kooole-gyii ki yege nu fu nye alanfyia."

*Ibwaare Kuwura-gyii Mu Kii Ba
(Matiwu 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Sanja ku nu Farasii abi ba taase Yesu ye, "Kake mo'o nu Ibwaare kuwura-gyii mu kii biti ki ba?" Nu Yesu lees kono ye, "Ibwaare kuwura-gyii mu fen mee ye fan taa fane ansi wu ki maa ba.

²¹ Nu oku mee ye o taale towe ye, 'Kii kumu ndee' abee 'ki bu fale'. Li fees Ibwaare kuwura mu ki bu fane to."

²² Nu Yesu towe mu abulapu mu ye, "Sanja ku ii biti o ba, nu fen biti fees fan wu me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu me neke mu kokku, amaa fan mee ye fen wu.

²³ Nu asa bee biti ba towe fane ye, 'Mu i bu fale mu' abee 'Mu ndee'. Amaa fan man waa fan buu bamu.

²⁴ N towe fane numu li fees, me, Daadimaadi Obii-nyunsa kibwii ba mu, ii biti i baa i du nin fees bulyayi maa gyii isees ymanje susu li kibaafon numu naa li kubanban numu.

²⁵ Amaa i dagaa fees n gyankpaa wu awurofo gaa, ke kinaana numu to abi ba kina me.

²⁶ "Fees kanan mu nu i waa ane naana Nowa sanja mu, kanin nu ii biti i waa me, Daadimaadi Obii-nyunsa kibwii ba sanja mu gbaa.

²⁷ An e naana Nowa sanja mu, asa ba kyuna bee gyii yege bee nuu, bee kili naa fuu kake mu nuu ane naana Nowa loo oku mu to. Nu nkyu i ba muuri bamu kpini.

²⁸ "Kanin nu i waa Loti sanja mu, asa ba kyuna bee gyii yege bee nuu, bee fe yege bees soo, bee duu yege bees pooyi.

²⁹ Amaa kake mu nu Loti li Sodom kade to mu, nu fulon ye kuduri li susu ba diye bamu kpini.

³⁰ "Kanin nu ii biti i waa kake mu nu me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu n biti n lees me n-yu kaapu mu.

³¹ Kanin kake maa nu oku kan o bu kewusuno mu, nuu mu ato a bu kikpaara mu su mu, o man bila kpee kikpaara su naa taa ato. Kanin i gye sa omu nu o bu ndoo to mu, o man bila bwii kpee kewu ke o naa taa kuto ku.

³² Fan nyini Loti mu-ka.

³³ Okumaa mu nu ee biti fees o molige mu gbaa-gbaa mu nkpa mu, ii biti i li mu abaa to. Nu okumaa mu nu o taa mu nkpa sa li me su mu, ee biti o nye kumu.

³⁴ Kanin kagyanbwae maaja mu, asa anyo bee biti ba baa ba de kalan kuluu su, ke Ibwaare o taa oku yege oku.

³⁵ Akyu anyo bee biti ba baa bee koyi ato, ke Ibwaare o taa oku yege oku.

³⁶ Anyin anyo bee biti ba baa bee sun kusun ndoo to, ke Ibwaare o ba taa oku yege oku."

³⁷ Nu abulapu mu ba taase Onyiripe Yesu ye, "Fine nu ii biti i waa." Nu Yesu lees kono ye, "Katin komaa mu nu belenbuni bu mu, tuo nu agyinbwii gbaa ba ba gyanje."

18

*Kijasan Liu Okulapu-kyu
Ye Asin Ogyipu Ku Su*

¹ Nu Yesu bo mu abulapu kijasan mu nu kii kaapu bamu fees, ba ba bee kule kabwaare kule sanja komaa, ke ba man yege bamu n-yu nnyo bamu.

² Nu o towe bamu ye, "Asin ogyipu ku i bu kade kuku su, nu o man sile Ibwaare nu o man taa nyumisa tu sehn.

³ Nu okulapu-kyu ku gbaa bu kade maaja to, o maa su ee ba asin ogyipu mu ase ee kule mu ye, 'Kye me to ke n gyii biri me dun ana.'

⁴ I kyerees gaa nu o mee waa sehn ee sa mu. Amaa kamaa to mu, asin ogyipu mu towe waa mu n-yu ye, 'I gye kesintin fees man sile Ibwaare nu man taa nyumisa tu sehn.'

⁵ Amaa li kitintin mu nu okulapu-kyu numu i tintin me fale su mu, n biti n kii ke n taa mu kesintin sa mu. Man gye kanin mu kiba mu nu ee ba nfuu fale, ii biti i kan sa me kolo.' "

⁶ Nu Onyiripe Yesu towe ye, "Fan nu kuto mu nu asin ogyipu mu nu o mee gyii kesintin mu gbaa towe?"

⁷ Nu i gye kanin bire mu, minn i waa nu Ibwaare mee ye o gyii kesintin sa bamu nu ba gye mu lees mu, nu bee su bee tu mu kakyuwape ye kagyanbwae? Abes ee biti o kyaga su ee kina?

⁸ N towe fane kesintin ye, Ibwaare ii biti o kii su bilen-bilen fees o taa bamu kesintin sa bamu. Amaa sanja mu nu me, Daadimaadi Obii-nyunsa n kan ba mu, n biti n nye bamu nu ba kooole me gyii kase su?"

*Kijasan li Kafarasii-nyin
Ye Lenpoo Okoolepu su*

⁹ Nu Yesu bila bo kijasan numu sa asa mu nu bee kii fees bamu ikpa i kyiigi, yege bees kii okumaa numu kiyani. O towe ye,

¹⁰ "Asa anyo aku ba kpee kabwaare-sunkpa ayee ba naa kule Ibwaare. Bamu to oku gye Kafarasii nin, nu oku mo'o gye lenpoo okoolepu.

¹¹ Nii Kafarasii-nyin mu yile mu kukwui kule lbwaaree ee yin mu n-yii ye, 'lbwaaree, n fwaala fu gaa fee maa n man du fee asa mu nii ba san mu, n mee yuuri, abee n mee puni asa abee n man gye osa mu nii n nyita kekili abee n man du fee lenpoo okolepu mu nii o yile nfu fale.

¹² N ymina kono nke nnyo, nke nsuno kumaa to, nii n barige me ato to ntun kudu, nii n taa ketun kolon n sa fo.'

¹³ "Amaa lenpoo okolepu mu bire yile kata ye mu. Nii o man diyaa mu ansi kii susu, amaa o taa mu kubaa gyaga mu koko so towes ye, 'lbwaaree, alibi əwaapu i gye me, wu me kubee.'

¹⁴ Ba bwii kpewu. Amaa n towes fane kesintin fee, lenpoo okolepu mu i gyii asu lbwaaree ase, man gye Kafarasii-nyin mu. Imu su fane okumaa mu nii o kusaa mu n-yii susu mu, lbwaaree i biya mu kase, nii fane okumaa mu nii o biya mu n-yii kase mu, lbwaaree i kusaa mu susu."

Yesu waa Nbii Mu Kusee (Matiwu 19:13-15; Maki 10:13-16)

¹⁵ Toto nii asa aku gbaa ba su bamu nbii wuribi bee ba Yesu ase, ke o taa mu abaa gyaga bamu su. Mu abulapu mu ba maa wu kanin mu, ba gya bamu.

¹⁶ Amaa Yesu tu nbii mu ba mu ase nii o towes ye, "Fan yeges nbii mu ba ba me ase, ke fan man tii bamu okpa. Lii fee banumu fale daa kudubi nii lbwaaree kuwura-gyii mu gye bamu lee."

¹⁷ N towes fane kesintin ye, okumaa mu nii o mae ye o koole lbwaaree kuwura-gyii fee kebii mu, o mae ye o loo kumu to."

Yesu Maa Ato Wuya Ku (Matiwu 19:16-30; Maki 10:17-31)

¹⁸ Nii Gyiwu abi ogyanpraapu ku taase Yesu ye, "Okaapuru danburasa, minne nii n biti n waa ke n nye nkpa kakpaa?"

¹⁹ Nii Yesu taase mu ye, "Mine su nii fiu tu me ye odanburasa? Oku man gye odanburasa, amco lbwaaree nkun."

²⁰ Fu nyi lbwaaree nbara asin mu nii kaapu ye, 'Man nyita kekili, man mooyimisa, man kan yuuri, man waa nyama yilepu antijesa wuya, ke fu taa beeres sa fu-se ye fu-nyi? "

²¹ Nii onyin mu lees kono ye, "N buu nbara inimoo kpini li mi kibii to."

²² Yesu maa nu kanin mu, o towes mu ye, "I san fu koto kolon. Naa fe koto kumaa mu nii fu so ke fu taa afulee mu sa atiripu, ii biti i yeges fu bilini ato wuya susu. Ke fu ba buu me."

²³ Amaa maa nu fale mu, i ko mu. Lii fee o gye ato wuya gaa.

²⁴ Nii Yesu kii mu kyim, towes ye, "I biti i baa i bulon sa ato wuya ana fee

ba yeges bamu n-yii ke ba buu lbwaaree kuwura-gyii mu kikaapu.

²⁵ Kesintin ii biti i baa i buroc sa nyooma fee o taalee loo baasa oba to byle, i kyofee ato wuya maa yeges mu n-yii ke o buu lbwaaree kuwura-gyii mu kikaapu."

²⁶ Nii bamu nii ba nu mu ba taase ye, "Kanin bire animu u taale nye kamolige?"

²⁷ Nii Yesu lee kono ye, "Koto mu nii nyumisa mae taalee waa mu, lbwaaree bire ee taalee waa."

²⁸ Nii Pita towes mu ye, "Kii! An yeges koto kumaa nii an baa an buu fu fale!"

²⁹ Nii Yesu towes bamu ye, "N towes fane kesintin fee, okumaa mu nii o kusaa mu kewu abee mu-ka abee mu-daa ana ye asupu abee akuvugerep abee mu-bii ana lii lbwaaree kuwura-gyii kikaapu mu su mu,

³⁰ ee biti o nye fale ato gaa, nbunbuu kakyina nimo to ye nkpa kakpaa mu nii ii biti i ba kamaa to mu?"

Yesu Towes Mu Kelewu Ye Mu Kyinji Asin

³¹ Sanja ku Yesu taa abulapu kudu anyo mu lii ikaa su, nii o towes bamu ye, "An kpee Gyerusalem ke koto kumaa mu nii lbwaaree atowepu mu ba kyuroc yila lii me, Daadimaadi Obii-nyinsa su mu i ba to.

³² Bee biti ba lee me sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu ke ba waa me yereyere, ke ba saale me, ke ba tuu nkycle wuriye me su, ke ba taa awulibi tuje me ke ba moc me.

³³ Ke imu kake sasapu mu ke n bwii kyinji ba nkpa to."

³⁴ Amaa abulapu mu ba man nu inimoo kase. Lii fee asin mu kase baala bamu su, nii ba man nyi koto mu nii ee towes mu.

Yesu kye okolepu gyaatatanapu

³⁵ Yesu maa tiri Gyeriko to mu, yeges gyaatatanapu ku te okpa ase ee kule ato.

³⁶ Maa nu asa damante ba maa kyon mu, o taase ye, "Mine u waa?"

³⁷ Nii ba towes mu ye, "Yesu Kanasareti-nyin mu i kyon kanin manja."

³⁸ Nii o kuusi tu ye, "Yesu, Owura Dawidi kanaana-bii, wu me kubee!"

³⁹ Nii asa mu nii ba bu Yesu ansi to mu, ba gya mu ye o bun mu kono su, amaa o dan san o maa su ee kuusi kenken ye, "Owura Dawidi kanaana-bii, wu me kubee!"

⁴⁰ Nii Yesu yile nii o sa kono ye ba taa mu biya mu. Maa tiri mu to mu, Yesu taase mu ye,

⁴¹ "Mine nii fiititi fee n waa sa fu?"

Nii o lees kono ye, "Onyirupe, n biti fee mi ansi i bila bugi."

⁴² Nii Yesu towes mu ye, "Fu ansi i bugi! Fu kukoole-gyii ki yeges nii fu nye alanfiya."

⁴³ Opula maŋa to mu ansi i bila bugi nni o buu Yesu, yege ee yin lbwaare. Nii asa mu kpini ba maa wu kanin mu, ngbaa bamu ba yin lbwaare.

19

Yesu maa Lenpoo akcoolepu Sakiyosi asin

¹ Yesu loo Gyeriko kade to bøla ee kyøn.

² Ḷnyin ku kyina o bu tuto mu kütü i gye Sakiyosi. Ḷ kyina o gye lenpoo akcoolepu obilisa nni, nni o gye ato wuya.

³ Ḷ kyina ee biti o wu Yesu ye mu ansi, amaa maa gye nyimisa dee su mu, o man taale, lu sakyo mu su.

⁴ Imu su o sile kpee ansi to naa dii oyu ku ke o nyøe wu Yesu, lu fee tuto su nni Yesu ii biti o bøla.

⁵ Yesu maa fuv opula maŋa mu o kui susu wu mu, nni o towe mu ye, "Sakiyosi, kpilige ba bilen. N biti n suge fu aye ndaga."

⁶ Imu su nni o kpilige bilen taa kinsi gyii waa mu nsa-nsa.

⁷ Asa ba wu inimoo nni ba piili bee kolite ye, "O kpee naa suge alibi ɔwaapo su."

⁸ Amaa Sakiyosi kusu yile nni o towe Ḷnyiripe Yesu ye, "Kui Ḷnyiripe, n biti n barigé me kapatiye to kinyø, ke n taa kubaafun sa atiripu. Nii n kan koole afulee lu øku ase i kyo kanan mu nni i dagaa fee n koole mu, n biti n ka mu kanan kuko maŋa kulu kinaa."

⁹ Nii Yesu towe mu ye, "Kamolige ki ba fu aye ndaga, lu fee ngbaa fu, fu gye Abraham kanaana-bii nni.

¹⁰ Luu fee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n ba nni ye n ba biti ke n molige bamu nni ba foysi."

Ayaaføle Danbirasa Anyɔ Ye Kiyaaføle Ḷwvlegyɔp Mu (Matiwu 25:14-30)

¹¹ Saŋa mu nni bee san bee nu fale asin mu, nni o maa tiri Gyerusalem to mu, asa mu ba fe nferee fee lbwaare kuwura-gyii mu kii biti ki piili opula to, imu su o bo bamu kñasan

¹² ye, "Osa kpare ku i kpee kata-kata kade ku, o naa gyii kuwura ke o bwii ba.

¹³ Imu su o tui mu ayaaføle kudu nni o sa bamu okumaa nnu afulee mu nni i budu, nni o towe bamu ye, 'Fan taa kanin afulee maŋa sun kusun naa fuv saŋa mu nni n biti n bwii ba.'

¹⁴ "Amaa osuwole mu su asa ba kisi mu, nni ba sun gya mu su naa towe katin mu nni ee kpee mu owura lala mu ye, 'A mee biti Ḷnyin numu o be gyii ane su kuwura.'

¹⁵ "Tuto abilisa mu ba bun mu kuwura bire, nni o bwii ba kewu. Nii o sun tui mu ayaaføle mu nni o taa afulee mu sa bamu

mu, ke o wu tøø mu nni ba nyøe lu kanin afulee maŋa su.

¹⁶ "Ogyankpaasa mu ba towe ye, 'Nsa ye kusun, me kuyaaføle danbirasa. Lu kanan mu nni fu taale gyii ato pii numu su ye kesintin mu, n taa nde kudu waa fu kubaa to ye fu kui su'.

¹⁷ "Nii mu-nyiripe mu towe mu ye, 'Nsa ye kusun, me kuyaaføle danbirasa. Lu kanan mu nni fu taale gyii ato pii numu su ye kesintin mu, n taa nde kudu waa fu kubaa to ye fu kui su.'

¹⁸ "Onyɔsapu mu ba towe ye, 'Onyiripe fu afulee mu i bwii kuøge ilu kunuu tii su.'

¹⁹ "Nii mu-nyiripe lee kono ye, 'N taa nde nnuu waa fu kubaa to ye fu kui su.'

²⁰ "Nii mu kuyaaføle ku gbaa ba towe ye, 'Onyiripe, fu afulee ndee. N taa kumu njmina kikyibi to taa yila katunku.'

²¹ N sile fu nni, lu fee fu asin i bulon gaa. Nii fiu taa kvtø mu nni ki man gye fu lee, nni fiu kpa ato mu nni man gye fu i duu.'

²² "Mu-nyiripe mu lee kono ye, 'Fu gye kuyaaføle kumu to olon wuya. Fu gbaa-gbaa fu kono to asin nni n biti n taa tale fu. Fu nyi fee me asin i bulon, nni n taa ato mu nni i man gye me lee, nni n kpa ato mu nni man gye me i duu.'

²³ Mine i waal nni fu man taa me afulee maŋa naa yila afulee oyilekpa ke i kuøge agyaga sa me? Naafoo n maa ba fale ke n ba koole imaa imu agyaga.'

²⁴ "Nii o towe bamu nni ba yile tuto mu ye, 'Fan koole afulee mu lu mu ase, ke fan taa sa omu nni o nyøe ilu kudu tii su mu.'

²⁵ "Nii ba towe ye, 'Onyiripe, o wula nyøe afulee mu nni i budu.'

²⁶ "Nii Ḷnyiripe mu lee kono ye, 'N towe fane ye, okumaa mu nni ee kui imu nni ba taa waa mu abaa to su danbirasa mu, bee biti ba taa gaa tii mu su. Amaa omu nni ba man taa iku waa mu abaa to kpini-kpini mu, gberes kumaa mu nni o su mu bee biti ba koole lu mu ase.'

²⁷ Amaa Ḷnyiripe mu taa agbu towe ye, 'Bamu nni ba gye me dun ana, nni be mee biti n maa gyii bamu su kuwura mu, fan taa bamu ba mœ mi ansi to nfi.'

Yesu kyina kuruma su loo Gyerusalem fee Owura (Matiwu 21:1-11; Maki 11:1-11; Gyøn 12:12-19)

²⁸ Nii Yesu maa towe inimoo lwoe mu, o gyankpaa kubu mu ee kpee Gyerusalem.

²⁹ Maa tiri Betifage maa Betani nde mu nni i bu Olifi kubu obule to mu, o sun mu abulapu anyɔ nni o towe bamu ye,

³⁰ "Fan kpee kade mu nni ki bu fane ansi to mu. Nii fan maa dan fen loo kumu to mu, fen biti fan wu kekuruma-bon ku mu nni øku man pñta dii mu maa kyaa oyu. Fan Saanje mu biya me nfi.

³¹ Nii öku kan taase fane ye, 'Mine i waa nii fen saanje mu mv?' fan towe mu ye, 'Onyiripre mu ii biti mu.'

³² Bamu nii Yesu sun mu, ba naa wu mu fees kanan mu nii o towe bamu mu.

³³ Ba maa saanje kuruma mu, mu wuya ana ba taase bamu ye, "Mine i waa nii fen saanje kuruma mu?"

³⁴ Nii ba lees kono ye, "Onyiripre mu ii biti mu."

³⁵ Ba taa mu ba sa Yesu, nii ba taa bamu ataa gyaga mu su. Nii ba kye Yesu to nii o dii kyina mu su.

³⁶ Maa kpee mu, asa ba taa bamu ataa tuu ökpa to.

³⁷ Yesu maa tiri Gyerusalem opula mu nii ökpa ii kpilege to ii kpee Olifu kubu mu su mu, abülápü ye kubu damante ba piili bee kuusi bee yin lbwaare kinsigyi to lü adangana mu nii ba wu Yesu maa wula waa mu su.

³⁸ Bee towe ye, "Ibwaare i waa Owura mu nii ee ba mu kitii to su mu kusee.

Keyuula ki bu ssu. Nii bonyaa i dagaa Ibwaare."

³⁹ Farasii abi aku mu nii ba bu sakyo mu to mu ba towe Yesu ye, "Ökaapuru, towe fu abuupu ye ba bun bamu nno su."

⁴⁰ Nii Yesu lee kono ye, "N towe fane ke fan nu fee, nii ba kan bun bamu nno su gbaa, halii abuu gbaa ii biti i kuusi."

Yesu su sa Gyerusalem abi

⁴¹ Ba maa tiri Gyerusalem to nii o wu kade mu, o su sa kimu asa.

⁴² Nii o towe ye, "Nii fan daa fan nyi ökpa mu nii kii biti ki biya fane keyuula ndaga kake nimu mu, naafco i buron. Amaa nbunbu fen mee ye fen wu ökpa mu.

⁴³ Kakaaku ii biti i ba, ke fane akisipu ba kusu yile fane su, kyaaboo fane ke ba nyan fane lu fane abaafun kpini.

⁴⁴ Bee biti ba da fane kase, fane ye nbii mu nii ba bu fane ase kpini. Be mœe ye ba yege fane opore kubuu kubun ki gyaga kimu birisa su. Lu fee sanja mu nii lbwaare ba fane ase mu, fan man taale peesse bii."

Yesu gya asa lü kabwaare-sunkpa aye

(Matiwu 21:12-17; Maki 11:15-19; Gyōn 2:13-22)

⁴⁵ Nii Yesu loo kabwaare-sunkpa aye mu opula to, nii o piili ee gya bamu nii bee fe ato mu.

⁴⁶ O towe bamu ye, "Ba towe yila Asinkyian ylala mu to ye, 'Me kükpaara kii biti ki baa ki gye kabwaare-kule kükpaara nii, amaa fan taa kimu bilinji bamu nii bee yuuri ölon su mu öbaalakpa.'

⁴⁷ Kake kumaa nimu ee kaapu kabwaare-sunkpa aye mu to, amaa lbwaare aseepu bilisa ye nbara akaapuru ye asa mu to agyankpaapu bee biti fee ba moç mu.

⁴⁸ Amaa ba man taale nye ökpa mu nii ba bôla su ke ba waa kanin, lü fee asa mu kpini ba taa bamu n-yii mata mu bee nu mu ase.

20

*Ba taase Yesu lü mu ölon su
(Matiwu 21:23-27; Maki 11:27-33)*

¹ Nii i ba fee kakaaku Yesu bu kabwaare-sunkpa kasoroga to ee kaapu asa yegé ee towe bamu asin danbirasa mu. Nii Aseepu abilisa ye nbara akaapuru ye kade to abilisa gbaa ba tií su, nii ba ba mu ase.

² Nii ba taase mu ye, "Towe ane, anumu ölon su nii fu su fi waa ato nimu? Anumu i sa fu ölon manja?"

³ Nii Yesu towe bamu ye, "Ngbaa me n biti n taase fane asin ku ke fan lee me kono.

⁴ Ibwaare kekyugyee mu nii Gyōn gyee asa mu, ki lü ssu nii abee ki lü asa ase?"

⁵ Nii bamu gbaa-gbaa bamu ba taa kimu su nfeere nii ba ye, "Nii an kan towe ye, 'Ki lü ssu mu', ee biti o taase ye, 'Mine i waa su nii fan man koole gyii'?"

⁶ Amaa nii an kan towe ye, 'I lü asa ase mu', asa mu kpini bee biti ba twi ane abuu, lü fee ba koole gyii fee Gyōn gyee Ibwaare ötowepu nii."

⁷ Imu su, ba lee Yesu kono ye, "An man nyi ntin mu nii Gyōn kekyugyee mu lü."

⁸ Nii Yesu towe bamu ye, "Kanin bire, ngbaa me n mœe ye n towe fane ölon mu nii n su n waa inumu kpini."

*Kijasan lü ahayipu ku su
(Matiwu 21:33-36; Maki 12:1-12)*

⁹ Nii Yesu bo bamu kijasan nimu ye, 'Onyin ku doo wayin kudco. Nii o taa hayin sa adcooru ku, nii o kpee ökpa naa kyegeres.

¹⁰ Sanja mu nii oyu mu abi kitiyé fuu mu, nii kudco wuya mu sun mu kuyaafole, kpee ahayipu mu ase ye ba sa mu wayin oyu abi mu iku lü mu kudco mu to. Amaa ahayipu mu ba dayi kuyaafole mu bwiyyaa mu abaa kpan.

¹¹ Nii o bila bwii sun kuyaafole püpwe, nii ba bila bwii dayi mu, waa mu ipeeli to, bwiyyaa mu abaa kpan.

¹² Nii o bila bwii sun osasaru, nii ba bila dayi larige mu, lee mu lü kudco mu to.

¹³ 'Inimu kamaa mu, kudco wuya mu ye, 'Nene nii n biti n waa? N biti n sun me kokojo to obii, akuto bee biti ba taa beeree sa mu.'

¹⁴ "Amaa sanja mu nii kudco mu ahayipu ba wu obii mu, ba taa nfeere mu

su tōwe ye, 'Oñimū i gye kapatiyē ogyipu mu, fan yegē a mōo mu, ke atō mu a biliñi ane lee.'

¹⁵ Tōto nū ba lee mu lī wayin kudcō mu to nū ba mōo mu.

"Nbunbū, mīne gbaa nū oyu kudcō wuya mu ii biti o waa ahayipu mu?

¹⁶ Kudcō wuya mu ii biti o ba mōo ahayipu mu, ke o taa oyu kudcō mu sa akv."

Nū asa mu ba maa nu false mu ba tōwe ye "Ibwaare o taa kanin kpee kata."

¹⁷ Nū Yesu kū bamu ansi to, taase bamu ye, "Asinkyan yilasa maa tōwe ye,

'Kubuu mu nū apoyipu ba kina mu,
kīmu i ba bilini kibontonbūlonto
kubuu kpare mu' mu, nene nū u kaapu?

¹⁸ Nū okumaa mu nū o tiye kubuu maña su mu, ee biti o gyayi to buriburi. Nū okumaa mu nū kubuu mu kī tiye mu su mu, ee biti o patyie to."

*Ba taase Yesu lenpoo kīka
sa Roma Owura lala*

(Matiwu 22:15-22; Maki 12:13-17)

¹⁹ Nū nbara akaapuru mu ye aseepu abulsa mu ba bū fee kijasan mu nū o bōo mu i yii bamu nūn. Nū bee biti okpa ba kitaa mu opula maña to. Amaa ba sile asa mu.

²⁰ Yegē abulsa mu ba taa bamu ansi yi Yesu su, nū ba lee apeetipu akv ye ba waa mu ansi su kidanburasa. Bēe fe nfeere fee bee biti ba nye Yesu kitaa lī mu asin tōwesa su, ke ba taa mu sa ɔswuole okiswpu aluwonpu.

²¹ Imu su apeetipu mu ba tōwe Yesu ye, "Okaapuru, an nyi fee fu i tōwe nū fū kaapu kuto mu nū kī bōron, nū fu mēe meegē to, amaa nū fū kaapu Ibwaare okpa mu kyēekyee su.

²² Imu su i daaga fee a ka tuutvu sa Roma Isuwuole Owura lala Kayisa, abee a man ka?"

²³ Nū Yesu bū fee apeetipu mu bēe da mu otō to nūn, ke ba nye nu mu kōnō to asin. Imu su o tōwe bamu ye,

²⁴ "Fan taa nderebi mu ba ke n kū." Maa wu kumu mu, nū o taase ye, "Animū foto ye kitu i gyan kumu su?"

²⁵ Nū ba lee kōnō ye, "Owura lala Kayisa lee nūn." Nū Yesu tōwe bamu ye, "Kanin bire fan taa kuto mu nū kī gye Owura lala Kayisa lee mu sa mu, ke fan taa kuto mu nū kī gye Ibwaare lee mu sa Ibwaare."

²⁶ Lī kanan mu nū o lee bamu kōnō su mu, i kyinkiyin apeetipu mu, nū ba laato. Imu su ba man taale ba nye mu kōnō to asin ko ba taa kitaa mu sakyo mu to.

*Kikyiji lī lewu to ye kekili asin
(Matiwu 22:23-33; Maki 12:18-27)*

²⁷ Gyiwi abi kubu mu nū bēe tū ye Sadusi mu nū ba ye kelewu kyini man bu to mu, akv ba ba Yesu ase ye asin taasesa. Nū ba tōwe mu ye,

²⁸ "Okaapuru, ane naana Mosesi kyūrōo sa ane ye, nū oku kan wu san okulapu-kyū, nū ba man kuvge mu, i tiri fee mu-supu o taa mu kili, kuvge nbii sa mu-daa mu.

²⁹ To! Anyibii asuno akv ba kyuna ba bu to. Nū ogyankpaapu mu kili okyū mu nū o man kuvge nū o wu.

³⁰ Nū onyosarpu mu kili okulapu-kyū mu, nū mu gbaa mu wu.

³¹ Nū osasaran mu gbaa kili mu, nū o wu. Nū i waa kanan halu asa asuno mu kpini ba kili mu, yegē bamu to oku maa okyū mu ba man kuvge.

³² Imu laalaalwē mu okulapu-kyū mu gbaa ba wu.

³³ Imu su an biti a taase ye fee nū kakē lala mu nū asa kpini ba kan kyini lī lewu to mu, bamu to omōo ii biti o baa o gye mu-kuli? Lī fee bamu asuno maña kpini ba wola kyuna kili mu."

³⁴ Nū Yesu lee kōnō ye, "Dulinya nūmu to bire asa bee kili.

³⁵ Amaa bamu nū Ibwaare wu ye i dagaa fee ba nye kelewu kyini, ke ba kyuna dulinyaa pupwe to mu, ba man bila ye ba kili.

³⁶ Ba man bila ye ba wu kakaaku, lī fee bee biti ba baa be du nun fee Ibwaare nbōo. Ba gye Ibwaare nbii lī fee ba maa kyini lī lewu to su.

³⁷ Nū lī kelewu kyini asin bire, Mosesi gbaa kōole gyii. Kanin su, sanja mu nū o wu kipunfa maa dyē mu, o tōwe lī Ibwaare su ye, mu i gye Abraham maa Isaki ye Gyekobu Ibwaare mu.

³⁸ O man gye alewupu Ibwaare nūn, amaa o gye asa kūsa lee nūn. Lī fee Ibwaare ansi to mu alewupu banimū ba san ba te nkpa to."

³⁹ Nū nbara akaapuru mu akv ba tōwe ye, "Okaapuru, fu tōwe kīmu kyēekyee."

⁴⁰ Imu kamaa mu oku man bila taale nye kōkōlo osu taase mu sehn.

*Omu nū Ibwaare wola lee
mu asin*

(Matiwu 22:41-46; Maki 12:35-37)

⁴¹ Nū Yesu taase bamu ye, "Mīne su nū bēe taale bee tōwe ye, Omu nū Ibwaare wola lee mu gye Owura Dawidi kanaana-bii?

⁴² Lī fee Dawidi gbaa-gbaa tōwe mu Ilon owole mu to ye,

'Nyiripe Ibwaare tōwe me-Nyiripe ye,
"Kyuna me gyisa su nfu,"

⁴³ naa fuu sanja mu nū n biti n taa fu dvn ana

ba waa fu ayaa ɔgyagakpa." '
 44 Nii Dawidi gbaa-gbaa ii tu mu ye,
 'ɔnyiripe' bire, nene i waa su nii o gye mu
 kanaana-bii?"

Nbara Akaapvpu

(Matiwu 23:1-36; Maki 12:38-40)

45 Sanja mu nii asa mu ba san bee nu mu,
 Yesu tɔwe mu abułapu mu ye,

46 "Fan kii fan n-yii su danbirasa li
 nbara akaapvpu mu su. Ba gye bamu nii
 bee biti ikaale lala kubun bee kyaabco
 to, nii bee biti fee ba taa bee'ree fwaala
 bamu agya to, bee biti ba kyuna ngya kpare
 su kabwaare-kule ɔgyanekpa ye ɔgyanje
 gyikpa.

47 Bee pina akulapu-kyii bee koole bamu
 akpaaaa, nii bee yle ipula bee kule kab
 waare-kule bunswusa mu nii i nyes pina
 asa fee ba gye asa danbirasa. Ibwaare ii
 biti o bii te kanun asa manja asu ga."

21

Okulapu-kyii otiripu mu kakeε (Maki 12:41-44)

1 Yesu maa bu kabwaare-sunkpa aye
 mu to mu, nii o diyaa mu ansi wu ato
 wuya ana ba maa su afulee bee waa kakeε
 kidakaa to mu.

2 Nii o bila wu okulapu-kyii otiripu ku
 gbaa maa taa nederebi anyo ba waa to.

3 Nii Yesu ye, "N tɔwe fane kesintin fee,
 okulapu-kyii otiripu numu waa to afulee o
 kyoo bamu kpini.

4 Asa banumu kpini, ba lees li bamu
 afulee gaa mu nii ba su mu to nii.
 Amaa ɔkyii numu bire halu maa mu kitiri
 kinumu mu, o taa mu afulee mu nii o su
 mu kpini ba waa to."

*Yesu tɔwe kabwaare-sunkpa
 aye kiboyi mu asin yila*
 (Matiwu 24:1-14; Maki 13:1-13)

5 Nii Yesu abułapu mu aku bee biri
 kiligyma bee li kabwaare-sunkpa aye mu,
 kanan mu nii ki boron, ye abuu danbirasa
 mu nii ba taa lojø obu mu sa Ibwaare. Amaa
 Yesu tɔwe bamu ye,

6 "Imo nii fan wu fale kpini, sanja ku ii
 biti o ba yege fen mee bila ye fen wu kubuu
 kolun gbaa ki maa gyan kuku su, bee biti
 ba nun kubuu kumaa numu tuu kase."

7 Nii ba taase mu ye, "ɔkaapvpu, sanja
 momo nii fale ato numu a biti a waa? Nii
 mune sinkaala ii biti i waa kaapu fee sanja
 mu fuu fee kanin ato numu ii biti i waa?"

8 Nii Yesu lees kono ye, "Fan baa fan
 da su, ke oku o man pina fane. Li fees
 asa gaalaagaa bee biti ba ba me kitu to
 ba tɔwe ye, 'Me i gye ɔmu nii Ibwaare
 wula lees mu'. Nii bee biti ba bila tɔwe ye,

'Laalaalvwe saja mu tee tiri to'. Amaa fan
 man buu bamu.

9 Fan kan nu kunaay ye iko su mu, fan
 man waa kufuu. I dagaa fee fale ato numu i
 maa gyankpaa ba kanin poysi. Amaa i mee
 kaapu fee laalaalvwe mu tee tiri to nu."

10 Nii Yesu bila kyaga su ye, 'ɔsuwule
 ii biti o ko ye ɔsuwule, ke awuragyi ye
 awuragyi ba ko ye abaa.

11 Ke kase ki gyingyen ipula
 kukwui-kukwui, ke akon ye alo kyanjesa
 a tye katun kumaa numu, ke ato mu nii a
 su kufuu ye ɔsinkaala lala-lala a li susu.

12 "Amaa poysi ke inumu kpini ba mu,
 bee biti ba kitaa fane ke ba nyanal fane.
 Bee biti ba taa fane kpee kabwaare-kule
 ɔgyanekpa naa gyii fane asin, ke ba naa tii
 fane ibu. Bee biti ba taa fane kpee awura
 ye alonpu ansi to, li me su.

13 Inumu ii biti i yege ke fan nye ɔkpa
 tɔwe astu danbirasa mu sa bamu.

14 Amaa fan yege i baa i bu fane nfeere
 to fee, i man dagaa fan yiyee li asin mu
 nii fen biti fan naa tɔwe koole fane n-yii
 mu su.

15 Kpalii fee n biti n sa fane kanyaasun, ke
 n kaapu fane asin mu nii fen biti fan naa
 tɔwe, yege fane akisipu oku mee taale kina
 abee o gyii ɔmoore li kuto mu nii fan tɔwe
 mu su.

16 Fane akuvvgepi abee adaa ye asupu
 abee fane kuvvpu ana abee akyemine bee
 biti ba lee fane sa, ke ba mɔo fane to akyu.

17 Nii ɔkumaa numu ii biti o kisi fane, li
 me su.

18 Amaa halu fane ɔku kinyinibi kolon
 gbaa mee ye o foysi.

19 Fan kan nye nii fan yile fane
 kikcole-gyii to kenken mu, ii biti i molige
 fane.

*Yesu tɔwe Gyerusalem
 kiboyi mu asin yila*

(Matiwu 24:15-21; Maki 13:14-19)

20 "Nii fan kan wu fee anaakopu ba
 kyaabco Gyerusalem kade mu, fen biti fan
 biu fee kumu kinyita ki tiri to.

21 Kanin su bamu nii ba bu Gyudeya
 kase su mu, ba li sile kpee abu to, nii
 bamu nii ba bu Gyerusalem kade to mɔo
 ba li, nii bamu nii ba man bu kade mu to
 mu, ba man loo Gyerusalem kade mu to.

22 Kpalii fee inumu i gye Ibwaare kusu
 bii te nke mu, imu ii biti i yege Ibwaare
 Asinkyan ylalaa mu kpini i ba to.

23 Nii akyii mu nii ba su ito ye bamu
 nii ba su nbii-nyeposa mu laaku! Li fees
 awurrofio lala a biti a ba tye kase manja su,
 ke Ibwaare agbu lala mu i ba Gyiwi abi
 su.

24 Isakunde nii bee biti ba taa mɔo
 Gyiwi abi mu akyu, ke ba kitaa bamu akyu

naa biliŋi anye ndendemande 1suwule su. Nuu bamu nuu ba man gye Gyiwu abi mu bee biti ba taa Gyerusalem waa bamu kebitti naa fuu sanja mu nuu lbwaare njmina sa bamu mu.

Yesu kibwii ba
(Matiwu 24:29-31; Maki 13:24-27)

²⁵ "Nu 1sunkaala ii biti i waa kyowey ye obwaayi ye akyikpebi to. Nuu opu 1lawu ye apaa a maa da su mu, i yeges nuu kufuu ki kitaa asa mu nuu ba bu kase su kpini, ke ba waa yereyere.

²⁶ Nuu ba maa kui ba gyoo kanun ato mu nuu ii biti i waa fale mu, kufuu ii biti i yeges asa ba kirin-kirin, kpali fee ato mu nuu i bu susu mu kpini ii biti i gyingyen luu imu ipula.

²⁷ Kanun sanja manja mu bee biti ba wu me, Daadimaadi Obii-nyinsa maa su olnay ee bonyaa lala n luu abwaare-wole to n ba.

²⁸ Nuu fan kan wu sanja mu nuu fale ato nimu ii biti i piili mu, fan kusu yile ke fan diyaa fane ansi susu, luu fee fane kamolige mu ki tiri to."

Kijasan lu Kidiŋpo oyu su
(Matiwu 24:32-35; Maki 13:28-31)

²⁹ Nuu Yesu boo bamu kijasan nimu ye, "Fan kui kidiŋpo oyu ye iyu mu nuu i san mu kpini.

³⁰ Sanja mu nuu fan wu i maa poroge mu, fen nyi fee kikye ki tiri to.

³¹ Kanun okpa manja su, nuu fan kan wu ato nimu a maa waa mu, fan buu fee lbwaare kuwura-gyii mu ki tiri to.

³² "N towe fane kesintin fee, ndaga kakyina nimu to asa ba mae ye ba wu lowe, pooyi ke ato nimu kpini i waa.

³³ Susu ye kase kpini ii biti i kyon, amaa me kono to asin mu bire, i mae ye i kyon kpaa.

³⁴ "Fan baa fan da fane n-yii su, ke fan man taa fan n-yii sa kensi-gyii gaa, ye kata-buu ye kakyina to ato bitisa kukyo, ke kanun kake manja ki man ba purigi fane fee odoo maa da kunun mu.

³⁵ Kpali fee ii biti i purigi asa mu nuu ba te kase su mu kpini.

³⁶ Imu su sanja kumaa fan baa fan da su, ke fen kule kabwaare-kule ke i lee fane luu ato mu nuu ii biti i ba fale, ke fan taale yile me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu ansi to."

³⁷ Kake kumaa nimu Yesu u kaapo kabwaare-sunkpa aye mu to, nuu kalaatipwe kumaa nimu mooy ee kpee ee de Olifu kibii mu su.

³⁸ Nuu nyenyenfuu kumaa nimu mooy asa mu bee kpee kabwaare-sunkpa aye mu to bee nu mu ase.

22

Gyudasi kyula ye ee biti
o lee Yesu sa
(Matiwu 26:1-5; Maki 14:1-2; Gyōn 11:45-53)

¹ Nke mu nuu Gyiwu abi bee gyii Kesu kono kolojo bodobodo mu nuu ba man taa kife tinsa waa to mu tiri to. Kanun sanja manja nuu bee tu ye Kanyanę nbuno mu.

² Nuu aseepu bilisa ye nbara akaapuru bee biti ikpa mu nuu ba taa kitaa Yesu mooy o man wu, luu fee ba sile sakyo mu.

³ Tuto nuu Sitaane taa nfēere libi waa Gyudasi mu nuu bee tu Isikariyoti mu to. O gye asunpu kudu anyo mu to oko.

⁴ Nuu Gyudasi kpee aseepu bilisa ye kabwaare-sunkpa kikpaara akunpu bilisa mu ase, nuu maa bamu ba naa taa nfēere okpa mu nuu ee biti o lee Yesu sa.

⁵ Nuu i waa bamu okon, nuu ba towe kyula ye bee biti ba sa mu afulee.

⁶ Nuu o kyula nuu ee biti oko pa mu nuu o taa lee Yesu sa bamu, kanan mu nuu sakyo mu ba man nye wu.

Yesu asunpu ba lojo
Kanyanę nbuno agyito
(Matiwu 26:17-25; Maki 14:12-21; Gyōn 13:21-30)

⁷ Kake mu nuu Gyiwu abi bee gyii bamu Bodobodo mu nuu ba man taa kife tinsa waa to, ye Kanyanę nbuno kabulvpu mu kumoo fuu.

⁸ Nuu Yesu sun Pita maa Gyōn nuu o towe bamu ye, "Fan naa lojo ato mu nuu an biti a taa gyii Kanyanę nbuno agyito mu."

⁹ Nuu ba taase Yesu ye, "Fine nuu fii biti fee a naa lojo imu yila?"

¹⁰ Nuu Yesu lee kono ye, "Fan maa dan fen loo kade lala mu to mu, fen biti fan gyanja onyin ku maa su kolobi ye nkyu. Fan buu mu loo kikpaara mu nuu ee loo mu su.

¹¹ Ke fan towe kikpaara wuya mu ye, okaapuru mu ye, 'Nku afa obu mu nuu maa me abulapu an biti a kyna to gyii Kanyanę nbuno mu?'

¹² Ee biti o kaapo fane obu lala ku mu nuu ki bu abansuru mu su, nuu o lojo kumu to waa kumu koto kumaa. Fan lojo agyito mu yila tutu."

¹³ Ba lu naa wu ato mu kpini fee kanan mu nuu Yesu towe bamu mu. Nuu ba kovolta Kanyanę nbuno mu.

Onyiripe Agyito
(Matiwu 26:26-30; Maki 14:22-26; 1 Korinto 11:23-25)

¹⁴ Sanja mu maa fuu mu, Yesu maa mu asunpu ba naa kyna tutu bee gyii.

¹⁵ Nuu o towe bamu ye, naafcoo n biti gaa fee maa fane an gyii Kanyanę nbuno agyito animoo pooyi ke n gyii me awurufu mu.

16 Lii fee n towe fane ye, n man bila ye n gyii fale agyito animu, naa fuv kuto mu nii agyito nimu kigyi kase i kaapu i waa lbwaare kuwura-gyii mu to.

17 Toto nii Yesu taa koopu mu, nii o taa awfaala sa lbwaare nii o towe bamu ye, "Fan koole kinumu barige to sa abaa.

18 Lii fee n wola towe fane ye, n man bila ye n nuu fale nta nimu naa fuv sanja mu nii lbwaare kuwura-gyii mu ki ba mu to."

19 Nii o taa bodobodo, nii o fwaala lbwaare, nii o kreee kumu to sa bamu, towe bamu ye, "Kinumu i gye me kayu-wule mu nii fane sv, n taa lee saraga. Fan gyii kumu taa nyini me."

20 Okpa kulu manja sv ba maa gyii kalaatipwe agyito lwe mu, nii o taa koopu sa bamu towe ye, "Nta nimu i gye lbwaare katowe kyula pwpwe mu nii n taa me nkalani tii imu kono, nii n kyeege wurige sa fane.

21 Amaa n towe fane ye, osa mu nii ee biti o lee me sa mu, maa mu abaa i bu agyito nimu to.

22 Me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu n biti n kpee lbwaare ase fee kanan mu nii lbwaare wola towe yila mu. Amaa omu nii ee biti o lee me sa mu, mu laaku."

23 Toto nii mu abulapu mu ba piili bee taase abaa bamu to omco ii biti o waa kanin asin nimu?

Kamcore-gyii li kibilisa sv

24 Nii kamcore-gyii ki tiye Yesu abulapu mu sv li omu nii o gye bamu to obilisa.

25 Nii Yesu towe bamu ye, "Dulinya nimu to awura bee nyanybamu asa nii, amaa bamu asa mu bee tu bamu ye, 'Ane akyetopo.'

26 Amaa fan man yegene fane lee o baa o du kanin. Fane to omu nii o gye obilisa mu, o bilini fee kebii, ke fane ogyanckpaaru mooc o bilini fee fane kuyaafole.

27 Omoma i gye obilisa? Omu nii ee ba kyina nii ee gyii mu, abee omco nii ee biya agyito mu? Man gye omu nii o ba kyina ee gyii mu? Amaa mee me n bu fane ase n sun fee kuyaafole.

28 Me awurofo to mu fan yile me kamaa.

29 Fee kanan mu nii me-Se sa me okpa fee n gyii kuwura mu, kanin okpa manja mu nii ngbaa me n sa fane ye fan gyii kuwura.

30 Nii n kan be gyii kuwura mu, n biti n yegene maa fane an gyii, ke a nuu teeburu kulu sv, ke fan kyina nwuragya sv ke fan tale Israyi abi nbuno kudu anyo mu."

*Yesu towe ye Pita ii biti
o be kina mu*

(Matiwu 26:31-35; Maki 14:27-31; Gyon 13:36-38)

31 Yesu towe Pita ye, "Simon, Simon! Nu nfu! Sitaane kule okpa lbwaare ase, ke o bolla kuttu to kii sv kyaale fane fooyi fee ayu waate mu.

32 Amaa Simon, n kule kabwaare-kule sa fu ke fu kikooole-gyii ki man tiye. Nii fu kan kyeege fu nfere ba me ase mu, waa fu tooomaa ana abulapu mu olun to."

33 Amaa Pita lee kono ye, "Onyiripe, n kulla me n-yii fee obu kitii to gbaa n biti n buu fu kpee, nii halu lewu gbaa maa fu an biti a wu."

34 Nii Yesu towe ye, "Pita! Poyi ke kyaase o buu kagywanbe nimu mu, fii biti fu kina illu isa ye fu man nyi me."

35 Toto nii Yesu taase mu abulapu mu ye, "Sanya mu nii n kyuna sun fane yegene fan man sv afulee owaakpa ye itaakpe ye asibita mu, fan pan kuto kv?"

Nii ba lee kono ye, "A man pan sehn."

36 Nii Yesu ye, "Amaa nbunbu bire okumaa mu nii o sv afulee owaakpa ye taakpe mu o taa. Nii okumaa mu nii o man sv sakunde mu, o fe mu balhmaasu ke o taa sooc kuku.

37 Lii fee ba kyvrc me n-yii sv asin yila ye, 'Ba taa mu buga alibi awaapu to.' Imu sv n towe fane ye i dagaa fee kanan Asinkyan yilasa nimu i ba to kesintin nbunbuu li me sv."

38 Nii ba towe ye, "Onyiripe, kii isakunde anyo ndee." Nii o lee kono ye, "I kukwe."

*Yesu taa kensi payi
kule kabwaare-kule*

(Matiwu 26:36-46; Maki 14:32-24)

39 Nii Yesu li toto, nii maa mu abulapu mu ba kpee olifu kibii mu sv, fee kanan mu nii ba wula bee waa mu.

40 Ba maa fuv opula manja mu, nii o towe bamu ye, "Fan kule kabwaare-kule ke fan man li tiye kuttu to kii to."

41 Maa towe kanan mu, nii o nin li bamu ase gberes naa yoo manja mu amulii sv kule kabwaare-kule ye,

42 "Nse, nii i gye fu kebitti mu, yegene awurofo animu i kligem. Amaa man gye mi kebitti, waa muu nii i gye fu kebitti."

43 Nii lbwaare kabco li susu ba mu ase, ba waa mu olun to.

44 Lii kayiyee ye kensi payi sv mu, o taa olun kule kabwaare-kule, nii kududu mu nii li li mu sv li kyole i tiye kase mu i du nii fee nkalan.

45 Maa kusu mu kabwaare-kule to mu, o bwii naa tu mu abulapu mu ba maa de nsure li bamu kikpinje ye koko nyita su.

46 Nii Yesu taase bamu ye, "Mune i waa nii fan de nsure? Fan kusu kule kabwaare-kule ke fan man li tiye kuttu to kii to."

Ba kitaa Yesu

(Matiwu 26:47-65; Maki 14:43-50; Gyōn 18:3-11)

⁴⁷ Saŋa mu nii Yesu san ee maa su ee towe mu, nii sakyō kū ba ba lū tutō. Nii mu abūlapu kudu anyo mu to oku mu nii bēe tū mu ye Gyudasi mu, gyankpaa sakyō mu. Nii o nin tiri Yesu, nii o baari mu to.

⁴⁸ Tuto nii Yesu taase Gyudasi ye, "Kibiri to nii fu su fū lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa fū sa?"

⁴⁹ Tuto mu, Yesu abūlapu mu nii ba bu mu ase mu, ba maa wu kuto mu nii kii biti kū waa mu, nii ba taase Yesu ye, "Onyūrīpe a lee ase isakunde mu kō?"

⁵⁰ Opula maŋa to nii abūlapu mu to oku ne oseepu biliſa ase kyaafōle gyisa kusutun.

⁵¹ Amaa nii Yesu towe mu abūlapu mu ye, "Fan yege kanin kiwaa." Nii Yesu taa mu kubaa mata onyin mu kusut nii kū kyaga su.

⁵² Nii Yesu taase aseepu biliſa ase ye kabwaare-sunkpa akunpu abilisa ye kade to abilisa mu nii ba ba kitaa mu mu ye, "N gye kumu to ɔlon oyu nii nii fan su isakunde ye agulungu ke fen ba ko ye me?

⁵³ Kake kumaa nimu maa fane nin kabwaare-sunkpa aye to, nii fan man kitaa me. Amaa inimū i gye fane saŋa fée Sitaane kitentenbiri to owura maa sun kusun."

Pita kina Yesu

(Matiwu 26:57-58, 69-75; Maki 14:53-54, 66-72; Gyōn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Tuto nii ba kitaa Yesu, nii ba taa mu kpee lbwaare oseepu biliſa ase mu kikpaara su. Nii Pita sii kamaa to o buu bamu kiyaa-kiyaa.

⁵⁵ Ba maa naa fuu mu, ba deela fulon kikpaara mu nsana bee wule, nii Pita naa sii kiyina bamu ase.

⁵⁶ Nii oseepu biliſa ase mu kibite wu Pita maa te fulon mu ase. O kui mu diin nii o towe ye, "Onyin nimu gbaa tii Yesu su."

⁵⁷ Nii Pita kyee ye, "Okyi, n man nyi mu kpini-kpini."

⁵⁸ I maa waa kesin mu, oku moa bila wu Pita nii o ye, "Ngbaa fu, fu gye bamu to oku." Nii Pita lee kono ye, "Onyin n man tii su."

⁵⁹ Saŋa gberēe kamaa mu, nii oku kyaga su ee towe ye, "Kesintin, i man su imoore ye onyin nimu man tii Yesu su, lu fee o gye Galile obii nii."

⁶⁰ Nii Pita towe ye, "Onyin, n man nyi asin mu nii fū towe fale su." Saŋa mu nii o towe kanin mu, nii kyaase bun.

⁶¹ Tuto nii Yesu biliŋi kū Pita surum. Nii Pita nyinji asin mu nii Onyūrīpe wula towe mu ye, "Poyi ke kyaase o bun kibwayike

kunumu mu, fii biti fu kyee ilii isa ye fu man nyi me."

⁶² Nii Pita lū naa su gaa.

Ba waa Yesu awvrvfō

(Matiwu 26:67-68; Maki 14:65)

⁶³ Asa mu nii Yesu bu bamu abaa to mu, bee yooli mu yege bēe dayi mu.

⁶⁴ Ba waa Yesu kebunbun ansi, nii ba da-da mu itan nii ba ye, "Ibwaare otōwepu, kaapu ane omu nii o da fu."

⁶⁵ Nii ba saale mu asebi gaalaagaa.

Abilisa ba taa Yesu ba

bamu ɔgyaŋekpa

(Matiwu 26:59-66; Maki 14:55-64; Gyōn 18:19-24)

⁶⁶ Kayi maa ke mu, osuwule abilisa ye aseepu biliſa ye nbara akaapvpu ba ba gyaŋe nii ba taa Yesu ba bamu asin ogyikpa mu.

⁶⁷ Nii ba ye, "Towē ane, fu i gye Omu nii Ibwaare wula lee mu?"

Nii Yesu lee kono ye, "N kan towe fane gbaa fan mee ye fan koole gyii."

⁶⁸ Nii n kan taase fane asin gbaa, fan mee ye fan lee me asin maŋa kono.

⁶⁹ Amaa lū nbūnbū nimu u su ii kpee mu, me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n baa n te Owura lala ɔlunpu Ibwaare gyisa su."

⁷⁰ Nii bamu kpini ba taase ye, "Kanin su fu i gye Ibwaare Mu-Bii mu?"

Nii Yesu lee kono ye, "Imu nii fan towe maŋa."

⁷¹ Nii ba ye, "Minē asin nii an bila an biti a nu tii su? Lu fee an nu asin mu lū mu gbaa-gbaa mu kono to."

23

Ba taa Yesu ba Paleti

maa Herodi ansi to

(Matiwu 27:1-2, 11-14; Maki 15:1-5; Gyōn 18:28-38)

¹ Nii kubu mu kpini ba kusut taa Yesu naa sa osuwule okitupu Paleti.

² Nii ba piili bee pwii mu asin nimu su ye, "An wu kanyin nimu maa nyita ane asa ye ba man ka twutwū sa Owura lala Kayisa. Nii ee tu mu n-yu ye mu i gye Owura ye Omu nii Ibwaare wula lee mu."

³ Tuto nii Paleti taase Yesu ye, "Fu i gye Gyiwu abi owura mu?"

Nii Yesu lee kono ye, "Eehn, imu nii fu towe maŋa."

⁴ Nii Paleti towe Ibwaare aseepu biliſa mu ye kubu damante mu ye, "N man wu onyin nimu n-yu su asin pwisa aku."

⁵ Amaa ba mata su ye, "O taa mu kikaapu mu towe kusaa Gyiwu abi kpini nkolo. O piili lū Galile nū halu ba lū nfū."

⁶ Paleti maa nu Galile kitu mu, nu o taase ye, "Kanyun maa gye Kagalile-nyin nun?"

⁷ Maa bui fee Yesu lu owura Herodi osuwule su mu, o taa mu kpiya Herodi. Sanja maa to yegé ngbaa mu o bu Gyerusalem.

⁸ Owura Herodi maa wu Yesu mu, mu ansi i gyii gaa, lu fee o wula ee biti mu kyeeereyé ye o wu mu lu asin mu nu o nu lu mu su mu. O su tamaa fee o wu mu ke o waa adangana ke o wu.

⁹ Owura mu taase mu asin taasesa kikyo amaa Yesu man lee mu kono.

¹⁰ Nu lbaare aseepu bulisa ye nbara akaapupu mu ba maa su ba yle bee pwu mu.

¹¹ Nu Herodi maa mu anaakopu bee yooli mu, nu ba ymase mu. Nu ba taa kaale bounswisa danburasa ku bun mu, nu ba bwiyyaa mu kpee Paleti ase,

¹² Kanin kaké manja nu osuwule okusupu Paleti maa owura Herodi ba biliñi akyeminep. Naafoo ba kyina ba gye adun nin.

Ba bun Yesu lewu kwpwe

(Matiwu 27:15-26; Maki 15:6-15; Gyón 18:39-19:16)

¹³ Nu osuwule okusupu Paleti tu lbaare aseepu bulisa mu ye kade abulisa ye asa mu kpini ba gyanje.

¹⁴ Nu o towé bamu ye, "Fane i biya onyin numu ye, mu i biya kusu to olon osuwule numu su. Amaa n maa meegé mu asin mu to fane ansi to nfu mu, n man wu fane asin pwisa mu aku mu su.

¹⁵ Owura Herodi gbaa o man wu alibi aku lu mu su, nu o bwiyyaa mu biya ane. Kesintin to mu, onyin numu man waa alibi mu nu i dagaa lewu.

¹⁶ Kanin su n biti n yegé ba tue mu awule-bi ke n yegé mu o nate.

¹⁷ (Lu fee Kesus kono kolongo ngyaanje kumaa mu, i gye dankaari nin fee Paleti o lee Gyiwu abi mu nu ba tii obu mu mu to oku sa bamu.)"

¹⁸ Nu kubu damante mu ba kuusi kono kulun su ye, "Fan taa onyin manja naa moc, ke fan lee Barabasi sa ane."

¹⁹ Barabasi nimu towé kusaa asa nkolo nu ba ko ye Roma kibane, nu o bila moc osa ku imu su nu ba tii mu obu.

²⁰ Paleti maa biti ye o lee Yesu su mu, o bwii towé sa bamu.

²¹ Amaa ba maa su bee kuusi ye, "Fan da mu oyu laasa su, fan da mu oyu laasa su!"

²² Paleti bwii towé bamu ase kisasapu ye, "Mine nun? Mine alibi nu onyin manja

waa? N man wu alibi mu nu o waa nu o dagaa lewu. Kanin su n biti n yegé ba tue mu awule-bi ke n yegé mu o nate."

²³ Amaa ba longo kuusi to kenken fee okpa kumaa su mu ba da mu oyu laasa su. Nu bamu kekuusi mu i gyii su.

²⁴ Imu su Paleti waa mu nferee fee o waa bamu kebiti.

²⁵ Kanin su omu nu ba towé ye o lee sa bamu mu, o lee mu sa bamu. Mu i gye Barabasi mu nu ba tii mu obu lu mu kitowé kusaa asa nkolo nu ba ko ye kibane, ye mu osa kimco su mu. Amaa nu o taa Yesu sa bamu ba naa waa bamu koko biti.

Ba da Yesu oyu laasa su

(Matiwu 27:32-44; Maki 15:21-32; Gyón 19:17-27)

²⁶ Ba maa su bee kpee mu, ba gyanja Simon Kakereni-nyin mu o lu kukura ee loo Gyerusalem. Nu ba nyau mu nu o sula oyu laasa mu o buu Yesu.

²⁷ Nu asa damante ku ba buu mu, akyu mu nu bee su bee yiyee bee sa mu mu gbaa ba tii su.

²⁸ Nu Yesu biliñi towé bamu ye, "Gyerusalem akyusa, fan man su sa me, fan su sa fane n-yu ye fane-bii ana.

²⁹ Lu fee sanja ku ii biti o ba, ke ba towé ye, 'Kusee i gye sa agbentipu ye ito mu nu i man kouge ku abee anyepu mu nu nbii ba man nyepu.'

³⁰ Nu sanja manja to mu, 'bee biti ba towé abu ye, "Fan tiye ane su!" Ke ba towé adenbi moc ye, "Fan bun ane su!"'

³¹ Nu i gye kanin nu ba su bee waa oyu bunboli* mu, nene nu bee biti ba waa iyu wolesa mu?"

³² Nu ba taa asun libi wuya ana anyo tii Yesu su ba naa moc.

³³ Ba maa naa fuu opula mu nu bee tii ye "Kumu Kiwee mu", nu ba da Yesu maa asun libi wuya ana mata iyu laasa su. Oku bu mu gyisa su yegé obanban mu moc bu mu bina su.

³⁴ Nu Yesu towé ye, "Nse, taa bamu alibi kee bamu, lu fee ba man nyi kuto mu nu bee waa." Nu ba tuu nbii barigé Yesu ato bunsu to.

³⁵ Asa mu ba yle tutu ba kui mu halu Gyiwu abi abulisa mu bee waa mu yereyere bee towé ye, "O molige aku, nu o kan o gye Krisito, Omu nu lbaare wula lee mu, o molige mu n-yu."

³⁶ Nu anaakopu mu gbaa ba ba ymase mu. Nu ba sa mu nta nyajesa.

* 23:31 23:31 Oyu bumboli mu yle sa Yesu mu nu o man waa alibi ku yegé ba waa mu awurofo. Kanin bire iyu wolesa mu nu i yle sa alibi awaapo mu ii biti i nye kusu hute gaa.

³⁷ Nii ba towe ye, "Nii fu gye Gyiwu abi owura kesintin mu, molige fu n-yu."

³⁸ Nii ba kyuroo asun ko mu amu su ye, ḶNIMU I GYÉ GYUDA ABI OWURA.

³⁹ Asun libi wuya ana mu nii ba saa iyu laasa mu su mu oku piili ee saale Yesu ye, "Man gye fu i gye Ḷmo nii Ibwaare wula lez mu? Molige fu n-yu ke fu molige ane?"

⁴⁰ Amaa obanban mu punte mu su ye, "Fu man sile Ibwaare, fee kanan mu nii ane kpini an bu kusu bunte kulu to pale?

⁴¹ Ane bire ba bunte ane kusu kumu okpa su, fee asun libi mu nii an waa mu su. Amaa Ḷnyun numu bire o man waa alibi akvo."

⁴² Nii o towe ye, "Yesu, fu kan ba gyii fu kuwura mu, fu nyini me."

⁴³ Nii Yesu lee mu kono ye, "N towe fu kesintin to ye, ndaga kake numu fu biti fu kyuna maa me-Se, Ibwaare ase Paradise to."

Yesu kelewu

(Matiwu 27:45-56; Maki 15:33-41; Gyōn 19:28-30)

⁴⁴ I kyuna i gye kyowé amu nsana to nii, nii kitentenbiri ki tye osuwule mu kpini su naa fuu kakyuwape kerefi asá sanja,

⁴⁵ lii fee kyowé yegé kida. Nii kitaa kunsa mu nii ki barige kabwaare-sunkpa opula kyrekpyrekpa Kikyrekpyre mu to mu, ki kyate to kinyo.

⁴⁶ Nii Yesu taa obule lala kuusi ye, "Nse, n taa me kala waa fu abaa to." Maa towe inmu loue mu, nii mu oṣunṣe tin.

⁴⁷ Anaakopoo kulfia okisuwule maa wu ato mu nii i waa mu, o yin Ibwaare nii o towe ye, "Kesintin, Ḷnyun numu ikpa i kyigli."

⁴⁸ Asa mu nii ba ba gyanje tuto bee kui mu, ba maa wu ato mu nii i waa mu, bamu kpini ba taa nkolo nyita sawu kpewu.

⁴⁹ Amaa bamu nii be nyi Yesu mu, ye akyu mu nii ba buu mu li Galile osuwule su ba mu, ba yile kata gberere bee kui ato mu nii i waa maya kpini.

Yesu kipula

(Matiwu 27:57-61; Maki 15:42-47; Gyōn 19:38-42)

⁵⁰ Ḷnyun ku i kyuna o bu to nii bee tu mu ye Gyosefu. Nii o li Gyuda kade mu nii bee tu ye Arimatiya mu, nii o gye nyumisa mu nii mu ikpa i kyigli nii o su beerees. Nii o tii Gyiwu abi kpini abilisa kubu mu su.

⁵¹ Amaa o man kyula bamu nfeere ye awaasa mu. O kyuna ee gyoo Ibwaare kuwura-gyii mu nii.

⁵² Nii o kpee Paleti ase naa kule Yesu kibuni mu.

⁵³ Nii o saate Yesu kibuni mu li oyu laasa mu su, nii o taa kitaa fulfuli maale mu, nii o taa mu naa pula kakyen mu nii

ba baanje kifule to nii ba man pūta pula oku kumu to mu.

⁵⁴ I kyuna i gye kake mu nii bee kubla bamu n-yu ba gyoo kake fūntesa ake mu.

⁵⁵ Akyu mu nii ba buu Yesu li Galile mu, ba buu Gyosefu nii ba naa wu kakyen mu, ye kanan mu nii o taa Yesu kibuni mu pula mu.

⁵⁶ Nii ba kpewu naa kubla ato liifensa ye ituulale mu nii ba taa ba suwsa Yesu kibuni mu. Amaa ba taa beeere sa Mosesi nbara mu, nii ba fūnta kake fūntesa kake manja.

24

Yesu kiwu kyiji li lewu to

(Matiwu 28:1-10; Maki 16:1-8; Gyōn 20:1-10)

¹ Gyiwu abi kake fūntesa ake lukaake kubwayike mu, nii akyu mu ba taa ato liifensa mu nii ba kubla yila mu kpee Yesu kakyen ase.

² Ba naa wu fee kubuu mu nii ba taa ti kakyen mu, ki maa gbiliti li kumu kono su.

³ Amaa ba maa loo kakyen mu to mu, ba man wu Ḷnyiripē Yesu kubuni mu.

⁴ I maa waa bamu kananku nii ba yile bee fe imu nfeere mu, opula manja to nii anyin anyo akyu ba ba yile bamu ase. Ba bun kikalala mu nii ki Ḷnalige su fee bulyai maa wes isee mu.

⁵ Nii kufuu ki kitaa akyu mu gaa, nii ba nyōn bamu amu yii to. Nii anyin anyo mu ba taase bamu ye, "Minē i waa nii fan baa fen biti nyumisa kūsa li alewupu to."

⁶ O man bu nfi, o kyiji li alewupu to. Fan nyini asin mu nii o towe fane sanja mu nii o bu fane ase Galile mu ye,

⁷ "I dagaa fee ba lee me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu waa asa libi abaa to, ke ba da me oyu laasa su moō, ke nke nsa kamaa mu, n kyiji li lewu to."

⁸ Toto nii akyu mu ba nyini mu asin mu.

⁹ Ba maa lii kakyen mu ase ba mu, ba towe asin numu kpini sa Yesu abūlapu kudu akyu mu ye asa mu nii ba san mu kpini.

¹⁰ Akyu manja i gye Meeri Magidalen, Gyowana, Gyemisi mu-nyi Meeri ye akyu akyu, i towe kuto kumaa numu sa abūlapu mu.

¹¹ Amaa abūlapu mu ba man koole akyu mu asin mu gyii, lii fee bamu asin mu a du nii fee amelensi-sin mu.

¹² Amaa Pita kusul sile kpee kakyan mu ase. Maa suja ki kakyen mu to mu, o wu kitaa fulfuli mu nii ba taa maale mu mu nkun. Nii o fe imu nfeere kuto mu nii ki waa nii o bwii kpewu.

Yesu lee mu n-yii kaapu mu abulapu anyo Emawusi kade to (Maki 16:12-13)

¹³ Kanin kake manja mu, mu abulapu anyo ba kyina bee kpee Emawusi kade to. Lui Gyerusalem kpee tutu gye imaalii asuno.

¹⁴ Ba maa kyina ba naa bee kpee mu bee towe abaa ase lui ato mu nii i waa mu kpini su.

¹⁵ Ba maa towe abaa ase nii bee waa kiligiyima lui ato mu nii i waa mu su mu, Yesu gbaa-gbaa ba bamu ase yegé maa bamu ba naa.

¹⁶ Amaa Ibwaare man yegé nii ba bu mu.

¹⁷ O taase bamu ye, "Mine kiligiyima nii fan naa fen biri kanin?"

Nii ba sii yile nyange bamu ansi to.

¹⁸ Bamu to omu nii bee tu mu ye Kelopasi mu taase mu ye, "Fu nkun i gye ofo mu nii fu bu Gyerusalem nfii nii fu man nyi asin mu nii i waa tutu nke nnyo numu to?"

¹⁹ Nii Yesu taase bamu ye, "Mine asin?"

Nii ba lees kono ye, "Lui Yesu Kanasreti-nyin mu su. O kyina o gye Ibwaare otowepu nii, nii əlon bu mu atowesa ye mu awaasa kpini to Ibwaare ye asa kpini ansi to.

²⁰ Ibwaare aseepu bilsa ye osuwule akusupu ba taa mu sa ye ba mooc nii ba da mu mata oyu laasa su mcoo.

²¹ Amaa naafco an kyina an su tamaa fee mu i gye omu nii ee ba o ba koole ane Isirayi abi yegé. Kuto mu nii ki bilaak tii su i gye ye, ndaga i gye kake sasapu nii asin numu a maa waa.

²² Imu nii i bilaak tii su i gye ye, ane akyuu mu akyuu ba yegé nii i kyinkyin ane. Ba kpee kakyan mu ase naa loo to nyenyenfuu numu,

²³ amaa ba man wu mu kibuni mu. Ba ba towe ane ye ba nye ansi su kileekaapu nii ba wu Ibwaare n booo ba maa towe bamu ye Yesu bu nkpa to.

²⁴ Nii ane to akyuu ba kpee kakyan mu to nii ba naa wu kanan mu nii akyuu mu ba towe mu, amaa ba man wu mu."

²⁵ Nii o towe bamu ye, "Mine kimelensi ndee? Mine i waa nii fane nfere i du swuu-swuu kanin, nii fan mee koole asin mu nii Ibwaare atowepu ba wula towe yila mu gyii bilen?

²⁶ Ye i dagaa fee Omu nii Ibwaare wula lee mu o gyii fale aworufo poyi ke o loo mu bunyaa to?"

²⁷ Nii Yesu maa piili lui Mosesi nbara ye Ibwaare atowepu kikaapu mu su mu, o lee asin mu nii Asinkyan yilasa mu kpini i towe lui mu su mu kaapu bamu.

²⁸ Ba maa tiri kade-bi mu nii bee kpee mu to mu, nii Yesu waa fee maa biti o kyina kade mu su.

²⁹ Amaa ba kule mu gaa towe ye, "De ane ase, lui fee sanja kyina, kyowee luwe." Imu su o loo naa kyuna bamu ase.

³⁰ Sanja mu nii maa bamu ba kyina ke ba gyii mu, o taa bodobodo nii o fwaala Ibwaare, nii o kpees kumu to nii o taa sa bamu.

³¹ Tutu nii bamu ansi i bugi nii ba bu mu, nii o nyaa bamu ansi su.

³² Nii ba taase abaa ye, "Sanja mu nii anaa mu an naa okpa to nii ee towe ee sa ane nii ee lee Ibwaare Asinkyan yilasa mu ee kaapu ane mu, ane n-yii i man dii ane?"

³³ Nii ba koso bwii kpee Gyerusalem bilen. Tutu manja nii ba naa wu kudu oku mu ye asa mu nii ba bu bamu ase mu ba maa gyange,

³⁴ nii bee towe ye, "I gye kesintin nun ye Ənyirupre mu kyinji nii o lee mu n-yii kaapu Simon."

³⁵ Tutu nii asa anyo mu gbaa ba towe kuto mu nii ki waa okpa to ye kanan mu nii ba bu Yesu sanja mu nii o kpees bodobodo mu to mu.

Yesu lee mu n-yii kaapu mu abulapu mu

(Matiwu 28:16-20; Maki 16:14-18; Gyɔn 20:19-23; Asunpu 1:6-8)

³⁶ Ba maa san ba yile bee towe fale asin mu, nii Yesu gbaa-gbaa ba yile bamu to, nii o towe ye, "Keyuula ki ba fane su."

³⁷ Bamu nkolo n ŋmmaa bamu nii kufuu ki kitaa bamu, nii ba fe nfere fée ba wu obuni nii.

³⁸ Nii o towe bamu ye, "Mine i waa nii i toowee fane, nii mine i waa nii fan san fen gyii imoore fane nfere to?"

³⁹ Fan ku me abaa ye me ayaa. Man gyee me nin abee? Fan mata me ke fan ku, obuni man su kayuu-wule ye awuya, fee kanan mu nii n su fale?"

⁴⁰ Maa towe fale luwe mu, o taa mu abaa ye mu ayaa kaapu bamu.

⁴¹ Ba maa man puta koole mu gyii lui kensi-gyii ye adangana numu su mu, o taase bamu ye "Fan su agyito ku nfu fan gyii?"

⁴² Nii ba taa okin ŋasisa kidiye sa mu,

⁴³ nii o koole kumu we bamu ansi to tutu.

⁴⁴ O towe bamu ye, "Sanja mu nii n kyina n bu fane ase mu, n towe fane asin numu ye, asin kumaa mu nii ba kyurco yila lui me su, Mosesi nbara to ye Ibwaare atowepu kikaapu ye llon mu to mu, i dagaa fee i maa ba to."

⁴⁵ Nii o bugi bamu nfere ke ba nye nu Asinkyan yilasa mu kase.

⁴⁶ ᏽ tōwe bamu ye, “Asin mu i tōwe ye, Ḍmu nu Ibwaare wula lee ii biti o gyii awurufó ke o wu, ke o kyinji lu alewupu to kake sasapu.

⁴⁷ Nu i dagaa fée ba tōwe Asin danburasa mu sa asa kpini mu kitu to, ke asa ba kyeege bamu nfeere lu alibi to ba Ibwaare ase ke o taa bamu alibi kée bamu. Nu i dagaa fée ba piili asin numu kitowe lu Gyerusalem kade to.

⁴⁸ Fane i gye kesintin agyipu lu ato numu kpini su.

⁴⁹ N biti n bya fane Kayaayu Kyirekyire mu nu me-Se kyina da mu koko lo su ye ee biti o sa fane mu. Amaa fan kyina kade lala numu to naa fuu sanja mu nu Kayaayu mu olon mu ii biti o lu susu ba fane su.”

Ibwaare olon kukuri

Yesu kpee susu

(Maki 16:19-20; Asunpu 1:9-11)

⁵⁰ Yesu maa taa mu abulapu mu lu Gyerusalem kade to bee kpee naa tiri Betani kade to. Toto nu o kosa mu abaa susu nu, o waa bamu kusee.

⁵¹ Maa dan san ee waa bamu kusee manja nu Ibwaare taa mu lu bamu ase kpee susu.

⁵² Nu ba munja sun mu nu ba taa kensi-gyii lala bwii kpee Gyerusalem kade to.

⁵³ Nu ba kyaga su kyina kab-waare-sunkpa aye mu to bee yin Ibwaare.

Yesu Krisito Asin Danburasa fEE kanan mu nii Gyon kyuuc mu

*Ibwaare Kono To Asin Mu
Ba Bilitji Nyimisa*

¹ Lii npiili ase, poyi ke Ibwaare o tuu dulinyaa mu, omu nii o gye Ibwaare kono to Asin mu bu to. Nii Ibwaare Kono to Asin mu maa Ibwaare i bu to, nii Kono to Asin maaja i gye Ibwaare.

² Lii koo npiili ase mu, Kono to Asin mu maa Ibwaare i bu to.

³ Kono to Asin mu su nii o bolla tuu kuto kumaa. Sehn man bu to nii man gye mu kono to Asin mu su nii o bolla su tuu kumu.

⁴ Ibwaare Kono to Asin mu to nii nkpa i bu, nii nkpa maaja i jamanje to i sa a sa kipni.

⁵ Kanjmanje mu u jamanje kitentenbiri to, nii kitentenbiri mu man taale dunla kanjmanje mu kakaaku.

⁶ Onyin ku kyuna o bu to, nii Ibwaare sun mu, bee tui mu ye Gyon.

⁷ Gyon ba nii o ba towe kesintin asin liu kanjmanje mu su sa asa, ke okomaa nimu o nye nu ke o koole gyii.

⁸ Man gye Gyon gbaa-gbaa i gye kanjmanje mu, maae mu ba nii ke o ba towe asin liu kanjmanje mu su.

⁹ Kesintin kanjmanje mu nii kii jamanje sa asa kipni mu, kii ba dulinyaa to.

¹⁰ Dulinya nimu to nii Ibwaare kono to Asin mu wula o bu. Nii mu su nii Ibwaare bola tuu dulinyaa mu, nkkee dulinyaa asa ba man buu mu.

¹¹ O ba mu gbaa-gbaa mu osuwule su, amaa mu gbaa-gbaa asa ba man koole mu.

¹² Amaa asa mu nii ba koole mu, nii ba koole mu gyii mu kpini mu, o sa bamu okpa ye ba be bilini Ibwaare mu-bii ana.

¹³ Ba man bilini mu-bii ana bola nyimisa kakouuge su, abee nyimisa koko biti su, abee onyin kebiti su. Amaa Ibwaare gbaa-gbaa u yegene nii ba be bilini mu-bii ana.

¹⁴ Nii Omu nii o gye Ibwaare Kono to Asin mu ba bilini nyimisa, nii o ba kyuna ane ase kase su. An wu mu buonyaa kpare, mu nii i kaapu fee, mu i gye Ibwaare Mu-Bii kuluun kopen mu. Nii kabwaala ye kesintin ki bola mu.

¹⁵ Mu asin nii Gyon daa ee towe ee kaapu to, nii o lee kono kenken ye, "Onimu asin nii n wula towe fane, nii n towe ye, 'Omum nii o bu me kamaa to ee ba mu kyo me, nii

o wula o bu to poyi nii ba kouuge me mu.'

¹⁶ Lii mu kabwaala mu nii ki bolla mu to gaa su mu, ane kpini an nye kusee kuko-kuko.

¹⁷ Ibwaare bola Mosesi su taa nbara mu sa. Amaa kabwaala ye kesintin bire bola Yesu Krisito su nun ba.

¹⁸ Nii oku man puta wu Ibwaare kakaaku, amoo mu-bii kuluun mu nii ngbaa mu o gye Ibwaare, nii o bu Ibwaare ase mu, i lee Ibwaare kedubi kaapu.

Gyon Okyugyeepu Tewe

Asin Lii Yesu Su

(Matiu 3:1-12; Maki 1:1-8; Luka 3:1-8)

¹⁹ Nii Gyiwu abi alunpu mu nii ba bu Gyerusalem mu ba sun Ibwaare aseepu ye Lewi abi * Gyon ase ba naa taase mu ye, "Fu i gye animu?"

²⁰ Nii Gyon man kina kitowee, amaa o towe bugi to ye, "Man gye me i gye Krisito, Omu nii Ibwaare wula lee mu."

²¹ Nii ba taase mu ye, "Kanin bire, animu i gye fu? Fu i gye Ibwaare otowepu Eligya mu?"

Nii o ye, "Ayee! Man gye me i gye Eligya."

Nii ba bila taase mu ye, "Fu i gye Ibwaare otowepu mu nii an kii mu o kpa mu?"

Nii o lee kono ye, "Ayee."

²² Imu kamaa mu ba bila taase ye, "Animu bire i gye fu? Lee kono sa ane, ke a nye asin ku naa towe bamu nii ba sun ane mu. Osa mooye bire gbaa i gye fu?"

²³ Nii Gyon lee kono ye, "Me i gye obule mu nii kii kuusi ofuli su ye, 'Fan kyiigi o kpa mu sa Onyiripe mu.' Falii nii Ibwaare otowepu Isaya kyvroc yula Ibwaare asin mu to mu."

²⁴ Nii Farasii abi aku ba sun nboc Gyon ase,

²⁵ ba naa taase mu ye, "Fu maa man gye Krisito mu, abee Eligya, abee Ibwaare otowepu mu, minne i waa su nii fii gyee asa Ibwaare kekyugyee?"

²⁶ Gyon lee bamu kono ye, "N su nkyu nii n gyee asa Ibwaare kekyugyee. Amaa oku yle fane to nii fan man nyi mu.

²⁷ Mu i gye omu nii o bu me kamaa to ee ba mu. Amaa n man dagaa gbaa n sanje mu asibita ife."

²⁸ Asin nimu kpini i waa Betani kade to nii. Betani bu Gyodan obun berbe kyowee olukpa, katun mu nii Gyon ii gyee asa Ibwaare kekyugyee mu.

Yesu, Ibwaare Kabulwp mu

²⁹ Imu lukaake Gyon maa wu Yesu maa naa ee ba mu ase mu, o towe ye, "Fan kii,

* **1:19 1:19** Lewi abi gye asa mu nii bee kye Ibwaare aseepu mu bamu kusun mu to.

ονιμυ ᵽ γε Ἰβωαρε καβουρυ, μν νι εε
бити ᵽ ταа μν н-иу лее сарага ке аса кпин
ба ные алиби китаакеε мв.

³⁰ Ονιμυ ᵽ γε ομν νι н вола н төве
мн асин ye, ‘Ονүн ку бу мэ камаа εε ба,
ни ɔ кыс ме, ли феε ɔ вола ɔ бу то поыт нн
ба кувдес ме.’

³¹ Me gbaa-gbaa мэ бире н ман н даа н
ни мв, аммаа квто мв су нн Ἰбωαρε sun
мэ ye н ба гье аса Ἰбωαρε кекуугье
мв, ке н ба ные лее мв ifuli каапу Israyi
аби мв.

³² Нн Gyōn gyii иму kesintin төве ye, “N
wu Kayaayu Kyurekyire мв ки мaa kpilige
ли суус феε kuwura-lçpo нн ки ба kyuna sii
мв su.

³³ Naafco ngbaa мэ н ман н вола н ний
мв, аммаа Ἰбωαρε мв нн о sun мэ ye н
ба гье аса Ἰбωαρε кекуугье мв, ɔ төве
мэ ye, ‘Онн нн фу kan wu мэ Kayaayu ки
мaa kpilige ли суус ба kyuna sii мв su мв,
мв ɔ гье οмн нн ee бити ᵽ таа мэ Kayaayu
мв гье аса.’

³⁴ N wu οниму kpini нн n gyii иму
kesintin ye οниму ɔ γε Ἰбωαρε Mu-Bii
мв.”

Yesu Abiilaru Gyankpaasa

³⁵ Lukaake мв, Gyōn maa мв abiilaru
anyo ba bila ba yule tuto.

³⁶ Maa wu Yesu maa naa εε kyon мв, ɔ
төве ye, “Fan ки, Ἰбωαре Kabulupu мв
нде!”

³⁷ Gyōn abiilaru anyo мв ba maa nu
маа төве kanin мв, нн ba buu Yesu.

³⁸ Yesu maa biliŋi ки мв, o wu ba maa
buu мв, нн ɔ taase bamu ye, “Mine нн fen
biti?”

Нн ba lee kono ye, “Rabi, fine нн fu te?”
(Rabi kase ɔ γε ye Ὁκαρυпу).

³⁹ Yesu төве bamu ye, “Fan ba ки катун
мв нн n te.”

Imu su ba buu мв naa wu katun мв нн ɔ
te. Sanja manja to γε kalaatipwe su kerefi
ana to. Нн ba kyuna мв ase kake manja.

⁴⁰ Asa anyo мв нн ba nu asin мв нн
Gyōn төве, нн ba buu Yesu мв, bamu to
okу ɔ γε Simon Pita mu-supu Andiruwu.

⁴¹ Квто мв нн Andiruwu gyankpaa waa
ɔ γε ye, o biti mu-daa Simon нн ɔ төве
мв ye, “An wu Mesaya† мв.” Mesaya мв
kase ɔ γε ye, ‘Онн нн Ἰбωαре вола lee ye
ɔ ba molige аса.

⁴² Нн Andiruwu таа mu-daa Simon kpee
Yesu ase.

Yesu ки мв, нн ɔ төве мв ye, “N nyi
fee fu ɔ γε Simon, Gyōn mu-bii-nyuна мв.
Amaa bee biti ba tu fu ye Kefasi” (Giriki

^{† 1:41 1:41} Hibriwu katowе to мв, bee tu ɔmн нн Ἰбωαре wola lee ye ɔ ba molige аса мв ye ‘Mesaya’, нн Giriki
katowе to moо bee tu мв ye Krisito. * ^{2:4 2:4} Inimу 11 kaapu sanja мв нн Yesu буньяа мв ii biti ɔ lu ofuli, ke
asa ba bu fee мв ɔ γε Ἰбωαре mu-bii мв.

катове to ɔ γε ye Pita, нн kumu kase ɔ γε
ye kfufle.)

Yesu Tu Filipu Maa Nataneli

⁴³ Imu lukaake мв, Yesu waa nfereе fee
ee biti o kpee Galile ɔsuwule su. O wu
Filipu, нн ɔ төве мв ye, “Ba buu me!”

⁴⁴ Filipi lu Betisayida kade to nun tutu нн
Andiruwu maa Pita gbaa ba lu.

⁴⁵ Nu Filipu wu Nataneli нн ɔ төве мв
ye, “An wu οмн нн Mosesi wola kyurco
мн асин waa Nbara iwole to, нн Ἰбωαре
atowepre gbaa ba kyurco mn асин yila мв.
Мв ɔ γε Yesu, Gyosefu нн ɔ lu Nasareti
kade to мв mu-bii.”

⁴⁶ Nu Nataneli taase мв ye, “Amoo, kuto
dambirasa ku 1taale lu Nasareti kade to?”

Tuto нн Filipu төве мв ye, “Ba ки.”

⁴⁷ Yesu maa wu Nataneli maa naa εε
ba мв ase мв, ɔ төве ye, “Kesintin to,
Israyi ɔnyin gbaa-gbaa ndee, нн antujesa
ku man бу мв to.”

⁴⁸ Nu Nataneli taase Yesu ye, “Nene нн
fu waa fii nyi me?” Yesu lee мв kono ye,
“N wu fu saja мв нн fu bu figi onyin to,
poyt нн Filipu tu fu мв.”

⁴⁹ Nu Nataneli төве Yesu ye, “Ѡкарапу,
fu ɔ γε Ἰбωαре Mu-Bii мв! Nu fu 1 bila
fu γε Israyi abi Owura мв.”

⁵⁰ Tuto нн Yesu төве мв ye, “N maa төве
fu ye, n wu fu fu maa бу figi onyin to su нн
fu koole gyi? Fii biti fu ba wu ato damante
mu нн 1 кын иму gbaa.”

⁵¹ Nu Yesu bwii kyaga su ye, “N төве
fane kesintin ye, fane kpini fen biti fan
wu suus maa bugi to, ке Ἰбωαре nbo
ba ba bee dii bee kpilige me, Daadimaadi
Obii-nyuна su.”

2

Yesu biliŋja nkyu waa nta kikyifo to

¹ Nke nsa kamaa мв, ba kpi ɔkyufo
Kena kade to Galile ɔsuwule su. Yesu
mu-nyi бу tuto.

² Nu ba da kubaa to tu Yesu maa мв
abiilaru gbaa kikyifo мв to.

³ Sanja мв нн nta 1 pwage bamu мв,
Yesu mu-nyi төве мв ye, “Bamu nta 1
luwe.”

⁴ Nu Yesu lee kono ye, “Ѡку, man төве
me kuto мв нн n waa. Me sanja* man pi
fu.”

⁵ Nu mu-nyi төве nta ayepu мв ye,
“Kuto komaa мв нн ɔ төве fane ye fan
waa мв, fan waa.”

⁶ Nu nkyu afole alan asiye 1 yule
tuto, иму нн ba su bee waa Gyiwu abi

anaana-to ineesi kifwii. Nuu kufule kulan kumaa ki taale gyii igałon adunyo abee adisa.

⁷ Nuu Yesu towe nta ayepu mu ye, "Fan saa nkyu bola alan mu kpini." Imu su ba saa nkyu bola alan mu kpini bihilbil.

⁸ Nuu o towe ba mu ye, "Fan nye imu iku naa sa nta ayepu obilisa mu."

Nuu ba waa kanin.

⁹ Nta ayepu obilisa mu maa daa nuu nkyu mu nuu i biliñi nta mu kii mu, o wu fee i buron. O man nyi katun mu nuu i hi, amaa ayepu mu nuu ba saa nkyu mu bire be nyi. Nuu o tu okyulfo mu-kuli mu lu ikaa sv.

¹⁰ Nuu o towe mu ye, "Okumaa numu i daa kulee nta danbirasa poyi. Nuu sanja mu nuu okumaa numu nuu fuu mu, ke o lan bira nta mu nuu i man buron mu. Amaa fu taa imu nuu i buron yula ba fuu sanja numu."

¹¹ Inumu i gye asin kyinkyinsa gyankpaasa mu nuu Yesu waa. O waa imu Kena kade to Galile osuwale su. Tuto nuu o lee mu bonyaa mu kaapu. Nuu mu abulapu mu ba koole mu gyii.

¹² Inumu kamaa mu maa mu-nyi ye mu-supu ana ye mu abulapu ba lu tuto kpee Kapanum kade to. Nuu ba kyuna tuto nke nkoo.

*Yesu lojɔ Kabwaare-sunkpa aye
mu to*
(*Matiwu 21:12-13; Maki 11:15-17; Luka 19:45-46*)

¹³ Sanja mu nuu Gyiwu abi Kesu kono Kanyanje nbuno ki san gberere ki fuu mu, Yesu kpee Gyerusalem kade to.

¹⁴ Maa fuu tutu mu, nuu o kpee kabwaare-sunkpa opula mu to. Nuu o wu anyin aku ba maa fe inaate, ye nbulupu ye awura-lopo yegē aku moç ba te iteeburu ase bee kyere afulee.[†]

¹⁵ Nuu o taa ofe waa kukuuykuu gyan bamaa bamu inaate ye nbulupu lu kabwaare-sunkpa opula. Nuu o yase bamu afulee abi to, nuu o bala bamu iteeburu bila yegē akyo ogiyikpa."

¹⁶ Nuu o towe bamu nuu bee fe awura-lopo mu ye, "Fan lee bamu lu nftu. Fan man taa Me-Sse aye bilinji kigya ogiyikpa."

¹⁷ Nuu mu abulapu mu ba nyinji Asinkyan yulasa mu nuu i towe ye, "Kebiti mu nuu nsu sa kabwaare-sunkpa aye mu kii gyii mi kumu."

¹⁸ Nuu Gyiwu abulisa mu ba taase mu ye, "Mine asin kyinkyinsa nuu fii taale waa kaapu ane, ke i kaapu fee fu su okpa fu waa inumu?"

[†] **2:14 2:14** Gyiwu abi ba su bamu afulee bee kyere Roma abi afulee. * **3:1 3:1** Farasii abi ba gye Asinkyan yulasa mu anyipu mu nuu bee kaapu fee bee sun Ibwaare ba kyo okumaa numu.

¹⁹ Nuu Yesu lee kono kujasan to ye "Fan boyi kabwaare-sunkpa aye numu, ke n taa nke nsa kusaa kumu yii."

²⁰ Nuu Gyiwu abi mu ba taase mu ye, "Nsu adina ye asiye nuu ba taa poysi Kabwaare-sunkpa aye numu, nuu fee fu fo ye fu taale taa nke nsa kusaa kumu yii?"

²¹ Kabwaare-sunkpa aye mu nuu Yesu towe kumu asin fale, i gye mu gbaa-gbaa mu kayu-wule nin, man gye kabwaare-sunkpa aye mu gbaa-gbaa.

²² Imu su sanja mu nuu Ibwaare kynji mu lu lewu to mu, mu abulapu mu ba nyinji ye o wola towe bamu inumu. Nuu ba koole Asinkyan yulasa mu ye asin mu nuu Yesu towe bamu mu gyii.

²³ Asin kyinkyinsa kukujo mu nuu o waa Gyerusalem kade to sanja mu nuu Gyiwu abi bee gyii bamu Kesu kono Kanyanje nbuno mu, asa gaalaagaa ba wu nuu ba koole mu gyii.

²⁴ Amaa Yesu bire, o man taa mu n-yii tuu bamu su, lu fee o nyi kanan mu nuu asa kpini ba du.

²⁵ Nuu i man tiri mu fee oku o towe mu kanan mu nuu asa ba du, lu fee o nyi kuto mu nuu ki bu asa nkolo to.

3

Yesu kaapu Obilisa Nikodemusi

¹ Onyin ku lu Farasii* kubu mu to nuu bee tui mu ye Nikodemusi, o gye Gyiwu abulisa mu to oku nin.

² Mu i ba Yesu ase kagyanbwae ku, nuu o towe Yesu ye, "Okaapuru, an nyi ye Ibwaare i sun fu ye fo ba kaapu ane. Luu fee oku mee taale waa asin kyinkyinsa mu nuu fii waa fale, amoco Ibwaare tii mu su."

³ Nuu Yesu lu kono ye, "N towe fane kesintin ye, oku mee taale wu ke o bu Ibwaare kuwura-gyii mu, amoco o yegē nuu ba bwii kuvuge mu."

⁴ Nuu Nikodemusi taase ye, "Nene nuu ba bila ye ba kuvuge nyimisa mu nuu o tee dan? E taale bila bwii loo mu-nyi oto to ke ba kuvuge mu?"

⁵ Nuu Yesu lee mu kono ye, "N towe fu kesintin ye oku man bu to o taale loo Ibwaare kuwura-gyii mu to, amoco o yegē nuu ba gye mu Ibwaare kelyugyee maa Kayaayu Kyirekyire mu kigyee, ke o nye kakuvuge püpwe.

⁶ Nyimisa kuvuge nyimisa fee mu keduli nin, nuu Ibwaare Kayaayu mu i kuvuge nyimisa fee Ibwaare keduli nin.

⁷ Man yegē i kyinkyin fu fee, n maa towe fu ye i dagaa ba bwii kuvuge okumaa nimu.

⁸ Afuu u da ii kpee katin mu nu ii biti. Fii nu imu sv, amaa fu man nyi katn mu nu u li ye katn mu nu ii kpee. Kanin nu okumaa mu nu ba kuvge mu lbwaare Kayaayu mu to mu du."

⁹ Nu Nikodemusi taase ye, "Nene nu imumu taale waa?"

¹⁰ Nu Yesu lees kono ye, "N nyi fu maa gye Isiray okaapuru kpare, nu fu man nu imumu kase?"

¹¹ N tōwe fu kesintin ye, imu nu an nyi mu nu an tōwe, nu imu nu an wu mu, nu an lees an tōwe. Amaa fan mee koole ane asin tōwesa fen gyii.

¹² N maa tōwe fane kase su asin nu fan maa koole gyi fale mu, nene nu fan taale koole svsu asin gyii?

¹³ Oku man piita lu kase su kpee svsu, amco me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu nu n lu svsu ba kase su mu.

¹⁴ Sanja mu didaa mu, fee kanan mu nu lbwaare yege nu Mosesi taa opole njalige waa kinanse[†] nu o maale oyu, kusaa kumu ifuli mu sv, nu asa ba ku nu ba nye nkpa mu, kanin manja nu ii tiri fee ba kusaa me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu svsu,

¹⁵ ke okumaa mu nu o koole me gyii mu o nye nkpa kakpaa.

¹⁶ "Lu kanan mu nu lbwaare su kebiti sa dulinyaa to asa gaa su mu, o lees me, Mu-Bii kulu kpen mu sa, fee okumaa mu nu o koole me gyii mu, mee ye o foyi, amaa ee biti o nye nkpa kakpaa.

¹⁷ Lu fee lbwaare man sun me, Mu-Bii mu ba dulinyaa numu to, ye n ba bun kumu to asa kwpwe, amaa o sun me nun ye n ba waa bamu omoligepu.

¹⁸ Okumaa mu nu o koole me gyii mu, lbwaare mee ye o bun mu kwpwe, amaa okumaa mu nu o man koole me gyii mu, lbwaare wula bun mu kwpwe. Lu fee o man koole me, lbwaare Mu-Bii kulu kpen mu gyii.

¹⁹ Kanan mu nu kwpwe kubun mu ki ba mu i gye ye, ujmanjesa mu i li svsu nin ba dulinyaa to, amaa asa bee biti kitentenbiru mu ba kyo ujmanjesa mu, lu fee bamu asunsunsa i gye alibi nin.

²⁰ Lu fee okumaa mu nu ee waa alibi mu ii kisi ujmanjesa mu, nu o mee ba ujmanjesa mu to, ke mu alibi i ba lu ifili.

²¹ Amaa okumaa mu nu ee waa ato mu nu i de okpa mu bire, ee ba ujmanjesa mu to, ke asa ba nye wu fee mu ato waasa mu i gye imu nu lbwaare ii biti."

Yesu maa Gyōn Okyugyeepu

²² Inimu kamaa mu Yesu maa mu abulapu ba lu Gyerusalem kpee Gyudeya

osuwule su. O kyina tutu nke nya ku maa bamu, nu o gyee asa lbwaare kekyugyee.

²³ Kanin sanja manja nu Gyōn Okyugyee mu gbaa bu Anon kade mu nu ki tiri Salim mu to. Ee gyee asa lbwaare kekyugyee, lu fee nkyu i kyina i kyo tutu gaa, nu asa bee kpee mu ase yeg eee gyee bamu.

²⁴ Sanja manja, ba man piita tii Gyōn obu.

²⁵ Nu imoore i tuy Gyōn abuupu ye Gyiwu nyumisa ku nsana lu anaana to ineesi kifwi su.

²⁶ Nu Gyōn abulapu ba ba mu ase ba tōwe mu ye, "Okaapuru, onyin mu nu an wu mu Gyōdan obon benbe mu, emu nu fu gyii mu asin kesintin mu gbaa ii gyee asa lbwaare kekyugyee, yeg eee kpinibee kpee mu ase."

²⁷ Nu Gyōn lees bamu kono ye, "Nu lbwaare man kan taa kuto ku sa oku mu, o mee taale nye kumu.

²⁸ Fane gbaa-gbaa fane fen biti fan gyii me kesintin fee, n wula tōwe fane ye, 'Man gye me i gye Krisito, Omu nu lbwaare wula lees mu.' Amaa lbwaare sun me nin ye n gyankpaa ba lojo okpa yila mu."

²⁹ Nu o ba kujasan ye, "Omu nu o su okyufu mu i gye okyufu mu-kuli. Okyufu mu-kuli mu kyemine bire ee yile ee gyoo nin. Nu o kan nu mu obule mu, mu ansi i gyii. Kanin manja su nu nbunbui mi ansi i gyii gaa.

³⁰ I dagaa fee Yesu kitu ki ba ki dii ki tii su, ke me Gyōn kitu moe ki ba kase.

³¹ "Omu nu o li svsu ba mu kyo okumaa numu. Omu nu o li kase su mu gye kase numu su nyumisa nin, nu kase numu su asin nu ee tōwe. Nu omu nu o li svsu mu kyo okumaa numu.

³² Imu nu o wu ye imu nu o nu mu, imu kesintin nu ee gyii mu, nkees oku mee koole mu kesintin kigiyi mu ee gyii.

³³ Amaa okumaa mu nu ee koole mu asin mu gyii mu, imu i kaapu fee lbwaare gye kesintin wuya.

³⁴ Omu nu lbwaare sun mu mu, lbwaare asin nu ee tōwe, lu fee lbwaare sa mu Kayaayu mu nu ki man su okaa.

³⁵ Me-Se lbwaare mu ii biti Mu-Bii kulu mu, nu o taa kuto komaa waa mb kibaa to.

³⁶ Nu okumaa mu nu o koole Mu-Bii mu gyii mu su nkpa kakpaa. Amaa emu nu o man nu sa Mu-Bii mu, o mee ye o nye nkpa kakpaa, amaa lbwaare agbu mu i de mu su."

4

Yesu tōwe

[†] 3:14 3:14 Sanja mu nu Onyirupé biite Isiray abi kusu, nu o sun ananse nu ba be dunji bamu mu, o tōwe Mosesi ye o waa opole kinanse maale oyu su. Nu okumaa mu nu kinanse dun mu, nu o kusu mu ansi kui kibilito kinanse mu, nye alanftyia.

Kasamariya-kyu k u ase

¹ Imaa ba fee Yesu bui fee Farasii abi mu ba nu ye ee nye abulapu nuu ee gyee bamu Ibwaare kekyugyee o kyoo Gyon.

² Kesintin to bire, Yesu gbaa-gbaa man gyee asa Ibwaare kekyugyee, amaa mu abulapu nkun ii gyee asa.

³ Yesu maa bui kanin mu, o kusu li Gyudeya osuwule su bwii kpee Galile osuwule su.

⁴ Maa kpee mu i dagaa maa bola li Samariya osuwule su.

⁵ Nuu o ba fuu Samariya kade mu nu bee tu kumu ye Sikaa mu. Kanin kade manja ki bu tiri kase mu nuu saja mu didaa mu, Gyekobu taa sa mu-bii Gyosefu mu.

⁶ Tuto nuu Gyekobu kitiribo mu ki bu. Yesu maa nate nuu i nu mu mu, o naa kyuna kitiribo mu ase. Saaja manja gye kyowenamu nsana.

⁷ Yesu maa te tuto mu, nuu Kasamariya-kyu k u ba o ba saa nkyu, nuu Yesu towe mu ye, "Sa me nkyu ke n nuu."

⁸ Kanin saja maa mu Yesu abulapu ba kyon kade to ba naa scc agyito.

⁹ Nuu okuyu mu lee Yesu kono ye, "Fu gye Gyiwu obii nuu, nuu mee me n gye Samariya obii nuu. Mine su nuu fu kule me nkyu ke fu nuu?" Okuyu mu towe kanin li fee Gyiwu abi ye Samariya abi ba mee bugga lape kuluun.

¹⁰ Nuu Yesu lee kono ye, "Fu daa fu nyi kaksee mu nuu Ibwaare u sa, ye me mu nuu n kule fu nkyu fale nuu, naafso fu din kule me ke n sa fu nkyu mu nuu u sa nkpa."

¹¹ Tuto nuu okuyu mu taase ye, "Obilisa, fu man su kuuka, nuu kitiribo mu moco bu nyue. Fine nuu fii biti fu nye fale nkyu mu nuu u sa nkpa mu sa me?"

¹² Ane naana Gyekobu i sa ane kitiribo manja. Mu gbaa-gbaa maa mu-bii ana ye mu atobwaara kpini kumu to nuu ba nuu. Fu kaapu fee fu kyo ane naana Gyekobu nun abee?"

¹³ Yesu lee kono ye, "Okumaa mu nuu o nuu nkyu numu mu, bulifso ii biti o bwii kitaa mu.

¹⁴ Amaa okumaa mu nuu o nuu nkyu mu nuu n biti n sa mu mu, bulifso man bila ye o kitaa mu. Kanin nkyu manja ii biti i bilijni fee nkyu mu nuu u kyon mu to, ke kui sa mu nkpa mu nuu i man su okaa."

¹⁵ Tuto nuu okuyu mu towe ye, "Obilisa, n kule fu nuu, sa me kanin nkyu manja ke bulifso o man bila kitaa me, ke n man bila n baa n sa nkyu nflu."

¹⁶ Nuu Yesu towe okuyu mu ye, "Bwii kpee naa tu fu-kuli ke fan ba."

¹⁷ Nuu okuyu mu towe mu ye, "N man su okuli."

Nuu Yesu ye, "Fu towe kesintin fee fu man su okuli.

¹⁸ Fu wula kili anyin anu nuu fu yeges, nuu onyin mu nuu faa mu fan te nbuunbuu fale gbaa, man gye fu-kuli. Imu su imu nuu fu towe fale gye kesintin nun."

¹⁹ Nuu okuyu mu towe ye, "Obilisa n wu fee fu gye Ibwaare otowepu nun.

²⁰ Ane naana ana Samariya abi bire kibuu nimu su nuu ba daa bee sun Ibwaare, amaa fane Gyiwu abi u towe ye Gyerusalem i gye opula mu nuu i dagaa fee a sun Ibwaare."

²¹ Nuu Yesu towe mu ye, "Okuyu, kcoole me gyii fee saja ku ii biti o ba, nuu man gye kibuu kinimu su abee Gyerusalem nuu asa bee biti ba sun Me-Se Ibwaare mu.

²² Fane Samariya abi i man nyi Ibwaare mu nuu fen sun danburasa, amaa ane Gyiwu abi bire an nyi Ibwaare mu nuu an sun. Liu fee Ibwaare kamolige mu ki bola Gyiwu abi su nuu ba.

²³ Sanja ku ii biti o ba, nuu ki tee fuu lwoe, nuu kesintin asunpu bee biti ba sun Me-Se Ibwaare mu Kayaayu Kyirskyure ye kesintin to. Kanin asunpu banamu fale nuu Me-Se Ibwaare mu ii biti.

²⁴ Ibwaare gye kayaayu nun, nuu bamu nuu bee sun mu mu, i dagaa fee ba sun mu Kayaayu ye kesintin to."

²⁵ Nuu okuyu mu towe Yesu ye, "N nyi fee Omu nuu Ibwaare wula lee, nuu bee tu mu ye Krisito mu, ee biti ba. Nuu o kan ba mu, ee biti o lee koto kumaa mu nuu ki bu to kaapu ane."

²⁶ Nuu Yesu towe ye, "Me, mu nuu n towe fu ese fale, me i gye mu."

²⁷ Kanin sanja manja nuu Yesu abulapu mu ba bwii liu kade to ba. Nuu ba maa wu Yesu maa okuyu mu ba maa tee bee towe mu, i kyinkiyin bamu. Amaa bamu to oku man taale taase okuyu mu ye, "Mine nuu fii biti?" Abee ba taase Yesu ye, "Mine u waa su nuu fiu towe okuyu mu ase?"

²⁸ Tuto mu, okuyu mu yeges mu kolo-bi yila sile kpee kade to naa towe asa ye,

²⁹ "Fan ba kui onyin ku maa towe me ato mu nuu n waa mu kpini. Abee mu i gye Krisito, Omu nuu Ibwaare wula lee mu?"

³⁰ Imu su asa mu ba liu kade mu to bee kpee ba naa kui Yesu.

³¹ Sanja maa to nuu mu abulapu ba kule mu ye, "Okaapupu, waa aniya ke fu gyii agyito."

³² Amaa nuu Yesu towe ye, "N su agyito mu nuu n gyii, yeges fan man nyi imu su."

³³ Nuu abulapu mu ba taase abaa ye, "Abee osa ku wula biya mu agyito nun nuu o gyii?"

³⁴ Nuu Yesu towe bamu ye, "Me agyito i gye fee n maa waa Me-Se Ibwaare mu nuu o sun me mu kebiti, ke n waa kusun mu nuu o sa me mu lwoe."

³⁵ Man gye fane kujasan u towe ye, 'san ibwaayi ina ke a tuje ayu mu?' Amaa

n tōwe fane fee fan bugi fane ansi kui adoco mu, fen biti fan wu fee i payi fuu kutiye.

³⁶ Csa mu nii ee tue mu u nye mu kukoaka danburasa, nii ayu mu nii ee kuvla ee yile mu i gye asa mu nii o taa ba nkpa kakpaa to. Imu su omu nii ee duu ye o mu nii ee tue mu kpini bee biti ba bugga gyii hamu ansi.

³⁷ Imu su asin mu nii bee tōwe ye, "Cku ii duu nii oku u kpa, i gye kesintin.

³⁸ N sun fane ndoo to ye fan naa tue ayu mu nii fan man duu. Aku i waa imu kusun nii fan ba nye imu kukoaka."

Samariya abi gaalaagaa ba koole Yesu gyii

³⁹ Samariya abi gaalaagaa mu nii ba bu kade mu to mu ba koole Yesu gyii, lii fee okuyi mu maa tote ye, "C tōwe me kuto kumaa mu nii n wula waa" mu su.

⁴⁰ Imu su saja mu nii Samariya abi mu ba ba mu ase mu, ba kule mu ye o kyuna bamu ase, nii o kyuna bamu ase nke nnyo.

⁴¹ Asa gaalaagaa ba ba koole mu gyii tii su lii asin mu nii o tōwe mu su.

⁴² Nu asa mu ba tōwe okuyi mu ye, "Nbunbui hire, an koole mu gyii, yegye man gye asin mu nii fu tōwe ane mu so, amaa kpali fee ane gbaa-gbaa ane an nu ye ane asu, nii an bui fee mu i gye dulinyaa to asa omoligepu mu."

Yesu kye obilisa ku mu-bii

⁴³ Yesu maa gyii nke nnyo kamaa to mu, o lii tuo kpee Galile osuwule su.

⁴⁴ Yesu gbaa-gbaa i wula kyuna tōwe ye, "Ibwaare otowepu kumaa man su beerees mu gbaa-gbaa mu ayu."

⁴⁵ Yesu maa naa fuu Galile mu, Galile abi ba koole mu abaa anyo, lii fee ngbaa bamu, saja mu nii ba kpee Gyerusalem naa gyii Kesi kono Kanyanje nbuno mu, ba wu kuto kumaa mu nii o waa tuo mu.

⁴⁶ Yesu maa bu Galile osuwule su mu, o bwii kpee Kena kade to. Tuo nii o kyuna taa nkyu bilinji nta mu. Maa bu tuo kanin mu, kibane obilisa ku mu-bii-nyinsa de Kapanum kade to ee lo.

⁴⁷ Onyin mu maa nu fee Yesu lii Gyudeya ba Galile mu, o ba mu ase ha kule mu ye o ba Kapanum ba kye mu-bii mu nii o de ee biti o wu mu sa mu.

⁴⁸ Nu Yesu tōwe mu ye, "Fane oku mae ye o koole me gyii, amao fen wu asin kyinkyinsa ye adangana."

⁴⁹ Nu kibane bilisa mu kule Yesu ye, "Obilisa, yegye a kpee mi kebii mu ase pooyi ke o wu."

⁵⁰ Tuo nii Yesu tōwe obilisa mu ye, "Nate, fu kebii mu mae ye o wu."

Onyin mu koole Yesu asin mu gyii, nii o kitaa okpa kyon.

⁵¹ Maa kpewu mu, mu ayaafole ba ba gyanja mu okpa to nii ba tōwe mu ye, mu-bii mu nye alanfyia.

⁵² Nu o taase bamu saja mu nii kebii mu nye alanfyia. Nii ba tōwe mu ye, "Ndee kyuwape kerefi kulu saja mu, nii kibirima mu yegye mu."

⁵³ Tuo nii onyin mu bu ye kanin saja maa kyeekeye nii Yesu tōwe mu ye, "Fu-kebii mu mae ye o wu" mu. Imu su onyin mu maa mu kikpaara su abi kpini ba koole Yesu gyii.

⁵⁴ Yesu maa lii Gyudeya ba Galile mu, inimur i gye asin kyinkyinsa nyosapu mu nii o waa.

5

Yesu kye olorun ku kake fuvtesa ake

¹ Inimur kamaa mu, Yesu kpee Gyerusalem naa gyii Gyiwi abi Kesi kono ngyanje ko.

² Kipate ku ki bu Gyerusalem kade to, nii ku bu tiri kebuno mu nii bee tu ye nbulupu kebuno mu. Bee tu kapatiye maa Hibriwu kade to ye Betesada. Nu agyan anu i de kyaabco kumu.

³ Agyan nimi to nii alorun damante fee agyaatanapo, ye ayaa ye abaa wusa wuya ana, amugule-mugule kpini ba ba tuo bee gyoo.

⁴ Li fee Onyiripe kaboo i taale ee lii nsu su e ba ee lupu nkyu mu to, ke, alorun mu nii ba de-de mu, bamu to okumaa mu nii o gyankpaa loo kapatiye mu to mu, mu kulu mu nii ki bu mu to mu u lwoe.

⁵ Onyin ku bu tuo ee lo nsu adisa ye aburuwa.

⁶ Yesu maa wu mu nii o bui fee o de tuo li kyeeees mu, nii o taase mu ye, "Fii biti fee fu nye alanfyia?"

⁷ Nu olorun mu lee kono ye, "Obilisa, nii kaboo mu kan lupu nkyu mu to mu, n man su omu nii o taa me loo kapatiye mu to. Saaja mu nii n kpan me n-yi fee n loo to mu, nii oku i daa gyankpaa me loo to."

⁸ Nu Yesu tōwe mu ye, "Kusu taa fu kalan ke fu nate."

⁹ Opula maaja to nii o nye alanfyia, nii o kukuri mu kalan nate. Kanin kake maaja gye Gyiwi abi kake fuvtesa ake nii.

¹⁰ Nu Gyiwi abilisa mu ba tōwe onyin mu nii o nye alanfyia mu ye, "Ndaga gye kake fuvtesa ake. Ane nbara mu i mae sa okpa ye fu sula fu kalan."

¹¹ Amaa o lee kono ye, "Onyin mu nii o kye me mu i tōwe me ye, 'Taa fu kalan ke fu nate.' "

¹² Kanin su ba taase mu ye, "Animur i gye kanin onyin maaja mu nii o tōwe fu ye fu taa fu kalan ke fu nate?"

¹³ Nii onyin mu man nyi kanin onyin mu nii o kye mu mu, lu fee asa ba kyo nii Yesu loo asa damante mu to kyon.

¹⁴ Kamaa to mu Yesu wu mu kabwaare-sunkpa aye mu to, nii o towe mu ye, "Kii, nbiiñbu fo nye alanfiya, imu su yegé alibi kiwaa. Nii man gye kanin, imu nii ii biti i ba fu su mu ii biti i baa i kyo unumu."

¹⁵ Nii Onyin mu lu tuo naa towe Gyiwu abilisa mu ye Yesu i gye omu nii o kye mu mu.

Yesu i gye Nkpa kumu

¹⁶ Lii ato mu nii Yesu waa kake fowtesa ake su mu, Gyiwu abilisa mu ba piili bee tooco mu.

¹⁷ Nii Yesu towe bamu ye, "Me-Se ii sun kusun saja kumaa, imu su ngbaa me n sun kusun."

¹⁸ Lii unumu su Gyiwu abi ba payi ansi bee biti ikpa ba mao mu. Man gye kake fowtesa ake nbara kinyita mu wole nkun su, amaa ee towe ye mu-Se i gye lbwaare, mu nii u kaapu fee maa lbwaare kyesekeye.

¹⁹ Nii Yesu kyaga su lee kono ye, "N towe fane kesintin ye, me, lbwaare Mu-Bii mu n mee taale waa sehn me kiba su. Koto mu nii n wu Me-Se mu waa mu, kumu nii ngbaa me n waa.

²⁰ Me-Se mu su kebiti sa me, nii ee kaapu me koto kumaa mu nii ee waa mu. Me-Se ii biti o kaapu me ato kpare mu nii i kyo unumu, ke n waa ke i kyinkyn fane.

²¹ Fee kanan mu nii Me-Se ii kyini alewupu nii ee sa bamu nkpa mu, kanin manja su nii me, Obii mu gbaa n sa nkpa mi kebiti to.

²² Me-Se gbaa-gbaa mes tale oku, amaa o taa okumaa numu katale waa me kibaa to.

²³ Me-Se ii biti asa kpini ba taa bonyaa sa me, Obii mu, fee kanan mu nii bee taa bonyaa bee sa Me-Se mu. Okumaa mu nii o mee taa bonyaa sa me, Obii mu, u kaapu nii fee o mee taa bonyaa ee sa Me-Se mu nii o sun me mu.

²⁴ "N towe fane kesintin fee okumaa mu nii o nu me asin, nii o koole omu nii o sun me mu gyii mu, su nkpa kakpaa, nii lbwaare mes ye o bun mu kwpwe. O tee faa lu lewu to ba nkpa to.

²⁵ N towe fane kesintin fee saja ku u ba, nii nbiiñbu gbaa u tee ba. Nii bamu nii ba du fee alewupu lu kanan mu nii ba man nyi lbwaare mu su mu, bee biti ba nu me, lbwaare Mu-Bii mu obule, nii bamu nii ba nu me ase mu, bee biti ba nye nkpa.

²⁶ Fee Kanan mu nii Me-Se gye nkpa kumu mu, kanin manja nii o sa me, Mu-Bii mu okpa fee n baa n gye nkpa kumu.

²⁷ Nii o sa me olun ye n tale daadimaadi kumaa, lu fee me i gye Daadimaadi Obii-nyinsa.

²⁸ "Fan man yegé unumu i kyinkyn fane, lu fee saja ku ii biti o ba nii alewupu mu nii ba bu nkyan to kpini bee biti ba nu me obule,

²⁹ ke ba lu bamu nkyan to ba. Nii bamu nii ba waa adanbirasa mu, bee biti ba kyini nye nkpa, ke bamu nii ba waa alibi mu, bee biti ba kyini ke ba gyii kwpwe.

³⁰ Nii me gbaa-gbaa me mee taale waa sehn me kibaa su. N tale kanan mu nii n nu lu Me-Se ase, nii n gyii asin imu okpa su, lu fee n mee biti n waa me gbaa-gbaa me kokolo biti, amoo omu nii o sun me mu lee."

Asin mu nii i gyii Yesu n-yyi su kesintin

³¹ Yesu kyaga su towe ye, "Nii n gyii me gbaa-gbaa me n-yyi su asin kesintin mu, i mee ye i baa i budu.

³² Amaa oku bu to nii ee gyii me n-yyi su asin, mu i gye me-Se lbwaare, nii n nyi fee me n-yyi asin mu nii ee gyii mu i gye kesintin.

³³ "Nii fane gbaa-gbaa fan sun kpee Gyon ase, nii o lee kesintin mu towe fane lu me su.

³⁴ Man gye fee n biti nyumisa daadimaadi o gyii me n-yyi su kesintin nin, amaa n towe asin numu lu Gyon su nin, ke fan nu kase ke fan nye kamolige.

³⁵ Gyon kyina o du nii fee iñmanjesa mu nii ki kyajeh nii ki kii to, nii fan gyii fane ansi gberere imu to.

³⁶ "Amaa n su ato mu nii ii gyii me n-yyi su kesintin, nii i budu i kyo Gyon lee. Lu fee kusun mu nii me-Se mu taa sa me nii n sun fale mu, u lee kaapu kesintin fee me-Se mu i sun me.

³⁷ Nii me-Se mu nii o sun me mu gbaa gyii me n-yyi su kesintin. Nii fan man putta nu mu obule abee fan wu mu ye ansi,

³⁸ nii mu asin mu a man bu fane nkolo to, lu fee fan man koole me, omu nii o sun mu gyii.

³⁹ Fan payi ansi bula Asinkyan yilasa mu, lu fee fen fe nfesere fee kanan okpa manja su nii fen biti fan nye nkpa kakpaa, yegé kanin Asinkyan yilasa manja ii gyii me n-yyi su kesintin.

⁴⁰ Amaa fan kina me ase kiba, ke fan ba nye nkpa.

⁴¹ "Ayin-bi lu daadimaadi ku ase man tiri me.

⁴² Amaa n nyi fane. N nyi fan maa man su kebiti sa lbwaare fane nkolo to.

⁴³ N ba me-Se kitu to, nii fan man koole me, amaa nii oku kan ba mu gbaa-gbaa mu kitu to mu, fan biti fan koole mu.

⁴⁴ Fan maa biti ayin-bi lü abaa ase fale, yegé fen mæe kpan fane n-yü fan nye ayin-bi lü Ibwaare nkun ase mu, nene nü fen biti fan waa koole gyii?

⁴⁵ "Fan man fe nferee fee n biti n pwu fane Me-Se mu ansi to. Fane naana Mosesi mu nü fan taa fane tamaa tuu mu su mu, mu i gye emu nü ee biti o pwu fane.

⁴⁶ Nu fan kan koole Mosesi gyii mu, naafco fen biti fan koole ngbaa me gyii, lu fee o kyvrcö me n-yü su asin.

⁴⁷ Amaa nü fan man kan koole asin mu nü o kyvrcö lu me n-yü su mu gyii mu, nene nü fen biti fan waa koole asin mu nü n towé fale gyii?"

6

Yesu sa asa ngbin nnuu agyito

(Matiwu 14:13-21; Maki 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Inimu kamaa mu, Yesu faa Galile obun lala mu nü ba bila bee tui ye Tiberiya mu kpee kumu benben.

² Nu asa damante ba buu mu, lu fee ba wu mu asin kyinkyinsa mu nü o waa ee kye alropu mu.

³ Tuto nü Yesu maa mu abulapu ba dii kpee kibui-bi kuku su naa kyina.

⁴ Kanin saja manja mu, Gyiwu abi Kesu kono Kanyanje nbuno kensi-gyii mu ki tiri to.

⁵ Yesu maa diyaa mu ansi kui mu, o wu sakyo damante maa ba mu ase. Imu su o taase Filipu ye, "Fine nü an biti an nye agyito soó sa asa banumu kpini ke bee gyii?"

⁶ Yesu tuu Filipu to nü kui, lu fee o tee wola o nyi kuto mu nü ee biti o waa.

⁷ Nu Filipu lee kono ye, "Poýi ke a taale nye agyito gberes-gberes sa okumaa nimu o gyii mu, amoo an biti a nyita ubwaayi iburuwa kükoka."

⁸ Yesu abulapu mu to emu nü bee tui mu ye Andiruwu, Simon Pita mu-supu mu tote ye,

⁹ "Kebii-nyinsa-bii ku bu nfü, nü o su bodobodo pii-pii anuu ye ikün-bi anyo. Kanin agyito pii numu, nene nü ii biti i waa ke i fuu asa damante banumu?"

¹⁰ Nu Yesu towé mu abulapu mu ye, "Fan yegé asa mu ba kyina-kyina." Yegé afitiri porogesa a bu tuto kükoy, imu su asa mu kpini ba kyun kyina. Nu anyin mu nü ba bu tuto mu kono i waa fee ngbin nnuu.

¹¹ Ba maa kyina kanin mu, Yesu taa bodobodo mu, nü o fwaala Ibwaare, nü o taa sa ye ba barige to sa bamu. Kanin manja nü o waa ikün mu gbaa. Nu okumaa nimu nye kanan mu nü ee biti.

¹² Ba maa gyii ñme mu, Yesu towé mu abulapu mu ye, "Fan tase-tase agyisan mu, ke fan man yegé imu iku i sii."

¹³ Imu su ba maa gyii bodobodo pii-pii anu mu, ba tase-tase imu agyisan mu kpini bola alantan kudu anyo.

¹⁴ Asa mu ba maa wu asin kyinkyinsa mu nü Yesu waa mu, ba piili bee towé ye, "Kesintin, ñimuu i gye Ibwaare otowepu mu nü ee biti o ba dulinyaa to mu."

¹⁵ Yesu maa bui fee, bee biti ba ba taa mu obun su, ke ba naa bun mu kuwura mu, o bula lu bamu to kpee kibui-bi su mu nkun.

Yesu nate nkyu su

(Matiwu 14:22-27; Maki 6:45-52)

¹⁶ Kalaatipwe ase maa fuu mu, Yesu abulapu mu ba kpilge kpee obun lala kono.

¹⁷ Nu i maa svla naa fuu kagyanbwe yegé Yesu man piuta bwii ba bamu ase mu, ba naa loo ñkolu to bee faa bee kpee Kapanum.

¹⁸ Nu afuu lala a tigi a daa yegé nkyu mu ii wuli to.

¹⁹ Yesu abulapu mu ba maa pale kpee ansi to fee mayili asa abee ana mu, ba wu Yesu maa naa nkyu mu su ee ba bamu ñkolu mu ase, nü kufuu ki kitaa bamu.

²⁰ Amaa Yesu towé bamu ye, "Me nü, fan man waa kufuu."

²¹ Nu ba maa biti fee ba taa Yesu waa ñkolu mu to mu, opula manja to nü ñkolu mu dan katin mu nü bee biti fee ba fuu mu.

²² Imu lukaake mu, asa damante mu nü ba sii obun lala mu benben mu, ba wu fee ñkolu kuluñ ki sii ki dan tuto ndee nü kumu nü abulapu mu ba taa. Amaa Yesu moç man loo mu abulapu mu ase ñkolu mu to.

²³ Nu ñkolu iku moç i lu Tiberiya ba dan tuto tiri katin mu nü ñnyirupé daa taa awfaala sa Ibwaare nü asa ba gyii agyito mu.

²⁴ Imu su asa damante mu ba maa bui fee Yesu abee mu abulapu ba man bu tuto mu, ba loo ñkolu mu to kpee Kapanum ba naa bee biti Yesu.

*Yesu i gye bodobodo mu
nu ii sa nkpa*

²⁵ Ba maa naa wu mu obun mu benben mu, ba taase mu ye, "Ókaarpuru, saja moç nü fu fuu nfü?"

²⁶ Yesu lee bamu kono ye "N towé fane kesintin, man gye asin kyinkyinsa mu nü fan wu su nü fan naa fen biti me, amaa lu fan maa nye agyito gyii ñme kanan su nü fen biti me.

²⁷ Fan man waa kusun biti agyito mu nü ii biti i nyita, amaa fan waa kusun biti agyito mu nü ii sa nkpa kakpaa. Me, Daadimaadi Obii-nyinsa n biti n sa fane

kanin agyito mu, lui fee Me-Se lbwaare mu lee kaapu fee mu kibaa ki gyan me su."

²⁸ Imu su ba taase Yesu ye, "Mine ii tiri fee a waa ke a taale waa kusun mu nii lbwaare ii biti?"

²⁹ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Kusun mu nii lbwaare ii biti fen waa mu i gye ye, fan koole me, omu nii o sun mu gyii."

³⁰ Nii ba taase mu ye, "Mine asin kyinkyinsa nii fii biti fu waa ke an wu ke a koole fu gyii? Mine nii fii biti fu waa?

³¹ Sanja ku to, ane naana ana ba gyii agyito mu nii bee tu imu ye Mana* mu ofuli su, fee kanan mu nii Asinkyan ylasa mu i towe ye, 'O sa bamu agyito mu nii i lusu nii ba gyii.'

³² Nii Yesu towe bamu ye, "N towe fane kesintin, man gye Mosesi i sa fane naana ana agyito mu nii i lusu mu. Amaa Me-Se i sa fane naana kesintin agyito mu nii i lusu mu. Nii nbunbui Me-Se gbaa i sa fane kesintin agyito gbaa-gbaa mu nii i lusu mu.

³³ Lii fee lbwaare agyito mu nii ee sa asa mu, i gye omu nii o kplige lui susu ba kase su, nii ee sa dulinyaa to asa nkpa mu."

³⁴ Toto nii ba towe Yesu ye, "Onyiripe, lui ndaga i su ii kpee sa ane kanin agyito manja sanja kumaa."

³⁵ Nii Yesu towe bamu ye "Me i gye agyito mu nii i sa nkpa mu. Nii okumaa mu nii o ba me ase mu, akun i mee ye a moc mu kakaabu, nii okumaa mu nii o koole me gyii mu, bulfis mee ye i kitaa mu.

³⁶ Fee kanan mu nii n wula towe fane mu, fan wu me, amaa fen mee koole me fen gyii.

³⁷ Okumaa mu nii Me-Se taa sa me mu, ii biti o ba me ase. Nii okumaa mu nii o ba me ase mu, mee ye n gya mu.

³⁸ Lii fee n lui susu ba kase su, ke n ba waa omu nii o sun me mu kebiti, amaa man gye me gbaa-gbaa mi kebiti.

³⁹ Omu nii o sun me mu kebiti i gye fee, bamu nii o taa bamu sa me mu kplini, bamu to okulon gbaa o man foyi. Amaa n biti n kyini bamu ba nkpa to kake laalaalbwae mu.

⁴⁰ Lii fee Me-Se kebiti i gye fee, okumaa mu nii o wu me, Mu-Bii mu, nii o koole me gyii mu i nye nkpa kakpaa. Nii n biti n kyini mu lui lewu to ba nkpa to kake laalaalbwae mu."

⁴¹ Nii Gyiwi abi mu ba piili bee kolite bee yi Yesu, lui fee o towe ye, "Me i gye agyito mu nii ki lui susu ba kase su mu."

⁴² Nii ba towe ye, "Man gye Gyosefu mu-bii mu nii bee tu mu ye Yesu mu nii?

An nyi mu-se ye mu-nyi al! Nii mine su nii, ee towe ye, 'N lui susu nii ba?' "

⁴³ Toto nii Yesu lee kono ye, "Fan yeges fane kikolite mu.

⁴⁴ Oku mae taale ba me ase, amao Me-Se mu nii o sun me mu, i yeges nii o ba, nii n biti n kyini mu ba nkpa to kake laalaalbwae mu.

⁴⁵ Ibwaare Atowepu ba kyuroo yila ye, 'Okumaa nium ii biti o nye lbwaare kikaapu.' Nii okumaa mu nii o nu Me-Se mu ase, nii o biula lui mu ase mu, ii biti o ba me ase.

⁴⁶ Inumu i mae kaapu fee oku tee wu Me-Se mu, amao omu nii o lui Me-Se, Ibwaare ase mu nkun i wu mu.

⁴⁷ N towe fane kesintin ye okumaa mu nii o koole me gyii mu, su nkpa kakpaa.

⁴⁸ Me i gye agyito mu nii i sa nkpa mu.

⁴⁹ Fane naana ana ba gyii agyito mu nii bee tu ye Mana mu ofuli su, amaa ba wu.

⁵⁰ Amaa agyito mu nii i lusu ba kase su mu ndee, nii okumaa mu nii o gyii kanin agyito manja mu, mae ye o wu.

⁵¹ Me i gye agyito mu nii i sa nkpa mu nii o kplige lui susu ba kase su mu. Okumaa mu nii o gyii kanin agyito nium mu, ee biti o kyuna kakpaa. Nii agyito mu nii n biti i sa dulinyaa to asa ke ba nye nkpa mu i gye me kayu-wule."

⁵² Gyiwi abi mu ba maa nu Yesu asin towesa kanin mu, i waa bamu agbu. Nii ba piili bee gyii abaa imcore, bee taase abaa ye, "Nene nii onyin nium ii biti o waa taa mu kayu-wule sa ane ke a we?"

⁵³ Nii Yesu towe bamu ye, "N towe fane kesintin fee, fan kan fan man we me, Daadimaadi Obii-nyinsa mu kayu-wule, ke fen nuu me nkalan de, fen mee ye fan nye nkpa.

⁵⁴ Okumaa mu nii o we me kayu-wule, nii o nuu me nkalan mu, o sun nkpa kakpaa, nii n biti n kyini mu ba nkpa to kake laalaalbwae mu to.

⁵⁵ Kpali fee me kayu-wule i gye agyito gbaa-gbaa mu, nii me nkalan i gye ato nuusa gbaa-gbaa mu.

⁵⁶ Okumaa mu nii o we me kayu-wule, nii o nuu me nkalan mu, o bu me to nii ngbaa me n bu mu to.

⁵⁷ Fee kanan mu nii Me-Se mu nii o gye nkpa kumu sun me, nii lui mu su nii n sun nkpa mu, okpa kulu manja su, okumaa mu nii o we me kayu-wule mu, ii biti o nye nkpa lui me su.

⁵⁸ Me i gye agyito mu nii i lusu ba kase su mu. N man du fee mana agyito mu nii fane naana ana ba gyii, nii i man sa bamu nkpa nii ba wu mu. Amaa okumaa

* 6:31 6:31 Sanja mu nii Isirayi abi ba kyuna ba naa ofuli su mu, Onyiripe lbwaare sa bamu agyito ku, mu nii i gye ato wulesa nii i bukon nii ba gyii. Ba tu imu ye 'mana'. Imu kase Hibriwu katowe to i gye ye, "Mine ndee?"

mu nii o gyii agyitō nimu bire, ee biti o nye nkpa kakpaa."

⁵⁹ Yesu maa bu Kapaniyum, Gyiwu abi kabwaare-kule egyptekpa ee kaapu mu, nii otowé fale asin nimu.

*Yesu abulapu gaalaagaa
ba bwii bamu kamaa*

⁶⁰ Yesu abulapu gaalaagaa ba maa nu nimu mu, ba tōwe ye, "Fale kikaapu kinimu ki bülün. Animu i taale koole imu kyula?"

⁶¹ Yesu maa bu fee mu abulapu bee kolte lui asin mu nii o tōwe mu su mu, o taase bamu ye, "Imu nii n tōwe fale i kitaa fane nfeere nii?

⁶² Kanin bire nii fan kan wu me, Daadi-maadi Obii-nyunsa n maa bwii n kpee sunsu katun mu nii n lui ba kase su mu moco de?

⁶³ Ibwaare Kayaayu mu i gye omu nii ee sa nkpa, amaa kuto mu nii asa ba su bamu olun bee waa mu man su ton. Asin mu nii n tōwe sa fane mu, i lui Kayaayu to nii nii u sa nkpa.

⁶⁴ Amaa yegé fane to akú ba mae koole bee gyii." Yesu tōwe kanin lui fee o wula o nyi lui npili ase, bamu nii ba man koole gyii ye omu nii ee biti o ba lees mu e sa mu.

⁶⁵ Nu Yesu kyaga su ye, "Kpalu inumu su nii n wula tōwe fane ye, oku mae taale ba me ase mu kubaa su, amoco Me-Se Ibwaare sa mu okpa."

⁶⁶ Lii kanin sanja manja mu, nii mu abulapu gaalaagaa ba bwii kamaa, nii ba man bila buu mu.

⁶⁷ Tutu nii Yesu taase mu abulapu kudu anyo mu ye, "Fane gbaa fane fen biti fan bwii do?"

⁶⁸ Nu Simon Pita lees mu kono ye, "Onyirupé, animu ase nii an su an kpee? Fu nkun i su asin mu nii u sa nyimisa nkpa kakpaa.

⁶⁹ An koole gyii nii an buu fee fu nkun i gye Okyurekyirepu mu nii Ibwaare lees mu."

⁷⁰ Toto nii Yesu lees bamu kono ye, "Man gye fane kudu anyo mu, nii n lees? Amaa fane to oku gye Sitaane."

⁷¹ Gyudasi mu nii mu-se i gye Simon Isikariyoti mu asin nii Yesu tōwe mu. Halu Gyudasi maa gye abulapu kudu anyo mu to oku gbaa mu, kamaa to mu, mu ii biti o ba lees Yesu sa.

7

*Yesu mu-supu ana ba man
koole gyii*

¹ Inimi kpini kamaa mu, Yesu naa o naa Galile osuwule su. Ee mee biti maa

loo Gyudeya osuwule su, lui fee Gyiwu abi abilisa bee biti ba moco mu.

² Sanja mu nii Gyiwu abi Kesu kono abuu kiyii kensi-gyii* a maa tiri to mu,

³ Yesu mu-supu ana ba tōwe mu ye, "I dagaa fu maa lui nfu kpee Gyudeya, ke fu abuu ba naa wu fu asin kyinkyinsa mu nii fi waa mu.

⁴ Okumaa mu nii ee biti ye mu kitu ki dili mu, o mae waa mu asin ee baala. Lii asin kyinkyinsa mu nii fi waa fale mu su mu, i dagaa fu maa lees fu n-yii ifuli kaapu dulinyaat to asa."

⁵ Halu mu-supu ana gbaa ba man koole mu gyii.

⁶ Nu Yesu tōwe bamu ye, "Me sanja mu nii i dagaa mu, man piu fuu, fane fane sanja kumaa bvron sa fane.

⁷ Dulinya asa mae taale kisi fane. Amaa me nii bee kisi, lui fee n gyii bamu kesintin fee bamu asunsunsa i gye alibi.

⁸ Fane fane fan kpee kensi-gyii ngyanje mu to. N mae ye n kpee ngyanje mu to nbunbu, lui fee me sanja man piuta fuu."

⁹ Maa tōwe inumu manja luvwé mu o sii kyina Galile.

¹⁰ Amaa Yesu mu-supu ana ba maa lui kyin kensi-gyii ngyanje mu to mu, mu gbaa mu kpee nii o man lees mu n-yii ifuli.

¹¹ Kensi-gyii ngyanje mu to mu Gyiwu abilisa mu bee kii bee biti mu, yegé bee taase asa ye, "Fine nii onyin manja bu?"

¹² Sakyo mu to asa damante bee muni abaa ase lui mu su. Aku ba ye, "O gye nyimisa danburasa." Nu aku moco ba ye, "Ee pina asa nii."

¹³ Amaa oku man taale lui ifuli tōwe Yesu n-yii su asin, lui fee ba maa sile Gyiwu abilisa mu su.

*Yesu i kaapu kensi-gyii
ngyanje mu to*

¹⁴ Ba maa waa kensi-gyii ngyanje mu naa fuu nsana mu, Yesu kpee Kabwaare-sunkpa aye mu to nii o piili ee kaapu asin.

¹⁵ Mu kikaapu mu i kyinkyin Gyiwu abilisa mu, nii ba taase ye, "Nene nii onyin nimu man bula nii o nye fale kinyi?"

¹⁶ Nu Yesu lees bamu kono ye, "Me kikaapu mu man gye me gbaa-gbaa me lees. I lui omu nii o sun me mu ase nii.

¹⁷ Okumaa mu nii ee biti o waa Ibwaare kebiti mu, ee biti o bu fee me kikaapu mu li Ibwaare ase, abee n tōwe me gbaa-gbaa me ɔlun su nii.

¹⁸ Omu nii ee tōwe mu gbaa-gbaa mu olun su mu, ii waa kanin nii ee biti bonyaa ee sa mu n-yii. Amaa omu nii ee

* 7:2 7:2 Gyiwu abi kesu kono kensi-gyii ngyanje nimu to nii bee yii abu, nii bee kyina imu to mu.

biti bonyaa εε sa ɔmυ nii o sun mu mu, i gye kesintin wuya, nii antujesa ku i man bu mu to.

¹⁹ Mosesi man sa fane nbara mu? Amaa fane oku man buu nbara mu. Mine waa nii fen biti fan mao me?"

²⁰ Nii sakyø mu ba lee kono ye, "Nbwi libi ba bu fu to. Animu ana ii biti fu kumoo?"

²¹ Yesu towe bamu ye, "N maa waa adangana kolvn kake fvutesa ake mu, nii imu i kyinkyin fane fale."

²² Mosesi sa fane oduu kitun[†] nbara, yegε kake fvutesa ake fen tin kebii oduu. Kesintin to mu nbara mu man lu Mosesi ase, amaa i lu ane naana ana ase.

²³ Nii fan maa tin kebii oduu kake fvutesa ake, ke i mee nyita Mosesi nbara mu, mine i waa nii n kyε nyimisa laalaamuu kake fvutesa ake nii fen nye agbu waa me?

²⁴ Fan man kui nyimisa awaasa ke fan bun mu kwpwe, amaa fan kui asin mu to danburasa poyi ke fan bun kwpwe."

Yesu i gye Krisito, ɔmu nii Ibwaare wula lee mu

²⁵ Nii Gyerusalem asa akv ba piili bee taase ye, "Man gye ɔnyin nimu nii bee biti mu ye ba mao mu?

²⁶ Fan kui, mu i yile asa to ee towe mu, nii okv mee towe mu sehn. Abes abilisa mu ba bu nii fee mu i gye Krisito, ɔmu nii Ibwaare wula lee mu?

²⁷ ɔnyin nimu bire an nyi katun mu nu o lu. Amaa Krisito, ɔmu nii Ibwaare wula lee mu kan ba mu, okv mee ye o bu katun mu nii o lu."

²⁸ Yesu maa san o bu Kabwaare-sunkpa obu lala to ee kaapu, nii o towe kenken ye, "Kesintin, fan nyi me, nii fan nyi katun mu nii n lu. Man gye me gbaa-gbaa me olbn su nii n ba nfii, amaa ɔmu nii o sun me mu gye kesintin wuya nii fane fane fan man nyi mu.

²⁹ Amaa mee me n nyi mu, lu fee n lu mu ase, nii mu i sun me."

³⁰ Kanin su ba biti ye ba kitaa mu, amaa okv man taa mu kibaa mata mu, lu fee mu saja man pita fub.

³¹ Imu kpini gbaa mu asa gaalaagaa ba koole mu gyii sakyø mu to. Nii bee taase ye, "Nii Krisito, ɔmu nii Ibwaare wula lee mu kan ba mu, ee biti o taale waa asin kyinkyinsa o kyø imu nii ɔnyin nimu waa false?"

³² Farasii abi mu ba nu sakyø mu ba maa muni false asin lu mu su. Nii ba maa Os-eepu bilisa mu ba sun Kabwaare-sunkpa obu lala akusupu ye ba naa kitaa mu ba.

³³ Nii Yesu towe bamu ye, "N maa mee ye n bila n kyina fane ase kyεεεε, ke n bwii kpee ɔmu nii o sun me mu ase.

³⁴ Fen biti fan kui biti me amaa fan maa mee ye fan wu me, nii katun mu nii n bu mu, nii mee taale ba tuo."

³⁵ Nii Gyiwi abilisa mu bee taase abaa ye, "Fine nii kanyin nimu ii biti o kpee nii a man bla ye a wu mu? Ee biti o kpee Giriki abi to, katun mu nii ane asa ba yaase loo, ke o naa kaapu Giriki abi mu abee?"

³⁶ Maa towe ye, 'Fen biti fan biti me amaa fan maa mee ye fan wu me, nii katun mu nii n bu mu fan maa mee taale ba tuo mu' mine nii εε kaapu?"

³⁷ Nii kake laalaalvwē mu nii ki gye kake kpare kensi-gyii mu to mu, Yesu kusu yile nii o towe kenken ye, "ɔkumaa mu nii bulifio kan o su mu mu, o ba me ase ba nnu nkyu."

³⁸ ɔkumaa mu nii o koole me gyii mu, nkyu mu nii sa nkpa mu ii biti i baa i lu mu to i kyon fee obvn, fee kanan mu nii Asinkyan yilasa mu i towe mu."

³⁹ Nkyu mu nii i sa nkpa asin mu nii Yesu towe nfti mu, yile sa Kayaayu Kyurekyire, nii bamu nii ba koole mu gyii mu, bee biti ba ba nyε. Saja maaja to mu Kayaayu Kyurekyire mu man pui ba, lu fee Yesu bonyaa man pita lu ifuli.

⁴⁰ Sakyø mu ba maa nu maa towe false asin mu, bamu akv ba towe ye, "Kesintin to, ɔnyin nimu gye Ibwaare otowepu mu."

⁴¹ Aku ba ye, "Mu i gye Krisito mu." Nii akv mao ba taase ye, "Nene nii Krisito ii biti o lu Galile?

⁴² Asinkyan yilasa mu i towe ye Krisito ii biti o lu Owura Dawidi kanan to, ke ba kouge mu Betilehem kade to katun mu nii Owura Dawidi daa kyuna mu"

⁴³ Lu kanin su nbaruge to i ba sakyø mu to lu Yesu su.

⁴⁴ Nii bamu akv bee biti ba kitaa mu, amaa okv man taa kibaa mata mu.

Gyiwi abilisa ba man sv
kikoole-gyii

⁴⁵ Nii Kabwaare-sunkpa akusupu mu ba bwii kpee Ibwaare aseepu abilisa ye Farasii abi mu ase, nii ba taase bamu ye, "Mine waa nii fan man kitaa mu ba?"

⁴⁶ Nii akusupu mu ba lee kono ye, "Nyimisa ku man pita towe asin fee ɔnyin nimu."

⁴⁷ Nii Farasii abi mu ba taase bamu ye, "Imu su o bila pina fane gbaa fane?"

⁴⁸ Fan wu kade nimu to abilisa abee Farasii abi mu to okv maa koole mu gyii? Ayee!

[†] 7:22 7:22 Ibwaare yila oduu kitun katowe kyula sa Isirayi abi ye ba waa. Imu su oduu kitun i ba waa sinkaalaa mu nii kaapu fee ba gye Ibwaare lee.

⁴⁹ Amaa sakyc mū nū ba kōole mū gyii mū bire ba man nyi Mosesi nbara mū, imū su lbwaare nno mū nū o tōwe yila ii biti i ba bamu su."

⁵⁰ Nikodemusi mū nū o wola ba Yesu ase kakaaku, nū o gye bamu abilisa mū to oku mū, taase bamu ye,

⁵¹ "Ane nbara iia sa okpa fee a taale bun nyimisa kwpwe yegē a man nu mū kono to asin wu kuto mū nū o waa?"

⁵² Nū ba lee mū kono ye, "Ngbaa fu, fu lu Galile nūn? Kui Asinkyany uylasa mū to danbirusa, fi biti fu wu fee lbwaare otōweru ku man lu Galile."

⁵³ [Nū ba kusu ngyanje mū to, nū okumaa nimū kpee mū aye.]

8

*okyili kilipu mū nū ba
kitaa mū maa onyin*

¹ Okumaa nimū maa kyon mū aye mū, nū Yesu lu tutu kpee Oliu kibū mū su.

² Imū lukaake nyenyenfuu mū, Yesu bwii ba Kabwaare-sunkpa obu lala mū to. Nū asa ba ba yile kyaabco mū, nū o kyon kyina nū o piili ee kaapu bamu.

³ Maa bu tutu mū, nū nbara akaapuru ye Farasii abi ba biya okyili kilipu ku mū nū ba kitaa mū maa onyin. Nū ba taa mū ba yile bamu nsana.

⁴ Nū ba tōwe Yesu ye, "Okaapuru, ba kitaa okyili nimū maa onyin.

⁵ Mosesi nbara mū iia kaapu ase ye a tōu abuu mao kanin akyi maaja. Nbiunbuu, nene nū fu su fu tōwe."

⁶ Ba taase mū asin nimū ke ba nu mū kono to alibi, ke ba nye yile imū su pwu mu.

Amaa Yesu nyon mu kumu yii to, taa mū kubaa-bi ee kyuroo kase.

⁷ Ba maa maa su bee taase mū mū, o kusaa mu kumu nū o tōwe bamu ye, "Nū fane to oku mū nū o man piita waa alibi mū, o gyankpaa tuu kubuu da okyili mū."

⁸ Nū o bwii nyon mu kumu yii to ee kyuroo kase.

⁹ Nū ba maa nu kanin mū, ba piili bee lu kookulon-kukulon. Abilisa mū ba gyankpaa lu pooyi. Nū i san Yesu maa okyili mū nkun yegē o yile tutu.

¹⁰ Nū Yesu kusaa mu kumu nū o taase okyili mū ye, "Okyili, ba bu fine? Oku man bu to ke o bun fu kwpwe fu?"

¹¹ Nū o lee kono ye, "Onyiripe, ayee, oku man bu to." Nū Yesu tōwe mū ye, "Ngbaa me mee ye n bun fu kwpwe. Nate, lu ndaga ii kpee man bila naa waa alibi."

*Yesu gye dulinyaa to
ijmanjesa*

¹² Nū Yesu bwii tōwe Farasii abi mū nū ba bu tutu mū ye, "Me i gye dulinyaa to

ijmanjesa mū. Okumaa mū nū o buu mū, mee ye o nate kitentenbiri to, amaa ee biti o nye ijmanjesa mū nū kui sa nkpa mū."

¹³ Nū Farasii abi mū ba tōwe mū ye, "Nbūnbū, fi gyii fu gbaa-gbaa fu n-yii su kesintin nūn, imū su a mee ye a taale koole fu gyii."

¹⁴ Nū Yesu lee kono ye, "Halii nū n gyii me n-yii su kesintin gbaa mū, me asin mū i gye kesintin. Lu fee n nyi katun mū nū n lū nū n nyi katun mū nū n kpee. Amaa fanee fane bire, fan man nyi katun mū nū n lu, nū fan man nyi katun mū nū n kpee.

¹⁵ Fane bire, nyimisa ikpa su nū fen yile su fen gyii asin. Mee me bire n mee gyii oku asin.

¹⁶ Amaa nū n kan gyii asin mū, me asin kigyi ki de okpa, lu fee man gye me nkun ii gyii asin mū. Amaa maa Me-Se mū nū o sun me mū.

¹⁷ Ba kyuroo fane Nbara to ye, nū asa anyo bee gyii kesintin lu asin ku su, nū bamu nno i man kpakyare mū, bamu asin mū i gye kesintin.

¹⁸ Me gbaa-gbaa me ii gyii me n-yii su kesintin, nū Me-Se mū nū o sun me mū gbaa ii gyii me n-yii su kesintin."

¹⁹ Nū ba taase mū ye, "Fu-se bu fine?" Nū Yesu lee kono ye, "Fan man nyi me, nū fan man nyi Me-Se mū gbaa. Nū fan daa fan nyi me nūn, naafoo fan bu Me-Se mū gbaa."

²⁰ Yesu tōwe asin nimū saja mū nū ee kaapu asin Kabwaare-sunkpa aye mū, katun mū nū bee tu ye afulee oyilekpa mū. Amaa oku man kitaa mū, lu fee mū saja man piita fuu.

²¹ Nū Yesu bwii tōwe bamu ye, "N kpee nimū. Nū fen biti fan kui biti me, ke fan wu fane alibi to. Nū katun mū nū n kpee mū fen mee taale ba tutu."

²² Nū Gyiwu abi mū bee taase abaa ye, "Maa tōwe ye, 'Katin mū nū n kpee mū fen mee taale ba tutu' mū, ee biti o mao mū n-yii nū abee?"

²³ Nū o kyaga su tōwe ye, "Fan lu kase su nūn, mee me n lū sūsū. Nū fan gye dulinyaa nimū lee nūn, mee me bire n man gye dulinyaa nimū lee."

²⁴ Kanin su nū n tōwe fane ye, fen biti fan wu fane alibi to mū. Nū fan man kan koole me gyii ye, me i gye omu nū n tōwe ye n gye mū, fen biti fan wu fane alibi to kesintin."

²⁵ Nū ba taase mū ye, "Fu i gye aniu?" Nū o lee kono ye, "Me i gye omu nū n dan wula n tōwe fane ye n gye mū.

²⁶ N su asin gaa n tōwe lu fane su, ke n taa gyii fane asin. Amaa omu nū o sun me mū gye kesintin wuya, nū asin mū nū

n nu li mu ase mu nkun nu n towes n sa dulinyaa abi."

²⁷ Imu kpini gbaa mu ba man pita bii fee Mu-Se lbwaare asin nu ee towes bamu.

²⁸ Imu su Yesu towes bamu ye, "Nu fan kan ba kusaa me, Daadimaadi Obii-nyunsa mu susu mu, tuo nu fen biti fan bii fee n gye omu nu n wola towes ye n gye mu, nu n mee waa kuto ku me gbaa-gbaa me olnu su, amaa asin mu nu Me-Se kaapu me mu, imu nu n su n towes.

²⁹ Omu nu o sun me mu bu me ase, o man yeges me nkun, lu fee sanja kumaa n waa kuto mu nu u pire mu."

³⁰ Nu asa mu nu ba nu Yesu maa towes inumu kpini mu gaalaagaa ba koole mu gyii.

Bamu nu ba gye Abraham mu-bii ana gbaa-gbaa mu

³¹ Nu Yesu towes Gyiwu abi mu nu ba koole mu gyii mu ye, "Nu fan kan fan buu me asin kaapusa mu, fan gye me abulapu kesintin to."

³² Nu fen biti fan bii kesintin mu, ke kesintin mu o yeges fan nye fane n-yii."

³³ Nu ba lee kono ye, "An gye Abraham kunaana to asa nun. Nu aneene bire, kakaaku a man pita waa oku kinye. Nu mine su nu fiu towes ye an biti a nye ane n-yii?"

³⁴ Nu Yesu lee kono ye, "N towes fane kesintin, okumaa mu nu ee waa alibi mu gye kinye sa alibi nun."

³⁵ Nu kinye man gye osa mu nu o tii kikpaara abi su, amaa obii bire gye kikpaara mu su obii kakpaa.

³⁶ Imu su nu lbwaare Mu-Bii mu yeges nu oku nye mu n-yii mu, kesintin to o nye mu n-yii kakpaa.

³⁷ N nyi fan maa gye Abraham anaana-bii. Amaa inumu kpini gbaa mu, fen biti fee fan moe me, lu fee fen mee koole me asin mu fen waa fane nkolo to.

³⁸ Koto mu nu Me-Se kaapu me mu nu n towes fane fale. Nu fanees fane fen waa ato mu nu fan nu li fane-se ase."

³⁹ Nu ba lee kono ye, "Ane-se i gye Abraham." Nu Yesu towes bamu ye, "Fan daa fan gye Abraham mu-bii ana kesintin to nun, naafco fen biti fan waa kuto mu nu o waa mu.

⁴⁰ Amaa n maa towes fane kesintin mu nu n nu li lbwaare ase gbaa mu, fen biti fan moe me. Abraham man waa fale ato.

⁴¹ Ato mu nu fane-se waa mu, nu fane gbaa fane fen waa." Nu ba lee kono ye, "A man gye akuyurubi, ose kolon nu an su, mu i gye lbwaare gbaa-gbaa mu."

Bamu nu ba gye Sitaane abi ana

⁴² Nu Yesu towes bamu ye, "lbwaare daa o gye fane-se nun, naafco fen biti fan nye kebiti sa me, li fee n li lbwaare ase nun, nu n ba nfu. Man gye me gbaa-gbaa me olnu su nu n ba, amaa mu i sun me.

⁴³ Nu mine waa su nu fen mee nu me asin towes a mu kase? Lu fee fen mee taale fen nu me asin mu.

⁴⁴ Fan gye fane-se Sitaane mu-bii ana nun, imu su nu fen biti fan waa fane-se mu kokolo biti. Lu npiili ase mu kpini nu o gye omoco, nu o man buu kesintin, lu fee kesintin man bu mu to. Mu lee kpini i gye fee o towes antijesa, lu fee o gye antijesa wuya, ye antijesa wuya ana bamu-se.

⁴⁵ Amaa mee me bire n gyii fane kesintin nun, imu su nu fee mee koole me fen gyii.

⁴⁶ Fane to animu i taale kaapu fee n gyii alibi kwpwe? Nu n maa towes kesintin mu, mine waa nu fen mee koole fen gyii?

⁴⁷ Omu nu o gye lbwaare lee mu, ii nu asin mu nu lbwaare towes. Koto mu su nu fen mee nu lbwaare asin mu i gye ye fan man gye lbwaare lee."

Kanan mu nu Yesu kyo Abraham

⁴⁸ Nu Gyiwu abi mu moe ba towes Yesu ye, "Nu a maa towes ye fu gye Kasamariya-nyun nu nbwu libi ba te fu to mu, i man gye kesintin?"

⁴⁹ Nu Yesu lee kono ye "Nbwu libi aku ba man te me to, amaa n bonyaa me-Se, yeges fanees fane fen mee bonyaa me.

⁵⁰ N mee biti bonyaa n sa me n-yii. Amaa oku bu to ee bitti kumu ee sa me. Mu i gye asin ogiyipu mu.

⁵¹ N towes fane kesintin ye, okumaa mu nu o buu me kukaapu mu, o mae ye o wu kakaaku."

⁵² Nu Gyiwu abi mu ba towes ye, "Nbunbu an wu kesintin to fee nbwu libi ba bu fu to. Abraham wu, nu lbwaare atowepu mu gbaa ba wu. Amaa fu, fu towes ye okumaa mu nu o buu fu kikaapu mu o mae ye o wu.

⁵³ Imu su fiu biti fu kaapu fee fu kyo ane-se Abraham abee? O wu, nu lbwaare atowepu mu gbaa ba wu. Animu nu fi feefere fee fu gye?"

⁵⁴ Nu Yesu lee kono ye, "Nu n kan sa me n-yii bonyaa mu, me bonyaa mu gye kiyen. Amaa me-Se, mu nu fen towes ye mu i gye fane lbwaare mu, i gye omu nu ee bonyaa me.

⁵⁵ Fan man nyi mu, mae me bire n nyi mu. Nu n kan n towes ye n man n nyi mu, n gye antijesa wuya fee fane, amaa n nyi mu, nu n nu mu ase.

⁵⁶ Fane-se Abraham mu ansi i gyii fee ee biti o wu me kiba. Nu o wu me kiba mu, nu mu ansi i gyii."

⁵⁷ Nu Gyiwu abi mu ba taase mu ye, "Fu man puta gyii nsu adunuu nuu fu ye fu wu Abraham?"

⁵⁸ Nu Yesu lee kono ye, "N tewe fane kesintin ye, pooyi ke ba kuvuge Abraham mu, yege n bu to."

⁵⁹ Ba maa nu fale mu, nuu ba kukuri abuu ye ba tuo mu. Amaa Yesu loo asa mu to bwile, nuu o lu Kabwaare-sunkpa aye mu to kyon.

9

*Yesu kyε onyin
mu nuu ba kuvuge
mu gyaatanapu*

¹ Yesu maa naa ee kyon mu, o wu onyin mu nuu o gye gyaatanapu li saja mu nuu ba kuvuge mu.

² Toto nuu Yesu abulapu ba taase mu ye, "Okaapuru, mune su nuu ba kuvuge onyin numo gyaatanapu? Mu gbaa-gbaa alibi su abee mu akvugerep alibi su?"

³ Nu Yesu lee kono ye, "Mu kigyatana mu, i man luu mu alibi su abee mu akvugerep alibi su. Amaa i waa kanin nun ke lbwaare o yeges asa ba wu kanan mu nuu ee biti o waa asin kyinkyinsa sa mu.

⁴ Kyowes maa dan san o bu to fale bire, i dagaa a maa waa omu nuu o sun me mu kusun. Kyowes ii biti o lowe yeges oku maeetila taale sun kusun.

⁵ N maa dan san n bu dulinyaa to fale bire, me i gye dulinyaa to ujmanjesa mu."

⁶ Yesu maa tewe inimoo mu, nuu o tuo nkylee tuo kase nuu o pale ise, taa tayi onyin mu ansi su.

⁷ Nu o tewe onyin mu ye, "Kpe Silom kapatiye mu to naa fwii fu ansi." (Silom kase i gye ye ba sun mu). Onyin mu maa naa fwii mu ansi bwii ba mu, mu ansi mu a bugi.

⁸ Mu birisa ana ye asa mu nuu ba wola be nyi mu maa kyina okpa ase ee kule mu, bee taase abaa ye, "Man gye onyin numu ni kyuna okpa ase ee kule mu?"

⁹ Nu bamu akyu ba ye, "Mu nin."

Nu akyu mooy ba ye, "Man gye mu nin, o duli mu nin."

Amaa onyin mu gbaa-gbaa tewe ye, "Me nin."

¹⁰ Nu ba taase mu ye, "I waa nene nuu fu ansi i bugi?"

¹¹ Nu o lee bamu kono ye, "Onyin mu nuu bee tu mu ye Yesu mu, i pale ise tayi mi ansi su. Nu o tewe me ye n kpee Silom kapatiye mu to naa fwii mi ansi. Imu su n kpee tota naa fwii mi ansi, nu opula manja to nuu mi ansi i bugi."

¹² Nu ba taase mu ye, "Onyin mu bu fine?" Nu o lee kono ye, "N man nyi."

*Farasii abi ba taase
gyaatanapu mu kanan mu
nuu o nyε kikye*

¹³ Toto nuu ba taa onyin mu nuu mu ansi i bugi mu kpee Farasii abi mu ansi to.

¹⁴ Kanin kake mu nuu Yesu pale ise tayi kanin onyin ansi su mu, gye kake fuitesa nuu.

¹⁵ Nu Farasii abi mu mooy ba taase mu kanan mu nuu i waa nuu mu ansi i bugi. Nuu o tewe bamu ye, "O pale ise nin tayi mi ansi su, nuu n naa fwii, nuu mi ansi i bugi."

¹⁶ Toto nuu Farasii abi mu akyu ba ye, "Onyin mu nuu o waa kanin asin manja mu, man luu lbwaare ase, luu fee o mee buu kake fuitesa nbaraa mu." Amaa akyu mooy ba ye, "Nene nuu alibi owaappu i taale waa asin kyinkyinsa fale kudubi?" Nuu nbarige i ba bamu nsana.

¹⁷ Inimoo kpini kamaa mu, Farasii abi mu ba bwii taase onyin mu ye, "Onyin mu nuu o bugi fu ansi mu, mune asin nuu fu su fu tewe luu mu su?"

Nu onyin mu lee kono ye, "O gye lbwaare otawepu nuu."

¹⁸ Gyiwu abilisa mu be mee biti ba koole gyii fee o wola o gye gyaatanapu, nuu mu ansi i bugi, imu su ba sun tu mu akvugerep.

¹⁹ Ba maa ba mu, ba taase bamu ye, "Fane-bii-nyinsa ndee? Fan ye fan kuvuge mu gyaatanapu nin, nene i waa su nuu o kuu nbuunbuu?"

²⁰ Nu mu akvugerep ba lee kono ye, "An nyi maa gye ane-bii-nyunsa nin, nuu an kuvuge mu gyaatanapu nin."

²¹ Amaa a man nyi kanan mu nuu i waa nuu mu ansi i kuu, abee omu nuu o bugi mu ansi. O man bila o gye kebii, imu su fan taase mu gbaa-gbaa, ee taale lee kono."

²² Kuto mu su nuu ba tewe kanin mu i gye ye ba sile Gyiwu abilisa mu. Kpaliee Gyiwu abilisa mu ba wola tewe yila ye okumaa mu nuu ee biti o lee tewe ye Yesu i gye Krisito, Omu nuu lbwaare wola lee mu mu, bee gya mu ba lee ogyaanjekpa obu mu to.

²³ Kanin su nuu mu akvugerep mu ba tewe ye, "O man bila o gye kebii, fan taase mu gbaa-gbaa mu."

²⁴ Gyiwu abilisa mu ba bwii tu onyin mu nuu naafco o gye gyaatanapu mu kyungasapu, nuu ba tewe mu ye, "Bo lbwaare fee kesintin nuu fu tewe. An nyi fee onyin mu nuu o bugi fu ansi mu gye alibi owaappu ni."

²⁵ Nu onyin mu lee bamu kono ye, "Mee me man nyi ye o gye alibi owaappu abee o man gye. Kuto mu nuu n nyi mu i gye fees, n kyuna n gye gyaatanapu, amaa nbuunbuu n kuu."

²⁶ Nii Gyiwu abilisa mu ba bila taase mu ye, "Mine nii o waa fu? Nene nii o waa kye fu ansi?"

²⁷ Nii onyun mu lee bamu kono ye, "N wula tote fane kanan mu nii i ba, nii fan kina kunu. Mine i waa su nii fen biti fan bwii nu kinyosapu? Abee fane gbaa fane fen biti fee fan bilinji mu abulapo nii?"

²⁸ Nii ba saale mu, tote mu ye, "Fu i gye mu obuupu, amaa aneene bire an gye Mosesi abuupu nii."

²⁹ An nyi imu nii Ibwaare maa kyuna tote Mosesi ase, amaa kanin Yesu manja bire, a man nyi mu olukpa!"

³⁰ Nii onyun mu lee bamu kono ye, "Mine alimankare nii fen tote kanin! Fan ye fan man nyi katin mu nii o li, amaa mu i bugi mi ansi fale."

³¹ An nyi ye Ibwaare mee nu alibi awaapu ase. Amaa asa mu nii bee sun Ibwaare nii bee waa mu kokolo biti mu, bamu ase nii ee nu.

³² Lii koo sanja mu nii dulinyaa piili mu, a man piita nu fee osa ku bugi nyumisa mu nii ba kuvge mu gyaatanapu ansi.

³³ Nii onyun numu man din li Ibwaare ase mu, naafco o man din taale waa inumu."

³⁴ Nii ba lee kono ye, "Kui, fu mu nii ba kuvge fu alibi to, nene nii fu ii biti fu ba kaapu ase asin?" Toto nii ba gya mu lee ogyanjecka obu mu to.

*Bamu nii ba man koole
Krisito gyii mu ba gye
agyaatanapu*

³⁵ Yesu maa nu ye Gyiwu abilisa mu ba gya onyun mu lee ogyanjecka obu mu to kanin mu, o naa wu mu, nii o taase mu ye, "Fu koole Daadimaadi Obii-nyinsa mu fi gyii."

³⁶ Nii onyun mu lee kono ye, "Onyiripe, mu i gye animu? Tote me ke n koole mu gyii."

³⁷ Nii Yesu tote mu ye, "Fu tee wula wu mu, mu i gye omu nii ee tote fu ase nbulubu fale."

³⁸ Toto nii onyun mu tote ye, "Me-nyiripe, n koole fu gyii." Nii o kyun munja Yesu ayaa to.

³⁹ Nii Yesu tote ye, "N ba dulinyaa numu to ke n ba gyii asa asin, ke agyaatanapu ansi i bugi, ke bamu nii bee kii mu, moa ba bilinji agyaatanapu."

⁴⁰ Farasii abi mu nii ba bu toto, nii ba nu kuto mu nii o tote mu, ba taase mu ye, "Fu kaapu fee ane gbaa ane an gye agyaatanapu nii abee?"

⁴¹ Nii Yesu lee bamu kono ye, "Fan kan fan gye agyaatanapu bire, naafco fan mae ye fan gyii alibi kwpwe. Amaa fan maa

tote ye fan kui fale bire, fan gyii alibi kwpwe."

10

*Yesu bɔ kijasan lu
Nbvlvpu okrapu mu
danburasa su*

¹ Nii Yesu tote bamu ye, "N tote fane kesintin fee, osa mu nii o mae bola nbvlvpu kubunlun kebungo mu to ee loo, nii o naa bola opula pupwe loo to mu, gye oyu e omu nii ee yuuri olon su."

² Amaa osa mu nii ee bola kebungo ee loo mu, mu i gye nbvlvpu mu okrapu.

³ Nii okrapu mu kan ba mu, kebungo okusuru mu ii tigi sa mu, nii ee loo to. Ee tu mu nbvlvpu mu okwmaa nimu maa mu kitu, nii nbvlvpu mu be nyi mu obule, nii ee liu gyankpaa bamu.

⁴ Okrapu mu maa tee lee bamu kpini lu kubunlun mu to mu, nii ee kyun gyankpaa bamu yeghe bee buu mu, lu fee be nyi mu obule.

⁵ Amaa ba mae ye ba buu ofo, bee biti ba sile yeghe mu, lu fee ba man nyi mu obule."

⁶ Yesu bɔ bamu kijasan kumuo nii, amaa ba man nu kuto mu nii ee tote bamu mu kase.

⁷ Imu su Yesu bwii tote bamu ye, "N tote fane kesintin fee me i gye nbvlvpu kubunlun kebungo mu."

⁸ Bamu nii ba gyankpaa me ba mu kpini, nii ba waa bamu n-yii fee nbvlvpu akrapu mu, ba gye ayu ye bamu nii bee yuuri olon su, kanin su nii nbvlvpu mu ba man nu bamu ase mu.

⁹ Me i gye kebungo mu, okwmaa mu nii o bola me su loo mu, ii biti o nyi kamolige. Mu kulu kpee ye mu kibwii ba mu ee nyi agyito o gyii.

¹⁰ Oyu bire, mu lee i gye fee o be yuuri, ke o moa, ke o nyita. Amaa mae me n ba nii ke asa ba nyi nkpa, ke ba nyi imu kukojo-kokojo.

¹¹ "Me i gye nbvlvpu okrapu danburasa mu. Me, nbvlvpu okrapu danburasa mu n taa me nkpa sa nbvlvpu mu halu lewu to."

¹² Paa ogiyipu bire, o man du fee nbvlvpu okrapu danburasa mu. Nbvlvpu mu ba maa man gye mu gbaa-gbaa mu lee su mu, nii o kan wu fee kuntun u ba mu, ee sile yeghe nbvlvpu mu nin, ke kuntun mu o ba kitaa bamu oku ke o yaase asansa.

¹³ Kuto mu su nii ee sile ee yeghe nbvlvpu mu i gye fee, o gye paa ogiyipu nun, bamu asin i man tiri mu.

¹⁴ "Me i gye nbvlvpu okrapu danburasa mu. N nyi me nbvlvpu, nii me nbvlvpu gbaa be nyi me."

¹⁵ Fee kanan mu nii Me-Se mu nyi me, nii ngbaa me n nyi Me-Se mu, imu su nii

n biti n taa me nkpa sa me nbulupu mu halu lewu to.

¹⁶ N san n su nbulupu aku nui mu ba man bu nbulupu animu to. Nui ii tiri fee n naa taa bamu gbaa ba. Bee biti ba be nu me obule, ke bamu kpini ba ba waa kubu kubon ye okrapu kubon.

¹⁷ Kuta mu su nui Me-Se ii biti me asin i gye fee, n kyula ye n taa me nkpa sa halu lewu to, ke n bila bwii nye kumu.

¹⁸ Oku mae taale koole me nkpa lu me abaa to. Amaa me gbaa-gbaa mi kebiti to nui n kyula ye n wu. N su okpa fee n taa me nkpa sa halu lewu to, ke n bila bwii nye kumu. Fale konosa kanimu nui Me-Se sa me ye n waa."

¹⁹ Asin mu nui Yesu towe fale su mu, nbarige i bila bwii ba Gyiwu abilisa mu to.

²⁰ Asa mu to gaalaagaa bee towe ye, "Nbwi libi ba bu mu to, ee lo ibun. Mine su nui fen nu mu ase?"

²¹ Amaa bamu aku mao ba ye, "Osa mu nui nbwi libi ba bu mu to mu, mae towe fale ntowé numu. Nene nui nbwi libi i taale bugi gyaatanapu ansi?"

Gyiwu abilisa ba man koole Yesu gyii

²² Nui sanja fuu fee Gyiwu abi ba gyii Kesu kono mu nui ba su nyini sanja mu nui ba bugi Kabwaare-sunkpa aye Gyerusalem kade to mu. Sanja manja i gye awao to nui,

²³ nui Yesu bu Kabwaare-sunkpa aye mu to, yeges o naa katin mu nui bee tui ye Owura Solomon kasoroga mu to.

²⁴ Tuto nui Gyiwu abilisa mu ba yle kyaabco mu, nui ba taase mu ye, "Sanja mao nui fii biti fee a gyroo naa fuu, pooyi ke a wu asin mu to kyekye? Nui fu i kan fu gye Krisito, Embo nui Ibwaare wula lee mu, dan tiisi towe ane kesintin."

²⁵ Nui Yesu lee kono ye, "N wula towe fane, amaa fan man koole me gyii. Asin kyinkyinsa mu nui n su n waa Me-Se kitu to mu, imu ii gyii me n-yii su kesintin.

²⁶ Amaa fan man koole me gyii, lu fee fan maa man gye me nbulupu mu su.

²⁷ Me nbulupu bee nyi me obule, nui n nyi bamu, nui bee buu me.

²⁸ N sa bamu nkpa kakpaa, nui ba mae ye ba foyi. Nui oku mae taale bunte bamu koole lu me abaa to.

²⁹ Me-Se Ibwaare, mu nui o taa bamu sa me mu, kyo kuto kumaa nimu, imu su oku mae taale bunte bamu koole lu Me-Se abaa to.

³⁰ N maa Me-Se an gye kubulon nui."

³¹ Tuto nui Gyiwu abi ba bila naa taa abuu ke ba tuu mu.

³² Amaa nui Yesu towe bamu ye, "N waa asin kyinkyinsa damante mu nui i lu Me-Se

ase kaapu fane. Imu imco su nui fen biti fan tuu me abuu?"

³³ Nui Gyiwu abi mu ba towe mu ye, "Man gye asin kyinkyinsa damante mu nui fu waa su nui an biti a tuu fu abuu. Amaa fu towe nbusaa asin yii Ibwaare, lu fee fu gye nyumisa nui, nui fu towe ye fu gye Ibwaare."

³⁴ Nui Yesu taase bamu ye, "Fan man nyi ba maa kyuroo waa fane Nbara mu to ye, Ibwaare ye, 'Fan gye me, Ibwaare me kedubi'?

³⁵ An nyi fee oku mae taale kyeege Asinkyan yilasa mu. Ibwaare wula towe bamu nui mu asin i ba bamu ase mu ye ba gye mu keduli mu, mae me bire Me-Se Ibwaare i lee me nui o sun me ba dulinyaa to.

³⁶ Mine su nui fen ye n towe nbusaa asin yii Ibwaare, fee maa towe ye, 'N gye Ibwaare Mu-Bii mu'?

³⁷ Nui n mae kan n waa ato mu nui Me-Se ii biti fee n waa mu, kanin bire fan man koole me gyii.

³⁸ Amaa nui n kan waa imu bire, nui halu fan man koole me gyii gbaa mu, fan koole ato mu nui n waa mu kpini gyii, ke fan nye bu fee n maa Me-Se an gye kubulon."

³⁹ Tuto nui asa mu ba biti fee ba kitaa mu, amaa o bule bamu to lu kyon.

⁴⁰ Nui Yesu bwii naa faa Gyordan obun kpee kumu benben, opula mu nui Gyōn kyina gyee asa Ibwaare kekyugyee mu. O maa bu tuto mu,

⁴¹ nui asa damante ba ba mu ase, nui bee towe ye, "Halui Gyōn maa man waa asin kyinkyinsa iku gbaa mu, kuto kumaa mu nui o towe lu onyin nimu su mu, kpini gye kesintin."

⁴² Nui asa mu nui ba bu tuto mu gaalaaga ba koole mu gyii.

11

Lasarusi kulo ye mu kelewu

¹ Onyin ku i kyina o bu to, nui bee tui mu ye Lasarusi, nui o de ee loo. Mu pikeyi ana i gye Meeri ye Mata, nui bamu kpini ba lu Betani kade to.

² Meeri nimu i gye okuyi emu nui o kyina o ba kyeege tulale wuringe Yesu ayya su, nui o taa mu inyini bounswisa mu kpayi-kpayi imu mu. Mu piuyin i gye Lasarusi mu nui o de ee lo mu.

³ Nui mu pikeyi ana ba sun Yesu ase naa towe mu ye, "Onyiripre, fu kyemine danbirasa mu nui fu su kebiti sa mu mu, de ee lo."

⁴ Yesu maa nu unimu mu, nui o towe ye, "Kulo kumaa man gye lewu kulo. Ii biti i biya Ibwaare bonyaa nui, ke me, Mu-Bii mu n nye bonyaa lu imu su."

5 Yesu su kebiti sa Mata maa M eeri ye bamu piunyin Lasarusi.

6 Amaa maa nu fee Lasarusi u lo mu, o bwii kyina katin mu nii o bu mu nk e nnuyi tii su.

7 Imu kamaa mu o towe mu abulapu ye, "Fan yeg e a bwii kpee Gyudeya osunwle."

8 Nu abulapu mu ba towe mu ye. "Okaapuru, nk e nnuyi nmu to nii Gyiwi abi bee biti ba tuu fu abuu mao, mine su nii fi bila fii kpee tutu?"

9 Nu Yesu lee kono ye, "Man gye kerefi kudu anyo i bu kayike to? Nyimisa mu nii o naa kayike to mu mee siti, lu fee kyowes kui to ee sa mu katin kumaa.

10 Amaa nii o nate kagyanbwe bire ee siti, lu fee o man su ijmanjesa."

11 Maa towe inumu kamaa mu, o towe bamu ye, "Ane kyemine Lasarusi de nsure nun, amaa n biti n kpee tutu n naa kyini mu."

12 Nu mu abulapu ba lee kono ye, "Onyiripe, nii o kan de nsure bire, ee biti o nye alanfitya."

13 Koto mu nii Yesu u kaarp i gye ye Lasarusi wu, amaa mu abulapu bire be nyi nun fee nsure gbaa-gbaa asun nii o diye.

14 Imu su o towe tigi bamu ye, "Lasarusi wu."

15 Amaa lu fane su mu, mi ansi i gyii fee n maa man bu tutu nii o wu. Inumu ii biti i yeg e ke fan nye koole me gyii. Kanun su fan yeg e a kpee mu ase."

16 Nu Tomasi mu nii bee tui mu Kabwaara-bii mu, towe abulapu asansa mu ye, "Fan yeg e ane gbaa ane a kpee ke anaa mu a naa wu."

Yesu kyiji asa lu lewu to

17 Yesu maa fuv Betani kade to mu, o nu ye ba tee pula Lasarusi imu nk e nna.

18 Lu Betani kpee Gyerusalem man bu kata, i waa fee imaal i nyi,

19 nii Gyiwi abi mu gaalaagaa ba ba Mata maa M eeri ase, ba ba towe yuula bamu nkolo lu bamu piunyin kelew u su.

20 Mata maa nu fee Yesu u ba mu, o lu naa gyanja mu okpa to, amaa M eeri bire o sii kikpaara su.

21 Mata maa gyanja mu mu, o towe mu ye, "Onyiripe, fu daa fu bu nfu nii, naafoo me piunyin man din wu."

22 Amaa halu nbuunbu gbaa n nyi ye, koto komaa mu nii fu taase Ibwaare mu, ee biti o waa sa fu."

23 Nu Yesu towe mu ye, "Fu piunyin ii biti o bwii kyini ba nkpa to."

24 Mata lee kono ye, "N nyi ye ee biti o kyini ba nkpa to kake laalaalwwe mu, sanja mu nii Ibwaare ii biti o kyini asa ba nkpa to mu."

25 Nu Yesu towe mu ye, "Me i gye emu nii n kyini asa n lu lewu to, nii ee sa bamu nkpa mu. Okumaa mu nii o koole me gyii mu, halu o wu gbaa ee biti o nye nkpa.

26 Nu okumaa mu nii o te nkpa to nii o koole me gyii mu, o mae ye o wu kake akv. Fu koole inumu gyii?"

27 Nu Mata kyula ye, "Eehn! Onyiripe n koole gyii ye fu i gye Krisito, Omu nii Ibwaare wula lee mu, Ibwaare Mu-Bii mu nii o towe ye ee biti o sun mu ba dulinyaa to mu."

28 Maa towe inumu lwu mu, o bwii kpee kikpaara su, nii o naa tui mu-supu M eeri lu ikaa su, nii o towe mu ye, "Okaapuru mu bu nfu, nii o taase fu su."

29 M eeri maa nu kanin mu, nii o kusun bilen ee kpee mu ase.

30 Yesu man piita loo kade mu to, amaa o san o bu katin mu nii Mata naa gyanja mu mu.

31 Gyiwi abi mu nii ba bu M eeri ase kikpaara su bee towe bee yuula mu kokolo mu, ba maa wu kanan mu nii o kusun bilen lu kewu mu, ba lu buu mu, be nyi fee ee kpee kakyan mu ase o naa kyina saawu.

32 M eeri maa fuv katin mu nii Yesu bu, nii o wu mu mu, o munja mu ayaa to, nii o towe mu ye, "Onyiripe fu daa fu bu nfu nii n, naafoo me piunyin man din wu."

33 Yesu maa wu kanan mu nii M eeri ye Gyiwi abi mu nii ba buu mu mu bee su mu, i k o mu nii i dunji mu obule to.

34 Nu o taase bamu ye, "Fine nii fan pula mu?"

Nii ba lee kono ye, "Onyiripe, ba kui."

35 Nu Yesu su.

36 Nu Gyiwi abi mu ba towe ye, "Fan kuanan mu nii o su kebiti sa mu."

37 Amaa bamu to akv ba towe ye, "Man gye Yesu nmu i bugi agyaatanapu ansi mu? Mine i waa nii o man taale koole Lasarusi ke o man wu?"

Yesu kyiji Lasarusi ba nkpa to

38 Yesu obule to bwii dunji mu, nii o kpee kakyan mu ase. Ki gye kifulebo nii, nii ba taa kubuu tii kumu kono.

39 Nu Yesu towe bamu ye, "Fan tigi kubuu mu lu tutu."

Nii Mata, olewupu mu piukyu mu towe ye "Onyiripe, ee biti o ba ee luson, ndaga nk e nna nmu a maa pula mu."

40 Nu Yesu taase Mata ye, "N man towe fu ye nii fo kan koole gyii mu, fii biti fu wu Ibwaare bonyaa?"

41 Imu su ba tigi kubuu mu. Nu Yesu kuu susu nii o towe ye, "Nse, n fwaala fu fee fu maa nu me kikule."

42 N nyi saja kumaa fii nu me kikule, amaa asa mu nii ba yile nfu mu su nii n

towé kanún, ke ba nyé kóóle gyii fée fu i sun me."

⁴³ Maa towé kanún lówe mu, nii o kuusi kenken ye, "Lasarusi, lu ba!"

⁴⁴ Nu olewupu mu lú ba, yége taafuli mili mu abaa ye ayaa su, yége kikyibi fufuli njmina mu ansi su.

Tutó nii Yesu towé bamu ye, "Fan sanje mu ke o nate."

*Ba biti ikpa fée ba mō Yesu
(Matiwu 26:1-5; Maki 14:1-2; Luka 22:1-*

²⁾ ⁴⁵ Gyiwu abi adamante mu nii ba ba Meeri awfaala, nii ba wu kuto mu nii Yesu waa mu, ba kóóle mu gyii.

⁴⁶ Amaa bamu akú ba kpee Farasii abi ase naa towé kuto mu nii Yesu waa.

⁴⁷ Imu su aseepu bílisa ye Farasii abi ba tui kade mu to Gyiwu abilisa amu-amu ngyanje.*

Nu ba taase abaa ye, "Míne nii an biti a waa. Fan kii asin kaala ye asin kyinkyinsa damante mu nii onyu nímu ii waa fale."

⁴⁸ An kan yége mu, nii o kyaga su ee waa kanún mu, osa kumaa nímu ii biti o kóóle mu gyii, ke i yége Roma abi[†] ba ba nyita ane kabwaare-sunkpa aye nímu ke ba mōo ane asa.

⁴⁹ Nu bamu to oku mu nii bées tui mu ye Kayifasi nii o kyina o gye oseepu bílisa ase kesu manja to mu towé bamu ye, "Fan man nyi sehn!"

⁵⁰ Fan man nyi ye, i bō sa fane fée nyimisa kúlun o wu sa asa kpini, i kyo fée ane asa kpini ba maa muuri?"

⁵¹ Kesintin to man gye mu gbaa-gbaa mu kebiti to nii o towé fale asin nímu. Amaa maa gye Ibwaare oseepu bílisa ase kanún kesu manja to su mu, Ibwaare yége nii o towé yila ye Yesu ii biti o wu sa Gyiwu abi kpini.

⁵² Nu man gye Gyiwu abi nkún, amaa ye Ibwaare mu-bii ana mu nii ba yaase to ba bu dulinyaa to katün kumaa nímu mu, ke ba ba bùga waa kóókulun.

⁵³ Imu su lú kanún kake manja Gyiwu abilisa ba njmina ye ba mō Yesu.

⁵⁴ Lú kanún su Yesu man bila lee mu n-yii ifuli ee nate Gyiwu abi mu to. Amaa o lú Gyerusalem kpee bées tui kímu ye Efarim kade mu, nii ki bu tiri kiperi su mu. Nu maa mu abilapu mu ba naa kyina tuto.

⁵⁵ Gyiwu abi Kesu kono Kanyanje nbuno kensi-gyii sanja maa tiri to mu, asa gaalaa-gaa ba lú bamu nde su kpee Gyerusalem. Ba gyankpaa nín ba naa fwú bamu n-yii su

ineesi fée kanan mu nii ba wula bées waa, boyi ke bamu Kanyanje nbuno kake mu ki fuv.

⁵⁶ Asa mu bées kii bee biti Yesu. Nu sanja mu nii ba yile kabwaare-sunkpa aye ase mu, bées taase abaa ye, "Míne i gye fane nfereer? Fen nyi fée ee biti o ba Kanyanje nbuno ngyanje nímu to?"

⁵⁷ Imu gbaa mu Ibwaare aseepu ye Farasii abi mu ba wula sa kono ye, okomaan mu nii o wu katün mu nii Yesu bu mu, o ba towé bamu ke ba nyé kitaa mu.

12

*Meeri Kyeege Tuulaale
Worige Yesu ayaa su
(Matiwu 26:6-13; Maki 14:3-9; Luka 7:37-39)*

¹ I maa san fée nke nsiye ke ba gyii Kesu kono Kanyanje nbuno lala mu, Yesu kpee Betani kade to. Tutó i gye Lasarusi mu nii Yesu daa kyinji lu lewu to mu aye.

² Nu ba waa agyito kitaa Yesu kifo. Mata i waa agyito manja, Lasarusi gbaa tii asa mu nii ba maa Yesu bee gyii mu su.

³ Tutó nii Meeri taa tuulaale liifensa mu nii i su ogyalin purontowa bôla ba, nii nadi nu ba taa waa imu. Meeri taa ba kyeege worige Yesu ayaa su, nii o taa mu inyini bûnswîsa kpayi-kpayi imu. Nu tuulaale manja ofen kóóle kikpaara mu su kpini femm.

⁴ Amaa mu abilapu mu to oku mu nii bées tui mu ye Gyudasi Isikariyoti bu tutó. Mu ii ba o ba lee Yesu sa mu. Maa wu Meeri maa waa kanún mu, o towé ye,

⁵ "Míne su nii ba man taa tuulaale nímu fe, ke ba nyé afulee fée dinari* asa, abees ibwaayi kudu kusun osunpu kóókoka, ke ba taa afulee mu kés atiripu?"

⁶ Man gye atiripu mu asin i tiri mu su nii o towé kanún, amaa o gye oyu nín. Nu mu i kitaa bamu afulee owaakpa mu, yége ee yuuri afulee mu iku ee gyii.

⁷ Amaa Yesu towé ye, "Fan yége okyu mu! O waa imu yila mi kepula ake nín.

⁸ Sanja kumaa fanaa atiripu anumu ii biti fan baa fan bu to, amaa mée ye n baa n bu fane ase sanja kumaa."

⁹ Nu Gyiwu abi adamante ba maa nu fée Yesu bu Betani kade to mu, ba kpee mu ase tuto. Man gye Yesu nkún su nii ba kpee tuto, amaa ba kpee ba naa kii Lasarusi mu nii Yesu kyinji mu lú lewu to mu gbaa.

¹⁰ Imu su Ibwaare aseepu bílisa ba njmina ba mō Yesu kóókulun kóókulun.

* 11:47 11:47 Bées tui Gyiwu abilisa amu-amu ngyanje manja Giriki katowé to ye 'Sanhediri'. † 11:48 11:48 Gyiwu abilisa mu ba su kufuu fée, akuto nii Yesu kan nye abuupu kóókyo mu, bee biti ba koso yile Roma kubane su, ke i yége Roma abi anaakpoo ba be nyita bamu kabwaare-sunkpa aye mu, ke ba mōo bamu kpini. * 12:5 12:5 Dinari kóókulun i yége kusun osunpu kake kóókulun kóókulun.

11 lū fēe taa lū Lasarusi kelewu kyinjī mu su mu, Gyiwu abi mu gaalaagaa bee kina bamu abilisa mu, nū bee kpee bēe kōole Yesu bee gyii.

*Yesu loo Gyerusalem
fēe Owura
(Matiwu 21:1-11; Maki 11:1-11; Luka 19:28-40)*

12 Imu lukaake mu, kubu damante mu nu ba ba bamu Kesi kōnō Kanyanē nbunō kensi-gyii mu to mu, ba nu fēe Yesu kitaa okpa ee ba Gyerusalem.

13 Imu su ba taa abilafe lū kyinjī, ke ba naa gyanja mu, yegē bēe yin mu bēe tōwe ye,

"Hosana!"[†]

Kusee i gye sa omu nū o naa Ānyiripe Ibwaare kitu tō ee ba!

Kusee i gye sa Isirayi Owura!"

14 Nū Yesu wu kuruma kadanba ku nū o dii mu. Inimū i yegē nū Asin̄kyan yilasa mu i ba to kesintin. Imu i gye ye,

15 "O Siyon[‡] abi, fan man waa kufuu,
fan kui, fane owura u ba,
o te kuruma kadanba su ee ba."

16 Kanin̄ saja maja mu, mu abūlapu ba man nu inimū kpini kase. Amoō kamaa to, saja mu nū Ibwaare sa mu bonyaa mu, poysi nū ba lan nyinjī fēe ba kyoroo asin̄ numu waa Asin̄kyan yilasa mu to, nū i ba to kesintin.

17 Nū asa mu nū ba bu Yesu ase saja mu nū o tū Lasarusi lū kakyan to, nū o kyinjī mu lū lewu to mu, u kyaga su tōwe asin̄ numu katn̄ komaan̄.

18 Kanin̄ su nū asa damante ba lū ba naa gyanja Yesu, lū fēe ba maa nu asin̄ kyinkinsa mu nū o waa mu su.

19 Imu su Farasii abi ba tōwe abaa ye, "Fan man wu, a mēe bila taale waa sehn̄. Fan kui, dulinyaa to asa kpini ba biliñi kpee ba buu mu."

Giriki abi ku ba biti Yesu

20 Nū Giriki abi mu akv̄ gbaa ba tii bamu nū ba kpee Gyerusalem mu su. Ba naa sun Ibwaare Kesi kōnō Kanyanē nbunō kensi-gyii mu to.

21 Kanin̄ asa maja ba ba Filipu mu nū o lū Betisayida kade mu nū ki bu Galile osuwule su mu ase, ba tōwe mu ye, "Obilisa, an biti fēe a wu Yesu."

22 Nū Filipu naa tōwe Andiruwu, nū bamu anyo ba kpee naa tōwe Yesu.

23 Nū Yesu tōwe bamu ye, "Nbūnbū, saja mu fuu fēe mē, Daadimaadi Obii-nyinsa bonyaa lala mu i lēe ifili.

24 N tōwe fane kesintin, kuyu kibi, nū ki man kan tyē ise to gyōo mu, ki san ki gye

kuyubi kōlōn. Amaa nū ki kan tyē ise to gyōo, nū ki koyu bire, ki soyi abi damante.

25 Osa komaan̄ mu nū o su kebiti sa mu nkpa gaa mu, ee biti o pan kumu. Amaa osa komaan̄ mu nū o mēe taa mu nkpa ee tu sehn̄ dulinyaa numu to mu, ee biti o longo mu n-yū yla sa nkpa kakpaa.

26 Osa komaan̄ mu nū ee sun mē mu, dagaa maa buu mē. Nū katn̄ mu nū n bu mu, tutu nū mi osunpu mu gbaa ii biti o baa o bu. Nū osa mu nū ee sun mē mu, Me-Se ii biti o sa mu bēereē."

Yesu tōwe mu kelewu asin̄

27 Nū Yesu tōwe ye, "Nbūnbū, me kokolo man de mē. N bu kule Me-Se ke n tōwe ye, Nse, molige me li awurufō mu nū ii biti u ba me su fale abees? Ayee, fale awurufō anum̄ su nū n ba.

28 Nse, bonyaa fu kitu!"

Tutu nū obule ku lū susu tōwe ye, "N wola bonyaa kumu nū n biti n bwii bonyaa kumu."

29 Sakyo mu nū ba bu tutu mu ba maa nu obule mu, ba tōwe ye, "Bulayi pente!" Nū akv̄ mōo ba ye, "Ibwaare kaboo i tōwe mu ase!"

30 Nū Yesu tōwe bamu ye, "I man gye mē su nū obule numu tōwe, amaa lū fane su.

31 Nbūnbū i gye saja mu nū Ibwaare ii biti o gyii dulinyaa numu to asa asin̄. Nbūnbū i gye saja mu nū ee biti o kusaa dulinyaa numu to owura lū mu kagya su. Mu i gye Sitaane mu.

32 Amaa nū ba kan kusaa mē susu lū kase su bire, n biti n bire asa kpini ba me ase."

33 O tōwe inimū nū kaapu to lū kelewu mu nū ee biti o wu.

34 Nū sakyo mu ba lee kōnō ye, "An nu lū Asin̄kyan yilasa mu to fēe, Krisito, Āmu nū Ibwaare wola lee mu, ii biti o kyina nkpa to kakpaa. Mine su nū fu tōwe ye, I dagaa ba maa kusaa Daadimaadi Obii-nyinsa mu susu? Animū i gye Daadimaadi Obii-nyinsa mu?"

35 Nū Yesu tōwe bamu lū mu n-yū su ye, "Ijmaajesa mu i man bila ye i kyerees fane ase. Imu su fan kyaga su nate ijmaajesa mu to, ke kitentenbiri ki man nye loo fane to. Lū fēe osa mu nū o naa kitentenbiri to mu man nyi katn̄ mu nū ee kpee.

36 Fan maa san fan su ijmaajesa fane ase fale bire, fan koole imu gyii, ke fan baa fan gye ijmaajesa mu asa." Yesu maa tōwe inimū kamaa to mu, o lū tutu naa baala bamu su mu nk̄on.

*Giywu abi ba san ba mēe
koole Yesu bee gyii*

[†] 12:13 12:13 'Hosana' kumu kase lū Hibriwu katōwe to i gye ye 'molige ane' abees 'a yin Ibwaare'. [‡] 12:15 12:15 'Siyon abi' abees Gyerusalem abi i gye okolūn nū. Gyerusalem kade kabaafon ku nū bēe tū ye Siyon.

³⁷ Halu asin kyinkyinsa mu nu Yesu waa asa ansi to kpini fale gbaa mu, ba san ba mee koole mu bee gyii.

³⁸ Asin nimu a waa nin, ke asin mu nu lbwaare otawepu Isaya wula tote mu, i ba to kesintin. Fale nu o taase lbwaare ye, "Onyiripe, animu i koole asin mu nu an tote mu gyii?"

Nu asa moq nu Onyiripe mu lee mu olon mu kaapu?"

³⁹ Kpalu nimu su mu, ba man taale koole Yesu gyii, lu fee Isaya bila tote mu ɔwule to katin ku ye,

⁴⁰ "Ibwaare waa bamu agyaatanapu, ke bamu ansi i man wu.

O yegé nu ba waa kusu to olon, ke bamu nfeere to ii mee nu asin kase, ke ba bilinji ba me ase, ke n kye bamu."

⁴¹ Isaya gyankpaa wu Yesu bonyaa mu, imu su nu o tote inimbu lu mu su mu.

⁴² Halu i maa imu gbaa mu, Gyiwu abilisa mu adamante ba koole Yesu gyii. Amaa lu Farasii abi mu su mu, ba man taale lee bamu kikooles-gyii mu ifuli, lu fee ba su kufuu fee bee biti ba gya bamu lu oyajekpa mu to.

⁴³ Kpalu fee abilisa mu bee biti kiyin lu nyumisa ase ba kyo lbwaare ase, imu su nu bee waakun.

⁴⁴ Toto nu Yesu tote kenken ye, "Osa kumaa mu nu o koole me gyii mu, man gye me nkun nu o koole gyii, amaa emu nu o sun me mu, nu o koole gyii.

⁴⁵ Osa kumaa mu nu o wu me mu, o wu emu nu o sun me mu.

⁴⁶ Me i gye ujmajesa mu nu i ba dulinyaa numu mu, nu o kumaa mu nu o koole me gyii mu, o man sii kitentenbirto.

⁴⁷ "Okumaa mu nu o nu me asin toteesa, nu o man buu imu mu, man gye me ii biti n bun mu kwpwe. Lu fee n man ba nin ye n ba bun dulinyaa to asa kwpwe, amaa n ba nin ke n ba molige kumu asa.

⁴⁸ Osa kumaa mu nu o kina me, nu o man koole me asin mu, wula nye emu nu ee biti o bun mu kwpwe. Nu asin mu nu n tote mu ii biti i bun mu kwpwe kake laalaalwe mu.

⁴⁹ Kpalu fee i man gye me gbaa-gbaa me olon to nu n su n tote, amaa me-Se mu nu o sun me mu, sa me konosa lu kuto mu nu n tote su, nu imu nu n tote.

⁵⁰ Nu n nyi fee mu konosa mu u sa nkpa kapkaa. Imu su asin kumaa mu nu n tote mu, i gye asin mu nu Me-Se tote me ye n tote."

¹ I maa san gberes ke ba piili Kesi kono Kanyaane nbuno kensi-gyii mu, Yesu bu fee saja fuu fee o lu dulinyaa numu to bwii kpee Mu-se ase. Maa su kebiti sa mu asa mu nu ba bu dulinyaa nimu to su mu, o nye kebiti sa bamu naa fuu okaa.

² Poyi ke ba piili kalaatipwe su agyito kigyi mu, Sitaane wula loo Simon mu-bii, Gyuduses Isikariyoti mu to ye, o lee Yesu sa.

³ Yesu nyi Mu-se maa taa kuto komaa waa mu kubaa to, nu o nyi maa lu lbwaare ase nin, nu mu ase nu ee biti o bwii kpee.

⁴ Imu su o kousu lu agyito mu ase, nu o bugi mu balimaasu, nu o taa boridiba dila mu kasiye.

⁵ Nu o kyeege nkyu waa lapes gyeesa to, nu o piili ee fwu mu abulapu mu ayaa su, yegé o su boridiba mu nu o taa maale mu kasiye mu ee kpayi bamu ayaa su.

⁶ Maa waa kanin naa fuu Simon Pita su mu, o taase mu ye, "Onyiripe, fii biti fu fwu me ayaa su nin?"

⁷ Nu Yesu lee kono ye, "Nbunbu imu nu n waa fale fi mee ye fu nu kase, amaa kamaa to fi biti fu ba nu imu kase."

⁸ Nu Pita tote Yesu ye, "Ayee, n mee yegé fu fwu me ayaa su kakaaku."

Nu Yesu tote mu ye, "Nu fu man yegé nu n fwu fu ayaa su bire, fu man bila fii me abulapu mu su."

⁹ Nu Simon Pita tote Yesu ye, "Kanin bire Onyiripe, man fwu me ayaa su nkun, fwu me abaa ye mi kumu to gbaa tii su."

¹⁰ Nu Yesu tote mu ye, "Okumaa mu nu o tee gyee mu, mu n-nyi su i man bila i su ineesi, imu su mu ayaa su nkun nu ee fwu. Fane n-nyi su i man su ineesi ku, amcoo fane to okulon."

¹¹ Lu fee o tee wula o nyi emu nu ee biti o lee mu sa, imu su nu o tote ye, "amcoo fane to okulon" i su ineesi.

¹² Maa fwu bamu ayaa su lwoe mu, nu o bwii taa mu balimaasu bun, nu o bwii naa kyuna mu okyinakpa. Nu o taase bamu ye, "Fan nu imu nu n waa sa fane fale kase?"

¹³ Fen tu me ye "Okaapuru" ye "Onyiripe" nu i gye kesintin, lu fee kanin nu n gye.

¹⁴ Nu me, fane-Nyiripe ye fane Okaapuru n fwu fane ayaa su falé, i dagaa fee fane gbaa fane fan fwu abaa ayaa su.

¹⁵ N waa sinkaala sa fane, ye fane gbaa fane fan waa fee kanan mu nu n waa sa fane fale.

¹⁶ N tote fane kesintin, kyaafole mee taale o kyo mu-nyiripe, nu kaboo mee taale o kyo emu nu o sun mu mu.

¹⁷ Nbunbu fan maa bu inimbu fale, nu fan kan waa imu mu, Ibwaare ii biti o waa fane kusee.

13

*Yesu tōwē ye
mu ḥbiilapu kū
ii biti o lee mu sa*

¹⁸ Nii Yesu tōwē ye, "Man gye fane kpini asin nii n tōwē fale. N nyi bamu nii n lee mu. Amaa asin mu nii ba tōwē waa Asinkyayan yilasa mu to mu, i dagaa i maa ba to. Asin mu i gye ye, 'Onyun mu nii n maa mu an buga lape kūlūn to an gyii mu, biliñi omu nii o kusū yile me su.'

¹⁹ "N tōwē fane nii poyi ke i ba waa. Nii i ba mu, fen biti fan bui fee me i gye 'Omu nii n tōwē ye n gye mu'.

²⁰ N tōwē fane kesintin, ḥkūmāa mu nii o koole osa mu nii n sun mu mu, koole me gbaa me nūmu, nii ḥkūmāa mu nii o koole me mu, koole omu nii o sun me mu gbaa nūmu."

²¹ Yesu maa tōwē inimū kpini luwe mu, nii mu kokoło to nyita mu. Nii o bugi to tōwē bamu ye, "N tōwē fane kesintin ye, fane to oku ii biti o lee me sa."

²² Nii mu abūlapu mu ba piili bee kui abaa ansi to, fe nfeere bamu to omu nii o dēe.

²³ Mu abūlapu mu to ḥkūlūn, omu nii Yesu su kebiti sa mu mu, te o maa Yesu.

²⁴ Nii Simon Pita ḥabees mu ansi ye, "Taase Onyiripe ye, anumu asin nii ee tōwē fale?"

²⁵ Maa kpēs Yesu mu, o taase mu ye, "Onyiripe, anumu nii fu dēe?"

²⁶ Nii Yesu lee kono ye, "N kan taa agyito waa lape to mu, omu nii n biti n taa sa mu mu, mu i gye kanūn nyūmisā manja." Maa kpēs agyito mu waa lape mu to mu, o taa sa Gyudasi Isikariyoti.

²⁷ Gyudasi maa dan koole agyito manja mu, nii Sītāane loo mu nfeere to.

Nii Yesu tōwē mu ye, "Kuto mu nii fii biti ye fu waa mu, waa bilen-bilen."

²⁸ Bamu nii ba te ogyikpa manja kpini, oku man nu asin mu nii Yesu tōwē mu kase.

²⁹ Amaa Gyudasi maa gye omu nii ee kitaa bamu afulee su mu, akyu ba fe nfeere ye, Yesu sun mu ye o naa soō ato mu nii ii tiri sa Kesu kono Kanyanje nbūnō agyito mu. Nii akyu moō ba fe nfeere fee o sun mu nii ye o taa afulee naa sa atripu.

³⁰ Gyudasi maa dan koole agyito mu luwe mu, nii o lū kewu kyon. Sanja manja gye kagyanbwē nīn.

*Yesu sa mu abūlapu mu
nbara pwpwe*

³¹ Gyudasi maa lū kyon mu, nii Yesu tōwē ye, "Sanja fubu fee me, Daadimaadi Obii-nyūnsa bonyaa i lū ifuli, ke Ibwaare gbaa o bōla me su lee mu bonyaa mu.

³² Nii Ibwaare kan bōla me su lee mu bonyaa mu ifuli mu, ee biti o bonyaa me,

Daadimaadi Obii-nyūnsa mu. Ibwaare ii biti o waa mu nbiūnbū nūmu.

³³ "Mi-bii ana, sanja gberes i san ke n kyuna fane ase. Fen biti fan kū biti me, fee kanan mu nii n tōwē Gyiwu abi abūlisa mu, kanūn mu nii n tōwē fane nbiūnbū fale ye, katun mu nii n biti n kpee mu, fan mēs ye fan taale ba tutu.

³⁴ "Nbiūnbū n sa fane konōsa pwpwe ye, fan nyē kebiti sa abaa. Fee kanan mu nii n nyē kebiti sa fane mu, kanūn manja su nii fan nyē kebiti sa abaa.

³⁵ Nii fan kan nyē kebiti sa abaa mu, imu ii biti i yegē asa kpini ba bui ye fan gye me abūlapu."

³⁶ Nii Simon Pita taase mu ye, "Onyiripe fūne nii fii kpee?" Yesu lee kono ye, "Katin mu nii n kpeeē mu fu mēs ye fu taale buu me kpee nbiūnbū, amaa fii biti fu buu me ba kamaa to."

Yesu tōwē yila ye Pita

*ii biti o kyee ilū isa
ye o man nyi mu*

(Matiwu 26:31-35; Maki 27:31; Luka 22:31-34)

³⁷ Nii Pita taase mu ye "Onyiripe, mīne waa nii n mēs taale buu fu nbiūnbū. N biti n taa me nkpa taga apu sa fu."

³⁸ Tutu nii Yesu taase mu ye, "Fii biti fu taa fu nkpa taga apu sa me kesintin?" N tōwē fu kesintin ye, poyi ke kyaase o bun mu, fii biti fu kyee ilū isa ye fu man nyi me."

14

Yesu tōwē yuula mu abūlapu mu nkōlo

¹ Nii Yesu tōwē mu abūlapu mu ye, "Fan man yegē fane nkōlo i ḥmāa fane. Fan koole Ibwaare gyii ke fan koole ngbaa me gyii."

² Ibu damante i bu Me-Sē kikpaara su. Nii i daa i man gye kanūn nūn, naafōo n tōwē fane. N kpee n naa lōjō ḥkyūnakpa sa fane.

³ Nii n kan kpee naa lōjō ḥkyūnakpa sa fane mu, n biti n bwii ba taa fane kpee me ase, ke fan naa kyuna katun mu nii n te mu.

⁴ Fen nyi ḥkpa mu, nii fen nyi katun mu nii n kpee mu."

*Yesu i gye ḥkpa mu
kpee Ibwaare ase*

⁵ Nii Tomasi tōwē Yesu ye, "Onyiripe, a man nyi katun mu nii fii kpee. Nii nene nii an biti a waa bui ḥkpa mu?"

⁶ Nii Yesu lee kono ye, "Me i gye ḥkpa mu ye kesintin mu ye nkpa mu. Ḫku mēs taale kpee Me-Sē ase, amoo o bōla me su."

⁷ Nii fan kan fan nyi me kesintin to mu, naafōo fan nyi Me-Sē mu gbaa. Lū nbiūnbū nūmu i su ii kpee mu, fen nyi mu, nii fen wu mu."

⁸ Nii Filipu tōwe ye, “Onyiripre, kaapu ane Fu-se mu, kuto mu nii ki tiri ane nii.”

⁹ Tuto nii Yesu lee kono ye, “Filipu, amoo fu man nyi me, halu kanaan mu nii n kyuna fane ase kyerees fale? Osa kumaa mu nii o wu me mu, o wu Me-Se mu. Mine i waa nii fu bila fu tōwe ye, ‘Kaapu ane Fu-se mu?’

¹⁰ Abee fu man koole gyii ye n maa Me-Se mu an gye kukułun? Asin mu nii n tōwe fane mu man gye me gbaa-gbaa me lee. Amaa Me-Se mu nii o bu me to mu ii sun mu kusun.

¹¹ Kanin su fan koole me gyii fee n maa tōwe ye, n maa Me-Se mu an gye kukułun. Nu i man gye kanin gbaa mu, fan koole me gyii lu asin kyinkyinsa mu nii fan wu n maa waa fake su.

¹² N tōwe fane kesintin, osa kumaa mu nii ee koole me ee gyii mu, ee biti o waa ato mu nii n waa mu. Ee biti o waa imu nii i kyo fale gbaa, lu fee n kpee Me-Se mu ase nii.

¹³ Nii kuto kumaa mu nii fan kule me kitu to su mu, n biti n waa sa fane, ke me, Obii mu n buya bonyaa sa Me-Se mu.

¹⁴ Kuto kumaa mu nii fen kule me lu me kitu to su mu, n biti n waa sa fane.” Yesu da mu kokolo su ye Kayaayu Kyirekyire mu kii biti ki ba.

¹⁵ Nii Yesu tōwe mu abūlapu mu ye, “Nii fan kan fan su kebiti sa me mu, fen biti fan buu me kōnosa.

¹⁶ N biti n kule Me-Se ke o sa fane Okyetöpu püpwe mu nii ee biti o baa o bu fane ase kakpaa.

¹⁷ Mu i gye Kayaayu Kyirekyire mu nii ee lee lbwaare kesintin mu ee kaapu. Dulinya abi ba mae ye ba taale koole mu, lu fee ba man nyi mu, nii be mee wu mu. Amaa fanee fane fan nyi mu, lu fee o bu fane ase, nii ee biti o baa o bu fane to.

¹⁸ N mae ye n yegé fane fee aymengyi, n biti n bwii ba fane ase.

¹⁹ I san gberes, dulinyaabi ba man bila ye ba wu me. Amaa fanee fane bire fen biti fan wu me. Lu fee n maa te nkpa to fale, fane gbaa fane fen biti fan baa fan te nkpa to.

²⁰ Kanin kake maşa fen biti fan bu fee n maa Me-Se an gye kukułun, nii n maa fane gbaa an gye kukułun.

²¹ “Okumaa mu nii o koole me kōnosa, nii o buu imu mu, mu i gye omu nii o su kebiti sa me. Okumaa mu nii o su kebiti sa me mu, Me-Se gbaa ii biti o nye kebiti sa mu. Ngbaa me n biti n nye kebiti sa mu, ke n lee me n-yii kaapu mu.”

²² Nii Gyudasi (man gye Gyudasi Isikariyoti mu) tōwe ye, “Onyiripre, mine waa nii fii biti fu lee fu n-yii kaapu ane nkun, nii man gye dulinyaabi mu?”

²³ Nii Yesu lee kono ye, “Okumaa mu nii o su kebiti sa me mu, ii biti o buu me kikaapu mu. Me-Se ii biti o nye kebiti sa mu, nii maa Me-Se an biti a ba mu ase, ke a taa mu biliŋi ane aye.

²⁴ Okumaa mu nii o man su kebiti sa me mu, mae ye o buu me kikaapu mu. Kikaapu mu nii fen nu fale man gye me gbaa-gbaa me kikaapu, u lii Me-Se mu nii o sun me mu ase nii.

²⁵ “N maa san n bu fane ase fale su nii n tōwe fane fale asin.

²⁶ Amaa Okyetöpu mu nii o gye Kayaayu Kyirekyire, mu nii Me-Se mu ii biti o sun me kitu to mu, ii biti o kaapu fane kuto kumaa ke o nyinj fane kuto kumaa mu nii n tōwe fane fale.

²⁷ Kayu-yuuli ki baa ki bu fane ase, me gbaa-gbaa kayu-yuuli nii n su n sa fane. Amaa i man du fee dulinyaaa kayu-yuuli mu nii bee sa mu. Fan man yegé fane nkoli ni yita, fan man waa kufuu.

²⁸ “Fan nu n maa tōwe fane ye, ‘N kpee ke n bila bwii ba fane ase.’ Nii fen kan fen biti me asin mu, naafao fane ansi ii biti i gyii fee n maa kpee Me-Se mu ase, lu fee Me-Se mu i gye okpare o kyo me.

²⁹ N wola n tōwe fane unumu kpini nbūnbū poiyi ke i ba waa, nii i kan ba waa mu ke fan koole me gyii.

³⁰ N mae bila ye n tōwe fane ase kyerees, lu fee dulinyaaa to owura u ba. O man su olun me su,

³¹ amaa i tiri fee n maa waa kuto mu nii Me-Se sa me kono ye n waa mu, ke dulinyaabi ba bu fee n su kebiti sa Me-Se. Fan ba ke a lu nfu.”

15

Oyu gbaa-gbaa mu ye n-yaabi

¹ Nii Yesu tōwe mu abūlapu mu ye, “Me i gye wayin oyu gbaa-gbaa mu nii kui soyi abi, nii Me-Se i gye oyu mu odcero.

² Kayaa-bi kumaa mu nii kui kyaah me su nii kui mae soyi abi mu, ee ñe kum mu nii ee foyi, nii kayaa-bi kumaa mu nii kui soyi abi mu, ee kpaale kayaa-bi mu ke kui nye soyi abi tiis.

³ Lu asin mu nii n tōwe sa fane su mu, fan tee waa kyirekyire.

⁴ Fan baa fan bu me ase, ke ngbaa me n baa n bu fane ase. Kiyaah-bi nkun mae taale soyi abi, amoo ki kyaah oyu mu su. Kanin maşa mu fane gbaa fane fen mae taale soyi abi, amoo fan bu me ase.

⁵ “Me i gye oyu mu, nii fane i gye kum mu n-yaabi mu. Osa kumaa mu nii o kan o bu me ase, nii ngbaa n bu mu ase su mu, ee biti o soyi abi gaa, fee kanan mu nii kayaa-bi kyaah oyu su nii kui soyi abi mu.

Imu su nii fan man tii me su bire, fen mee taale waa sehn.

⁶ Nu okumaa mu nii o man kan o bu me ase bire, o du nun fee kayaa-bi mu nii ba je tuu nii ki wole. Kanin n-yaabi nii bee tase bee tuu fulon to, ke i dyue mu.

⁷ Nu fan kan fan bu me ase, nii me asin mu bu fane to mu, koto kumaa mu nii fen biti, nii fan kule lbwaare mu, ee biti o waa sa fane.

⁸ Nu fan kan soyi abi gaa, mu nii u kaapu fee fan gye me abulapu mu, imu i nye lee Me-Se bonyaa mu ifuli kaapu.

⁹ "Fee kanan mu nii Me-Se mu su kebiti sa me mu, kanin maja nii ngbaa me n su kebiti sa fane. Imu su fan kyaga su kyuna mi kebiti mu to.

¹⁰ Nu fan kan buu me konosa mu, n biti n kyaga su nye kebiti sa fane, fee kanan mu nii n buu Me-Se konosa nii o su kebiti sa me mu.

¹¹ N towe fane inumu nii ke mi kensi-gyii o kyuna fane to, ke fane kensi-gyii mu o naa lowe kyeekyees.

¹² Me konosa i gye ye, Fan nye kebiti sa abaa, fee kanan mu nii n nye kebiti sa fane mu.

¹³ Kebiti ki man bu to ki kyo kinumu fee oku maa wu sa mu kyemine ana.

¹⁴ Nu fan kan buu me konosa mu bire, fan gye me kyemine ana nii.

¹⁵ N mee bila ye n tu fane me ayaafole, lu fee kiyaafole man nyi koto mu nii mu-nyirupe u waa. Amaa n tu fane me kyemine ana nii, lu fee koto kumaa mu nii n buula lu Me-Se ase mu, n lee kaapu fane.

¹⁶ Man gye fane i lee me. Amaa me i lee fane, nii n sun fane ye fan naa soyi abi mu nii ii biti i kyeeere. Nu fan kan waa kanin mu, koto kumaa mu nii fan kule Me-Se me kitu to mu, ee biti o waa sa fane.

¹⁷ Me konosa i gye ye, fan nye kebiti sa abaa."

Dulinya asa bee kisi abulapu mu

¹⁸ Nu Yesu towe ye, "Nu dulinyaa abi ba kan bese kisi fane mu, fan baa fan nyinji fee me nii ba daa kikisi.

¹⁹ Nu fan kan fan du fee dulinyaa to abi bire, naafcoo dulinyaa abi bee biti ba nye kebiti sa fane fee kumu asa. Amaa fan man gye dulinyaa abi. Me i lee fane lu dulinyaa abi to. Imu su nii dulinyaa abi bee kisi fane mu.

²⁰ Fan nyinji asin mu nii n towe fane mu ye, 'Kyaafole mee taale o kyo mu-nyirupe.' Imu su n maa wu awurufo bamu abaa to false, kanin nii fane gbaa fane fen biti fan wu awurufo bamu abaa to. Nu ba kan

buu me kikaapu mu, bee biti ba buu fane kikaapu mu gbaa.

²¹ Lu me kitu su, nii bee biti ba waa fane inumu kpini, lu fee ba man nyi Omo nii o sun me mu.

²² Nu n daa man ba towe asin mu sa bamu nii, naafcoo ba mee ye ba wu alibi kwpwe. Amaa nbunbuli ba man su kono kilee lu bamu alibi su.

²³ Okumaa mu nii ee kisi me mu, ee kisi Me-Se mu gbaa.

²⁴ N ba waa asin kyinkyinsa mu nii oku man pu taale waa bamu to. Nu ba daa ba man wu imu bire nii, naafcoo ba mee ye ba wu alibi kwpwe. Amaa nbunbuli ba wu asin kyinkyinsa numu kpini. Halu imu kpini gbaa mu ba kisi maa Me-Se.

²⁵ Amaa inumu i yegye Asinkyan yilasa mu i ba to. Asin mu i gye ye, 'Ba kisi me yegye i man su kase.'

²⁶ "Amaa n biti n sun Okyetoro mu lu Me-Se ase, mu i gye Kayaayu Kyirekyire mu nii ee lee kesintin lu lbwaare su ee kaapu.

²⁷ Nu i dagaa fane gbaa fane fan gyii me n-yyi su kesintin, lu fee fan bu me ase lu niili ase.

16

¹ "N towe fane inumu kpini nii, ke fan man nye yegye fane kikcole-gyii mu to.

² Bee biti ba gya fane lu Gyiwu abi kabwaare-kole ogyanjekpa. Sanja ku ii biti o ba, nii oku kan ba mo fane gbaa mu, ee biti o fe nfeere fee ee sun kusun ee kye lbwaare to nii.

³ Bee biti ba waa false ato, lu fee ba man nyi Me-Se mu, nii ba man nyi me.

⁴ N towe fane inumu nii, nii sanja mu kan fuu mu, fen biti fan nyinji fee n wula da fane amu to. N man towe fane inumu bilen, lu fee n san n bu fane ase."

Kayaayu Kyirekyire mu kusun

(Gyon 14:16, 26, 15:26)

⁵ Nu Yesu towe ye, "Nbunbuli n kpee emu nii o sun me mu ase nii, amaa fane oku man taase me katun mu nii n kpee.

⁶ Lu fee n maa towe fane inumu kpini su mu, fane nkolo to i nyita.

⁷ Amaa n towe fane kesintin, mi kikpe mu ki gye tono sa fane nii. Nu n man kan kpee mu, Okyetoro mu mee ye o ba fane ase. Amaa nii n kan kpee mu, n biti n sun mu fane ase.

⁸ Nu o kan ba mu, ee biti o ba yegye dulinyaa to asa ba buu fee ba fooyi okpa lu bamu alibi su, ye ikpa kikyiigi mu su ye lbwaare asin kigyi su.

⁹ Okpa mu nii ba fooyi lu bamu alibi su mu i gye ye ba mee koole me bee gyii.

¹⁰ Əkpa mu nii ba foyi lu ikpaa kikyiigi su mu, i gye ye n kpee Me-Se mu ase katun mu nii fan man bila ye fan wu me.

¹¹ Əkpa mu nii ba foyi lu lbwaare asin kikyiigi su mu, i gye ye lbwaare tee wula bun dulinyaa numu to Owura mu kwpwe.

¹² "N su asin kwyoo n towe fane, amaa fan mee taale kitaa imu kpini nbunbu nnumu.

¹³ Amaa nii Kayaayu mu nii ee lees kesintin ee kaapu kan ba mu, ee biti o kaapu fane ke fan bu kesintin mu kpini. Man gye mu gbaa-gbaa olon su nii ee towe. Amaa koto mu nii ee nu mu nkun nii ee towe, nii ee biti o towe fane koto mu nii kii biti ki ba.

¹⁴ Lu koto mu nii o nu lu me ase nii ee biti o lee kaapu fane, ke ee biti o biya me bonyaa.

¹⁵ Koto kumaa mu nii ki gye Me-Se mu lee mu, gye me lee nin. Imu su nii n towe fane ye Kayaayu mu ii biti o taa koto mu nii ki gye me lee mu ba kaapu fane."

Kokolo nyita bilinji kokolo fuuli

¹⁶ Nu Yesu kyaga su towe ye, "I san gberere fan man bila ye fen wu me, nii i bila waa gberere fen biti fen wu me."

¹⁷ Tota manja nii mu abulapu aka bee taase abaa ye, "Mine nu mu katowe mu u kaapu? Maa towe ye, 'I san gberere fan man bila ye fan wu me, nii i bila waa gberere, fen biti fan wu me' nii o bila bwii towe ye, 'N kpee Me-Se mu ase' mu, mine nu inumu u kaapu?"

¹⁸ Nu ba maa su bee taase ye, " 'I san gberere' mu, imu kase i gye nene? A mee nu asin mu nii ee towe mu kase."

¹⁹ Nu Yesu bui fee mu abulapu mu bee biti ba taase mu asin mu kase, nii o taase bamu ye, "N maa towe ye, 'I san gberere fan man bila ye fen wu me, nii i bila waa gberere fen biti fan wu me' mu, imu asin nii fen taase abaa?

²⁰ N towe fane kesintin ye, fen biti fan su ke fan bota to, yege dulinyaa abi moe bee gyii bamu ansi. Fane nkolo ii biti ii nyita fane, amaa fane nkolo kinyita ii biti i ba bilinji nkolo fuuli.

²¹ I du nin fee kedunjidi maa kitaa okyuu mu, i ko mu lu fee mu aworvofu sanja fuu. Amaa nii o kwuge kebii mu, ee tan mu aworvofu mu su, lu fee o kwuge kebii waa dulinyaa to.

²² Kanin nii i du sa fane gbaa fane. Nbunbu fan bu aworvofu to. Amaa n biti n bila wu fane, ke fane ansi i gyii. Nu oku mee taale lee kanin kensi-gyii manja lu fane to.

²³ Nu kake manja kan fuu mu, fan man bila ye fan taase me sehn. N towe fane

kesintin ye Me-Se ii biti o sa fane koto kumaa mu nii fan kule lu me kitu to su.

²⁴ Halu ba lu ndaga fan man pita kule koto ko lu me kitu to su. Fan kule, fen biti fan nye, ke fane kensi-gyii o nye akyo.

²⁵ "I gye kesintin fee ajasan to nii n towe asin numu. Amaa sanja ku u ba nu n man bila ye n towe fane ajasan to. N biti n lee ifuli towe fane koto kumaa numu lu Me-Se su.

²⁶ Kanin kaké manja fen biti fan kule Me-Se lu me kitu to su. N mee towe nun ye n biti n yile fane ayaa to kule Me-Se sa fane.

²⁷ Lu fee Me-Se mu gbaa-gbaa su kebiti sa fane, kpali fee fan su kebiti sa me nii fan koole gyii fee n lu lbwaare ase.

²⁸ N lu Me-Se mu ase ba dulinyaa to. Nu nbunbu n lu dulinyaa numu to n bwii n kpee Me-Se mu ase."

²⁹ Nu Yesu abulapu mu ba towe ye, "Nbunbu bire, fu man bila fu towe ajasan to, fi sii fii bugi to nin fu towe.

³⁰ Nbunbu an wu fee fu nyi koto kumaa numu, nii i man bila i tiri fee oku a taase fu koto ku. Inumu i yege nii an koole fu gyii ye fu lu lbwaare ase."

³¹ Nu Yesu lee kono ye, "Nbunbu bire fan koole gyii?

³² Amaa sanja ku u ba, nii ki tee ba gbaa, nii fane okumaa numu ii biti o yaase to kpee mu aye. Fen biti fan yege me nkun. Amaa i mee ye i san me nkun lu fee Me-Se mu bu me ase.

³³ "N towe fane fale asin nun, ke lu me su mu, ke fan nye kayu-yuuli. Fen biti fan gyii aworvofu dulinyaa numu to. Amaa fan nye nkolo, lu fee n ko gyii dulinyaa mu su."

17

Yesu kule kabwaare-kule sa mu n-yii

¹ Yesu maa towe inumu lue mu, o kusaa mu kumu kii svusu nii o kule lbwaare ye,

"Nse sanja mu fuu. Sa me, Fu-bii mu bonyaa, ke me, Fu-bii mu gbaa n sa fu bonyaa.

² Lu fee fu sa me olon lu asa kpini su, fee n sa asa mu nii fu taa boota me mu kpini nkpa kakpaa.

³ Nkpa kakpaa mu i gye ye asa ba bu fu, kesintin lbwaare kubon mu, ke ba bu me, Yesu Krisito mu nii fu sun mu.

⁴ N biya fu bonyaa kase su nfu, lu n maa lue fu kusun mu nii fu sa me ye n ba waa mu su.

⁵ Me-Se, sa me bonyaa fu ansi to nbunbu numu, bonyaa mu nii n wula n su fu ase pooyi nii fu tuo dulinyaa mu."

Yesu kule kabwaare-kule sa mu abulapu mu

⁶ Nu Yesu kyaga su ye, "N lee fu kedubi kaapu bamu nu fu lee bamu lu dulinyaa numu to sa me mu. Ba daa ba gye fu lee nin, nu fu taa bamu sa me. Nu ba koole fu asin mu nu ba buu imu.

⁷ Nbiunbu bire, ba bu fee kuto kumaa mu nu n su mu lu fu ase nu.

⁸ Lu fee n towé bamu asin mu nu fu sa me mu, nu ba koole. Ba bu kesintin to fee n lu fu ase, nu ba koole gyii fee fu i sun me.

⁹ N kule kabwaare-kule n sa bamu. N mee kule n sa dulinyaa abi, amaa bamu nu fu taa sa me, lu fee ba gye fu lee mu.

¹⁰ Asa mu nu ba gye me lee mu kpini, ba gye fu lee, nu bamu nu ba gye fu lee mu ba gye me lee. Lu bamu su nu me bonyaa mu lu ifulu.

¹¹ N man bila ye n kyina dulinyaa numu to, n ba fu ase nin. Amaa bee bamu bire ba san ba bu dulinyaa numu to. Nse Kyrekyre taa fu kitu mu nu fu sa me olon mu kun bamu, ke ba nye waa kukokulon fee kanan mu nu maa fu an gye kukokulon mu.

¹² Maa kyina n bu bamu ase mu, kitu mu nu fu sa me mu, kumu olon to nu n taa kui bamu su, nu n kun bamu. Imu su bamu to oku man foyi, amoo omu nu o dagaa fee o foyi mu, ke Asinkyan ylasa mu i ba to.

¹³ "Nbiunbu n ba fu ase nimu. Amaa maa san n bu dulinyaa numu to mu nu n towé inimu, ke ba nye me kensi-gyii bamu to danbirasa naa lówe.

¹⁴ N taa fu asin mu sa bamu, nu dulinyaa abi ba kisi bamu, lu fee ba man bila ba gye dulinyaa to abi, fee kanan mu nu n man gye dulinyaa to obii mu.

¹⁵ N mee kule fu nin ye fu lee bamu lu dulinyaa to, amaa n kule nun ye fu kun bamu lu Sitaane su.

¹⁶ Ba man gye dulinyaa numu lee, fee kanan mu nu n man gye kumu lee mu.

¹⁷ Taa fu asin kesintin longo bamu yila, lu fee fu asin mu i gye kesintin.

¹⁸ Fee kanan mu nu fu sun me dulinyaa to mu, kanin nu ngbaa me n sun bamu dulinyaa to.

¹⁹ Lu bamu su nu n taa me n-yii sa fu, ke ngbaa bamu ba nye taa bamu n-yii sa fu kesintin to."

*Yesu kule
kabwaare-kule sa mu
abuupu kpini*

²⁰ Nu Yesu bila kule kabwaare-kule, "Man gye me abuupu mu nkun nu n kule kabwaare-kule n sa. N kule n sa bamu nu bee biti ba be nu me asin lu bamu ase ke ba koole me gyii mu gbaa.

²¹ Nse, me kabwaare-kule i gye ye bamu kpini ba waa kukokulon, fee kanan mu nu fu bu me to nu ngbaa n bu fu to mu. N kule

fu ye, ba baa ba bu ane to, ke dulinyaa abi ba koole gyii ye fu i sun me.

²² N sa bamu bonyaa mu nu fu sa me mu, ke ba nye waa kukokulon fee kanan mu nu an gye kukokulon mu.

²³ N ba n bu bamu to yegé fu bu me to, ke ba boga waa kono kulu naa lówe. Immu ii biti i yegé dulinyaa abi ba bu fee fu i sun me, nu fu su kebiti sa bamu fee kanan mu nu fu su kebiti sa me mu.

²⁴ "Nse n biti fee bamu nu fu taa sa me mu, ba baa ba bu me ase katin mu nu n bu mu. Ke ba wu me bonyaa mu nu fu taa sa me mu, lu fee fu su kebiti sa me pooyi nu fu tuu dulinyaa mu.

²⁵ "Nse, ikpa kyiigisa wuya, dulinyaa abi ba maa man nyi fu, amaa mee me n nyi fu, nu mi abuupu mu be nyi fee fu i sun me.

²⁶ N lee fu kedubi kaapu bamu, nu n biti n kyaga su lee fu kaapu bamu, ke fu kebiti mu nu fu su sa me mu ki baa ki bu bamu to, ke ngbaa me n baa n bu bamu to."

18

*Ba kpee ba naa
kitaa Yesu*

(Matiwu 26:47-56; Maki 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Yesu maa kule kabwaare-kule lówe mu, maa mu abuupu mu ba faa kipantan mu nu bee tu kumu ye Kidiron kpee kumu benbe. Kadoo-bi ku kubu tutu, nu ba loo kumu to.

² Nu Gyudasi mu nu ee lee Yesu ee sa mu, nyi tutu. Lu fee, Yesu maa mu abuupu bee taale bee gyañe tutu.

³ Imu su aseepu bilsa ye Farasii abi ba yegé nu Gyudasi gyankpaa Roma anaakopu ye kabwaare-sunkpa aye akusupu, yegé ba su igyaa ye iftla ye adunto ba kadoo-bi mu to.

⁴ Yesu maa nyi kuto mu nu kii biti ki ba mu su mu, o lu abuupu mu to nu o taase bamu ye, "Anumu nu fen biti?"

⁵ Nu ba lee kono ye, "An biti Yesu Kanasareti-nyuin mu nin."

Nu Yesu lee kono ye, "Me gye mu." Yegé Gyudasi mu nu ee lee mu sa mu yile bamu ase tutu.

⁶ Yesu maa towé ye, "Me i gye mu" mu, nu ba bwii kamaa tiye kase.

⁷ Nu o bila taase bamu ye, "Anumu nu fen biti?"

Nu ba lee kono ye, "An biti Yesu Kanasareti-nyuin mu nin."

⁸ Nu Yesu lee kono ye, "N towé fane ye me i gye mu. Imu su nu me nu fen biti bire, fan yegé bamu nu ba tii me su fale ba nate."

⁹ Immu i waa nin, ke asin mu nu o wula towé mu i ba to. Asin mu i gye ye, "N man

yegē bamu nū fu taa bamu sa mē mu to
əku foysi" mu.

¹⁰ Simon Pita su sakunde, nū o bunt
kumu loore nū o ḥe oseepu bilsa ase
kiyaafolē gyisa kusū tūn. Kiyaafolē manja
kitū i gye Malikusi.

¹¹ Yesu tōwe Pita ye, "Bwiiyaa fu sakunde
mu waa kumu kukufee to. Fu man nyi fee i
tiri fee n gyii awurufo mu nū Nse Ibwaare
ŋmina yila me mu?"

*Ba taa Yesu kpee
Obilisa Anasi ase*

¹² Nū anaakopu mu ye bamu obilisa
ye kabwaare-sunkpa aye akuisupu mu ba
kitaa Yesu, nū ba ŋmina mu.

¹³ Nū ba gyankpaa taa mu kpee Anasi
ase, mu i gye Kayifasi mu-saa, mu nū o
gye oseepu bilsa ase kanin kesu manja.

¹⁴ Kayifasi manja i gye omu nū o daa
tōwe waa Gyiwu abi mu ye i bo fee
nyimusa kubon o wu sa asa kpini mu.

*Pita kikye gyankpaa
ye o man nyi Yesu*
(Matiwu 26:69-70; Maki 14:66-68; Luka
22:55-57)

¹⁵ Simon Pita maa obulapu ku ba buu
Yesu. Fee obulapu mu maa nyi Oseepu
bilsa ase mu su mu, o buu Yesu loo oseepu
bilsa ase mu kikpaara su.

¹⁶ Amaa Pita gyoo kebunō. Obulapu mu
nū o nyi Oseepu bilsa ase mu, bwii ba
tōwe kibite mu nū ee kui kebunō mu su
mu ase, nū o taa Pita loo.

¹⁷ Kibite mu nū o kui kebunō mu taase
Pita ye, "Fu man gye Yesu abulapu mu əku
nū?"

Nū o lees kono ye, "Ayee, n man gye."

¹⁸ I kyina i gye awɔɔ to nūn, nū ayaafolē
ye kabwaare-sunkpa aye akuisupu mu ba
diyela fulon bee wule, nū Pita gbaa ba yile
bamu ase ee wule fulon.

*Oseepu bilsa ase mu
taase Yesu asin*
(Matiwu 26:59-66; Maki 14:56-64; Luka
22:66-71)

¹⁹ Oseepu bilsa ase Anasi taase Yesu lū
mu abulapu mu ye asin mu nū ee kaapu
mu su.

²⁰ Nū Yesu lees kono ye, "Saŋa kumaa
numu sakyo to nū n tōwe asin, yegē n
kaapu ato kabwaare-kule igaŋekpa ye
kabwaare-sunkpa aye mu to katun mu nū
Giyiwu abi kpini bee gyane mu. N man
tōwe koto ku baala asiri to.

²¹ Mine su nū fu taase me fale asin?
Taase bamu nū ba nu me ase mu. Ba nyi
koto mu nū n tōwe."

²² Yesu maa tōwe kanin mu, nū akuisupu
mu to əku mu nū o yile totu mu kpa mu

otan, nū o taase mu ye, "Fale nū i dagaa
fu maa lees Oseepu bilsa ase kono?"

²³ Nū Yesu lees kono ye, "Nū n kan tōwe
asin aku nū i man bvrōn mu, tōwe asin
manja ke əkumaa numu o nu. Amaa nū me
asin mu i gye kesintin mu, mine waa nū
fu da me ətan?"

²⁴ Toto nū obilisa Anasi yegē nū ba taa
Yesu ye kanan mu nū ba ŋmina mu mu
naa sa Kayifasi, Oseepu bilsa ase mu.

*Pita kikye kinyasapu ye
kisasapu ye o man nyi Yesu*
(Matiwu 26:71-75; Maki 14:69-72; Luka
22:57-62)

²⁵ Simon Pita san o yile ee wule fulon,
nū oka ba taase mu ye, "Fu man gye mu
abulapu mu to əku nū?" Nū Pita kye ye,
"Ayee, n man gye."

²⁶ Nū oseepu bilsa ase mu ayaafolē mu
to əku, omu nū Pita ḥe mu kusū tūn mu, mu
kuvpu, taase mu ye, "N man wu fu maa bu
mu ase kadoobi mu tō?"

²⁷ Nū Pita bwii kye. Opula manja to nū
kyaaase bon.

Ba taa Yesu kpee Paleti ase
(Matiwu 27:1-2; Maki 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Nū ba lees Yesu lū Kayifasi ase
nyenyenfuu, kpee ɔsuvule ɔktisupu mu
kukpaara to Amaa Gyiwu abi mu ba man
loo kikpaara mu to, lū fee nū ba kan loo
toto mu, bee biti ba waa ineesi ke i tii
bamu əkpa ke ba man nye gyii Kesu kono
Kanyanje nbungo mu.

²⁹ Imu su ɔsuvule əkuisupu Paleti lū
kukpaara su ba bamu ase, nū o taase bamu
ye, "Mine asin pwisa nū fan su lū ɔnyin
numu su?"

³⁰ Nū ba lees kono ye, "O daa o man waa
alibi aku nū, naafco a mē ye a taa mu ba
waa fu abaa to."

³¹ Paleti tōwe bamu ye, "Fan taa mu bwii
ke fan naa taa fane gbaa-gbaa fane nbara
gyii mu asin."

Amaa ba lees kono ye, "Fane Roma abi
fan man sa aŋe əkpa ye a mōo əku."

³² Inumu i waa nū ke asin mu nū Yesu
tōwe lū mu lewu mu nū ee biti o wu mu
kudubi i ba to.

³³ Nū Paleti bwii loo mu kikpaara to. Nū
o tu Yesu ba yile mu ansi to, nū o taase mu
ye, "Fu i gye Gyiwu abi Owura mu?"

³⁴ Nū Yesu taase mu ye, "Asin mu nū fu
taase me fale lū fu ase nū abee osa ku i
tōwe me asin sa fu?"

³⁵ Paleti lees kono ye, "N gye Gyiwu obii
nū? Fu gbaa-gbaa fu asa ye fu aseepu
bilsa i taa fu waa me kubaa to. Mine nū
fu waa?"

³⁶ Nū Yesu lees kono ye, "Mi kuwura-gyii
ki man gye dulinyaa numu to lees. Nū n daa

n gye dulinyaa nūmu to lee nūn, naafco mi abuupu ba dūn ko sa me, ke Gyiwu abi ba man nyē me kitaa waa bamu abilisa abaa to. Amaa mi kuwura-gyii mu ki man gye dulinyaa nūmu to lee."

³⁷ Nū Paleti lee kōno ye, "Kanūn bire fu gyē owura nūn!"

Yesu lee kōno ye, "Fu maa tōwe ye n gye owura mu, i gye kesintin. Inūmu sv nū ba kuuge me ba dulinyaa to, ke n ba tōwe lū kesintin mu sv. Okumaa mu nū ee biti kesintin mu ii nu me ase."

Ba bun Yesu lewu kwpwe
(Matiwu 27:15-31; Maki 15:6-20; Luka 22:13-25)

³⁸ Nū Paleti taase mu ye, "Minē i gye kesintin?" Maa taase mu lōwe mu, nū o bwii lū kpee Gyiwu abi mu ase nū o tōwe bamu ye, "N man wu asin mu nū n yle su ke n bun onyin nūmu kwpwe.

³⁹ Amaa i gye fane anaana to nūn fee Kesu kōno Kanyanje nbuno kensi-gyii sanja n yegē n lee bamu nū ba tii bamu obu mu oku mu nū fen biti mu, n sa fane. Imu su fen biti fee n yegē fane Gyiwu abi owura mu sa fane abee?"

⁴⁰ Nū ba kuusi tōwe ye, "Ayee! Man gye mu, lee Barabasi sa ane." Barabasi i kyina o kusu yile awura su biya keluu.

19

Ba bun Yesu oyu laasa sv
lewu kwpwe
(Matiwu 27:27-31; Maki 15:6-20; Luka 23:13-25)

¹ Tuto nū Paleti taa Yesu sa, nū ba tūje mu awulibi.

² Nū anaakōpu mu ba taa iwii bōo kuwura-worū bun mu, nū ba bun mu kiruman-kyu balimaasu fee owura.

³ Nū bēe ba mu ase bēe tōwe mu ye, "Eee! Gyiwu abi owura, eee, owura!" Nū bēe kpee bēe kpa mu itan.

⁴ Nū Paleti bila lū ba kewu Gyiwu abi mu ase ba tōwe bamu ye, "Fan nu nfi, n su mu n biya fane, ke fan būl fee mee me n man wu alibi aku mu sv, mu nū n taa bun mu kwpwe."

⁵ Yesu maa lū ba mu, o bun iwii kuwura-worū ye kiruman-kyu balimaasu, nū Paleti tōwe asa mu ye, "Fan kū, onyin mu ndee!"

⁶ Aseepu bīlsa ye Gyiwu anaakōpu ba maa wu Yesu mu ba kuusi ye, "Da mu mata oyu laasa su mōo. Da mu mata." Nū Paleti tōwe bamu ye, "Fane gbaa-gbaa fane fan taa mu naa da mata oyu laasa su. Mee me n man wu alibi aku mu nū n taa bun mu kwpwe."

⁷ Nū Gyiwu abi mu ba lee Paleti kōno ye, "An su nbara ku nū u kaapu fee onyin

nūmu dagaa maa wu, lū fee ḥ tu mu n-yū ye mu gye lbwaare Mu-Bii."

⁸ Paleti maa nu inūmu mu kufuu ki kitaa mu tii sv.

⁹ Nū o bwiiyaa Yesu loo kikpaara mu to nū o taase mu ye, "Fine nū fu lū?" Amaa Yesu man tōwe mu.

¹⁰ Nū o bila taase mu ye, "Fu kina me ase ki tōwe? Fu man nyi fee n sv olon n taale yegē fu nate kyan, abee ba da fu mata oyu laasa sv mōo?"

¹¹ Nū Yesu lee mu kōno ye, "Nū lbwaare daa o man sa fu olon me su nū, naafco fu mēe taale waa me sehn. Amaa onyin mu nū o lee me sa fu mu, mu alibi i kyo fu lee gaa."

¹² Paleti maa nu kanūn mu, o biti okpa mu nū o bōla yegē Yesu o nate kyan. Amaa Gyiwu abi mu ba kuusi ye, "Fu dan kan yegē nū onyin nūmu nate kyan bire, fu man gye Owura lala Kasaro mu kyemine. Kpal fee okumaa mu nū ee tū mu n-yūl ye o gye owura mu, gye Owura lala Kasaro mu dūn nūn."

¹³ Paleti maa nu kanūn mu, o taa Yesu lū ba kilande sv, nū Paleti naa kyina kagya mu nū awura bēe kyina kumu to bēe gyii asin mu. Bēe tū tōtō ye, "Abuu otagakpa." Gyiwu abi katōwe to bēe tū kumu ye, "Gabata."

¹⁴ Kanūn kake maaja gye kake kulasa sa Kesu kōno Kanyanje nbuno kensi-gyii mu. Lū i maa fuu kyōwe amu nsana mu.

Nū Paleti tōwe Gyiwu abi mu ye, "Fan kū fane Owura!"

¹⁵ Nū Gyiwu abi ba kuusi ye, "Mōo mu, mōo mu. Da mu mata oyu laasa su mōo."

Nū o taase bamu ye, "N mōo fane owura mu abee?"

Nū aseepu bīlsa mu ba lee kōno ye, "A man su owura ku tii Owura lala Kasaro su."

¹⁶ Tōtō maaja nū Paleti taa mu sa bamu ye ba naa da mu mata oyu laasa su mōo.

Ba da Yesu mata
oyu laasa sv
(Matiwu 27:32-44; Maki 15:21-32; Luka 23:26-43)

Imu su anaakōpu mu ba taa Yesu kyōn.

¹⁷ Nū Yesu lū tōtō o kye mu oyu laasa naa fuu katin mu nū bēe tū ye "Kumu kawē opula." Nū bēe tū kumu Gyiwu abi katōwe to ye, "Goligota" mu.

¹⁸ Tōtō nū ba da mu anyenbi mata oyu laasa sv. Nū ba bila da asa nyo anyenbi mata iyu laasa sv, oku bu mu gyisa su nū oku mōo bu mu bina sv.

¹⁹ Nū Paleti yegē nū ba kyōrōo asin gyaga kuto ku sv naa mata oyu laasa mu su ye, "YESU KANASARETI-NYIN, GYIWU ABI OWURA."

²⁰ Ba kyvroc imu Gyiwu abi ye Roma abi ye Giriki abi ntowé to, nii Gyiwu abi gaalaagaa ba kale imu, li fee katun mu nii ba da mu mata oyu laasa su mu, man bu kada ye kade mu.

²¹ Nii libwaare aseepu bulsa mu ba ba towe Paleti ye, "Man kyvroc ye 'Giywu abi Owura,' amaa kyvroc ye 'Onyin nimu i towe ye mu i gye Gyiwu abi owura.'

²² Nii Paleti towe bamu ye, "Kuto mu nii n dan kyvroc mu kumu nii n kyvroc."

Ba barige Yesu ato bunsatō

²³ Anaakopu mu ba maa da Yesu mata oyu laasa su lwe mu, ba barige mu ato bunsatō to ntun nna, nii bamu okumaa nimu nye katun kulon. Nii i san mu kaale bunsuusa mu nii ki man su obaatakpa, nii ba luv kumu li susu ba yi kase nii.

²⁴ Nii anaakopu mu ba towe abaa ye, "A man kyate kumu barige to. Fan yegé a tuv kumu su nbii, ke a kii ane to omu nii ee biti o gyii kumu."

Ba maa waa kanin mu, i yegé nii Asinkyan ylasa mu i ba to kesintin. Imu i gyé ye,

"Ba barige me ato bunsatō sa abaa, nii ba tuv nbii me kaale bunsuusa su."

Imu su kanin nii anaakopu mu ba waa.

²⁵ Yesu mu-nyi ye mu nikare ye Kilopa mu-ka Messori ye Messori Magidalen ba yile Yesu oyu laasa mu ase.

²⁶ Yesu maa wu mu-nyi ye mu obulapu mu nii o su kebiti sa mu ba maa yile totu mu, o towe mu-nyi ye, "Okyu, fu-bii ndee."

²⁷ Nii o towe obulapu mu mooye, "Foo fu, fu-nyi ndee." Lii kanin sanja mu, nii obulapu mu taa mu naa kyina mu ase.

Yesu kelewu (Matiwu 27:45-56; Maki 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Asin nimu kpini kamaa mu, Yesu nyi fee nbunbu bire koto komaa ki lwe, nii o towe ye, "Bolfo su me." O towe inumu nin ke Asinkyan ylasa mu i nye ba to.

²⁹ Toto mu, nta nyangesa i bôla kolo-bi i yile, nii anaakopu mu ba taa okye ba nyota mu to, nii ba taa sogita hisopi oyu su, nii ba kusaa kumu naa tii mu kono.

³⁰ Yesu maa kyukyuu nta mu, nii o towe ye, "Nbunbu bire i lwe." Nii o lee ojeee.

³¹ Kanin kake manja ku gye kake kwlasa ake sa Kake fwutesa. Kake fwutesa manja maa gye Kake fwutesa lala mu, nii Gyiwu abulsu mu be mee biti fee asa mu ba baa ba saa iyu laasa mu su naa fuu kake fwutesa manja. Kanin su Gyiwu abulsu mu ba naa kwl Paleti ye o yegé ba naa

gyayi-gyayi bamu ayaa, ke ba wu bilen, ke ba nye saate bamu li iyu laasa mu su.

³² Imu su anaakopu mu ba ba asa anyo mu nii ba da bamu mata iyu laasa su tii Yesu su mu. Nii ba gyayi ɔgyankpaasa mu ayaa ye ɔbanban mu gbaa le.

³³ Amaa ba maa fuu Yesu ase mu, ba wu fee o tée wula wu, kanin su ba man gyayi mu ayaa.

³⁴ Amaa anaakopu mu to øku taa kikpe yii Yesu kikelebi to. Opula manja to nii nkalan ye nkyu i li würigé.

³⁵ Omu nii o wu imu ye ansi i maa waa mu, mu ii gyii imu kesintin, ke fan nye koole gyii. Nii imu nii o towe mu i gyé kesintin, nii o nyi fee mu asin mu gyé kesintin.

³⁶ Inimu i waa nin kaapu fee Asinkyan ylasa mu i ba to kesintin. Asin mu i gyé ye, "Mu kuwuya kulon gbaa ki mee ye ki gya."

³⁷ Nii bila kyvroc yila katun ku gbaa towe ye, "Asa bee biti ba kii omu nii ba taa kikpe yii mu mu."

Yesu kepula

(Matiwu 27:57-61; Maki 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Inimu kamaa to mu, onyin mu nii bee tu mu ye Gyosefu mu kpee Paleti ase naa kule mu ye, o sa mu okpa ke o naa saate Yesu kibuni naa pula. Nii Paleti sa mu okpa, nii o kpee naa taa Yesu kibuni mu. Gyosefu manja li Arimatiya kade to mu, nii o gyé Yesu obulapu mu to øku. Amaa maa sile Gyiwu abulsu su mu, o man lee mu n-yyi ifilu.

³⁹ Gyosefu maa Nikodemusi mu nii o kyina kpee naa wu Yesu kagyanbwé ku mu i kpee. Nikodemusi manja biya tulale mu nii ba taa miure ye kibondiri waa, nii ba su ba soswa abuni mu. Imu odu i waa fee akymbemee bootta kwlun.

⁴⁰ Anyin anyo mu ba taa Yesu kibuni mu, nii ba taa taafuli mili mu, nii ba bo mu tulale fee kanin mu nii Gyiwu abi bee waa bamu obuni, pooyi nii bee pula mu.

⁴¹ Kadoco-bi ku bu tiri katun mu nii ba da Yesu anyenbi mata oyu laasa su mu. Kanin kadoco-bi manja to mu, nii ba lojo kakyan ku kufule to yila, nii ba man piuta pula øku kumu to.

⁴² Lii fee kanin kake manja maa gyé Gyiwu abi kake kwlasa sa Kake fwutesa su mu, nii kakyen mu maa tiri tutu su mu, ba taa Yesu naa pula tutu.

20

Yesu kyiji li alewupu to
(Matiwu 28:1-10; Maki 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Kwasida ake kabwaayike i maa man puu nmae to mu, Meeri Magidalen kpee kakyan mu ase, niu o wu fee ba lee kubuu mu niu ba gbiliti ba tii kfule to kakyan mu koeno mu.

² Imu su o sile bwii kpee Simon Pita ye obulapu banban mu niu Yesu su kebiti sa mu mu ase, naa towe ye, "Ba taa Onyiripe luu kakyan mu to, niu a man nyi katun mu niu ba taa mu naa yila."

³ Imu su Pita maa obulapu banban mu ba lu bee kpee kakyan mu ase.

⁴ Niu bamu anyo maa kpini ba sile kyeekeyes bee kpee, amaa obulapu banban mu sile kyon Pita su gyankpaa naa fuv kakyan mu ase.

⁵ Niu o muja ku kakyan mu to, niu o wu taafuli maa de to, amaa o man loo to.

⁶ Niu Simon Pita ba kamaa to, niu o loo kakyan mu to, niu o wu taafuli maa de tutu,

⁷ ye kikyibi fulfuli mu niu ba taa nyima mu kumu mu. Kikyibi mu ki bco ki de kumu kooewe.

⁸ Obulapu mu niu o gyankpaa fuv tutu gbaa maa loo to niu o wu imu mu, o kooele gyii.

⁹ Ba san ba man puita nu Asunkyan yilasa mu kase fee Yesu dagaa maa kyiini lu lewu to.

Yesu lee mu n-yii kaapu

Meeri Magidalen

(Matiwu 28:9-10; Maki 16:9-11)

¹⁰ Niu abulapu mu ba bwii kpee bamu akpaara su.

¹¹ Amaa Meeri bire o yile kakyan mu ase ee su. Maa yile ee su mu, niu o muja sunja ku kakyan mu to.

¹² Niu o wu lbwaare nbo anyo yeges ba bun ato fulufi, ba maa te katun mu niu ba daa taa Yesu kibuni yila mu, oku te mu amu su niu oku mooc te mu ayaa kase.

¹³ Ba taase mu ye, "Okyiin, minne waa niu fi su?" Niu o lee kono ye, "Ba taa me-Nyiripe kyon, niu n man nyi katun mu niu ba taa mu naa yila."

¹⁴ Inimu kamaa mu, o gbees ku niu o wu Yesu maa yile tutu, amaa o man bui ye Yesu nun.

¹⁵ Niu Yesu taase mu ye, "Okyiin, minne i waa niu fi su? Animu niu fi biti?"

Meeri maa fe nferees fee o gye kudoo mu okusupu mu, o lee kono ye, "Obulisa, niu i gye fu i kan taa mu mu, towe me katun mu niu fu taa mu naa yila ke n naa taa mu."

¹⁶ Yesu tu mu ye, "Meeri!"

Maa biliin ku mu, o kuusi towe Hibriwu katowe to ye, "Raboni!" (kumu kase i gye ye okaarupu).

¹⁷ Yesu towe mu ye, "Man mata me, luu fee n man puita bwii kpee Me-Se mu ase. Amaa kpee mi abuupu mu ase naa towe

bamu ye, n bwii n kpee Me-Se mu niu o gye fane-Se, ye me lbwaare mu niu o gye fane lbwaare mu ase."

¹⁸ Niu Meeri Magidalen bwii kpee abulapu mu ase naa towe bamu ye, "N wu Onyiripe mu!" Niu o towe bamu asin mu niu Onyiripe towe mu mu.

Yesu lee mu n-yii kaapu

mu abulapu mu

(Matiwu 28:16-20; Maki 16:14-18; Luka 24:36-49)

¹⁹ Kwasida manja kalaatipwe su mu, abulapu mu ba bu obu to, niu ba tii oponu mu biri bamu n-yii su waa to, lu ba maa sile Giyuw abulisa mu su. Niu Yesu ba yile bamu nsana, niu o fwaala bamu ye, "Kayu yuuli ki ba fane ase!"

²⁰ Maa towe inumu lowe mu, niu o taa mu abaa ye mu kikelebi kaapu bamu. Niu abulapu mu ansi i gyii fee ba maa wu Onyiripe mu.

²¹ Niu Yesu bila towe bamu ye, "Kayu yuuli ki ba fane ase. Fee kanan mu niu Me-Se sun me mu, kanin manja niu ngbaa me n sun fane."

²² Niu o fute bun bamu, niu o towe ye, "Fan kooele Kayaayu Kyirekyire mu."

²³ Niu fan kan taa oku alibi kess mu mu, lbwaare gbaa ii biti o taa mu alibi kess mu, niu okumaa mu niu fan man kan taa mu alibi kess mu mu, lbwaare gbaa mes ye o taa mu alibi kess mu."

Yesu lee mu n-yii

kaapu Tomasi

²⁴ Tomasi mu niu o gye abulapu kudu anyo mu to oku, niu o gye Kabwaarabi mu, o man bu abulapu mu ase sanja mu niu Yesu ba bamu ase mu.

²⁵ Imu su abulapu banban mu ba towe mu ye, "An wu Onyiripe mu."

Amaa o towe bamu ye, "Ni n man kan wu anyenbi alopane mu abaa to, ke n taa me kubaa-bi yii imu to, ke n taa me kubaa yii mu kikelebi to mu, n mes ye n kooele gyii."

²⁶ Imu nke nsuno kamaa mu, abulapu mu ba bila ba bu kikpaara mu su, yeges Tomasi bu bamu ase. Ba tii bamu n-yii su biri su waa obu to. Ba ba ku mu, Yesu ba yile bamu nsana, niu o towe bamu ye, "Kayu yuula i ba fane su!"

²⁷ Niu Yesu towe Tomasi ye, "Taa fu kubaa-bi yii nfu, ke fu ku me abaa to. Teejue fu kubaa yii me kikelebi to. Yeges sika-sika kwaawaa ke fu kooele gyii."

²⁸ Niu Tomasi towe ye, "Fu i gye me-Nyiripe ye me lbwaare."

²⁹ Niu Yesu towe mu ye, "Tomasi, fu maa wu me su niu fu kooele gyii? Kusee i gye sa bamu niu ba man wu me niu ba kooele gyii."

³⁰ Yesu waa tisinkaala gaalaagaa abūlapu mu ansi to, mu nii ba man kyūrōo imu waa ḥawle nimu to.

³¹ Amaa ba kyūrōo imu nii, ke fan nye kōole gyii fēe Yesu i gye Krisito, Ḍmu nii lbwaare wula lee, nii o gye Mu-Bii mu. Nii fan kan kōole mu gyii mu, fen biti fan nye nkpa.

21

*Yesu lee mu n-yii
kaapu mu abūlapu
obon lala mu kōo*

¹ Inimū kamaa mu, Yesu bila lee mu n-yii kaapu mu abūlapu obon lala mu nii bee tu ye Tiberiya mu kōo. Fale nii i ba.

² Kakaaku abūlapu mu akv ba baa ba bu katun kolun. Bamu i gye Simon Pita maa Tomasi mu nu bee tu mu Kabwaarabu mu, ye Nataneli mu nii o lu Kena, ye Sebedi mu-bii ana anyo ye abūlapu anyo akv.

³ Nii Simon Pita towē bamu ye, "N kpee n naa kitaa ikun." Nii ngbaa bamu ba towē mu ye, "An biti a buu fu kpee." Nii bamu kpini ba naa loo okulu to, amaa kanun kagyanbwē maaja ba man kitaa sehn.

⁴ Kayi maa ke nyenyenfuu mu, Yesu ba nii o yile olukaa, amaa abūlapu mu ba man bui ye mu nii.

⁵ Nii o tu bamu ye, "Me kyemine ana, fan man kitaa ikun?"

Nii ba lee mu kōo ye, "Ayee, a man kitaa sehn."

⁶ Nii o towē bamu ye, "Fan tuu fane kisewu mu okulu mu gyisa su, fen biti fan nye akv kitaa." Ba maa tuu kisewu mu, ba kitaa ikun damante, halu ba man taale buitē kisewu mu waa okulu mu to.

⁷ Tuṭo nii obūlapu mu nii Yesu ii biti mu asin gaa mu towē Pita ye, "Onyiripe nii." Simon maa nu ye Onyiripe mu, nii o taa mu kaale lala mu nii o wula lee yila mu bun, nii o kpligē loo nkyu mu to ba kidenbi su.

⁸ Nii abūlapu asansa mu ba pale okulu mu buu mu, yege bee būte kisewu mu ye ikun mu nii ba bu kīmu to mu, lu fee ba maa kebuno mu ba man bu kata. Imu kata i waa fee abaa nswi to adunuu.

⁹ Ba maa dan mu, ba wu okin maa gyan afulon-gyi su yege bodobodo de tuṭo.

¹⁰ Nii Yesu towē bamu ye, "Fan taa ikun mu nii fan dan kitaa mu akv ba."

¹¹ Tuṭo nii Simon Pita loo okulu mu to, nii o būte kisewu mu ba kidenbi su. Ikin lala mu nii ba bōla kīmu mu ba gye kīlifa kūlun ye adunuu ye asa, amaa halu ikun damante mu nii ba bōla kīmu fale gbaa mu kisewu mu ki man kyate.

¹² Yesu towē bamu ye, "Fan ba biri kōo." Amaa abūlapu mu oku man taale nye

kōkōlo taase mu ye, "Fu i gye animū?" Yege be nyi ye Onyiripe mu nii.

¹³ Nii Yesu naa taa bodobodo mu sa bamu, nii kanun gbaa nii o taa okin mu sa bamu.

¹⁴ Yesu maa kyiñi lu lewu to mu, kinumu i gye kisasapu maa lee mu n-yii kaapu mu abūlapu.

Yesu maa Pita

¹⁵ Ba maa biri kōo lowe mu, Yesu taase Simon Pita ye, "Simon, Gyōn mu-bii, fii biti me fu kyo kanan mu nii banimū bee biti me mu?"

Nii Pita lee kono ye, "Eehn Onyiripe, fu nyi n maa su kebiti sa fu."

Nii Yesu towē mu ye, "Sa me nbulupu-bi mu agyito."

¹⁶ Nii Yesu bila taase mu kinysapu ye, "Simon, Gyōn mu-bii, fu su kebiti sa me?"

Nii Simon lee kono ye, "Onyiripe, fu nyi n maa su kebiti sa fu."

Nii Yesu towē mu ye, "Ku me nbulupu su."

¹⁷ Nii Yesu taase mu kili sasapu ye, "Simon, Gyōn mu-bii, fu su kebiti sa me?"

Nii i toɔroo Pita fee Yesu maa taase mu ilu isa ye, "Fu su kebiti sa me." Nii Pita towē ye, "Onyiripe, fu nyi kuto kūmaa, fu nyi n maa su kebiti sa fu."

Nii Yesu towē mu ye, "Sa me nbulupu mu agyito.

¹⁸ N towē fu kesintin, sanja mu nii fu gye kuyaafole mu, fiu bun fu ato bunsu, nii fii kpee katun kūmaa mu nii fii biti, amaa fu ba waa kinuy bilisa mu, fiu teenej fu abaa to ke oku o bun fu, ke o taa fu kpee katun mu nii fii mee biti."

¹⁹ Yesu towē inimū nii kaapu lewu mu nii Pita ii biti o be wu mu kedubi, ke i lee lbwaare bonyaa kaapu. Yesu maa towē inimū lowe mu, nii o towē mu ye, "Buu me!"

²⁰ Pita maa bilini mu ansi kii mu, o wu fee obūlapu mu nii Yesu su kebiti sa mu mu, buu bamu. Mu i gye omu nii o te o kpe Yesu sanja mu nii bee gyii kalaatiwes su agyito mu, nii o taase Yesu ye, "Onyiripe, animū ii biti o lee fu sa mu?"

²¹ Pita maa wu mu mu nii o taase ye, "Onyiripe, onimū moode?"

²² Nii Yesu lee kono ye, "Nii n kan n biti ye o baa o te nkpa to naa fuu sanja mu nii n biti n bwii ba mu, i gye fu asin? Fee fu buu me."

²³ Lu fale su mu, asin nimu a yaase to loo kpee Krisito abuupu kpini ase fēe, obūlapu nimu man bu to o wu. Amaa Yesu man towē ye o mēe ye o wu. Asin mu nii o towē i gye ye, "Nii n kan n biti ye o baa o te nkpa to naa fuu sanja mu mu nii n biti n bwii ba mu, i gye fu asin?"

24 Ǧbiūlapu nūmu i gyę mu nū ee gyii
asın nūmu kesintin, nū mu i kyvrcčo mu
yula. Nū an nyi fee imu nū o tōwe mu gyę
kesintin.

25 Yesu waa ato gaalaagaa tii su. Nū
ba daa kyvrcčo mu kpini yula nūn, naafčo
iwače mu ii biti i tiri dulinyaa to, nū i męe
ye i nyę opula yulakpa.

Imu su fii biti fu kaapu ane asa anyo animu to emu nii fu lee.

²⁵ Ke o ba waa fu asunpu mu kusun mu nii Gyudasi yege yila mu, kpee katin mu nii i dagaa mu mu."

²⁶ Nii ba tuu nbii biti emu nii o ba tii bamu su, nii Matiyasi gyii, nii ba taa mu tii bamu asunpu kudu-ɔku mu su.

2

Ibwaare sun Kayaayu Kyirekyire mu ba

¹ Sanja mu nii Giyu abi Pentekosi* kake gyisa maa fuu mu, Krisito akoole-gyipu mu kpini ba ba sare opula kuluon.

² Opula to nii ilawo iku i lu abwaare-wule to a maa kpira fee afuu bulansa aku a maa da ba loo kikpaara mu nii ba te kumu su mu kpini.

³ Tutu nii ba wu ato ku fee folon anobi a maa yaase ba gyaga osa kumaa mu nii o bu tuo mu su.

⁴ Nu Kayaayu Kyirekyire mu bola bamu kpini to, nii bamu okumaa numu yii kase ee towe katowe pwpwe fee kanan mu nii Kayaayu Kyirekyire mu ki sa bamu ye ba towe mu.

⁵ Sanja maaja to mu Giyu abi aku mu nii be sun Ibwaare mu, ba lu dulinyaa to isuwule kpini su ba baa ba bu Gyerusalem tuo.

⁶ Ba maa kanan ilawo maaja mu, nii kubu damante kuku ki sare. I waa okumaa numu kiyani, kpali fee bamu okumaa numu nii akoole-gyipu mu kpini ba maa towe asa mu bamu to okumaa numu kade towesa.

⁷ I waa bamu kananku, nii ba taase ye, "Asa mu nii bee towe fale mu, ba man gye Galile abi nun abee?"

⁸ I waa nene su nii ane kpini an nu ba maa towe ane ntowee nusa?

⁹ Ane kpini an lu-lu nde kukwuu-kukwuu feey, Patiya ye Medeya ye Elam ye Mesopotamiya ye Gyudeya ye Kapadosiya ye Pontisi ye Asiya ye

¹⁰ Firigiya ye Panfiliya ye Egyipiti ye Libiya kubaafun mu nii ki bu ki tiri Sereni, nii Giyu abi ye asa mu nii ba bilini Giyu abi, nii bamu kpini ba lu Roma mu.

¹¹ Ane aku an lu Kereti nii ane aku mao an lu Arabiki. Ane kpini an nu asa animu ntowee to ba maa towe asin kyinkyinsa mu nii Ibwaare waa."

¹² I maa waa bamu kiyani nii i kutaa bamu nfeere mu, nii be taase abaa ye, "Mine nii inumu kase u kaapo?"

¹³ Amaa yege aku mao be keesi akoole-gyipu mu bee towe ye, "Asa manja ba buu nii."

*Pita lee asin mu kase
sa sakyɔ mu*

¹⁴ Tutu nii Pita maa asunpu kudu-ɔku bambam mu, ba kusu yile nii Pita diyaa mu obule susu kenken o towe ee sa kubu mu ye, "Me tomaa ana Giyu abi ye oso kumaa mu nii o te Gyerusalem mu kpini, fan kan fane asu ke n lee inumu kase sa fane.

¹⁵ Asa animu ba man buu nii, fee kanan mu nii fan fe bamu nfeere fale, i dan san i gye kerefi akpano nyanyan numu.

¹⁶ Amaa imu nii i ba fale i gye kuto mu nii Ibwaare otowepu Gyoweli wula towe imu asin ye,

¹⁷ 'Ibwaare towe yila ye nke laalaaluwem mu,

n biti n yege me Kayaayu Kyirekyire mu o ba asa kpini su.

N biti n bolla fane nbii-nyinsa ye akyusa su ke n towe asin.

Fane ayaafole bee biti be wu ansi su kileekaapu,

ke fane anyin bilihia be koo idee.

¹⁸ Kake laalaaluwem mu n biti n yege me Kayaayu Kyirekyire mu o sa fane ayaafole ye abite ke ba towe me asin.

¹⁹ N biti n waa asin kyinkyinsa susu, ke n waa isinkaala kase su.

Nkalan ye folon ye idisiit ii biti i waa kudu-kudu.

²⁰ Kyowei biti o bilini kitentenbiri, ke obwayi o payi fee nkalan, payi ke Onyiripe kake bonyaa lala mu ki ba.

²¹ Nu okumaa mu nii o tuu Onyiripe Ibwaare kitu mu, ee biti o molige mu.'

²² "Me asa Isirayi abi fan bila nu asin numu, Ibwaare lee Yesu mu nii o gye Kanasaretii-nyin yege nii o waa asin kyinkyinsa ye isinkaala ye adangana nii i kaapo to fee Ibwaare i sun mu. Nu fane kpini fen nyi imu nii o waa fale.

²³ Ibwaare mu nii o nyi koto kumaa nii o towe kyula, nii o nymina yila fee bee biti ba lee Yesu sa fane, nii i ba kanin. Fan yege nii asa libi ba da Yesu anyenbi mata oyu laasa su nii ba mao mu.

²⁴ Amaa Ibwaare kyini mu lu lewu to, lee mu lu lewu aworufo to, lu fee lewu man taale tii mu yila.

²⁵ Dawidi wula towe Yesu n-yii su asin ye,

* ^{2:1 2:1} Giyu abi ba kan gyii Kanyanje obuno kake mu, kumu nke adunu nii ba gyii Pentekosi kake mu. I gye kake mu nii Giyu abi ba kpa bamu agyito agyankpaasa.

'Saŋa kumaa numu, n wu Ḍnyiripɛ
Ibwaare mi ansi sv.
Lui fee o tii me sv,
imū su sehn mee toɔrɔɔ me.
26 Inumu su me kokolo ki fuuli me, nii
kensi-gyii ki bola me atowesa to,
nii halui n wu gbaa mu, n su tamaa.
27 Lui fee fo mee ye fo yege me kala o sii
kamande,
nii fo mee ye fo yege fo Ḍkyirekyirepu
ɔ gyoo nyita.
28 Fu kaapu me nkpa ɔkpa,
nii fo bu me ase, imū su n nyę
kensi-gyii gaa.'

29 "Mε-daa ana ye mi-supu ana, fen yege
n lée aane naana Dawidi numu asin kaapu
fane. Dawidi mu nii o tōwē fale asin
numu gbaa wu nii, nii ba pula mu, nii mu
kakyani ke san ki de aane ase.

30 Amaa o dan o gye Ibwaare ɔtōwepu
nii, nii o nyi fee Ibwaare bo ntan da mu
kokolo su ye ee biti o yege mu kunaana to
ok o ba kyuna mu Dawidi kuwura-gya su.

31 Dawidi wula wu kuto mu nii Ibwaare
ii biti o waa, kanin su o tōwē Krisito kiwu
kyini mu asin ye, 'O man yege nii o sii
abuni to, nii mu kibuni man gyo kakyan
to.'

32 Yesu numu asin nii Dawidi tōwē mu,
Ibwaare kyini mu lui lewu to. Ane kpini i
gye imū kesintin agyipu.

33 Nii mu-Se Ibwaare diyya mu yila mu
gyisa su, sa mu Kayaayu Kyirekyire mu fee
kanan mu nii o da mu kokolo su mu. Imu
nii fen nu, nii fen wu fale i gye Kayaayu
Kyirekyire mu nii o sa aane.

34 Dawidi gbaa-gbaa man kpee svosu,
amaa o tōwē fee,
'Nyiripɛ Ibwaare mu tōwē sa me-Nyiripɛ
ye,
"Kyina me gyisa su,

35 amoo n taa fu akisipu kpini
waa fu ayaa kase."

36 "Fane Isirayı abi kpini, fan nu
danburasa fee, Yesu numu, mu nii fan da
mu oyu laasa su mu, Ibwaare waa mu
Nyiripɛ ye Krisito nii u kaapu Ḍmu nii
Ibwaare wula lee."

Asa ngbin nsa ba kɔɔle Yesu Krisito gyii

37 Saŋa mu nii asa mu ba nu inumu
kanin mu, i loo bamu nkɔlo to, nii ba
taase Pita maa asunpu bambam mu ye,
"Ane-daa ana, mune nii an biti a waa?"

38 Nii Pita tōwē bamu ye, "Fane okumaa
numu o yege alibi kwwaa, ke ba gyee mu
Ibwaare kekyugyee lui Yesu Krisito kitu
to, ke fan nyę alibi kitaakee, ke fan nyę
Ibwaare kakee mu nii ki gye mu Kayaayu
mu.

39 Inumu nii Ibwaare da mu kokolo su sa
fanaa fane-bii ana mu, ye asa mu nii ba

bu kata-kata mu kpini, bamu nii Ḍnyiripɛ
ane Ibwaare ii biti o tu ba mu ase mu."

40 Nii Pita gyii bamu kesintin bwii tōwē
ntōwē gaalaagaa waa bamu aniya to ye,
'Fan lee fane n-yii lui ndaga asa libi numu
to.'

41 Asa mu gaalaagaa ba kɔɔle mu asin
mu gyii nii ba gyee bamu Ibwaare kekyugyee.
Asa mu nii ba be tii kubu mu su kake
maja mu ba waa fee asa ngbin nsa.

Yesu akɔɔle-gyipu mu kakyina to

42 Nii bamu kpini be bula bee lui asunpu
mu ase, ba su kakyemine okon ye abaa, nii
bee gyii Ḍnyiripɛ agyito, nii bee buga bee
kule kabwaare-kule.

43 Asunpu mu ba waa t̄sunkaala ye asin
kyinkyinsa gaalaagaa, nii asin mu i waa
okumaa anumu kiyān.

44 Akɔɔle-gyipu mu kpini bee buga katün
kulon, nii ba su kono kulon, yege bamu
kuto kumaa numu gye bamu kpini lee.

45 Bee fe bamu npatuyę ye ato mu nii ba
su mu kpini, ke ba barigę afulee mu to sa
abaa kanan kumaa mu nii i tiri okumaa
numu.

46 Kake kumaa numu bee naa sare kab
waare-sunkpa aye kasoroga to fee kubole
kulon, bee buga nin bee gyii Ḍnyiripɛ
agyito bamu akpaara su, nii bee buga
bee gyii bamu gbaa-gbaa bamu agyito
kensi-gyii ye nkɔlo fuuli,

47 yege bee yin Ibwaare, nii bamu
awaasa kpini a gyii asa ansi. Nii kake
kumaa numu Ḍnyiripɛ su bamu nii ee
mologie mu, ee tii bamu Krisito abi kubu
mu su.

3

Pita maa Gyɔn ba kye boobi kv

1 Kakaaku i waa fee kakuywapse
kerefi asa nii Pita maa Gyɔn bee
kpee kabwaare-sunkpa to ba naa kule
kabwaare-kule.

2 Kewusuno Danburasa, fee kanan mu nii
bee tii kumu mu, tuto nii ba naa tu Ḍnyin
mu nii ba kwyę mu yege o gye boobi maa
te. Kake kumaa bee sula mu bee kpee naa
yla tuto yege ee kule asa mu nii bee kpee
kabwaare-sunkpa aye mu to afulee.

3 Maa wu Pita maa Gyɔn ba maa biti ba
loo tuto mu, nii o kule bamu ye ba sa mu
afulee.

4 Nii Pita maa Gyɔn ba kii mu kyimm,
nii Pita ye, "Diyya ansi kii ane danburasa."

5 Nii Ḍnyin mu kii bamu kyimm, nii o
waa nfesse feee biti o nyę kuto ku lui
bamu ase.

6 Amaa Pita tōwē mu nii ye, "Man su
afulee kpini-kpini me ase, amaa n biti n
sa fu kuto mu nii n su. Lui Yesu Krisito

Kanasareti-nyin kitu to su mu n ye fu, kusu nate."

⁷ Toto nu Pita kitaa mu gyisa kibaa to kye mu to nu o kusu yile. Opula maaja to nu onyin mu ayaa ye mu amulii i waa olon,

⁸ nu o fugi yii mu ayaa su, o piili o naa. Toto nu maa bamu ba loo obu mu kasoroga to, o naa ee fugi yeges ee yin lbwaare.

⁹ Sanja mu nu asa mu kpini ba wu mu maa naa ee yin lbwaare mu,

¹⁰ nu ba bui fee mu i gye boobi mu nu o te kewusuno Danbirasa ee kule afulee mu, i waa bamu kiyan, nu i waa bamu kananku maa kusu o naa mu.

Pita abwaaresin katowe kabwaare-sunkpa aye

¹¹ Lu kanan mu nu onyin mu taa mu n-yii ba Pita maa Gyon ase su mu, i waa asa mu kananku nu ba sile kpee bamu ase katun mu nu be tu ye Solomon lenbu mu.

¹² Pita maa wu asa mu, nu o towe bamu ye, "Isiray abi, mine i yeges su nu asin numu a waa fane kananku? Nu mine i yeges nu fan kui ane gbaa fee ane gbaa-gbaa ane olon ye ane kabwaare-sun i yeges nu onyin nimu kusu o naa fale?

¹³ I gye ane naana Abraham maa Isaki maa Gyekobu bamu lbwaare, emu nu o gye ane naana ana kpini lbwaare, mu nu o sa mu kyaafole Yesu bonyaa kpare. Mu maaja nu fan taa mu sa agyankpaapu, nu fan kina mu Paleti ansi to, yeges Paleti waa mu nfesere fee ee biti o yeges mu.

¹⁴ Emu nu o bvron nu o du kyrekyire mu, mu, nu fan kina, nu fan kpali imu su towe Paleti ye o yeges asa omecoru mu sa fane.

¹⁵ Fan taa Yesu mu nu ee sa nkpa mu moom, amaa lbwaare kyiini mu ba nkpa to. Ane i gye asin maaja kesintin agyipu.

¹⁶ Lu Yesu Krisito kitu to kkoole-gyii su, nu i yeges nu onyin boobi mu nu fen nyi nu fen wu mu fale nye alanftya. Lu fee onyin mu maa kkoole Yesu Krisito kitu gyii su mu, o kpaare fee kanan mu nu fen wu mu fale.

¹⁷ "Me-daa ana ye mi-supu ana, nbunbi n bui kuto mu nu fane ye fane agyankpaapu ba waa Yesu fale, i lu fane kuman-nyi su.

¹⁸ Amaa lbwaare wula bola mu atowepu mu kpini su towe asin nimu fee, Emu nu lbwaare lee mu ii biti o wu awurufo gaa, nu i ba kanin mooc kesintin.

¹⁹ Imu su fan yeges alibi kiuwa fane kakyuna to ke fen buu lbwaare, ke o taa fane alibi kee fane.

²⁰ Fen kan waa kanin mu, kayu yuuli kakyuna ii biti i lu Onyiripe mu ase, ke o sun Yesu Krisito mu nu o wula lee mu sa fane mu ke o ba fane ase.

²¹ I dagaa fee Yesu maa sii svusu naa fuv saja mu nu lbwaare o waa kuto kumaa numu ki biliyi kypwpwe fee kanan mu nu lbwaare wula bola mu atowepu kyrekyire mu su towe asin nimu lu koo didaa mu.

²² Kanin su lbwaare otowepu Mosesi towe ye, 'Onyiripe lbwaare ii biti o lee fane to otowepu fee kanan mu nu o sun me fale, nu o gye fane gbaa-gbaa fane nyimisa. Nu i dagaa fee fen kan fane asu, ke fen nu kuto kumaa mu nu ee biti o towe fane.

²³ Nu okumaa mu nu o mee nu kanin otowepu maaja ase mu, lbwaare ii biti o lee mu lu mu asa to ke o nyita mu.'

²⁴ "Lu lbwaare otowepu Samuweli ye atowepu mu nu ba su kanin katowe maaja ye bamu nu ba lu Samuweli kamaa ba mu kpini ba towe kanin asin mu nu i waa ndaga ane kakyuna kanumu to fale.

²⁵ lbwaare maa bola mu atowepu su ee da mu koko lo su mu kpini i de sa fane. Ke katowe kyula mu nu fanaa lbwaare ye fane naana ana ba waa mu, fee kanan mu nu o towe Abraham ye, 'Lu fu kunaana su mu, n biti n waa kase su asa kpini kusee.'

²⁶ Imu su nu lbwaare wula lee mu kyaafole Yesu nu o gyankpaapu sun mu fane ase, ke fan yeges alibi kiuwa okpa kumaa su ke o waa fane kusee."

4

Giywu abi kubu-kubu

abilisa ba kitaa

Pita maa Gyon

¹ Pita maa Gyon ba san ba maa su bee towe asa mu ase mu, nu lbwaare aseepu akw, ye kabwaare-sunkpa aye akunpu mu obilisa ye, Sadusi abi* ba ba fuu tutu.

² Nu ba nye agbu waa Pita maa Gyon fee ba maa kaapu be towe asa mu ye Yesu bwii kyiini ba nkpa to, nu i kaapu fee kelewu kyiini ki bu to sa asa kpini.

³ Imu su ba kitaa Pita maa Gyon naa tii bamu obu naa fuu kayike, lu fee kyowes maa tes lowe su mu ba tii bamu obu naa fuu kayike.

⁴ Amaa asa gaalaagaa mu nu ba nu Yesu Krisito asin danbirasa mu, ba kkoole gyii nu kubu mu ki nye akyo bee waa fee anyin ngbun-nnuu.

⁵ Lukaake mu Giywu abi agyankpaapu ye abilisa ye Mosesi nbara akaapopu ba naa sare Gyerusalem.

⁶ Bamu nu ba sare tutu i gye oseeepu bilisa ase Anasi ye Kefasi ye Gyon ye

* 4:1 4:1 Sadusi abi ba gye Giywu abi kubu ku mu nu ba mee kkoole bee gyii fee kekyinji lu lewu to ku bu to.

Aleksanda ye oseepu bilsa ase mu, mu kooppu ana.

⁷ Ba taa Pita maa Gyōn ba ba yile bamu ansi to, nii ba taase bamu ye, "Mine olon nii fan nye abee animu kitu nii fan su fan waa inmu false?"

⁸ Toto mu, Pita mu nii Kayaayu Kyirekyire ki bôla mu to mu lese bamu kono ye, "Agyankpaapu ye abilsa,

⁹ fan taase ane ndaga asin danburasa mu nii an waa boobi nimu, nii kuto mu nii ki yege nii o nye alanfyta.

¹⁰ Kanin su i dagaa fee fane ye Isirayi abi kpini fan bui fee onyin mu nii o yile nflu false, Yesu Krisito mu nii o lu Nasareti, omu nii fan da mu mata oyu laasa su mu, nii Ibwaare bwii kyinji mu ba nkpa to mu, i yege nii o nye alanfyta.

¹¹ Nu Yesu i gye oaa mu nii Ibwaare Asinkyan ylasa mu i towe ye,
'Kubuu mu nii fane, aposiyu fan kina ye ki man buron mu,

kanin kubuu manja i ba bilinji kubuu kpare imu kpini to.'

¹² Nu öku man bu to nii ee taale molige asa, amco Yesu nkun, lu fee kitu pwpwe ku man bila o bu dulinyaa to nii Ibwaare taa sa ye ki molige ane."

¹³ I waa abilsa mu kpini kananku fees Pita maa Gyōn ba maa yile kinyin to, nii ba bu fee ba man gye bamu nii be nyi iwole. Toto nii ba wu fee ba wula ba gye Yesu abuuju nii.

¹⁴ Kpalí fee ba maa wu boobi mu nii ba kye mu, maa yile Pita maa Gyōn ase mu, ba man taale nye asin ku ba towe.

¹⁵ Imu su ba dan sii towe bamu nii ye ba lu nsare obu mu to, nii ba sii ba taa Pita maa Gyōn su nfere.

¹⁶ Nu ba taase abaa ye, "Nene nii an biti a waa asa animu? Ökumaa mu nii o bu Gyerusalem nyi ye bamu i waa asin kyinkyinsa nimu, nii a mee taale gyii i mu imcoore.

¹⁷ Amaa posy ke a tii asin nimu ke i man naa lu asa ase kata-kata mu, a da bamu amu to ye, i nimu i gyii bamu ökaa, ba man bila taa Yesu kitu asin towe sa asa."

¹⁸ Imu su nii ba bwii tu Pita maa Gyōn ba lenbu mu to towe bamu ye kakaaku ba man bila lu towe abee kaapu lu Yesu kitu to.

¹⁹ Amaa Pita maa Gyōn ba lese bamu kono nii ye, "Fane gbaa-gbaa fane fan kii damu manja to imu nii i buron lu Ibwaare ansi to. An nu fane ase abee Ibwaare ase?"

²⁰ Lu fee a mee taale yege kuto mu nii ane gbaa-gbaa ane an wu nii an nu mu kitöwe."

²¹ Imu su nii abilsa mu ba lõjo da Pita maa Gyōn amu to kenken nii ba yege bamu ye ba nate. Ba man nye ökpa mu nii ba yile

su taa buite bamu asu, kpali fee asa kpini ba maa yin Ibwaare lu kuto mu nii ba waa mu su.

²² Onyin mu nii ba waa asin kyinkyinsa kye mu mu, gyii o kyo nsu adina.

Krisito akcole-gyipu kabwaare-kule

²³ Sanja mu nii ba dan yege Pita maa Gyōn mu, ba bwii kpee bamu kyemine ana akcole-gyipu mu ase naa towe bamu kuto mu nii abilsa ye aseepu-bilsa mu ba towe.

²⁴ Akcole-gyipu mu ba maa dan nu kanin mu, nii bamu kpini ba waa kono kulu kule kabwaare-kule ye, "Onyiripe Ibwaare, fu mu nii fu tuu svsu ye kase ye öpü ye kuto kumaa mu nii ki bu imu to kpini.

²⁵ Fu bôla Kayaayu Kyirekyire su nii fu yege ane naana Dawidi, fu kiyaafole towe ye,

"Mine i waa su nii ndendemande bee nye agbu?

Mine i waa su nii asa animu bee fe nfere libi kanin?

²⁶ Kase su awura bee kuvla bamu n-yi kusu yile,

nii akusupu moc bee sare
bee kusu yile Onyiripe Ibwaare maa
Ömu nii o lee mu su.'

²⁷ Kesintin, asin nimu a ba to fee Herodi maa Pontiyu Paleti ye Isirayi abi ye ndendemande ba sare kade nimu to, bee njmina agyina kusu yile Yesu su fu Kiyaafole Kyirekyire mu nii fu lee mu.

²⁸ Kesintin ba sare kanin nii ba ba waa kuto kumaa mu lu fu olun su, ye fu kokolo biti mu nii fu wula paa ye i waa mu.

²⁹ Imu su, Onyiripe, nbiunbu bui ajaala mu nii bee jaala ane false ke fu sa ane, fu ayaafole kokolo osu ke a taale towe fu asin danburasa mu.

³⁰ Teejue fu abaa ke alçpu ba nye alanfyta, ke fu waa adangana ye asin kyinkyinsa bola fu kiyaafole kyirekyire Yesu kitu su waa kaapu asa."

³¹ Sanja mu nii ba kule kabwaare-kule lówe mu, opula mu nii ba sare mu gyingyen. Nu Kayaayu Kyirekyire mu loo bola bamu kpini nii ba piili be towe Ibwaare asin mu ye kokolo osu.

Krisito akcole-gyipu kakyina to kono kulu

³² Akcole-gyipu kubu mu kpini ba waa nfere kulu ye kokolo kulu. Bamu öku mee towe ye, kuto mu nii o su mu gye mu lese. Kuto kumaa mu nii ba su mu gye bamu kpini lee.

³³ Asunpu mu ba towe Onyiripe Yesu Krisito kelewu kyinji mu asin ba kaapu lu

Ibwaaree oln lala mu su. Nii Ibwaaree waa bamu kpini kusee.

³⁴ Eko man bu bamu kubu mu to nii kuto ku ki tiri mu kpa. Lii fee bamu nii ba su kase abee akpaara mu, ba fe imu yege ba su afulee mu ba ba,

³⁵ ba yila asunpu mu kagya kase, nii ba barige imu to fee kanan mu nii i tiri okumaa nimu.

³⁶ Kanin nii Gyosefu, mu nii o li Lewi kebuno, nii ba kuvge mu Sipuru, nii asunpu mu bee tuu mu ye Banabasi, (kumu kase i kaapu fee, Omu nii ee waa asa aniya to).

³⁷ Mu gbaa mu fe mu kase mu nii o su mu, nii o taa afulee mu ba waa asunpu mu kagya kase.

5

Ananiyasi maa mu-ka Safira

¹ Nii onyin ku mu nii bee tuu mu ye Ananiyasi maa mu-ka Safira ba fe bamu kase kuku.

² Nii Ananiyasi maa mu-ka ba waa kono nii o barige afulee mu to, nii o taa iku yila, nii o taa asansa mu kpiya asunpu mu kagya kase.

³ Nii Pita taase mu ye, "Ananiyasi, mune i waa nii fu yege nii Sitaane i gyii fu kumu nii fu tin antijesa sa Kayaayu Kyurekyire kanin? Mune i waa nii fu fe fu kase nye afulee nii fu barige to taa iku yila?

⁴ Poyi ke fu fe kase maaja mu, ki gye fo lee nun, nii saha mu nii fu fe louwe mu, afulee mu gbaa a gye fu lee nun. Mune i waa su nii fu waa kanin asin maaja? Man gye asa nii fu tin antijesa sa, amaa Ibwaaree nii fu tin antijesa sa."

⁵ Ananiyasi maa dan nu kanin asin maaja mu, tuto nii i tin mu tuu nii o wu. Nii i waa okumaa mu nii o nu kanin mu kufuu gaa.

⁶ Toto nii ayaafole ba loo bolco mu, kukuri li naa pula.

⁷ I maa waa gbergee mu, mu-ka Safira gbaa loo ba o man nyi kuto mu nii ki waa.

⁸ Nii Pita taase, mu ye, "Towee me kesintin, kase afulee mu nii faa fu-kuli fan fe mu kpini ndee?"

Nii o lee kono ye, "Oo, imu afulee kpini nii."

⁹ Nii Pita taase mu ye, "Mune i waa su nii faa fu-kuli fan waa kono kulon ye fan tuu Onyiripe Kayaayu mu to kui. Kui! Ayaafole mu nii ba naa pula fu-kuli mu ba yile kebuno tuto nbumbu, kanin nii bee biti ba kukuri ngbaa fo li naa pula nii."

¹⁰ Opula to, nii i tin mu tuu Pita ayaas to nii o wu. Nii ayaafole mu ba be loo, nii ba

wu ye o wu o de, nii ba bolco mu kukuri li naa pula mata mu-kuli.

¹¹ Krisito abi kubu ye asa mu nii ba bu tuto mu kpini ba maa nu kanin mu, i waa bamu kufuu gaa.

Krisito asunpu mu ba kye asa gaalaagaa

¹² Asunpu mu ba waa tsinkala ye asin kyinkyinsa asa mu ansi to. Akole-gyipu mu kpini bee taale bee gyanje Ibwaare osunkpa aye mu opula mu nii bee tuu ye Solomon kasoroga to mu.

¹³ Asa mu ba su beeere be sa bamu gaa, amaa bamu nii ba man koole gyii mu eko man taale nye koko naa tii bamu su.

¹⁴ Amaa kamaa to mu, anyin ye akuyi gaalaagaa ba koole Onyiripe gyii, nii ba naa tii bamu kubu mu su.

¹⁵ Lii kanin su, asa ba sula alopo ba yila agbenbi okaa yege ba de bamu mpaa ye ikalan su kanan mu nii i waa ke Pita kan ee kyon mu, mu kayaayu ki nate bamu su.

¹⁶ Nde-bii mu nii i bu kyaaboo Gyerusalem mu asa ba taa bamu alopo ye bamu nii nbwii libi bee tooro bamu kpini ba, nii ba nye alanfiya.

Giyu abilisa mu ba nyanla Krisito asupu mu

¹⁷ Nii Ibwaaree oseepu bilisa ase mu, ye mu kamaa abi mu nii ba li Sadusi kubu mu to mu, ba nye kayi basa li asunpu mu su.

¹⁸ Ba kitaa asunpu mu naa tii katun mu nii ba tii bamu asa obu mu.

¹⁹ Amaa kanin kagyanbwae maaja mu, Ibwaare kaboo ba tigi obu mu kebuno nii o lee bamu.

²⁰ Nii o towee bamu ye, "Fan kpee naa yile kabwaare-sunkpa aye mu to ke fan towes asa mu, nkpa pupwe nimu asin."

²¹ Kayi ki maa ke mu Krisito asunpu mu ba kpee kabwaare-sunkpa aye mu to fee kanan mu nii Ibwaare kaboo mu katowe mu, nii ba yii kase bee towes asa mu nkpa mu asin.

Oseepu bilisa ase mu maa mu kamaa abi, ba maa ba mu, o tu Sanhediri mu nii ba gye Giyu abi kubu-kubu abilisa mu kpini ba ba gyanje, nii o sun ye ba naa lee asunpu mu ba.

²² Apurusi mu nii ba sun mu, ba maa fuu obu tiisa mu to mu, ba man wu asunpu mu obu maaja to. Imu su ba bwii naa towes abilisa mu nii bee gyoo bamu mu ye,

²³ "An wu obu mu maa biri su danbirasa yege akusupu mu ba yile nbuno, amaa a maa tigi nbuno mu a man wu eko obu mu to."

²⁴ Obilisa mu nii o gye kabwaare-sunkpa aye mu akusupu mu, ye Ibwaare oseepu

bilisa ba maa nu kanin mu i kyinkinyi
bamu, koto mu nu ki yege nu i ba kanin.

²⁵ Toto nu oku ba towe bamu ye, "Fan
kui! Anyin mu nu fan tii bamu obu mu bese
yle kabwaare-sunkpa aye mu kasoroga to
bee kaapu asa."

²⁶ Ba maa nu kanin mu akisupu obilisa
mu ye mu ayaafole ba kpee naa biya
asunpu mu. Ba maa sile kufuu fee asa mu,
bee biti ba tuv bamu abuu su mu, ba man
taa bamu ye olun su.

Obilisa Gamaliye kitowé waa

²⁷ Nu ba taa bamu ba yile abilisa mu nu
ba sare mu ansi to. Nu lbwaare oseepu
bilisa ase mu taase bamu ye,

²⁸ "Ye an da fane amu to ye, fan man bila
taa Yesu kitu to kaapu? Amaa fan taa fane
kukaapu kyaaboo Gyerusalem kpini. Fen
biti fan taa onyin nimu kelewu ba ane su."

²⁹ Nu Pita maa asunpu banban mu ba lee
kono ye, "I dagaa fee a maa nu lbwaare
kono nimu, man gye nyimisa lee."

³⁰ Ane naana ana bamu lbwaare i kyiiji
Yesu mu nu fan da mu oyu laasa moc mu,
lu lewu to.

³¹ lbwaare diyaa mu naa kyuna mu gyisa
su fee Ogyankpaapu ye Omoligepu mu, nu
o bugi okpa sa Isirayi abi ke ba yege alibi
kiwaa, ke lbwaare o taa bamu alibi kee
bamu.

³² Kayaayu Kyirekyire mu nu lbwaare
taa sa bamu nu ba buu mu mu, ye ane
asunpu mu i gye imu kesintin agyipu
nimu kpini su."

³³ Nu nbara abilisa kubu-kubu mu ba
maa nu kanin mu, i nyeybamu agbu gaa
nu ba waa bamu nfere fe ba moc asunpu
mib.

³⁴ Amaa bamu to onyin ku mu nu bese tu
mu ye Gamaliye, nu o gye Farasii obii ye
Mosesi nbara okaaropu mu nu asa kpini
bese sa mu beerees mu, kuso yile bamu
nsana nu o towe ye, ba yege asunpu mu
ba lu kewu gberes.

³⁵ Nu o towe bamu ye, "Isirayi abi, fan
loijo fe nfere mu nu fan taa lu anyin
anum su danbirasa.

³⁶ Saaja ku to mu, Tewuda ku gbaa daa
kyuna kuso ye o gye oku nin. O nyeykubu
fee asa alifa ana nu ba buu mu. Amaa ba
moc mu, nu mu kubu ki yaase to, nu mu
awaasa kpini i waa kyan.

³⁷ Mu kamaa mu Gyudasi mu nu o lu
Galile mu, asa kikale saaja mu ngbaa mu
kuso yile nu o nyeykubu lala ku nu ba buu
mu. Amaa ba moc mu, nu mu abuupu
gbaa ba yaase to.

³⁸ Imu su asin mu nu ndaga i ba fale, n
biti n towe fane fee fen yege asa animu ba

nate. Lu fee nu bamu kusun kinimu ki
gye nyimisa lee bire kii biti ki nyita.

³⁹ Amaa nu i gye lbwaare lee bire fen
mee taale tii asa animu, nu i waa kanin
bire fen biti fen wu fee fen ko ye lbwaare."

⁴⁰ Ba nu sa Gamaliye katowe mu, nu ba
tu asunpu mu tije bamu. Nu ba da bamu
amu to ye, ba man bila towe Yesu kitu to
asun. Nu ba yege bamu ye ba nate.

⁴¹ Asunpu mu ba lu Isirayi kubu-kubu
mu to kpini abilisa mu ansi to, taa
kensi-gyiy fee, lbwaare kale bamu tii bamu
nu ba wu awurudo lu Yesu kitu to mu su.

⁴² Kake komaa nimu ba naa kab-
waare-sunkpa aye mu nsoroga to ye asa
akpara su. Ba man yege asin danbirasa
mu kitowé ye Yesu i gye Omu nu lbwaare
wula lee mu.

6

Anyin Akyetopu Asuno mu Kilee

¹ Saaja mu nu Yesu abuupu mu ba nyey
akyu mu, kamcore-gyii ki ba Gyiwu nde-bii
mu nu bese towe Giriki mu ye Gyiwu
nde-bii mu nsana. Ba fabule ye Gyiwu
nde-bii mu ba mee sa bamu akulapu-kyii
ato barigesa kanan mu nu i dagaa.

² Imu su mu, asunpu kudu-anyey mu
ba sare Yesu abuupu mu kpini. Nu ba
towe bamu ye, "I man dagaa fee a yege
abwaaresin kitowé yila ke a ba kui ato
kubaruge su.

³ Kanin su ane-daa ana ye ane-supu
ana, fan lee fane to anyin asuno mu nu
pe su beerees ye kanyaasin nu Kayaayu
Kyirekyire ki bola bamu to mu, ke a taa
kusun nimu waa bamu abaa to,

⁴ ke a nyey saja sa kabwaare-kule ye
abwaaresin kitowé mu."

⁵ Kanin nfere mu i pire bamu kpini. Nu
Yesu abuupu mu ba lee Sitefen mu nu mu
kukole-gyii ye Kayaayu Kyirekyire ki kyo
mu to mu, nu ba lee Filipi ye Pokoro ye
Nikano ye Timon ye Pamena maa Nikolasi
mu nu o lu Antiyoki, nu o taa mu n-yii
biliyi Gyiwu abi, nu o ba koole Yesu gyii
mu.

⁶ Nu ba lee bamu kaapu asunpu mu, nu
asunpu mu ba taa bamu abaa gyaga bamu
su nu ba kule kabwaare-kule sa bamu.

⁷ Imu su abwaaresin mu i yeluge. Yesu
abuupu mu ba nyey akyu tii su Gyerusalem
osuwule su. Nu lbwaare aseepu mu
gaalaagaa gbaa ba koole Yesu gyii.

Giywu abilisa ba kitaai Sitefen

⁸ Sitefen mu nu o su olun nu lbwaare
bwaala mu mu, waa asin kyinkyinsa ye
asinkaala asa mu to.

⁹ Amaa Gyiwu abi mu nu ba lu Kirini
ye Alekisanda kabwaare kulekpa mu nu be

tū ye ba koole bamu n-yii, ye bamu nū ba lū Silisiya, Asiya ɔsuwule su mu kpini ba gyii Sitefen imoore.

¹⁰ Lū mu kanyaasin ye Kayaayu Kyirekyire okpa katōe to su mu, ba man taale yle mu ansi to.

¹¹ Ba lū asiri to naa wu asa akū ye ba ba tin atintinsa gyaga Sitefen su, ke ba ba tōwe ye, "An nu Sitefen maa tōwe nbusaa asin ee gyaga Mosesi maa Ibwaaree su."

¹² Nu amoore-gyipu ba tōwe fun waa abilisa mu ye Mosesi nbara akaapuru ye asa mu kpini nkolo nu ba kitaa Sitefen ba Isirayi kubu-kubu abilisa mu ansi to.

¹³ Ba biya antijesa wuya ana nu ba tōwe ye, "Saŋa kumaa onyin nimu i tōwe nbusaa asin ee yii kabwaare-sunkpa aye kyirekyire mu ye Mosesi nbara mu nu o sa ane mu.

¹⁴ Nu an bila nu maa tōwe ye Yesu Kanasareti-nyin mu biti o boyi Kabwaare-sunkpa aye mu, ke o kyesege ane anaana ato mu nu ane naana Mosesi taa sa ane mu."

¹⁵ Isirayi kubu-kubu abilisa mu kpini mu nu ba te asin mu to mu, ba kui Sitefen kyimm, nu ba wu mu ansi to i maa du fees Ibwaaree kaboo ansi to mu.

7

Sitefen kono lee

¹ Nu Ibwaaree oseepu bilsa ase mu taase Sitefen ye, "Asin mu nu ba tōwe lū fu su false kpini, i gye kesintin?"

² Sitefen lee kono ye, "Me-Se ana ye me-daa ana, fen nu me ase! Ibwaaree bonyaa wuya mu lee mu n-yii kaapu ane naana Abraham, saŋa mu nu o bu Mesopotamiya kase su, ṡoyi nu o kusu ba Haran mu.

³ Ibwaaree tōwe mu ye, 'Kusu lū fu ɔsuwule su ye fu asa ase, ke fu kpee ɔsuwule mu nu n biti n kaapu fu false su.'

⁴ "Imu su Abraham lū Kalidiya ɔsuwule mu su nu o naa kyina Haran. Mu-se lewu kamaa nu Ibwaaree yegé nu o lū tōto naa kyina ɔsuwule mu nu ndaga fan te su false.

⁵ Ibwaaree man puta taa kase mu ntin ku sa mu, halu kiyaa tantan to kase gbaa man puta bilini mu lee. Amaa Ibwaaree da mu kokołø su tōwe ye ɔsuwule mu ii biti o be bilini maa mu anaana-bii lee nun. Yegé saŋa maa Abraham man puta kuvuge.

⁶ Asin nimu nu Ibwaaree tōwe Abraham ye, 'Fu anaana-bii bee biti ba naa bilini afø øku ɔsuwule su, ke ba taa bamu bilini anye ke ba nyanla bamu nsu alifa ana.'

* **7:16 7:16** Abraham kyina sooo kase ku lū Hebiron abi ase nu Gyekobu gbaa sooo kase lū Sekem abi mu ase. Kanin su saŋa kumaa mu nu Gyekobu maa mu-bii ana øku o wu Igypite ɔsuwule su mu, Gyiwu abi mu ba sula mu kpee Sekem abee Hebiron ba naa pulu mu tutu.

⁷ N biti n bute asa mu nu ba biliŋaa bamu anye mu asu, imu kamaa mu, fu anaana-bii mu bee biti ba lū kanun ɔsuwule maŋa su ke ba be sun me nfu'.

⁸ Nu Ibwaaree maa Abraham ba nyę katowe kyula fee, mu ye mu kamaa to kpini ba tiję iduu. Imu su Abraham maa kuvuge Isaki mu o tin mu oduu kake buruwaspasu, nu Isaki kuvuge Gyekobu nu o tin mu oduu, nu Gyekobu kuvuge ane naana ana kudu-anyo mu, nu o tiję bamu kpini iduu.

⁹ "Gyosefu mu nu o gye kudu anyo mu to øku mu, mu daa ana ba nyę mu su kayu basa, nu ba fe mu fee kinye sa Egyipiti abi.

¹⁰ Nu Ibwaaree lee Gyosefu lū mu awurufø kpini to, nu o sa mu kanyaasin mu nu i yegé nu o nyę kibiti lū Egyipiti Owura Faro ase. Imu su nu o yii mu kuwura fee o kui mu owura-kpa ye Egyipiti ɔsuwule kpini su.

¹¹ "Nu akon damante i ba tiję Egyipiti ye Kaanan ɔsuwule su, nu i biya awurufø gaa. Nu ane naana ana ba man nyę agyito.

¹² Bamu-se Gyekobu maa nu fee agyito i bu Egyipiti mu, o sun mu-bii ana mu nu ba gye ane naana ana kpee tutu kigyanpaaşa ba naa sooo agyito.

¹³ Ba maa bwii kpee Egyipiti kunyosapu ba naa sooo agyito mu, Gyosefu lee mu n-yii kaapu mu-daa ana, nu Faro gbaa nu Gyosefu mu kuvupu ana su.

¹⁴ Kamaa to mu Gyosefu sun ye ba naa taa mu-se Gyekobu ye mu kuvupu ana mu nu be waa fee esa adusuno ye anu mu kpini ba mu ase.

¹⁵ Nu Gyekobu kusu kpee Egyipiti, tutu nu maa mu-bii ana ba naa wu.

¹⁶ Nu ba bwiiyaa bamu ba Sekem* ba pulu kakyan mu nu Abraham sooo lū Hamo mu-bii ana ase mu to.

¹⁷ "Saŋa mu nu Ibwaaree kokołø kida sa Abraham maa tiri to fee i ba to mu, ane esa mu ba nyę akyo Egyipiti ɔsuwule su.

¹⁸ Kanin saŋa maa nu owura püpwe ku ba kyina Egyipiti kagya su, amaa o man nyi Gyosefu asin.

¹⁹ Nu owura püpwe nimu nyanla ane esa nu o waa bamu awurufø. Nu o nyan bamu ye ba lee bamu nbii püpwe kewu ke o moç bamu.

²⁰ "Saŋa maŋa to nu ba kuvuge Mosesi nu o gye kebibii danbirasa Ibwaaree ase nu mu kibaabutø kwu. Nu ba baala mu, ku mu su ibwaayi tsu mu-se kikpaara su.

²¹ Imu kamaa to mu, ba lee mu kewu nu Owura Faro mu-bii kyūsa taa mu naa bila nu o bilini mu-bii.

²² Nu ba kaapu Mosesi, nu o nyę Egyipiti abi kibula ye bamu kanyaasin, nu o su kinyi ye katowę ye awaasa to.

²³ "Mosesi maa gyii nsu adina kamaa mu, o waa mu nfeere fee o kpee o naa boo mu aye abi Isirayi abi su.

²⁴ Toto maa nu o wu Egyipiti onyun ku maa nyanla Isirayi onyun ku. Imu su Mosesi naa koole mu yegę nu o moo Egyipiti onyun mu ka kuko.

²⁵ Mosesi nyi fee mu aye abi bee biti ba bu fee, mu nu l̄bwaaree biti o bɔla su moluge bamu, amaa ba man bu.

²⁶ Lukaake mu, Mosesi ba tu Isirayi abi asa anyo ba maa ko. Maa biti o barige bamu to mu, o taase bamu ye, 'Fan gye asa kulan nin, minne i waa nu fen nyanla abaa kanin?'

²⁷ "Nu omu nu ee nyanla mu birisa mu nin Mosesi naa yile ikaa su nu o taase ye, 'Anumu i yila fu ye fu kui ane su ke fu gyii ane asin?'

²⁸ Fii biti fu moo me fee kanan mu nu ndee fu moo Egyipiti onyun mu nin?"

²⁹ Mosesi maa nu kanin mu o sile li Egyipiti kpee Midiyen ɔswuwlə sv, naa kyina fee ofo. Toto manja nu o kuvugé nbii nnyo.

³⁰ "Mosesi maa kyina toto nsu adina kamaa mu, l̄bwaaree kaboo lees mu n-yili kaapu mu, kipunfa mu nu ki dees ofuli su mu, nu i maa Sinayi kibui mu.

³¹ Maa wu fale ato mu, i waa mu kananku. Maa nin tiri ke o kui danburasa mu, o nu l̄bwaaree maa towe ye,

³² 'Me i gye fu naana ana l̄bwaaree, Abraham ye Isaki ye Gyekobu l̄bwaaree.' Mosesi maa yinnę nu kufuu kui kitaa mu gaa su mu, o man bila taale kui koto manja.

³³ "Nu l̄bwaaree towe mu ye, 'Lee fu asibita, lu fee ntin mu nu fu yile mu gye kase kyirekyire nin.'

³⁴ Kesintin, n wu kanan mu nu bese nyanla me asa Egyipiti to. Nu n nu bamu kusu, nu n kpluge ba n ba mɔlge bamu. Kanin su n sun fu ke fu bwii kpee Egyipiti to.'

³⁵ "Mosesi kulan mu nu mu asa ba kina mu, towe mu ye, 'Anumu i yila fu ane okisurpu ye asin ogypiu?' mu, mu i gye osa mu nu l̄bwaaree bila bɔla mu kaboo su fulon nno-bi to ye, o naa waa bamu okisurpu ye omɔlgepu.

³⁶ O lees bamu li Egyipiti nu o waa asin kyinkyinsa ye adangana Egyipiti to ye oƿu p̄ree mu ase, nu ba gyii nsu adina ofuli mu su.

³⁷ "Mosesi nimu i towe Isirayi abi ye, 'l̄bwaaree ii biti o lees mu otowepu p̄opwə lu fane to fee kanan mu nu o lees me mu'.

³⁸ Mosesi nimu tii Isirayi kubu mu su li saja mu nu ba bu ofuli su mu. Mosesi maa

ane naana ana ye l̄bwaaree kaboo mu ba bu tuto. Sinayi kibui mu su nu o koole nkpa asin mu li l̄bwaaree kaboo mu ase ye o taa biya ane.

³⁹ "Ba waa kusu to olon nu ba man nu Mosesi ase, nu bamu nkolo to mu, naafoo ba daa nye nun bee biti ba bwii kpee Egyipiti.

⁴⁰ Nu ba towe Aron ye, 'Mosesi mu nu o lee ane li Egyipiti mu, a man nyi koto mu nu ki waa mu kibui Sinayi su. Imu su waa idakpa sa ane ke bee gyankpaa ane.'

⁴¹ Kanin saja maa to mu nu ba pooyi kanaate-bi taa bilini bamu ɔdakpa. Nu ba lojɔ ɔdakpa manja yegę bee gyii bamu ansi li koto mu nu ba taa bamu abaa pooyi mu su.

⁴² Imu su l̄bwaaree pale mu kamaa sa bamu ye ba kyaga su be sun kyowę ye obwaayi ye akyikpebi, fee kanan mu nu ba wula kyvoroo waa l̄bwaaree atowepu twol te ye, 'Isirayi abi! Man gye me nu fen daa fen lojɔ atobwaaya

fen sa nsu adina ofuli su mu.

⁴³ Fane nkolo i gyan ɔdakpa Moleki ye ɔdakpa Refan mu nu i gye fane kikyikpebi ɔdakpa, mu nu fan taa fane abaa pooyi nu fen sun mu su nin.

Imu su n biti n yegę fane akiisipu ba taa fane kpee kata-kata kyon Babilon su'.

⁴⁴ "Sa ja mu nu ane naana ana ba naa ba naa ofuli mu su mu, ba su l̄bwaaree kubuu lala mu nu i kaapu fee l̄bwaaree bu bamu ase. Ba waa kumu nin fee kanan mu nu l̄bwaaree lees kaapu Mosesi ye o waa kumu mu.

⁴⁵ Imu kamaa mu, ane naana ana ba nyę l̄bwaaree kubuu mu, lii bamu-se ana ase, nu Gyosuwa maa bamu ba sula l̄bwaaree kubuu lala manja, naa fuu ɔswuwlə mu nu l̄bwaaree gya ase lii imu to asa, nu o yegę nu ane asa ba kyina toto mu. Nu kubuu mu sii toto naa fuu halu Dawidi saja mu.

⁴⁶ Dawidi mu nu l̄bwaaree ansi gyii mu su mu kule fee l̄bwaaree o yegę o pooyi osunkpa aye sa l̄bwaaree mu nu o gye ane naana Gyekobu l̄bwaaree mu.

⁴⁷ Amaa mu-bii Solomon i gye ɔsa mu nu o ba pooyi kabwaare-sunkpa aye mu.

⁴⁸ "Amaa l̄bwaaree Owura lala mée kyina akpaara mu nu asa ba taa bamu abaa pooyi mu to, fee kanan mu nu l̄bwaaree bola mu otowepu su towe ye,

⁴⁹ 'Susu i gye me kuwura gya,
nu kase mooyi i gye me ayaa ɔgagakpa.

Mine obu nu fen biti fan pooyi sa me?

Abeeyi fune i taale waa me ɔkyinakpa?

⁵⁰ Man gye me gbaa-gbaa me i waa inimu kpini?'

⁵¹ "Fan gye asu to oln wuya ana, nii fan kina lbwaare fane nkolo to, nii fan waa akpawu sa abwaaresin mu. Fan dan fan du nun fee fane naana ana, mu nii bee ko bee tii Kayaayu Kyirekyire mu okpa.

⁵² lbwaare otowepu mco i kyina nii fane naana ana ba man nyanla mu? Ba mco lbwaare atowepu gaalaagaa mu nii didaa ba wula towe okpa kyiigisa wuya mu kiba asin. Nii nbunbu fan waa mu kade-boyi nii fan mco mu.

⁵³ Fane i nye lbwaare nbara mu nii lbwaare nbo ba taa biya fane mu, amaa fan kina imo ki buu."

Ba tiv Sitefen abuu

⁵⁴ Isurayi kubu-kubu mu nii ba gyahe mu ba maa nu Sitefen ase mu, ba nye agbu nii ba dunji bamu anobi.

⁵⁵ Amaa Sitefen mu nii Kayaayu Kyirekyire ki bola mu to mu, diyaa mu ansi kii sussu nii o wu lbwaare bonyaa, nii o wu Yesu maa yile lbwaare gyisa su.

⁵⁶ Nii Sitefen ye, "Fan kii! N wu sussu maa bugi nii n wu Yesu, Daadimaadi Obii-nyinsa mu maa yile lbwaare gyisa su."

⁵⁷ Maa towe kanin kamaa to mu ba tii bamu asu nii ba kuusi kenken. Toto nii bamu kpini ba naa mili mu su.

⁵⁸ Nii ba bunte mu li kade mu to naa twi mu abuu. Nyamaanyilepu mu ba taa bamu ikaale sa kiyaaafole mu nii bee tu mu ye Sooli ye o kii su.

⁵⁹ Saaja mu nii bee twi mu abuu mu, Sitefen kule kabwaare-kule ye, "Onyiripe Yesu, koole me kala."

⁶⁰ Nii Sitefen munja mu ayaa muli su towe kenken ye, "Onyiripe Yesu, man taa alibi mu nii ba waa fale ka bamu kuko." Maa towe kanin mu nii o wu.

8

Sooi nyanla Krisito abi kubu mu

¹ Sooli gbaa bu tuto nii o kyula Sitefen kelewmu. Kanin kake manja nii kanyanla ki ba Krisito abi kubu mu nii ba bu Gyerusalem mu su, nii bamu kpini ba yaase to loo Gyudeya maa Samariya isuwule su. Amaa Krisito asunpu mu nkoni man yaase to.

² Nii anyin mu nii bee sun lbwaare mu aku i lee bamu n-yii naa pula Sitefen, nii ba su mu keli.

³ Amaa Sooli bire piili ee nyita Krisito abi kubu mu, yege o naa akpaaaa-akpaaaa su ee bunte anyin ye akyi mu nii ba buu Yesu mu ee kpee ee tii ibu.

Filipu abwaaresin katowe Samariya

⁴ Nii bamu nii ba yaase to mu ba naa bee towe Yesu asin danbirasa katun kumaa mu nii ba kpee mu.

⁵ Nii Filipu gbaa kpee Samariya kade lala ku to naa towe Yesu asin.

⁶ Saaja mu nii kubu damante mu nu Filipu ase nii ba wu asin kyinkyinsa ye isinkaala mu nii o waa mu, ba kan bamu asu ba nu mu katowe.

⁷ Nii nbwii libi ba kuusi kenken li asa gaalaagaa to, nii amugvle-mugvle ye aboobi gaalaagaa ba nye alantfya.

⁸ Imo su kensi-gyii lala ki ba kade lala manja to.

Sitaane adangana

owaapu Simon

⁹ Kanin saaja manja to mu, onyun ku bu to nii bee tu mu ye Simon, nii o gye Sitaane adangana owaapu mu nii o bu Samariya kade mu to. Nii mu awaasa mu i waa Samariya abi kuyan. Imo su ee kaapu mu n-yii ye o gye nyimisa kpare.

¹⁰ Li fale su mu asa kpare ye asansa mu kpini bee nu mu ase nii bee towe ye, "Onumu i gye lbwaare olun mu nii bee tu mu ye 'Olun lala mu'."

¹¹ O waa Sitaane adangana unumu kyeegees, nii i waa bamu kuyan nii o nye asa bee nu mu ase.

¹² Amaa saaja mu nii Filipu taa Yesu Krisito kitu to towe asin danbirasa li lbwaare kuwura-gyii su mu, asa mu ba koole asin mu gyii. Nii ba gyee anyin ye akyi lbwaare kekyugyee.

¹³ Nii Simon mu gbaa wu asin kyinkyinsa ye isinkaala mu nii Filipu waa mu, i waa mu kananku. Nii o koole gyii, nii ba gyee mu lbwaare kekyugyee, nii o buu Filipu kpee katun kumaa.

¹⁴ Saaja mu nii Krisito asunpu mu nii ba bu Gyerusalem ba nu ye Samariya abi ba koole lbwaare asin mu gyii mu, ba sun Pita maa Gyon bamu ase.

¹⁵ Ba maa fuu bamu ase mu, ba kule kabwaare-kule sa bamu ye, lbwaare o sa bamu Kayaayu Kyirekyire mu.

¹⁶ Li fee saaja mu nii ba taa Yesu kitu to gyee bamu lbwaare kekyugyee mu, ba man puta nye Kayaayu Kyirekyire mu.

¹⁷ Toto nii Pita maa Gyon ba taa bamu abaa gyaga bamu su kule kabwaare-kule nii ba nye Kayaayu Kyirekyire mu.

¹⁸ Simon mu maa wu fee Pita maa Gyon ba taa bamu abaa gyaga akoole-gyipu mu su nii ba nye Kayaayu Kyirekyire mu, Simon biti fee o sa Pita maa Gyon afulee. Nii o ye,

¹⁹ "Fan sa me kanin olun manja, nii saaja kumaa nii ngbaa me n kan taa me abaa gyaga okumaa su mu, ke o nye Kayaayu Kyirekyire manja."

²⁰ Amaa Pita tōwe Simon ye, "Faa fu afulee a bilinji kiyan. Lui fee fu fe nfeere fēe fū taale taa afulee sōo Ibwaare kakēe.

²¹ Fu man tii su abee fū man su o lee lui Ibwaare kakēe kusun nimu to. Lui fee fu kokolo ki man de Ibwaare su.

²² Kanin su kyegē fu nfeere libi ke fu kule Ibwaare. Akutu fee nfeere mu nii fu fe fu kokolo to mu Ibwaare ii biti o taa kēe fu.

²³ Inimū i yegē nii n wu fee kayu basa ki bu fu to gaa, nii alibi i bola fu to."

²⁴ Toto nii Simon lee kono ye, "Kule Ḫnyiripē sa me ke imu nii fu tōwe fale i man ba me su."

²⁵ Pita maa Gyōn ba gyii Yesu asin mu kesintin, nii ba tōwe asin mu gaa sa bamu. Kamaa to mu, ba bwii kpee Gyerusalem. Sanja mu nii bee bwii bee kpee mu, ba tōwe asin danbirasa mu Samariya nde-bii gaalaagaa to.

Filipu maa Etiyopiya-nyin ku

²⁶ Nii Ḫnyiripē kaboo tōwe Filipu ye, "Kusu kpee akpilige okpa mu nii kii de ofuli su mu. Kanin okpa manja ki de lū Gyerusalem naa fuu Gasa kade su."

²⁷ Imu su Filipu kusu yii okpa su ee kpee. Maa kpee mu, nii o naa gyanja Etiyopiya ḥwule nyipu kpare mu nii ee kii Etiyopiya owura kyiisa afulee su. Ḫnyin nimu kpee Gyerusalem naa sun Ibwaare.

²⁸ Sanja manja to mu, o te mu igbanje mu nii bee būte asa okyunakpa su ee bwii ee kpewu yegē ee kale Ibwaare ḥtōweru Isaya ḥwule.

²⁹ Nii Ibwaare Kayaayu tōwe Filipu ye, "Kpe kanin igbanje nimu ase naa yile tiri mu."

³⁰ Toto nii Filipu sile kpee Etiyopiya-nyin mu ase, nii o nu ḥnyin mu maa kale Ibwaare ḥtōweru Isaya ḥwule. Nii Filipu taase mu ye, "Imu nii fi kale fai nu kase?"

³¹ Nii ḥnyin mu lee kono ye, "Nene nii n waa nu kase amoo n nye oku ke o lee kase sa me." Imu su o tu Filipu ye o ba kyuna tiri mu to.

³² Nii ḥnyin mu u kale ee lui Ibwaare Asinkyan ylesa mu to ye,

"O du fee kabulupu mu nii ba su mu ba naa moɔ̄ mu,
abees kabulupu mu nii be kyiigi mu ifuu,

yegē o man bugi mu kono halu ee su.

³³ Nii ba gyila mu ipeeli, nii ba man gyii kesintin sa mu.

Nii oku man taale tōwe kaapu mu kinaana,
lui fee ba tin mu nkpa su kase su."

³⁴ Nii ḥnyin mu taase Filipu ye, "Obilisa, n kule fu lee kase sa me. Ibwaare ḥtōweru mu, i tōwe mu n-yii su asin nii abee ɔku lee nii ee tōwe?"

³⁵ Toto nii Filipu piili ee tōwe mu Asinkyan ylesa mu nii o kale lui Isaya ḥwule to mu, nii o tōwe Yesu n-yii su asin danbirasa mu sa mu.

³⁶ Sanja mu nii ba naa okpa mu to bee kpee mu, ba naa tu nkyu ku i maa de. Nii Etiyopiya-nyin mu tōwe Filipu ye, "Kii nkyu ndee, minē i tii me Ibwaare kekyugyee okpa?"

³⁷ Nii Filipu tōwe mu ye, "Fu nye nii fu kcole gyii fu kokolo to bire, fii biti fu nye Ibwaare kekyugyee." Nii ḥnyin mu lee kono ye, "N kcole gyii fee Yesu Krisito i gye Ibwaare mu-bii kulon mu."

³⁸ Nii Etiyopiya-nyin mu yegē mu gbaŋe mu yla. Nii maa Filipu kpini ba kpilige loo nkyu mu to. Nii Filipu gyee mu Ibwaare kekyu gyee.

³⁹ Sanja mu nii ba lui nkyu mu to mu, opula manja to nii Ḫnyiripē Kayaayu taa Filipu lui ḥnyin mu ansi su, nii o man bila wu mu. Nii o taa kensi-gyii kyaga mu okpa su ee kpewu.

⁴⁰ Nii i taa Filipu naa lui Asotusi kade to. Nii o nate nde mu nii i bu toto mu kpini, ee tōwe asin danbirasa halu o naa fuu Kasariya ḥsawule su.

9

Soołi kcole Yesu gyii

¹ Sanja manja to mu, Soołi dan san o yle su, o su kanyanla ye kumoo aŋala lui Ḫnyiripē Yesu abuuру mu su. Kanin su o kpee Ibwaare Oseepu bilisa ase mu ase,

² nii o naa tōwe mu ye o sa mu ḥwule mu nii e sa okpa fee o kpee kabwaare-kole igyanekpa mu nii i bu Damasiko kade mu to, ke o naa kitaa anyin ye akyu mu nii bee buu Yesu kikaapu mu. Nii o kan nye kanin abuuру manja ke o kitaa bamu bwii ba Gyerusalem ba tii obu.

³ Nii Soołi maa naa ee kpee mu, o naa tiri Damasiko kade lala mu. Opula to nii kuto ku ki lui suvu ba tin mu ansi su fee bulayi maa wees iesee mu.

⁴ Nii i tun mu tōw kase nii o nu ḥbule ku maa taase ye, "Soołi, Soołi, minē waa nii fii kisi me kanin?"

⁵ Nii Soołi taase ye, "᠁nyiripē, fu animu nii?"

Nii ḥbule mu ye, "I gye me Yesu mu nii fii kisi mu nii."

⁶ Imu su kusu kpee Damasiko kade lala mu to, toto nii bee biti ba tōwe fu kuto mu nii fu waa."

⁷ Nii anyin mu nii ba maa Soołi ba naa mu, ba nu katōwe mu, amaa ba man wu

ok. Nu kufuu ki kitaa bamu, nu be sii ba yle ba man bila bugi bamu noo.

⁸ Nu Sooli kusu maa yle nu o bugi mu ansi mu, o man bila o kui. Imu su ba sii kitaa mu kibaa to nin taa mu kpee Damasiko.

⁹ Nu Sooli bilinji gyaatanapu nke nsa, o mee gyii yegē o mee nu.

¹⁰ Nu Yesu obulapu ku bu Damasiko kade to nu bees tu mu ye Ananiyasi. Nu Ḷnyiripe Yesu lees ansi su ato kaapu mu, nu o tui mu ye, "Ananiyasi."

Nu o lees kono ye, "Onyiripe n kyula."

¹¹ Nu Ḷnyiripe mu towe Ananiyasi ye, "Kusu kpee Gyudasi kikpaara mu nu ki bu kigbenbi kyiigisa mu sv, naa taase onyun mu nu o lū Tasusi kade to nu be tu mu ye Sooli mu. O bu tutu ee kule kabwaare-kule."

¹² Nu Sooli gbaa wu ansi su kileekaapu mu to, fee onyun mu nu be tu mu ye Ananiyasi maa ba ke o ba taa mu abaa gyaga mu su ke mu ansi i bugi.

¹³ Amaa Ananiyasi lees kono ye, "Onyiripe, n nu asin damante lu onyun numu sv, kanan mu nu o nyanla fu asa Kyrekyire mu nu ba bu Gyerusalem mu.

¹⁴ An nu ye Sooli numu nye əlon lu oseepu bilisa ase ba Damasiko nfi, o ba kitaa asa mu nu bees tu fo Yesu kitu mu."

¹⁵ Amaa Ḷnyiripe Yesu towe Ananiyasi ye, "Kusu kpee! Lū fee me i lees onyun numu fee me kibaa to nyimisa, ke o taa me asin mu naa towe bamu nu be mee sun Ibwaare, ye ba maa bamu awura, ye Isirayi abi.

¹⁶ Nu me gbaa-gbaa me n biti n kaapu mu kanan mu nu ee biti o gyii aworofu li me kitu sv."

¹⁷ Tutu nu Ananiyasi kpee kikpaara mu su nu o naa taa mu abaa gyaga Sooli su. Nu o towe ye, "Me birisa Sooli, Ḷnyiripe Yesu mu nu o lees mu n-yu kaapu fu sanja mu nu fi ba nfti mu, i sun me fu ase ke fu ansi i bwii bugi, ke fu nye Kayaayu Kyrekyire mu."

¹⁸ Nu opula to ato ku fee əkun agyafayi i li Sooli ansi to tiye, nu mu ansi i bugi. Nu o kusu nu ba naa gyee mu Ibwaare kekyugyee.

¹⁹ Maa gyii agyito kamaa to mu, o nye əlon.

Sooli towe abwaaresin Damasiko

Nu Sooli gyii nke nkū Damasiko Yesu abuupu mu ase.

²⁰ Tutu nu o li kpee Gyiwu abi kabwaare-kule igyaneckpa naa towe Yesu asin ye, "Yesu i gye Ibwaare mu-bii."

²¹ Asa mu nu ba nu Sooli katowē mu, i waa bamu kiyān nu ba taase ye, "Man gyē

onyun numu i kyuna ee nyanla asa mu nu ba bu Gyerusalem bee towe astu Yesu kitu to mu? Nu man gye kanin su nu o bwii ba, ke o ba kitaa bamu naa sa Ibwaare oseepu bilisa o tii obu?"

²² Amaa Sooli nye əlon tii su nu ee towe, ee kaapu to ye Yesu i gye omuni Ibwaare lee ye o ba molige asa. Nu i kyinkiyin Gyiwu abi mu nu ba bu Damasiko kade to mu.

²³ Nu umu kamaa to i maa gyii nke nkū mu Gyiwu abi ba njmina ye ba mō Sooli.

²⁴ Amaa Sooli bui bamu nferee lu mu kimco mu su lu fee ba sii ba te bees kui kade mu nwusuno mu su kakyuwape ye kagyanbwē komaa kanan mu nu ba nye mu mō.

²⁵ Amaa Yesu abuupu ba taa mu waa kilantan to kakyabwē, baala mu taa mu bulé kibandiyē obo to kpiliga mu yii.

Sooli kpee Gyerusalem

²⁶ Sanja mu nu Sooli kpee Gyerusalem mu, o biti fee o taa mu n-yu naa tii abulapu mu sv, amaa ba waa kufuu ye mu, lu fee ba man koole mu gyii ye o tii Yesu abuupu mu sv.

²⁷ Tutu nu Banabasi taa mu kpee asunpu mu ase. Nu o towe bamu kanan mu nu Sooli wu Ḷnyiripe mu Damasiko əkpa to, ye kanan mu nu Ḷnyiripe towe Sooli mu. Nu o bila towe bamu kanan mu nu Sooli man waa kufuu, nu o yile towe lu Yesu Krisito kitu to Damasiko kade to.

²⁸ Imu su Sooli kyuna bamu ase Gyerusalem yegē o su Ḷnyiripe mu kitu to ee towe yegē o man su kufuu.

²⁹ Nu Sooli maa Giriki abi mu nu bees towe Gyiwu katowē mu, ba gyii abaa imoore, amaa yegē ba biti mu kimco əkpa.

³⁰ Sanja mu nu mu toomaana ba bui kanin mu, ba taa mu kpee Kasariya kade to, nu o naa kyaga su kpee mu kade to Tasusi.

³¹ Imu su Krisito abi kubu-kubu mu nu i bu Gyudeya ye Galile ye Samariya kpinī ba nye kayit yuuli. Nu Kayaayu Kyrekyire mu waa bamu aniya to, nu ba nye akyo bee kpan bamu n-yu, yegē ba sile Ḷnyiripe.

Pita waa asinkaala Lida ye Gyopa

³² Nu Pita kusu o naa o naa tsuwule mu su, nu o naa bōo akoole-gyipu mu nu ba Lida mu sv.

³³ Tutu nu o naa wu onyun mu nu mu n-yu i wu, nu o de nsu nburuwa nu be tu mu ye Aneyasi.

³⁴ Nu Pita towe mu ye, "Aneyasi, kusu taa fu kalan, Yesu Krisito kye fv." Opula to nu o kusu.

³⁵ Imu su asa mu nii ba bu Lida ye Saron mu kpini ba maa wu kanin mu, nii ba kyeege bamu nfeere bilinji ba Ḷonyiripre ase.

³⁶ Nii Gyopa kade to ɔkyi koole-gyipu bu bu tötö nii beeë tui mu ye Tabita. Tabita imu Giriki katowé i gye ye Dokasi. Dokasi manja i waa adanbirasa yegé ee kye atiripu to saja kumaa.

³⁷ Kanin saja maa mu kilo ki daa ɔkyi mu, nii o wu. Nii ba gyeen mu kubuni naa diula abansuru obu to.

³⁸ Lida kade ki man bu kata ye Gyopa kade. Imu su Yesu abuuupu mu ba maa nu feë Pita bu Lida mu, nii ba sun anyin anyo Pita ase naa towe mu ye, "Waa bilen ke fu ba ane ase."

³⁹ Imu su Pita maa bamu nii ba sun mu ase mu, ba bwii kpee Gyopa. Nii ba taa Pita kpee abansuru obu mu to, ntin mu nii obuni mu de mu. Nii akulapu-kyu mu nii ba bu obu mu to mu kpini, ba kyaaboo Pita be sawu yegé ba su ato bunsu mu nii Dokasi baata sa bamu saja mu nii o te nkpa to mu beeë kaapu Pita.

⁴⁰ Amaa nii Pita towe bamu nii ba bu obu mu to kpini ye, ba li kewu. Nii Pita munja mu ayaan muuli su kule kabwaare-kole, nii o bilinji mu ansi kaapu obuni mu, nii o towe ye, "Tabita, kusu." Nii o bugi mu ansi wu Pita, nii o kusu kyna.

⁴¹ Nii Pita kitaa mu kibaa to kusaa mu yile. Tötö nii o tui akoole-gyipu ye akulapu-kyu mu taa ɔkyi mu nii o kyinj mu sa bamu.

⁴² Fale asin nimu i yaase loo Gyopa kade to kpini. Nii asa gaalaagaa ba koole Ḷonyiripre Yesu mu gyii.

⁴³ Nii Pita kyina Gyopa kade to, Ḷonyin mu nii beeë tui mu Simon nii o gye gbansaba mu ase nke nnyo ko.

10

Ibwaare kaboo lee mu n-yii kaapo Koneliyo

¹ Ḷobilisa ku bu to nii beeë tui mu ye Koneliyo. Nii o te Kasariya kade to. O kyina o gye anaakopu Ḷobilisa sa Roma anaakopu kubu mu nii beeë tui kumu ye Itali abi kubu mu.

² Maa mu kuyupu ana ba taa bamu n-yii sa Ibwaare nii ba sile Ibwaare. O gye osa mu nii ee keeë atiripu ato nii o bila o sa saja sa kabwaare-kole.

³ Kanyin nimu nye kileekaapu kaké ku kakyuwape i waa feeë kerefi asa saja to. O wu Ibwaare kaboo maa ba mu ase nii o tui mu ye, "Koneliyo!"

⁴ Nii o kui mu ye kufuu nii o taase mu ye, "ᶮonyiripre minne nii?" Nii kaboo mu towe mu ye, "Ibwaare ansi i gyii fu kakéee ye fu kabwaare-kole mu sv, nii ee biti o kyula fu.

⁵ Nbiunbuu, sun asa ku kpee Gyopa ba naa tu onyin mu nii be tui mu ye Simon Pita mu ba.

⁶ O bu Simon mu nii o gye gbansaba mu aye nii, nii ki bu ki maa ɔpu mu."

⁷ Saaja mu nii Ibwaare kaboo mu i kyon mu, nii Koneliyo tui mu ayaafôle anyo ye mu anaakopu mu to ɔkulon mu nii ee waa kuto kumaa ee sa mu, nii o taa mu n-yii sa Ibwaare mu.

⁸ Nii o towe bamu kuto kumaa mu nii o wu nii o sun bamu Gyopa.

Pita wu ansi su kileekaapu

⁹ Lukaake mu Koneliyo nbœ ba maa tiri Gyopa mu Pita moç dii kpee abansuru* sunsu o naa kole kabwaare-kole kakyuwape manja.

¹⁰ Akun a kitaa mu, nii ee biti kuto ku o gyii. Saaja mu nii beeë waa agyito mu, nii o nyé ansi su kileekaapu.

¹¹ O wu sunsu maa bugi nii o wu kuto ku, maa li sunsu feeë kitaa lala ku kpilige ku ba kase. Ki maa kumu anobi ana.

¹² Kitaa mu su mu, o wu atobwaaya kumaa ye nbwiibi ye atobwaaya mu nii beeë kpi i to su kpini.

¹³ Nii o nu obvle ku maa towe mu ye, "Pita! Kusu moç ke fu gyii."

¹⁴ Nii Pita towe ye, "ᶮonyiripre ayee, n man pita gyii fale ineesi ato abees imu nii i gye ane Gyiwu abi ikisii."

¹⁵ Nii obvle mu bila towe mu ye, "Man bila tui kuto mu nii Ibwaare longo kumu mu, ye ineesi kuto."

¹⁶ Inimu i waa kanin ilu isa, nii i taa kutaa mu ye ato mu bwii kyon sunsu.

¹⁷ Saaja mu nii Pita san ee fe imu nfeere mu, nii asa mu nii Koneliyo sun mu ba bu Simon kikpaara mu, nii ba ba yile kumu kewusuno.

¹⁸ Nii ba tui ɔku taase mu ye, "ᶮonyin ku bu nfu nii be tui mu ye Simon Pita?"

¹⁹ Saaja mu nii Pita san ee fe mu kileekaapu mu nfeere mu, nii Ibwaare Kayaayu towe mu ye, "Anyin asa aku bee biti fu.

²⁰ Imu su kpilige kpee bamu ase, man kan kina katun kumaa mu nii faa bamu fen biti fan kpee, lii feeë me i sun bamu fu ase."

²¹ Nii Pita kpilige ba kase to nii o towe anyin mu ye, "Me i gye omu nii fen biti mu. Minne i waa?"

²² Nii anyin mu ba lee kono ye "Anaakopu Ḷobilisa mu nii beeë tui mu ye

* **10:9 10:9** Saaja mu didaa mu, fale nii Gyiwu abi bamu abansuru duu.

Koneliyo mu i sun ane. O gye oso mu nii mu ikpa i kyiigi nii o sile lbwaare, nii Gyiwi abi kpini be sa mu beere. Ibwaare kaboo mu i towe mu ye o tu fu ba mu kikpaara su, ke o nu koto mu nii fu su sa mu."

²³ Nu Pita taa anyin mu loo kikpaara mu su, nii o koole bamu, kitaa bamu kifo.

Pita maa Koneliyo

Lukaake mu, nii Pita maa Yesu abulapu aku mu nii ba lu Gyopa mu ba buu bamu.

²⁴ Imu lukaake nii ba fuu Kasariya. Yege Koneliyo maa mu kuyru ana ye mu kyemine ana ba sare bee gyoo mu.

²⁵ Pita maa biti o loo kikpaara mu su mu, nii Koneliyo gyanja mu, nii o muuja o sun mu.

²⁶ Amaa Pita kitaa mu kibaa to nii o towe mu ye "Kusu yle! Ngbaa me n dan n gye nyumisa nun fee fo fale!"

²⁷ Sanja mu nii maa Pita bee waa kiligyma bee loo kikpaara mu su mu, o naa tu asa ba maa sare ba te.

²⁸ Nu Pita towe bamu ye, "Fane gbaa-gbaa fane fan dan fen nyi fee naafco i man de okpa fee Gyiwi nyumisa maa buuga omu nii o mee sun lbwaare abee o boo mu su. Amaa lbwaare kaaru me fee n man towe oku ye o man du kyirekyire.

²⁹ Imu su fan maa sun tu me mu n man kina, kanin su fan towe me koto mu su nii fan tu me."

³⁰ Nu Koneliyo lee kono ye, "Ndaga nke nna nimu n maa kule kabwaare-kule kerefi asa kakyuwape sanja mu. Opula to nii n wu onyin ku maa bun kaale fufuli ba yle mi ansi to."

³¹ Nu o towe me ye, "Koneliyo lbwaare nu fu kabwaare-kule, nii o wu fu kakess mu nii fu kese atiripu mu.

³² Imu su sun asa kipee Gyopa ke ba naa tu onyin mu nii bee tu mu ye Simon Pita mu, nii o gye ofo o bu Simon mu nii o gye gbansaba nii mu kikpaara bu mata opu mu.

³³ Imu su nii n sun tu fu bilen, nii i buron fee fu maa ba. Nbiunbu an gyanje lbwaare ansi to an nu fu ase asin mu nii Onyirup taa sa fu ye fu ba towe ane mu."

Pita abwaaresin katowe

³⁴ Nu Pita towe ye, "Nbiunbu bire n bi fee i gye kesintin lbwaare mese kui nyumisa ansi to pooyi nii ee waa koto ku.

³⁵ Ibwaare i koole okumaa mu nii o bu ndendemande o sile mu, nii ee waa imu nii i dagaa mu.

³⁶ Fane gbaa-gbaa fan nu asin mu nii lbwaare taa biya Gyiwi abi nii o bala Yesu Krisito mu nii o gye dulinyaa to ato kpini Onyirup su taa kayu yuuli asin danbirasa sa bamu.

³⁷ Nu fan nyi asin kpars mu nii i waa Gyiwi osuwule su nii i piili lu Galile mu. I waa sanja mu nii Gyon towe lbwaare kekyugyee asin mu kamaa.

³⁸ Fan nu Yesu Kanasareti-nyin mu asin, kanan mu nii lbwaare taa mu Kayaayu Kyirekyire ye olon bola mu to mu. Lu fee lbwaare tii mu su, nii katin kumaa mu nii o kpeee mu ee waa adanbirasa yege ee kye okumaa mu nii Sitaane bo mu to.

³⁹ "Koto mu nii o waa Gyerusalem ye Isirayi kpini-kpini mu, ane asunpu nimu an gye imu kesintin agyipu. Ba da mu oyu okumaa su moco mu.

⁴⁰ Amaa nke nsa kamaa to mu lbwaare kyinji mu lu lewu to. Nu lbwaare yege nii o lee mu n-yii kaaru.

⁴¹ Man gye okumaa nimu nii o lee mu n-yii kaaru amoco ane mu nii lbwaare wola lee ye an baa an gye mu kesintin agyipu mu maa wu kyinji kamaa to mu ana mu a buga gyii nii an nu.

⁴² Nu Yesu sa ane kono ye a taa towe Abwaaresin mu sa Gyiwi kase su asa kpini. Ke a lee kesintin mu kaaru fee mu i gye asa kusa ye alewupu kpini otalepu.

⁴³ Ibwaare atowepu mu kpini ba towe mu asin mu kaaru to ye okumaa mu nii o koole mu gyii mu, lu mu kitu to su mu lbwaare ii biti o taa mu alibi kese mu."

Bamu nii ba man gye Gyiwi abi gbaa ba nye Kayaayu Kyirekyire mu

⁴⁴ Pita maa san ee towe mu, Kayaayu Kyirekyire mu ba loo bamu nii bee nu asin mu kpini to.

⁴⁵ I kyirikin Gyiwi akcole-gyipu mu nii ba buu Pita lu Gyopa ba mu gaa, fee lbwaare maa taa mu Kayaayu Kyirekyire mu sa bamu nii ba man gye Gyiwi abi.

⁴⁶ Lu fee ba nu ba maa towe ntowew pypwe yege bee yin lbwaare. Nu Pita taase ye,

⁴⁷ "Ba maa nye Kayaayu Kyirekyire fee kanan mu nii an nye fale mu, oku i taale tii okpa fee ba man gyee bamu lbwaare kekyugyee?"

⁴⁸ Nu Pita sa kono ye ba gyee bamu lbwaare kekyugyee lu Yesu Krisito kitu to. Nu ba kule Pita ye o kyuna bamu ase nke nya nku.

11

Pita Lee asin Kaaru Krisito asunpu bambam mu

¹ Krisito asunpu mu ye akcole-gyipu mu mu nii ba bu Gyudeya mu kpini ba nu ye bamu nii ba man gye Gyiwi abi mu gbaa ba koole abwaaresin mu.

² Imo su sanja mu nii Pita bwii kpee Gyerusalem mu, akoole-gyipu mu nii ba yile to sa iduu kitun mu

³ ba towe mu ye, "Fu loo bamu nii ba man tin iduu mu akpaara su nii faa bamu fan buga gyii."

⁴ Nu Pita lee kase kuto kumaa mu nii ki waa kukulun-kukulun sa bamu towe ye,

⁵ "Kakaaku n bu Gyopa kade to n kule kabwaare kule. Nu n nye ansi su kileekaapu wu susu maa bugi. Nu n wu koto ku maa lu susu fee kuitaa luska kilala, nii ba su kumu anobi ana mu to ba kase katun mu nii n bu.

⁶ N maa kui kumu to mu, n wu atobwaaya ye nbwiibi ye atobwaaya mu nii be kpri ito su.

⁷ Toto nii n nu obule ku maa towe me ye, 'Pita kusu moe ke fu gyii.'

⁸ "Nu n lee kono ye, 'Onyiripe ayee, fale ineesi ato abee imo nii i gye ane Gyiwu abi ii kisi i man puta loo me kono to.'

⁹ "Nu obule manja bila towe me ye man bila tu koto mu nii lbwaare lojo kumu kyirekyire mu ye ineesi kuto.

¹⁰ Inimu i waa kanin lliisa, nii i taa kitaa mu ye ato mu bwii kyon susu.

¹¹ "Sanja manja to anyin asa mu nii ba sun bamu lu Kasariya ba ba me ase mu, ba ba yile kkpaa mu nii n bu kumu su mu.

¹² Nu Kayaayu Kyirekyire mu towe me ye man kan gyii imcore, faa bamu fan kpee. Akoole-gyipu asiyi animu mu nii ba lu Gyopa mu i sun me kpee naa loo, onyin mu kkpaa mu.

¹³ O towe ane kanan mu nii o wu lbwaare kaboo maa ba yile mu obu to, nii o towe mu ye, 'Sun asa aku kpee Gyopa ba nna tu Simon mu nii bee tu mu ye Pita mu.

¹⁴ Ee biti o towe fane kanan mu nii faa fu kkpaa mu abi kpini fan nye kamolige.'

¹⁵ "N maa piili n towe bamu abwaaresin mu, Kayaayu Kyirekyire ba bamu to fees kanan mu nii o loo ane to npiili ase mu.

¹⁶ Toto nii n nyinji asin mu nii Onyiripe Yesu wola towe ye, 'Gyon taa nkpy nii gyee asa lbwaare kekyugyee. Amaa fane fane bire, lbwaars ii biti o taa mu Kayaayu Kyirekyire gyee fane.'

¹⁷ Imo su fee nii lbwaare sa bamu kakess kulan mu nii o sa ane sanja mu nii an kcole Onyiripe Yesu gyii mu, me i gye animu ke n taale tii lbwaare okpa?"

¹⁸ Krisito abuupu mu maa nu kanin mu, ba man bila taale towe sehn, nii ba yin lbwaare. Nu ba towe ye lbwaare sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu gbaa okpa fee ba yeges alibi kiuwa ke ba nye nkpa.

Krisito abi kubu mu nii ki
bu Antiyoki, Siriya
osuwule su

¹⁹ Sanja mu nii ba twu abuu moe Sitefen mu, kanyanla ki ba Yesu akoole-gyipu mu su, nii aku ba yaase to loo Fonesiya ye Sipuru ye Antiyoki kase su yeges bee towe Yesu asin mu bee sa Gyiwu abi nkwo.

²⁰ Yesu akoole-gyipu aku mu nii ba lu Sipuru ye Siren ba Antiyoki mu, ba towe asin danbirasa lu Yesu Krisito su sa Giriki abi gbaa.

²¹ Onyiripe kubaa kumaa gyan bamu su su mu, asa damante ba kcole mu gyii nii ba be buu Onyiripe mu.

²² Krisito abi kubu mu nii ba bu Gyerusalem mu ba maa nu kanin asin nimmu mu, nii ba sun Banabasi kpee Antiyoki.

²³ Maa naa fuu toto mu, nii o wu kanan mu nii lbwaare bwaala bamu mu, mu ansi i gyii nii o waa bamu aniya to ye ba nye koko kulan Onyiripe kikcole-gyii mu to.

²⁴ Banabasi kyina o gye nyumisa danbirasa nii o su kikcole-gyii kikyo nii Kayaayu Kyirekyire bola mu to lu kanin su asa damante ba ba kcole Onyiripe mu gyii.

²⁵ Toto nii Banabasi kpee Tasusi kade to o naa biti Soohi.

²⁶ Maa naa wu mu mu, o bwiyyaa mu ba Antiyoki. Nu maa mu kpini ba sii Yesu abuulapu mu ase kesu laalaamuu yeges be kaapu asa damante. Antiyoki toto nii ba piili kase bee tu Yesu abuulapu mu ye Krisito abi.

²⁷ Kanin sanja manja to mu lbwaare atewero aku ba lu Gyerusalem kpee Antiyoki.

²⁸ Bamu to oku mu nii bee tu ye Agabu mu, kusu yile lu Kayaayu Kyirekyire oln to su towe yila ye, akon lala a biti a te Roma Isuwule kpini su. (Kanin sanja manja mu nii Kuludi gye Roma Owura lala mu.)

²⁹ Kanin su Yesu abuulapu mu nii ba bu Antiyoki mu, ba taa nfere fee okumaa nimmu o taa kikyeto mu nii ee taale nye, ke ba taa naa sa Yesu abuulapu mu nii ba bu Gyudeya mu.

³⁰ Nu ba taa bamu nkyeto mu sa Banabasi maa Soohi ye ba taa naa sa Krisito abuulapu abilisa mu nii ba bu Gyerusalem mu.

12

Ba nyanla Krisito abi kubu

¹ Sanja manja to nii Owura Herodi yeges nii ba naa kitaa Krisito abuulapu aku, nii ee biti fee o nyanla bamu.

² O yeges nii ba tin Gyon mu-daa Gyemisi kumu.

³ Maa wu fee imu nii o waa mu maa pire Gyiwu abi mu, o kyaga su naa kitaa Pita gbaa. Inimu kpini i waa sanja mu nii bee gyii Kesu kono kolonjo bodobodo mu nii ki man su kife tinsa mu.

⁴ Maa kitaa mu mu, o taa mu tii obu nii o taa mu naa waa anaakopu mu nii ba yile ana ntun naa mu abaa to ye be kii obu tiisa mu su. Herodi waa mu nfeere fee, nii ba kan gyii Kanyanje nbuno Kesu kono kolonjo kyun lowne mu, ee biti o lee Pita ifuli ke ba gyii mu asin.

⁵ Imu su Pita san o tii obu, amaa Krisito abi kubu mu ba payi kinsi bee kule kabwaare-kule be sa mu.

Ibwaare kaboo ba lee Pita li obu tiisa mu to

⁶ Imu kagyanbwé pooyi kayi ki ke, ke Owura Herodi lee mu o be gyii mu asin mu, ba da mu igbee yegé o de anaakopu anyo nsana yegé anaakopu akú ba bila ba yile kebuno.

⁷ Opula manja to nii Ibwaare kaboo ba obu tiisa mu to nii i njmaje to, nii o da Pita kyiñi, nii o towe mu ye, "Kusu yile bilen." Nii agbeeleebi mu nii ba taa da mu igbee mu i sanje i lii tiye.

⁸ Nii kaboo mu towe mu ye, "Bun fu ato ke fu waa asibita, ke fu bun fu balumaasu ke fu buu me."

⁹ Nii Pita buu kaboo mu lii abu tiisa mu to, amaa Pita man nyi fee koto mu nii kaboo mu i waa mu gye kesintin. I waa mu nii fee i gye ansi su kileekaapu nii.

¹⁰ Ba kyun nbuno akusuppo gyankpaasa kinyosapu mu su naa fuu kebuno mu nii ba taa abilito waa mu, nii lii kimbo to taa kpee kade mu to mu. Ba maa fuu tuo mu nii kebuno mu gbaa-gbaa tigi nii ba lii. Ba maa nate okpa mu su kpee ansi to gberere mu, nii Ibwaare kaboo mu ki nyaa mu ansi su.

¹¹ Tuo nii i njmaje Pita su nii o towe ye, "I gye kesintin nii fee Ibwaare sun mu kaboo ye o ba koole me lii Owura Herodi abaa to ye kanan mu nii Gyiwu abi ba da njmina ye ba waa me mu."

¹² Maa fe inumu kpini nfeere mu o kpee Maki Gyon mu-nyi Meeri kikpaara su, opula mu nii asa kuko, ba gyane bee kule kabwaare-kule mu.

¹³ Nii Pita da kewusuno ɔrunu, nii kibite mu nii bee tui mu ye Roda mu ba sunja kii omu nii ee daa.

¹⁴ Kebite mu maa bii ye i gye Pita obule mu, i maa waa mu okon gaa su o man tigi ɔrunu mu. Nii o sile naa towe bamu ye Pita i yile kewusuno.

¹⁵ Roda maa towe kanin mu, nii ba taase mu ye, "Fu lo ibon nii?" Maa dan san o yile su ee towe ye i gye kesintin mu, nii ba

ye, "Fale i gye Ibwaare kaboo mu nii ee kii Pita su nii."

¹⁶ Amaa Pita dan san o yile kewusuno ee daa ɔrunu mu. Ba maa tigi ɔrunu mu, ba wu Pita, nii i waa bamu kuyan.

¹⁷ Nii Pita nyee bamu kuba ye ba bun bamu nno su. Nii o towe bamu kanan mu nii Onyiripe lee mu lii obu tiisa mu to mu. Nii o ye, "Fan naa towe sa Gyon maa akoole-gyipu mu nii ba san mu, koto mu nii ki waa." Pita maa towe lowne mu, nii o lii bamu ase kpee katinku.

¹⁸ Imu nyenyenfuu mu, nfeere i kitaa anaakopu mu, lii fee ba man nyi koto mu nii ki waa Pita.

¹⁹ Owura Herodi sa kono ye ba naa biti Pita ba. Amaa ba biti mu kpine nii ba man wu mu. Imu su Owura mu taase bamu kono to asin kpine, nii o sa kono ye ba mao bamu kpini. Nii Owura Herodi lii Gyudeya kpee Kasariya naa kyuna tuo gyii nke gberere.

Herodi kelewu

²⁰ Owura Herodi nyee agbu lii Tayi ye Sidon abi su. Nii ba waa kono koton sun kpee Herodi ase. Ba bolla Owura Herodi kiyaafole biltisa mu nii bee tui mu ye Bilasitu mu su, sun imata Herodi ase lii fee mu osuwule su nii bee nyee bamu agyito bee lii.

²¹ Kake mu nii ba yila maa fuu mu, Owura Herodi bun mu awura to naa kyina mu kuwura-gya su, nii o lee asin mu towe sa bamu.

²² Nii asa mu ba kuusi nii ba gyaabii mu ye, "Inimu bire i man gye nyimisa obule nii, amaa Ibwaare ku obule nii.

²³ Li fee Owura Herodi maa man taa kanin bonyaa sa Ibwaare mu. Opula manja to nii Ibwaare kaboo yegé nii kilo ki da mu, nii oto to asunswee ba we mu mo.

²⁴ "Amaa abwaaresin mu i dan san i kyaga su i yelige i tii su i kpee ansi to."

²⁵ Sanja mu nii Banabasi maa Soco ba lowne bamu kusun mu, ba lii Gyerusalem bwii kpee Antiyoki, nii ba taa Gyon mu nii ba bila bee tui mu ye Maki mu tii bamu n-yyi su.

13

Kayaayu Kyirekyire mu sun Banabasi maa Soco

¹ Kanin sanja manja mu Krisito abi kubu mu nii ki bu Antiyoki mu, Ibwaare atowepu ye akaapuru akú ba bu tuo. Nii bamu i gye Banabasi, ye Simeyon mu nii bee tui mu ye Nigya, ye Lusiyu mu nii o lii Siren, ye Soco maa Maniya mu nii ba bila maa Herodi buga mu.

² Ba maa kyaga su bee sun Ibwaare nii bee njmina kono mu, Kayaayu Kyirekyire

mu ba towe bamu ye, "Fan lee Banabasi maa Soohl ke ba naa waa kusun mu nu n tu bamu ye ba ba waa mu."

³ Nu ba bwii njmina kono kule kabwaare-kule taa bamu abaa gyaga bamu su sa bamu okpa.

Banabasi maa Soohl ba kpee Sipuru

⁴ Nu Kayaayu Kyirekyire manja i kaapu bamu, nu o gyankpaa bamu, nu ba lu tuto kpee Selusiya, nu ba bola nkyu su kpee Sipuru kifintin su.

⁵ Ba maa fuu Salami mu ba towe abwaaresin mu Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanjeckpa, nu Gyon Maki gbaa kye bamu to.

⁶ Imu kamaa ba nate kyaabco kifintin mu su kpini naa fuu Pafosi. Tutu nu ba tu Kagiyiwu-nyun ku mu nu bee tu mu ye Baa-Yesu. O su nbwui libi ee waa adangana nu o waa mu n-yu fee Ibwaare otowepu.

⁷ Kifintin mu su owura mu nu bee tu ye Segusi Polusi kyina o gye Baa Yesu mu kyemine nu. Owura mu su kanyaasun gaa. O sun tu Banabasia maa Pooch, lu fee ee biti o nu abwaaresin lu bamu ase.

⁸ Amaa nbwui libi wuya Baa-Yesu, nu mu Giriki katowe to i gye Elimasi mu, mee biti fee owura mu o nu ke o koole gyi.

⁹ Nu Soohl mu nu be bila bee tu mu Pooch, nu Kayaayu Kyirekyire mu bola mu to mu, ku Elimasi kyiim nu o towe mu ye,

¹⁰ "Fu gye Sitaane obii nun nu fu gye odun sa kesintin kpini. Fu naa alibi okpa su fu pina asa, nu fii biti fu bilini Onyiripe asin mu ye i man waa kesintin.

¹¹ Ku, Ibwaare lee mu kubaa fu su. Fii biti fu bilini gyaaatanapu ke fo man bila wu kyowee naa fuu sanja ku." Opula manja to nu i waa mu ansi su kitentenbiri. Nu o sii ee kyaabco ee biti omu nu o kitaa mu kubaa to kaapu mu okpa.

¹² Owura mu maa wu kuto mu nu ki waa mu, ye abwaaresin kikaapu mu, i waa mu kuyan nu o koole Onyiripe asin mu gyi.

Pooch maa Banabasi abwaaresin katowe

Antyoki kade to

¹³ Pooch maa mu kubuu ba lu Pafosi bola nkyu su ba Pega kade mu nu ki bu Panfiliya osuwule su mu. Tutu nu ba maa Gyon Maki ba barige abaa nu Gyon bwii kpee Gyerusalem.

¹⁴ Amaa Banabasi maa Pooch ba lu Pega kpee Antyoki mu nu ki bu Pisidiya osuwule su mu. Kake fuutesa ake mu, ba kpee Gyiwu abi kabwaare kule ogyanjeckpa to naa kyuna.

¹⁵ Asa mu oku maa kale lu Mosesi nbara iwoole ye Ibwaare atowepu iwoole lwoe mu, tutu alulonpu ba taa tuu Pooch maa

Banabasi ansi to ye, "Ane burisa ana, nu fan su asin towe waa asa mu, fan towe ane."

¹⁶ Nu Pooch kusu yile nu o kusaa mu kubaa nu o towe ye, "Giywu abi ye fane mu nu fan man gye Gyiwu abi, nu fen sun Ibwaare mu, fan nu me ase.

¹⁷ Ane Gyiwu abi ane Ibwaare mu, lee ane naana ana nu o sa bamu kanye sanja mu nu ba bu Egyipiti osuwule su, nu o taa mu elon lee bamu lu osuwule manja to.

¹⁸ Nu Ibwaare ku bamu su nsu adina sanja mu nu ba bu ofuli su mu.

¹⁹ Isuwule isuno mu nu i bu Kena kase su mu, Ibwaare gya bamu lu tutu, nu o taa kase mu sa Isirayi abi nu ki bilini bamu kapatkiye.

²⁰ Imu kpini i waa nsu alifa ana ye adunuun.

"Kamaa mu, nu Ibwaare sa bamu atalapu naa fuu Ibwaare otowepu Samuweli su.

²¹ Nu Isirayi abi ba towe Ibwaare ye o lee owura sa bamu. Nu o lee Kiisi mu-bii Soohl mu nu o lu Bengyamin kanaan to, nu o gyi kuwura nsu adina.

²² Ibwaare maa kusaa Soohl mu, nu o taa Dawidi yii Isirayi kuwura. Nu Ibwaare ye, 'N wu Dawidi. Gyeese mu-bii mu nu me kokolo ki biti, nu mu ii biti o waa me kokolo biti.'

²³ "Dawidi kanaan to nu Gyiwu abi Omoligepu Yesu mu lu fee kanan mu nu Ibwaare wula da mu kokolo su towe mu.

²⁴ Poyi Omoligepu Yesu o ba mu, Gyon wula gyankpaa ba towe Gyiwu abi ye ba yegene alibi kiwaa, ke ba nyee Ibwaare kekyugyee.

²⁵ Sanja mu nu Gyon ii biti o lwoe mu kusun mu, nu o taase, 'Fen nyi fee me i gye Omoligepu mu? N man gye me i gye Omoligepu mu, mee mu o bu me kamaa ee ba. N man dagaa fee n sanje mu asibita gbaa.'

²⁶ "Me tomaa ana Abraham anaana abi ye fane mu nu fan man gye Gyiwu abi nu fen sun Ibwaare mu, ane su nu Ibwaare sa kamolige asin mu.

²⁷ Nu Gyerusalem abi ye bamu abilisa kpini ba man bu fee Yesu i gye Omoligepu mu. Yegene bee nu mu asin mu lu Ibwaare atowepu osuwule to mu kake fuutesa kumaa, amaa ba man nu kase. Ba bun mu kwpwe nu i yegene asin mu nu Ibwaare atowepu mu ba wula towe yila mu i ba to.

²⁸ Yegene ba man taale wu mu alibi mu nu i waa nu o dagaa lewu, nu ba yegene nu Obilisa Paleti mooy mu.

²⁹ Ba maa waa imu nu Ibwaare atowepu ba wula kyvroc yila lu mu su lwoe mu, ba kpligaa mu lu oyu laasa mu su naa waa kakyen to.

³⁰ Amaa Ibwaare kyiñi mu lü lewu to ba nkpa to.

³¹ Nü nke gaalaagaa mu to mu, o læs mu n-yü kaapu bamu nü maa bamu ba daa bëe nate lü Galile bee kpee Gyerusalem mu. Bamu i gye mu kuwu kyiñi kesintin agyipu bëe sa Gyiwu abi.

³² Nü an towé fale asin danbirasa mu nü Ibwaare da mu kokoło su sa ane naana ana mu sa fane.

³³ Kanın asin manja nü Ibwaare yegë nü i ba to sa ane, mu nü an gye bamu-bii ana mu, kpalí fee Ibwaare kyiñi Yesu lü lewu to su. Fee kanan mu nü ba kyurco waa Dawidi olvn nyosapu mu to ye,
'Ndaga n læs kaapu fee
fu i gye mi-bii.'

³⁴ Kikyini mu nü Ibwaare kyiñi Yesu lü kelewu to mu, nü o mee ye o gyoo kakaaku ki mu, Ibwaare towé imu asin gbaa ye,
'N biti n waa fane kusee sa fane ato kyirekyire fes kanan mu nü i da me kokoło su towé Dawidi mu'.

³⁵ Nü Dawidi towé Ibwaare ye,
'Fu mee yegë ke fu ɔkyirekyirepu mu o gyoo nyita'.

³⁶ 'Asin nüm man gye Dawidi asin, lü fee o nate Ibwaare kebiti su, mu sanja mu nü o kyina, nü o wu, nü ba pula mu naa tii mu naana ana su nü mu n-yü i gyoo.

³⁷ Amaa ɔmu nü Ibwaare kyiñi mu lü lewu to mu bire man gyoo.

³⁸ "Kanan su me birisa ana Gyiwu abi, lü Yesu kitü to su nü an towé alibi kutaa kees asin an sa fane fale.

³⁹ Nü oku man bu to o taale gyii lü Mosesi nbara mu kpini su, amaa okumaa mu nü o koole Yesu gyii bire, ee biti o gyii lu.

⁴⁰ Imu su fan kui su danbirasa ke asin mu nü Ibwaare atowepu ba towé yila mu, i man ba fane su. Asin mu i gye ye,

⁴¹ 'Fane ahin-sin wuya ana,
ii biti i waa fane kiyun fee kanan mu
nii n biti n mœ fane.

Lü fee fane sanja nüm to n biti n waa kuto
ku

nii oku kan ba towé gbaa, fan mee ye
fan koole mu gyii'."

⁴² Poołi maa Banabasi ba maa lü Gyiwu abi kabwaare-kule ɔgyanekpa to mu, nü asa mu ba towé bamu ye ba bila bwii ba kake fuutesa ake, ke ba ba towé bamu asin nüm tii su.

⁴³ Sanja mu nü asa mu ba lü ɔgyanekpa nü ba yaase to mu, Gyiwu abi mu gaalaagaa, ye bamu nü ba man gye Gyiwu abi, nü ba kyeege bamu nfëere ba Gyiwu abi kabwaare-sunkpa to mu, ba buu Poołi maa Banabasi. Nü ba waa asa mu olvn to towé bamu ye ba kyina Ibwaare kabwaala mu to.

⁴⁴ Nü kake fuutesa pupwe mu maa fuu mu, kade mu to asa kibaafun mu nü ba kpee mu i kyoo gaa nü ba naa gyane ba nu abwaaresin.

⁴⁵ Amaa Gyiwu abilisa ba maa wu asa damante ba maa nu Banabasi maa Poołi abwaaresin mu, ba nye bamu kayu basa yegë bee towé nbusaa asin bee nyita asin mu nü bee towé mu.

⁴⁶ Poołi maa Banabasi ba yile künyn to towé bamu ye, "Fane Gyiwu abi nü i dagaa fee a maa gyankpaa towé abwaaresin sa poyi. Amaa fan maa man koole imu gyii nü fan kui fane n-yü fee fan man dagaa sa nkpa kakpaa mu, an biti a taa asin mu naa sa bamu nü ba man gye Gyiwu abi.

⁴⁷ Imu nü ɔnyiripe Ibwaare mu sa kono towé ye,
'N taa fane waa bamu nü ba man gye Gyiwu abi mu fitla.

Ke fan taa kamolige mu naa sa asa dulinyaa katün kümäa'.

⁴⁸ "Nü bamu nü ba man gye Gyiwu abi mu ba maa nu fale mu, i waa bamu ɔkon gaa, nü ba taa bonyaa sa Ibwaare asin mu. Nü bamu nü Ibwaare lee bamu fee ba ba nye nkpa kakpaa mu ba koole gyii."

⁴⁹ Imu su Ibwaare asin mu i yelige kanun ɔswuwle manja su kpini.

⁵⁰ Nü Gyiwu abi ba fun waa akyu mu nü ba sile Ibwaare nü ba su beeres, ye anyun mu nü ba gye Antiyoki kade mu to agyankpaapu. Nü bamu kpini ba kusu yile Poołi maa Banabasi su bee nyanla bamu, nü ba gya bamu lü kanın ofuli manja su.

⁵¹ Nü Poołi maa Banabasi ba kripkpaam mu ayaa 1se, nü ba waa bamu ahee. Nü ba lü tuo kpee Ikoniyum kade mu to.

⁵² Yesu abülápü mu nü ba bu Antiyoki tuo mu kpini ba nye kensi-gyii gaa. Nü Kayaayu Kyirekyire mu bôla bamu.

14

Poołi maa Banabasi ba
waa asin kyinkyinsa
Ikoniyum kade to

¹ Fee kanan mu nü Poołi maa Banabasi ba wola bee waa mu, ba kpee Ikoniyum Gyiwu abi kabwaare-kule ɔgyanekpa. Nü ba towé abwaaresin mu, nü i yegë nü Gyiwu abi ye bamu nü ba man gye Gyiwu abi mu gaalaagaa ba koole gyii.

² Amaa Gyiwu abi mu nü ba man koole asin mu gyii mu, ba fun waa bamu nü ba man gye Gyiwu abi mu, nyita bamu nfëere nü ba nye nfëere libi lü Poołi maa Banabasi su.

³ Poołi maa Banabasi ba gyii nke gberes tuo. Ba yile künyn to bee towé ɔnyiripe mu kabwaala asin. Nü ngbaa mu yile

bamu kamaa nii ba waa asin kyinkyinsa ye tsunkaalaa.

⁴ Nu i yegē nii kade mu to asa mu ba barige to ntūn nnyo, aku ba buu Gyiwu abi nii aku mao ba buu Yesu asunpu mu.

⁵ Sanja maŋa mu, bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu akul ye Gyiwu abi, taa tii bamu agyankpaapu su mu ba waa kono kulan fee ba tooroo bamu ke ba tuu bamu abuu mao.

⁶ Amaa Pooh maa Banabasi ba maa buu bamu nfēere mu, nii ba sile kpee Lisitira ye Debe nde ye nde-bii mu nii i bu Likoniya ɔsuwule su kpini.

⁷ Tuto nii ba kyaga su towe asin danbirasa mu.

Boobi ku nyé alanfiya

⁸ ɔnyin ku te Lisitira tuto nii ba kuvuge mu ayaa ye abaa wusa wuya ana, nii o man nate kakaaku.

⁹ O te tuto ee nu Pooh maa towe. Nu Pooh ku mu kyimm wu fee ɔnyin mu su kikcole-gyii, nii o taale nyé alanfiya.

¹⁰ Nu Pooh pounte ye, "Kusu yile fu ayaa su." Tuto nii ɔnyin mu fugi yile mu ayaa su nii o pilii o naa.

¹¹ Sakyo mu maa wu kuto mu nii Pooh waa mu, ba kuusi Likoniya katowe to ye, "Ane idakpa mu ba biliŋi asa ba ane ase."

¹² Nu ba sa Banabasi kitu ye Sewu, nu ba sa Pooh gbaa kitu ye Hemesi lu fee mu i gye asin mu ɔtowepu.

¹³ Nu ɔdakpa Sewu oseeupu obu yile kade mu ikaa su. Nu kimbo oseeupu taa inaa-nyin ye ntutule ba kade mu kewusuno, lu fee maa sakyo mu bee biti ba waa kolongo sa Krisito asunpu mu.

¹⁴ Amaa ba maa nu kanin mu, ba kitaa bamu ato bunsu kyate sile loo sakyo mu to, bee kuusi ye,

¹⁵ "Anyin, miné nii fen waa fale? Ane gbaa ane an gye asa nun fee fane fale. An su asin danbirasa mu an biya fane nun. An towe fane ye fan lee fane n-yii lu ato gyaga su, ke fan bwii ba lbwaare mu nii o te nkpa kakpaa to mu ase. Mu i tuu svusu ye kase ye ɔru ye ato mu nii i bu imu kpini to mu.

¹⁶ Didaa mu, lbwaare lee mu ansi yegē nii dulinyaa to asa kpini ba nate waa bamu gbaa-gbaa bamu nkolo biti.

¹⁷ Amaa lbwaare waa adanbirasa kaapu asa fee maa bu to, fee maa sa bulayi nii ato duusa a waa sanja kyeekeye to. Nu ee sa fane agyito kikyo nii ee yegē fane ansi i gyii."

¹⁸ Halu ba maa towe inimoo kamaa gbaa mu, i waa ɔlən pooyi nii ba taale gya sakyo mu ye ba man waa kolongo mu.

¹⁹ Tuto mu Gyiwu abi mu nii ba lu Antiyoki ye Ikoniyum mu ba ba towe kyeege sakyo mu nfēere. Nu ba tuu Pooh

abuu waa nfēere fee o wu nii, nii ba kpui mu lu kade mu to.

²⁰ Amaa sanja mu nii akcole-gyipu mu ba ba kyaaboo Pooh mu, o kusun nii o bwii kpee kade mu to. Imu lukaake mu Pooh maa Banabasi ba lu tutu kpee Debe.

Banabasi maa Pooh

kibwi kpee Antiyoki,

Siriya ɔsuwule su

²¹ Nu ba towe asin danbirasa mu Debe kade to, nii i yegē asa kikyo ba be buu Yesu. Nu ba bwii kpee Lisitira ye Ikoniyum nde ye Antiyoki mu nii ki bu Pisidiya ɔsuwule su mu.

²² Ba towe waa Yesu abulapu mu, waa bamu olon to fee ba yile kikcole-gyii to, nii o bila towe ye, pooyi ke ba nyé lbwaare kuwura-gyii mu to loo mu, i dagaa ba maa gyii awurufo.

²³ Krisito abi kubu kumaa to mu, ba lee abulisa sa bamu. Nu ba ɔmina kono kule kabwaare kule taa bamu waa ɔnyirupre mu nii ba kcole mu gyii mu abaa to.

²⁴ Imu kamaa to mu, ba bola lu Pisidiya ɔsuwule su taa ba fuu Panfiliya ɔsuwule su.

²⁵ Nu ba towe asin danbirasa mu Pega kade to kyaga su kpee Ataliya kade to.

²⁶ Ba lu Ataliya bola nkyu su kpee Antiyoki mu nii ki bu Siriya. Antiyoki tuto nii Krisito abi kubu mu ba wula kule kabwaare-kule taa bamu waa lbwaare kubaa to, fee o bwaala bamu ke ba taale waa kusun mu nii ba waa lówe fale.

²⁷ Sanja mu nii ba fuu Antiyoki mu, ba tuu Krisito abi kubu mu ba sare katun kulan. Nu ba towe bamu kuto mu nii lbwaare bola bamu su waa, ye kanan mu nii o bugi okpa sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi, nii ba kcole Yesu asin danbirasa mu gyii mu.

²⁸ Nu Pooh maa Banabasi ba kyina Yesu abulapu mu ase kyeege.

15

Krisito akcole-gyipu ye

Mosesi nbara mu kibuu

¹ Amaa asa aku ba lu Gyudeya ba Antiyoki, nii ba ba bee kaapu akcole-gyipu mu ye, nii ba kan man tin bamu iduu fee kanan mu nii Mosesi nbara i kaapu mu, ba mee ye ba nyé kamolige.

² Nu inumu i yegē nii bute ye kamcole-gyii ki ba Pooh maa Banabasi ye asa mu nsana. Imu su ba lee Pooh maa Banabasi ye akcole-gyipu mu aku fee ba kpee Gyerusalem naa wu Krisito asunpu ye abulisa lu kamcole-gyii mu su.

³ Nu Krisito abi kubu mu ba lee bamu okpa. Ba maa kpee mu ba bola lu Fonesiya ye Samariya. Yegē bee towe bamu kanan mu nii bamu nii ba man gye Gyiwu abi

mu ba koole Krisito gyii mu. Nii i waa akooole-gyipu mu nii ba bu tuu mu okon.

⁴ Saaja mu nii ba fuu Gyerusalem mu, Krisito abi kubu ye Krisito asunpu ye kubu mu bamu abilisa mu ba waa bamu nsa-nsa. Nii Pooh maa Banabasi ba lee towe bamu kuto kummaa mu nii lbwaare bala bamu su waa mu.

⁵ Amaa Farasii kubu mu to akooole-gyipu mu aksu ba kusu yile to ye, "I dagaa fee bamu nii ba man gye Gyiwu abi, nii ba koole Krisito gyii mu, ba maa tije iduu fee kanan mu nii Mosesi nbara mu i kaapu to mu."

⁶ Kanin su Krisito asunpu mu ye abilisa mu ba gyaane ke ba taa imu nfere.

⁷ Ba maa kyuna asin mu su gyii abaa imcore kyeeerees mu, Pita kusu yile towe bamu ye, "Me daa ana ye mi-supu ana, fan nyi fee nsu nku to mu, lbwaare maa lee me lii fane to ye n towe asin danbirasa mu sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu ba nu ke ba koole gyii.

⁸ Nii lbwaare mu nii o nyi nyimisa kokolet to asin mu, waa nii i kaapu fee o koole bamu, fee o maa sa bamu Kayaayu Kyirekyire fee kanan mu nii o sa ane gbaa ane mu.

⁹ Nii lbwaare man su nbarigee to ye anaa bamu nsana to. Li feee, lii bamu kooole-gyii su o liojoo bamu nkolo to.

¹⁰ Imu su mune i waa nii fen biti fan tuu lbwaare to ki, nii fen taa isula budusa fen sula Yesu abuuropu mu nii ane ye ane naana ana gbaa an man taale sula?

¹¹ An koole gyii fee, lii ane-Nyiripe Yesu kabwaala mu su nii lbwaare mohige ane fee kanan mu nii bamu gbaa bamu ba nye mu."

¹² Nii asa mu nii ba sare tuu mu kpini ba laato bee nu Banabasi ye Pooh ba maa towe isinkaala ye asin kyiinkyinsa mu nii lbwaare boala bamu su waa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu to.

¹³ Ba maa towe lowe mu, Gyemisi kusu towe ye, "Me-daa ana ye mi-supu ana, fan nu me ase.

¹⁴ Simon Pita towe kanan mu nii lbwaare gyankpaa waa, nii o lee kaapu fee ee biti bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa, nii o lee bamu to aksu bilihi mu lee.

¹⁵ Imu su asin nimu ye lbwaare atowepu Asinkyan yilasa mu i waa kokulon.

¹⁶ Asin mu i gye fee lbwaare ye,
'Inumu kamaa n biti n bwii

ke n pooyi Dawidi kikpaara mu nii ki
lii tiye mu.

N biti n liojoo-liojoo imu ato nyitasa mu
ke n bwii kusaa kumu yile.

¹⁷ Ke asa mu nii ba san mu ye bamu nii ba
man gye Gyiwu abi,
nii me, Nyiripe lbwaare kitu

ki gyan bamu su mu, ke ba kii biti me.

¹⁸ Me, Nyiripe lbwaare mu nii n wula
lee inumu kaapu lii koo didaa mu, i
towe kanin.'

¹⁹ "Kanin su me asin mu nii n su n towe
i gye fee, an man nyan bamu nii ba man
gye Gyiwu abi nii ba kyeege ba lbwaare
ase mu.

²⁰ Amaa i daga a maa kyurco ɔwule naa
towe bamu ye, ba lee idakpa agyito kigyii
ye kagyu abee kanyin-bitii. Ke ba man gyii
atobwaaya mu nii ba man tin bamu amu
nu ba wu abee nkalan.

²¹ Nii koo didaa mu, ba wula bee
kaapu Mosesi nbara mu nde kumaa to,
nu bee kale imu Gyiwu abi kabwaare-kule
igyanekpa kake fuutesa kumaa."

*ɔwule naa sa akooole-gyipu
mu nii ba man gye*

Giywu abi mu

²² Tuu nii Krisito asunpu mu ye abilisa
mu ye Krisito abi kubu mu kpini ba towe
kyula ye, ba lee bamu to anyin aksu, ke ba
sun ba maa Pooh ye Banabasi ke ba kpe
Antiyoki. Nii ba lee Gyudasi mu nii bee tu
mu Basabasi ye Silasi. Bamu anyo ba gye
Krisito abi agyankpaapu mu aksu.

²³ Nii ba taa fale ɔwule nimu waa bamu
abaa to. Nii ba kyurco ɔwule mu fale.

²⁴ "I gye ane Krisito asunpu ye abilisa ye
Krisito abi mu kpini.

"An kyurco ɔwule nimu an sa fane mu
nii fan man gye Gyiwu abi mu.

"Nu fan koole Yesu gyii mu, nii fan bu
Antiyoki ye Siriya ye Sisiliya mu kpini.

"Ane fane burisa ana an fwaala fane.

²⁵ Imu su ane kpini a towe kyula fee a
lee asa aksu ke ba maa ane kyemine ana
Banabasi maa Pooh, an sun bamu ba fane
ase.

²⁶ Bamu i gye asa mu nii ba taga apu lii
Nyiripe Yesu Krisito kitu to su.

²⁷ Kanin su an bila sun Gyudasi maa
Silasi fane ase an tii su. Ke ba naa taa bamu
kono to towe asin mu nii an kyurco mu.

²⁸ Nu imu nii i buron sa ane ye Kayaayu
Kyirekyire mu i gye fee, a mee biti fee a taa
kasula budusa ku sula fane tii su, lii imu
nii an biti an towe fane fale.

²⁹ Imu i gye ye fan lee fane n-yii lii agyito
mu nii ba taa liojoo sa idakpa ye atobwaaya
nkalan ye atobwaaya mu nii ba man tin
bamu amu nii ba wu mu, ke fan bila lee
fane n-yii lii kagyu abee kanyin-bitii to. Ii
biti i waa odan sa fane fee fan maa lee fane
n-yii lii inumu to.

"An kala fane."

³⁰ Nii ba lee bamu, nii ba sun bamu okpa. Nii nbooo mu ba maa naa fuv Antiyoki mu, ba tu Krisito abi mu sare, nii ba lee ɔwule mu sa bamu.

³¹ Ba maa kale ɔwule mu, katowé waa nkyeto asin mu, i yegé nii bamu ansi i gyii.

³² Gyudasi maa Silasi mu nii ba gye Ibwaaare atowepu mu ba tówe waa Krisito abi kubu mu ɔlun to.

³³ Nii ba maa gyii nke nkó bamu ase mu, ba lee bamu okpa kayu yuuli to. Nii ba bwii naa fuv bamu nii ba sun bamu mu ase.

³⁴ (Amaa Silasi waa mu nféere fee o sii kyina tuto. Nii Gyudasi nkun bwii kpee Gyerusalem).

³⁵ Amaa Pool maa Banabasi ba sii Antiyoki. Nii ba maa asa gaalaagaa bée tówe bée kaapu ɔnyiripe asin mu.

Poɔli maa Banabasi ba barige abaa

³⁶ Imu kamaa to mu, Poɔli tówe Banabasi ye, "Yegé a bwii kpee naa boc Krisito abi mu nii ba bu nde-nde su mu, katin mu nii an wula tówe ɔnyiripe asin mu. Ke a kpee naa wu kanan mu nii ba du."

³⁷ Nii Banabasi ii biti fee o taa Gyon mu nii bée tu ye Maki mu o tii bamu su.

³⁸ Amaa Poɔli man kyula fee ba taa Maki buu bamu n-yii. Lii fee o lee mu n-yii liu bamu to sanja mu nii ba bu Panfiliya bée waa kusun mu, nii o liu bamu ase.

³⁹ Inmu i yegé nii bùte tyee Poɔli maa Banabasi nsana, nii ba barige to. Nii Banabasi taa Maki buu mu n-yii bola nkyu su kpee Sipuru.

⁴⁰ Amaa Poɔli bire taa Silasi tii mu n-yii su, nii Krisito abi mu ba kule ɔnyiripe fee o bwaala bamu, nii ba kyon.

⁴¹ Nii ba bòla liu Siriya ye Silisiya nii ba waa Krisito abi kubu-kubu mu ɔlun to.

16

Poɔli maa Silasi ba taa Timoti tii bamu kanate su

¹ Nii Poɔli maa Silasi ba ba Debe, nii ba liu tóto kpee Lisisira. Tóto maa nii ba wu Yesu obuupu ku mu nii bée tu mu ye Timoti. Nii mu-nyi gye Gyiwu obii mu nii o koole Krisito gyii, amaa mu-se bire gye Giriki obii nii.

² Krisito akooole-gyipu mu nii ba bu Lisisira ye Ikoniyum mu, ba tówe Timoti n-yii su asin danburasa.

³ Imu su Poɔli ii biti fee o taa Timoti buu mu n-yii kpee okpa. Nii Gyiwu abi mu nii ba bu tóto mu su mu, o tin Timoti oduu, lii fee bamu kpini be nyi fee Timoti mu-se maa gye Giriki obii nii.

⁴ Ba maa naa nde su mu, bée kaapu bamu konosa mu nii Krisito asunpu mu ye abilisa mu nii ba bu Gyerusalem ba sa bamu fee osa kumaa o buu imu.

⁵ Imu su Krisito abi ba nyé ɔlun kukoole-gyii to, yegé kake kumaa bée nyé akyo bee tii su.

*Poɔli kileekaapu li
ɔnyin ku maa tui mu
li Masedoniya ku su*

⁶ Nii Poɔli maa mu birisa ana ba bòla Firigiyia maa Galati ifili su kyón, lii fee Kayaayu Kyurekyire mu man sa bamu okpa fee ba tówe abwaaresin Asiya ɔswuwule su.

⁷ Sanja mu nii ba fuv Misiya ngyanje mu, ba kpan bamu n-yii fee ba faa loo Bitiniya, amaa Yesu Kayaayu mu man sa bamu okpa.

⁸ Imu su ba liu Misiya kpee Trowa kade to.

⁹ Imu kagyanbwé mu, Poɔli nyé ansi su kileekaapu. O wu Masedoniya ɔnyin ku maa yile ee kule mu ye, "Faa ba Masedoniya, ba kye ane to."

¹⁰ Sanja mu nii Poɔli wu ansi su kileekaapu mu, opula manja to nii an kúula ane n-yii an biti a kpee Masedoniya. Liu fee an koole kyula fee ɔnyiripe Ibwaaare i tu ane ye a naa tówe asin danburasa mu sa bamu.

*Lidiya i koole ɔnyiripe
gyii Filipi kade to*

¹¹ An liu Trowa kyina nkyu su yii su kpee Samotiri. Imu lukaake mu, nii an fuv Neyaponi.

¹² Nii an liu tóto kyaga su nate kpee Filipi mu nii ki gye Masedoniya kabaafon ku kade lala, nii tóto bu Roma abi kase. An gyii tóto nke nku.

¹³ Nii kaké fuvtesa ake mu an liu kade mu to kpee olukaa. An waa nféere fee an biti an wu kabwaare-kule opula. A maa wu kuku mu, an kyina piili an tówe an sa akyu nii mu nii ba gyane tóto mu.

¹⁴ Akyu nii mu nii bee nu asin mu bée tu bamu to oku ye Lidiya, nii o gye ataa kiriman-kyu ɔfepu nii o li Tatira kade lala to nii o sile Ibwaaare. Nii ɔnyiripe mu bugi mu kokolo to, nii o koole Poɔli asin mu gyii.

¹⁵ Sanja mu nii an gyee maa mu kikpaara su abi kpini Ibwaaare kekyugyee mu, o tu ane ba mu aye. Nii o tówe ane ye, "Nii fan kii me fee n koole ɔnyiripe mu gyii bire, fan ba kyina me kikpaara su." Nii o dan mata su halii an kyula naa kyina mu ase.

Ba tii Poɔli maa Silasi obu

¹⁶ Kakaako an maa kpee kabwaare-kule opula mu, an gyanje kinye kibite mu nii o su kabwii libi. Nii ee kpali ee wu asin mu

nii ii biti i ba, yege ee nyę afulee gaa ee sa mu wuya ana.

¹⁷ Nii kebii kyusa-bi numu buu anaa Poołi, yege ee kuusi ee towe ye, "Asa animu ba gye lbwaare lala mu nii o bu sasu mu ayaafole. Nii bee towe fane okpa mu nii fen biti fan bola su nyę kamolige."

¹⁸ O maa su ee towe asin nimu kake kumaa. Amaa kamaa to mu kibite mu asin mu i fii Poołi, nii o bilini towe kabwu libi mu ye, "N towe fu ye, li Yesu Krisito kitu to su mu, li mu to." Nii opula to nii kabwu libi mu li mu to.

¹⁹ Amaa sanja mu nii kebii kyusa-bi mu wuya ana, ba wu fee ba man bila ba su tamaa mu nii ba nyę afulee li mu su mu, imu su ba kitaal Poołi maa Silasi nii ba bunte bamu kpee asin ogiykpa alunpu mu ansi to.

²⁰ Nii ba taa bamu ba asin agyipu abilisa ase nii ba towe ye, "Anyin animu ba gye Gyiwu abi nin nii bee biti ba boyi ane kade,

²¹ yege bee kaapu ane ato pwpwe mu nii i man dagaa ane Roma abi fee a buu abee a waa."

²² Nii sakyo mu nyane to ba tii Poołi maa Silasi waa to, nii asin agyipu mu ba sa okpa fee ba bugi bamu ikaale mu ke ba tue bamu.

²³ Sanja mu nii ba tue bamu luewe mu, ba taa bamu naa tii obu. Nii ba sa omu nii ee kun obu mu su kono ye, o kui bamu su danburasa.

²⁴ Ba maa sa mu kono luewe mu, o taa bamu naa tii nsana to obu mu to, taa agbeeleebe i jmina bamu ayaa kyaga kigibilin.

Obu okunpu mu koole Onyiripe gyii

²⁵ Amaa kiyiridi nsana mu, Poołi maa Silasi bee kule kabwaare-kule yege bee bii ulan bee yin lbwaare, yege bamu nii ba tii obu mu gbaa bee nu bamu ase.

²⁶ Nii opula manja to nii kase ki gyingyen nii obu mu gyingyen naa li halu kumu kase. Nii sanja manja to obu mu iponu i tigi nu agbeeleebe mu nii ba taa jmina bamu okomaan mu i sane.

²⁷ Sanja mu nii obu tiipu okunpu kyiñi wu fee iponu mu i tigi mu o bunte deebi lee nii ee biti fee o moc mu n-yl, o nyi fee obu atiipu mu ba liu sile nii.

²⁸ Amaa Poołi punte mu su ye, "Man waa fu n-yl sehn, ane kpini a bu to."

²⁹ Nii okunpu mu biti fitila, sile taa kufuu ye kiyikya ba tue Poołi maa Silasi ayaa to.

³⁰ Nii o lee bamu ba kewu taase bamu ye, "Anyin, mine i dagaa n waa ke n nyę kamolige?"

³¹ Nii ba lee kono ye, "Koole Onyiripe Yesu gyii ke faa fu kikpaara su abi fan nyę kamolige."

³² Nii ba towe Onyiripe mu asin sa mu ye bamu nii ba bu mu kikpaara su kpini.

³³ Kanin kagyanbwae sanja manja to mu okunpu mu taa Poołi maa Silasi li naa nyęes bamu ilo. Nii kanin opula manja to nii ba gyee maa mu kikpaara su abi kpini lbwaare kekyugyee.

³⁴ Toto nii obu atiipu okunpu mu taa bamu kpee mu kikpaara su naa dija agyipu sa bamu. Nii maa mu kikpaara su abi kpini ansi i gyii li ba maa koole lbwaare gyii mu sv.

Ba yege Poołi maa Silasi liu obu tiisa mu to

³⁵ Amaa i maa ba jmaaje to mu, asin agyipu mu ba sun Apurusi ye ba naa towe okunpu mu ye, "O tigi anyin mu ke ba nate."

³⁶ Nii okunpu mu towe Poołi ye, "Asin agyipu mu ba sa kono ye, n tigi faa Silasi. Imu su fen taale nate kayu yuuli to."

³⁷ Amaa nii Poołi towe Apurusi mu ye, "Ba kitaal ane ba man gyii ane asin nii ba dayi ane sakyo to, yege an gye Roma abi nii ba kitaal ane tii. Nii bee biti ba lee ane li nfu asiri to? Ayee! Kanin su yege bamu gbaa-gbaa bamu ba ba lee ane."

³⁸ Nii Apurusi mu ba kpee naa towe asin agyipu mu. Nii ba maa nu fee Poołi maa Silasi ba gye Roma abi mu, kufuu ki kitaal bamu.

³⁹ Imu su asin agyipu mu ba ba kitaal bamu ayaa to. Nii ba lee bamu li obu tiisa mu to, kule bamu ye ba li kade mu to.

⁴⁰ Nii Poołi maa Silasi ba maa li obu tiisa mu to, ba kpee Lidiya kikpaara su. Toto nii ba naa tu Krisito abi mu, nii ba towe waa bamu. Nii ba lii toto kyvn.

17

Poołi towe abwaaresin Tosalonika

¹ Sanja mu nii Poołi maa Silasi ba bøla li Amfipoliye Apoloniye nde to mu, ba naa fuu Tesalonika kade to, katun mu nii Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanekpa bu mu.

² Fee kanan mu nii o wola ee waa mu, Poołi kpee ogyanekpa mu to. Nii o towe abwaaresin sa bamu nke fuutesa ake kanin illi isa.

³ Poołi lee kaapu to fee, "I dagaa fee Omu nii lbwaare Wula lee mu o gyii awurufo, ke o wu ke o bila kyiñi." Nii o towe bamu ye, "Yesu mu nii n towe fane mu asin fale i gye Omu nii lbwaare Wula lee mu."

⁴ Gyiwu abi mu akw ye Giriki abi mu nii ba sile lbwaare mu, ye akyi mu nii ba su beereekade mu to mu kpini ba koole Poołi

asın mu kyula ye i gye kesintin nii ba buu bamu.

⁵ Amaa Gyiwu abi mu nii ba san mu ba nye kayu basa. Nii ba kpee kigya to naa biti asa gyaga. Nii ba be tii bamu n-yyi su, nii ba piili bee waa ilawu kade mu to. Nii ba kpala kpee Yasin aye ba naa biti Pooch maa Silasi, ke ba kitaa bamu ba sakyo mu to.

⁶ Amaa ba maa man wu bamu mu, ba kitaa Yasin maa Yesu akooole-gyipu aka biya bamu kade mu abilisa ansi to. Nii ba kuusi ye, "Ba numu i gye bamu nii ba biliijaa dulinyaa bee bun mu, ba ba nfu.

⁷ Nii Yasin koole bamu waa mu kikpaara su. Bamu kpini ba foyi Owura lala Kasaro konosa nbara, nii ba towe ye Owura pupwe ku bu to nii bee tii mu ye Yesu."

⁸ Sakyo mu ye kade abilisa mu ba maa nu false asin mu, i toorcoo bamu gaa.

⁹ Nii ba yege Yasin maa mu tomaa ana ba ka afulee mu nii i dagaa, nii ba yege bamu.

Ba kpiya Pooch maa Silasi Bereya kade to

¹⁰ Kanin kake maaja kagyanbwé, nii Yesu akooole-gyipu ba sun Pooch maa Silasi kpee Bereya kade to. Ba maa fuu tutu mu ba kpee Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanekpa.

¹¹ Asa mu nii ba bu Bereya mu nfeere i de kase i kyo bamu nii ba bu Tesalonika. Lii fee ba taa bamu nkolo kpini koole asin mu yege bee bila bee kii Ibwaare Asinkyan ylasa mu to, kake kumaa bee kii ye kuto mu nii Pooch towe mu i bu to kanin.

¹² Kanin su Gyiwu abi damante ye Giriki akyu mu nii ba su beerees ye anyin gaalaaga ba koole asin mu gyii.

¹³ Saaja mu nii Gyiwu abi mu nii ba bu Tesalonika ba nu ye Pooch bu Bereya ee towe abwaaresin mu, ba ba tutu, bee fun bee waa asa mu.

¹⁴ Nii Yesu akooole-gyipu mu ba waa bilen ta Pooch kpee kebuno, amaa Silasi maa Timoti ba sii Bereya kade to.

¹⁵ Nii anyin mu nii ba sun Pooch okpa mu, ba sun mu okpa kpee Antensi. Nii Pooch kala bamu fee Silasi maa Timoti ba waa bilen ba tu mu Antensi.

Pooch towe abwaaresin Antensi ye Aropago

¹⁶ Saaja mu nii Pooch gyoo Silasi maa Timoti Antensi mu, maa wu fee idakpa i bola kade mu to mu, nii i toorcoo mu gaa.

¹⁷ Imu su saaja kumaa mu nii o kpee Gyiwu abi kabwaare-kule ogyanekpa mu, maa Gyiwu abi ye Giriki abi mu nii ba sile Ibwaare mu bee gyii abwaaresin mu imoore. Kanin su nii ee kpee kigya to kake kumaa yege maa asa bee gyii imoore.

¹⁸ Nii Epikuriyan iwule anyipu kubu ye Sitoki iwule anyipu kubu bee piili bee gyii Pooch imoore. Mu katowé mu to mu, Pooch i towe asin danbirasa liu Yesu maa mu kiwu kyiini asin. Nii bamu aka ba taase ye, "Mine nii nyimisa gyaga nimm ii biti o kaapu?" Nii aka ba lee kono ye, "I du fee es kaapu aka idakpa asin nin."

¹⁹ Nii ba kitaa Pooch taa mu kpee Aropago ogyanekpa abilisa ansi to. Nii ba taase mu ye, "Fu taale towe ane kikaapu pupwe mu nii fu biya mu?

²⁰ Asin mu nii fu su fu biya ane mu i gye ane asu to asin pupwe. Imu su ba kaapu ane imu kase."

²¹ Antensi abi ye afo mu nii ba bu kade mu to mu gaalaagaa ba mee waa sehn tii asin pupwe mu kunu su ye imu katowé su.

²² Imu su nii Pooch kusu yle Aropago ngyanje mu to, towe ye, "Antensi anyin, n wu fee okpa kumaa su mu, kuto kumaa mu nii fen sun mu, fen su kensi payi fen sun mu.

²³ Lii fee n maa naa kade mu to mu, n wu ato mu nii fen muja fen sun. Nii n wu saraga kaswii mu nii be kyuroo kumu su ye, IBWAARI MU NII AN MAN NYI MU MU LE. Imu su omu nii fen sun, nii fen mee nyi mu mu, mu asin nii n biti n towe fane.

²⁴ "Ibwaare mu nii o tuo dulinyaa ye kuto kumaa mu nii ki bu kumu to mu, mu i gye susu ye kase Onyiripe. O mee kyina kuto mu nii ba taa abaa payi mu to.

²⁵ Kuto ku ki man bu to nii Ibwaare mee taale waa, nii i dagaa fee nyimisa o waa sa mu. Lii fee mu i sa nyimisa nkpa ye o fute ye kuto kumaa numu.

²⁶ O tuo nyimisa kuhon nii o bolla mu su nii o tuo ndendemande kpini, nii o yege nii ba kyina dulinyaa isuwule mu su kpini. Ibwaare wula njmina yila opula mu nii asa ba kyina ye imu saaja.

²⁷ Onyiripe Ibwaare waa inumu nii, lii fee ee biti fee asa ba kii biti mu ke ba wu mu. Amaa yege o man bu kata ye ane to oku.

²⁸ Nii mu su nii an su nkpa, nii an taale an naa yege an bu to false, fee kanan mu nii fane olon-biipu ku towe ye, 'Ane gbaa ane an gye mu-bii ana nii'.

²⁹ "Nii i gye kesintin fee ane i gye Ibwaare mu-bii ana bire mu, an man kan fe nfeere fee Ibwaare keduli du fee suwa abee gbiti abee kubuu nii nyimisa taale taa mu kanyaasin ye adawu payi mu fee odaakpa.

³⁰ Didaa mu Ibwaare man taa asa kimenyi waa sehn, amaa nbunbii o sa asa kpini konoosa katun kumaa mu nii ba bu fee ba yege alibi kiuwa.

²⁵ Ba kaapu mu Ḍnyirip̄e okpa mu, nū o yile kinyin to ee towe yegē ee kaapu lī Yesu su kyeekyee su. Amaa Gyōn kekye gyee nkun nū o nyi.

²⁶ Prisila maa Akwila ba maa nu Apolosi maa towe Yesu asin Gyiwu abi kabwaare-kule ḡyanjeekra ye kinyin to mu, ba tu mu kpee bamu kikpaara su, nū ba naa lee Ibwaare okpa mu kaapu mu kyeekyee su tii su.

²⁷ Sanja mu nū Apolosi waa mu nfeeree fee ee biti o kpee Akiya mu, akoole-gyipu mu nū ba bu Efeso mu ba waa mu olun to. Nu ba kyurco owule naa sa akoole-gyipu mu nū ba bu Akiya mu ye ba koole mu. Mu kikpe totu mu, i kye bamu nū lī Ibwaare kabwaala mu su nū ba koole gyii mu to.

²⁸ Nu Apolosi yile kinyin to gyii biri Gyiwu abi mu sakyo to. Ḫ taa Ibwaare Asinkyan yilasa mu kaapu bamu fee Yesu i gye Ḍmu nū Ibwaare wula lee mu.

19

Pooh abwaaresin katcwe Efeso

¹ Sanja mu nū Apolosi bu Korinto mu, Pooh taa kase su halu o ba fuu Efeso. Tuto nū o naa wu akoole-gyipu akyo.

² Nu o taasee bamu ye, "Fan maa koole gyii mu, fan nye Kayaayu Kytrekyure mu?" Nu ba ye, "Ayee, an man putta nu gbaa ye Kayaayu Kytrekyure ku bu to."

³ Imu su Pooh bila taasee bamu ye, "Kanun bire, Ibwaare kekyugyee momo nū fan nye?" Nu ba lee kono ye, "Gyōn kekyugyee mu nū an nye."

⁴ Nu Pooh towe bamu ye, "Gyōn kekyugyee ki gye nfeeree kikyeegē lī alibi to ba Ibwaaree ase nū. Kanun su Gyōn towe ase ye, ba koole emu nū o bu mu kamaa to ee ba mu gyii, mu i gye Yesu."

⁵ Ba maa nu kanin mu, Pooh gyeeyee bamu Ibwaaree kekyugyee lī Ḍnyirip̄e Yesu kitu to.

⁶ Pooh maa taa mu abaa gyaga bamu su mu, Kayaayu Kytrekyure ki ba bola bamu to. Nu ba towe ntowee pypwe, nu Ibwaaree bola bamu su towe asin.

⁷ Asa mu ba gye anyun kudu-anyu nū.

⁸ Ibwaayi isa mu to mu, Pooh i kpee Gyiwu abi kabwaare-kule ḡyanjeekra, o yile kinyin to ee towe bamu ke ba koole Ibwaaree kuwura-gyii mu asin gyii.

⁹ Amaa akyo ba waa nkōlō ɔsi kina, ba man koole Yesu asin mu gyii. Nu ba towe asin libi yii Ḍnyirip̄e Okpa mu sakyo maŋa to. Nu Pooh lī ḡyanjeekra mu, nū o taa akoole-gyipu mu buu mu n-yii. Kake kumaa nūmu maa akoole-gyipu mu bee kpee Tirana ɔkaapukpa nū ee kaapu bamu.

¹⁰ Ḫ kaapu kanin nsu nnyo nū i yegē nū Gyiwu abi ye Giriki abi mu nū ba bu Asiya ɔsuwule su kpini ba nu Ḍnyirip̄e Yesu asin mu.

¹¹ Nu Ibwaaree bola Pooh su waa asin kyinisa gaa.

¹² Nu i yegē nū asa ba taa ato fee boriduba-bi ye ntaa-bi mu nū i wula mata Pooh n-yii mu, ba taa naa mata alɔpū nū ba nye alafntya, nū nbwū libi moɔ nū, ke ba lu.

¹³ Gyiwu abi akyo mu nū ba naa bee gya nbwū libi mu, ba waa koko ɔsi taa Ḍnyirip̄e Yesu kitu fee ba taale gya nbwū libi lī ɔkumaa mu nū o su mu to. Nu bee towe nbwū libi ye, "Lī Yesu kitu mu nū Pooh towe mu asin mu su mu, n sa fane kono ye fan lī."

¹⁴ I gye Gyiwu oseepu bulisa ase mu nū bee tu mu ye Sikefa mu-bii anaa anyunsa asuno i waan kanin mu.

¹⁵ Kakaaku ba maa kpee ba naa waa kanin mu, nū kabwū libi mu lee kono ye, "N nyi Yesu, nū n bila n nyi Pooh, amaa anumu ana i gye fane?"

¹⁶ Nu ɔnyin mu nū kabwū libi mu bu mu to mu, tyee bamu su, taalee bamu kpini. Nu o dayi bamu larige, nū ba taa kubolonkpan sile lī kikpaara mu su.

¹⁷ Gyiwu abi ye Giriki abi mu nū ba bu Efeso mu, ba maa nu koto mu nū ki waa mu, i kitaa bamu kufuu. Nu ba taa beeere taa sa Ḍnyirip̄e Yesu kitu mu.

¹⁸ Nu asa damante mu nū ba koole Yesu gyii mu, ba lee bamu nno to alibi mu nū ba waa towe sakyo to.

¹⁹ Bamu adamante mu nū ba gye Sitaane adangana awaapu mu, ba taa bamu iwule mu nū i kaapu bamu afasin mu, ba bvgā to nū ba tuwa imu sakyo mu to. Ba maa waa iwule mu kpini afulee kono mu, i waa fee nderebi ngbin adunuu.

²⁰ Kanun su Ḍnyirip̄e Yesu asin mu i yile nū i nye ɔlun.

Olanba lala tiye Efeso su

²¹ Inimū kpini kamaa mu, Pooh waa nfeeree fee ee biti o bola lī Masedoniya ye Akiya ke o kpee Gyerusalem. Nu o towee nye, "Nu n kan kpee totu kamaa mu, i dagaa maa bōo Roma gbaa su."

²² Nu o sun mu akyetopu Timoti maa Erasitu kpee Masedoniya. Nu mæe mu sii Asiya ɔsuwule su gberēe.

²³ Kanin sanja maŋa to mu, lī fee Ḍnyirip̄e Okpa mu su mu, tooroo damante tiye Efeso kade to.

²⁴ Gbiti ɔŋalagereku bu Efeso totu nū bee tu mu ye Demetirisu. Ḫ su gbiti ee bile ibu-pipi fee ɔdakpa kyisa Atemisi obu. Nu mu ye abuupu mu kpini ba su kusun mu nū bee nye kumu afulee.

25 Nii Demetirisu tū abuuupu mu kpini ye bamu nii i maa bamu kusun ki gye kuvulon mu gyanje. Nii o tōwe bamu ye, "Me tooomaa ana fen nyi fee an nye ane kigyii an lii kusun nimu su.

26 Ye fane gbaa-gbaa fan wu nii fan nu, fée Poohi nimu naa ee nyita asa damante nfesere. Nii i man gye Efeso nfti nkun, amaa Asiya osuwule su kpini. Nii o naa ee tōwe ye, "Anyirupe mu nii ba taa abaa pooyi mu, man gye Onyirupe gbaa kpini-kpini."

27 Man gye ane kusun wole nkun ii biti i nyita. Amaa ane ḥadakpa kyusa obu ye mu kütü Atemisi mu, ee biti o wu. Nii asa mu nii ba bu Asiya osuwule ye dulinyaya to kpini, mu nii ba su beerec bēc sa ḥadakpa lala nimu mu, ii biti i biliŋi kiyān."

28 Ba maa nu fale mu, i nye bamu agbu. Nii ba piili bee kuusi ye, "Ane Efeso abi, ane ḥadakpa Atemisi mu, i gye ḥadakpa lala!"

29 Opula to nii kade mu to kyanje ḥolanba. Nii asa mu ba naa kitaa Gayusi maa Arisitako mu nii ba gye Masedoniya abi, nii bee buu Poohi mu. Nii ba buga bamu kpee asa ḥogyanjepka.

30 Nii Poohi daa ee biti fes o kpee sakyo mu to, amaa akoole-gyipu mu ba man sa mu ḥakpa.

31 Nii Poohi mu kyemine ana gbaa mu nii ba gye Asiya abulisa akv ba sa kono kule mu fee o man waa ke o kpee sakyo mu to.

32 Nii sakyo mu be mee nu abaa kase. Akv bee kuusi ye fale, nii banumu moa ba ye bamu lee ndee. Nii akv moa ba bu tutu yegē ba man nyi koto mu nii kii kpee su tuto.

33 Nii Gyiwu abi mu ba nin Alekisanda kyunge kubu mu ansi to o yile bamu ayaa to tōwe sa bamu. Nii o nyees bamu kibaa ye ba laato ke o lee esa mu kono sa bamu.

34 Amaa asa mu ba maa bui fee Alekisanda gye Gyiwu obii mu, ba kuusi kyeeserees fee kerefi anyo bee tōwe ye, "Ane Efeso abi, ane ḥadakpa Atemisi mu, i gye ḥadakpa lala!"

35 Nii kade mu to ḥowule kyanpu yegē nii sakyo mu yegē ḥolanba mu. Nii o ye, "Efeso abi, ḥokwmaa nimu nyi fee ane ḥadakpa lala Atemisi, ye imu kubuu mu nii ki lii susu ba tiye mu, imu kumu i gye Efeso kade nimu.

36 Imu su inimuo i man su kamɔɔre-gyii, fan laato ke fan man kpala.

37 Asa mu nii fan biya nfu fale, ba man yuuri ḥadakpa kuto kuko, nii ba man tōwe da ane ḥadakpa kyusa mu su.

38 Imu su nii Demetirisu maa mu tooomaa ana be nyi fee ba su asin akv ba pwu bamu bire, an su kake mu nii an gyii asin kibane abulisa ansi to. Kanin su bee taale ba pwu bamu asin ogiyikpa tuto."

39 Nii fan san fan su asin akv mu, kanin bire fan naa gyii fane asin ogiyikpa fee kanan mu nii inbara mu i kaapu mu.

40 Nii an man bui mu, an biti an nye ndaga ḥolanba nimu kipwii. Li fee nii ba naa taase ane imu asin mu, an man su asin akv nii an taale taa kaapu to lii kuto mu su nii ḥolanba mu waa."

41 Nii kade mu to ḥowule kyanpu mu maa tōwe inimuo luwe mu, nii o yegē sakyo mu yaase to.

20

Poohi kpee Masedoniya ye

Giriki osuwule su

1 ḅolanba mu kamaa mu, Poohi sun tu Krisito akoole-gyipu mu, nii o tōwe waa bamu, kala bamu, nii o lii tutu kpee Masedoniya.

2 O nate tutu kyaaboo, ee tōwe abwaaresin yegē ee tōwe ee waa asa, nii o lii tutu kpee Akiya osuwule su.

3 Nii o kyuna tutu ibwaayi isa. Amaa sanja mu nii o waa mu nfesere fee ee biti o kpee Siriya osuwule su, nii o bui fee Gyiwu abi ba ejnima asin lii mu su. Imu su o kyegē mu nfesere bwii kamaa naa bola lii Masedoniya.

4 Asa mu nii ba buu mu kpee i gye Piru mu nii o li Bereya mu-bii-nyunsa Sofata, maa Arisitako maa Sekundu mu nii ba lii Tesalonika, ye Gayusi mu nii o li Debe, ye Timoti, taa tii Tikiku maa Tirofimiu mu nii ba lii Asiya osuwule su mu.

5 Asa animuo i gyankpaa naa gyoo ane Trowa kade to.

6 Amaa Kesu kono kolojo mu nii i bodobodo mu nii ki man su kife tinsa kamaa to mu, an bôla nkuyu su lii Filipi. Liik nke nnuu kamaa mu, an naa tu bamu Trowa. Nii an gyii nke nsuno tuto.

Poohi kyinji Yutiku ba

nkpa to

7 Nke nsuno to kakē gyankpaa mu, an ba gyane ke an gyii Onyirupe agyito mu. Poohi maa biti fee lukaake o lii Krisito abi kubu mu ase su mu, o kyaga su tōwe abwaaresin mu naa fuu halu kiyiridi nsana.

8 Ifitila i kyō abansuru obu mu nii an gyane kumu to mu.

9 Nii kuyaafole ku bu tutu nii bee tu mu ye Yutiku. O te nfansire su ee nu asin mu yegē ee gyooose. Kpaliee fee Poohi maa tōwe kyeeserees su mu, o taa de nsure nii o li abansuru mu nii ki gyan su kisasapu mu su ba tiye kase, nii o wu.

10 Nii Poohi kpilege ba mu ase, ba bun mu su, taa mu abaa kyaaboo mu, nii o tōwe ye, "Fan man yegē i tooroo fane, o san ee fuute."

¹¹ Nii Pocołi bwii dii kpee abansuru mu su, naa kpeえ bodobodo we. Nii o bwii kyaga mu katowe su naa fuu kayike, nii o luu totò kyon.

¹² Nii asa mu ba taa kiyaafole mu nii o san o te nkpa to mu kpee kewu. Nii asa mu nkolo i fuuli bamu.

Pocołi li Trowa kpee Miletu

¹³ An gyankpaa naa taa ɔkułi lala fee pantuu bɔla nkyu su kpee Asosi. Toto nii an kpee a naa taa Pocołi. Luu fee o wula towé ye ee biti o taa ayaa to naa fuu totò.

¹⁴ An naa mu a naa gyanje Asosi mu, an taa mu, nii an ba Mitilene.

¹⁵ Imu luukaake mu, an luu totò bɔla nkyu su ba Kiyo. Nii imu kayi maa bila ke mu, an faa nkyu kpee Samosi, nii kake sasapu mu, an naa fuu Miletu.

¹⁶ Pocołi waa mu mi nfeere fee o mee ye o yile Efeso, ke o man nye ee nyita sanja Asiya ɔsuwule su. Luu fee ee biti bilen, fee nii o taale mu, o loo Gyerusalem Pentekosi kensi-gyii kake.

Pocołi kala Efeso Krisito abi kubu abilisa

¹⁷ Sanja mu nii an fuu Miletu mu, Pocołi sun tu Efeso Krisito abi kubu abilisa mu.

¹⁸ Ba maa ba mu ase mu, o towé bamu ye, "Fane gbaa-gbaa fane fen nyi kanan mu nii n kyina ye fane, lu kake gyankpaaşa mu nii n ba fane ase Asiya ofuli su nfu."

¹⁹ Nii n biya me n-yułi kase taa ansi-kyu, ye awurufo mu nii n gyii lu ikpa libi mu nii Gyiwu abi ba biti me mu su kpini sun ɔnyiripe kusun.

²⁰ Nii fan nyi fee n man taa kuto mu nii kii biti ki kye fane to mu baala fane su. Amaa n towé abwaaresin nii n kaapu fane alande su ye akpaara su.

²¹ N lee asin mu kesintin towé Gyiwu abi ye Giriki abi fee i dagaa fee ba kyeege bamu nfeere, ke ba bwii ba lbwaare ase, ke ba koołe ɔnyiripe Yesu gyii.

²² "Nbùnbù bire, i fuu fee n kpee Gyerusalem fee kanan mu nii Kayaayu Kyirekyire mu i da mi kumu to fee awurufo ye obu kitii i de i gyoo me."

²³ Kuto mu nii n nyi i gye fee, kade kumaa mu nii n kpee mu Kayaayu Kyirekyire mu i da mi kumu to fee awurufo ye obu kitii i de i gyoo me.

²⁴ Amaa man taa me nkpa tu sehn, nii n mee kii me n-yułi fee n gye kuto ku. Amoo n kyaga me kinata su, ke n waa kusun mu nii ɔnyiripe Yesu taa sa me mu lowe. Imu i gye fee n lee lbwaare kabwaala Asin danburasa mu kesintin kaapu.

²⁵ "Nii nbùnbù n nyi fee fane to bamu nii n nate towé susu kuwura-gyii asin sa mu, fane ɔkułi man bila ye o wu mi ansi to.

²⁶ Imu su ndaga, n lee n towé fane kesintin ye nii fane ɔkułi kan o mee nye nkpa kakpaa mu, i man lu me ase.

²⁷ Luu fee n man taa lbwaare asin ku baala fane su, amaa n lee kuto kumaa towé fane.

²⁸ Imu su fee kanan mu nii ɔkułi su kui mu nbùnbù su mu, fan kui fane n-yułi su ye asa mu nii Kayaayu Kyirekyire mu taa waa fane abaa to, ye fan kui su mu danburasa. Fan bila Krisito abi kubu mu nii o taa mu gbaa-gbaa nkalan soɔ mu.

²⁹ Nii n nyi fee nii n kan kpee kamaa to mu, akuntun bee biti ba be loo fane to, nii ba mee ye ba yegge nbùnbù mu.

³⁰ Sanja ku ii biti o ba nii fane to aku bee biti ba kutsu yile tun atutunsa biliñaa asin mu, ke ba biiłe akcołe-gyipu mu ba be buu bamu.

³¹ Imu su fan kui fane n-yułi su danburasa, ke fan nyinji fee nsu nsa mu nii n maa fane an kyina mu, n su ansikyu n da fane ɔkułi nimi kumu to kakyuwape ye kagyanbwę.

³² "Nbùnbù n su fane n waa lbwaare kubaa to ye mu kabwaala asin to. Mu i yegge nii fan dan, ke o sa fane mu kusee ye mu asa mu nii o lojo yila kpini.

³³ Nii mi ansi i man payi ɔku suwa abee mu gbiti abee mu kaale su.

³⁴ Fane gbaa-gbaa fane fan nyi fee me abaa nimi nii n su n sun n nye maa me toɔmaa ana ato mu nii i tiri ane.

³⁵ Kuto kumaa to mu, n kaapu fane fee i dagaa fan waa kusun olun su kanin kye atiripu to. Ke fan nyinji ɔnyiripe Yesu kono to asin mu ye, 'Kakee su kusee ki kyo koołe.'

³⁶ Maa towé kanun lowe mu, maa bamu kpini ba muña amulii su kule kabwaare-kule.

³⁷ Nii bamu kpini ba taa ansikyu biri mu to fwaala mu.

³⁸ Kuto mu nii ku dunji bamu ibule to gaa mu, i gye maa towé bamu ye, ba man bila ye ba wu abaa. Nii ba sun mu okpa kpee ɔkułi lala mu nii ku du fee pantuu mu ase.

21

Pocołi kikpe Gyerusalem

¹ Sanja mu nii an baruge to mu, an yii su bola ɔpu su kpee Kosi kade to. Nii kumu luukaake mu, an kpee Rodo kade to, nii an luu totò kpee Patara kade to.

² Toto nii an nye okuh lala mu nii kii kpee Fonesiya ofuli su, nii an loo kumu to naa kyon.

³ Ane ansi i maa kii Kiporo kifintin mu, nii an bwii ane bina su naa fuu Siriya ɔsuwule su. Nii an yile Trowa kade to, toto maa nii bee biti be lee isvula ɔkułi maa to.

⁴ An maa kpilige tuto mu, an wu akoole-gyipu mu nii ba bu kade mu to. Nii an kyuna bamu ase nke nsuno. Nii Kayaayu Kyirekyure mu lee kaapu bamu, nii ba towe Poochi ye o man kpee Gyerusalem.

⁵ Amaa ane sanja maa fuu mu, nii an bwii kyaga ane okpa su. Nii ba maa bamu-ka ana ye bamu-bii ana kpini ba sun ane okpa lu kade mu to ba kebuno. Toto nii an muja kule kabwaare-kule.

⁶ Sanja mu nii an kala abaa lue mu, nii an loo okpoli lala mu to, nii ba bwii kyon kewu.

⁷ An kyaga ane okpa su lu Tayi naa fuu Polimesi. Toto nii an fwaala akoole-gyipu mu, nii an kyuna bamu ase kake kulon.

⁸ Lukaake mu, an kpee Kasariya naa loo Filipu mu nii o gye abwaaresin otowepu mu aye. Nii o bila o gye asa asuno mu nii ba kyuna lee bamu Gyerusalem ye ba barigye agyito mu to oku.

⁹ O su nbili-kyusa-bii ana mu nii ba man putia bui anyin, nii lbwaare i bola bamu su ee towe mu asin.

¹⁰ Sanja mu nii an san an bu toto mu, lbwaare Otowepu mu nii bee tui mu ye Agabu lu Gyudeya ba.

¹¹ Maa ba ane ase mu, o taa Poochi kirisu mu njmina mu gbaa-gbaa mu abaa ye mu ayaa. Nii o towe ye, "Kayaayu Kyirekyure mu ye, 'Fale maa nii Giyu abi mu nii ba bu Gyerusalem mu, bee biti ba njmina kirisu nimu wuya, ke ba taa mu waa bamu nii ba man gye Giyu abi mu abaa to.' "

¹² Amaa an maa nu fale asin nimu mu, anaa bamu nii ba bu Kasariya kade mu to mu, an kule Poochi ye o man kpee Gyerusalem.

¹³ Nii Poochi towe ye, "Mine i waa nii fen su, nii fen yaage me koko kolan? Man gye kinjmina mu nkun, amaa n kula me n-yii fee n wu Gyerusalem lu Onyiripe Yesu kitu mu sv."

¹⁴ A maa bui fee an pupole mu kpine mu, nii an towe ye, "Onyiripe kebiti nii ki waa."

¹⁵ Inimu kamaa mu an kusu kula kpee Gyerusalem.

¹⁶ Akoole-gyipu mu nii ba bu Kasariya mu ako ba sun ane kpee Gyerusalem. Nii ba taa ane kpee Kasiporo-nyin mu nii bee tui mu ye Manson mu aye nii a naa kyuna tuto. O gye akoole-gyipu agyankpaapu mu to oku.

Poochi kpee Gyemisi ase

¹⁷ "Sanja mu nii an fuu Gyerusalem mu, ane toomaan ana ba taa kensi-gyii kule ane.

¹⁸ Lukaake mu, anaa Poochi an kpee a naa wu Gyemisi, nii Krisito abi kubu abilisa mu gbaa ba bu tuto.

¹⁹ Poochi fwaala bamu nii o kale ato mu nii lbwaare bola mu kusun su waa sa bamu nii ba man gye Giyu abi mu to kaapu bamu kuko'lun-kuko'lun."

²⁰ Ba maa nu fale mu, nii ba taa bonyaa sa lbwaare. Nii ba towe Poochi ye, "Ane birisa, ye fu gbaa-gbaa fu, fu wu kanan mu nii Giyu abi ngbin-ngbin ba koole gyii ba, nii ba bila ba su Mosesi nbara mu to kenken.

²¹ Giyu abi akoole-gyipu mu nii ba bu Gyerusalem nfii mu, ba nu ye fi kaapu Giyu abi mu nii ba bu ndendemande su mu, ye ba man buu Mosesi nbara ke ba man tije bamu-bii ana iduu, ke ba yegye Giyu abi anaana to mu kpini.

²² Mine nii an biti an waa? Liu fee i waa nene bee biti ba nu fee fu ba.

²³ Imu su ane nfeere mu nii an su an sa fu ndee. Asa ana akyu ba bu ane ase nfii mu ba bo ntan sa lbwaare.

²⁴ Taa bamu ke faa bamu fan kpee, naa lees fane ineesi, ke fu ka bamu amu su akyu sa bamu, ke ba siye bamu amu. Ke okumaa nimu o bui fee asin mu nii ba towe lu fu su mu, i man gye kesintin. Liu fee fu gbaa-gbaa fu, fu buu Mosesi nbara mu kyeekeye.

²⁵ Amaa akoole-gyipu mu nii ba man gye Giyu abi mu bire, an towe kyula nii an kyuroo swule naa sa bamu ye, ba man gyii agyito kumaa mu nii ba dila sa odakpa abees nkalan kumaa, ke ba man gyii atobwaaya mu nii ba man tin bamu amu nii ba wu kibelinboni, ke ba lee bamu n-yii lu kakyi abees kanyin-bitu to."

²⁶ Imu su lukaake mu, Poochi taa asa ana mu tii mu n-yii su nii ba naa fwii bamu amu to. Nii o kpee kabwaare-sunkpa aye mu to naa yila nke mu nii amu to kfwi mu ii biti i lue, ye saraga mu nii bee biti be lee sa okumaa nimu.

Ba kitaa Poochi kabwaare-sun obu lala to

²⁷ Nke nsuno mu i maa san gberere ke i lue mu, Giyu abi akyu mu nii ba lu Asiya kubaafun ku su mu, ba maa wu Poochi kabwaare-sunkpa aye mu to mu. Nii ba fun waa sakyi mu lu Poochi su nii ba kitaa mu.

²⁸ Nii bee kuusi bee towe ye, "Isirayi abi fan kye to. Onyin nimu i gye emu nii o naa katun kumaa, ee kaapu asa kpini, yegye ee towe ee yi ane Isirayi abi ye ane nbara mu ye kabwaare-sunkpa aye mu. Nii imu nii i bila i tii su mu i gye ye, o taa bamu nii ba man gye Giyu abi ba ane obu kyirekyure laala nimu tu ba waa kumu ineesi."

²⁹ Ba maa wula wu Efeso onyin mu nii bee tui mu ye Tirofimiu maa Poochi ba maa naa kade lala mu to mu, ba fe nfeere fee

Poohi taa mu kpee kabwaare-sunkpa aye mu to.

³⁰ Nu kade mu kpini asa ba maa nu Poohi asin mu, ba sile lui kade mu to abaafun komaa ba. Ba kitaa mu bunte lui kabwaare-sunkpa aye mu to, opula to nu ba tii nbuno mu.

³¹ Ba maa dayi Poohi bee biti mu kumco mu, asin mu a naa tu Roma abi anaakopu okusunpo obilisa fee ilawu i kusun Gyerusalem kade mu kpini to.

³² Obilisa mu taa mu kamaa to abi ye anaakopu mu aki kpee sakyo mu to. Amaa asa mu ba maa wu obilisa mu ye anaakopu mu, nu ba yegé Poohi kitdaye.

³³ Nu obilisa mu kpee naa kitaa Poohi, nu o yegé nu ba taa agbeeleebe anyo ejmina mu. Nu o taase asa mu ye, "Anumu nui, nu mine nu o waa?"

³⁴ Nu asa mu aki ba ye fale, nu banumu moco ba ye bamu lee ndee. Bamu nno i maa kwii-kwii su mu, o yegé nu obilisa mu man nu asin mu kase. Nu o sa kono ye ba taa Poohi kpee anaakopu opula.

³⁵ Ba maa taa Poohi naa fuu anaakopu opula mu, nu bee biti ba dii loo tutu mu, lui asa mu olanba su mu, anaakopu mu ba kukuri Poohi ke asa mu ba man nye dayi mu.

³⁶ Nu sakyo mu nui ba buu bamu mu, bee kuusi ye, "Fan moco mu."

Poohi kono lee sa asa mu

³⁷ Saaja mu nui anaakopu ba su Poohi bee loo tutu mu, o towé obilisa mu ye, "Naafoo n biti fee n towé fu ase."

Nu obilisa mu taase mu ye, "Fii nu Giriki katowé?"

³⁸ Nu o bila bwii taase mu ye, "Man gye fu i gye Egyipiti kanyun mu nui o kusu yile ee ko ye ane, nu o taa amoopo ngbin nna kpee ofulu si mu?"

³⁹ Nu Poohi lee kono ye, "Ayee, n gye Gyiwu obii nui, nu n lu Taasu kade kpare mu nui ki bu Silisiya osuwule su mu, nu asa be nyi kumu mu. N kule fu nui, yegé n towé asa mu ase."

⁴⁰ Obilisa mu maa sa mu okpa mu, Poohi kusu yile obu adenbi diisa su. Nu o nyee bamu kibaa ye ba laato. Ba maa laato mu, nu o towé bamu Gyiwu abi katowé.

22

¹ Nu o towé ye, "Nse ana ye me-daa ana, fan nu me asin mu nui n biti n lee kono fane ase fale!"

² Nu ba maa nu fee Gyiwu abi katowé to nu o su ee towé bamu ase mu, bamu kpini ba laato diin.

Nu Poohi towé ye,

³ "N gye Gyiwu obii nui, nu ba kuvuge me Taasu, Silisiya osuwule su. Amaa ba

bula me Gyerusalem kade lala nimu to. Nu Gamaliye i kaapu me ane naana ana nbara mu nui ba buu mu. Nu n kpan me n-yii n sun lbwaare fee kanan mu nui fan su to fale.

⁴ Nu n nyanla bamu nui ba buu Yesu okpa mu naa fuu bamu lewu to. Nu n kitaa anyin ye akyii gbaa naa tii obu.

⁵ Nu oseepu bilisa ase ye Gyiwu kubu abilisa mu gbaa bee taale gyii fale asin nimu kesintin. Nu n bila n nye iwole n lui bamu ase fee n taa naa sa bamu birisa ana Gyiwu abi mu nui ba bu Damasiko kade to. Ke i sa me okpa n naa kitaa asa anumu, ejmina bamu taa bamu ba Gyerusalem ke ba bunte bamu asu.

Poohi towé kanan mu nui o koole Onyiripe gyii

⁶ "N maa naa n kpee nui n naa tiri Damasiko kakyuwape ase mu, opula to nui i nyalige mi ansi su fee bulayi maa wee isee mu lui susu ba kyaaboo me.

⁷ Nu n lui tiye kasse nu obule ku maa taase me ye, 'Sool! Sool! Mine waa nui fi nyanla me kanin?'

⁸ "Nu n taase ye, 'Fu anumu nui, Onyiripe?' Nu o lee kono ye, 'Me Yesu mu nui n gye Ganasareti-nyin nui fi nyanla mu nui.'

⁹ Tutu nui bamu nui ba bu me ase mu, ba wu inyaligesu mu, amaa ba man bu obule mu nui ki towé me ase mu.

¹⁰ "Nu n taase ye, 'Onyiripe, nene nui n waa?'

"Nu Onyiripe mu towé me ye, 'Kusu, ke fu kpee Damasiko. Tutu nui oku ii biti o ba towé fu kuto mu nui lbwaare towé yila ye fu waa.'

¹¹ Liu kanan mu nui i nyalige mi ansi su mu, o yegé nui n bilini gyaatanapu. Nu me birisa ana mu nui ba bu me ase mu ba kitaa me kubaa to kpee Damasiko.

¹² "Nu onyin ku bu tutu nui bee tui mu ye Ananiyasi. Nu ee sun lbwaare ee buu Gyiwu abi nbara mu kyeekeye su, nui Gyiwu abi mu nui ba te tutu mu, ba su beerees ba sa mu.

¹³ Nu o ba me ase ba yile towé me ye, 'Me birisa Sool, fu ansi i bugi.' Nu opula to nui mi ansi a bugi nui n wu mu.

¹⁴ "Tutu nui o towé me ye, 'Ane naana ana lbwaare i lee fu yila fee fu bu mu kebiti, ke fu wu mu kuyaafole kytrekyire Yesu mu, ke fu nu mu asin mu lui mu kono to."

¹⁵ Ke fu baa fu gye mu kesintin ogyipu sa asa kpini, lui kuto mu nui fu wu nui fu nu mu su.

¹⁶ Nu mine nui fu bila fu gyoo? Kusu yile ke fu yegé ba gyee fu lbwaare kekyugyee

ke o taa fu alibi kee fu, ke fu tu Ọnyiripe kutu.'

*Yesu sun Poołi kpee bamu nii
ba man gye Gyiwu abi mu ase*

17 "Sańja mu nii n bwii kpee Gyerusalem nii n kpee n kule kabwaare-kule kabwaare-sunkpa aye mu to mu, n nyę ansi su kulekaapu.

18 Nii n wu Ọnyiripe Yesu nii o towe me ye, 'Waa bilen lu Gyerusalem, lu fee fu kesintin asin mu nii fii biti fu gyii lu me n-yii su mu, ba mœs ye ba koole gyii.'

19 "Nii n towe ye, 'Ọnyiripe, bamu gbaa-gbaa be nyi kanan mu nii n loo bamu kabwaare kulekpa ibu ana to, n dayi yegé n kitaa bamu nii ba koole fu gyii mu n kpee n tii obu.

20 Sańja mu nii bee moç fu kesintin ogyipu Sitefen mu, n yile tuo kyula mu kelewu mu, nii me i kui bamu nii ba moç mu mu ikaale su.

21 Nii Ọnyiripe mu towe me ye, "nate, n biti n sun fu lu nfu kpee kata-kata bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu ase'."

22 Nii asa mu ba nu Poołi katowé naa fuu mu asin mu nii o towe fale su. Tuo nii ba diyaa bamu ibule kuusi ye, "Fan lee Ọnyin niumu lu kase su, o man dagaa maa bula kyuna nkpa to."

23 Sańja mu nii bee kuusi bee lee bamu ikaale bee fugiti, yegé bee waa apurutiti mu,

24 nii anaakɔpɔ ɔbilisa mu sa kono ye ba taa Poołi loo bamu kikpaara su. Ke ba tue mu taase mu kuto mu nii o waa, nii bee kuusi bee wörige mu su kanu.

25 Amaa sańja mu nii ba ọmina Poołi ke ba bun mu tue mu mu, o taase ɔbilisa mu nii ee kui anaakɔpɔ kilifa su mu ye, "I de ɔkpa fee ba tue ɔmu nii Roma obii ba koole mu fee odibii, nii ba man puita gyii mu asin ke ba bun mu kwpwe?"

26 Sańja mu nii ɔbilisa mu nii ee kui anaakɔpɔ kilifa su mu nu kanin mu, o naa kase asin mu sa anaakɔpɔ kpini ɔbilisa mu. Nii o towe mu ye, "Roma abi ba koole Ọnyin niumu fee odibii nii, amaa kui kuto mu nii an biti an waa?"

27 Imu su anaakɔpɔ ɔbilisa mu naa taase Poołi ye, "Towé me, Roma abi ba koole fu fee odibii?"

Nii Poołi lee kono ye, "Eehn, n gye."

28 Nii anaakɔpɔ ɔbilisa mu ye, "N nyita afulee gaa poyt nii Roma abi ba koole me fee odibii."

Amaa Poołi lee kono ye, "Mee me bire ba kwoge me nii fee Roma odibii."

29 Imu su bamu nii ba daa bee biti fee ba taase Poołi kono to asin mu, ba bwii kamaa bilen. Nii i waa anaakɔpɔ ɔbilisa

mu gbaa kufuu fee maa yegé nii ba ọmina Poołi yegé o gye Roma obii.

*Poołi yile Gyiwu abi
kvbu-kvbu abilisa
mu ansi to*

30 Anaakɔpɔ ɔbilisa mu maa biti o wu kuto kuluń mu nii Poołi dan waa su nii Gyiwu abi bee pwii mu mu, imu su lukaake mu, o yegé nii ba sanje Poołi. Nii o tu Gyiwu abi aseepu bilisa ye bamu kvbu-kvbu abilisa mu ba sare. Tuo nii o biya Poołi ba yile bamu ansi to.

23

1 Nii Poołi kui kvbu-kvbu abilisa mu kyimm, nii o towe ye, "Me toomaa ana, n nyi me kokoł to fee lu mi kusun mu nii n sun sa Ibwaare ba fuu ndaga, i buron Ibwaare ase."

2 Opula manja to nii oseepu bilisa ase Ananiyasi mu, sa bamu nii ba yile tiri Poołi mu kono ye, ba da mu kono su.

3 Nii Poołi lee kono ye, "Kida nii Ibwaare ii biti o da fu gbaa fu, fu kebunbun ansi wuya. Fu kyuna tuo bola nbara su tale me, amaa yegé fu gbaa-gbaa fu, fu foyi nbara, lu fee fu sa kono ye ba da me kono su."

4 Bamu nii ba yile tiri Poołi mu, ba taase mu ye, "Ibwaare oseepu bilisa ase nii fu saale fale?"

5 Nii Poołi lee kono ye, "Me toomaa ana, n man nyi fee o gye Ibwaare oseepu bilisa ase nii. Kpalí fee ba kyvróo yila ye, 'Man towe asin libi gyaga ɔbilisa mu nii ee kui fu asa su.'

6 Poołi maa ba bui fee asa mu akw ba gye Sadusi nii akw moç ba gye Farasii abi mu, o towe ye, "Me toomaa ana, ngbaa me n gye Farasii nii, me-se gbaa gye Farasii obii nii. Kelewu kyinji tamaa mu nii n su su, nii bee gyii me asin fale."

7 Maa towe kanin asin mu, nii imoore i tuye Sadusi ye Farasii abi mu nsana. Nii kubu mu ki barige to anyo.

8 (Sadusi abi mu ba man koole gyii fee kiwu kyinji abee Ibwaare nbooo abee n-yaayu bu to, amaa Farasii abi bire ba koole imu kpini gyii.)

9 Nii ɔlanba mu waa ɔlun. Nii nbara akaapuru mu nii ba gye Farasii abi mu, ba kuso yile bee gyii imoore ɔlun su ye, "An man wu alibi akw lu Ọnyin niumu su. Akwto fee Ibwaare Kayaayu abee Ibwaare kaboo ku i towe mu ase."

10 Sańja mu nii ɔlanba mu nyę akw gaa mu, kufuu ki kuitaa anaakɔpɔ ɔbilisa mu, fee be kan bire Poołi kyate to. Imu su o sa mu anaakɔpɔ kono fee, ba kpilige loo sakyo mu to naa gbebi Poołi koole lu bamu ase, ke ba taa mu kpee anaakɔpɔ opula.

¹¹ Lukaake kagyanbwē mu, Onyuripē Yesu ba yile mu ase, tōwe mu ye, "Nyē kōkōlo! Fēe kanan mu nū fu lēe mē kesintin mu kaapu Gyerusalem mu, kanin maa nū i dagaa fēe fu bila lēe me asin mu kaapu Roma kade gbaa."

Ba ḥmina fēe ba mōo Pōołi

¹² Kayi maa ke mu, Gyiwu abi akv ba waa kono bo ntan ye, ba man dan mōo Pōołi mu, ba mēe ye be gyii nū ba mēe ye be nuu.

¹³ Bamu nū ba waa kanin kōnō mu ba kyo asa aduna.

¹⁴ Nū ba kpee bamu aseepu bilsa ye abilisa mu ase naa tōwe bamu ye, "An bo ntan ye an man dan mōo Pōołi, an mēe ye i gyii."

¹⁵ Imu su nbūnbū fu ye kubu-kubu abilisa mu, fen sun naa tōwe anaakōpū obilisa mu ye, o bwiyyaa Pōołi ba fane ansi to. Ke fan waa fēe fen biti fan lōjō nu mu asin mu to danbirasa. Imu su an kubla ane n-yū fēe, nū ba kan ba su mu bee ba mu, roysi ke o fuu nfū mu an biti a mōo mu okpa."

¹⁶ Amaa Pōołi kawūpa-bii maa nu kanan mu nū ba ḥmina mu, nū o kpee naa loo anaakōpū mu aye, naa tōwe Pōołi.

¹⁷ Nū Pōołi tū anaakōpū abilisa mu okv, nū o tōwe mu ye, "Taa kuyaafole nūmu kpee fane ɔkisupū obilisa ase. O su asin kpare ku o tōwe mu."

¹⁸ Imu su o taa mu kpee ɔkisupū obilisa mu ase. Nū o tōwe mu ye, "Pōołi mu nū an taa ba tii obu mu, i tū me. Nū o ye n taa kuyaafole nūmu ba fu ase, lii fēe o su asin akv o tōwe fu."

¹⁹ Nū Anaakōpū ɔkisupū obilisa mu, kitata kuyaafole mu kubaa to li ikaa su. Nū o taase mu ye, "Mine asin nū fu su fu tōwe me?"

²⁰ Nū Pōołi kawūpa-bii mu tōwe mu ye, "Giywu abi abilisa mu ba tōwe kyula ye, bee biti ba kule fu fēe fu taa Pōołi ba kubu-kubu abilisa mu ase okv. Ke ba pina fu ye bee biti ba lōjō nu mu asin mu to danbirasa.

²¹ Amaa man kyula sa bamu. Liu fēe asa mu to akv ba kyo asa aduna be bun afitiri to bee gyoo mu. Nū ba bo ntan fēe ba man dan mōo mu mu, ba mēe ye be gyii nū ba mēe ye be nuu. Imu su ba kubla bamu n-yū bee gyoo ba nu li fu ase ke ba waa."

²² Nū anaakōpū ɔkisupū obilisa da kuyaafole mu kumu ye, "Man kan tōwe okv fēe fu tee ba tōwe fale asin nūmu sa me." Nū o lee mu okpa.

Ba taa Pōołi kpee Kasariya

²³ Tōto mu nū anaakōpū ɔkisupū obilisa mu, tū mu kamaa to abilisa anyo sa bamu kōnō ye, "Fan lee anaakōpū anyo,

ye igbanje adiipu adusuno, ye akpe atuwu alifa anyo. Ke fan kubla fane n-yū ke fan lii nfū ndaga kagyanbwē kerefi akpano kpee Kasariya.

²⁴ Fan sa Pōołi gbaa igbanje akv, ke fan kui mu su naa fuu ɔsuwule ɔkisupū Felisi ase."

²⁵ Nū o kyurcō ɔwule naa sa Felisi. Ee tōwe ye,

²⁶ "Me anaakōpū ɔkisupū obilisa Kildiyo Lisiya i kyurcō fale ɔwule nūmu n sa fu ɔsuwule ɔkisupū kpare Felisi.

"N fwaala fu.

²⁷ "Giywu abi akv i kitaa onyu nūmu ye bee biti ba mōo mu. N maa bū fēe o gyē Roma odibii mu, nū maa me ayaafole an kōole mu yege.

²⁸ Nū n maa biti n bū kuto mu nū o waa nū bee pwū mu mu, n taa mu ba bamu kubu-kubu abilisa mu ansi to.

²⁹ N bū fēe asin mu nū ba su be pwū mu mu, i gyē bamu Gyiwu abi nbara asin nū. Amaa n man wu alibi mu nū o waa nū i dagaa fēe ba mōo mu abee ba tii mu obu.

³⁰ N maa nu fēe Gyiwu abi akv ba ḥmina fēe ba mōo mu mu, n waa bilen taa mu biya fu. Nū n tōwe mu apwūpū mu ye ba ba pwū mu fu ansi to."

³¹ Imu su anaakōpū mu ba waa kanan mu nū ba sa bamu kōnō mu. Kagyanbwē manja nū ba taa Pōołi kpee naa loo Antipatirisi.

³² Lukaake mu anaakōpū mu nū ba naa ayaa to mu, ba bwii kpee bamu anaakōpū opula. Nū igbejē adiipu mu ba taa mu kpee Kasariya.

³³ Anaakōpū mu ba maa fuu Kasariya mu, ba taa ɔwule mu sa ɔsuwule ɔkisupū mu, nū ba taa Pōołi waa mu abaa to.

³⁴ Maa kale ɔwule mu, nū o taase Pōołi ɔsuwule kubon mu nū o lii su. Maa bū fēe Pōołi lii Siliya ɔsuwule su mu,

³⁵ nū o tōwe Pōołi ye, "Nū fu apwūpū ba kan ba mu, n biti n nu fu ase." Nū o sa kōno fēe ba naa kui mu su Owura lala Herodi lenbu to.

24

Giywu abi ba pwū Pōołi Felisi ansi to

¹ Pōołi maa fuu Kasariya nke nnuu kamaa ta mu, oseepu bilsa ase Ananiyasi ye abilisa akv ye loya mu nū bee tū mu ye Tetulu ba ba. Nū ba taa bamu asin pwūsa ba pwū Pōołi ɔsuwule ɔkisupū Felisi ansi to.

² Sanja mu nū ba tū Pōołi ba loo tutu mu, nū Tetulu taa asin tuu ɔkisupū Felisi ansi to. Nū o ye, "ɔsuwule ɔkisupū kpare, fu ɔsuwule kikita danbirasa su mu, an nyē kayi yuuli gaa, nū lii fu kanyaasin su

mu, fu yegē nii ato damante a lōjō sa ase
osuwule nimu sv.

³ Katin kumaa ye ɔkpa kumaa nimu su
mu, an taa kensi-gyii koole fu awaasa mu,
nii an fwaala fu gaa.

⁴ Amaa kanan mu nii n man nyita fu
saaja su mu, n kule fu fee fu nu ase ase
gbere lü onyin nimu asin sv.

⁵ An wu onyin nimu maa gye alibi wuya,
nii o su kamooce-gyii ee kôla Gyiwu abi
dulinyaa to kpini. Nii o bula o gye kubu
mu nii bee tu kumu ye Nasarene mu
ɔgyankpaapu.

⁶ Nu naafoo o biti fee o taa ineesi waa
kabwaare-sunkpa aye mu, nii an kitaa mu.
[Naafoo an daa biti fee i gyii mu asin fee
kanan mu nii ase nbara i kaapu mu.]

⁷ Amaa anaakopu okiusuru obilisa Lisiya
ba bûte koole mu olon su lui ase abaa to.

⁸ Nu o sa kono ye mu apwîru ba ba fu
ansi to.] Nu fu gbaa-gbaa fu tuu mu to kui
mu, fii biti fu wu fee asin mu nii an taa an
pwii mu mu, i gye kesintin."

⁹ Nu Gyiwu abi mu ba yile kyula ye asin
mu nii ba taa pwii mu mu, kpini i bu to
kanin.

Poochi lee mu kono Felisi ansi to

¹⁰ Osuwule okiusuru maa sa Poochi ɔkpa
ye o towe mu, nii o towe ye, "N nyi fee
fu i gye asin oyipu danburasa lui Gyiwu
osuwule nimu su nsu damante. Imu su i
waa me okon fee fu ansi to nii n biti n towe
me asin.

¹¹ Fu taale taase ke fu wu fee i waa
fee nké kudu anyo nimu nii n kpee
Gyerusalem n naa sun lbwaare.

¹² Nu me apwîru banumu ba man wu
n maa gyii imoore kabwaare-sunkpa aye
mu to, abee n maa fun n waa asa kab-
waare-kule ɔgyanjekpa, kade mu to katnu
ku.

¹³ Nu ba mae taale kaapu to asin mu nii
ba tun gyaga me su pale, fee i gye kesintin.

¹⁴ Amaa n kyula fee Yesu ɔkpa mu nii ba
ku fee i gye alibi ɔkpa mu, kumu kikaapu
nii n su n sun ase naana ana lbwaare. Nu
kuto kumaa mu nii ba kyurco waa Mosesi
nbara iwule to, ye lbwaare Atowepu iwule
to mu n koole imu kpini gyii.

¹⁵ Nu n su tamaa lbwaare ase fee kanan
mu nii anyin banumu gbaa ba su mu, ye
saaja ku ii biti o ba nii lbwaare ii biti o
kyiñi bamu nii bamu ikpa i kyiigi ye bamu
nii bamu ikpa i man kyiigi lui lewu to.

¹⁶ Imu su n kpan me n-yii, n waa kuto
mu nii ki bwoon lbwaare ye nyumisa ase.

¹⁷ "N maa lui Gyerusalem nsu damante
kumaa mu, n bwii kpee tutu, taa afulee ba
ye sa me asa, ke n taa kekees sa lbwaare.

¹⁸ N maa dan lswé me ineesi kifwii mu,
nii n waa inim mu, nii me apwîru mu
ba wu me kabwaare-sunkpa aye mu to.
Amaa ba man wu oku me ase, nii n man
waa llawu iku.

¹⁹ Amaa Gyiwu abi akv mu nii ba lui
Asiya kibaafun i kyina ba bu tutu. Nu
naafoo n waa alibi akv mu, bamu i dagaa
fee ba ba pwii me fu ansi to.

²⁰ Abee yegē asa animu ba towe alibi mu
nii ba wu lui me su saaja mu nii n kpee naa
yle kubu-kubu abilisa mu ase mu.

²¹ Amaa saja mu nii n yile bamu ansi
to mu, kuto kolon nkun nii n kuusi towe
bamu ye, "Keleweo kyiñi asin mu nii n towe
nii ndaga ba pwii me fu ansi to fale."

²² Nu Osuwule okiusuru Felisi mu nii o
wula o nyi Yesu ɔkpa asin mu su mu, o nin
asin mu naa yila kake pupwe. Nu o towe
ye, "Anaakopu Okiusuru Lisiya kan ba mu,
n biti n kui fu asin mu to."

²³ Nu o sa anaakopu mu obilisa kono ye,
o taa Poochi naa kui mu su danbirasa. Ke o
man yegē mu n-yii i nyan mu, ke o sa ɔkpa
ke mu asa ba ba bco mu su ke ba kye mu
to.

²⁴ Nke kalisa nkum kumaa mu, Felisi maa
mu-ka Durusila mu nii o gye Gyiwu-kyu
mu ba ba. Nu o sun tuu Poochi, nii o yegē
nuu Poochi towe Yesu Krisito kikooce-gyii mu
to asin sa mu.

²⁵ Poochi maa máá su ee towe nbara
kyiigisa asin ye n-yii kikita ye lbwaare
katale mu nii kii biti ku ba mu, i waa Felisi
kufuu. Nu o ye, "I kükwe kanin, nate. Nu n
kan nyé saja mu n biti n tuu fu."

²⁶ Tutu mu yegē ee waa tamaa fee Poochi
ii biti o sa mu afulee ke o yegē mu. Imu su
saaja kumaa mu, ee sun ee tuu Poochi nii bee
biri aligiyima.

²⁷ Nsu nyó kumaa mu ba lee Felisi nii
ba taa Pokiyu Fesitu ba yii mu ayaa to.
Amaa Felisi maa biti fee o waa kuto ku bôla
Giyiwu abi ansi mu, o yegē nii Poochi san o
tii obu.

25

Fesitu gbaa ba gyii Poochi asin mu

¹ Nu Fesitu maa ba Kasariya fee osuwule
okiusuru mu, imu nke nsa kumaa mu, o lui
tutu kpee Gyerusalem.

² Nu aseepu bilisa ye Gyiwu abi abilisa
ba taa Poochi asin mu naa tuu mu ansi to.

³ Nu ba kule Fesitu gaa fee o waa bamu
kokojo biti sa bamu. Imu i gye fee o yegē
Poochi o lui Kasariya ba Gyerusalem. Kpalí
fee ba waa bamu nfeere ye ba naa bun
ɔkpa to, ke ba nyé moç Poochi.

⁴ Nii Fesitu lee kono ye, "Poochi tii obu Kasariya, nii i mae ye i kyeeere me gbaa-gbaa me n biti n kpee tuo.

⁵ Fan lee fane abilisa akw ke maa bamu a kpee Kasariya. Nii fan kan fan su onyin mu asin libi akw mu, ke fan naa mu fan tow."

⁶ Fesitu maa kyuna bamu ase fee nke nburuwa abee nke kudu kamaa to mu, o lu tuo kpee Kasariya. Kayi ki maa ke mu, o naa kyuna asin ogyikpa kagya su. Nii o sa kono ye ba taa Poochi ba mu ansi to.

⁷ Sanja mu nii Poochi ba tuo mu, Gyiwu abi abilisa mu nii ba lu Gyerusalem ba tuo mu, ba yle kyaaboo mu. Nii bee tin atintinsa bee gyaga mu su, amaa yege ba mae taale kaapu imu kase.

⁸ Nii Poochi lee asin mu kono ye, "N man waa alibi akw lu Gyiwu abi nbara su, abee kabwaare-sunkpa aye mu to, abee Roma Owura lala Kayisa."

⁹ Amaa Fesitu maa biti fee o waa Gyiwu abi koko biti su mu, o taase Poochi ye, "Fii biti fee n kpiya fu Gyerusalem, ke n naa gyii fu asin mu nii bee pwui fu fale su mi ansi to abee?"

¹⁰ Nii Poochi lee kono ye, "Nbunbu n yle opula mu nii Roma Owura lala Kayisa ee gyii asin mu, nii i dagaa be gyii me asin. Amaa Gyiwu abi bire n man waa bamu alibi akw, fee kanan mu nii fu gbaa-gbaa fu, fu nyi fale."

¹¹ Fee nii me asin akw a bun me korpwe, nii i dagaa fee n wu bure, man kina kimu. Amaa asin mu nii ba tin gyaga me su fale, nii i man gye kesintin mu, okw mae taale lee me sa bamu. Imu su n biti n taa me asin mu naa tuo Kayisa ansi to."

¹² Nii Fesitu maa mu atowe kyatopu ba maa tote luwe kamaa mu, ba tote Poochi ye, "Fu maa tee tote ye fu taa fu asin kpee Kayisa ansi to mu, Kayisa ansi to nii fii kpee."

Fesitu buu Poochi asin mu sa Owura Agiripa

¹³ I maa gyii nke nku kamaa to mu, Owura Agiripa ye mu piukyu Benisi ba kpee Kasariya ba naa fwaala Osuwule okisupu Festiu.

¹⁴ Ba maa kyuna tuo nke nku mu, Fesitu tote Poochi n-yu su asin sa owura Agiripa ye, "Onyin ku bu to nii Felisi yegene nii o tii obu.

¹⁵ Sanja mu nii n kpee Gyerusalem mu, aseepu bilisa ye Gyiwu abi abilisa ba biya Poochi asin pwisa mi ansi to, nii bee biti fee n bun mu korpwe.

¹⁶ "Nii n tote bamu ye, i man gye ane Roma abi adidaa-sin fee a bun okw korpwe, amcoo maa bamu nii ba pwui mu mu, ba

gyanje ke ba gyii asin mu poyi ke ba bun mu korpwe

¹⁷ Sanja mu nii bamu abilisa ba buu me ba nfui mu, n man taa asin mu kpi kase. Amaa imu lukaake mu, n kpee naa kyuna asin mu ogyikpa, nii n sa kono ye ba taa onyin mu ba tuo.

¹⁸ Amaa sanja mu nii mu apwipu ba kusun yle mu, ba man taale kaapu to asin libi mu nii n da fe nfeere mu iko lu mu su.

¹⁹ Amaa asin mu nii ba nye lu mu su i gye maa bamu kabwaare-sunkpa kamcoore-gyii, ye onyin ku mu nii bee tii ye Yesu nii o wu mu, nii Poochi i totee fee o san o te nkpa to.

²⁰ Nii asin nimu kimeegge to i kitaa me nfeere. Imu su n taase mu ye, "Fii biti fee fu kpee Gyerusalem ke ba naa gyii fu asin nimu tuo abee?"

²¹ Amaa Poochi maa kule fee ee biti o baa o tii obu mu, naa fuu sanja mu nii Roma Owura lala Kayisa ii biti o gyii mu asin mu, kanin su n kitaa mu n yila naa fuu sanja mu nii n biti n taa mu naa sa owura lala Kayisa."

²² Nii Owura Agiripa totee Fesitu ye, "Me gbaa-gbaa me n biti fee n nu lu onyin nimu ase." Nii Fesitu lee kono ye, "Oke fii biti fu nu lu mu ase."

Poochi ba yle Agiripa maa Benisi ansi to

²³ Imu su lukaake mu Owura Agiripa maa mu-piukyu Benisi ba suu-to, nii asa ba taa beere sa bamu, nii anaakopu abilisa lala ye kade mu to abilisa ba naa gyanje asin ogyikpa mu. Nii Fesitu sa kono nii ba naa biya Poochi.

²⁴ Nii Fesitu kusun totee ye, "Owura Agiripa ye fane mu nii fan gyanje ane ase nfui kpi fan nu asin nimu. Onyin nimu nii Gyiwu abi kpi fan kule me lu Gyerusalem ye Kasariya nfui fee o man dagaa maa bila kyuna nkpa to.

²⁵ N wu fee o man waa alibi mu nii o dagaa lewu. Amaa lu fee o maa taa mu asin naa sa Owura lala Kayisa su mu, n waa me nfeere fee n kpiya mu Roma.

²⁶ Amaa n man nye asin kitii mu nii n kyvroc naa sa me Owura lala Kayisa. Imu su n taa mu ba fane ansi to, fonfon fu owura Agiripa, fee an kan kii mu asin mu to mu, n nye asin ku lu mu su ke n kyvroc.

²⁷ Lu fee i man su kase fee n lee obu tiipu kyase Owura Kayisa, yegene n man kaapu to asin mu nii bee su ba pwui mu."

26

Poochi bwii buu mu kono to asin mu sa Agiripa

¹ Nii Owura Agiripa totee Poochi ye, "Nbunbu okpa de sa fu fee fu totee fu

asın.” Nii Pooči kusaa mu kibaa piili εε tōwe ye,

² “Owura Agiripa, i gye kumu əkən sa me fee ndaga n maa yile fu ansi to n biti n lee kono li asin mu nii Gyiwu abi ba tin gyaga me su fale kpini.

³ Fənfən fee fu bire fu nyi Gyiwu abi anaana to kpini ye bamu imoore-libi. Imu su n kule fu fee fu nye kokoło ke fu nu me ase.

⁴ “Giywu abi kpini be nyi me kakyina to li koo mi kibi to. Nii be nyi kanan mu nii n du me gbaa-gbaa me əswwole su ye Gyerusalem to.

⁵ Nii bee biti ba gyii kesintin mu, ba wula be nyi me koo didaa fee, n kyuna n gye Farasii kubu mu nii ki gye ane kabwaare-sun, nii ki su ane nbara kyeekeyeε mu əkə.

⁶ Ndaga n yile nfu nii bee tale me, li fees n su tamaa li asin mu nii Ibwaare da mu kokoło su sa ane naana ana mu su.

⁷ Fale kokoło mu nii Ibwaare da mu su, nii Isirayi abi nbuno kudu anyo ba su tamaa ye bee biti ba nye su, nii bee sun Ibwaare kakyuwape ye kagyambwe. Owura danbirasa, fale tamaa numu su nii Gyiwu abi mu bee pwu me.

⁸ Mine i waa nii i bülən sa fane Gyiwu abi nii fan mee koole fen gyii fee Ibwaare i kyini alewupu?

⁹ “Me gbaa-gbaa me n daa koole gyii fee i dagaa fee n waa koto kumaa mu nii n taale waa kun Yesu Kanasareti-nyin mu kitin.

¹⁰ Nii kanin gbaa nii n waa Gyerusalem kade to. N nye olon li aseepu bilisa ase n naa n kitaab Ibwaare asa tii obu. Nii sajaa mu nii ba moç bamu mu, me kono ki tii su.

¹¹ Sajaa kumaa n kpee Gyiwu abi kabwaare-kule igañekpa, nii n yegε nii bee nyanał bamu. Nii n nyanał bamu ba towe nbusaa asin gyaga Yesu su. Li fees kanan mu nii n kisi bamu su mu, n kpee asa nde su n naa nyanał bamu.

Pooči tōwe kanan mu nii o gyane Yesu nii o koole mu gyii

¹² “Kanin asin numu su nii n kyina naa koole əwole ye olon li aseepu bilisa mu ase, nii n kpee Damasiko.

¹³ Me Owura danbirasa, n maa kpee nii i naa fuu kakyuwape ase mu, nii n wu fitila ku li svsu ki ənalige ki kyo kyowε ba kyaaboo maa bamu nii anaa mu.

¹⁴ Nii ane kpini an tyε kase, nii n nu obule ku maa towe Hibriwu katowε to ye, ‘Sooči, Soči, mine i waa nii fi nyanał me kanin? I bülən sa fu fee fu maa koo ye mi kebiti’.

¹⁵ “Nii n taase ye, ‘Fu anumu nii, Ənyiripe?’ Nii Ənyiripe tōwe ye, ‘Me Yesu mu nii fi nyanał mu nii.

¹⁶ Amaa kusu yile fu ayaa su. N lee me n-yii kaapu fu, ke n taa fu waa me kuyaafəle ye mi kesintin oyipu. Nii kuto mu nii fu wu li me n-yii su, ye ato mu nii n biti n lee kaapu fu mu, ke fu taa tōwe asa.

¹⁷ N biti n sun fu kpee fu gbaa-gbaa fu asa ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu ase, ke n məlige fu li bamu abaa to.

¹⁸ Ke fu naa bugi bamu ansi, ke fu lee bamu li kitentenbiri to ba fitla to. Ke fu lee bamu li Sitaane əlon to ba Ibwaare ase. Ke bamu nii bee biti ba koole gyii mu, ba nye alibi kitaakε, ke ba nye əkyunakpa mu nii Ibwaare lənjo yila sa mu asa mu.’

Pooči tōwe mu kusun waasa sa Agiripa

¹⁹ “Imu su, Owura Agiripa, n man waa kusu to əlon sa kileekaapu mu nii ki li susu mu.

²⁰ Kanin su n gyankpaa tōwe asin nimu sa Damasiko abi, ye Gyerusalem abi. N bila tōwe sa bamu nii ba bu Gyudeya əswwole su kpini, ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi. N naa tōwe bamu ye ba kyeege bamu nfeere li alibi to, ke ba ba Ibwaare ase, ke ba waa imu nii i kaapu fee ba yegε libi kiwaa.

²¹ Li inimur su nii Gyiwu abi ba kitaam me kabwaare-sunkpa aye mu to, nii bee biti ba moç me.

²² Amaa Ibwaare i kyε me to ba fuu ndaga kake nimu. Imu su nii n yile nfu n lee Yesu kesintin asin n kaapu asa kpini. Nii asin mu nii Ibwaare atowepu ye Mosesi tōwe yila ye ii biti i ba mu, imu asin manja nii n tōwe fale.

²³ Asin mu i gye ye, i dagaa fee Əmu nii Ibwaare wola lee mu maa gyii aworofu, ke o baa o gye kelewu kyini to əgyankpaaپu, ke o tōwe fitla mu asin sa Gyiwu abi ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi kpini.”

²⁴ Pooči maa lee mu asin mu kase kanin mu, nii Fesitu tun mu su pounte ye, ‘Pooči, fi loç ibun nii? Fu əwule kinyi kibansa i yegε nii fu nfeere i nyita.’

²⁵ Nii Pooči lee kono ye, ‘Çəswwole Əkişşuru Fesitu, n mee loç ibun nii, n tōwe kesintin asin mu nii kanyaasin bu imu to.

²⁶ Owura Agiripa, n koole gyii fee fu gbaa fu nyi asin numu su. Imu su nii n yile kinyin to, n tōwe fale. Nii asin mu nii n tōwe fale imu iku i man baala fu su, li fees ba man waa iku asiiri to.

²⁷ Owura Agiripa, fu koole Ibwaare atowepu mu asin gyii? N nyi fee fu maa koole gyii.”

²⁸ Tətə nii owura Agiripa taase Pooči ye, ‘Fu nyi fee fi taale taa sajaa dee nimu to

kyeegē me nfeere, ke n ba biliñi Krisito obii abee?"

²⁹ Nu Poɔl̄i lee kono ye, "I gye saja des nūmu to nū o, ii biti i kyeeerees nū o, imu nū n kyle n lu lbwaare ase i gye ye, o yegē fu ye bamu nū ba sare bee nu mē ase nū mu kpini ba biliñi fee me, amaa ba man ta agbeeleebi ñmina bamu fee me."

³⁰ Saja maa to nū Owura Agiripa maa mu pukuy Benisi ye ñswule ñkiswupu Fesitu ye bamu nū ba te tuto mu kpini ba kusū lu.

³¹ Ba maa lu obu mu to mu, bee biri asin mu kiligiyima, nū ba tote abaa ye, "Onyin nūmu man waa koto mu nū i dagaa fee ba moç mu, abee ba tii mu obu."

³² Nu Agiripa tote Fesitu ye, "Onyin nūmu man din tote, ye ee biti o taa mu asin naa sa Owura lala Kayisa nū, naafoo an taale yegē mu."

27

*Poɔl̄i bøla nkyu su ee kpee
Roma*

¹ Saja mu nū ba taa nfeere fee a kpee Roma kade to mu, ba taa Poɔl̄i maa bamu nū ba tii bamu obu mu akv, waa anaakɔp̄u kulfā ɔbilisa mu nū bee tu mu ye ɔbilisa Yuriyo abaa to. Nu o lu Owura lala Kayisa anaakɔp̄u kubu mu to.

² Nu an taa ɔkul̄i lala mu nū ki lu Adaramitiyo kade to, nū kii biti ki kpee Asiya ñswule kabaafon kuku su kebuno. Nu Kamasedoniya-nyin Arisitako mu nū o lu Tesalonika mu gbaa tii ane su.

³ Imu lukaake mu, a naa dan Sidon kade to. Nu anaakɔp̄u kulfā Yuriyo waa Poɔl̄i adanburasa, sa mu ɔkpa fee o naa wu mu kyemine ana, ke o nye nkyeto lu bamu ase.

⁴ Nu an lu tuto bøla opu su, lu fee afuu mu imaa daa i gyanya ane su mu, an bøla kpee Sipuru kifintin mu ase katün mu nū afuu mu a man bulon.

⁵ A maa bøla opu su naa kara Kilikiya ye Panfiliya, nū a naa dan Mira mu nū ki bu Lisiya ñswule su mu.

⁶ Tuto nū anaakɔp̄u ɔbilisa mu wu ɔkul̄i lala ku mu nū ki lu Alekisandiya kade to kii kpee Itali. Nu o taa ane naa waa kumu to.

⁷ Nu an nate nkyu su bwahn-bwahn gyii nk̄e nk̄u nū i waa ñlon sa ane, poçy nū an naa fuu Kinido. Lu fee afuu mu i maa man sa ane ɔkpa su mu, an bøla naa tiri Kereti kifintin mu, nū an kara Salimone kade to.

⁸ A maa naa an kara an kyon nbuno-nbuno su mu, an kpine poçy nū an ba fuu katün mu nū bee tu ɔkul̄i lala ñdankpa Danbirasa, nū ki bu tiri Laseya kade.

⁹ Lu fee an maa kyeeerees ɔkpa to gaa su mu, nū kono-ñmina saja maa kyon mu, nkyu su kibola waa kufuu. Imu su Poɔl̄i da bamu amu to tote bamu ye,

¹⁰ "Anyin, n wu fee ane ɔkpa mu nū an kpee fale, ii biti i biya kumu libi, ye gyerebi lu ɔkul̄i lala mu ye kumu isvula. Nu ane gbaa ane an man lu."

¹¹ Amaa anaakɔp̄u ɔbilisa mu o man nu Poɔl̄i asin mu, ɔkul̄i wuya mu ye kumu ɔkpa ɔkaap̄u ase nū ee nu.

¹² Lu fee ɔkul̄i ñdankpa manja man buron sa awɔo saja. Nu bamu gaalaagaa ba tote kyula ye ba kpan bamu n-yu ke ba fuu Fonike. Tuto ɔkul̄i ñdankpa mu i buron sa awɔo saja. Fonike gye ñdankpa nū ki de Kereti kefintin, mu nū ki kui akpilige kituyé ye adii kituyé nsana to.

*Afuu lala a tigi waa bamu
ɔp̄u su*

¹³ Saja mu nū afuu pii i daa i lu akpilige mu, asa mu be nyi fee ba nye afuu mu nū bee biti. Imu su ba lee kibilito mu nū ki kitaa ɔkul̄i lala ki yla, nū ba kyaga bamu ɔkpa su ba naa Kereti ikaa su ikaa su.

¹⁴ Amaa i man kyeeerees nū afuu bulonsa akv, i daa apaa mu nū bee tu ye Adiū ye Kyowē kiliu afuu. Nu i daa lu kefintin mu su.

¹⁵ Saja mu nū ane ɔkul̄i i gyanya afuu mu, ɔkul̄i mu man bila ee taale ee kpee ansi to. Imu su an yegē ane n-yu sa afuu mu, nū i sii i su ane i naa.

¹⁶ Nu i sula ane naa lu kifintin pii mu nū be tu ye Kuda, nū kii kun afuu mu gberē. Nu i waa ñlon sa ane poçy nū an taale kitaa ɔkul̄i pii mu nū ktlala mu ki bute mu.

¹⁷ Anyin mu ba maa nye ɔkul̄i-pii mu, ba taa kumu waa ktlala mu to, nū ba taa ife ñmina kyaaboo ɔkul̄i lala mu kinkin. Nu i waa bamu kufuu fee afuu mu i biti i sula bamu naa wote Libiya kikyafa. Imu su ba boç abaala mu, nū ba yegē nū afuu mu i sii i su ɔkul̄i mu i naa.

¹⁸ Afuu mu i maa nyanla ane kanin mu, kayi ki maa ke mu, ba piili bee lee ɔkul̄i mu to isvula bee tuu nkyu mu to.

¹⁹ Imu kake sasapu mu, ba taa bamu abaa bee lee ɔkul̄i mu gbaa-gbaa to ato bee tuu nkyu mu to.

²⁰ An gyii nk̄e gaalaagaa yegē a mee wu kyowē abee akyikpebi, yegē afuu mu moç i san i daa kanin. Imu su ane ɔkumaa nūmu man bila o su tamaa fee o su nkpa.

²¹ A maa kyona akon nk̄e gaalaagaa nūmu yegē a mee gyii sehn mu, nū Poɔl̄i kusū yile bamu nsana tote ye, "Anyin, fan daa nu me katowē ye an man lu Kereti mu, naafoo fale awurufō ye gyerebi nūmu man din ba ane su.

²² Amaa n tōwe fane fee fan nye kōkōlo, fane oku mēe ye o sii tō, amōo okuli mu nkun ii biti o nyita.

²³ Lii fee ndee kagyanbwē, Ibwaare mu nu n gye mu lee, nu n sun me mu, mu kaboo ba yile me ase.

²⁴ Nu o tōwe ye, 'Pōoli, man waa kufuu. I dan i gye fee fu naa yile Owura lala Kayisa ansi to. Nu fu su mu, Ibwaare taa bamu nu be tii fu su fale kpini nkpa sa bamu'.

²⁵ Imu su anyin, fan nye kōkōlo. N kōole Ibwaare gyii fee kuto kumaa mu nu o tōwe me mu, kanin nu ee biti o waa.

²⁶ Amaa i waa kanan kumaa afuu mu ii biti i sula ane naa dan kefintin ku su.

Awurufu kigiyi ḥoru mu su

²⁷ Nu a maa gyii nke kudu ana, yegē i san i su ane u kyaa i bōo Adiratiki ḥoru mu su. Kiyiridi sanja mu, okuli mu to kusun awaapu mu, i waa bamu fee bee nin bee tiri kidenbi.

²⁸ Nu ba lee ofe kalasa tuu katin mu nu ba gyan nkyu mu su mu, nu ba wu ye tōtō onye bunkyin gye abaa nswi to adunyo. Ba maa bila nin ba ansi to gberēe mu, ba bila tuu ofe mu wu fee tōtō onye gye abaa nswi to kudu anu.

²⁹ Nu i waa ane kufuu fee akuto an biti a naa wōte afule-buu fee. Imu su nu ba lee abilito ana mu nu i kitaa okuli u yile mu, tuu nkyu mu to, nu ba kule kabwaare-kule fee kayi ki ke bamu.

³⁰ Nu okuli mu to kusun awaapu mu ba maa paa fee ba sile li okuli lala mu to. Imu su ba lee okuli-pii mu gyaga ḥoru su, bee puna fee bee biti ba naa lee abilito mu aku okuli mu ansi to.

³¹ Nu Pōoli tōwe anaakōpu obilisa mu maa anaakōpu mu ye, fee nu anyin anumu ba man kyina okuli lala mu to bire, fan mēe ye fan nye nkpa.

³² "Imu su anaakōpu mu ba kitaa ife mu nu i su okuli-pii mu to mu tuje to. Nu ba yegē kumu to nu ki kyon."

³³ Nu imu kubwayike ase mu, Pōoli tutōo bamu ase ye be gyii agyito. Nu o tōwe bamu ye, "Fane nke kudu ana nūmu nu fan te ye kafun, yegē sehn mee loo fane nno to, nu fan te ye akun."

³⁴ Imu su n kule fane nun fan kusun gyii agyito, ke fan nye olun. Fane to okulon kinyinibi kuluon gbaa mēe ye ki foyi."

³⁵ Pōoli maa tōwe nūmu kumaa mu, o taa bodobodo nu o taa awfaala sa Ibwaare bamu ansi to. Toto nu o gya bodobodo mu to piili ee we.

³⁶ Nu bamu kpini nkōlo n tiye bamu, nu okumaa nūmu gyii agyito.

³⁷ Nu ane mu nu an bu okuli lala mu to mu, an gye asa alafa anyo ye adusuno ye asiyē (276).

³⁸ Sanja mu nu ba gyii ḥume mu, ba lee ibōota to agyito mu tuu ḥoru to, ke okuli mu o kusaa oduu.

Okuli lala mu kiboyi

³⁹ Kayi maa ke mu, ba man taale bu kebuno mu. Amaa ba wu kidenbi ku nu ki gye kikyafa. Nu ba waa bamu nferee fee nu bee taale mu, ba taa okuli lala mu naa dan tuo.

⁴⁰ Imu su ba tuje ife mu nu i su abilito mu nu i kitaa okuli lala mu to i yile mu waa ḥoru mu to. Nu opula manja to mu, nu ba sajé ife mu nu i su iyu mu nu be su be kaapo okpa. Toto nu ba ḥymina kitaa lala mu nu bee tu kumu ye abaala okuli mu kono ase sa afuu, ke afuu mu a sula bamu i kpee kebuno.

⁴¹ Amaa okuli lala mu kase to naa wōte kikyafa. Nu kumu ansi to mu ki man bila ki taale ki bilinji. Nu apaa a daa kumu kumaa to mu gye-gye to.

⁴² Nu anaakōpu mu ba waa bamu nferee fee ba mōo obu atiipu mu, ke ba man nye tiye nkyu to sile.

⁴³ Amaa anaakōpu obilisa mu, biti fee o molige Pōoli. Imu su o man sa bamu okpa ke ba waa bamu nkōlo biti. Nu o tōwe bamu nu be nyi nkyu kitiye mu ye, ba gyankpaa fugi tiye to ke ba tiye liu kpee fuli si.

⁴⁴ Nu bamu nu ba san mu, ba taa bamu n-yu bun-bun itaabo diye-diyē su. Nu aku mōo ba taa bamu n-yu bun okuli iyu boyisa mu su. Kanin nu i sula okumaa nūmu naa dan ye alanfiya.

28

A maa fuv Malita kifintin su

¹ A maa fuv kifintin mu su ye alanfiya niu, an bu fee bee tu kumu ye Malita.

² Kifintin mu su nde abi ba waa ane nsa-nsa kōole ane abaa anyo. Bulayi maa da nu awōo a bu to su mu, ba desla fulon sa ane ye a wule.

³ Nu Pōoli naa kūula ngya o ba waa fulon mu to. Maa taa ngya mu ee waa fulon mu to mu, nu fulon mu awulawula i maa willi kūnanse mu, nu o dun Pōoli kubaa yegē o kyole su.

⁴ Sanja mu nu kifintin mu su nde abi ba wu kūnanse mu maa kyōle mu kibaa su mu, nu ba tōwe abaa ase ye, "Onyin nūmu biti o baa o gye emēōru nu. Lii fee maa nye nu o liu ḥoru mu to gbaa mu, omuni ee ka alibi ako mu mēe ye o yegē o nye nkpa."

⁵ Amaa Pōoli maa ḥymanyan kūnanse mu tuo fulon mu to mu, sehn man waaw mu.

⁶ Nu asa mu ba fe nferee fee Pōoli ii biti o puna abee o tiye opula manja to ke o wu. Amaa ba maa gyoo naa fuv sanja ku nu ba wu fee sehn man waaw Pōoli mu, ba kyeege

bamu nfeere, nii ba towe ye, o gyey ɔdakpa ku nua.

⁷ Kanin kifintin maŋa su ɔkisurpu mu nii bese tui mu ye Pubilo su kase nii ki bu tiri katün mu nii an yile mu. Onyin mu waa ane nsa-nsa, nii o koole ane mu kikpaara su, kitaa ane kifɔ nke nsa.

⁸ Saŋa maa Pubilo mu-se de ee lo kibirima yegɛ ee kyaale. Nii Poołi naa loo taa mu abaa gyaga mu su, kule kabwaare-kule, nii o nyɛ alantya.

⁹ Inimü i maa waa kanin mu, nii kifintin mu su alɔpɔ mu kpini ba ba Poołi ase nii ba nyɛ alantya.

¹⁰ Lii kanin su ba taa beerees sa ane ɔkpa kumaa niumu su. Nii saŋa maa fuv fee a lii tuto mu, ba kee ane ato mu nii i tiri sa ane.

Poołi naa fuv Roma

¹¹ A maa kyina tuto ubwaayi isa kamaa mu, a naa loo ɔkuhi lala mu nii ki li Alekisanda nii ki ba sii tuto awoo saŋa mu. Ba kyan ɔdakpa nbwaara-bii mu gyaga kumu su.

¹² A maa lii tuto mu, an naa yile Sirakusi kade to, nii an gyii tuto nke nsa.

¹³ Lii tuto mu, an naa fuv Regiyo kade to. Lukaake mu afuu a da lii akpulge, umu su kake nyɔsapu mu, an naa fuv Putoli kade to.

¹⁴ Tuto maŋa nii an wu akɔole-gyipu akyu, nii ba towe ane ye a ba kyina bamu ase nke nsuno. Fale nii an nate naa fuv Roma.

¹⁵ Akɔole-gyipu mu nii ba bu Roma ba maa nu fee an ba mu, ba kusu ba gyanya ane. Akyu ba nate kanin ba gyanya ane Apiya Kigya opula, nii akyu moɔ ba ba gyanya ane ofvutekpa asa opula mu to. Poołi maa wu bamu kanin mu, o fwaala Ibwaare, nii mu kɔkɔlɔ ki tiye mu.

¹⁶ An maa fuv Roma mu, ba sa Poołi ɔkpa fee maa onaakɔpu mu nii ee kii mu su mu ba naa kyina ntin mu nii mu Poołi ii biti.

Poołi towe abwaaresin

Roma kade to

¹⁷ Nke nsa kamaa mu, Poołi tui Gyiwu abulisa mu nii ba bu tuto mu ba sare. Nii o towe bamu ye, "Me toomaa ana Gyiwu abi, amaa i maa man waa ane asa alibi akyu gbaa, nii man nyita ane naana ana nbara mu, ba kitaa me naa tii Gyerusalem, nii ba taa me waa Roma abi abaa to.

¹⁸ Amaa Roma abi ba maa gyii me asin mu, ba waa nfeere fee ba yegɛ me, lii fee ba man wu alibi mu nii n waa nii i dagaa ba moɔ me.

¹⁹ Saŋa mu nii Gyiwu abi ba kina fee ba man yegɛ me mu, nii i nyani me, nii n taa asin mu ba Owura lala Kayisa ase. Amaa i man gye fee n biti n ba tui me asa ntale nii.

²⁰ Fale asin niumu su nii n tui fane, ke n lee asin mu kase sa fane. Lii ɔmu nii Isirayı abi kpini ba su tamaa mu su mu, nii ndaga ba ɔjmina me agbeeleeabi."

²¹ Nii ba lee kono ye, "An man nyɛ ɔwule lii Gyudeya lii fu su. Nii ane burisa ana mu nii ba lii tuto mu ɔku man ba waa adiboyi-sin, nii ba man towe asin libi ku lii fu su.

²² Amaa ane Gyiwu abi an biti an wu fo nfeere. Lii fee an nyi fee kubu mu nii fo bu kumu to fale, katün kumaa niumu asa bee towe bee yi kumu."

²³ Gyiwu abi mu ba yila kake ku, ke ba maa Poołi ba gyanya. Kanin kake maŋa maa fuv mu, bamu asa damante ba kpee katün mu nii Poołi te mu. Lii nyenyenfuu naa fuv kalaatipwe mu, o kpan mu n-yili towe bamu Ibwaare kuwura-gyii mu asin. O bɔla Mosesi nbara ye Ibwaare atowepu iwole mu su kaapu bamu lii Yesu su ye, ba koole mu gyii.

²⁴ Nii akyu ba koole asin mu gyii, amaa akyu moɔ ba man koole gyii.

²⁵ Saŋa mu nii Poołi towe asin mu laalaalawue mu, asa mu ba gyii abaa imɔore, nii bamu kpini ba yaase to. Asin mu nii Poołi towe mu i gye fee, "Kayaayu Kyirekyire mu bɔla Ibwaare otɔwepu Isaya su towe kesintin sa fane naana ana ye,

²⁶ "Kpe asa animu ase naa towe bamu ye, "Fen biti fan nu asin, amaa fan mee ye fan nu kase.

Fen biti fan kii ke fan kii, amaa fen mee ye fen wu."

²⁷ Lii fee asa animu nkɔlo i budu, nii bamu asu a bulon, nii ba kitaa bamu ansi bun su.

Nii i man gye kanin su mu, naafcoo bamu ansi ii biti i wu, ke bamu asu a nu,

ke ba biya bamu nkɔlo kase, ke ba bilini ba me ase ke n kyɛ bamu.' "

²⁸ "Kanin su n biti fan bu fee, Ibwaare taa mu kamɔlige mu naa sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi, nii bee biti be nu mu."

²⁹ Poołi maa towe asin niumu kamaa to mu, Gyiwu abi mu ba kusu lii ba gyii abaa imɔore.

³⁰ Poołi kyina kikpaara mu nii o koole nii ee ka kumu su koko nsu nnyo laalaamuu. Nii ee koole ɔkumaa mu nii ee ba ee bɔco mu su mu.

³¹ O yile kinyin to ee towe Ibwaare kuwura-gyii mu asin, nii ee kaapu asin lii Yesu Krisito su, yegɛ sehn man tii mu ɔkpa.

Ѡѡւේ මු නූ පෝලි ක්‍රිස්තු නා සා Roma abi

Afwaala ye kabwaala asin

¹ Me, Poołi i kyrco ɔwule nium n sa fane. N gye Yesu Krisito kyaafole mu nii o tu me ye n ba waa mu osunpu, nii o lees me tyla ye n ba towe Ibwaare asin danburasa mu.

² Ibwaare wula da mu kokoło su, bola mu atowepu su nii ba kyrco asin danburasa nium waa Asinkyan yilasa Kyirekyire mu to.

³ Asin mu i towe i lu ane-Nyiripe Yesu Krisito su, nii o gye Ibwaare mu-bii, nii ba kuvuge mu nyimisa lu Owura Dawidi kunaana to.

⁴ Ané-Nyiripe Yesu Krisito mu nii Ibwaare Kayaayu Kyirekyire olun mu kyinji mu li lewu to, lees mu kaapu fee mu i gye Ibwaare mu-bii mu.

⁵ Lu mu ye mu kitu su Ibwaare sa ane kabwaala, nii o waa ane Krisito kusun asunpu, ke a towe kaapu bamu nii ba man gye Gyiwu abi, ke ba nu asin mu kase ke ba koole Krisito mu gyii.

⁶ Nu fane gbaa fane fan tii bamu nii Ibwaare tu ye ba be bilini Yesu Krisito lees mu su.

⁷ Imu su nii n kyrco ɔwule nium n sa fane mu nii fan bu Roma, nii Ibwaare i su kebiti sa, nii o tu fane ye fan ba waa mu lees mu. N fwaala fane, nii n kule kabwaala ye kayi-yyuli mu nii ki li ane-Se Ibwaare ye ane-Nyiripe Yesu Krisito ase mu ki ba fane su.

*Poołi i biti Roma kikpe
naa towe Abwaaresin*

⁸ Kto mu nii ki gyankpaa mu i gye fee, fane kpini su mu, nii ba Yesu Krisito su n su awaala n sa me Ibwaare, lu fee asa bee towe fane Ibwaare kikcole-gyii nium asin dulinyaa to katun kumaa.

⁹ Ibwaare mu nii n taa me kokoło kpini n sun mu, nii n towe Mu-Bii asin danburasa mu, i gye mi kesinti ogypu fee saja kumaa n nyinji fane su, me kabwaare-kule to.

¹⁰ Nu n kule kabwaare-kule saja kumaa nium fee nii Ibwaare kan kyula mu, o bugi okpa sa me nburiñi ke n ba boo fane su.

¹¹ Lu fee mi ansi i de fane su fee n ba wu fane, ke n taa Ibwaare Kayaayu to kakkee ba sa fane, ke i waa fane olun fane kikcole-gyii to.

¹² Imu i gye fee a kpan ane n-yii ke a taa kikcole-gyii mu nii an bu kumu to fale kye abaa to.

¹³ Me birisa ana akcole-gyipu, n biti fan bu fee n ñmina liu fine kpini fee n ba fane ase. Amaa ba li halu ndaga kuto ku kii tii me okpa. N biti kanan mu nii n waa ke n nye aku li fane ase to to ba ba koole Yesu gyii, fee kanan mu nii n nye aku li bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu to mu.

¹⁴ Nu i de sa me fee n towe asin danburasa mu sa bamu nii be nyi iwule ye bamu nii ba man nyi iwule, bamu nii ba gye anyaasinpú ye bamu nii ba gye amelensipu.

¹⁵ Kanin su nii mi ansi i payi fee n ba towe asin danburasa mu sa fane mu nii fan bu Roma mu gbaa.

¹⁶ I man su me ipeeli li asin danburasa mu su, li fee imu i gye Ibwaare olun mu nii li sa osa kumaa mu nii o koole gyii mu kamolige. Gyiwu abi mu i gyankpaa koole gyii, ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu gbaa.

¹⁷ Lu fee asin danburasa mu to mu, i lees kaapu kanan mu nii Ibwaare i waa nii ane ikpa i kyiigi mu ansi to. Ikpa kyiigisa nium npiili ye imu laalaalwe kpini i yile sa kikcole-gyii, fee kanan mu nii ba kyrco yila ye,
“Kikcole-gyii to nii ikpa kyiigisa wuya ii biti o nye nkpa.”

Ibwaare agbu li alibi su

¹⁸ Ibwaare lees mu agbu li svsv kaapu asa mu nii bamu ikpa i man kyiigi ye alibi awaapu mu nii ba taa bamu alibi tii kesinti mu okpa.

¹⁹ Nu Ibwaare hute bamu asu, lu fee kuto mu nii ba taale bu li Ibwaare su mu, Ibwaare gbaa-gbaa i lees imu ifuli kaapu bamu.

²⁰ Lu koo saja mu nii Ibwaare tuu dulinyaa mu, o bola mu ats tousa mu su lees mu keduli mu nii a mae taale taa ansi wa mu kaapu nyimisa. Imu i gye mu olun mu nii i man su okaa, ye mu keduli mu nii kumu su nii o gye Ibwaare kesintin mu. Imu su omu nii o man koole gyii mu, man su kono o lees.

²¹ Ba nyi Ibwaare maa bu to, amaa ba man su bonyaa abee afwaala bee sa mu. Amaa nfere danburasa ku i man bila i bu bamu to, nii bamu nkolo to i bilini kitentenbiri.

²² Ba ye bamu i gye anyaasinpú, amaa ba gye amelensipu nii.

²³ Nu ba bilinjaa Ibwaare mu nii o bu to kakpaa mu bonyaa ba su bee sa ato mu nii ba poyi imu fee anyimisa, nbwiibi ye atobwaaya ye atobwaaya kpusa.

²⁴ Imu su Ibwaare lees mu ansi yeges bamu, nii ba taa kigyagaa bee waa bamu nkolo biti, nii bee waa kigyagaa libi manja bee jaabaa abaa.

²⁵ Lii fee ba taa lbwaare kesintin mu kyere antujesa, nii bee sun ato mu nii lbwaare tuu mu, lan yege mu lbwaare mu nii o tuu imu mu, nii i dagaa fee a yin mu saja kumaa mu. Amen!

²⁶ Lii inumu su lbwaare lee mu ansi yege bamu sa ba maa bamu kugyagaa ipeeli, akyu ba yege anyin ase kade nii ba sii bee de ye bamu birisa ana akyu yege i man gye lbwaare okpa su.

²⁷ Kanin okpa manja su nii anyin gbaa ba biti ba yege kade ye akyu, nii kide ye bamu birisa ana anyin i su bamu obule, nii bee waa apeeli-sin be de ye abaa, nii ba nye kugyagaa mu kusu bunte lu bamu gbaa-gbaa bamu kayu-wule to.

²⁸ Lii fee kanan mu nii ba kina lbwaare kubu lu bamu nfeere to mu, imu su nii lbwaare yege bamu nfeere boro-boro sa bamu, ke ba waa ato mu nii i man dagaa ye ba waa.

²⁹ Nii i yege nii ba kyaga su bee waa asun libi, kensi payi libi, kikisi libi, kimooc, kamooce-giyi, npina, kikui ansi waa asun libi ye asa kukuli,

³⁰ kitun antujesa gyaga asa su, lbwaare akisipu, asa kisaale, n-yu kikaapu, alala-sin, okpa pupwe su kitaa waa alibi, bee waa kusu to olon bee sa bamu-nyi ana ye bamu-se ana.

³¹ Ba man su nfeere, ba man su kesintin, ba man su kebiti sa asa, be mee su asa su.

³² Yege be nyi fee lbwaare nbara mu i towe ye, okumaa mu nii ee waa fale alibi mu, dagaa lewu gbaa mu, amaa man gye fale ato nimu nkon nii bee waa, ba bila bee towe bee yile bamu nii bee waa kanin mu kamaa.

2

lbwaare kesintin katale

¹ Imu su fu kumaa mu nii fii bun fu birisa kwpwe mu, fu man su kono fu lee. Nii fu kumaa mu nii fu bun fu birisa kwpwe mu, fu bun fu n-yu gbaa kwpwe nimu, lui fee ngbaa fu fii waa alibi kulan maaja.

² Amaa an nyi fee lbwaare kwpwe mu nii o su sa hamu nii bee waa kanin ato libi mu, i de kesintin okpa su.

³ Imu su fee fu nyimisa, fu kan fii bun fu birisa ana kwpwe, yege ngbaa fu fii waa alibi kulan maaja mu, fii fe nfeere fee fii taale sile lui lbwaare kwpwe kibun mu to abee?

⁴ Abee fu bun ansi lui kudanbirasa mu nii lbwaare i waa ee sa fu fee maa nye koko lo ee sa fu ye maa su kenyiita sa fu? Fu man nyi fee lbwaare i waa adanbirasa anumu kpini ee sa fu ke i kye fu to ke fu yege alibi kiwaa?

⁵ Amaa lui fu kusu to olon ye alibi ki mae yege kiwaa su mu, fu kuvula kusu bunte sa fu n-yu fu gyoo lbwaare agbu lala mu kake mu nii ee biti o lee kaapu alibi awaapu mu kesintin katale mu to.

⁶ lbwaare ii biti o ka osa kumaa nimu kuko kanan mu nii i dagaa mu lui ato mu nii o waa mu sv.

⁷ Nii bamu nii ba su kenyiita bee waa kudanbirasa, bee biti lbwaare bonyaa ye beerees ye nkpa mu nii i man su okaa mu, bamu ii biti ba nye nkpa kakpaa.

⁸ Nii asa mu nii bee kii bamu nkun lee, nii ba kina kesintin asun mu kunu nii bee waa asun libi mu, lbwaare agbu ii biti i ba bamu su ke o man su bamu kowee.

⁹ Nii awurufu ye kayyees ii biti i ba asa mu nii bee waa alibi mu kpini su. II biti i gyankpaa ba Gyiwu abi su, ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu gbaa su.

¹⁰ Amaa bonyaa ye beerees ye kayu yuli ii biti i ba sa asa mu nii bee waa adanbirasa mu kpini, nii Gyiwu abi mu ii biti ba gyankpaa ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu gbaa.

¹¹ Lii fee lbwaare man su nmeege to.

¹² Bamu nii ba man nyi Mosesi nbara, nii ba waa alibi mu, bee biti ba wu, nii i man gye ye ba maa kina Mosesi nbara mu kibuu su. Nii bamu nii be nyi Mosesi nbara mu, nii ba lui imu to waa alibi mu, kanin nbara manja nii bee biti ba taa bun bamu kwpwe.

¹³ Lii fee man gye bamu nii be nyi Mosesi nbara mu, nii lbwaare i kii fee ba man gyii kupwe, amaa bamu nii bee waa nbara mu awaasa mu, bamu nii lbwaare i wu fee bamu ikpa i kyiigi.

¹⁴ Nii bamu nii ba man gye Gyiwu abi nii ba man su Mosesi nbara, amaa bee waa ato mu nii i kyuna nbara mu su mu, ba man su nbara mu bire, amaa nbara kesintin i bu bamu to.

¹⁵ I yege nii bamu awaasa i kaapu fee bamu nkolo to mu, be nyi nbara mu. Nii bamu nfeere to gbaa i gyii bamu kesintin, iu fee bamu nfeere to i kaapu ye unumu i buron nii unumu fale i man buron.

¹⁶ Nii kanin maaja nii ii biti i ba waa kake mu nii lbwaare ii biti o bola Yesu Krisito su taa nyimisa asiiri to awaasa gyii bamu asin, fee kanan mu nii asin danbirasa mu nii n towe mu i kaapu mu.

Giywu abi ye Mosesi nbara

¹⁷ Nii fii towe ye fu gye Gyiwu nyimisa, nii fu taa fu n-yu tuu Mosesi nbara mu su, nii fii kaapu fu n-yu fee fu gye lbwaare lee.

¹⁸ Nuu fiu towē ye fu nyi Ibwaare kebiti, lu fee fu bula Mosesi nbara mu, nuu fiu nyi ato mu nuu i buron.

¹⁹ Nuu fiu towē ye fu i gye agyaatanapu ikpa okaapuru, nuu fu i gye omu nuu ee kaapu bamu nuu ba bu kitentenbiri to mu fitila.

²⁰ Nuu fiu towē ye fu i gye amelensipu otowewaapu, ye nbii wuribi okaapuru. Nuu fu nyi Mosesi nbara mu, nuu imu to nuu kinyi ye kesintin mu bu.

²¹ Nuu fiu towē ye fu kaapu fu birisa ana ansasa, nuu mine i waa nuu fiu mee kaapu fu n-yii? Fu towē abwaaresin ye, keyu man buron, yegē foo fo fii yuuri idakpa ato fiu lili idakpa isunkpa ibu to.

²³ Fu mu nuu fiu kaapu fu n-yii ye fii nyi Mosesi nbara mu, man gye fu i gyila Ibwaaree ipHEELee fee fu maa nyita nbara mu?

²⁴ Fee kanan mu nuu Asinkyan ylala mu i towē ye, "Luu fane Gyiwu abi su mu, bamu nuu ba man gye Gyiwu abi mu bee towē asin bee nyita Ibwaaree kitu."

²⁵ Fee nuu fen kan buu Mosesi nbara mu, kanun bire fu oduu katun mu su tono. Amaa nuu fu tin fu oduu nuu fu mee buu nbara mu bire, i du nin fee fu maa man tin oduu mu.

²⁶ Nuu omu nuu o man tin oduu nuu ee waa kuto kumaa kyeekeye fee kanan mu nuu Mosesi nbara mu i kaapu mu, mine i waa nuu Ibwaaree mee ye o taa mu fee omu nuu o tin oduu?

²⁷ Imu su o man tin mu oduu, yegē ee waa kuto kumaa kyeekeye fee kanan mu nuu Mosesi nbara mu i kaapu mu, ee biti o bun fu mu nuu fu gye Gyiwu obii, nuu fu tin fu oduu, nuu fu nyita nbara mu kwpwe.

²⁸ Luu fee i man gye kayuu-wule to ato awaasa i waa oku Gyiwu obii gbaa-gbaa, nuu oduu katun mu, man gye kayuu-wule to ato waasa nin.

²⁹ Amaa omu nuu o gye Gyiwu obii kesintin mu, mu koko to i kaapu, nuu oduu katun mu i gye koko awaasa mu nuu Kayaayu mu i waa, man gye Mosesi nbara mu i waa. Kanun osha manja i nyee kiyin lu Ibwaaree ase man gye nyimisa ase.

3

Ibwaaree i gye kesintin wuya

¹ Imu su nuu oku kan towē ye o gye Gyiwu obii mu, mine tono nuu o nyee lu to? Abees mine tono i bu oduu katun to?

² Okpa kumaa su tono bu to. Luu fee tono mu nuu ki gyankpaa i gye ye, Gyiwu abi mu

abaa to nuu Ibwaaree taa mu kono to asin mu waa.

³ Nuu i kan ba fee ake ba man su kikcole-gyii mu, bamu kuman kcole gyii mu, i taale yegē nuu Ibwaaree o man waa kanan mu nuu o towē yla mu abee?

⁴ Ayee! I mee ba kanin. Amaa nuu nyimisa kumaa gye antijesa wuya mu, Ibwaaree bire san o gye mu kesintin wuya, fee kanan mu nuu ba kyoro waa Asinkyan ylala mu to ye,

"I dagaa fee fu Ibwaaree asin towesa i maa lee fu kesintin kaapu,

nuu ba kan pwii fu mu ke fu gyii asu."

⁵ A taa fee ane awaasa mu nuu i man buron, nuu i lee kaapu fee Ibwaaree awaasa i de okpa mu, imee mu bire, nuu o bire ane kusu mu, an biti a towē ye Ibwaaree man waa asin mu kyeekeye? (Kanan mu nuu nyimisa i towē mu, nuu n towē fale).

⁶ Ayee! Nuu i gye kanin mu, nene nuu Ibwaaree ii biti o waa ke o tale dulinyaa?

⁷ Oku ii biti o gyii imoore ye, fee nuu me antijesa i yegē nuu Ibwaaree kesintin ki lojo lu ifuli mu, nuu mu bonyaa mu tii su mu, mine i waa nuu ee bun me kwpwe fee n gye alibi owaapu?

⁸ Luu fale asin su mu, ake bee biti ba towē ye, "Fan yegē a waa alibi, ke asa ba wu Ibwaaree adanburasa." Asa mu nuu bee towē fale asin numu bee saale me ye me gbaa me n towē kanin mu, Ibwaaree ii biti o bun bamu kwpwe fee kanan mu nuu i dagaa.

Oku man bu to ye

o man gye alibi owaapu

⁹ Nene nuu an biti a towē inumu? Ane Gyiwu abi an gye asa kpare an kyo bamu nuu ba san mu abee? Ayee! N te wula towē fee Gyiwu abi mu ye bamu nuu ba man gye Gyiwu abi mu kpini alibi i gyii bamu su olon.

¹⁰ Fee kanan mu nuu Asinkyan ylala mu i towē katun ku ye,

"Oku man bu to nuu mu ikpa i kyiigi, halu okulu gbaa.

¹¹ Oku man bu to nuu ee nuu Ibwaaree asin kase, nuu oku man bu to o naa ee biti Ibwaaree.

¹² Nuu okumaa numu kpeli mu ansi lu Ibwaaree su,

nuu bamu kpini ba man su kyaare, nuu oku man bu to nuu ee waa kidanburasa halu okulu gbaa.

¹³ Bamu nno to asin towesa i mao fee lewu. Antijesa nkun i bola bamu nnandvlu su.

Bamu nno to asin i du fee kinanse kubwe.

¹⁴ Bee towē asa nno, nuu bamu nno to asin towesa i buvliti.

¹⁵ Nyimisa kumoo man bu bamu osin.

¹⁶ Katün kumaa mu nii ba kpée mu ba yegé nii asa bee gyii gyerebi nii bee wu awurufo.

¹⁷ Nii ba mée yegé nii kayü yuuli ke ba asa to.

¹⁸ Nii ba man sile Ibwaare kpini-kpini."

¹⁹ To, an nyi fee asin kumaa mu nii nbara mu u kaapu mu, u tōwe u sa bamu nii bee buu nbara mu. Imu su oku mée nye tōwe sehn ye mée mu o man waa alibi aksu. Nii okumaa mu nii o bū dulinyaa to mu, Ibwaare ii biti o bun mu kwpwe lū mu alibi su.

²⁰ Lii fee oku mée taale buu nbara mu luwe, ke Ibwaare o wu fee mu awaasa i bōron mu, Ibwaare ase. Nbara mu i de sa nii ke a wu ane alibi.

Kikcōle-gyii u biya ikpa kyiigi

²¹ Amaa nbunbu bire Ibwaare lee okpa mu nii nyumisa o bola su ke mu ikpa i kyiigi mu ase mu kaapu, nii i man gye nbara kibuu. Halu imu nii Ibwaare atowepu ye nbara mu kpini i gyii imu kesintin Asinkyan ylasa mu to.

²² Okpa mu nii Ibwaare i bōla su, ke o wu fee asa ikpa ii kyiigi mu ase mu, i gye ba maa kōole Yesu Krisito gyii. Nii okumaa nimu lee man kwii.

²³ Lii fee okumaa nimu waa alibi nii o pan Ibwaare bonyaa mu.

²⁴ Lii Ibwaare kabwaala kakēe su mu, o bola Yesu Krisito kikcōle asa yegé mu su, nii o kyula sa bamu fee bamu ikpa i kyiigi mu ase.

²⁵ Nii Ibwaare lee Yesu Krisito ye o be wu lu asa alibi su. Mu nkalan kikyeegē wōrigé su mu, asa mu nii bee biti ba kōole mu gyii mu, ke ba maa Ibwaare nsana i lojo. Nii kusū būte mu nii Ibwaare ii biti o būte ane mu, Yesu yile ane ayaa to kōole imu. O waa nimu nii ke o lee mu kesintin kaapu. Lii fee bamu nii ba waa alibi dīdaa mu, o man būte bamu asu

²⁶ O nye kenyiita gyoo ba fūu Yesu Krisito kelewu mu nii o wu sa alibi mu. O bila lee kaapu fee mu awaasa i de okpa, nii ee yegé nii asa mu nii ba kōole Yesu gyii mu bamu ikpa i kyiigi mu ase.

²⁷ Minē koto su nii an kaapu ane n-yii? Sehn man bu to. Minē i waa su nii a mée taale kaapu ane n-yii? Lii fee man gye nbara mu kibuu i yegé nii Ibwaare i wu fee nyumisa ikpa i kyiigi, amaa i lū ane kikcōle-gyii mu su.

²⁸ Koto mu nii an nu kase i gye ye nyumisa kikcōle Yesu Krisito gyii su nii Ibwaare i wu fee mu ikpa i kyiigi mu ase, amaa man gye nbara mu kibuu su.

²⁹ Ibwaare mu gye Gyiwu abi nkun Ibwaare nii? O man gye bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa Ibwaare nii abee? Eehn! O gye bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa Ibwaare nii.

³⁰ Ibwaare gye okulon nii, imu su lū kikcōle-gyii su nii ee biti o wu Gyiwu abi mu fee bamu ikpa i kyiigi, nii lū kikcōle-gyii su nii ee biti o wu bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa mu fee bamu ikpa i kyiigi mu ase.

³¹ Kanin su kikcōle-gyii kūnumu ki yegé nii nbara mu i bilipi kiyān abee? Ayee! I man de kanin. Amaa kikcōle-gyii i yegé nii an buu nbara mu su kyeekeye.

4

Abraham kikcōle-gyii

¹ Minē asin nii an biti a tōwe lū ane naana Abraham su? Minē i waa Abraham asin mu to?

² Nu i kan i gye Abraham awaasa su nii Ibwaare wu mu fee mu ikpa i kyiigi mu, naafco o su koto mu nii o taa kaapu mu n-yii, amaa man gye Ibwaare ansi to.

³ Minē nii Asinkyan ylasa mu i tōwe? "Abraham kōole Ibwaare gyii, lū mu kikcōle-gyii maaja su nii Ibwaare kyula ye mu ikpa i kyiigi."

⁴ Nu osa mu nii ee sun kusun mu bēs ka mu koko nii, mu koko mu ki man gye kakees nīsa mu, amaa i gye mu kusun mu koko nii bēs ka mu.

⁵ Nu i man gye oku kusun mu nii ee waa su, amaa maa kōole gyii fee i gye Ibwaare i yegé nii alibi ḥwaarpu mu nii ba kōole Yesu gyii mu bamu ikpa i kyiigi mu, bamu kikcōle-gyii mu i yegé nii Ibwaare i kōole bamu kyula fee bamu ikpa i kyiigi.

⁶ Inimū nii Dawidi gbaa wula tōwe ye kumu ḥkōn wuya i gye ḥsa mu nii Ibwaare kyula fee mu ikpa i kyiigi nii i man gye mu awaasa su. Nu Dawidi tōwe ye,

⁷ "Kumu ḥkōn wuya ana i gye asa mu nii Ibwaare taa bamu alibi kēs bamu, nii o fwii bamu alibi lū bamu su.

⁸ Kumu ḥkōn wuya i gye ḥsa mu nii ḥnyiripē Ibwaare man bila ye o nyinji mu alibi su."

⁹ Kumu ḥkōn mu nii Dawidi tōwe mu asin mu, i gye sa Gyiwu abi nkun nii, abee ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa? Nu an wula tōwe ye, Abraham kōole Ibwaare gyii, nii mu kikcōle-gyii maaja su nii Ibwaare kyula ye mu ikpa i kyiigi.

¹⁰ Sanja moō to nii inimū i waa sa mu? Sanja mu nii o tin oduu mu abee sanja mu nii o man pūta tin oduu mu? I gye sanja mu nii o man pūta tin.

¹¹ Abraham oduu katin mu gye sinkaala nii, nii i kaapu to fee mu kikcole-gyii su nii sanja mu nii o man pita tun mu oduu mu, nii Ibwaare kyula ye mu ikpa i kyiigi. Kanun su mu i gye asa kpini mu nii ba kcole gyii nii ba man pita tun bamu iduu mu kpini bamu-se, nii i yeges nii Ibwaare kyula ye bamu ikpa i kyiigi.

¹² Nii o bila o gye bamu nii ba tun iduu mu bamu-se, man gye ba maa tun iduu su, amaa lu fee bamu gbaa bamu, ba maa naa kikcole-gyii okpa kulon mu nii ane naana Abraham naté so poyt nii o tun oduu mu.

¹³ Ibwaare da mu kokołsu sa Abraham maa mu anaana-bii ye bee biti ba baa ba gye dulinyaa to kapatye agyipu. Fale kokołsu kida mu man gye nbara mu kibuu su, amaa lu mu kikcole-gyii su nii Ibwaare kyula ye mu ikpa i kyiigi mu ase.

¹⁴ Nii bamu nii ba kan bee buu nbara mu, i gye dulinyaa kapatye agyipu bire, kanin bire kikcole-gyii mu k gye kyan, nii kokołsu kida mu man su kyaare.

¹⁵ Lu fee bamu nii ba foyi nbara mu, bee nyé Ibwaare kusv bute. Amaa nii nbara i man bu to mu, nbara kifoyi gbaa man bu to.

¹⁶ Imu su lu kikcole-gyii su nii asa bee nyé kuto mu nii Ibwaare da mu kokołsu sa bamu mu. I gye kabwaala kakée sa Abraham kinaana to. I man gye bamu nii bee buu nbara mu nkun, amaa ye bamu nii ba kcole gyii gbaa fee kanan mu nii Abraham kcole gyii mu. Lu fee mu i gye ane kpini ane-se.

¹⁷ Fee kanan mu nii ba kyorc yula mu ye, "N waa fu ose sa ndendemande kpini." Ibwaare ase mu Abraham i gye ose sa ane kpini. Abraham kcole Ibwaare mu nii ee kyiigi alewupu ee ba nkpa to mu gyii, nii Ibwaare ee sa alewupu nkpa. Nu kuto mu nii ki man wula ki bu to mu, mu i yeges nii ku ba.

¹⁸ I maa du fee tamaa man bu to gbaa mu, Abraham kcole gyii nii o su tamaa. Nu i ba waa ose sa ndendemande gaalaagaa fee kanan mu nii Ibwaare towé mu ye, "Kanun nii fu anaana-bii bee biti ba ba nye akyo fee akyikpebi."

¹⁹ Abraham gyii fee nsu kulfu nii o nyi mu kayuu-wule ki maa poo. Nu mu-ka Sara gbaa bile nii o man kuvuge kui. Lu inumu kpini su Abraham kikcole-gyii ki man yoo.

²⁰ Nu kuto mu nii Ibwaare da mu kokołsu sa mu mu, o man gyii imu imccore, amaa o nye kikcole-gyii to olon nii o taa bonyaa sa Ibwaare.

²¹ Nu i kcole kyula fee kuto mu nii Ibwaare da mu kokołsu ye ee biti o waa sa mu mu, ee biti o taale waa.

²² Fale su nii, "Ibwaare kyula ye mu ikpa i kyiigi."

²³ Imu nii ba kyorc ye Abraham ikpa i kyiigi Ibwaare ase mu, man gye mu nkun su nii ba kyorc kanun.

²⁴ Amaa ane kpini su nii ba kyorc kanun. Kanun su ane gbaa ane mu nii an kcole Ibwaare mu nii o kyiigi ane-Nyiripe Yesu lu lewu to gyii mu, Ibwaare ii biti o kcole ane fee ane ikpa i kyiigi.

²⁵ Kpalie fee ane alibi su Ibwaare lee mu sa fee o wu, nii o kyiigi mu ba nkpa to nu lu mu su mu Ibwaare kcole ane fee ane ikpa i kyiigi.

5

Kikcole-gyii i biya kayu-yuuli ye kensi-gyii

¹ Kanun su, lu ane kikcole-gyii su mu, Ibwaare kyula ye ane ikpa i kyiigi mu ase, nii lu Onyiripe Yesu Krisito su mu, kayu yuuli ki bu anaa Ibwaare nsana.

² Lu mu su nii an taa ane kikcole-gyii nyé kabwaala mu nii nbunbu an yle kumu to fale. Nu ane ansi i gyii lu fee an su tamaa fee an biti an nyé bonyaa mu nii Ibwaare ii biti o sa ane susu mu.

³ Nu man gye kanun nkun su, amaa awurufu mu nii an gyii fale gbaa mu, ane ansi i gyii, lu fee awurufu i yeges nii ane ba nye aniya yle to.

⁴ Nu aniya kiyile to moç i biya kibulabu, nii kibulabu ki biya tamaa.

⁵ Nu tamaa mee waa kyan, lu fee Ibwaare bôla Kayaayu Kyurekyure mu nii o taa sa ane mu su kyeege mu kebiti mu bôla ane nkôlo to.

⁶ Sanja mu nii ane anyimisa a mee bila taale waa sehn mu, kanun sanja manja to kyeekeye nii Krisito ba wu sa ane alibi awaaaru.

⁷ Ii biti i waa olon sa nyimisa fee o wu sa osa mu nii mu ikpa i kyiigi gbaa. Amaa omu nii o gye adanbirasa owaapu bire akuto fee oku ii biti o waa kokołsu osu ye ee biti o wu sa mu.

⁸ Amaa Ibwaare lee mu kebiti mu nii o su sa ane mu kaapu lu inumu su. Lu fee a maa san an gye alibi awaaaru gbaa mu, nii Krisito ba wu sa ane.

⁹ Lu Yesu Krisito nkalan su nii Ibwaare kcole kyula fee ane ikpa i kyiigi mu ase. Kanun manja su lu Krisito su mu, ee biti o molige ane lu mu kusv bute mu to.

¹⁰ Halu sanja mu nii an gye Ibwaare akisipu mu, nii o yeges mu-bii Yesu ba wu nii i lojø anaa mu nsana. Lu fee Yesu maa te nkpa to su mu, ee biti o molige ane lu kusv bute kakpaa mu to.

¹¹ Nu i man gye inumu nkun, amaa imu nii i bila i tii su i gye fee ane ansi i gyii lu kolojø mu nii ane-Nyiripe Yesu Krisito ba lojø anaa Ibwaare nsana mu su.

*Lewu bôla Adam su ba,
nii nkpa i bôla Yesu Krisito su ba*

¹² Nii li nyimisa külön awaasa su nii alibi i ba dulinyaa, nii li alibi su nii lewu ba dulinyaa to. Nii fale su nii lewu nye okpa asa kpini su, lii fee okumaa nimmu waa alibi.

¹³ Imu su pooy ke Ibwaare o buya nbara mu, alibi i wula i bu dulinyaa to. Amaa sajja mu nii nbara mu i man bu to mu, ba mœe taa alibi bee tu sehn.

¹⁴ Amaa li alibi su mu, lewu gyii nyimisa su kuwura li Adam su ba fœ Mosesi sajja su, halu ba maa man nyita Ibwaare kœnœsa mu fee Adam lee mu gbaa. Okpa ku su mu Adam i yile sa Yesu mu nii o ba ba kamaa to mu.

¹⁵ Amaa Ibwaare kabwaala kakœe mu man du fee Adam alibi mu. Kpalí fee Adam külön alibi mu su mu, okumaa nimmu wu. Amaa Ibwaare kabwaala mu nii o taa kœe okumaa nimmu li Yesu Krisito külön su mu, ki gyee koto kpare.

¹⁶ Kanin manja gbaa nii Ibwaare kakœe mu ki man du fee kanan mu nii Adam nyimisa külön alibi i ba waa mu. Nyimisa külön alibi katale su mu, i bun okumaa nimmu kœpwe. Amaa li asa alibi gaalaagaa kwiwa kamaa mu, omu nii ee yegé nii Ibwaare u taale kyula fee nyimisa ikpa i kyiigi mu ase mu, i ba.

¹⁷ Nyimisa külön alibi su nii lewu gyii asa su olon li kanin nyimisa külön manja su. Nii Yesu Krisito nyimisa külön gbaa su mu, anyimisa ba nye kabwaala nii Ibwaare ii kyula fee bamu ikpa i kyiigi mu ase, nii ba nye Ibwaare ase kakyina kakpaa. Imu su koto mu nii Yesu Krisito waa mu, ki kyo lewu olon mu nii ki da gyii ane su mu.

¹⁸ Imu su fee kanan mu nii nyimisa külön alibi su nii asa kpini ba gyii kœpwe mu, kanin manja su nii nyimisa külön ikpa kikyigii su mu, nii Ibwaare ii kyula ye asa bamu ikpa i kyiigi, nii ba nye nkpa.

¹⁹ Fee kanan mu nii Adam külön waa kusso to olon nii o man nu Ibwaare ase, nii asa kpini ba biliñi alibi awaapo mu, kanin manja su nii Yesu Krisito külön biya mu asu kase nu Ibwaare ase nii i yegé nii Ibwaare kyula asa gaalaagaa fee bamu ikpa i kyiigi mu ase.

²⁰ Mosesi nbara mu i ba nii, ke i yegé asa ba wu alibi mu nii bee waa mu kœkyo. Amaa alibi kœwaa ki maa nye akyo mu, yegé Ibwaare kabwaala mu ki nye akyo ki tii su.

²¹ Fee kanan mu nii alibi nye olon nyimisa su nii o nye lewu mu, kanin manja su nii asa ba nye Ibwaare kabwaala fee maa kyula fee asa ikpa i kyiigi mu ase. Imu

su lii ane-Nyirupé Yesu Krisito su mu, asa ba nye nkpa kakpaa.

6

Alibi man bila i su ane su olon

¹ Kanin su, miné nii an biti a tœw? A kyaga su an waa alibi ke Ibwaare kabwaala mu ki nye akyo ki tii su abee?

² Ayee! Alibi i man bila su ane su olon, lii fee i du nii fee a maa wu mu, nene nii an bila taale kyuna alibi mu to?

³ Abee fan man nyi fee ane kpini mu nii ba gyee ane Ibwaare kekyugyee mu waa Yesu Krisito to mu, i waa fee anaa mu an waa kœkulon mu lewu to abee?

⁴ Nii li ane Ibwaare kekyugyee mu su mu, anaa mu an wu, nii ba pula anaa mu. Imu su fee kanan mu nii Òse Ibwaare taa mu bonyaa kyiñi mu li lewu to mu, ane gbaa ane an biti a kyuna kakyina pupwe to.

⁵ Fee anaa mu a maa gyee kœkulon li mu kelewu mu su mu, kanin manja su nii anaa mu an biti a ba an gyee kœlön li mu kikyinji bwii ba nkpa to mu.

⁶ Nii an nyi fee ba da ane alibi n-yü didaa mu ye mu mata oyu laasa su mœo, nii i yegé nii ane alibi n-yü didaa man bila ki su olon ane su, ke a man bila taa ane n-yü waa anye sa alibi.

⁷ Li fee okumaa mu nii o wu mu, o nye mu n-yü li alibi kœwaa su.

⁸ Fee anaa Krisito a maa wu fale mu, an koole gyii fee anaa mu an biti a buga kyina.

⁹ Nii an nyi fee Krisito maa kyiñi li lewu to fale mu, o mee bila ye o wu, nii lewu man bila o su mu su olon.

¹⁰ Nii kelewu mu nii o wu mu, o wu sa ane alibi kœlön kœkpa, amaa nkpa mu nii o te kœmu to mu, o te sa Ibwaare.

¹¹ Kanin ikpa manja su, fan kœlön fane n-yü fee fan wu, nii alibi kœwaa ki man bila ki su fane su olon, amaa fan te sa Ibwaare, lii fee fan naa Yesu Krisito fan waa kœkulon.

¹² Imu su fan man yegé alibi i gyii kuwura fane kayu-wole su, ke fan man buu ato libi mu nii fane kayu-wole ii biti i waa mu.

¹³ Fan man taa fane n-yü katün kœlön sa alibi ke i taa waa asun libi, amaa fan taa fane n-yü sa Ibwaare fee bamu nii Ibwaare lee bamu li lewu to ba nkpa to mu, ke fan taa fane kayu-wole kpini taa sa mu, ke o taa fane waa ikpa kœligisa ato.

¹⁴ Nii fan man bila yegé alibi i gyii fane su olon, lii fee fan man bu Mosesi nbara mu kœs, amaa Ibwaare kabwaala mu to nii fan bu.

An gyee anye sa Ibwaare

¹⁵ Kanin su miné nii an biti a tœw? Fee a maa man bila an bu nbara mu kœs, nii

an nye Ibwaare kabwaala mu, a kyaga su an waa alibi? Ayee!

¹⁶ Fan man nyi fee nii fan kan taa fane n-yii sa oku nii fan nu mu ase mu, fan gye anye sa oxa maaja. Imu su nii fan kan buu alibi mu, fan gye anye sa imu, nii i su fane i kpee lewu to, amaa nii fan kan buu Ibwaare mu, imu i su fane i kpee ikpa kyiigisa to.

¹⁷ Fan kyina fan gye anye sa alibi, amaa n fwaala Ibwaare fee nbunbu bire fan taa fane nkolo kpini buu kesintin kukaapu mu nii ba taa kaapo fane mu.

¹⁸ Ibwaare koole fane lu alibi to, nii fan ba bilinji anye sa ikpa kyiigisa awaasa.

¹⁹ Fane kikoole-gyiyi ki maa man pinta waa olon su, nii n taa kayu-wule to asin n kala n sa fane fale. Didaa mu fan kyina taa fane n-yii bilinji anye alibi to, nii fan waa alibi kikyo tii su. Kanin su nii i dagaa fee nbunbu fan taa fane n-yii kpini fee anye sa ikpa kyiigisa awaasa, ke fan ba bilinji Ibwaare lee.

²⁰ Saaja mu nii fan gye anye sa alibi mu, Ibwaare ikpa kyiigisa asin mu, fan man taa imu waa sehn.

²¹ Mitee tono nii fan nye lu kanin saaja maaja, lu kanin ato maaja mu nii ndaga i gye ipeeli-sin sa fane fale? Kanin ato maaja i biya lewu.

²² Amaa nbunbu fan maa man bila fan gye anye sa alibi fale, nii fan bilinji anye sa Ibwaare mu, tono mu nii fen biti fan nye mu i gye fan maa bilinji Ibwaare asa, nii i biya fane nkpa kakpaa.

²³ Nii alibi kokoka i gye lewu, amaa Ibwaare kakee mu nii i bila ane-Nyiripe Yesu Krisito su sa ane i gye nkpa kakpaa.

7

Asin lu Mosesi nbara mu su

¹ Me birisa ana akkoole-gyipu, fane kpini fan nyi fee saaja mu nii nyimisa san o te nkpa to mu, saaja maa nkun nii nbara mu i su olon mu so.

² I du nin fee okyu kilipu. Saaja mu nii mu-kuli san o te nkpa to mu, kekili nbara mu i njmina mu sa mu-kuli. Amaa nii mu-kuli mu kan wu bire o nye mu n-yii lu kekili nbara mu to, nii ee bila taale kili onyin pupwe nii i mee kaapo fee o lu mu-kuli kamaa nii.

³ Kanin su nii o kan kili onyin pupwe yegge mu-kuli san o te nkpa to mu, o lu mu-kuli kamaa nimu. Amaa nii mu-kuli mu kan wu bire o nye mu n-yii lu kekili nbara mu to, nii ee bila taale kili onyin pupwe nii i mee kaapo fee o lu mu-kuli kamaa nii.

⁴ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, kanin maaja nii fane gbaa fane fan maa koole Yesu Krisito gyii mu, fan bila mu kayu-wule su wu nii. Imu su Mosesi

nbara mu i man bila i su fane su olon. Imu su nbunbu bire fan gye sa Krisito mu nii o wu kyiigi lu lewu to mu, ke a nye waa adanbirasa sa Ibwaare.

⁵ Fee saaja mu nii an bu ane gbaa-gbaa kayu-wule kebiti to mu, nbara mu i yegge nii kayu-wule kebiti mu nii i gye alibi mu, i waa kusun anye n-yii to, nii an sun asun libi nii i su ane ii kpee lewu to.

⁶ Amaa nbunbu an nye ane n-yii lu nbara mu nii i daa kyina njmina ane mu to, lu fee i du nin fee anaa Krisito a maa wu. Imu su nii a man bila an sun nbara didaa mu nii ba kyvroc yila mu, amaa an sun Ibwaare ikpa pupwe mu nii i bila Kayaayu mu su.

Mosesi nbara ye alibi

⁷ Imu su mitee nii an biti a towe? Nbara mu i gye alibi nii abee? Ayee! I man gye alibi nii. Nbara mu i yegge nii n bu koto mu nii alibi i gye. Nii nbara mu i man dun towe ye, "Man yegge fu ansi i payi oku ato su mu" naafco n mee ye n bu koto mu nii onsi-payi gye.

⁸ Nii nbara inimu su nii alibi a bila nye ikpa me to, nii i su me obule nii n biti alibi kumaa kwaa tii su. Lu fee nii nbara i man bu to mu, alibi mu kono ki wu.

⁹ Saaja ko to mu n daa kyina yegge n man nyi Mosesi nbara mu. Amaa saaja mu nii n ba bu Ibwaare konoosa mu, nii n lan bu fee alibi to nii n te, nii n wu.

¹⁰ Nii n lan bu fee Ibwaare konoosa mu nii naafco i biya me nkpa mu, i taa me kpee lewu to.

¹¹ Nii alibi a bila Ibwaare konoosa mu su nye ikpa pina me, nii i bila imu su mooc me.

¹² Mosesi nbara mu i du kyirekyire, nii Ibwaare konoosa mu gbaa i du kyirekyire, nii i du kyerekyee nii i buron.

¹³ Imu su fale koto danbirasa nimu i biya me lewu nii? Ayee! Amaa alibi a bila koto danbirasa nimu su nii i yegge nii n wu lewu. Inimu i waa nii ke alibi i lu ifuli kaapo kanan mu nii i du. Nii konoosa mu ki yegge nii an taale wu kesintin fee alibi i gye alibi i man buron nii kpini-kpini.

¹⁴ An nyi fee nbara mu i gye Ibwaare Kayaayu to ato nii, amaa mee me bire n gye kayu-wule nyimisa nii, nii alibi i gyii me su nii i waa me fee kinye.

¹⁵ N mee nu me awaasa mu kase. Lu fee ato mu nii n biti fee n waa mu, mee taale n waa, amaa imu nii n mee biti mu, imu nii n waa.

¹⁶ Nii fee nii n kan waa imu nii n mee biti fee n waa bire, n kyula fee nbara mu i buron.

¹⁷ Kanin bire kanan mu nii i du mu, man gye me gbaa-gbaa me i waa ato waasa libi niumu, amaa alibi mu nii i bu me to mu i waa imu.

¹⁸ Nu n nyi fee me gbaa-gbaa me to nii i gye me kubaabuto didaa mu, kuto danbirasa ku ki man bu me to. I gye me kipre fee n waa adanburasa, amaa n mee taale n waa.

¹⁹ Adanburasa mu nii n biti fee n waa mu, n mee waa imu, amaa alibi mu nii n mee biti fee n waa mu, imu nii n waa.

²⁰ Fee nii n kan waa kuto mu nii ki man gye mi kebiti fee n waa mu, man gye me i waa imu kanin, amaa alibi mu nii i bu me to mu, imu i waa kanin.

²¹ N wu fee saja kumaa mu, kanin nii i waa me nun. Luu fee saja kumaa mu nii n biti fee n waa adanburasa mu, alibi nii i sula me naa waa.

²² Nu me kokolo to mu, n koole lbwaare nbara mu kyula fee imu nii n biti n buu.

²³ Amaa n wu nbara ku maa bu me to i waa kusun, nii i ko ye lbwaare nbara mu nii n koole kyula me kokolo to mu. Nbara niumu i yeges nii alibi gyii mi kumu nii i loo me n-yii to kpini.

²⁴ Me awurufu wuya niumu! Anumii biti o molige me lu kayuu-wule awaasa libi mu nii ku su me kii kpee lewu to fale?

²⁵ N awfaala lbwaare fee o bola ane-Nyiripe Yesu Krisito su molige me.

Me gbaa-gbaa me kokolo to mu, n buu lbwaare nbara mu, amaa me kubaabuto didaa mu, kii biti alibi kwwaa.

8

*lbwaare Kayaayu mu
yege nii an nye ane n-yii*

¹ Imu su, nbunbu lbwaare kwpwe kubun man bu to sa ane mu nii anaa Yesu Krisito an waa kwpwun mu.

² Luu fee a maa bola Yesu Krisito su mu, lbwaare Kayaayu nbara pwpwe mu nii ku sa nyimisa nkpa mu, i yeges nii n nye me n-yii lu nbara mu nii i towes ye, nii n kan waa mu alibi n biti in wu mu.

³ Koto mu nii Mosesi nbara mu i man taale waa, kpali fee ane kayuu-wule mu maa man bila ki bulon ki buu nbara mu, lbwaare taale waa fee maa sun mu gbaa-gbaa mu-bii fee nyimisa alibi awaapu keduli. Nu o taa mu n-yii waa saraga sa ane alibi, ba bun alibi mu nii i gyii nyimisa kayuu-wule su mu kwpwe.

⁴ Ibwaare waa fale nin ke a taale waa kesintin ikpa danbirasa mu nii nbara ii biti mu, luu fee an man bila an buu ane kayuu-wule didaa mu, amaa an buu lbwaare Kayaayu kebiti mu.

⁵ Nu bamu nii ba naa kayuu-wule didaa to mu, bamu nfeere i de kayuu-wule kebiti su nii, amaa bamu nii ba naa Kayaayu to mu, bamu nfeere i de Kayaayu kebiti to nii.

⁶ Fee kayuu-wule kebiti kan gyii oku nfeere su mu, i biya mu lewu nii, amaa omu nii lbwaare Kayaayu kebiti gyii mu nfeere su mu, i biya mu nkpa ye keyuula.

⁷ Luu fee nii oku kan taa mu nfeere tuu kayuu-wule kebiti su mu, o gye lbwaare okisipu. Nu o mee buu lbwaare nbara, nii o mee taale buu su gbaa.

⁸ Nuu bamu nii bee waa bamu kayuu-wule kebiti mu, ba mee bolla lbwaare ansi.

⁹ Amaa fane bire fen mee waa fane kayuu-wule kebiti, amaa lbwaare Kayaayu mu nii ki bu fane to mu kebiti nii fen waa. Nu osa kumaa mu nii o man su Krisito Kayaayu mu, o man gye Krisito lee.

¹⁰ Amaa fane mu nii Krisito bu fane nkolo to mu bire, fane n-yaayu mu nii i bu fane to mu i su nkpa. Luu fee lbwaare towes ye fane ikpa i kyigli mu ase, amaa luu fane alibi su mu fane kayuu-wule kii biti ki wu.

¹¹ Nu i kan i gye fee lbwaare mu nii o kyinji Yesu lu lewu to mu Kayaayu bu fane to bire, kanin lbwaare mu nii o kyinji Yesu lu lewu to mu, ii biti o sa fane kayuu-wule nkpa, lu mu Kayaayu mu nii ki bu fane to fale su.

¹² Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, nbunbu kuto mu nii ki dagaa i gye fee a man taa ane kayuu-wule kebiti waa ane kakuyuna to.

¹³ Nu fan kan taa kayuu-wule asun libi waa fane kakuyuna to bire fen biti fen wu, amaa nu fan bolla Kayaayu mu su kina nuu fan yeges kayuu-wule asun libi mu bire, fen biti fan nye nkpa.

¹⁴ Bamu nii ba buu lbwaare Kayaayu okpa kaapusa bamu mu, bamu i gye lbwaare mu-bii ana.

¹⁵ Luu fee Kayaayu mu nii lbwaare sa fane mu, mee waa fane anye ke fan baa fan su kufuu. Amaa fan nye Kayaayu mu nii ku waa fane lbwaare mu-bii ana. Imu olon to nii an taale tu lbwaare ye, "Abaa! Ane-Se."

¹⁶ Ibwaare Kayaayu mu gbaa-gbaa i lee i kaapu ane nkolo to kesintin fee an gye lbwaare mu-bii ana.

¹⁷ Nu a maa gye mu-bii ana fale su mu, an biti a nye koto mu nii o da mu kokolo su ye ee biti o sa ane mu. Nu anaa Krisito an biti a buga nye kanun koto manja. Amoo ana mu an buga gyii mu awurufu mu, pooyi ke ana mu a buga gyii mu bonyaa mu.

¹⁸ Nii n wu fee nbiunbu awurufo mu nii an gyii fale mu, oku mee taale taa kaala bonyaa mu nii lbwaare ii biti o lee kaapu ane mu.

¹⁹ Ibwaare ato tuusa mu kpini bee gyugyuu ba gyoo Ibwaare o ba lee mu-bii ana mu kaapu.

²⁰ Nii ato tuusa mu kpini i ba waa ato kuyan mu nii i man gye imu kebiti su, amaa Ibwaare i waa imu kanin ke o sa imu tamaa.

²¹ Lii fee ato tuusa mu kpini bee biti ba koole bamu n-yii li lewu ye kinyita to, ke ba ba nye bamu n-yii ye bonyaa mu nii i de sa Ibwaare mu-bii ana mu.

²² Nii an nyi fee ato tuusa mu kpini bee gyuee ba fuu halu ndaga, fee kanan mu nii okyuu ii duji mu.

²³ Nii i man gye imu nkun i yiyee, amaa ane gbaa-gbaa mu nii an nye Kayaayu mu nii ki gye Ibwaare kakse gyankpaasa mu gbaa an yiyee ane nkolo to. An yiyee an gyoo kake mu nii Ibwaare ii biti o taa ane waa mu-bii ana, ke o koole ane kayu-wule yegue mu.

²⁴ Lii tamaa mu nii an su mu su mu, Ibwaare mologie ane. Amaa nii oku su tamaa liu kuto mu nii o tee wula wu mu, man gye tamaa kpini-kpini. Nii anumu i su tamaa kuto mu nii o tee wula o su mu su?

²⁵ Amaa kuto mu nii an man pita nye nii an su imu su tamaa mu an nye kenyiita nii an gyoo kumu.

²⁶ Kanin okpa koulon su nii Kayaayu mu i kye ane to sanja mu nii ane n-yii i yoo ane mu. Kpal fees a maa man nyi kuto mu nii a koule, nii a man nyi kanan mu nii a towe ane kabwaare-koule to mu, Kayaayu mu gbaa-gbaa ii muusii ee towe atowei-bi mu nii oku mee taale taa kono towe nii o yule to ee kule ee kye ane to.

²⁷ Nii Ibwaare mu nii o nyi ane nkolo to mu, nyi nfeere mu nii i bu Kayaayu mu to, lii fee Kayaayu mu i yle to ee kule ee sa akoole-gyipu mu lii Ibwaare kebiti su.

An kyo bamu nii
ba ko gyii lii mu

²⁸ Nii an nyi fee ato kumaa mu nii i ba mu, Ibwaare su imu kpini ee waa kusun, ke i kpeee naa louwe danbirasa sa bamu nii bee biti mu asin mu. Bamu i gye asa mu nii Ibwaare wula ti, fee kanan mu nii o wula towe yila mu.

²⁹ Nii bamu nii Ibwaare wula o nyi mu, nii o lee bamu yila ke ba ba waa fee mu-bii keduli mu, ke mu-bii mu o ba waa nbii damante mu to obii gyankpaasa.

³⁰ Nii bamu nii o lee yila mu, o tui bamu, nii bamu nii o tui mu, o towe ye bamu ikpa i kyiigi mu ase, nii bamu nii bamu ikpa i

kyiigi mu ase mu, o taa mu bonyaa mu sa bamu.

³¹ Inumu kpini kamaa mu, mune nii an biti a towe? Fee nii Ibwaare kan o yle ane kamaa mu, anumu i taale ko ye ane?

³² Nii Ibwaare mu nii o man kina mu-bii kitaa sa, nii lii ane alibi su mu, o yegue nii o be su wa ane mu, mune su nii o mee ye o taa ato kpini tii mu su bwaala ane?

³³ Nii Ibwaare gbaa-gbaa maa towe ye an gyii asu mu, anumu ii biti o taale pwii ane mu nii Ibwaare wula lee yila sa mu n-yii mu?

³⁴ Anumu i gye omuni o bun ane kwpwe? Yesu Krisito abees. Ayee! Mu i wu sa ane nii o kinyi li lewu to sa ane, nii o te Ibwaare gyisa su o yle to ee kule ee kye ane to.

³⁵ Mune i taale barige ane li Krisito kebiti mu to? Kinyee, abees kirkpine, abees kanyanla, abees akun, abees kitiri, ato mu nii a su kufuu, abees kumomo? Inumu kpini i mee taale barige ane li Yesu kebiti mu to.

³⁶ N towe kanin lii fee Asinkyan yllasa mu i towe ye,
"O! Ibwaare, kpali fu su bee moc ane kake kumaa,

nii ba taa ane waa fee nbulupu mu nii
bee biti ba naa moc bamu mu."

³⁷ Amaa lii Yesu Krisito kebiti mu nii o su sa ane su mu, an ko an lii imu kpini-kpini to.

³⁸ Nii n nyi i maa gye kesintin fee lewu nii o, nkpa nin o, Ibwaare nbooo nin o, nbwui libi nin o, ato mu nii i bu to nbuunbuu nin o, ato mu nii ii biti i ba nun o, kase su ato nin o, olon nin o,

³⁹ ssuuu nin o, kase to kase to ato nin o, ato mu nii Ibwaare tuu mu, koku mee taale barige kebiti mu nii ki bu an naa mu nsana lii Onyiripe Yesu Krisito su.

9

Ibwaare lee Isirayi abi fee mu asa bitisa

¹ Lii maa Krisito a maa gye koukulon su mu, asin mu nii n towe fale i gye kesintin, n mee tin antijesa. Kayaayu Kyirekyure mu ye me nfeere to ii gyii me kesintin, fee imu nii n towe fale i man gye antijesa.

² Me ato to i foyi me nii me kokolo to ki nyita sa me asa.

³ Naafco nii ii biti i waa mu, n biti n taa me n-yii sa ke Ibwaare o towe me nno, ke i barige maa Yesu nsana, ke i yegue me asa Isirayi abi ba nye nkpa.

⁴ Isirayi abi ba gye Ibwaare asa. Bamu nu Ibwaare lee nii o taa bamu waa mu asa, bamu nii o lee mu bonyaa kpare mu kaapu, nii maa bamu ba waa katowe kyula, nii o sa bamu mu Nbara mu, nii o

kaapu bamu ɔkpa mu nii ba taa su sun mu, nii bamu nii o da kokoło su sa.

⁵ Nu Isirayi abi banumu to nii Ibwaare asa kpare-kpare mu ba lui, nii Krisito maa ba fee nyimisa kayi-wule to mu, o lui kanun kinaana maŋa to. Ibwaare i gye omwori kuto kumma ki bu mu kase, nii ayin-bi a gye mu lee kakpaa. Amen!

⁶ Amaa i man gye ye Ibwaare man waa asin mu nii o da mu kokoło su towe yila mu to nii. Kpali fee man gye bamu nii ba lui Isirayi kinaana mu to kpini i gye Isirayi abi kesintin.

⁷ Abee i man gye bamu nii ba lui Abraham kinaana mu to kpini i gye Abraham anaana-bii. Lui fee Ibwaare towe sa Abraham ye, "Lui Isaki kanan to nii fi biti fu nye anaana-bii.

⁸ Asin mu kase i gye ye, man gye nbii mu nii Abraham kuvge mu kpini i gye Ibwaare mu-bii ana. Amoo bamu nii Ibwaare da mu kokoło su Abraham mu nkwo i gye mu anaana-bii.

⁹ Kpali fee fale nii Ibwaare da mu kokoło su towe Abraham, 'Kesu kaku fale sanja ke n ba bwii ba mu, fu-ka Sara ii biti o kuvuge kebii-nyinsa-bii.'

¹⁰ "Man gye imu nkun. Amaa okuyi mu nii ba tu mu ye Rebeka mu o kuvuge nbwaara-bii mu nii bamu-se gye ane naana Isaki.

¹¹ Amaa ba maa man piita kuvuge bamu gbaa ke ba waa asin danbirasa abee alibi mu, Ibwaare wula lee kaapu fee kanan mu nii ee lee oku nii ee tu mu mu, i man bola osa maa awaasa su.

¹² Lui fee poysi ba kuvuge nbii mu Ibwaare towe Rebeka ye, 'Obilisa ase mu ii biti o be sun kebii ase mu.'

¹³ Kanun nii o wula towe Asinkyan yilasa mu to ye, 'N biti Gyekobu, amaa n kisi Esawu.'

¹⁴ "Imu su nene nii an biti a towe? A towe ye Ibwaare mee waa mu asin kyeekyee abee? Ayee, i man gye kanun.

¹⁵ Kpali fee o towe Mosesi ye, 'Imu nii n biti n wu kwewee mu, mu nii n biti n wu kwewee,

nii omu nii me kokoło kii kyoo mu su mu, mu nii me kokoło kii biti ki kyoo mu su.'

¹⁶ Imu su i man gye nyimisa kipire su abee maa kpan mu n-yu su, amaa i gye Ibwaare kwewee kuwu nii.

¹⁷ Kpali fee Asinkyan yilasa mu to mu Ibwaare towe Faro ye, 'Inimu su nii n bun fu kuwura ke n bola fu su lee me olon kaapu, ke asa mu nii ba bu dulinyaa kpini to ba yin me kitu.'

¹⁸ Inimu kpini i kaapu fee bamu nii Ibwaare ii biti o wu kwewee mu, bamu nii ee wu kwewee, nii bamu nii ee biti ba waa

mu kusu to olon mu, ee yegé nii ba waa kusu to olon.

¹⁹ "Fane to oku ii biti o taase me ye, Nu i gye kanun bire, oku mee taale kina Ibwaare kebiti mu, mune i waa su nii Ibwaare san ee pwu ane kusu to olon su?"

²⁰ Amaa nyimisa, fu i gye anum, nii fi taale towe gyaja Ibwaare? Kuto poysa i taale towe omu nii o poysi kumu mu ye, 'Mune i waa nii fu poysi me fale?'

²¹ Lui fee opoypu su okpa fee o barige kabole kuli to kinyo, ke o taa kuku poysi lape mu nii bee yegé bee yila kensi-gyii aké, ke o taa kuku poysi lape mu nii bee gyii to kake kumaa.

²² "Kanun okpa kulu su nii Ibwaare ii biti fee o lee mu agbu kaapu asa, ke ba wu mu olon mu, amaa bamu nii o nye agbu bamu su, nii i dagaa fee o nyita bamu mu, o nye kenyita gaa sa bamu.

²³ Nu o bila ee biti fee o lee mu bonyaa kpare mu kaapu mu asa mu nii ee wu bamu kowee, nii ba gye bamu nii o lonojø bamu yila sa mu bonyaa mu.

²⁴ Ane i gye bamu nii o tu mu, nii i man gye Gyiwu abi mu to nkun, amaa o tu bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu to gbaa.

²⁵ Fee kanan mu nii Ibwaare towe otowepu Hoseya ɔwule mu to mu ye, 'Asa mu nii naafoo ba man gye me asa mu, n biti n tu bamu me asa.

Nii ɔswole mu nii n man su kebiti sa bamu mu, n biti n biti bamu.'

²⁶ Nu ii biti i ba fee opula mu nii Ibwaare towe bamu ye,

'Fan man gye me asa mu, kanin opula maŋa to nii bee biti ba tu bamu, Ibwaare nkpa wuya mu-bii ana.'

²⁷ Ibwaare otowepu Isaya gbaa kuusi towe lui Isirayi abi su ye,

"Halu Isirayi abi ba maa kyoo fee opu kono kikyafa fale gbaa mu, bamu to akalisa aku nii Ibwaare ii biti o ba molige.

²⁸ Onyiripe Ibwaare ii biti o gyii mu asin kase su bilen-bilen ke o lowe imu ke o tu imu kiduye."

²⁹ I du nii fee kanan mu nii Isaya wula towe yila mu ye,

"Fee nii Ibwaare ɔlon kpini wuya man dun dan yegé ane odu to sa aku yila mu, naafoo an dun muuri fee Sodom ye Gomora abi mu."

*Isirayi abi ba man koole
asin mu gyii*

³⁰ Imu su mune nii an biti a towe? An biti an towe ye, bamu nii ba man gye Gyiwu abi, nii bamu ansi an man payi bee biti

ikpa i kyiigisa mu, lui bamu kikoole Yesu gyii su mu, lbwaare koole bamu fee bamu ikpa i kyiigi mu ase.

³¹ Amaa Isirayi abi mu bire, ba payi ansi bee buu nbara mu bee biti fee lbwaare i koole bamu ye bamu ikpa i kyiigi mu ase, yegé ba man nye imu.

³² Mine maa waa su? Liu fee ba man taa kikoole-gyii su bee biti, amaa ba su ba naa ye awaasa su nun. Nu ba siti "Kubuu sitisa" mu lui tye,

³³ fee kanan mu nu lbwaare towe lui Yesu mu nu o yile sa kubuu nimu asin Asinkyan ylala mu i towe ye, "Okumaa mu nu o koole mu gyii mu, o mee ye o gyii ipaelli kpa."

"Fan ku! N taa kubuu mu nu ki yegé asa ba siti mu yila Siyon kade to.

Ke kanin kifole-buu manja ki yegé asa ba lui bée tye.

Amaa okumaa mu nu o koole mu gyii mu, mee ye o gyii ipaelli."

10

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, me kokoło biti ye me kabwaare-kole i gye ye lbwaare o molige Isirayi abi.

² Liu fee n taale gyii kesintin lui bamu su kaapu fee bee payi ansi bee buu lbwaare bire, amaa bamu kensi payi man yile kinyi su.

³ Nu ba man nyi kanan mu nu lbwaare i koole asa fee bamu ikpa i kyiigi mu ase. Imu su bee kui fee bamu gbaa-gbaa bamu awaasa i yegé nu bamu ikpa i kyiigi. Imu su ba man biya bamu n-yu kase ba buu lbwaare ikpa mu nu i yegé o kyula fee bamu ikpa i kyiigi mu ase.

⁴ Imu kesintin i gye ye Krisito i waa nbara mu kusun mu lowe, nu okumaa mu nu o koole mu gyii mu, lbwaare ii biti o towe ye mu ikpa i kyiigi mu ase.

⁵ Mosesi kaapu asa kanan mu nu ba buu nbara mu, ke lbwaare o koole bamu fee bamu ikpa i kyiigi mu ase. Nu o kyuroo ye, "Osa kumaa mu nu o buu nimu mu ee biti o nye nkpa lui imu su."

⁶ Amaa fee kanan mu nu Asinkyan ylala mu i towe lui kikoole-gyii mu nu i yegé nu lbwaare i koole asa ye bamu ikpa i kyiigi mu ase mu i gye fee, "Man kan towe fu kokoło to ye, animu ii biti o dii kpee susu? (imu i gye ye, ke o kpiłigaa Yesu ba kase),

⁷ abee man towe ye, animu ii biti o kpiłigee kpee kase-kase to? (imu i gye ye, ke o naa kusaa Yesu lui kamande to ba.)"

⁸ Amaa nene nu i kyaga su i towe? "lbwaare asin mu i tiri fu to, nu i bu fu kono to ye fu kokoło to." Inimu i gye kikoole-gyii asin mu nu an towe mu.

⁹ Nu fu kan taa fu kono lee towe ye, Yesu i gye Onyiripe mu, nu fu koole gyii

fu kokoło to ye lbwaare kyiini mu lui lewu to mu, fii biti fu nye kamolige.

¹⁰ Liu fee kokoło to nu nyimisa i koole ee gyii, nu lbwaare koole mu fee mu ikpa i kyiigi. Nu o kan lee kono towe ye Yesu i gye Onyiripe mu, ee biti o nye kamolige.

¹¹ Fee kanan mu nu lbwaare Asinkyan ylala mu i towe ye, "Okumaa mu nu o koole mu gyii mu, o mee ye o gyii ipaelli kpa."

¹² Gyiwu abi ba man kwu ye bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu to. Liu fee Onyiripe kolon i gye Onyiripe sa asa kpini. Nu o su kusee kokyoo ee sa okumaa mu nu ee tu mu kitu mu,

¹³ fee kanan mu nu Asinkyan ylala mu i towe ye, "Okumaa mu nu o tu Onyiripe mu kitu mu, ee biti o nye kamolige."

¹⁴ Nene nu bee biti ba waa ke bamu nu ba man puta koole mu gyii mu, ba taale tu mu kitu? Nu ba man kan nu mu asin mu, nene nu bee biti ba waa ke ba koole mu gyii? Nu oku man puta towe bamu abwaaresin mu, nene nu bee biti ba waa ke ba nu?

¹⁵ Nu oku man kan sun bamu ye ba naa towe asin danbirasa mu, nene nu bee biti ba waa ke ba naa towe asin mu? lbwaare Asinkyan ylala mu i towe ye, "Bamu nu ba naa bee towe asin danbirasa mu, bamu kinate mu ki buron gaa."

¹⁶ Amaa man gye Isirayi abi kpini i koole asin danbirasa mu gyii. Liu fee lbwaare otowepu Isaya towe ye, "Onyiripe lbwaare, animu i koole ase asin towesa mu gyii?"

¹⁷ Kanin bire lui asin danbirasa mu kitowe lui Yesu Krisito su nu asa bee nu asin mu. Nu lui asin mu kinu su, nu asa bee koole bee gyi.

¹⁸ Amaa n taase ye, Gyiwu abi mu nu ba man koole gyii mu, ba man nu asin mu nun? Ba nu ye bamu asu. Asinkyan ylala mu i towe ye, "Asin danbirasa kitowe mu, ii kpee dulinyaa to kpini,

nu asin towesa nimu i kpee tsuwule kpini su."

¹⁹ N bila taase ye, "Isirayi abi ba man nu kase nun? Ba nu kase, lui fee Mosesi wula gyankpaa towe bamu ye, lbwaare ye, 'N biti n taa bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu,

nu ba man gye kubu fee fane mu, waa fane kensi payi.

N biti n taa asa mu nu ba man nyi me mu waa fane agbu.'

²⁰ Nu otowepu Isaya yile kinyinto kyaga su towe fee lbwaare ye,

'Bamu nu ba man ku biti me gbaa mu, bamu nu n yegé nu ba wu me.

Nu bamu nu ba man taase me su mu, n lee me n-yu n kaapu bamu.'

21 Amaa lū Isirayi abi mu su bire Ibwaaree towe ye,

'Halu Isirayi abi ba maa bamu kusv to olon,

ye bamu kikina me su mu, n san n da kibaa n tu bamu kake kumaa ye ba ba me ase.'

11

Ibwaaree wu Isirayi abi mu kwewee

1 Nu n taase ye, Ibwaaree kina mu asa Isirayi abi nu abee? Ayee! Ngbaa me n gye Isirayi obii nu. Nu n gye Abraham kanaana-bii nu n lu Bengyamin kebuno.

2 Ibwaaree man kina mu asa mu nu o wola o nyi bamu mu. Nu fan man nyinji asin mu nu Eligya towe Asinkyan yilasa mu to mu? Eligya maa fabule ee sa Ibwaaree lu Isirayi abi su ye,

3 "Onyiripe Ibwaaree, ba moc fu atowepu kpini, nu ba boyi fu saraga nsuwu kpini. Nu me nkun i sii nu bee biti ba moc me."

4 Amaa Ibwaaree lee mu kono ye, "N lee anyin ngbin nsuno yila sa me n-yi, nu bamu oku gbaa man munja odakpa Baali."

5 Kanin su ane sanja nimmu to gbaa, Ibwaaree lee mu asa kalisa aku lu mu kabwaala su.

6 Nu Ibwaaree kilee mu i gye kabwaala su bire, kanin bire i man bila i gye kusun mu nu nyimisa sun. Nu i kan i gye kusun su bire, kabwaala man bila ki gye kabwaala.

7 Imu su mne? Kuto mu nu Isirayi abi bese kpan bamu n-yi bee biti mu ba man nye kimu, amocbam mu nu Ibwaaree lee bamu mu i nye. Amaa bamu mu nu ba san mu nkolo i bolon.

8 Fee kanan mu nu Isaya towe Asinkyan yilasa mu to ye,

"Ibwaaree waa bamu nfeere to fee amelen-sipu,

nu ba mee taale taa bamu ansi wu,

nu ba mee taale taa bamu asu gbaa nu ba fuv ndaga kake numu."

9 Nu Dawidi gbaa towe lu llon twole mu to ye,

"Ibwaaree o yegesbamu ansi ogyikpa i bili ni osduu da bamu,

ke i bila yegesba lti tiye, ke i baa i gye bamu kusv brite.

10 Ibwaaree o yegesbamu ansi i bun ke ba man bila wu,

ke o yegesaworufi o nu bamu ke i yegesba nyon to kakpaa."

Ibwaaree kamolige mu ki de sa asa kpini

11 Nu n bila taase ye, "Isirayi abi ba maa siti tiye mu, ba mee bila taale kusv? Ayee!" Amaa lū bamu alibi su mu, bamu nu ba man gye Isirayi abi mu bee biti ba ba nye

kamolige ke i yeges Isirayi abi ba nye kayu basa.

12 Nu fee Isirayi abi alibi unumu i yeges dulinyaa to asa kpini ba nye ato kpare, nu Isirayi abi kitye kinumu ki yeges ke bamu nu ba man gye Isirayi abi ba nye tonu gaa mu, minne tonu nu dulinyaa to asa ba mae ye ba nye nu fee Isirayi abi mu ba kan bwii koole gyii mu?

13 Nbunbu n towe n sa fane mu nu fan man gye Gyiwu abi mu nun. Fee n maa gye Krisito osunpu mu nu o sun me fane aset mu, kusun mu ki gyii mi ansi.

14 N su tamaa fee akuto mi kusun mu kii biti ki taale yeges me gbaa-gbaa me asa ba nye kayu basa ke bamu aku ba nye kamolige.

15 Sanja mu nu Ibwaaree kina Isirayi abi mu, imu i yeges nu dulinyaa abi ba bwii ba Ibwaaree aset. Kanin su nu Ibwaaree bwii koole Isirayi abi mu, ii biti i baa i du nun fee alewupu i bwii kyinji ba nkpa to.

16 Fee nu ba kan lee ato ku to iku waa saraga sa Ibwaaree mu, imu nu i san mu gbaa i gye Ibwaaree lee nun. Fee nu ba taa oyu ilin waa saraga sa Ibwaaree mu, kanin pere n-yaabi mu kpini i gye Ibwaaree lee.

17 Isirayi abi ba du nun fee olifu oyu mu nu ba duu kimu kewu to, nu bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu, ba du fee olifu oyu mu nu ki koyi afitiri to mu. I du nun fee ba maa ne kewu to oyu duusa mu kiyaa-bi ku foyi, ke ba taa afitiri to lee mu kiyaa-bi ba nymina kyaga kuduusa mu su. Nu i kan ba kanin mu n-yaabi mu nu ba nymina kyaga mu, ii nye nkyu danbirasa ii lu oyu duusa mu ilin to. Nu fan kii unumu mu, fane mu nu fan man gye Gyiwu abi mu, fane i gye n-yaabi mu nu ba taa lu afitiri to mu.

18 Imu su fan man kaapu fane n-yi fee fan kyo kewu to oyu duusa mu n-yaabi mu. Lu fee man gye fane u sa ilin mu nkpa, amaa ilin mu u sa fane nkpa.

19 Akuto fii biti fu towe ye, "Ba ne n-yaabi foyi ke ba nye taa me nymina kyaga su."

20 I bu to kanin. Lu fee ba maa man koole gyii su nu ba ne bamu foyi. Nu fane kukoole-gyii su nu fan ba yii bamu ayaa to. Kanin su fan man kan kosaa fane n-yi, amaa fan baa fan daa fane n-yi sv.

21 Lu fee fan baa fen nyi fee Ibwaaree maa man yeges Gyiwu abi mu nu ba yle sa oyu duusa mu kusv brite mu, kanin manja nu o mae ye o yeges fane gbaa.

22 Imu su fan kii kanan mu nu Ibwaaree wu asa kuvewee ye mu katale okpa su. Bamu nu ba waa mu kusv olon mu, ee tale bamu okpa su, amaa fanees fane bire ee su fane kuvewee. Nu fan kan kyaga su koole mu kuvewee kuwu gyii mu, ee biti o kyaga su ee wu fane kuvewee. Nu i man gye kanin mu, ee biti o ne fane tuo.

²³ Nu Gyiwu abi bire, nu ba kan yegé bamu kuman koole gyii mu bire, Ibwaaree ii biti o bwiiyaa bamu ba kyaga oyu duusa mu su. Ibwaaree su olon o taale waa kanin.

²⁴ Fan kui, fane gbaa-gbaa fane i gye afitiri to olifu n-yaabi, nu Ibwaaree ne fane lu tuo ba kyaga kewu to olifu oyu duusa mu su. Imu su i mae ye i ba i bulun sa Ibwaaree fee o bwiiyaa kewu oyu duusa mu n-yaabi ba kyaga kumu gbaa-gbaa su.

Ibwaaree iwu asa kpini kwewee

²⁵ Me-daa ana ye mi-supu ana, n biti fee fan baa fen nyi fale asin baalasa nimu su, ke fane to oku o man kusaa mu n-yii. Gyiwu abi aku ba nye kokojo osu naa fuu sanja mu niu bamu nuu ba man gye Gyiwu abi mu gaalaagaa ba ba koole Yesu gyii.

²⁶ Luu fale okpa su nu Isirayi abi kpini bee biti ba nye kamolige. Kanin maaja nuu Ibwaaree towe Asinkyan yilasa mu to ye, "Siyon kade to nuu Omeligepu mu ii biti o luu.

EE biti o ba yegé Isirayi abi kpini ba yegé asin gyaga kiwaa.

²⁷ Nu n kan taa bamu alibi kaae bamu mu, imu ii biti i kaapu fee maa bamu katowe kyula mu ki ba to."

²⁸ Luu Isirayi abi asin danbirasa mu kekina su mu, ba bilinji Ibwaaree mu-don ana. Amaa bamu kekina mu i yegé fane mu nuu fan man gye Gyiwu abi fan nye toto. Amaa luu Ibwaaree kulee to mu, ba gye mu asa bitisa luu bamu naana ana su.

²⁹ Nu Ibwaaree kan kee oku kakkee abee nu o kan tuu oku mu, o man bila ye o kyeege mu nfeeere.

³⁰ Fee kanan mu nuu fane mu nuu fan man gye Gyiwu abi fan kyuna waa Ibwaaree ase kusu to olon, nu nbunbuu Ibwaaree wu fane kwewee, kpali fee Gyiwu abi ba maa waa kusu to olon su,

³¹ luu kanin maaja su nu nbunbuu ngbaa bamu bee waa kusu to olon, ke i ba fee ngbaa bamu Ibwaaree o wu bamu kwewee fee kanan mu nuu o wu fane gbaa fane kwewee mu.

³² Nu Ibwaaree yegé nuu asa kpini kusu to olon gyii bamu su, kanan mu nuu i waa ke o wu bamu kwewee.

Ayin-bi i gye Ibwaaree lee

³³ Fan kui Ibwaaree ato kpare mu nuu o su mu. Ibwaaree kanyaasin ye mu kinyi man su okaa.

Animu i taale buu mu ntale to kyeekeyee?

Nuu animu i taale kui biti wu mu ikpa naa luewe?

³⁴ "Fee kanan mu nuu ba kyuroo yila Asinkyan yilasa mu to ye,

Nuu animu i nyi Omeligepu Ibwaaree nfeeere abee animu i gye mu otowewaapu?"

³⁵ "Nu animu i tee sa Ibwaaree ato ku, ke Ibwaaree o ba ka imu kuko?"

³⁶ Luu fee ato kpini i lu Ibwaaree ase, nuu mu olon su
nuu imu kpini i bu to, nuu imu kpini i gye mu lee.

Mu nuu bonyaa gye mu lee kakpaa. I ba kanin.

12

Fan taa fane n-yii kpini sa Ibwaaree

¹ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, n su Ibwaaree kwewee kuwu mu nuu o su sa ane mu, n kule fane fee fan taa fane n-yii kpini sa Ibwaaree, ke i waa fee saraga kolojo ato mu nuu i te nkpa to, nuu i du kyrkeyre, nuu i bola Ibwaaree ansii. Inimu i gye fane kabwaare-sun mu nuu i lu fane nkolo to nuu i dagaa.

² Fan man kase dulinyaa nimu to asin waasa, amaa fan kyeege fane kibaabtu, ke fan nye nfeeere pwpwe mu nuu i buron. Imu ii biti i yegé fan taale kaala buu Ibwaaree kebiti ye kuto mu nuu ki buron ye imu nuu i gyii mu ansi ye imu nuu i de kyeekeyee naa fuu okaa.

³ N bola Ibwaaree bwaala kekkee mu nuu o taa sa me mu su, n towe n sa fane okumaa nimu ye, o man kui mu n-yii o kyo kanan mu nuu o du, amaa o biya mu nfeeere kase luu mu kikoole-gyii mu nuu Ibwaaree kaala sa mu su mu.

⁴ Fee kanan mu nuu ane okumaa nimu su kayu-wole kuluu ye ikyagakpa kukuwi-kukkwii, nuu kukumaa nimu su kumu kusun sunsa mu.

⁵ Kanin maaja nuu a maa kyo gbaa mu, an buga waa kubu kuluu Krisito to, fee kanan mu nuu kayu-wole su ikyagakpa kukuwi-kukkwii, nuu i gye kayu kuluu mu.

⁶ Nu an su kabwaala kakkee kukuwi-kukkwii mu nuu Ibwaaree taa sa ane. Nu oku lee i gye Ibwaaree maa bola mu su ee towe asin mu, o taa waa Ibwaaree otowewaapu kusun fee kanan mu nuu mu kikoole-gyii ki kaapu mu.

⁷ Nu oku lee kan o gye o taa sun mu toomaan ana mu, o taa sun bamu. Nu oku lee kan o gye kukaapu mu, o taa kaapu asa.

⁸ Nu oku lee kan o gye kitewe waa mu, o towe waa. Nu oku lee kan o gye kekees sa asa mu nuu ii tiri bamu mu, o lee mu kokolo to sa. Nu oku lee kan o gye kibilisa mu, o kui su kpan mu n-yii waa. Nu oku mooc lee kan o gye kwewee kuwu mu, o bugi mu kokolo to sa asa su.

Kebiti abaa

⁹ Fan biti abaa luu fane nkolo to. Fan yegé alibi i waa fane kuto kisisa, ke fan kitaatidanbirasa to kinkin.

¹⁰ Fan biti fane bura ana Krisito abi fee kinyi-bii. Ke fan taa beeere sa abaa fan kyo fane n-yii.

¹¹ Fan kpan fane n-yii, ke fan man waa wulugyo, amaa fan taa fane olon kpini sun Onyuripe.

¹² Fan yege fane ansi i gyii lu fane tamaa mu nu fan su mu su. Nu fen kan fen gyii awurwfo mu, fan nye kokolo yule to, ke fan kyaga su fen kule kabwaare-kule sanja kumaa.

¹³ Nu fane bura ana Krisito abuupu mu nu ato ku i tiri bamu mu, fen kye bamu to, ke fan waa aniya kuitaa afi fane akpaara su.

¹⁴ Fan kule lbwaare o waa bamu nu bee kisi fane gbaa mu kusee. Eehn! Fan kule mu o waa bamu kusee, ke fan man towe bamu nno.

¹⁵ Bamu nu bee gyii ansi mu, fan naa bamu fan buga gyii ansi, nuu bamu nu bee bota bee su mu, fan naa bamu fen bota to su.

¹⁶ Fan waa kono kulu towe kyula abaa. Fan man kaapu fane n-yii, amaa fan taa fane n-yii buga asa mu nu ba man bu sehn to mu. Fan man fe nferee fee fan nyi fan kyo okumaa numu.

¹⁷ Okumaa mu nu o waa fane alibi mu, fan man taa alibi ka mu kuko. Fan kui ye odan ke fan waa kuto mu nu okumaa ii biti o wu fee i buron.

¹⁸ Fan waa fane abaa okaa lee, ke fan naa okumaa numu fan kyina kayi yuuli to.

¹⁹ Me kyemine ana, fan man taa alibi ka okumaa mu nu o waa fane alibi mu kuko. Fan yege koto kumaa sa lbwaare. Luu fee Asinckyan yilasa i bila towe ye, "Fee nu akun i kan i su fu okisipu mu, sa mu agyito ke o gyii,

nu bulifio kan i su mu mu, sa mu nkuy ke o nnu.

Fu nye nu fu waa kanin mu, i du nin fee fu maa kuvla afulon-gyi gyaga mu kumu nsana."

²¹ Fan man yege alibi i gyii fane su, amaa fan taa fane adanbirasa gyii alibi su.

13

*Fan biya fane n-yii
kase sa Kibane abilisa*

¹ I dagaa fee okumaa numu maa biya mu n-yii kase sa kibane alulonpu. Luu fee olonpu ku man bu to, amoo omu nuu lbwaare yila mu. Nu alulonpu mu nuu ba bu to mu, lbwaare i yii bamu.

² Kanin su okumaa mu nu ee kusu ee yile olonpu ku su mu, ee kusu ee yile kuto mu

nu lbwaare yila mu su. Nu bamu nu bee waa kanin mu, bee biti ba biya kusu bunte sa bamu n-yii.

³ Kpali fee bamu nu bee waa adanbirasa mu ba man sile isuwule akusupu, amoo bamu nu bee waa alibi nkun i sile bamu. Imu su nu fen mee biti fan baa fan sile alulonpu mu, kanin bire fan baa fen waa adanbirasa, ke i yege ba yin fane.

⁴ Kpali fee lbwaare i lee bamu waa akusupu ke i kye fane to ke i waa odan sa fane. Amaa nuu fan waa alibi bire, fan sile bamu kpali fee man gye kyan su nuu ba su olon fane su. Luu fee ba gye lbwaare ayaafole mu nuu ba yile mu ayaa to ba bunte alibi awaaupu asu.

⁵ Imu su i dagaa fee fan biya fane n-yii kase sa alulonpu mu. Man gye kusu bunte nkun su, amaa fen nyi fane nferee to fee imu i dagaa fee fan waa.

⁶ Inumu kpini su mu fan ka fane tuutvu sa kubane, lu fee alulonpu mu ba gye lbwaare ayaafole nin, nuu ba su bamu sanja kpini bee waa bamu kusun.

⁷ Fan ka okumaa numu kuko mu nuu i dagaa mu. Nuu i kan i gye tuutvu mu fan ka tuutvu. Nuu i kan i gye lenpoo mu, fan ka lenpoo. Nuu i kan i gye n-yii kubuya kase mu, fan biya n-yii kase. Nuu i kan i gye beeerees mao mu, fan taa beeerees sa.

Fan biti abaa

⁸ Fan man yege oku kuko ki sii fane su, amaa kuko mu nuu ki dagaa ku de fane su mu, i gye fee fan biti abaa. Luu fee okumaa mu nuu i su kebiti sa mu birisa mu, mu ii buu Mosesi nbara mu su kyekyee.

⁹ Mosesi nbara mu i towe ye, "Man lu fu-ka abee fu-kuli kamaa, man mao numisa, man kan yuuri, man kan yege fu ansi i payi oku ato su." Nbara mu ye imu nuu i bila i tii su mu, imu kpini kumu i gye nbara mu nuu i towe ye, "Biti fu birisa fee fu n-yii."

¹⁰ Okumaa mu nuu o su kebiti sa mu birisa mu, mao waa mu alibi. Imu su nuu fu kan fii biti fu birisa ana mu, fu buu nbara mu numu.

¹¹ Kanin su fan buu nbara numu, lu fee fen nyi nbirubu sanja mu nuu an bu kumu to fare. Sanja mu fuu fee fan kyinji lu fane nsure to, lu fee ane kamolige sanja mu tiri to nbirubu i kyo kake mu nuu an koole Yesu gyii mu.

¹² Kagyanbwe ki tee ku lue, nuu kayike mao kii tiri to. Imu su fan yege a lee kitentenbiri awaasa mu tuu, ke a taa fitila ato mu nuu an taa ko kitentenbiri to awaasa mu taa bun.

¹³ Fan yege ane kubaabuto ku baa ki buron yege ki kii to fee kakyowapse, ke an man nyita sanja iseeli libi abee kata-buu

to, abee ane to oku o man lu mu-ka abee mu-kuli kamaa, an man waa ineesi ato, ke a man ko nluu ke a man waa kensi payi libi ye abaa.

¹⁴ Amaa fan taa Onyiripe Yesu Krisito waa fee fane ikaale bunsu. Ke fan man fe nfeere kanan mu nu fane alibi kayii-wule mu ki taa waa kumu kebiti.

14

*Man pwii fu birisa mu
kikoole-gyii to*

¹ Nu fane akooole-gyipu mu to oku kikoole-gyii ki man bulon mu, fan kooole mu, amaa fan man gyii mu imoore.

² A taa fee oku kikoole-gyii ki yeges nu ee taale gyii kuto kumaa, amaa oku mu nu mu kikoole-gyii ki man bulon mu, ee gyii afatee ipu nkun.

³ Osa mu nu ee gyii kuto kumaa numu mu, o man ku osa mu nu o mee gyii mu mu kiyani. Nu osa mu nu o mee gyii kanin ato mu, o man pwii osa mu nu ee gyii kanin ato mu, lu fee Ibwaaare kyula sa mu.

⁴ Imu su, fu i gye animu nu fu pwii oku kiyaafole? Mu-Nyiripe Ibwaaare mu gbaa-gbaa i taale wu fee o yile to abee o waa tyee. Nu ee biti o taale yile, lu fee Onyiripe Ibwaaare ii biti o yeges o taale yile.

⁵ Oku su nfeere fee kake ku ki tiri ki kyo nke nkun, nu oku mco i ku fee nke mu kpini i gye kyeekyee. Fane okumaa numu nfeere mu nu o fe ye i buron mu, o yile imu to.

⁶ Omu nu ee ku fee kake ku ki tiri mu, ee waa kanin ee sa Onyiripe Ibwaaare. Nu omu nu ee gyii kunun mu, ee gyii yeges ee taa beerees ee sa Onyiripe Ibwaaare. Lu fee o su afwaala ee sa Ibwaaare. Nu omu nu o mee gyii mco mu, ee waa kanin o su beerees ee sa Onyiripe Ibwaaare, ke mu gbaa mu o taa afwaala sa Ibwaaare.

⁷ Nu ane oku man bu to nu o te sa mu n-yu, nu kanin gbaa nu fu wu mu, fu man wu sa fu n-yu.

⁸ Nu an kan a te nkpa to, an te sa Onyiripe mu nin. Nu an kan wu gbaa mu, an san an gye Onyiripe mu lee. Imu su an te nkpa to nin oo, an wu nin oo, an gye Onyiripe mu lee.

⁹ Krisito wu nu o bwii kiyini ba nkpa to, lu fale su nu o gye Onyiripe sa bamu nu ba te nkpa to ye alewupu.

¹⁰ Imu su mine i waa nu fi bun fu birisa kupwe, abee nu fu ku fu birisa kiyani? Lu fee ane kpini an biti an naa yile Ibwaaare ansi to, ke o gyii ane asin.

¹¹ Kpali fee Onyiripe Ibwaaare towe Isaya Asinkyan yilasa owule mu to ye,

"N maa dan n bu to fale,
okumaa numu ii biti o muja me,

ke nyumisa kumaa numu o bugi kono
towe ye me i gye Ibwaaare."

¹² Imu su ane okumaa numu ii biti o ba lees kono lu kuto mu nu o waa mu sa Ibwaaare.

¹³ Kanin su, fan yeges ke a yeges abaa kupwe kubun. Amaa fan man waa ato mu nu ii biti i yeges fane birisa ana ba siti abee ba waa alibi.

¹⁴ Onyiripe Yesu maa lees kaapu me, nu n koole gyii fee kuto ku ki man bu to nu ki gye kuto kisisa kumu kibaa su. Amaa nu oku kan ku fee kuto ku ki gye ikisii bire, ki gye ikisii sa mu.

¹⁵ Fee nu i kan i gye fu agyito gyisa su, nu fu birisa koko lo ki nyita mu mu, kanin bire fu awaasa i mee kaapu kebiti. Man taa fu agyito gyisa nyita fu birisa mu nu Krisito wu sa mu mu

¹⁶ Man yeges kuto mu nu fii nyi fee ki gye kuto danbirasa mu, ki bilihi kuto libi asa ase.

¹⁷ Lu fee Ibwaaare kuwura-gyii to kakuyina mu to mu, i man gye kegyi ye kunuu asin nin, amaa i gye awaasa danbirasa ye kayii yuuli ye kensi-gyii mu nu Kayaayu Kytrekyire mu ku sa mu.

¹⁸ Lu fee okumaa mu nu ee sun Krisito fale okpa su mu, u bolla Ibwaaare ansi, nu asa gbaa bee wu ye i buron.

¹⁹ Imu su fan yeges a kpan ane n-yu waa kuto mu nu ku biya kayii yuuli, ke a kyee abaa to ke a dan ane kikoole-gyii to.

²⁰ Fan man kpali agyito su nyita Ibwaaare kusun. Agyito kpini i buron, amaa i man de okpa fee fu gyii agyito ku ke i yeges fu birisa o waa alibi.

²¹ I buron fee fu man gyii kunun ke fu man nuu nta abee kuto kumaa mu nu kii biti ki yeges fu birisa o tyee.

²² Imu su kuto kumaa mu nu fu koole gyii lu ato numu su mu, yeges i baa i bu faa Ibwaaare nsana. Kumu okon wuya i gye osa mu nu o man bun mu n-yu kupwe lu kuto mu nu o ku fee ki buron sa mu mu su.

²³ Amaa osa mu nu mu nfeere i du sika-sika lu kuto kigyi su yeges nu ee gyii kumu mu, Ibwaaare i wola bun mu kupwe. Lu fee mu kigyi mu man lu mu kikoole-gyii to. Nu awaasa kumaa mu nu i man lu kikoole-gyii to mu gye alibi nin.

15

¹ An e mu nu an yile Yesu Krisito kikoole-gyii to ye oln mu, i dagaa fee an maa kyee bamu nu bamu kikoole-gyii ki man bulon mu to, ke a man taa waa ane nkolo biti.

² Fan yeges ane okumaa numu o waa kidanbirasa kyee mu birisa to, ke o nye oln yile kikoole-gyii to.

³ Kpali fee Krisito gbaa man waa kuto mu nu ki bolla mu nkun ansi, fee kanan mu

nii Yesu towe lii Asinkyaya yilasa mu to ye, "Asebi kpini mu nii bee saale fu lbwaare mu, me nii bee saale."

⁴ Lii fee koto kumaa mu nii ba kyuroo yila Asinkyaya yilasa mu to didaa mu, ba kyuroo nii ye i ba kaapu ane asin. Inumu ii biti i yeges i waa ane aniya to, ke i sa ane kenyiita, yeges an su tamaa.

⁵ N kule lbwaare mu nii ee sa asa kenyiita nii ee waa bamu aniya to mu, fee fan maa buu Yesu Krisito fale mu, o sa fane kono kulan.

⁶ Saamu lii fane koko lo kulan ye kono kulan su mu, fen biti fan buga yin ane-Nyirupes Yesu Krisito Mu-Se lbwaare.

⁷ Fan taa koko lo fuuli koole abaa fee kanan mu nii Krisito koole fane mu, ke i yeges i biya ayin-bi sa lbwaare.

⁸ N towe fane fee Krisito i ba bili ni Gyiwu abi kiyaaafole, ke i kaapu fee lbwaare i gye kesintin wuya, nii o yeges asin mu nii o da mo koko lo su sa adidaapo mu i ba to.

⁹ Nii i bila yeges nii bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, ba taa bonyaa sa lbwaare li mu kowee kuwu su, fee kanan mu nii Asinkyaya yilasa i towe ye,

"Imu su n biti n yin fu, bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu to,
n biti n bu ilon yin fu kitu."

¹⁰ Nii i bila towe ye,
"Fane mu nii fan man gye Gyiwu abi mu fanaa lbwaare asa ansi i gyii."

¹¹ Nii Asinkyaya yilasa mu i bila towe ye,
"Fane mu nii fan man gyii Gyiwu abi mu kpini fan yin Nyirupes lbwaare,
ke ndendemande kpini fan bu ayin-bi ilon sa mu."

¹² Nii lbwaare otowepu Isaya bila towe ye,
"Gyeese kanan to mu oku ii biti o kusun
be gyii kuwura bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu kpini su.
Mu to nii ba su tamaa."

¹³ N kule fee lbwaare mu nii ee sa asa tamaa mu, fee fan maa koole mu gyii fale mu, o sa fane kensi-gyii ye keyuula. Ke mu Kayaayu Kyirekyire olon mu i yeges fane tamaa o nyie akyo.

*Poco asin sa bamu nii
ba man gye Gyiwu abi*

¹⁴ Me-daa ana ye mi-supu ana, me gbaa-gbaa me n koole gyii fee kidanburasa ku bu fane to, nii fan su kinyi gaa nii fan taale kaapu abaa.

¹⁵ Lii me owole mu nii n kyuroo fane fale su mu, n bugi me kokolo to n nyinji fane asin akoo, lii fee lbwaare kabwaala mu nii o taa sa me mu su.

¹⁶ Lii fee lbwaare lee me waa Yesu Krisito osunpu sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu. Nii n sun fee mu-seepu, ke n towe asin danbirasa mu, ke i yeges bamu

nii ba man gye Gyiwu abi mu, nii Kayaayu Kyirekyire mu longo bamu yila mu, ba ba waa fee saraga mu nii i bola lbwaare ansi.

¹⁷ Imu su n taale kaapu me n-yii Yesu Krisito su li kusun mu nii n sun sa lbwaare mu su.

¹⁸ N waa me nfeere fee n mee ye n towe koto ku, amco koto mu nii Krisito bola me atowesa ye me awaasa su biya bamu mu nii ba man gye Gyiwu abi mu ba be buu lbwaare.

¹⁹ Lii olon mu nii lbwaare sa me i gye sunkaala ye adangana lii mu Kayaayu mu olon to su, kanin su nii n towe Krisito asin danbirasa mu kanan mu nii i dagaa lii Gyerusalem, kyaaboo nde-bii su naa fuu Ilirkum.

²⁰ Mi kebiti i gye fee n towe asin danbirasa mu ntin mu nii ba man pita nu Krisito su, saamu ke n man kyaga oku kusun piilisa su.

²¹ Amaa fee kanan mu nii Asinkyaya yilasa mu i towe ye,
"Asa mu nii ba man pita towe bamu mu asin mu, bee biti ba wu mu.

Ke bamu nii ba man pita nu mu, bee biti ba nu kase."

²² Inumu su nii n kpan me n-yii sanja kumaa fee n ba bo fane su, amaa i tii me okpa fane ase kiba.

*Poco ii biti o naa bo
Roma akcole-gyipu mu*

²³ Amaa nbunbu opula ku man bila o bu kubaafun kinumu katun ku mu nii n maa waa kusun, nii n bila n kpan me n-yii nsu damante fee n ba bo fane su

²⁴ Imu su n waa nfeere fee n kan kpee Sipen mu, n biti n bola fane ase. N su tamaa fee n ba bo fane su sanja mu nii n biti n bola kyuu mu, ke maa fane an buga gyii ansi, ke fan kye me to ke n naa fuu tuvo.

²⁵ Amaa nbunbu bire n bu okpa su n kpee Gyerusalem n naa kye Krisito abuuupu to.

²⁶ Masedoniya ye Akyiya akcole-gyipu bire ba taa kensi-gyii waa tuutvu sa Krisito abuuupu mu to atiripu mu nii ba bu Gyerusalem mu.

²⁷ Masedoniya ye Akyiya akcole-gyipu bamu ansi i gyii fee ba maa waa kanin sa Gyiwu abi akcole-gyipu mu. Nii i dagaa fee ba maa waa kanin ke ba taa ka bamu kokoo. Lii fee bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, ba nyie Gyiwu abi mu Kayaayu to nkyeto ato, imu su i dagaa fee ba baraga bamu kakyna to ato sa Gyiwu abi mu.

²⁸ Nii n kan taa tuutvu nimu waa bamu abaa to luvwae mu, n biti n bola fane ase kpee Sipen kade to.

²⁹ N nyi fee me kiba mu nu n ba fane ase mu, n su Krisito kabwaala lala mu n biya fane.

³⁰ Me-daa ana ye mi-supu ana, n su Onyiripe Yesu Krisito ye kebiti mu nu ki lu Ibwaare Kayaayu to fee fan kule kabwaare-kule olon kye me to.

³¹ Fan kule fee Ibwaare o lees me lu bamu nu ba man koole gyii Gyudeya ifuli su mu abaa to. Ke fan bila kule fee Krisito abuupu mu nu ba bu Gyerusalem mu ba koole nkycet mu abaa anyo.

³² Lu kanin su nu Ibwaare kan kyula mu n biti n taa kensi-gyii lala ba fane ase, ke i waa maa fane aniya to.

³³ Ibwaare keyuula wuya o baa o bu fane kpini ase. Amen!

16

Poɔli Afwaala

¹ N biti n lees ase piikyi Fobe mu nu o su owole nimu ee biya fane fale n kaapu fane. Mu i gye Krisito abuupu mu nu ba bu Kenkireya, nu ee kye bamu to mu.

² N kule fane, fan koole mu Onyiripe mu kitu to su, fee kanan mu nu i dagaa fee Krisito abuupu ba kitaa abaa mu, ke fan sa mu nkycet kumaa mu nu i tiri mu, lu fee o kye asa gaalaagaa to nu ngbaa me n tii su.

³ Fan fwaala Prisila maa Akwila, mu nu n maa bamu an waa Yesu Krisito kusun mu.

⁴ Nu ba taga apu lu me su. I man gye me nkun i fwaala bamu, amaa ye Krisito abi kubu-kubu mu nu ba man gye Gyiwu abi mu kpini bee fwaala bamu nsa ye kusun.

⁵ Fan fwaala Krisito kubu mu nu ku gyanje Prisila ana kikpaara su mu.

Fan fwaala me kyemine danburasa Epanetu. Mu i gye omu nu o da kikcoole Yesu Krisito gyii Asiya osowule su kpini.

⁶ Fan fwaala Meeeru mu nu o sun kusun gaa sa fane mu.

⁷ Fan fwaala Androniko maa Gyuniya, me kuvupu ana mu nu ba tii maa bamu obu mu. Nu asa gaalaagaa be nyi bamu ye odan Krisito asunpu mu to, nu ba gyankpaa me koole Yesu Krisito gyii.

⁸ Fan fwaala Ampiliyatuo mu nu n su kebiti sa mu Onyiripe to.

⁹ Fan fwaala Ubano, ane birisa kusun owaapo Krisito to, ye me kyemine danburasa Sitakusi.

¹⁰ Fan fwaala Apelesi mu nu o lees kaapu kesintin ye o taa mu n-yu sa Krisito. Fan fwaala bamu nu ba bu Arisitobulu kikpaara su kpini.

¹¹ Fan fwaala me kuvupu Herodiyon. Fan fwaala Nasiso kikpaara su abi kpini mu nu ba gye Onyiripe lees mu.

¹² Fan fwaala akyu nimu, Trifina maa Trifosa mu nu ba kpan bamu n-yu sun Onyiripe kusun mu.

Fan fwaala me kyemine danburasa Pesi, nu ngbaa mu o gye akyu mu nu o kpan mu n-yu waa Onyiripe kusun mu.

¹³ Fan fwaala Onyiripe kuyaafole Rufusi, ye mu-nyi, mu nu o taa me waa mu-bii kuvuges.

¹⁴ Fan fwaala Asinkrito, ye Felegon ye Hemesi ye Patrobasi ye Hemesi ye Krisito abuupu mu nu ba bu bamu ase mu kpini.

¹⁵ Fan fwaala Filologo ye Gyuliya ye Neresu maa mu piikyi ye Olipasi ye Krisito abuupu mu nu ba bu bamu ase mu kpini.

¹⁶ Fan taa kinyi-bii afwaala fwaala abaa. Krisito kubu-kubu mu kpini bee fwaala fane.

¹⁷ Me-daa ana ye mi-supu ana, n kule fane nun, ke fan ku danburasa lu bamu nu bee biti ba biya nbarige fane to, nu bee kparkare kibula mu nu ba kaapu fane mu, nu i yeges asa bee tutu bamu kikcoole-gyii to. Fan lees fane n-yu lu bamu to.

¹⁸ Kpal feee bamu nu bee waa kanun mu, be mee sun ane-Nyiripe Yesu Krisito, amaa bamu kipire lees nu bee biti. Lu bamu ntowé danburasa ye kigyaabu su mu, ba su bee pina akcoole-gyipu mu nu ba man pii dan kikcoole-gyii to.

¹⁹ Okumaa nimu nu kanan mu nu fan taa fane n-yu sa Krisito mu. Kanun su mi ansi i gyii fane su gaa. Amaa n biti feee fan baa fan gye anyaasunpu lu kidanburasa kwaa su, ke fan lees fane n-yu lu alibi kiwaa to.

²⁰ I mese ye i kyeeerees nu Ibwaare keyuula wuya mu, ii biti o yeges ke fan gyii Sitaane su. Ane-Nyiripe Yesu kabwaala mu ki baa ki bu fane su.

²¹ Me birisa osunsunpu Timoti i fwaala fane. Kanun maa nu me kuvupu ana Lukiyoye Gyason ye Sosipata gbaa bee fwaala fane.

²² Me Tetiyo mu nu n kyvoro Poɔli owole nimu, n fwaala fane Onyiripe kitu to su.

²³ Gayusi mu nu o gye me kikpaara wuya, nu Krisito abi gbaa bee gyane mu kikpaara su mu, i fwaala fane.

Erasitu mu nu o gye kade mu to afulee okusupu ye ane-supu Kwatu bee fwaala fane.

²⁴ (Ane-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala mu ki baa ki bu fane ase. Amen.)

²⁵ Fan yeges a taa buonyaa sa Ibwaare, lu feee mu i taale yeges fan nyi elon yle fane kikcoole-gyii mu to, feee kanan mu nu

n tɔwε Asin danbirasa mu lɪ Yesu Krisito
su mu. Kanin asin mu i gye kesintin asin
mu nii i baala lɪ koo didaa mu.

²⁶ Nii nbιnbi i bɔla lbwaare atɔwεru
Asinkyan yulasa mu su lee kaapu. Nii
lbwaare mu nii o te kakpaa mu sa kɔno,
ye ba tɔwε kanin kesintin asin baalasa
sa ndendemande kpini, ke ba kɔolε Yesu
Krisito gyii ke ba nu mu ase.

²⁷ Lɪ Yesu Krisito su mu, lbwaare
kanyaasin wuya mu nkun nii bonyaa gye
mu lee kakpaa. Amen!

1 የዕለ ገንዘብ መኅ Pooch kyuroc naa sa Korinto abi

Afwaala

¹ የዕለ ነሙ ሰ መ, የዕለ ሰ ብ
ለባዕረ ዳላ ሰ ክብት ሰ ተ መ, ፍ እ ነⁿ
ባ ወልደ Yesu Krisito በሆነ, ፍ ሰ ስን
ስositini ase.

² An kyv̄oɔ̄ k̄im̄o an sa fane Krisito k̄ub̄o
mu n̄i fan b̄u Korinto kade t̄o, fane mu n̄i
Yesu t̄i ba waa mu l̄ē, n̄i fan ba bilini
l̄bwaare asa, taa buga ye bamu n̄i ba b̄u
katun k̄umaa n̄im̄o bee sun ane-Nyūripe
Yesu Krisito, mu n̄i o gye anaa bamu kpini
Nyūripe mu.

³ An-Sé lbwaare ye an-Nyirupé Yesu Krisito ba bwaala fane ke ba sa fane kayu yuuli.

Pooли i fwaala lbwaare

⁴ Saşa kumaa nūmū n fwaala Ibwaare n sa fane lū kabwaala mu nū o bola Yesu Krisito su taa sa fane mu.

⁵ Kpalí fee fan maa bv Yesu Krisito to su
mu, fan dan kuto kumaa numu to lu fane
katowé ye fane kinyi to.

⁶ Lui fęe Yesu Krisito asin mu nui an lęe tōwe fane mu i kyina fane tō danbirasa.

⁷ Imu su fan man pan Ibwaare Kayaayu
kakée mu kuku, fee fan maa te fan gyoo
saaja mu ni Ibwaare ii biti o ba lee
ane-Nyirupe Yesu Krisito kaapo mu.

⁸ Mu ii biti o waa fane ɔluu to kanin naa fuu ɔkaa, ke fane n-yil su i man nye alibi aku, kake mu nu ane-Nyiripe Yesu Krisito ii biti o bwii ba mu.

⁹ Ibwaare mu nii o tui fane ye fan naa mu-bii Yesu Krisito mu fan ba waa kikyemine okon mu, mu i gye emu nii ee towe nii o mee li umu kamaa.

*Krisito kubu mu
to nbarige to asin*

¹⁰ Me-daa ana ye mi-supu ana, n su
ane-Nyiripe Yesu Krisito kitui, n kule fane
fǣ, fane kpini fan tote kyula abaa, ke
nbarige to ku i man ba fane to. Ke fan waa
kono kuluun fane nfere to ye kuto kumaa
numu to.

¹¹ Mé-daa ana ye mi-supu ana, Kilowe
kikpaara su abi aku ba ba tówe me ye, nluu
i hi fane nsana

12 Κύντο μν πνι η τώρε μν ι γυε γε fane to
σκυ η τώρε γε, "Νην Ροζή." Νην σκυ μασ
γε, "Μες με η νην Apolosi". πνι σημαν

መርሃም የዚህ ማረጋገጫ አንቀጽ ተስተካክል ይችላል፡፡

¹³ Ba barige Krisito to waa kubu-kubu
nun abee? Poochii nu ba da oyu laasa su sa
fane abee? Abee Poochii kituu to nuu ba gye
fane Ibwaare kekyugyee?

¹⁴ N su afwaala n sa lbwaare fee n maa man gyee fane oku lbwaare kekyugyee, amoo Krisipu* maa Gayusi nkun nii n gyee.

¹⁵ Imu su oku mee taale towe ye me kitu
to niu ba gyee mu lbwaare kekyugyee.

¹⁶ N bila n nyinji f  e n maa gyee Sitefen
maa mu kikpaara su abi lbwaare kekyu-
gyee. Inumu kamaa mu, n m  e bila nyinji
f  e n gyee   oku.

¹⁷ Lii fée Krisito man sun me ye n ba
gyee asa Ibwaaře kekyugyee. Amaa o sun
me nūn ye n ba towē asin danbirasa mu sa
asa, nū i man gye nyumisa kanyaasün nūn
i su n towē, ke i naa ba fée Krisito kelewu
mu nū o wu oyu laasa su asin mu i pan
imū olun.

*Krisito i gye lbwaare olvn
ye kanyaasin*

¹⁸ Krisito oyu laasa mu su kelewu asin mu, i gye amelensi-sin sa bamu nu ba bu kemuri okpa su mu. Amaa ane mu nu lbwaare u mólige mu, asin manja i gye lbwaare olun mu.

¹⁹ Lui fee Ibwaares tōwe Asinckyan ylasa
mu to ye,

"N biti n nyita anyaasinpü kanyaasin,
ke n yegə anyipu kinyi i waa kyan."

20 Nu i gye kanan bire mu dulinyaa
numu to onyaasinp u bu fine? Nu
owole-nyip u bu fine? Abes ekaapuru
bilisa ase mu bu fine? Ibwaaare man
kaapu fee dulinyaa numu to kanyaasin gye
amelensi-sin mi ase nua abees?

21 Liu mu lbwaare kanyaasun mu to mu, o
njmina yila fee, dulinyaa asa ba mee taale
bola bamu kanyaasun su bu mu. Amaa i
gye lbwaare kipire su fee, o bola asin mu
nu asa bee ku fee i gye amelensi-sin mu
nu an towe fale mu su molige bamu nu
bee kaole bee gyi mu.

22 Asin mu i gye amelensi-sin sa bamu, lu fee Gyiwu abi bee kui bee biti asin kyinkyinsa, ni Giriki abi mao bee kui bee biti kanyaasin.

23 Amaa aneene bire an towe Yesu Krisito kelewu oyu laasa mu su asin, nu umu i gye asin mu nu ii tii Gyiwu abi okpa, nu ba mae koole bee gyii, nu i bula i gye amelensi-sin sa bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu.

* **1:14** 1:14 Ba kyօրօց waas Asunpu 8:18 ye Krisipu numu kօղէ Ծոյրութե Yesu gyii, nu ba gyee mu lbwaare kekyugyeo Korinto kօղէ to... † **1:24** 1:24 Peoh tu hamu nu ha men աս Հյուսիս ահմա աս Շիրքի ահի

²⁴ Amaa bamu nii Ibwaare tui ba kamolige mu to bire, be gye Gyiwu abi nii oo, ba man gye Gyiwu abiⁱ nii oo, asin mu nii i bu to i gye ye Krisito i gye Ibwaare olon ye Ibwaare kanyaasin.

²⁵ Lu fee Ibwaare amelensi-sin mu i kyo nyumisa kanyaasin, nii Ibwaare kapoosé i su olon i kyo nyumisa olon.

²⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan nyijni kanan mu nii fan daa fan du pooyi nii Ibwaare tui fane ba kamolige mu to mu. Kanan saja manja nyumisa ansi su mu, fane to gberes ku i gye anyaasinpü, nii gberes ku i gye alonpu, nii gberes ku i lu kuwura-gyii kebuno.

²⁷ Amaa ato mu nii dulinyaa asa beeë ku ye i gye amelensi-sin mu, imu nii Ibwaare lee taa gyila dulinyaa to anyaasinpü ipeli. Nii ato mu nii i man bulon dulinyaa nimu to mu, imu nii o bila taa gyila imu nii i bulon mu ipeli.

²⁸ Nii ato mu nii dulinyaa asa beeë ku kuyan, nii ba man taa tui sehn, nii beeë ku ye i man su toto mu, imu nii Ibwaare taa jaabaa ato mu nii dulinyaa asa beeë ku feë i gye ato kpare mu,

²⁹ ke nyimisa ku o man nye kaapu mu nii Ibwaare ase.

³⁰ Lu fee Ibwaare i yegë nii anaa Yesu Krisito an waa kuvulon, nii Ibwaare waa Krisito nii o baa o gye ane kanyaasin wuya. Nii mu su nii Ibwaare wu fee ane ikpa i kyiigi, nii ane i gye mu asa kyirekyire, nii a nye kamolige.

³¹ Imu su fee kanan mu nii ba kyurco waa Asinkyan yilasa mu to mu ye, "Okumaa mu nii ee biti o kaapu mu n-yii mu, o kaapu mu n-yii lu kuto mu nii Onyiripe waa mu so."

2

Yesu Krisito kelewu oyu laasa su mu asin

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, n maa ba fane ase ba lee Ibwaare kesintin asin mu towe fane mu, n man taa kono to okon abees kanyaasin kubansa nii ba towe fane.

² Lu fee n waa me nfëere saja mu nii n bu fane ase mu fee, n mee biti n bila bui asin aks towe tii Yesu Krisito, ye mu kelewu mu nii o wu oyu laasa su mu nkun.

³ N maa ba fane ase mu, n taa kipoose ye kufuu ye kikyikya gaa nin ba.

⁴ Me asin towesa ye me abwaaresin kitowé mu to mu, n man taa nyimisa kanyaasin püpöle fane, amaa Ibwaare Kayaayu mu i lee mu olon mu kaapu fane.

⁵ Saamu, fane kikcole-gyili ki mee ye ki baa ki gyan nyimisa kanyaasin su, amaa ki baa ki gyan Ibwaare olon su.

Ibwaare kanyaasin

⁶ Inumu kpini gbaa mu, an towe kanyaasin asin an sa bamu nii ba tee dan kikcole-gyili mu to mu, man gye dulinyaa nimu to kanyaasin, abee kumu alonpu kanyaasin mu nii bamu olon mu ii biti i ba fuu okaa mu.

⁷ Amaa kanyaasin asin mu nii an towe fane fale i gye Ibwaare kanyaasin baalasa, mu nii o wula ñmina yila ye ee biti o taa kanyaasin manja bonyaa ane, pooyi nii o piili dulinyaa mu.

⁸ Nii dulinyaa nimu to alonpu mu to oku man taale bui kanin kanyaasin manja, nii ba daa bui nii, naafco ba man dun da Onyiripe bonyaa wuya mu oyu laasa su.

⁹ Amaa i du nii fee kanan mu nii ba kyurco waa Asinkyan yilasa mu to mu ye, "Kuto mu nii oku ansi i man pii wu, nii asu i man pii nu,

nii oku man pii fe imu nfëere mu, i gye kuto mu nii Ibwaare lojo yila sa bamu nii bee biti mu mu."

¹⁰ Amaa Ibwaare bola mu Kayaayu su lee mu kanyaasin baalasa mu kaapu ane. Ibwaare Kayaayu mu i meegë kuto kumaa nimu to ee ku, halu Ibwaare asin mu nii i gye mu oto to asin nii i baala mu gbaa.

¹¹ Oku mee taale bui nfëere mu nii oku i fe, amoo mu gbaa-gbaa mu. Kanin manja nii oku mee taale bui Ibwaare nfëere, amoo mu gbaa-gbaa mu Kayaayu mu nkun.

¹² Man gye dulinyaa nimu to kayaayu nii Ibwaare taa sa ane, amaa Kayaayu mu nii ki lu Ibwaare ase mu, nii an nye, ke a taale nu ato mu nii Ibwaare taa kee ane mu kase.

¹³ Imu su man gye nyimisa kanyaasin asin kaapusa nii an su an towe fane. Amaa i gye asin mu nii Kayaayu mu kaapu ane, fee kanan mu nii an lee Kayaayu to asin mu kase an kaapu bamu nii ba su Kayaayu mu.

¹⁴ Amaa osa kumaa mu nii o man su Ibwaare Kayaayu mu, mee ye o taale kcole ato mu nii i lu Ibwaare Kayaayu mu ase mu kyula. Asin mu i gye amelensi-sin sa osa mu, o mee ye o taale nu imu kase, lu fee Ibwaare Kayaayu mu nkun i yegë nii asa bee nu imu kase.

¹⁵ Nii osa mu nii o su Ibwaare Kayaayu mu bire, ee taale meegë kuto kumaa to wu imu to, amaa mu gbaa-gbaa mu lee bire, oku mee taale meegë imu to wu sehn.

¹⁶ I du nii fee kanan mu nii ba kyurco waa Asinkyan yilasa mu to mu ye,

"Anumu i taale bui Onyiripe Ibwaare nfëere?

Nii anumu i taale towe waa mu?"
Amaa aneene bire an fe nfëere kanan mu nii Krisito i fe mu.

3

Krisito i gye omu ni əkumaa nimu o buu

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, n man taale tōwe fane ase fee bamu ni ba su Ibwaare Kayaayu mu. Amaa n tōwe fane fee bamu ni hamu nfēere i gyan dulinyaa ato su, abee bamu ni ba man piita dan Krisito kikoole-gyii mu to.

² Kanin su man gye agyito budusa ni n taa sa fane, amaa kinyapu-kyu ni n taa sa fane. Lui fee kanin sanja manja mu, fan man piita dan fuu agyito manja kigyii, ni halu ba lui ndaga gbaa mu fan man piita fuu umu kigyii.

³ Lui fee fane nfēere i san i gyan dulinyaa ato su. Kayu-basa ki maa bv fane to, ni fen ko ye abaa mu, u mee kaapu nun fee fane nfēere i san i gyan dulinyaa ato su abee? Inimu u kaapu nun fee fen san fen waa fee kanan mu ni dulinyaa asa bee waa mu.

⁴ Ni fane to oku u tōwe ye, "N buu Pool." Ni oku mao u tōwe ye, "N buu Apolosi nun." Inimu i mee kaapu nun fee fen san fen du fee dulinyaa asa nun abee?

⁵ Inimu kpini mu, animu i gye Apolosi? Ni me, Pooh i gye animu? An gye Ibwaare ayaafōle nin, ni fan bōla ane su ba koole Yesu gyii. Ané okumaa nimu waa mu kusun fee kanan mu ni Ənyiripe Yesu taa sa mu ye o waa mu.

⁶ Me i duu, ni Apolosi mao i wōrige su nkyu, amaa Ibwaare i yege ni ki koyi dan.

⁷ Imu su omu ni ee duu, ye omu ni ee wōrige su nkyu mu, bamu asin man tiri, amaa Ibwaare asin i tiri, lui fee mu u yege ni ato duusa mu u dan.

⁸ Əsa mu ni ee duu ye omu ni ee wōrige su nkyu mu kpini bee waa kusun kubon nin. Ni bamu əkumaa nimu ii biti o nye mu kükoka, lui kanan mu ni o waa mu kusun mu su.

⁹ Lui fee ane kpini an boga nin an waa Ibwaare kusun. Ni fen du nin fee Ibwaare kudoo, ni fen bula fen du fee Ibwaare obu.

¹⁰ Lui Ibwaare kabwaala mu ni o taa bwaala me su mu, n du nin fee əroçipu onyipu mu ni o yii obu kase, ni oku u poysi ee gyaga kumu su. Amaa əkumaa o baa o da su kanan mu ni ee poysi ee gyaga su.

¹¹ Lui fee oku mee bila taale yii əroçipu gyankpaasa, tii kumu ni Ibwaare wula yii mu su, ni kumu i gye Yesu Krisito.

¹² Aku bee biti ba taa suwa, abee gbiti abee abuu mu ni i su əgyalın abee iyu abee afitiri abee afatee poysi gyaga əroçipu gyankpaasa mu su.

¹³ Əkumaa nimu kusun mu ni o sun sa Ibwaare mu, ii biti i lui ifuli. Lui fee Krisito kake lala mu ni ee biti o bwii ba mu, ii biti i lee əkumaa nimu kusun kudubi kaapu. Fulon ii biti o ba lee əkumaa nimu kusun kaapu, ke i kaala kusun mu ni əkumaa nimu waa sa Ibwaare mu, o dan kui.

¹⁴ Ni fulon mu man kan taale nyita əku kapoyi mu ni o poysi gyaga su mu, mu ii biti o nye kükoka.

¹⁵ Amaa əkumaa mu ni fulon mu dees mu kusun mu bire, o sun foyi nimu. Ni mu gbaa-gbaa mu bire ee biti o nye kamolige, amaa ii biti i baa i du nun fee maa sile lui fulon to.

¹⁶ Abee fan man nyi ye fane gbaa-gbaa fane i gye Kabwaare-sunkpa aye mu, ni Ibwaare Kayaayu mu te fane to abee?

¹⁷ Imu su ni oku kan nyita Kabwaare-sunkpa aye mu, Ibwaare gbaa ii biti o nyita mu, lui fee Kabwaare-sunkpa aye mu ni ki gye Ibwaare lee mu, ki gye kyirekyure nin, ni fane i gye kanin Kabwaare-sunkpa aye manja.

¹⁸ Əku i gye oku o man pina mu n-yi. Ni fane to oku kan ee fe nfēere fee o gye ənyaasinpü dulinyaa asa ansi su mu, i dagaa maa waa mu n-yi fee omelensipu, ke o nye bilini ənyaasinpü gbaa-gbaa.

¹⁹ Lui fee dulinyaa nimu to kanyaasin gye amelensi-sin Ibwaare ase. I du nun fee kanan mu ni ba kyuroo waa Asinkyan yilasa mu to ye, "Anyaaasinpü mu, bamu kanyaasin awaasa mu to ni Ibwaare su ee kitaa hamu."

²⁰ Ni ba bila kyuroo waa Asinkyan yilasa mu to ntun ku ye, "Onyiripe nyi fee anyaaasinpü mu nfēere i maa gyē kiyān."

²¹ Imu su oku i gye oku, o man taa mu n-yi tuo nyimisa su ke o kaapu mu n-yi, lui fee kuto kumaa nimu gye fane lee nun.

²² Ni me Pooh nin-oo, abee Apolosi nin-oo, abee Pita nin-oo, abee dulinyaa nimu nin-oo, abee nkpa nin-oo, abee lewu nin-oo, abee nbunbü nin-oo, abee əke asin nin-oo, imu kpini i gye fane lee nun.

²³ Ni fane gbaa fane fan gye Krisito lee nun, ni Krisito mao gye Ibwaare lee.

4

Krisito asunpu mu kusun sunsa

¹ Kanin su i dagaa fan maa kui ane fee an gye Krisito ayaafōle, ni Ibwaare taa mu kesintin asin baalasa mu waa ane abaa to ye a lee imu kaapu.

² Ni kuto mu ni ki dagaa sa omu ni ba taa asin waa mu abaa mu i gye fee, o buu mu-nyiripe mu asin mu su.

³ Amaa meeeme ase bire, ni fane abee asin ogiyipu ku gyii me asin mu, i man tiri

me, me gbaa-gbaa n mee gyii me n-yii su asin.

⁴ Me nfeere to mu, n man wu asin pwisa ku me n-yii su, amaa i mae kaapu fée n gyii asu. Amoo Onyiripe mu nkun i gye me asin oyipu.

⁵ Imu su fan man kan gyii oku asin, bun mu kwpwe, pooy ke kaké mu o fuu. Fan gyroo Onyiripe mu o ba pooy. Ee biti o ba lee koto mu nii ki baala kitentenbiri to mu ba ftula to, ke o lee asa nkolo to asin baalasa ifuli. Kanin sanja maaja nii okumaa ii biti o nye kiyun mu nii i dagaa mu li ibwaare aset.

⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana, li fane su nii n taa n maa Apolosi waa sinkaalaa sa fane, ke fan bula asin towesa mu nii u towe ye, "Fan man waa asin mu nii ba kyvroc yila mu kyon su." Imu i gye ye, fan man kaapu fane n-yii naa yile oku kamaa ke fan kina oku.

⁷ Mine nii fan su nii u kaapu fée fan kyo asansa? Mine nii fan su nii i man gye ibwaare i sa fane? Nii i kan i gye ibwaare i sa fane imu mu, mine i waa su nii fen kaapu fane n-yii, fée man gye ibwaare i sa fane?

⁸ Fan tee nye koto kumaa mu nii fen biti nii abee? Fan tee ba waa afulee wuya ana nii abee? Fan tee ba bilini awura yege a man gye nii abee? Nii fan daa fan gye awura kesintin to mu, naafco i bvron gaa ke anaa fane a ba buga gyii kuwura.

⁹ Me ase mu, i du nii fée ibwaare maa taa ane mu nii an gye Yesu asunpu mu, waa asii-amaapu fée bamu nii ba bun bamu kwpwe, nii bee biti ba naa moobam mu asa nsana mu. Nii i du fée an bilini sunku sa kase su asa ye ibwaare nbooye dulinyaa kpini.

¹⁰ Krisito su an gye amelensipu, amaa fanees fane fan gye anyaasinpoo li Krisito su. Aneene bire a man bulon, amaa fanees fane bire fan bulon. Asa bee sa fane beeere, nii aneene bire ba man taa ane tu sehn.

¹¹ Taa ba fuu ndaga mu, an naa akun ye bulifo, nii an bun akyiibi, nii an nye kidaye libi-libi, nii an man su ane gbaa-gbaa kewu-kyinasa.

¹² Ane gbaa-gbaa ane abaa nii an su an sun kusun. Nii oku kan towe ane nno mu, an waa mu kusee. Nii ba kan nyanya ane mu, an nye kenyiita an yile to.

¹³ Nii ba maa saale ane mu, an nye kenyiita an lee bamu kono danbirasa. An bilini dulinyaa kpini akpaa nii asa bee kui ane fée kigyaakpa ba li ndaga.

¹⁴ N man kyvroc unumu n sa fane n gyila fane ipeeli. Amaa fan maa gye me nbii bitisa su mu, nii n da fane amu to.

¹⁵ Halu nii fan kan fan su asa fée ngbin kudu nii bee kaapu fane Krisito asin mu gbaa mu, fane-se ana ba man gye adamante. Li fée, li Yesu Krisito su mu n ba bilini fane-se, li asin danbirasa mu nii n towe sa fane mu su.

¹⁶ Imu su n kule fane nii ye fan kase meto.

¹⁷ Li fale su nii n sun Timoti fane ase. Nii mu i gye mi-bii mu nii n biti mu asin gaa, nii o gye kesintin oyipu Onyiripe mu to. Nii mu ii biti o be nyipi fane me ikpa mu nii n taa n buu Krisito Yesu, nii imaa imu nii n kaapu Krisito kubu-kubu katun kumaa nimu mu, i waa kuvulon.

¹⁸ Fane aku fen kusaa fane n-yii fen fe nfeere fée, akuto n mae bila ye n ba boo fane su.

¹⁹ Amaa nii Onyiripe kan kyula bire, i mae ye i kyerees n biti n ba fane ase ke me gbaa-gbaa me n ba wu olon mu nii bamu li bee kaapu bamu n-yii mu ba su, man gye bamu ntowee nkun.

²⁰ Li fée ibwaare kuwura-gyii mu man gye asin kitowe, amaa ki gye ibwaare olon mu to ato waasa nii.

²¹ Kimomo nii fen biti n taa ba fane ase? Fen biti fée n taa kokyukyuu nii n ba, abee n taa kebiti ye keyuula ba fane ase?

5

*Fan gya oku bitipu mu
li kubu mu to*

¹ Kesintin to, n nu asin li fane su fée, kakyu abee kanyin biti agyaga-sin kubansa i maa bu fane to. Nii halu bamu nii be mee sun ibwaare gbaa, ba mae waa kanin agyaga-sin maaja. Imu i gye ye fane to oku ii de ye mu-se mu-ka.

² Mine su nii intumu i bu fane to, nii fen kusaa fane n-yii? Idagaa fan maa boota to, ke fan lee onyin mu nii o sun fale kusun mu li fane kubu mu to.

³ Halu n maa man bu fane ase kayu-wole to gbaa mu, n bu fane ase kayaayu to. Nii n tee wula bun onyin maaja kwpwe fée n maa bu fane ase tutu mu.

⁴ Nii fan kan gyaaje Onyiripe Yesu Krisito kutu to, nii n bu fane ase kayaayu to, nii ane-Nyiripe Yesu Krisito olon mu bu fane ase mu,

⁵ fan lee fale onyin nimu li fane ase sa Staaane, o nyita mu alibi kayu-wole mu, ke ibwaare o molige mu kala kake mu nii Onyiripe Yesu ii biti o ba mu.

⁶ Fane n-yii kikaapu ki man bvron. Fan man nyi fee kife tinsa mu nii ki gye alibi mu li fane to, yege fan man su ineesi iku.

⁷ Fan lee kife tinsa mu nii ki gye alibi mu li fane to, yege fan man su ineesi iku.

Kε fan baa fan du fee bodobodo pwpwe mu nui ki man su kife tinsa, fee kanan mu nui n nyi fan maa du mu. Lui fee Yesu Krisito mu nui o gye Kanyanje nbuno kabulpu mu, Ibwaaree tee taa mu waa kolongo sa ane.

⁸ Imu su fan yege a gyii Kanyanje nbuno kesu kono, ke a lee alibi ye kumu to olon mu nui i du fee bodobodo mu nui ki su kife tinsa didaa mu. Amaa fan yege i gyii Kesu kono mu, fee asa mu nui ba so kidanburasa ye kesintin mu fee bodobodo mu nui ki man su kife tinsa mu.

⁹ N wula kyuroo ɔwule sa fane ye, fan man taa fane n-yii buga asa mu nui ba bu kakyu abee kanyin biti kigyagaa mu to.

¹⁰ N maa towe kanin mu, man gye bamu nui be mee sun Ibwaare, nui bee waa kakyu abee kanyin biti kigyagaa, ye onsi-payi libi abee bamu nui bee yuuri abee bamu nui bee sun idakpa, nui n diye. Naafoo nui i gye ye fan man taa fane n-yii buga ye kanin asa manja bire, amoo fan lui dulinyaa to kpini-kpini.

¹¹ Amaa kuto mu nui n kyuroo n sa fane mu i gye ye, fan man taa fane n-yii buga ye okumaa mu nui ee tu mu n-yii ye Krisito obuupu, yege o gye akyu abee anyuy bitipu, ye onsi-payi libi wuya, abee ɔdakpa osunpu, abee asa atuu onyitapu, abee otabuupu, abee oyu. Fan naa o sa manja fan man buga gyii gbaa.

¹² I man gye mi kusun fee n gyii bamu nui ba man bu Krisito kubu mu to asin, amaa bamu nui ba bu Krisito kubu mu to mu, i dagaa n maa gyii bamu asin.

¹³ Ibwaaree ii biti o gyii bamu nui ba man tii Krisito kubu mu su asin. Amaa fee kanan mu nui ba kyuroo waa Asinkyan yulasa mu to mu, "Fan gya alibi ɔwaapu lui fane to."

6

Akoole-gyipu fan man kan samaa abaa

¹ Nu fane to oku maa mu birisa, Krisito obuupu ba kan nye asin mu, minne i waa su nui ee kpee naa samaa mu asin agyipu mu nui ba man nyi Ibwaaree mu ase, nui o man taa mu kpee Krisito abuupu mu ase ke ba longo bamu?

² Fan man nyi ye ane, Ibwaaree asa ii biti a tale dulinyaa abi? Nu i gye fee ane ii biti a tale dulinyaa abi asin bire, minne i waa su nui fen mee taale longo fane nsana to asin wuribi?

³ Fan man nyi fee ane, nui Ibwaaree ii biti o yegye a tale mu nbao mu? Imu su minne i waa nui fen mee taale longo abaa ndaga kakyuna nimu to asin?

⁴ Imu su nui fan kan fan su fale asin fane nsana mu, minne i waa nui fan su fen kpiya

asin agyipu mu nui Krisito kubu mu ba man su beeere sa bamu mu, ye ba gyii fane asin?

⁵ I man su fane ipeeli? Amoo fan man su onyaasinpoo kulon fane to, mu nui ee taale longo fane wule-wule nsana?

⁶ Amaa fanees fane bire, Krisito obuupu u taa mu birisa Krisito obuupu asin ee kpee ee sa bamu nui ba man koole Yesu gyii mu as.

⁷ Fan maa nye asin nui fen samaa abaa mu, i kaapu nui fee fan tee wula gyii tiye fane kikooole-gyii to nui. Minne i waa nui odunwura mu mee kyula ye mu asin i man buron? Minne i waa nui o mee yegye ke ba sisii mu?

⁸ Amaa fane wule-wule Krisito abi fen siisi abaa, nui fen waa fane birisa ana kuto mu nui ki man buron.

⁹ Fan man nyi ye alibi awaapu mu, ba mee ye ba nye loo Ibwaaree kuwura-gyii mu to? Fan man yege oku o pina fane. Lui fee asa mu nui bee waa kakyu abee kanyin biti kigyagaa, ye idakpa asunpu, abee bamu nui bee lui bamu-kuli ana abee bamu-ka ana kamaa, ye anyuy mu nui bee de ye bamu birisa ana anyuy,

¹⁰ ye ayuu, ye onsi-payi libi wuya ana, ye atabuwu, ye bamu nui bee nyita asa atuu, ye bamu nui bee pina asa bee gyii mu, fale asa anuwo oku mee ye o nye loo Ibwaaree kuwura-gyii mu to.

¹¹ Fale nui fane aku fan kyina fan du, amaa nbunbu bire Ibwaaree fwu fane alibi, nui o longo fane yila sa mu n-yii, nui o koole fane kyula ye fane ikpa i kyiigi mu ase lui Onyiripe Yesu Krisito ye ane Ibwaaree Kayaayu mu su.

Krisito abi kayu-wule i gye Kabwaare-sunkpa aye mu.

¹² Fane to oku i towe ye, "N su okpa fee n waa kuto kumaa nimu." I gye kesintin, amaa man gye imu kpini i buron sa mu. Ngbaa me n taale towe ye, n su okpa fee n waa kuto kumaa nimu, amaa n mee ye n waa me n-yii kuniye sa kuto ku.

¹³ Fane to oku i towe ye, "Agyito i bu to sa oto, nui ota gbaa bu to sa agyito." I gye kesintin, amaa Ibwaaree ii biti o nyita imu kpini. Nyimisa kayu-wule ki man bu to sa kakyu ye kanyin biti kigyagaa, amaa ki gye sa Onyiripe nui, nui Onyiripe mooy bu to sa kayu-wule.

¹⁴ Ibwaaree taa mu olon kyinji Yesu lui lewu to, kanin nui ee biti o kyinji ane gbaa ane lui lewu to.

¹⁵ Fan man nyi ye fane n-yii i gye Yesu kayu-wule abaaftu mu abee? Imu su i dagaa fee n taa me n-yii mu nui ki gye Krisito kayu-wule kibaafu mu naa de ye

oburukcōne-kyii abee? Afuloo! I mēe ye i ba kanin.

¹⁶ Fan man nyi fee okumaa mu ni o taa mu kayi-wule naa buga ye oburukcōne-kyii mu, maa mu ba biliyi kayi-wule kulan nūn? Lii fee ba kyuroo waa Asinkyan yilasa mu to ye, "Bamu anyo ba bilini kayi-wule kulan nūn."

¹⁷ Amaa omu ni o taa mu n-yii buga ye Onyiripe mu, maa mu ba biliyi kulan nūn kayaayu to.

¹⁸ Imu su fan sile lii kakuyi abee kanyin biti kigyagaa to. Lii fee alibi kumaa mu ni nyumisa i waa mu, i mēe waa mu kayi-wule ineesi, amaa nyumisa kumaa mu ni o waa kanyin abee kakuyi biti kigyagaa mu, o waa mu gbaa-gbaa kayi-wule alibi nūn.

¹⁹ Fan man nyi ye fane kayi-wule i gye Kayaayu Kyirekyire mu kabwaare-sunkpa aye mu? Fan man nyi ye lbwaare i sa fane Kayaayu maaja, ni o te fane to? Fan man te fane kibaa sv,

²⁰ Lii fee lbwaare sooc fane ɔgyalun. Imu su fan taa fane kayi-wule waa ato mu ni i sa lbwaare bonyaa.

7

Kekili asin

¹ Niilii asin mu ni fan kyuroo ɔwule biya me mu su mu, n biti n lee imu kono. I buron fee onyin maa kyuna yegé o man mata okuyi.

² Amaa lii kakuyi abee kanyin biti kigyagaa su mu, i dagaa onyin kumaa nūmu maa nyé mu gbaa-gbaa mu-ka, ke okuyi kumaa gbaa o nyé mu gbaa-gbaa mu-kuli.

³ Onyin kilipu o kyula maa mu-ka ba buga odekpa, ke okuyi kilipu gbaa o kyula maa mu-kuli ba buga odekpa.

⁴ Lii fee okuyi kilipu kayi-wule man bila ki gye mu gbaa-gbaa mu nkun lee nūn, amaa ki gye mu-kuli gbaa lee nūn. Kanin maaja ni onyin kilipu gbaa kayi-wule man gye mu nkun lee, amaa ki gye mu-ka gbaa lee nūn.

⁵ Imu su onyin maa mu-ka ba man kina abaa ase kude kinyin ye kikuyi. Amoco fan towé kyula abaa ye fan mēe ye fan de ye abaa sanja gbergee, ke fan nyé-nyé sanja sa kabwaare-kule. Amaa imu kamaa mu, fan bwii buga de kinyin ye kikuyi, saamu Staanee mēe nyé tui fane to kui, lii fan maa mēe taale kitaa fane n-yii su.

⁶ N maa towé ye okumaa o nyé mu gbaa-gbaa mu-ka abee mu gbaa-gbaa mu-kuli mu, man gye ye n nyan fane nūn, ni i man gye nbara nūn ye okumaa nūmu o kili.

⁷ Naafco n biti fee onyin kumaa nūmu o baa o du fee kanan mu ni n du fale. Amaa nyumisa kumaa nūmu su mu gbaa-gbaa kakee mu ni lbwaare taa sa mu, onyin lee kwii, ni onyin lee gbaa kwii.

⁸ Nbūnbū li bamu ni ba man piita kili ye akulapu-kyii mu, n tōwe bamu fee i buron sa bamu fee ba maa man kili fee kanan mu ni n man kili mu.

⁹ Amaa ni ba mēe ye ba kan taale kutaa bamu n-yii bire, i dagaa ba maa kili. Lii fee ni ba kili mu, i buron sa bamu i kyo kakuyi abee kanyin biti kayalaga ki maa bu bamu to.

¹⁰ Lii bamu ni ba kili mu moç, n sa fane kono, ni kanin konoşa maaja man li me ase, i li Onyiripe Yesu Krisito ase nūn. Imu i gye ye okuyi kilipu o man kina mu-kuli.

¹¹ Amaa ni o kan kina mu-kuli mu, o man bila kili, amoco o bwii kpee, ke maa mu-kuli ba naa lōja abaa. Ni okpa kulan maaja su onyin gbaa o man kina mu-ka.

¹² Niilii asansa mu moç me gbaa-gbaa me i towé inim, man gye Onyiripe. Niilii fane Krisito abuuropu oku kan o su okuyi mu ni o man gye okoole-gyipu, ni okuyi mu kyula ye maa onyin mu ba kyuna mu, onyin mu o man kina mu.

¹³ Niilii fane Krisito obuupu okuyi kan o su onyin mu ni o man gye okoole-gyipu, ni onyin mu kyula ye maa okuyi mu ba kyuna mu, okuyi mu o man kina onyin mu.

¹⁴ Lii fee okuyi mu maa gye okoole-gyipu su mu, lbwaare wu fee onyin mu ni o man gye okoole-gyipu mu, n-yii su i man bila i su ineesi. Kanin maaja ni onyin mu ni o gye okoole-gyipu su mu, lbwaare wu fee okuyi mu ni o man gye okoole-gyipu mu, mu n-yii su i man bila i su ineesi. Niilii man gye kanin mu bamu-bii ana bee biti ba baa ba gye ineesi nbii, amaa i maa ba fale su mu lbwaare wu fee ba man su ineesi.

¹⁵ Amaa Krisito obuupu mu ni mu-ka abee mu-kuli mu ni o man gye Krisito obuupu, ni ee biti fee o kina mu bire mu, o yegé mu o nate. Niilii i kan ba kanin mu, kekili nbara i man ɔmina mu, lii fee lbwaare tui ane nūn ye a ba kyuna kayii uulii to.

¹⁶ Fu Krisito obuupu okuyi, akutó fu su ni fu-kuli ii biti o bôla nyé kamolige? Niilii fu Krisito obuupu onyin, akutó fee fu su ni fu-ka ii biti o bôla nyé kamolige?

Fan kyuna kakuyina mu niilii fan wula fan mu.

¹⁷ Okumaa nūmu o kyaga su kyuna kakuyina mu niilii Onyiripe taa sa mu, fee kanan mu niilii o wula o du pɔyi niilii lbwaare tui mu ye o be sun mu mu. Inim, i gye konoşa mu niilii n kaapu Krisito kubu-kubu mu kpini to.

¹⁸ Nu onyin mu nui o tin mu oduu poysi nu lbaaree tu mu mu, o man bun mu oduu kilopane su, nu onyin mu nui o man kan tin oduu, nu lbaaree tu mu mu, o man tin mu oduu.

¹⁹ Fu tin oduu oo, fu man tin oduu oo, man gye imu i gye koto mu nui ki tiri. Amaa koto mu nui ki tiri mu i gye ye fan buu lbaaree nbara mu sv.

²⁰ Imu su okumaa nimu o baa o du fee kanan mu nui o wula o du poyi nu lbaaree tu mu ye o be sun mu mu.

²¹ A taa fee nui fu kan fu gye kinye poysi nu lbaaree tu fu ye fu ba sun mu mu man yege i tocoro fu. Amaa nui fu nye okpa mu nui fu taa koole fu n-yii bire, waa kanun.

²² Lui fee fane okumaa mu nui o gye kinye nui Onyiripe tu mu, nui o be biliini Krisito obuupu mu, Krisito i yeges nui o nye mu n-yii. Nui okpa kulan maaja su, fane okumaa mu nui o nye mu n-yii nui Onyiripe tu mu ye o ba waa Krisito obuupu mu, gye Krisito kinye.

²³ Lui fee Krisito sooc fane kpini ogyalun, imu su fan man gye anye sa asa.

²⁴ Me burisa ana Krisito abuupu, kanan mu nui okumaa nimu wula o du poyi nu lbaaree tu mu mu, o kyina kanin ye lbaaree.

Bamu nui ba man piita kili mu ba kyina kanin

²⁵ Nbiunbu bamu nui ba man piita kili mu bire, n man nye nbara ku lui ane-Nyiripe Yesu ase lui bamu sv. Amaa me Pooli gbaa-gbaa n towes n sa bamu lui me nfere to, fee n maa gye emu nui Onyiripe wu kowee su mu, fen taale koole me gyii fee asin mu nui n towes fane false, n mee pina fane nui.

²⁶ Me ase mu, i buron fee bamu nui ba man pi kili mu, ba kyina kanin, lui fee nbiunbu kakyina kanimtu to waa olon.

²⁷ Nu onyin mu nui o tee kili mu, o man kina mu-ka. Amaa onyin mu nui o man piita kili mu, o man mata okyu.

²⁸ Nu onyin kan kili mu, o man waa alibi. Nu okyu mu nui o man piita kili nui o kan kili mu, o man waa alibi. Amaa asa mu nui ba kili mu, awurrofo mu nui bee biti be wu kakyina kanimtu to mu, imu nui n mee biti fan maa mu.

²⁹ Me-daa ana ye mi-supu ana Krisito abuupu, koto mu nui n kaapu mu i gye ye, saja man bila o kyo ke dulinyaa ki ba laalaalwue, imu su lui ndaga u su ii kpeew mu, anyin mu nui ba kili mu ba kyina fee anyin mu nui ba man su akyu.

³⁰ Kanin maaja nui bamu nui ba bootta to mu, ba waa fee i maa man tiri bamu, nui bamu nui bamu ansi i gyii mu mao, ba waa fee bamu ansi ii mee gyii, nui bamu nui ba

sooc mu, ba waa fee ato mu nui ba sooc mu, i man gye bamu lee.

³¹ Bamu nui ba taa dulinyaa ato waasa bee sun kusun mu, ba waa fee i man tiri bamu. Lui fee kanan mu nui dulinyaa du nbunbu nimu mu, ku kyuu nimu.

³² N biti fee fan lee fane n-yii lui nferee kibansa to. Nu onyin mu nui o man su okyu mu, Onyiripe mu kusun i tiri mu, lui fee ee kpan mu n-yii ee waa kusun kanan mu nui i gyii Onyiripe ansi.

³³ Amaa onyin kilipu bire, mu nferee i gyan dulinyaa asin su nui, kanan mu nui ee biti o gyii mu-ka ansi.

³⁴ Imu su nferee nnyo-nnyo nui o su. Nu okyu mu nui o man kili mu mao Onyiripe mu kusun i tiri mu. Lui fee imu i gye fee o taa mu n-yii ye mu kala kpini sa Onyiripe. Amaa okyu-kilipu bire mu nferee i gyan dulinyaa asin su nui, ye kanan mu nui ee biti o waa ke o gyii mu-kuli ansi.

³⁵ Fee kanan mu nui i kye fane to su, nui n towes fane inumu n man gye ye n nyau fane nui. Amaa n biti fan waa koto mu nui ki de okpa yeges ku buron, ke fan nye taa fane n-yii kpini sa Onyiripe mu naa lwoe.

³⁶ Nu i kan ba fee onyin maa okyu ba qmima fee ba kili, nui onyin mu mao taale kitaa mu n-yii mu, nui okyu mu mao dan fuu kekili mu, onyin mu o waa koto mu nui ki dagaa, ke ba kili abaa. I man gye alibi nui.

³⁷ Amaa nui onyin kan fe nferee ye o mao ye o kili, nui o yile su kanin mu, oku o man nyau mu, nui o taale kitaa mu n-yii mu i buron.

³⁸ Imu su onyin mu nui o kili okyu mu i buron, nui onyin mu nui o man kili okyu mao mu i buron gaa.

³⁹ Okyu kilipu mu nui mu-kuli san o te nkpa to mu, o mao taale kina mu-kuli ke o naa kili onyin pwpwe. Amaa nui mu-kuli mu wu bire, o su okpa o taale kili onyin mu nui mu koko kii biti, amaa o baa e gye Krisito obuupu.

⁴⁰ Me ase mu, okyu kyina mu nkun mu, ii biti i waa odan sa mu, i kyo maa kili. Nu n koole gyii fee lbaaree Kayaayu mu ki te me to.

8

Agyito mu nui ba taa lojo sa idakpa

¹ Nbiunbu, taa lui agyito mu nui ba taa lojo sa idakpa mu, an nyi fee ane kpini an su kinyi fee kanan mu nui fen taale fen towes mu. Kinyi u biya n-yii kikusaa, amaa kebiti ku kye asa to.

² Osa kumaa mu nui ee fe nferee fee o nyi koto ku mu, o mee nyi naa fuu kanan mu nui i dagaa fee o baa o nyi mu.

³ Amaa ɔmʊ nii ee biti lbwaare mu, mu nii lbwaare nyi.

⁴ Imu su li agyito mu nii ba taa loŋo sa ıdakpa mu kigyi mu, an nyi fee ıdakpa ku man bu to nii ki su nkpa, nii an nyi fee lbwaare kulan nkun i bu to.

⁵ Halu ıdakpa mu nii bee tui bamu ye anyiriye nii ba bu soso abee kase su, nii i gye kesintin fee ıdakpa ye anyiriye gaalaagaa ba bu to gbaa mu,

⁶ aneene bire, lbwaare kulan nii an nyi maa bu to, nii mu i gye ɔse mu nii o tuu koto kumaa nimu, nii an bu to sa mu, nii ɔnyiriye kulan i bu to, mu i gye Yesu Krisito mu nii lbwaare bəla mu su tuu koto kumaa nimu, nii mu su nii an bu to.

⁷ Amaa man gye ɔkumaa nimu i nyi fale asin nimu. ıdakpa asin mu i wula din akyi, imu su ba li ndaga nii ba kan gyii kanin agyito mu, bee fe nfeere fee agyito mu i gye ıdakpa lee nin. Ba maa man pii bu abwaaresin mu to gaa su mu, nii ba kan gyii mu bee fe nfeere nin fee ba waa bamu n-yi ineesi.

⁸ Amaa agyito mee taale kye ane to ke a nin tiri lbwaare. Nii a man kan gyii mu, a mee ye a pan sehn, nii an kan gyii moɔ mu, a mee ye a nye sehn.

⁹ Amaa fan baa fan da su li ɔkpa mu nii fan nye mu su, ke bamu nii ba man pii bu abwaaresin mu to gaa mu, ba man tiye kukoole-gyii to.

¹⁰ Nii i kan ba fee oku mu nii o man pii bu abwaaresin mu to gaa, nii o wu fu mu nii fu nyi abwaaresin mu to gaa, fu maa te ıdakpa to fii gyii mu, imu i mee yege, ke ngbaa mu o naa gyii agyito mu nii ba taa loŋo sa ıdakpa mu abee?

¹¹ Imu su fu burisa mu nii Krisito wu sa mu, nii o man pii bu abwaaresin mu to gaa mu, ee biti o nyita lu fu kinyi gaa mu su.

¹² Nii fu kan waa fu burisa alibi fale ɔkpa su mu, fu yege nii mu kukoole-gyii ki lee su, nii fu waa Krisito alibi.

¹³ Imu su nii agyito mu nii n gyii, ii biti i yege me burisa o tiye alibi to bire, n mee bilä ye n gyii kanin agyito maŋa, ke n yege o lu tiye.

9

Ikpa mu nii i de sa Krisito asunpu

¹ N man bu me n-yi nin abee? N man gye Krisito osunpu nin abee? N man wu Yesu ane-Nyiriye nin abee? Man gye fane i gye kusun mu nii n waa sa ɔnyiriye mu ton?

² Halu nii akyi ba man kii me fee n gye Krisito osunpu gbaa mu, fanee fane bire n gye Krisito osunpu sa fane. Lu fee fane gbaa-gbaa fane kakyina ɔnyiriye mu to

mu, imu ii duligi fee n gye Krisito osunpu nin.

³ Fale asin nimu nii n su n lee bamu nii bee towe ye n man gye Krisito osunpu mu kono.

⁴ N maa Banabasi a man su ɔkpa fee i gyii ke anuu li kusun mu nii an sun mu su abee?

⁵ A man su ɔkpa fee a kili Krisito abuu pu akyi, ke a taa bamu buu ane n-yi fee kanan mu nii Krisito asunpu akyi, ye ɔnyiriye Yesu mu-supu ana ye Pita bee waa mu abee?

⁶ Abee ane nkun i dagaa fee a taa ane abaa waa kusun biti ane agyito-gyisa?

⁷ ɔnaakɔpu moɔ i sun kusun, nii ee ka mu gbaa-gbaa mu n-yi koko? ɔdoɔpu moɔ i bu to, nii o mee gyii mu ndoo to agyito? Atɔbwaayaay ɔkpapu moɔ i bu to, nii o mee nimu atɔbwaaya mu kinyapu-kyu.

⁸ Man gye nyimisa nfeere nii n su n towe fale asin nimu, lu fee i bu lbwaare nbara mu to gbaa.

⁹ Ba kyoroɔ yila Mosesi Nbara mu to ye, "Man ɔmina naate-nyinsa kono, sanja mu nii ee waa agyito to kusun mu." Amoo fu nyi fee inaate-nyinsa asin nkun nii lbwaare towe fale?

¹⁰ lbwaare maa towe kanin mu, man gye ane nii ee towe ee sa abee? Eehn! Kesintin, ane nii ba kyoroɔ imu sa. Lu fee ɔmū nii ee banje ifole, ye ɔmū nii ee tueye ayu mu, bamu kpini bee waa kanin yege ba su tamaa fee bee nye bamu agyito-gyisa lu imu to.

¹¹ Nii an maa duu kayaayu to ato duusa fane to mu, nii a nye kakyina nimu to ato tirisa lu fane ase mu, ii kisi nin?

¹² Nii akyi ba su ɔkpa fee ba koole fale ato tirisa lu fane ase mu, a man su ɔkpa an kyo bamu?

Halu a maa su kanin ɔkpa gbaa mu, a man taa imu waa sehn. Amaa an nye kenyiita yile to, ke i man nye tii Asin danbirasa lu Krisito su mu kii yelige.

¹³ Fan man nyi fee bamu nii bee sun kusun kabwaare-sunkpa aye mu to mu, bee nye bamu agyito bee lu tutu nin? Nii fan man nyi fee bamu nii bee lee saraga lbwaare kaswii mu su gbaa, bee nye bamu lee lu ato mu nii ba taa ba lee saraga sa lbwaare mu.

¹⁴ Kanin maŋa nii ɔnyiriye Yesu sa kono yila ye, bamu nii bee towe asin danbirasa mu, bee biti ba nye bamu agyito gyisa lu bamu asin danbirasa kutowe mu to.

¹⁵ Amaa n man taa fale ikpa inumu to oku waa kusun. Nii n man kyoroɔ inumu nii ke i yege fan waa kanin ato sa me. Nii n kan wu gbaa mu, i bo fee oku o maa yege nii koto mu nii kumu su n kaapu me n-yi mu i maa waa kiyani.

¹⁶ Nii n kan tōwe asin danbirasa mu, n man su ɔkpa fee n kaapu me n-yii. I dan i gye nin fee, n tōwe asin danbirasa mu. Imu su nii n kan n man tōwe asin danbirasa mu, me laaku.

¹⁷ Nii n kan n waa kusun mu me kipure to mu, n biti n nye kükoka lala. Nii n man kan sun kusun mu li me kipure to bire, n dan waa kusun mu nii lbwaare taa sa me ye n waa mu nii dee.

¹⁸ Nii mune i gye me kükoka? Imu i gye fee n tōwe asin danbirasa mu yege n man koole imu sehn, nii n mee taa ikpa mu nii n su li asin danbirasa kitōwe mu su taa nye me ato tirisa.

¹⁹ N bu me n-yii nii, n man gye oku kunye, amaa n waa me n-yii kunye sa ɔkumaa nimmu, ke n nye-nye asa kükoy ba be bilini Krisito lee.

²⁰ Nii n maa bu Gyiwu abi ase mu, n waa me n-yii nii fee Gyiwu obii, ke n nye-nye bamu ba be bilini Krisito lee. Nii n maa bu bamu nii ba bu Mosesi nbara mu kase mu, yege mee me n man bu nbara mu kase mu, n waa me n-yii nii fee kanan mu nii ba du mu, ke n nye-nye bamu ba be bilini Krisito lee.

²¹ Kanin ɔkpa kulan su nii n maa bu bamu nii ba man bu Mosesi nbara mu kase mu, n waa me n-yii nii fee ɔsa mu nii o man bu nbara mu kase, ke n nye-nye bamu ke ba be buu Krisito. Inimu i mee kaapu nin fee n mee buu lbwaare nbara mu, n buu Krisito nbara mu nin.

²² Nii n maa bu bamu nii ba man pii bu abwaaresin mu to gaa ase mu, n waa me n-yii nii fee ngbaa me n man pii bu abwaaresin mu to gaa, ke n nye-nye bamu ba be buu Krisito. N taa me n-yii waa kuto kümäa nimmu sa asa kpini, ke n nye-nye ɔkpa kümäa nimmu su yege bamu aku ba nye kamolige.

²³ Asin danbirasa mu su nii n waa inimmu kpini, ke n nye-nye kusee mu nii i bu asin danbirasa mu to mu.

²⁴ Fan man nyi fee asilepu kükoy bee waa kadandan abaa kisile to mu, bamu to okulon ii biti o gyii su ke o nye kakée. Imu su fan payi ansi sile kanan mu nii fan nye gyii su, ke fan nye imu kakée.

²⁵ ɔsa kümäa mu nii o gye kadandan abaa osilepu mu, ee payi mu ansi ee kuvla mu n-yii danbirasa. Bamee bamu bire, bee waa kanin bee biti kakée mu nii kii biti ki be nyita. Amaa aneene bire, an payi ansi an sun an biti kakée mu nii ki mee nyita kpini-kpini.

²⁶ Kanin su n mee sile fee ɔsa mu nii ee sile kuyan, nii n mee ka kolu fee ɔmu nii ee tuu akötö afuu to.

²⁷ N nyan me n-yii, nii n yege nii kii nu me ase, ke i man naa ba fee, nii n kan tōwe

asin danbirasa sa asa mu, ke meeeme n pan kakée mu.

10

*Fan man waa alibi mu nii
Isirayi abi ba waa mu*

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, n biti fee fan nyinji kuto mu nii ki kyina waa ane naana ana mu. Sanja mu nii ba kuso li Egyipiti ba buu Mosesi bee kpee mu, lbwaare i yege nii kabwaare-wule kun bamu kpini, nii ɔpu banje to kinyo nii bamu kpini ba nate kumu to bulé li.

² Liu kabwaare-wule mu nii ki kun bamu ye ɔpu mu to kunate faa mu su mu, ba nye lbwaare kekyugyee bilini Mosesi abuupu.

³ Bamu kpini ba gyii agyito mu nii i lu lbwaare ase mu.

⁴ Nii bamu kpini ba nuu nkyu mu nii lbwaare yege nii i li kifole to mu. Ba nuu li kifole mu nii kimaanbamu ba naa mu, nii kanin kifole maanja i gye Krisito.

⁵ Amaa imaa imu kpini gbaa mu, lbwaare ansi i man gyii bamu gaalaagaa su, nii ba wu-wu yaase ba de ofulu mu su.

⁶ Nbiunbu asin nimmu kpini i waa nii kaapu i da ane amu to, ke i man yege ane nfeere i gyaga alibi kiwaa su, fee kanan mu nii adidaapu mu ba waa mu.

⁷ Fan man sun idakpa fee kanan mu nii bamu to aku ba kyina waa mu. Ba kyvroc Asinkyan yilasa mu to liu bamu su ye, "Asa mu ba kyina nii ba gyii, nii ba nuu, nii ba kuso yile kyaa."

⁸ A man waa kakyi abee kanyin biti kigyagaa fee kanan mu nii bamu to aku ba daa kyina waa mu, nii kake kulan to bamu asa ngbin adunyo ye asa ba bu mu.

⁹ Fan man yege a tuu Čnyutripe lbwaare to kui, fee kanan mu nii bamu aku ba daa kyina waa mu, nii ananse ba be dunji bamu moco mu.

¹⁰ Fan man kolite fee kanan mu nii bamu aku ba kyina kolite mu, nii lbwaare sun mu kaboo mu nii ee moco asa, nii o ba moco bamu mu.

¹¹ Asin nimmu kpini i tu asa mu, nii o gye sinkala sa asa. Ba kyvroc imu yila fee i da ane amu to. Liu fee sanja mu nii an bu dulinyaa to fale mu, ii kpee laalaaluwemumu.

¹² Imu su ɔkumaa mu nii o nyi ye o yile mu ayaa su kenken mu, o baa o da su ke o man li tyie.

¹³ Kutoo to kui ku man ba fane su yege ki man puta ba nyumisa su. lbwaare gye kesintin wuya, nii o mee ye o yege kutoo to kui mu nii fen mee ye fan taale yile to mu ki ba fane su. Amaa nii kutoo to kui kan ba fane su mu, lbwaare ii biti o kaapu

fane ɔkpa ke fan taa lu to, ke fan taale yile to.

¹⁴ Imu su me burisa ana danburasa, fan leee fane n-yu lu idakpa kusun to.

¹⁵ N towe fane ase fee anyaasunu, imu su fane gbaa-gbaa fane fan fe nfeere lu asin mu nu n towe fale to kii.

¹⁶ Ane Krisito abuuupu a maa gyii Ḍnyiripe agyito mu, kwpwu ye nta mu nu an taa afwaala an sa lbwaare mu, an kan nuu koopu mu to mu, i kaapu nun fee anaa Krisito an buga waa kukulon lu nkalan mu su. Nuu an kpeebodobodo to mu, ii waa nun fee anaa Krisito an buga waa kukulon mu kayi-wule to nun.

¹⁷ Lu fee bodobodo kulon i bu to, halu a maa kyo fale gbaa mu, an gye kayi-wule kulon nun, lu fee ane kpini an gyii bodobodo kulon maaja.

¹⁸ A taa Isiray abi asin kaala kii. Bamu nu ba taa kotobwaaaya lojo sa lbwaare mu, nu ba gyii imu mu, i kaapu nun fee ba maa lbwaare ba waa kukulon mu kɔsoriga kaswui mu su.

¹⁹ Nbunbu minne nuu n biti n towe? I kaapu nun fee atobwaaya mu nu ba taa lojo sa mu i gye koto ku, abee idakpa mu i gye kotoku?

²⁰ Ayee, amaa n biti n kaapu nun fee, idakpa asunpu kolojo mu nu bee lojo mu, bee lojo bee sa nbwu libi nun, man gye lbwaare. N mee biti fan naa nbwu libi fan maa buga.

²¹ Fan mee taale nuu Ḍnyiripe Yesu koopu mu to, ke fan bila naa nuu nbwu libi koopu to. Fan mee taale gyii Ḍnyiripe Yesu agyito, ke fan bila naa gyii nbwu libi agyito.

²² Nu an kan waa kanu mu, an biti lbwaare o nye agbu nun abee? An bulon an kyo lbwaare nun abee?

*Fan waa ato mu nuu n
biya lbwaare bwyyaa*

²³ Fane to oku i towe ye, "N su okpa fee n waa koto kumaa nmu." I gye kesintin, amaa man gye imu kpini i buron sa me. Fen towe ye, "N su okpa fee n waa koto kumaa nmu." Amaa man gye koto kumaa nmu u kye to.

²⁴ Oku o man kii biti koto mu nu ki buron sa mu wole nkun, amaa o kii biti koto mu nu ki buron sa mu birisa ana.

²⁵ Fen taale gyii kunun kumaa mu nu bee fe kunun ofekpa, amaa fan man taase katin mu nu ki lu, ke i wuliti oku nfeere to.

²⁶ Lu fee ba kyurco waa Asinkyana yilasa mu to ye, "Kase ye koto kumaa mu nu ki bu kumu su mu kpini gye lbwaare lee nun."

²⁷ Nu bamu nu ba man gye Krisito abuuupu mu to oku kan da kibaa tu fane ye,

fan ba ke fan buga gyii, nu fan waa nfeere ye fen kpee mu, fen gyii agyito kumaa mu nu ba taa be yii fane ansi to, ke fan man taase sehn, ke i wuliti oku nfeere to.

²⁸ Amaa nu oku kan towe fane ye, ba taa agyito nmu sa ɔdakpa mu, lu omu nu o towe fane ye asa nfeere su mu, fan man gyii.

²⁹ Man gye fane nfeere su nuu n towe kanu, amaa omu nu o towe fane mu nfeere su. Fane ɔku ii biti o taase ye, "Nu n kan su okpa n gyii ato nmu mu, minne ii waa nu oku nfeere su mu, n mee taale gyii?

³⁰ Nu n kan taa afwaala sa lbwaare pooyi nu n gyii agyito mu, minne i waa nu oku i pwu me yege n taa afwaala sa lbwaare pooyi nu n gyii?"

³¹ To! Koto kumaa mu nu fen waa nun-oo, fen gyii nun-oo, fen nuu nun-oo, fan waa muu kpini kanan mu nu ii biti i taa bwyyaa sa lbwaare.

³² Amaa fan man kan waa koto mu nu kii biti ki yege asa ba siti tye bamu kikoole-gyii to, ba gye Gyiwu abi nun-oo, bamu nu ba man gye Gyiwu abi nun-oo, halu bamu nu ba gye Krisito akooole-gyipu gbaa.

³³ Kanu nu ngbaa me n waa. N waa koto kumaa mu nu kii biti ki gyii okumaa nmu ansi okpa kumaa nmu su. Lu fee n mee waa koto mu nu ki buron sa me wole nkun, amaa koto mu nu ki buron sa asa gaalaagaa, ke ba nye kamolige.

11

¹ Imu su fan kase me to, fee kanan mu nu n kase Krisito to mu.

*Kabwaare-sun to nbara lu
kumu su kubun*

² N yin fane, lu fee fen nyinji me su lu koto kumaa kumu to, nu fen buu kukaapu mu nu n taa waa fane abaa to mu.

³ Amaa n biti fan buu fee onyun kumaa kumu i gye Krisito, nu okuyi-kilipu kumu i gye mu-kuli, nu Krisito kumu i gye lbwaare.

⁴ Imu su onyun kumaa mu nu ee kule kabwaare-kule, abee lbwaare u bola mu su ee towe, yege o bun mu kumu su mu, ee gyila mu kumu mu nu ki gye mu-kuli ipeeli nmu, i dan i du nin fee maa kpaate mu kumu mu.

⁵ Nu okuyi kumaa mu nu ee kule kabwaare-kule abee lbwaare u bola mu su ee towe, nu o man bun mu kumu su mu, ee gyila mu kumu mu nu ki gye mu-kuli ipeeli nmu, i dan i du nin fee maa kpaate mu kumu mu.

⁶ Nu okuyi mu nu o man kan bun mu kumu su bire, i dagaa maa kpaate mu kumu. Nu i gye ipeeli-sin sa okuyi maa

kpaate mu kumu, abee maa gyate mu inyini su mu, kanin bire o bun mu kumu su.

⁷ Onyin bire man dagaa maa bun mu kumu su, saja mu nii ee kule kabwaare-kule, abee lbwaare u bola mu su ee towe mu. Lii fee onyin mu to nii lbwaare keduli ye mu bonyaa u lee u kaapo. Amaa okuyi mu u lee onyin bonyaa u kaapo.

⁸ Lii fee lbwaare man tuu onyin lii okuyi to, amaa o tuu okuyi nii lii onyin to.

⁹ Nii lbwaare man tuu onyin nii sa okuyi, amaa o tuu okuyi nii sa onyin.

¹⁰ Lii inimu su ye lbwaare nboosu mu, i dagaa okuyi maa bun mu kumu su, ke i kaapo fee o bu mu-kuli kase.

¹¹ Amaa inimu kpini, li Onyiripe ikpa su mu, okuyi tiri sa onyin, nii onyin gbaa tiri sa okuyi.

¹² Lii fee okuyi lii onyin to nii, nii okuyi moe i kuong onyin. Amaa koto kumaa nii lii lbwaare ese nii.

¹³ Fane gbaa-gbaa fane fan kii, nii okuyi maa kule kabwaare-kule, yeges o man bun mu kumu su mu, i buron kanin abee?

¹⁴ I wula i de fee onyin kumaa mu nii mu inyini i waa nswii i kyole mu, i gye ipreeli sa mu.

¹⁵ Amaa okuyi bire, nii o kan o su inyini bounswisa mu, i gye bonyaa nii sa mu. Lii fee lbwaare sa okuyi inyini bounswisa nii, ke i bun mu su.

¹⁶ Amaa okumaa mu nii ee biti o gyii inimu imoore mu, koto mu nii n su n towe i gye ye, a man buu ato waasa ku Krisito to tii inimu su. Nii lbwaare kubo-kobo kumaa nii mu to gbaa kanin nii i du.

Onyiripe agyito ye mu okpa su kigyi

¹⁷ Nbiunbu asin mu nii n biti n ba towe fane fale bire n mee yin fane, lii fee fane kigyanje kumaa nii mu to mu, i mee biya adanbirasa, amoo ii nyita nii tiis su.

¹⁸ Imu nii i gyankpaa mu, n nu ye saja kumaa nii fane kubo fen gyanje mu, nbarige i bu fane to, nii n koole imu iku gyi.

¹⁹ Kesintin to, i dagaa nbarige i maa bu fane to, saamu ke i yeges okumaa nii mu o bu fane to bamu nii bee sun lbwaare kesintin to.

²⁰ Nii fan maa gyanje mu, man gye Onyiripe agyito mu, nii fen gyii.

²¹ Lii fee fan maa gyii mu, okumaa nii mu i gyii mu lee nii, nii fen mee gyoo abaa, kanin su akun u moco akyo, yeges akyo moco bees bvu.

²² Imu su fan man su akpaara mu nii fen gyii ke fen nu imu su nii? Abes fen biti fan jaabaa lbwaare kubo mu nii, ke bamu nii ba man su sehn mu ba gyii ipreeli?

Mine nii fen biti n towe fane? N yin fane inimu su abee? N mee ye n yin fane.

²³ Lii fee koto mu nii n nye li Onyiripe Yesu ase mu nii n taa kaapo fane. Imu i gye fee, kagyanbwe, pooyi ke ba lee ane-Nyiripe Yesu sa mu, o taa bodobodo,

²⁴ nii o fwaala lbwaare, nii o gya bodobodo mu to, nii o towe ye, "Inimu i gye me kayuu-wule, mu nii n taa sa fane. Fan waa fale taa nyinji me."

²⁵ Ba maa gyii lue mu, okpa koton manja su o taa koopu ye nta mu, nii o towe ye, "Koopu nii mu i gye me nkalan mu nii lbwaare taa waa katowe kyula popwe maa asa nsana. Fan waa fale, saja kumaa mu nii fan nii mu, taa nyinji mu."

²⁶ Kanin su saja kumaa mu nii fen gyii bodobodo nii, nii fen nii lii koopu nii mu to mu, i kaapo nii fee fen da Onyiripe Yesu kelewu mu kibonbon naa fuu saja mu nii ee biti o bwii ba mu.

²⁷ Imu su okumaa mu nii ee gyii Onyiripe Yesu bodobodo abee ee nii lii koopu mu to, okpa mu nii i man dagaa su mu, o gyii korpwe, lii fee o man buu Onyiripe n-yii ye mu nkalan mu.

²⁸ Kanin su, okumaa nii dagaa maa kii mu gbaa-gbaa mu koko to, pooyi ke o lan gyii bodobodo mu, ke o nii lii koopu mu to.

²⁹ Lii fee okumaa mu nii ee gyii bodobodo mu, nii ee nii lii koopu mu to, nii o mee bui Onyiripe n-yii mu kase mu, o gyii korpwe.

³⁰ Lii fale su nii fane to gaalaagaa n-yii i yolage fane, nii fen lo, nii akyo moco ba wu.

³¹ Amaa nii an kan gyankpaa kii ane gbaa-gbaa nkoko to pooyi mu, naafco lbwaare mee ye o bun ane korpwe.

³² Amaa nii lbwaare kan bun ane korpwe nii o bunte ane kusu mu, ee waa kanin nii, ke o man taa ane tii dulinyaa asa mu nii ee biti o muuri mu su.

³³ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, nii fan kan gyanje ke fan gyii Onyiripe agyito mu, fan gyoo abaa.

³⁴ Nii akyo a kan a moco oku mu, o gyankpaa gyii mu kikpaara su, saamu, nii fan gyanje mu i mee ye i biya lbwaare korpwe kubun.

Nii lii asin mu nii i san mu bire, n kan ba mu, n biti n lojoo imu sa fane.

12

Ibwaare Kayaayu to kakkee

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, lii Ibwaare kayaayu to nkees asin mu bire, n mee biti fee fan kyuna kitentenbiri to.

² Sitaane pina fane, nii fan fooyi, nii fan naa sun idakpa mu nii i mee towe.

³ Imu su n biti fan bui fee, okumaa mu ni i lbaaare Kayaayu bu mu to mu, mee taale towe ye, "Nbusaa asin i gyan Yesu su." Nu oku mee taale lee towe ye, "Yesu i gye Onyiripe," amoo Kayaayu Kyirekyire mu bu mu to.

⁴ Kayaayu to nkee mu i kwii i kwii, amaa lbaaare Kayaayu kulu manja ii klee imu kpini.

⁵ Kusun kuku-kuku kiu bu kab-waare-sun to, amaa Onyiripe kulu manja ni an sun.

⁶ Nu Kusun sunsa gbaa bu to kuku-kuku, amaa lbaaare kulu manja ii sa okumaa nimu olon, ni i su ee sun kusun kumaa nimu.

⁷ Amaa Kayaayu mu lee mu n-yii kaapu okumaa nimu to, ni i sa okumaa nimu nkyeto mu ni i nye kye kubu mu to.

⁸ Kayaayu manja ii sa oku kanyaasin katowe, ni i ee sa oku mooy kinyi katowe.

⁹ Nu Kayaayu kulu manja ii sa oku kukoole-gyii lala, ni i ee sa oku mooy olon mu ni i taa kye alo.

¹⁰ Kayaayu mu ii sa oku olon mu ni i waa asin kyinkyinsa, ni oku mooy lbaaare bola mu su ee towe, ni i sa oku mooy o bu n-yaayu danbirasa ye alibi. Nu o sa oku mooy katowe mu ni i o mee nu kase, ni i sa oku katowe mu ni i o mee nu mu kase kilee.

¹¹ Inimu kpini i gye Kayaayu kulu manja kusun sunsa, ni i su imu ee sa okumaa nimu fee kanan mu ni ee biti.

Kayi-wule kulu ye kimu abaafun

¹² Nyimisa kayi-wule su abaafun-abaafun koky, halu i maa kwii i kwii gbaa mu, i san i gye kayi-wule kulu. Kanin ni Krisito kubu gbaa ki du nun.

¹³ Kayaayu kulu manja i yeges ni ba gyee ane kpini lbaaare kekyugyee, ba waa Krisito kayi-wule kulu. Halu bamu ni ba gye Gyiwu abi, ye bamu ni ba man gye Gyiwu abi, ye anye, ye bamu ni ba man gye anye gbaa mu, lbaaare sa Kayaayu kulu manja ni i waa kusun ane nkolo to.

¹⁴ Nyimisa kayi-wule su abaafun kuku-kuku kuku, man gye kibaafun kulu.

¹⁵ Nu kiyaa kan towe ye, "N man gye kibaa, imu su n man tii kayi-wule mu su" mu, halu ni i kan towe kanin gbaa mu, ki san ki tii n-yii mu su.

¹⁶ Nu kusun kan towe ye, "N man gye kinsi, imu su n man tii kayi-wule mu su" mu, halu ni i kan towe kanin gbaa mu, ki san ki tii n-yii mu su.

¹⁷ Nu kayi-wule kpini ki daa kui gye kinsi nkun ni, nene ni i kii biti ki waa nu asin?

Nu ki daa kui gye kusun nkun ni, nene ni i kii biti ki waa nu asin?

¹⁸ Amaa lbaaare taa nyimisa abaafun mu kuku manja nimu yi kayi-wule mu su opula mu ni ee biti.

¹⁹ Nu abaafun mu kpini i daa i gye kibaafun kulu mu, naafco nene ni i kayi-wule mu ii biti o baa o du?

²⁰ Amaa kanan mu ni i du mu, abaafun-abaafun mu i kyo, amaa i gye kayi-wule kulu ni.

²¹ Imu su kinsi ki mee taale towe kibaa ye, "Fu nkyeto man tiri me." Nu kumu ki mee taale towe ayaa ye, "Fane nkyeto man tiri me."

²² Nu fan kui mu, nyimisa kibaafun mu ni fan kui ye kui man bulon mu, kimu asin i tiri gaa.

²³ Kayi-wule abaafun-abaafun mu ni i man su beerees gaa mu, imu manja ni an munkura. Nu imu ni i man buroon ansi su mu, imu ni an kui su danbirasa.

²⁴ Amaa ane abaafun mu ni i buroon ansi su mu, i man tiri fee a kui imu su ye odan. lbaaare taa kayi-wule abaafun mu nin kyaga abaa su, ni i taa bonyaa sa imu ni i man su bonyaa imu gbaa-gbaa imu kibaa su mu,

²⁵ ke nbarige to ku i man ba kayi-wule mu to, amaa imu kpini ii kui abaa su kyeekyee.

²⁶ Nu kibaafun kulu ii gyii awurufo mu abaafun mu kpini ii gyii awurufo, ni kibaafun kulu kan nye bonyaa mu, abaafun mu kpini ii gyii okon.

²⁷ Nbiunbu fane kpini i buga waa kayi-wule mu ni i ki gye Krisito lee mu. Nu fane okumaa nimu gye kimu kibaafun ku nun.

²⁸ Nu lu Krisito kubu mu to mu, lbaaare lee aku, ni i sa bamu asunsunsa. Kigyankpaasa mu i gye Krisito asunpu, ni kuyosapu mu i gye lbaaare atowepu, ni kisasapu mu i gye abwaaresin akaapupu. Nu i bila lee adangana awaapo, ye bamu ni bee kye alo, ye asa akyetopo, ye bamu ni bee kui Krisito kubu mu asin to, ye bamu ni bee towe ntowee mu ni be mee nu imu kase.

²⁹ Bamu kpini ba gye Krisito asunpu ni abee? Bamu kpini ba gye lbaaare atowepu ni abee? Bamu kpini ba gye abwaaresin akaapupu ni abee? Bamu kpini ba gye adangana awaapo ni abee?

³⁰ Bamu kpini ba su kakee mu ni kui kye alo ni abee? Bamu kpini bee towe ntowee mu ni be mee nu imu kase abee? Bamu kpini ba su kakee mu ni kui lee katowe mu ni be mee nu kase mu ni abee? Ayee!

³¹ Amaa fan taa fane nkolo kpini biti Kayaayu nkee mu ni i tiri gaa mu.

Nu nbiunbu n biti n kaapu fane ɔkpa mu
nu ki tiri ki kyo inumu kpini.

13

Kanan mu nu Kebiti ki du

¹ Nu n kan n taale n towes asa abee
lbwaare nbooo nde towesa, nu n man
su kebiti sa me birisa mu, i du nun fee
agongan mu nu ki su elanba mu, abee
kidulonbi mu nu ki su ilawu mu.

² Nu n kan n su kakee mu nu lbwaare
u bøla me su ee towe, nu n nyi lbwaare
as in baalasa kpini, nu n su kinyi, nu n su
kukoole-gyii mu nu n taale kusaa abu gbaa,
nu n man su kebiti bire, n man gye sehn.

³ Nu n kan taa me kuto kumaa mu nu n
su kese atiripu, nu n kan taa me n-yu sa ye
ba tuwa gbaa,* nu n man su kebiti mu, n
mee ye n nye tono ku.

⁴ Okumaa mu nu o su kebiti mu, o su
kenyiia, nu ee waa kidanburasa, nu o man
su kayu-basa, nu o mee waa alala-sin, nu
o mee kaapu mu n-yu.

⁵ O mee waa kumu nu ki man dagaa, nu
o mee kui ee biti mu nkun le, nu o mee nyi
agbu bilen-bilen, nu o mee taa oku asin ee
waa mu oto to.

⁶ Okumaa mu nu o su kebiti mu, alibi
kuwaa i mee waa mu okon, amaa mu ansi
i gyii kesintin su.

⁷ Saaja kumaa ee yile to naa fuu okaa,
nu o su kukoole-gyii, ye kenyiita, ye tamaa
kuto kumaa nimum to.

⁸ Kebiti ki man su okaa. Amaa lbwaare
kubola su ee towe, ye katowes mu nu be mee
nu kase, ye kinyi, imu kpini ii biti i ba fuu
okaa.

⁹ Luu fee kuto mu nu lbwaare yegé nu an
nyi, ye imu nu ee bøla ane su ee towe mu
i gye gberere nimum.

¹⁰ Amaa nu kuto mu nu ki du kyeekeye
luwe kan ba mu, kumu nu ki man du
kyeekeye mu ii biti i kyon.

¹¹ Saaja mu nu n gye kebii mu, n towe
fee kebii, nu n feefere fee kebii, nu n
gyii imoore fee kebii. Amaa n maa ba dan
mu n yegé abii-sin mu.

¹² Nbiunbu bire, an wu ato nin fuu ane
ansi su, fee a maa kui digi mu nu ki
man kui to mu to, amaa saaja ku an biti
a wu kuto kumaa ane ansi su danbirasa.
Nbiunbu asin mu nu n nyi mu i gye gberere,
amaa saaja ku n biti n bu kuto kumaa to
luwe, fee kanan mu nu lbwaare nyi me
mu.

¹³ Fee kanan mu nu i du mu, ato asá
anumu i bu to. Imu i gye kukoole-gyii, ye
tamaa ye kebiti. Amaa kebiti i kyo imu
kpini.

* **13:3 13:3** Tuwa: Giriki twule aku u towe nfu ye "ke n nye kaapu me n-yu".

14

Ntowes nkees asin

¹ Fan payi ansi buu kebiti ikpa, ke fan
taa fane nkolo kpini biti Kayaayu to nkees
mu, fonfon lbwaare kubola nyimisa su ee
towe kakees mu.

² Nu oku u towe katowes mu nu asa be
mee nu imu kase mu, o mee towe ee sa asa,
amaa ee towe ee sa lbwaare nü, lu fee oku
mee nu kuto mu nu ee towe mu kase. Lu
lbwaare Kayaayu mu olun to mu, ee towe
lbwaare asin baalasa.

³ Amaa osa mu nu lbwaare u bøla mu
su ee towe mu, ee towe ee waa asa olun to,
ye aniya to, nu ee yuula bamu nkolo.

⁴ Osa mu nu ee towe katowes mu nu asa
be mee nu kase mu, u kye mu wole nkun
to nü, amaa omu nu lbwaare u bøla mu
su ee towe mu, u kye Krisito kubu mu kpini
to nü.

⁵ Naafco n biti fee fane kpini fan towe
ntowes mu nu fen mee nu imu kase mu,
amaa kumu nu n biti i gye ye fan lee
lbwaare asin towe. Luu fee omu nu
lbwaare u bøla mu su ee towe mu, kyo
omu nu ee towe katowes mu nu asa be
mee nu imu kase mu, amoco oku bu to nu
ee taale lee imu kase, ke i nye kye Krisito
kubu mu to.

⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana, nu n kan
ba fane ase n towe katowes mu nu fen mee
nu imu kase mu, minne tono nu fen biti
fan nye lu imu su? Amaa nu n biya fane
lbwaare asin kuleekaapu, abee kanyaasin,
abee asin mu nu lbwaare bøla me su towe,
abee asin kaapusa mu, inumu ii biti i kye
fane to.

⁷ Fan yegé a taa ato lansa fee nleehi ye
adunle mu nu i man su nkpa waa sinkaala.
Nu oku kan ee folé keleebi abee ee lan
kidunle, nu ii mee su kanan mu nu i dagaa
mu, nene nu bee biti ba waa buu imu asubi
mu okon?

⁸ Nu kinaa kabile ɔfulepu mu man kan
folé kabile ti kyeekeye mu, nene nu bee
biti ba waa buu fee ba kwalla kpeee kinaa?

⁹ Kanin manja nu i de sa fane. Nu fan
kan fen towe katowes mu nu asa be mee
nu imu kase mu, nene nu oku ii biti o waa
bu kuto mu nu fen towe? I du nun fee fen
maa towe fen sa afuu mu.

¹⁰ Ntowes kókwu-kókwu gaalaagaa i bu
dulinyaa to, amaa imu kpini i su imu kase.

¹¹ Nu n mee kan n nu katowes mu nu oku
u towe me ase mu, o gye ofa kyilim me ase,
nu ngbaa me n gye ofa kyilim mu ase.

¹² Kanin nu fane gbaa fane mu nu fen
taa fane nkolo kpini biti lbwaare Kayaayu
to nkees mu, fan kpan fane n-yu biti nkees

mu nu ii biti i yegē Krisito kubu mu ki nyę
ələn dan tii su mu.

¹³ Imu su osa mu nu ee towe katōwe mu
nu be mee nu imu kase mu, i dagaa maa
kule Ibwaare ke o sa mu kakee mu nu ee
taale lee imu nu ee towe mu kase.

¹⁴ Lii fee nu n kule kabwaare kule
katōwe mu nu be mee nu imu kase mu,
Ibwaare Kayaayu mu nu o bu me to mu u
kule, amaa me nfeere bire i man tii su.

¹⁵ Imu su minę nu n biti n waa? N
biti n taa Kayaayu mu nu o bu me to mu
kule kabwaare-kule, nu n biti n taa me
nfeere gbaa kule kabwaare-kule. N biti n
taa Kayaayu mu nu o bu me to mu bu olon,
ke n taa me nfeere gbaa bu olon.

¹⁶ Nu öku kan taa Kayaayu mu nu ki bu
mu to ee fwaala Ibwaare katōwe mu nu be
mee nu imu kase mu to mu, nene nu asa
pwpwe mu nu ba bu bamu to mu bee waa
kyula su ye, "I waa kanin", * yegē be mee
nu asin mu nu ee towe mu kase?

¹⁷ Halu nu fu afwaala mu nu fu su fu sa
Ibwaare mu i baa i buron nene, i mæe ye
i kye fu bursa ana mu to.

¹⁸ N fwaala Ibwaare fee n maa towe
ntōwe mu nu asa be mee nu imu kase mu
n kyo fane ökumaa nüm.

¹⁹ Amaa nu n biti n towe Krisito kubu to
mu, n towe ntōwe mu nu asa bee nu kase
n su n kaapu bamu, i kyo fee n maa towe
ntōwe ngbin-du mu nu asa be mee nu imu
kase.

²⁰ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan yegē
nfeere ki fe fee nbii. Lii alibi ikpa
kukwui-kukwui su mu, fan baa fan du fee
nbii, amaa fane nfeere to mu, fan kaapu
fee fan dan.

²¹ Ibwaare Asinkyany yulasa mu to mu,
ɔnyiripe Ibwaare towe ye,

"N biti n bola asa mu nu ba su ntōwe
kukwui-kukwui mu su,
ye afö kyilim ntōwe su n towe sa me
asa.

Halu imu kpini gbaa mu, ba mæe ye be nu
me asse."

²² Imu su katōwe mu nu asa be mee
nu imu kase mu, i man gye sinkaala sa
akcole-gyipu, amaa asin mu nu Ibwaare
bola nyumisa su towe mu, gye sa bamu nu
ba gye akcole-gyipu, man gye bamu nu ba
man koole gyii.

²³ Imu su nu fane Krisito kubu mu
kpini kan gyane, nu ökumaa nüm u towe
katōwe mu nu asa be mee nu kase, nu asa
pwpwe ye bamu nu ba man koole gyii kan
ba bu tuo mu, ba mæe ye ba towe ye fane
kpini fen lo ibun nün?

²⁴ Amaa nu i kan ba feee Ibwaare u bola
fane kpini su ee towe asin, nu bamu nu

ba man koole gyii ye asa pwpwe ba ba fane
ngyanę mu to mu, ii biti i yegē ba wu bamu
alibi mu nu bee waa. Ke fane asin towesa
mu ii biti i bun bamu kwpwe.

²⁵ Inimu ii biti i yegē bamu nkolo to
asiri asin libi mu i lu ifuli, ke ba munja
sun Ibwaare, bugi bamu nno towe ye,
"Ibwaare bu fane ase kesintin."

Krisito abi ngyanę nbara

²⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana, minę nu
n biti n kaapu? Kuto mu nu n kaapu mu i
gye ye, nu fan kan gyane fen sun Ibwaare
mu, fan waa kuto mu nu kii biti ki kye fane
kpini to. Akoto fane to oku su kalunbi, oku
moo su kikaapu, oku moo su kileekaapu,
nu öku su katōwe mu nu asa be mee nu
imu kase, nu öku moo su katōwe mu kase
küle. I dagaa fan waa nümoo kpini ke i nyę
kye Krisito kubu mu to.

²⁷ Nu öku kan ee towe katōwe mu nu
asa be mee nu imu kase mu, i dagaa ba
maa gye asa nyę abee asa asá, ke ba towe
kukulun-kukulun, nu i tiri fee öku maa lee
asin mu kase.

²⁸ Amaa nu öku kan o man bu to o lee
imu kase bire, otowepu mu, o laato ngyanę
mu to, ke o towe sa mu n-yü ye Ibwaare.

²⁹ Nu bamu nu Ibwaare bola bamu su
ee towe mu, i dagaa ba maa gye asa anyę
abee asa asá, ke asansa mu ba nu ke ba kiu
mu to ye ödan.

³⁰ Amaa nu öku kan o te ngyanę mu to,
nu o nyę Ibwaare kileekaapu mu, ömu nu
o yile ee towe mu, o laato poysi.

³¹ Lii fee fane kpini fen taale towe asin
mu nu Ibwaare u bola fane su ke fan towe
mu, ke i yegē fane kpini fan bula ke i kye
fane to.

³² Ösa kumaa mu nu Ibwaare bola mu
su ee towe mu, ee taale kitaa mu n-yü lü
mu katōwe mu su.

³³ Ibwaare mee biti ato i suguti to, amaa
ee biti kakyuna to i baa i su kpee kyekyee
kayu-yuuli to.

Fee kanan mu nu i du Krisito kubu-kubu
mu to mu,

³⁴ Akyi ba bun bamu nno su kubu
kumaa to. I man de ökpa fee ba towe.
Amaa ba byia bamu n-yü kase fee kanan
mu nu nbara mu u kaapu mu.

³⁵ Nu ba kan ba su asin taasesa iku mu,
ba tase bamu-kuli ana bamu apkara su.
Lii fee i gye ipeeli-sin fee ökyu maa towe
Krisito kubu to.

³⁶ Fane Korinto abi, fen nyi fee fane ase
nu Ibwaare asin mu i piili abee? Abee fan
nyi ye fane wole nkun ase nu i ba?

³⁷ Nu öku kan fe nfeere fee o gye ösa mu
nu Ibwaare u bola mu su ee towe, abee o
su Ibwaare Kayaayu to kakee mu, i dagaa

* 14:16 14:16 "I waa kanin" kase i gye Amen.

maa taale bii fee, imu nii n kyuroo n sa fane fale gye Chiyirupé mu konoşa.

³⁸ Amaa nii osa manja kan kina ye o mee nu fale asin mu, fane gbaa fan kina mu.

³⁹ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, fan taa fane nkolo kpini biti kakee mu nii Ibwaare u bola fane su ee tote mu. Amaa fan man tii okpa ye oku o man nye tote katowee mu nii asa be mee nu imu kase mu.

⁴⁰ Amaa fan waa koto komaa numu kyeeskyees ye kumu okpa su.

15

Yesu kikyinji lui lewu to

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, nbunbu n biti fee n nyinji fane asin danbirasa lui Yesu mu nii n tote sa fane mu asin sa fane, nii fan koole kyula, nii fan san fan yile imu to mu.

² Nu fan kan kitaa asin danbirasa mu nii n tote sa fane mu to kenken mu, u buya fane kamolge. Nu i man gye kanun bire, fane kikoole-gyii ki gye kiyian.

³ Lii fee asin mu nii n nye, nii ngbaa me n su n sa fane nii i tiri i kyo imu kpini mu, i gye ye Krisito ba wu lui ane alibi su, fee kanan mu nii ba kyuroo waa Asinkyan yulasa mu to mu.

⁴ Nu ba pula mu, nii imu kake sasapu mu, Ibwaare kiyinji mu ba nkpa to fee kanan mu nii ba kyuroo waa Asinkyan yulasa mu to mu.

⁵ Nu o lee mu n-yii kaapu Pita, nii o bwii lee mu n-yii kaapu asunpu kudu anyo mu.

⁶ Imu kamaa mu o lee mu n-yii kaapu mu abuupu mu nii ba kyo alfa anuu sanja kulon to. Sanja mu nii n kyuroo unumu mu bamu gaalaaga ba san ba te nkpa to, nii bamu aku moob ba wu.

⁷ Imu kamaa mu o lee mu n-yii kaapu mu-supu Gyemisi, pooyi nii o lee mu n-yii kaapu mu asunpu mu kpini.

⁸ Imu kpini laalaalowe mu, o lee mu n-yii kaapu ngbaa me, mu nii n du fee emu nii o man fuu kikuvoge nii ba kuvoge mu mu.

⁹ Krisito asunpu mu kpini to mu, me i gye emu nii o man ba amu to, nii n man dagaa gbaa ba tu me Krisito osunpu, lui fee n kynna nyanla Krisito abuupu mu.

¹⁰ Amaa lui Ibwaare kabwaala mu sv, nii n du fee kanan mu nii n du fale, nii mu kabwaala mu nii o su sa me mu, man gye kuyan. Nu n ba payi ansi waa kusun gaa n kyo asunpu mu kpini, nii i man gye me olon su nii n taale waa kusun mu, amaa Ibwaare olon mu nii ki bu me to mu i waa.

¹¹ Imu su, nii me ase nii fan nu asin danbirasa mu nun-oo, nii bamu ase nii fan nu nun-oo, imu kpini i gye asin kulon mu

nii an tote sa fane, nii fan koole imu gyii mu.

Alewupu kikyinji lui lewu to

¹² Nu a maa tote fane ye Krisito kiyinji lui lewu to mu, minc i waa su nii fane akoo bee gyii imoore, ye kelewu-kyinji man bu to?

¹³ Nu kelewu kiyinji daa man bu to mu, kanun bire Krisito gbaa man kiyinji ba nkpa to.

¹⁴ Nu Krisito man din kiyinji ba nkpa to mu, kanun bire ane abwaaresin mu nii an tote mu, man su kyaare, nii fane kikoole-gyii mu gbaa man su kyaare.

¹⁵ Naafco nii i gye kanun bire mu, ii biti i ba fee an tin antujesa gyaga Ibwaare su, lui fee an tote kaapu to fee Ibwaare kiyinji Krisito lui lewu to. Amaa nii kelewu kiyinji man bu to mu, kanun bire Ibwaare man kiyinji Yesu lui lewu to.

¹⁶ Lii fee nii kelewu kiyinji man bu to mu, kanun bire Krisito gbaa man din kiyinji ba nkpa to.

¹⁷ Nu Ibwaare man din kiyinji Krisito ba nkpa to mu, kanun bire fane kikoole-gyii ki gye kiyian, nii fan san fan bu fane alibi to.

¹⁸ Nu i gye kanun mu, u kaapu nii fee bamu nii ba koole Krisito gyii nii ba wu mu, ba wu muuri.

¹⁹ Nu i kan i gye kase su nflu nkun nii an su tamaa Krisito to bire, ane asin i su kowee gaa i kyo okumaa numu dulinyaa nimu to.

²⁰ Amaa imu kesintin i gye fee, Ibwaare kiyinji Krisito lui lewu to ba nkpa to. Inimu i dan i gye kesintin nii fee, Krisito i gye ogyanpaa sa alewupu mu nii Ibwaare ii biti o kiyinji bamu lui lewu to ba nkpa to mu.

²¹ Lii fee kanan mu nii lewu bolla nyimisa kulon su ba dulinyaa to mu, kanun manja nii kelewu kiyinji ba nkpa gbaa to mu bolla nyimisa kulon su ba.

²² Fee kanan mu nii asa kpini ba lui Adam to, nii Adam alibi su asa ba wu mu, kanun nii asa kpini mu nii ba gye Krisito lee mu bee biti ba nye nkpa Krisito lewu mu su.

²³ Amaa fale nii kelewu kiyinji mu ii biti i waa. Krisito i wula gyankpaa kiyinji lui lewu to ba nkpa to. Nu o kan bwii ba mu, ee biti o kiyinji bamu nii ba gye mu lee mu.

²⁴ Inimu kamaa mu, ke laalaalowe mu i ba. Kanun sanja mu, Krisito ii biti o nyita kibulsa-kigyi komaa nimu ye alulonpu komaa nimu ye olon kumaa nimu, ke o taa kuwura-gyii mu waa mu-Se Ibwaare kibaa to.

25 Lii fee i dagaa Krisito maa gyii kuwura naa fuu sanja mu nii lbwaare ii biti o taa mu duu ana kpini waa mu ayaa kase.

26 Laalaaluwé odon mu nii lbwaare ii biti o nyita mu i gye lewu.

27 Lii fee ba kyvrcó waa Asinkyayan yilasa mu to ye, "lbwaare taa kuto kumaa nimu waa mu kase." Nu maa tows kanin mu, i de okpa fee asin mu nii o towe ye, kuto kumaa nimu mu, lbwaare gbaa-gbaa mu nii o taa kuto kumaa nimu waa Krisito kase mu man tii su.

28 Nu sanja mu nii lbwaare kan ba taa kuto kumaa nimu waa Krisito kase mu, Obii mu gbaa-gbaa ii biti o taa mu n-yii waa mu-Se lbwaare mu nii o taa kuto kumaa waa mu kase mu, abaa to. Ke lbwaare o be gyii kuwura kuto kumaa nimu su.

29 Nu kelewu kyiñi man bu to mu, miné i waa su nii aku bee biti fee be gyee bamu lbwaare kekyugyee sa bamu nii ba tee wu mu? Nu alewupu ba mee ye be kyiñi ba nkpa to mu, i waa nene su nii aku bee biti fee be gyee bamu lbwaare kekyugyee sa bamu nii ba wu mu?

30 Nu aneene bire, miné i waa su nii an taga apu sanja kumaa kanin?

31 Me-daa ana ye mi-supu ana, n towe fane kesintin to fee n gyajé lewu asin sanja kumaa. Nu n kaapu me n-yii fane su, fee fan maa gye Onyiripe Yesu Krisito abuupu mu su mu, imu su nii n towe kanin.

32 Nu n kan n ko ye asa mu nii ba du fee ndunbwé Efeso Osuwole su, lu nyimisa nféere su mu, miné nii n biti n nye liu imu to? Nu alewupu ba mee ye be kyiñi ba nkpa to bire, fan yegé a buu asin mu nii bee towe ye,

"Fan yegé i gyii ke a nuu,
ke öke a wu."

33 Fan man kan yegé ba pina fane. "Asa libi to kibuga, ii nyita nyimisa danbirasa nféere."

34 Fan bwii fe nféere danbirasa, ke fan yegé alibi kíwaa. N towe fane inumu nin n gyila fane ipeeli fee, akú ba bu fane to yegé ba man nyi lbwaare.

Kelewu-kyiñi kayu-wule

35 Amaa öku ii biti o taase ye, "Nene nu alewupu bee biti ba kyiñi ba nkpa to? Nu miné kayu-wule nu bee biti ba baa ba su?"

36 Miné kimelensi asin taasesa ndee? Fu mee nyi fee koto mu nii fu duu kase to mu, kui mee ye ki koyi, amco ki wu poysi.

37 Nu koto mu nii fii duu mu, man gye kumu oyu mu nii ki tee dan lwoe mu gbaa-gbaa nii fii su fii duu, amaa ki gye oyu mu kibii nin fee kuyu kibi abees kikyenbee kibi.

38 Nu lbwaare i sa oyu kumaa nimu kumu n-yii kanan mu nii ee biti. Nu o sa kibi kumaa nimu kumu gbaa-gbaa kumu n-yii kudubi.

39 N-yii wule kpini man gye kükülon. Nyimisa kayu-wule kwii nii atobwaaya lee gbaa kwii. Nbwiiibi lee kwii nii ikin lee gbaa kwii.

40 Nu susu n-yii wule ato i bu to, nii kase su n-yii wule ato gbaa bu to. Nu susu n-yii wule bonyaa mu kwii, nii kase su n-yii wule bonyaa gbaa kwii.

41 Kyowé kíkí to kwii, nii obwaayi kíkí to kwii, nii akyikpebi gbaa kíkí to kwii. Nu kikyikpebi kumaa nimu su kumu gbaa-gbaa kíkí to.

42 Kanin manja nii kelewu kyiñi mu ii biti i ba waa. N-yii wule mu nii bee pula mu i gyoó nin, amaa n-yii püpwe mu nii lbwaare ii biti o kyiñi li lewu to mu bire mee ye i gyoó.

43 Kayu-wule kumaa mu nii bee pula mu, gye koto boroðoro nii ki man su olon, amaa nii lbwaare kan kyiñi kumu bire mu, kii biti ki baa ki su bonyaa ye olon.

44 Nu ba kan pula kumu mu, ki gye dulinyaa to kayu-wule nin, amaa nii lbwaare kyiñi kumu mu, ki gye kayaayu to kayu-wule nin.

Fee kanan mu nii dulinyaa to kayu-wule bu to mu, kanin manja gbaa nii kayaayu to kayu-wule bu to.

45 Fee kanan mu nii Asinkyayan yilasa mu i towe ye, "Adam gyankpaasa mu nii lbwaare tuu mu ba bilini nyimisa kusa." Amaa Yesu Krisito mu nii bee ti ye Adam laalaaluwé mu, gye lbwaare Kayaayu mu nii kui sa nkpa.

46 Man gye kayaayu to kayu-wule i gyankpaa ba. Amaa dulinyaa nimu to kayu-wule i gyankpaa ba, poysi nii kayaayu to kayu-wule ba.

47 Adam gyankpaasa mu li kase su nin, li fee ise nii lbwaare taa poysi mu. Amaa Adam nyosapu mu nii o gye Krisito mu, li susu nin.

48 Kanin su fee kanan mu nii Adam mu nii o li kase su du mu, kanin nii kase su asa gbaa ba du. Nu kanan mu nii Adam mu nii o li susu du mu, kanin nii mu asa gbaa ba du nin.

49 Fee kanan mu nii an duli kase su nyimisa mu, kanin su an biti an baa an duli nyimisa mu nii o li susu mu gbaa.

50 Me-daa ana ye mi-supu ana asin mu nii o biti fen bu mu i gye ye, koto mu nii ki su kayu-wule ye nkalan mu, mee taale nye loo lbwaare kuwura-gyii mu to. Nu ane kayu-wule mu nii kui gyoó mu, mee taale kyuna kakpaa.

51 Fan nu asin baalasa nimu danbirasa. Man gye ane kpini ii biti a wu. Amaa

saaja ku to mu Ibwaare ii biti o kyeege aane Krisito abuuupu mu keduli ye kayu-wule.

⁵² Nuunumu kpini ii biti i waa opula to fee ansi su kijabees, saaja mu nuu kabile laalaalwue mu kan fule mu. Luu fee kabile mu ii biti o su, nuu bamu nuu ba wu mu, bee biti ba kyiinji ba nkpa to, nuu ba mee ye ba bila wu. Nuun ane muu nuu an san an te nkpa to mu, an biti a kyeege.

⁵³ Luu fee kayu-wule mu nuu kui gyoo mu, dagaa ki maa kyeege waa kumu nuu ki mee gyoo. Nuun kayu-wule mu nuu kii wu mu, dagaa ki maa kyeege waa kumu nuu ki mee wu.

⁵⁴ Imu su nuu i kan ba fee, kayu-wule mu nuu kui gyoo mu, kyeege waa kumu nuu ki mee gyoo, nuun kayu-wule mu nuu kii wu mu, kyeege waa kumu nuu ki mee wu mu, toto nuu Asinkyan ylasa mu ii biti i ba kesintint to. Imu i gye ye, "Ba ko gyii lewu su muuri mu."

⁵⁵ "Lewu, fu olovn mu nuu fu so fii gyii asa su mu bu fine?"

Lewu, fu ogyyuu nuu fu so fii yii asa mu bu fine?"

⁵⁶ Ogyuu mu nuu lewu su ee yii mu i gye alibi, nuu alibi mooy nyee imu olovn luu nbara to.

⁵⁷ Amaa afwaala i gye Ibwaare lee, fee maa bola aane-Nyiripe Yesu Krisito su nuu o yegene nuu an ko luu lewu olovn to.

⁵⁸ Imu su me-daa ana ye mi-supu, fan yula to kenken, ke fan man yegene kuto ku ki gyingyen fane. Fan payi ansi waa Nyiripe kusun mu saaja kumaa. Luu fee fen nyi fee kusun mu nuu fen sun Nyiripe to mu, i mee ye i waa kiyana.

16

Afulee kvtvaa naa sa
Krisito abi

¹ Nbunbuu luu afulee mu nuu fen tvo fan naa sa Krisito abi mu nuu ba bu Gyerusalemu, fan waa fee kanan mu nuu n towe Krisito kubu-kubu mu nuu i bu Galati osuwule su mu.

² Imu i gye ye, Gyiwu abi kake gyankpaasa* kumaa mu, fane okumaan muu o lee mu afulee mu nuu o nyee mu to iku yula, fan man gyoo naa fuu kake mu nuu n biti n ba pooyi ke fan lan lee.

³ Nuun ba mu, ke fan taa tuutvuu mu sa asa mu nuu fan lee mu, ke n kyurco oswule mu nuu i kaapu asa mu nuu ba gye, ke n sun bamu, ke ba taa fane tuutvuu mu kpee Gyerusalemu kade to.

⁴ Amaa nuu i kan ba fee ngbaa me n kpee mu, ke ba buu me ke a kpee.

*Ato mu nuu Poohi
ii biti o waa*

⁵ N kan luu Masedoniya osuwule su mu, ke n ba fane ase. Luu fee n waa nferee fee n biti n bota tuto pooyi ke n ba fane ase.

⁶ Akvota n biti n kyuna fane ase gberes, abee gbangban ii biti o tu me fane ase, ke fen taale sun me okpa kpee katun kumaa mu nuu n biti n kpee.

⁷ Inumu bire, n mee biti fee n dan wu fane ke n nmayi su kyuu. Nuun Nyiripe Ibwaare kan kyula mu, n biti fee n gyii nke gberes ku fane ase.

⁸ Amaa n san n biti n baa n bu Efeso kade nfu, naa fuu Pentekosi kesu kono ngyaanje mu saja.

⁹ Luu fee Ibwaare bugi okpa lala ku same, ke n nyee waa kusun mu, amaa bamu nuu bee kisi me mu ba kyo nfu.

¹⁰ Nuun Timoti kan ba fane ase mu, fan kitaa mu danbrasa ke mu ansi i gyii. Luu fee ee sun Nyiripe Yesu kusun mu nfu, fee kanan mu nuu ngbaa me n sun fale.

¹¹ Imu su fane to oku o man kan nmanyaa mu, amaa fan sun mu okpa kayu yuuli to, ke o bwii ba tu me nfu. N kui mu ye ane birisa ana Krisito abuuupu mu okpa.

¹² Nbunbuu luu ane birisa Apolosi su mu, n payi ansi waa mu aniya to fee, o tii ane birisa ana Krisito abuuupu mu su, ke ba ba bao fane su. O man pu yile kyula ye ee biti o ba nbunbuu, amaa nuu o kan nyee okpa mu, ee biti o ba.

¹³ Fan baa fan da su, ke fan yile fane kikcole-gyii mu to kenken, ke fan yile kinjin to, ke fan nyee olovn.

¹⁴ Fan taa kebiti sun fane kusun kumaa numu.

¹⁵ Fen nyi fee Sitefana maa mu kikpaara su abi, i gye asa mu nuu ba gyankpaa kooles Krisito gyii Akiya osuwule su, nuu ba taa bamu n-yii sa bee kye abuuupu mu to.

¹⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana, n kule fane nin fee fan biya fane n-yii kase sa kanin asa maaja, ye oso kumaa mu nuu ee waa kanin kusun maaja mu.

¹⁷ Saaja mu nuu Sitefana maa Fotunatu ye Akayiku ba ba me ase mu, mi ansi i gyii. Luu fee fan maa man bu mi ase mu, bamu i gye bamu nuu ba be yii fane ayaa to waa muu nuu fan daa ye fan waa mu.

¹⁸ Ba yegene nuu me kokolo ki yuuli me, fee kanan mu nuu ba waa sa fane gbaa fane mu. Fale asa i dagaa fan maa lee bamu kituu.

Laalaalwue fwaala

¹⁹ Krisito kubu-kubu mu nuu i bu Asiya osuwule su mu kpini bee fwaala fane. Akwila maa Prisila ye Krisito kubu mu

* ^{16:2} ^{16:2} Gyiwu abi kake gyankpaasa i gye Kwasida.

nii bεε gyane bamu kikpaara su mu, bεε fwaala fane gaa li Nyiripe kitu to su.

²⁰ Ane burisa ana akole-gyipu mu nii ba bu nfi mu kpini, bεε fwaala fane. Fan taa kibiri abaa to fwaala abaa li fane nkolo to.

²¹ Me Poo haa-gbaa-gbaa i taa me kibaa kyvorco afwaala inimso n sa fane.

²² Okumaa mu nii o mee biti ane-Nyiripe Yesu Krisito mu, Ibwaaare o towε mu kono. "Maranata" kumu kase i gyε ye, "Ane-Nyiripe, ba!"

²³ Ane-Nyiripe Yesu Krisito o bwaala fane.

²⁴ Li Yesu Krisito kitu to su mu, mi kebiti ki baa ki bu fane kpini ase. Amen!

የኢትዮጵያ በኩል ከተማ ደንብ የካርድና ስም እና አባላት

Afwaala 1

² Ανε-Σε Ibwaares ye ane-Nyiripe Yesu Krisito ba bwaala fane, ke ba sa fane kayi yuuli.

*Ibwaare sv kɔkɔlo yuuli
sa anε*

³ Fan yęęę a fwaala lbwaare, anę-Nyiręę Yesu Krisito mu-Şe. Niı mu i gye kowęę kuwu kumu ye kokoł yuuli wuya.

⁴Nii ee yuula ane nkolo li ane awurufo to, ke ane gbaa ane a taale taa kokolo yuuli mu nii an nye li lbwaare ase mu yuula bamu nii ba bu awurufo kumaa to mu nkolo.

⁵ Lui kanan mu nii an gyii Yesu Krisito awurufo damante gbaa mu, kanin manja nii koko yuuli damante gbaa bola Krisito su ba ane su.

6 Nii an kan gyii awurufu mu, u yeges niu fan nye nkolo yuuli ye kamolige. Nii an kan nye kokolo yuuli lu Ibwaare ase mu, fane gbaa fane fen nye kokolo yuuli mu nu u biya fane olun, ye kenyiita ke fan taale yle to gyii awurufu kuluun mu nuu ane gbaa ane an gyii mu.

⁷ Ane tamaa mu nii an su fane su mu bvlun, nii an nyi fee fan maa gyii awurvfo mu nii an gyii mu, kanin manja nii fen biti fan nye kokolo yuuli fee kanan mu nii an nye mu.

⁸ Me-daa ana ye mi-supu ana, an mee ye a taa awrufo mu nu an gyii Asiya osuwole su baala fane su. Awrufo mu nu an wu mu ny an aye naa ban su halu an man bula an su tamaa aye nkpa su.

⁹ Kesintin to, ane nkolu to mu, an nyi fee ba bun ane lewu kwpwe. Amaa inimbu i waa nin ke a man taa ane n-nyi tuu ane gbaa-gbaa ane n-nyi su, amcoo lbwaare mu nu ee kyvini alewunju mi.

10 Mu i lee ane lui pale alewu-sin nimu
to, nui o maa su ee lee ane, nui an su tamaa
fey ee biti o kyaga su lee ane.

¹¹ fee fan maa kule kabwaare-kule fen
kye ane to fale. Ke i yege lbwaare o nu
kabwaare-kule mu nu asa gaalaagaa bee
kule bee sa ane mu, ke o waa ane kusee,
ke ba taafwaala sa my lu ane sv.

*Pɔɔlì kyεεge mu nfeεere mu niu
o ηmina yila mu*

12 Kuto kulan mu su nu an kaapu ane
n-yu i gye ye, ane nfeere u kaapu ane
ye, kesintin ye kokolo fufuli mu nu i lu
lbwaare ase, nu an taa kyina dulinyaa
numu to, fonfon lu anaa fane kakyna to.
Man gye dulinyaa numu to kanyaasin nu
an taa waa imumu, amaa lbwaare i taa
bwaala ane.

13 Lii fee n mee kyurco kuto mu nu fen
mee taale karage abee kuto mu nu fen mee
taale nu kumu kase. Nu n su tamaa,

¹⁴ fee fan maa nu asin mu kase gberes
lu ane ase fale mu, fen biti fan ba nu imu
kase lue, ke fan kaapu fane n-yu lu ane
su, fee kanan mu nu an biti a kaapu ane
n-yu lu fane su Onyirupé Yesu kake mu nu
ene hiti hwii ha mu.

15 **Lii** fee n maa su inimoo kpini tamaa su mu, n **ηmīna** yula **fee** n biti n daa kuba baa fane su, saamoo ke fan nye c'oochit.

16 N ymnia yila ye n kan n kpee Masedoniya osuwule su mu, n biti n bco fane su, n n kan bila lu tuo n ba kyun mu, ke n bila bco fane su, ke fan kye me to ke n taale naa fu Gyudeya osuwule su.

17 N maa qmina yula ye n biti n ba fane
ase, nii n man taale ba mu, ii kaaru nii
fee n gye dulinyaa to nno nnyo-nnyo wuya
ana mu nii bee kyula ye "Eehn", ke opula
maaja to ba bwii kyeege kono towe ye
"avee" abes?

¹⁸ Amaa fée kanan mu nu lbwaare gye kesintin wuya fale mu, kanin manja nu ane asin mu nu an tōwe an sa fane mu, man gye cuu-nyu-nyu asin.

19 Lu fee Ibwaares mu-Bii Yesu Krisito asin mu ni n maa Silasi* ye Timoti an tōwe sa fane mu, asin mu i man kyuna i gye "nno nnyc-nnyo," amaa mu asin kpi ni gye "kukulun nni".

20 Lui fee ato mu nii lbwaare da mu kokolo su sa mu kpini i ba to lui Yesu Krisito su. Imu su nii an bonyaa lbwaare mu, an bola Yesu su an kyula ye "Amen."

²¹ Ibwaare yegé nu anaā fāne kpini an
nye olun yile Krisito tō, nu c̄ lee ane yila
sa mu n-yui,
²² nu c̄ taa mu keduligi gyaga ane su
fēe mu i bu ane, nu c̄ taa mu Kayaayu
Kyurkyure mu sa ane, mu nu c̄ taa yila

23 Ibwaare i gyee mi kesintin ogyipu fee,
n maa mee hiti fee n ba huut fane asu si

* 1:19 1:19 Silasi pu ba bila bss tu vs Silifanu mp

mu, kanin su nii n man bila ba fane ase Korinto kade to.

²⁴ I man gye ye an towē an nyan fane lu kanan mu nii fan koole gyii su, fee a maa gye abulisa su. Lu fee an nyi fan maa yile kukoole-gyii mu to kenken. Amaa kanan mu nii a waa ke i kye fane to ke fan nye koko lo fuuli su nii an waa kanin.

2

¹ Imu su n waa me nfereere fee, n man bila ye n bwii ba fane ase, ke n nyita fane nkolo.

² Nu n kan yege nii fane nkolo i nyita fane mu, animu ii biti o yegē mi ansi i gyii? Amaa man gye fane mu nii n nyita fane nkolo mu abee?

³ Kanin su nii n daa kyurco ɔwule maŋa ba sa fane. N mee biti n maa ba fane ase, ke fane mu nii naafco fen biti fan yege mi ansi i gyii mu, fan nyita me koko lo. Nu n koole fane kpini gyii me koko lo to fee, nii mi ansi i gyii mu, fane gbaa fane ansi ii biti i gyii.

⁴ Saja maŋa, toorco lala ye koko lo nyita ye ansikyu nii n taa kyurco fane ɔwule mu. Man gye ye n biti fee n nyita fane nkolo nii. Amaa n biti ye fan bu mi kebiti lala mu nii n su sa fane mu.

Alibi k̄ataakee

⁵ Nu ɔku kan nyita osa ku koko lo mu, man gye me koko lo nii o nyita, okpa ku su mu fane kpini nkolo. Nu n mee biti n maa towē asin mu kyon su.

⁶ Kusū bunte mu nii ki lu fane gaalaagaa ase ba mu su mu, koko we mu.

⁷ Nbiunbu mu, fan taa mu alibi kee mu, ke fan towē yuula mu koko lo, ke mu koko lo o man nyita mu kyon su.

⁸ N kule fane nin, fan yege o bui fee fan san fan su kebiti sa mu.

⁹ Kuto mu su nii n daa kyurco fane ɔwule maŋa i gye ye, n waa fane nin ku, ke n wu kanan mu nii fen nu fen sa me kuto kumaa to.

¹⁰ Nu ɔku kan waa alibi, nii fan taa kee mu mu, ngbaa me n taa kee mu. Nu kuto ku ki kyina ki bu to nii i tiri fee n taa kee gbaa mu, n waa kanin Krisito ansi to lu fane su.

¹¹ Saamu Sitaane mee nye okpa taale ane to. Lu fee an nyi mu ikpa golon-golon mu nii o su o naa mu.

Katōwe kyula pwpwe mu kusun awaapo

¹² N maa kpee Trowa kade to, naa towē Krisito asin danbirasa mu, n wu fee ɔnyiripe bugi okpa sa me.

¹³ Amaa me nfereere i man de me. Lu fee n man wu me birisa Titusi tuto.* Imu su

n kala bamu, nii n yii su kpee Masedoniya osuwule su.

¹⁴ Amaa an fwaala Ibwaare. Lu a maa waa koko lo ye Krisito su mu, Ibwaare gyankpaa ane saja kumaa fee bamu nii ba ko nye sa Krisito. Nu o bola ane su yaase Krisito kinyi mu kpee katun kumaa fe tuulaale liifensa.

¹⁵ An du nii fee ato liifensa mu nii Krisito taa lee saraga sa Ibwaare. Nu u yaase loo bamu nii bee nye kamolige ye bamu nii bee foyi mu to.

¹⁶ Bamu nii bee foyi ase mu, Krisito kinyi mu gye oson mu nii ku biya lewu, nii bamu nii bee nye kamolige mu, ku gye ofen mu nii ku biya nkpa. Nu animu i dagaa kusun numu kiwaa?

¹⁷ A man du fee asa gaalaagaa mu nii ba man su beeere sa asin danbirasa mu, nii bee su bee gyii yawu bee biti tono. Amaa lu Ibwaare maa sun ane su mu, an taa koko lo fuuli towē asin danbirasa mu Ibwaare ase fee Krisito ayaafole.

3

¹ An bila an biti a lee ane n-yii kaapu fane kanan mu nii an du nii abee? Abee i dagaa fee ane gbaa ane, a nye ɔwule mu nii u lee ane u kaapu kanan mu nii an du biya fane, abee a nye lu fane ase, fee kanan mu nii asa aku bee waa mu?

² Fane gbaa-gbaa fane i du fee ɔwule mu nii ku lee kanan mu nii an du mu ku kaapu, nii Kayaayu mu kyurco gyaga fane nkolo su, ke okumaa numu o wu ke o bu ane-daa.

³ Kesintin to mu, fane kibaabuto ku lee ku kaapu fee, lu ane kusun su mu, fan gye ɔwule mu nii Krisito kyurco. Nu i man gye inkii nii ba taa kyurco ɔwule mu, amaa Ibwaare mu nii o gye nkpa wuya mu Kayaayu nii ba taa kyurco kumu. Nu i man gye abuu patula-patila su nii ba kyurco gyaga, amaa nyimisa koko lo su nii ba kyurco gyaga.

⁴ A maa taale towē inumu bola Krisito su mu, an taa ane n-yii tuu Ibwaare su.

⁵ A mee towē nin ye ane gbaa-gbaa ane olon nii an su an waa kusun mu, amaa Ibwaare i yegē nii an taale waa kusun mu.

⁶ Mu Ibwaare i yegē nii an dagaa mu katōwe kyula popwe mu kusun asunpu. Nu ki man gye Nbara kyurcosa lee, amaa ki gye Kayaayu Kyirekyire mu lee. Nbara kyurcosa mu u biya lewu nin, amaa Kayaayu mu ku sa nkpa nin.

Katōwe kyula pwpwe mu bonyaa

⁷ Nbara mu, Ibwaare kyurco gyaga abuu patila-patila su sa Mosesi. Saja maa mu,

* ^{2:13 2:13} Pooł nyi fee ee biti o wu Titusi tuto ke o nye nu kuto mu nii kii kpee su Korinto abi kubo mu to, ke i waa mu okon.

Nbara mu ba ye lbwaare bonyaa ḥaligesa, nū Isirayi abi ba man taale kū mu ansi tō, hū fees mu ansi su u ḥalige gaa, halū i maa kpa su gbaa mu. Nū Nbara mu nū imu kusun biya lewu, nū ki su fale bonyaa mu,

⁸ mīne i waa su nū Kayaayu mu kusun mēe ye o baa o su bonyaa kikyo?

⁹ Nū kusun mu nū kii bun nyumisa kwpwe, ki kan ki su bonyaa mu, mīne i waa su nū kusun mu nū kii biya ikpa kikyiliq sa asa mu mēe ye o biya bonyaa kikyo?

¹⁰ Nū an taa nbūnbū bonyaa kpare mu kaala ye bonyaa gyankpaasa mu, bonyaa gyankpaasa mu man gye sehn.

¹¹ Nū kumu nū ki ba nū ki man kyeeres mu ki ba ye bonyaa mu, mīne i waa su nū kumu nū ki bu to kakpaa mēe ye ki baa ki su bonyaa kikyo?

¹² Kanin su, a maa su fale tamāa su mu, an yle kinyin to ane atōwesa to.

¹³ A man du fees Mosesi mu nū o taa kitaa-bi bun mu ansi su, ke Isirayi abi ba man nyē wu kanan mu nū bonyaa mu u kpa su mu ansi su mu.

¹⁴ Amaa bamu nfēere i man nu asin mu kase. Ba hū halū ndaga nū bee kale katowē kyula dīdaa iwole mu, i du nin fees koto kū ki san ki bun bamu nfēere su, amoo nyumisa waa kūkulon ye Krisito, poyi nū kii bugi mu nfēere su.

¹⁵ Halū ba hū ndaga, sanja kumaa mu nū bee kale Mosesi nbara ɔwule mu, i du nin fees kuto bunsu mu san o bun bamu nfēere su.

¹⁶ Amaa nū ɔku kan bilinjī ba ɔnyiripē mu ase mu, mu kuto bunsu mu kii bugi.

¹⁷ ɔnyiripē mu i gye Kayaayu, nū katin mu nū ɔnyiripē Kayaayu mu bu mu, n-yū kinye bu tōto.

¹⁸ Nū ane kpini mu nū kitaa-bi man bun ane nfēere su mu, an lee ɔnyiripē bonyaa mu kaapo. Ane kibaabuto kii bilinjī waa fees mu keduli, nū sanja kumaa an nyē mu bonyaa mu an tii su, nū inimū i hū ɔnyiripē Kayaayu mu ase.

4

An nyē Abwaaresin mu
fee kapatiye ane nkōlo to

¹ Inimū su lbwaare maa wu ane kowees su mu, o taa asin danbirasa kitowē kusun nūmu waa ane abaa to, nū ane abaa mēe ye i yoo.

² An kina ipeeli-sin ye ato baala waasa, nū a mēe taa kono to kon an pina asa, nū a mee bilinjaa lbwaare asin mu. Amaa aneene bire, an towē kesintin asin mu sakyō to, ke ɔkumaa nūmu o bui mu nfēere to kanan mu nū an du lbwaare ansi to.

³ Nū koto kū kan ki bun ane asin danbirasa mu nū an towē fale gbaa mu, ii bun u sa bamu nū bee muuri mu nkun nū.

⁴ Bee mēe koole bee gyii hū fees Sitaane mu nū ee gyii kuwura kase su mu, bun bamu nfēere su, ke ba man taale wu asin danbirasa mu fitila mu nū kii gye Krisito bonyaa mu, nū mu i gye lbwaare keduli gbaa-gbaa mu.

⁵ Man gye ane gbaa-gbaa ane n-yū su asin nū an towē, amaa Yesu Krisito n-yū su asin nū an towē, mu i gye ɔnyiripē, nū hū mu su mu an gye fane ayaafōle.

⁶ lbwaare mu nū o towē Asinkyan ylala mu to ye, "I ḥmajae kitentenbiri to" mu, mu lbwaare kūkulon maaja i yego nū i ḥmajae ane nkōlo to, ke a nyē bu lbwaare bonyaa mu nū kii ḥalige Krisito ansi to mu.

⁷ Asin nūmu i gye kapatiye kpare mu nū lbwaare taa waa ane to, amaa an du nun fees nlobi mu nū kapatiye kpare mu i bu imu to mu, ke u kaapo fee olon kpare mu hū lbwaare ase, man gye ane ase.

⁸ Sanja kumaa, ba nyan ane, amaa a man patiyē, i wuliti ane to, amaa ane abaa i man yoo,

⁹ ba nyanla ane, amaa lbwaare man yego nū ba da ane tuu lewu-lewu, amaa a man wu.

¹⁰ Sanja kumaa an su Yesu kelewū mu ane n-yū to nū, ke Yesu nkpa mu nū o su mu kii nyē hū ane kayū-wole to kaapo.

¹¹ Kpalí fee ane mu nū an san an te nkpa to fale mu, hū Yesu su mu sanja kumaa an te lewu kōnō, ke mu nkpa mu i nyē hū ifili ane kayū-wole mu nū kii biti ki wu mu to.

¹² Inimū u kaapo fee an gyana alewu-sin, amaa inimū su nū fen biti fen nyē nkpa kakpaa.

¹³ Asinkyan ylala mu to mu, ɔku towē ye, "N koole gyii, inimū su nū n towē." Kanin kikooles-gyii kūkulon maaja nū ane gbaa ane an su, inimū su nū an towē kanin.

¹⁴ Hū fees an nyē fee lbwaare mu nū o kyinji ɔnyiripē Yesu hū lewu to ba nkpa to mu, nū hū anaa Yesu kwaawā kūkulon su mu ee biti o kyinji ane, ke o taa anaa fane bvgā kpee mu ase.

¹⁵ Fane su nū lbwaare waa inimū kpini kanin, fee kanan mu nū mu kabwaala mu kii kyo, nū asa gaalaagaa bee nyē kum mu, u yego nū bee fwaala lbwaare nū bee bonyaa mu.

Kakyna pwpwe mu tamāa

¹⁶ Kpalí inimū su mu, ane abaa i mēe yoo. Halū ane kayū-wole kii maa pōo kii tii su gbaa mu, ane kakyna pwpwe mu u nyē olon ii tii su kake kumaa.

¹⁷ Nū ane aworvōfō wuribi mu nū an gyii nū i mēe kyeeress fale mu, u biya ane

bunyaa lala mu nii i man su okaa, nii i kyo aworwfo mu nii an gyii fale gaa mu.

¹⁸ Imu su a man su ane ansi an gyaga ato mu nii nyimisa su mu ansi ee wu mu su, amaa imu nii nyimisa mee wu ye ansi mu. Li fee ato mu nii nyimisa su mu ansi ee wu mu mae kyeegees, amaa imu nii bee mae wu ye ansi mu bire i bu to nii kakpaa.

5

Nyimisa pupwe Krisito to

¹ Li fee an dan an nyi fee ane kayu-wule mu nii ki du fee tentu abu mu nii ane kala ana ba te imu to kase su nfti i kan wu mu, an biti an nye ibu kyina to li Ibwaare ase, ibu mu nii i bu to kakpaa susu, nii i man gye nyimisa kibaa nii ba taa pooyi.

² Li fale su an yiyee nii an kpaala, an biti fee naafco Ibwaare o bun ane kayu-wule mu su fee ikaale.

³ Li fee nii i kan bun ane su mu, i mae bila i du fee an naa kibulunkpan.

⁴ A maa bu tentu kubuu mu to kase su nfti mu, an yiyee fee kasola maa nyiyee ane, man gye fee an biti fee a li kase su kayu-wule mu to, amaa an biti fee Ibwaare o bun ane kumu nii ki gye susu lee mu, ke imu nii ii wu mu i kyeege waa imu nii i su nkpa kakpaa.

⁵ Nu Ibwaare i gye omu nii o loijo ane yila sa fale kakyeege numu, nii o taa mu Kayaayu mu sa ane mu nii o taa yila kase sa ato mu nii o waa yila ye ee biti o sa ane mu.

⁶ Imu su an nye nkolo yile to sanja kumaa. Nu an nyi fee a maa san an te kayu-wule to nfti mu, ii kaapu nii fee an bu kata ye Onyiripe Yesu.

⁷ Ane kikoole Yesu gyii mu nii an su an naa mu, man gye ato mu nii an wu ye ane ansi.

⁸ An yile to ye tamaa. Nu an biti ye an li kayu-wule nimu to ke a naa kyina ane-Nyiripe Yesu mu ase.

⁹ Imu su, nii an san an te kayu-wule to kase su nin-oo, abee an li kayu-wule to nin-oo, koto mu nii ane ansi i payi su i gye ye a waa koto mu nii kui bola Yesu ansi.

¹⁰ Li fee i dan i de nin ye, ane kpini an bitti an naa yile Krisito kuwura-gyii asin ogiyikpa, ke okumaa numu o nye katala li koto kumaa mu nii o waa sanja mu nii o bu kayu-wule to mu. Alibi nin-oo, adanbirasa nin-oo, ee biti o nye kokoka mu nii i dagaa mu.

Ibwaare maa asa nsana kolongo

¹¹ Fee a maa nyi koto mu nii bee tii ye Onyiripe Ibwaare kasile mu, an kpan ane n-yii an towe an popole asa ke baa kcole mu gyii. Ibwaare i nyi ane danbirasa, asa

mu nii an gye, nii n tamaa fee fane gbaa fane fen nyi ane fane nfeere to.

¹² Man gye ye an bila an biti a kaapu fane kanan mu nii an du, amaa koto mu nii an waa mu i gye fee an sa fane okpa, ke fan nye kaapu fane n-yii li ane su, ke fan taale lee bamu nii bee kaapu bamu n-yii mu kono, li ato mu nii bee wu ye ansi mu su, nii i man gye imu nii i li asa nkolo to.

¹³ Nu ane katowe numu i kan i kaapu fee ane amu ii nyita mu, Ibwaare su nii an du kanin. Amaa nii ane amu to i kan i du kyeekeye bire, fane su nii i du kanin.

¹⁴ Krisito kebiti mu nii o su sa ane mu, gyii ane amu. Li fee an kcole gyii fee osa kuluun wu sa okumaa numu, imu su i du nii fee ane gbaa ane an maa wu tii mu su mu.

¹⁵ O wu sa asa kpini, saamu bamu nii ba te nkpa to mu ba man bila ba te sa bamu n-yii, amaa ba te sa omu nii o wu, nii o bwii kyinyi ba nkpa to sa bamu mu.

¹⁶ Imu su nbunbuli man gye nyimisa ikpa su nii an su an kaala kanan mu nii nyimisa du. Sanja ku to mu kanin nii an daa kaala Krisito nin, amaa nbunbuli bire a man bila an kaala mu kanin.

¹⁷ Kanin su, nii oku kan ba o gye Krisito lee mu, o bilipi nyimisa pupwe. Kakyina didaa mu ki kyun, nii kakyna pupwe ki ba.

¹⁸ Inimu kpini i li Ibwaare ass nin, mu i bola Krisito su loijo ana mu nsana, nii o taa maa asa nsana kolongo kusun mu waa ane abaa to ye an towe.

¹⁹ Imu i gye ye, Ibwaare bola Krisito su ee loijo maa dulinyaa asa nsana, yeges o mae kui asa alibi mu nii ba waa su. Nu o taa maa asa nsana kolongo asin mu waa ane abaa to ye an towe.

²⁰ Imu su an gye Krisito ayaa to ayilepu mu nii ba sun fane ase, nii i du fee Ibwaare i bola ane su nin ee kcole fane. Imu su an yile Krisito ayaa to an kcole fane ye fanaa Ibwaare nsana i loijo.

²¹ Ibwaare yeges Krisito mu nii o man waa alibi kui mu, ba waa ane alibi osulapo, nii li mu su mu ke ane ikpa i kyiigii Ibwaare ase.

6

¹ Fee kanan mu nii Ibwaare maa ane an sun mu kusun mu, an kcole fane fee Ibwaare kabwaala mu nii fan nye mu, fan man yeges i waa kyan.

² Li fee Ibwaare towe ye,

"Me sanja mu kyeekeye to maa fuu mu, nii fane ase,
nii me kake molgesa maa fuu mu, nii
kye fane to."

Nii me, Poochi n towe fane ye, nbunbuli sanja numu i gye Ibwaare sanja kyeekeye to mu,

nii ndaga kake kanumu ki gye kamolige kake mu.

Poɔli maa mv birisa ana awurufo mu nii ba gyii

³ A maa mee biti ɔku o wu asun libi iku ane kusun mu to su mu, a mee biti a maa waa koto mu nii kii biti ki tii ɔku ɔkpa.

⁴ Amaa koto kumaa mu nii an waa mu, an waa nii an kaapu fee an gye lbwaareyaafole. An nye kenyiita yule awurufo to, ye kayii kitaa to, ye toɔrɔc to.

⁵ Asa ba dayi ane, nii ba taa ane tii ibu, nii ba bunte nin ane sakyo to. Nii an waa kusun ɔlon su, nii a mee nye an de nsire, nii an naa ye akun,

⁶ yege ane n-yii su i maa man su ineesi iku, nii an su kanyaasin, ye kenyiita, ye kidanbirasa ktiwaa, ye Kayaayu Kyirekyire mu ɔlon ye kebiti abaa gaa.

⁷ An towe kesintin asun mu, nii lbwaare ɔlon mu waa kusun ane to. An su ika kyigisa fee adunto, ke a taa kun ke a taa ko.

⁸ Asa aku ba sa ane beerees, nii aku moɔ ba ɔaabaa ane, aku ba saale ane, nii aku ba yin ane. Ba kii ane fee asa apinapu, yege aneene an gye kesintin wuya ana.

⁹ Ba waa fee ba man bu ane, yege katun kumaa asa be nyi ane, ba kii ane fee a maa ye a wu, amaa yege an san an te nkpa to, ba bunte ane asu, yege a man wu.

¹⁰ Ba kii ane fee asa mu nii bamu asin i su kuwes, yege sajja kumaa ane ansi i gyii, ba kii ane atiripu, amaa yege an waa asa gaalaagaa ato wuya ana, ba kii fee a man su sehn yege ane i su koto kumaa.

¹¹ Oo Korinto abi, an towe tigi fane, nii an bugi ane nkolo to sa fane.

¹² Anneene bire, an man kitaa ane n-yii ye fane, amaa fane i kitaa fane n-yii ye ane.

¹³ Me Poɔli, n towe n sa fane fee mi-bii ana. Fen bugi fane nkolo to sa ane, fee kanan mu nii an bugi ane lee sa fane mu.

*Fan man waa kuvkuln ye
bamu nii ba man gye
akoole-gyipu mu*

¹⁴ Fan man waa kuvkuln ye bamu nii ba man gye akoole-gyipu mu. Kpalu fee, mune i bu ika kikyiigi ye nbara kikina nsana? Abeenene nii kitentenbiri maa ujmanjeesa i nye waa kuvkuln?

¹⁵ Nene su nii Krisito maa Sitaane* ba taale waa kono kuvkuln? Mine i bu emu nii o koole gyii ye emu nii o man koole gyii nsana?

¹⁶ Mine kitowee kyula i bu kabwaare-sunkpa aye mu ye idakpa nsana? Lu fee ane i gye lbwaare mu nii o te nkpa to mu kabwaare-sunkpa aye mu. Mu i

towee ye, "N biti n kyuna bamu to, ke n nate bamu to, n biti n baa n gye bamu lbwaare, ke ba baa ba gye me asa."

¹⁷ Inumu su ɔnyiripe lbwaare bila towe ye,

"Fan tin fane n-yii lu bamu ase,
ke fan barige fane n-yii lu bamu to.

Fan man taa fane n-yii mata ineesi koto
ku,

saamu ke n koole fane.

¹⁸ N biti n baa n gye fane-Sε,
nii fane ii biti fan baa fan gye mi-bii ana
anyinsa ye akyusa,
me, ɔlonpu lbwaare mu, i towe
kanan."

7

¹ Me-burisa ana, lbwaare da mu kokolo su lu fare ato numu kpini su sa ane. Kanun su fan yege a fwii ane n-yii lu ato mu nii i waa kayu-wule ye kayaayu ineesi mu foysi. Fan yege a sile lbwaare ke a payi ansi waa ane n-yii kyirekyire yula sa mu.

Korinto kubu mu i yege nii Poɔli ansi i gyii

² Fan bugi fane nkolo to sa ane. Nii an man waa ɔku kilibi, nii an man nyita ɔku, a man sisii ɔku.

³ N mee towe inumu n bun fane kopwe, n wula towe fane didaa ye fan bu ane nkolo to, imu su an te nkpa to nun oo, an wu nun oo, anaa fane nun.

⁴ N su kikoole-gyii fane to, nii fane su mu n kaapu me n-yii, nii i waa me aniya ane toɔrɔc kpini to, nii mi ansi i gyii naa kyon su.

⁵ Lii fee a maa ba Masedoniya ɔsunwule su mu, ane kayu-wule ki man nye ɔfuntse. Asa ba toɔrɔc ane, nii ba gyii ane imcore katun kumaa numu, nii kufuu ki kitaa ane.

⁶ Nii lbwaare mu nii ee yuula asa mu nii bamu abaa i yoo nkolo mu, mu manja bola Titusi mu nii o li fane ase ba mu su yuula ane nkolo.

⁷ Nii i man gye mu kuba mu nkun su, amaa kanan mu nii fan yege nii mu kokolo ki yuuli mu mu. O towe ane kanan mu nii fen gyugyuu fee fen nye wu me mu, ye kanan mu nii fan nu fane n-yii, ye fane kebiti kpare mu nii fan su sa me mu. Lii inumu kpini su mu, i waa me ɔkon naa kyon su.

⁸ Halii me ɔwule mu nii n kyurco sa fane mu nyita fane nkolo gbaa mu, n man nu me n-yii. Nii n daa bu fee ii biti i ko fane halii i maa man kyerees gbaa mu, naafoo n de nu me n-yii.

⁹ Amaa nbiunbu i waa me ɔkon, nii i man gye ye asin mu nii i nyita fane nkolo su nii i waa me ɔkon, amaa fane

* **6:15 6:15** Sitaane kitu ku i gye Beeliya. Kitu nii ba daa kyurco waa nfin.

nkolo kinyita mu i yegē nū fan nye nfeere kikyeēge. Lū fee fane nkolo kinyita mu gye koto mu nū lbwaare yila kumu kanin. Imu su an nyi fee a man waa fane alibi ako.

¹⁰ Lū fee kokolo nyita mu nū ki gye koto mu nū lbwaare yila kumu mu, i biya nfeere kikyeēge mu nū i molige asa, nū kumu n-yū man bu imo to, amaa dulinyaa to kokolo nyita bire i biya lewu nūn.

¹¹ Fan ku kokolo nyita mu nū lbwaare yila mu, koto mu nū ki biya fane. I yegē nū fan yile to lee alibi mu lū fane to, nū fan waa bilen lee fane kono, nū fan nye agbu lala lū alibi owaapu mu sv, nū fane nkolo i njmaa fane, nū fen biti fee fan wu me bilen, nū fane ansi i payi fee fan lojō fane nsana, nū fen biti fee fan būtē alibi owaapu mu kvsu. Okpa kumaa nūmu su mu, fan lee kaapu fee alibi ako i man maa fane lū asin nūmu to.

¹² Imu su halu n maa kyvrocō ɔwule mu sa fane gbaa mu, man gye omu nū o waa alibi mu sv, abes omu nū ba waa mu alibi mu sv, amaa n kyvrocō ɔwule maa nūn, ke i yegē ke fane gbaa-gbaa fen wu kanan mu nū fane nkolo i gyan ane su lbwaare ase.

¹³ Lū inimū su mu i waa ane aniya to.

Koto mu nū ki bula ki tii su i gye ye, fan yegē nū ane ansi i gyii, lū Titusi kensi-gyii mu sv, lū fee fane kpini fan yegē nū mu kokolo ki yuuli mu.

¹⁴ Payi ke o ba fane ase mu, n kaapu me n-yū fane su sa mu, nū fan man gyila me ipeeli mu ase. Fee koto kumaa mu nū an towē sa fane maa gye kesintin mu, kanin maja nū kanan mu nū an kaapu ane n-yū fane su sa Titusi mu, i waa kesintin.

¹⁵ Mu kebiti mu nū o su sa fane mu lojō tii sv, fee maa nyinji kanan mu nū fane kpini fan nu mu ase, nū fan taa kufuu ye kikyikya koole mu mu.

¹⁶ Meeeme bire, i waa me okon fee n maa taale taa me n-yū tuu fane su koto kumaa to.

8

Kebiti to afulee kekee

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, an biti fee fan bu koto mu nū lbwaare kabwaala mu waa Krisito kubu-kubu mu nū i bu Masedoniya ɔswvole su mu to.

² Saja mu nū bee gyii awvrvfo, nū asin wuribi ii tu bamu, nū halu ba maa bamu kitiri gbaa mu, lū kensi-gyii lala mu nū ki bu bamu to su mu, bee bugi bamu nkolo to bee kee (afulee).

³ N towē fane kesintin ye ba kee kanan mu nū bee taale kee, halu naa kyun bamu olon sv. Nū lū bamu gbaa-gbaa bamu kipire su mu,

⁴ ba payi ansi kule ane fee bamu gbaa bamu ba nye ɔkpa mu nū ba taale taa kye lbwaare asa mu nū ba bu Gyudeya ɔswvole su mu to.

⁵ Nū ba waa kyun su kanan mu nū an waa tamāa ye be taale mu, amaa ba gyankpaa taa bamu n-yū naa sa ɔnyiripe Yesu, nū lū lbwaare kebiti to su mu, ba taa bamu n-yū sa ane gbaa ane.

⁶ Imu su an kole Titusi mu nū o wola piili kekee kusun kummu kase mu, fee o kyaga su waa fane aniya to, ke fan tiisi waa fane kekee kusun mu naa lowe.

⁷ N man wu koto mu nū fan man waa kyun su. Lū kikoole-gyii to nūn oo, katowē to nūn oo, kinyi to nūn oo, ki payi ansi kye to nūn oo, kebiti mu nū fan su sa ane nūn oo, fan waa imu kpini naa kyun su. Imu su an biti fee fan waa kyun su lū fane kekee kusun nūmu gbaa to.

⁸ Man gye ye n yila konoza ku n sa fane nūn, amaa n biti fee n nye taa fane kebiti mu taa kaala ye aku mu nū bee payi ansi bee waa kanan kidanburasa mu lee, saamu n nye wu kanan mu nū fane kebiti mu gye kesintin.

⁹ Lū fee fen nyi ane-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala mu, fee maa gye ato wuya gbaa mu, kpali fane su mu o be biliŋi otiripu, ke lū mu kitiri mu su mu, fan ba biliŋi ato wuya ana.

¹⁰ Me nfeere lū asin nūmu su sa fane i gye ye, i borɔn fee fan maa lowe kusun mu nū fan piili sun-to mu. Fane i gye bamu nū ba gyankpaa ba sa nkēe mu, nū fen bila fen sa lū fane kipire to.

¹¹ Imu su kanan mu nū fen yii kusun mu kase mu, fan lowe kumu. Fan payi ansi waa kusun mu naa lowe, fee kanan mu nū fan payi ansi njmina yila mu, ke fan waa fane abaa ɔkaa.

¹² Lū fee nū oku kan ee kee mu kipire su lū ato mu nū o su mu su mu, imu nū bila lbwaare ansi, man gye lū ato mu nū o man su mu su.

¹³ Man gye ye an biti an taa aku kitiri ba sula fane ke fen kee kyun su, amaa an biti fee fane kpini kakyina to ki waa kyeekyee.

¹⁴ Nbūnbū bire fane i su gaa, nū i dagaa fee fen kye bamu nū ii tiri bamu mu to. Sanja mu nū i kan ii tiri fane mōo mu, nū ba su gaa mu, ke ba kye fane gbaa fane to. Saamu fane kpini kakyina to ki waa kyeekyee.

¹⁵ Fee kanan mu nū ba kyvrocō waa Asin̄kyan yilasa mu to ye, "Osa mu nū o kubla kubyo mu, man nye naa ban su, nū osa mu nū o kubla pii mu gbaa, i kubwe mu kyeekyee."

*Titusi maa bamu
nū ba sun bamu Korinto*

kade tɔ̄ mɔ̄

¹⁶ N fwaala lbwaare gaa fee maa yegə nii Titusi payi ansi ee kye fane to, fee kanan mu nii ngbaa me n kye fane to mu.

¹⁷ Man gye ye a maa towe an kule mu su nii ee ba fane ase, amaa lu kanan mu nii fane asin i tiri mu su mu, o taa mu gbaa-gbaa mu kipire to nun ee ba fane ase.

¹⁸ An sun ane birisa ku fee o buu mu ba fane ase. Mu i gye osa mu nii Krisito kubu-kubu mu kpini bee yun mu, lu asin danburasa mu kitowe mu su.

¹⁹ Koto mu nii ki bila ti su mu i gye ye, Krisito kubu-kubu mu i lee mu ye, a maa su nkees nmu kusun mu, o tii ane su. Inimu i gye kusun mu nii an waa an su beerees an sa Onyiripe Yesu, ke i kaapu kanan mu nii an payi ansi an kye to.

²⁰ An da ane n-yii su ke oku o man pwii ane lu nkees damante mu nii ba taa waa ane abaa to ye a kui su mu.

²¹ Koto mu nii an biti mu i gye ye, a waa imu nii i de okpa. Man gye Onyiripe wole ansi to nkun, amaa asa gbaa ansi to.

²² Kanun maŋa nii an bila sun ane birisa ku tii bamu su. Mu nii an wu fee i kpa gaalaagaa su mu, o su kensi payi ee kye to. Nbiunbi mu maa su kooole-gyii fane to su mu, o payi ansi gaa fee o ba kye to.

²³ Titusi bire, o gye me birisa kusun osunpu omu nii n maa mu an kye fane to. Nii ane birisa ana asansa mu nii ba maa mu bee kpee mu bire, ba yile Krisito kubu-kubu mu ayaa to nun ke i taa beerees bya Krisito.

²⁴ Imu su fan lee fane kebiti mu kaapu bamu, ke Krisito kubu-kubu mu ba wu kumu kesintin, ke ba wu koto mu su nii an kaapu ane n-yii fane su mu.

9

*Afulee nkyetɔ̄ sa Krisito
kubu mu nii ki bv
Gyerusalem kade to*

¹ Kesintin su, i man tiri fee n bila kyuroo ɔwule sa fane, lu afulee kekees kusun sa Ibwaare asa, mu nii ba bv Gyudeya ɔswule su mu.

² Lu fee n nyi kanan mu nii fen biti fan kye bamu to. Nu n kaapu me n-yii fane su n sa Masedoniya abi. N towe bamu ye lu koo sun-to nu fane Akiya ɔswule su abi fan kuvla n-yii ye fan sa afulee. Inimu i kusaa asa gaalaagaa nii bamu gbaa bee kuvla bamu n-yii kanin.

³ Amaa n sun ane birisa ana banumu fane ase, saamu kanan mu nii n kaapu me n-yii lu fane su n sa Masedoniya abi mu, i man ba waa kiyen. Amaa fee kanan mu nii n towe bamu mu, n nyi fan maa kuvla fane n-yii fen waa kanin.

⁴ Luu fee nii Masedoniya asa ku ba kan buu me ba, nii ba be wu fee fan man kuvla fane n-yii mu, ane ipeeli i gye kawé bola, ke fancoo fane lee kilantan bola, fee a maa taa ane n-yii tuu fane su mu.

⁵ Imu su n wu ye i tiri fee n kule me birisa ana ye ba gyankpaa me ba fane ase, ke ba ba kuvla afulee tuutuu mu nii fan da fane kokolo su fee fen biti fen sa mu. Amaa i baa i gye tuutuu mu nii i lu nkolo to, man gye imu nii bee nyan fane.

⁶ Fan nyinji fee okumaa mu nii o duu ato duusa gberere mu, ee nye adoo-gyito gberere, nii omu nii o duu ato duusa gaa mu, ee nye adoo-gyito gaa.

⁷ Fane okumaa nmu o sa kanan mu nii o fe nfere lu mu kokolo to ye ee biti o sa mu, ke i man ba waa fee u ko mu, abee oku ii nyan mu. Lu fee Ibwaare ii biti omu nii ee sa kokolo fuuli to.

⁸ Ibwaare u taale yege ke fan nye kab-waalaa kyun su, saamu fen biti fan nye kuto komaa mu nii kii tiri fane, ke fan nye kyun su, ke fan kye kusun danburasa komaa to.

⁹ Fee kanan mu nii ba kyuroo waa Asunkyan yilasa mu to ye,
"Ibwaare ii bugi mu kokolo to, ee kees atiripu ato,

nii mu kidanburasa ki man su okaa."

¹⁰ Ibwaare mu nii ee sa oduupu ato duusa ye agyitɔ̄-gyisa mu, mu kuvla maŋa ii biti o sa fane ato duusa mu, ke i koyi, ke i soyi, ke fan tije kokyɔ̄, kidanburasa su.

¹¹ Ee biti o yege fan bilini ato wuya ana okpa komaa nmu su, ke fan taale waa kidanburasa saŋa komaa nmu. Ke lu afulee mu nii fan bola ane su kees mu, i yege esa kpini ba taa awfaala sa Ibwaare.

¹² Kekees kusun mu nii fen waa fale, man gye Ibwaare asa wole nkun to nii i kye, amaa i yege nii asa gaalaagaa ba su awfaala bee sa Ibwaare.

¹³ Lu fee, fane kusun danburasa maa kaapu asa kanan mu nii fan du mu, bee biti ba taa bonyaa sa Ibwaare, lu Krisito asin danburasa mu nii fan kooole gyii, ye kilee towe ye afulee kekees mu nii fen kye bamu to ye okumaa nmu mu.

¹⁴ Imu su bamu gbaa bamu nkolo i gyan fane su, nii bee biti ba baa bee kule kabwaare-kule bee sa fane, lu Ibwaare kabwaala kokyɔ̄ mu nii o sa fane su mu.

¹⁵ Fan yege a taa awfaala sa Ibwaare, lu kekees mu nii ki man su kudubi mu su.

10

Pɔɔli lee kɔɔn kaapu mu kusun mu to

¹ Luu Krisito n-yii kase kubya ye mu kibwahn su mu, n kule fane. Me, Pɔɔli mu nii fane to aku bee towe ye, n kan n bu fane ase mu, n biya me n-yii kase katowe

to, amaa nii n man kan n bu fane ase mu, n yile kinyin to n towes mu,

² n kule fane fee n kan ba fane ase mu, fan man yegē n ba yile kinyin to towes sa fane. Amaa n kan ba mu, n biti n ba yile kinyin to towes sa bamu nii bee fe nfeere ye dulinyaa ato danbirasa kebiti su nii an waa lbwaare kusun mu.

³ I gye kesintin fee an bu dulinyaa numu to bire, amaa man gye dulinyaa numu to kinaa nii an ko.

⁴ Adonto mu nii an su an ko mu, man gye dulinyaa numu to adonto kudubi, amaa i gye lbwaare adonto bwlansa mu nii ii nyita olon kumu kumaa numu.

⁵ An su imu an nyita nfeere kumaa, ye nfeere to alala-sin kumaa mu nii ii tii nyimisa kinye bu lbwaare, nii an ko gyii nfeere kumaa numu su fee odun, ke o ba nye kusu-nu sa Krisito.

⁶ Nu fan kan nye kusu-nu naa luvwé mu, an biti a ba bunte bamu nii ba waa kusu to olon mu asu.

⁷ Fane fane bire svsv-svsv wule nkun nii fen ku ato. Nu fan to oku kan koole mu n-yii gyii fee o gye Krisito lee mu, i dagaa maa fu fee ane gbaa ane an gye Krisito lee mu, fee kanan mu nii mu gbaa mu gye mu.

⁸ Halu nii n kan n kaapo me n-yii kyon su gbaa lu olon mu nii Onyiripe sa ane ye a taa kye fane to ke i kpiya fane ansi to, nii i man gye ye an bunte fane tuu kase su mu, ipeeli i mee ye i gyii me liu imu su.

⁹ Nu n mee biti i naa ba fee, n kyuroo me iwule n su n jaala fane.

¹⁰ Lu fee aku bee towe ye, "Poco i iwule mu nii o kyuroo mu, su asin mu nii i bwlun nii i budu. Amaa nii o bu ane ase bire, o poc nii mu asin towesa i mee kaapo sehn."

¹¹ Kanin asa mu i dagaa ba maa bu fee, asin kumaa mu nii an man bu fane ase nii an kyuroo ane iwule to sa fane mu, imu manja nii an bu fane ase gbaa, an biti a tote fane.

¹² Kesintin to mu, i su ane kufuu gbaa fee a taa ane n-yii an biri, abee an kaala ye bamu nii bee lee bamu n-yii bee kaapo fee ba gye asa kpare mu. Fee ba maa su bamu n-yii bee biri abaa abee bee kaala abaa mu, man gye amelensi-sin ndee abee?

¹³ Nu anene bire, a mee ye a kaapo ane n-yii naa kyon ane ikaa su. Amaa an biti a kaapo ane n-yii li kusun mu nii lbwaare taa waa ane abaa to, halu an waa kumu ba fuu fane ase mu.

¹⁴ Nu a mee kaapo ane n-yii li fane su an kyon su, naafco a man din fuu fane ase mu, amaa ane i gyankpaa taa Krisito kubu-kubu danbirasa mu kitowé ba fuu fane ase.

¹⁵ Imu su a mee kaapo ane n-yii li kusun mu nii oku ba waa mu su, fee ane i waa imu mu. Amaa ane tamaa i gye fee fane

kukcole-gyii mu nii fan su mu, ki nye akyo tii su, ke ane kusun mu nii an sun fane ase mu, ki nye yelge tii su naa fuu katun mu nii lbwaare yila mu okaa.

¹⁶ Ke a nye towes asin danbirasa mu sa isuwule mu nii i bu fane ansi to mu. Lu fee an mee biti a maa kaapo ane n-yii li kusun mu nii oku tee wula waa kase ku su.

¹⁷ Amaa i dagaa fee a maa waa fee kanan mu nii ba kyuroo waa Asinkyan yilasa mu to mu. Lu i gye ye, "Okumaa mu nii ee biti o kaapo mu n-yii mu, o kaapo mu n-yii li koto mu nii Onyiripe lbwaare waa mu su."

¹⁸ Lu fee man gye osa mu nii o lee mu n-yii kaapo kanan mu nii o du mu, nii lbwaare ansi ii gyii mu su, amoo osa mu nii lbwaare lee kaapo kanan mu nii o du mu.

11

Poco maa antijesa asunpu mu

¹ Nu fan kan nye kenyiita gberes sa me lu me amelensi-sin numu su mu, naafco i boron. Nu n nyi fee fen biti fen waa kanun.

² Krisito ayaa to nii n yile n ko fane su kokeruko fale. Fen du nii fee mu nii o man nyi onyin nii o man su ineesi iku, nii n su n sa onyin kekili, nii onyin manja i gye Krisito.

³ Amaa n su kufuu fee oku ii biti o be nyita fane nfeere liu Krisito mu nii fan taa fane nkolo kpini buu mu mu, fee kanan mu nii kinanse taa mu kono ekon pina Hawa mu.

⁴ Lu fee okumaa mu nii o ba towes asin liu Yesu ku su, nii o kwii ye Yesu mu nii an towes mu asin mu, abee nii fan kan nye kayaayu ku, nii li kwii ye kayaayu mu nii fan daa kinye mu, abee nii fan nu asin danbirasa ku, nii i kwii li asin danbirasa mu nii fan koole gyii mu, u kaapo nii fee fen mee kere kanin ato kikcole kyula.

⁵ Amaa n mee fe nfeere ye n bu bamu nii bee waa bamu n-yii asunpu kpare mu kase pii fale gbaa.

⁶ Nu n kan n gye omu nii o man nyi katowé gbaa mu, n su kinyi li asin danbirasa mu to. Nu an kaapo fane okpa kumaa su ye sanja kumaa, nii kanin nii i gye.

⁷ N maa towes lbwaare asin danbirasa sa fane mu, n man koole fane sehn, nii buya me n-yii kase, ke i nye waa fane asa kpare mu, n waa alibi nii abee?

⁸ Taa kikpine tuu Krisito kubu-kubu mu iku su, lu fee n koole nkyeto li bamu ase, ke n nye ba kye fane to.

⁹ Sanja mu nii n kyuna n bu fane ase nii i tiri me mu, n man yegé nii i waa kasula

fane su. Lui fée me birisa ana mu nii ba lui Masedoniya mu ba biya me ato mu nii ii tiri me. N kitaa me n-yii ɔkpa kumaa numu su kanan mu nii n man ba waa kasula fane su, nii n biti n kyaga su waa kanin.

¹⁰ Fee Krisito kesintin mu maa bu me to pale mu, n towe ye ɔku man bu Akiya kubaafon numu su, nii ɔku mae taale tii me n-yii kukaapu numu su.

¹¹ N maa towe pale mu, i kaapu nii fée n mee biti fane asin abee? Ayee! Ibwaare nyi fée n biti fane asin.

¹² Nii imu nii n waa mu n biti n kyaga su n waa, ke i nye tii bamu nii bee biti ɔkpa ba kusaa bamu n-yii mu ɔkpa. Lui fée bee kaapu ye kanan mu nii bee waa kusun mu, anaa bamu lee gye kulon nii.

¹³ Kanin asa manja ba gye antujesa asunpu mu nii bee pina asa lui kanan mu nii bee sun kusun mu su, nii ba baala bamu daa bee waa fee ba gye Krisito asunpu.

¹⁴ Inimu i man gye asin kyinkyinsa, lui fée Sitaane gbaa-gbaa u taale baala mu daa ee ɔnalige fee Ibwaare kaboo.

¹⁵ Kanin gbaa nii i man gye asin kyinkyinsa fee Sitaane ayaafolé gbaa ba baala bamu daa, nii ba waa bamu n-yii fee nbco mu nii bamu ɔkpa ii kyiigi mu. Laalaalowe mu bee biti ba nye bamu asun libi kukoka.

*Poco aworwof kigyii fée maa
gye Krisito osunpu mu su*

¹⁶ N pila to n towe ye, ɔku o man fe nfeere fee n gye omelensipu. Amaa nii fen kan fe nfeere kanin mu, imu bire fen taa me kanan mu nii fen biti fan taa omelensipu mu, ke n nye kaapu me n-yii gberes.

¹⁷ Imu nii n towe pale, man gye kuto mu nii ɔnyirupe mu ii biti fee n towe, amaa n-yii kukaapu asin numu to mu, n towe nii fe omelensipu.

¹⁸ Fee asa gaalaagaa ba maa kaapu bamu n-yii fee kanan mu nii dulinyaa abi bee waa mu, ngbaa me n biti n kaapu me n-yii.

¹⁹ Fan maa ye fan su kanyaasin gaa su mu, fen nye kenyiita fen nu amelensipu ase.

²⁰ Kesintin to bamu nii bee waa fane fee anye, abee ba su fane bee bilini su, abee bee gyii fane, abee bee kii fane kiyani, abee bee kpaale fane itan gbaa mu, fen taale fen nye kenyiita fen sa bamu.

²¹ I su me ipeeli nii n koole kyula fee, ato mu nii bee waa pale bire, an gye apooisipu imu to gaa.

Amaa nii ɔku kan o man su kufuu fee ee biti o kaapu mu n-yii kuto ku su mu, n maa towe fee omelensipu pale mu, ngbaa me n

mee ye n waa kufuu fee n kaapu me n-yii imu su.

²² Asa manja ba gye Hibriwu abi nun abee? Kanin nii ngbaa me n gye. Ba gye Israyi abi nun abee? Kanin nii ngbaa me n gye. Ba gye Abraham anaana-bii nun abee? Kanin nii ngbaa me n gye.

²³ Ba gye Krisito ayaafolé nun abee? N nyi me katowe numu maa duli ibun bire, amaa n gye kuyaafolé kpare n kyo bamu. N sun kusun ɔlon su n kyo bamu, nii ba tii me ibu sanja kumaa numu i kyo bamu, ba taa awulibi tijé me libi-libi i kyo bamu, nii n gyanja lewu sanja kokyø.

²⁴ Gyiwu abi ba taa awulibi tijé me adisa ye akpano kanin illi inuu.

²⁵ Nu Roma abi gbaa ba taa abilito kkekpesen da me illi isa, nii sanja ku asa ba twu me abuu, nii ɔkpoli lala taa me naa wate illi isa, nii kakaaku n de ɔpu su kalayi tijé kyowé.

²⁶ Me kinate to mu, n gyanja kinsi-payi gaalaagaa. N nye kinsi-payi lui ibun kubola su, ye ayu mu nii bee nyan bee koole ato abaa to, ye me asa Gyiwu abi, ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu abaa to. Nu n nye kinsi-payi nde lala to, ye tsuwule su, ye ɔpu su. Nu n nye kinsi-payi lui bamu nii bee pina ye ba gye ane Krisito abuupu mu ase.

²⁷ N sun kusun kenken nii n kpiné, halu nke damante n mee nye nsire n de. Akon ye bolifò nii n naa, nii sanja gaalaagaa sehn man loo me kono to. Nu n pan ato bunsu nii n de awoo.

²⁸ Inumu kpiní i naa de, imu nii i nyan me kake kumaa mu i gye ye n fe Krisito kubu-kubu mu su.

²⁹ Anumu kikoole-gyii u koojé su, nii n mee su n sa mu? Anumu nii ba pina mu ba waa alibi to, nii me oto to mee fooyi me?

³⁰ Nu n kan i tiri fee n kaapu me n-yii mu, n biti n kaapu me n-yii lui me kipoose su nii.

³¹ Ane Ibwaare mu nii o gye ane-Nyuripe Yesu Mu-Se, nii ayin-bi i gye mu lee kakpaa mu, i nyi ye imu nii n towe pale man gye antujesa.

³² Sanja mu nii n bu Damasiko kade to mu, Owura Aretasi mu ɔsuwule ɔkuisipu mu lee akunpu ye ba kun nbuno mu nii ii loo Damasiko kade mu nii kibandiyé ki kyaaboo kumu mu, ke ba nye kitaa me.

³³ Amaa aku ba taa me waa kilantan to, bule kibandiyé mu ɔbo to, kpligaa me yi, nii n nye sile lui mu abaa to.

¹ I dagaa n maa kyaga su kaapu me n-yii. Halu i maa man su tono gbaa mu, nbunbu bire n biti n towe ato mu nu lawaare yeges nu n wu fee idee, ye asinlee kaapusa mu nu o taa sa me.

² Onyin ku kyina o bu to, nu o gye Krisito obuu. Nsu kudu ana ndee nu lawaare taa mu kpee susu sasapu mu to. N man nyi ye inumu i waa kanin nin kesintin, abee ansi su ato nu o wu fee idee, amoo lawaare nkon i nyi.

³ N bwii n towe ye, onyin numu mu kayuu-wole kpini nu i taa kpee susu nin o, mu kala nkun nu i taa kpee nin o, n man nyi, amoo lawaare nkun i nyi.

⁴ Amaa lawaare maa taa mu kpee paradise mu, o nu asin mu nu ba mee taale towe, ye imu nu nyimisa man su okpa ye o towe.

⁵ Imu su nu n biti n kaapu me n-yii mu, koto mu nu ki ba onyin numu su nu n biti n kaapu n-yii. N mee ye n kaapu me n-yii lu me n-yii su, amoo me kapoose su nkun.

⁶ Halu nu n kan n kaapu me n-yii gbaa mu, n mee ye n waa omelensipu. Lu fee imu nu n towe mu i gye kesintin. Amaa n lees me n-yii lu n-yii kukaapu to, ke oku o man nyi kaala me kyun koto mu nu o wu me maa waa su, abee imu nu n towe su.

⁷ Kanan mu nu i waa ke n man taa lawaare kileekaapu damante mu nu o taa sa me mu waa n-yii alala-sin su mu, o yeges nu Sitaane sun kulo-libi ku waa me n-yii to fee owii, nu kii yii me. Nu kulo ku nyanla me, nu kii tii me okpa, ke n man nyi n waa me n-yii alala-sin to.

⁸ N kule Onyiripe Yesu lui isa fee o lees imu lui me su.

⁹ Amaa o lees me kono ye, "Me kabwaala mu nu n su sa fu mu, i kkwue fu. Lu fee fu kipoose mu to nu me olon mu u lui ifuli." Imu su n biti n kaapu me n-yii kensi-gyii to gaa lu me kipoose to, ke Krisito olon mu ku ba bun me su.

¹⁰ Imu su lui Krisito su mu, mi ansi i gyii lu me kipoose to, ye asebi to, ye kayuu kitaa to, ye kanyanla to, ye awurufo to. Lu fee saja mu nu n poosu, saja maa mu n su olon.

Poco kayuyee sa Korinto abi

¹¹ N waa fee omelensipu, amaa fane i nin me nu n waa kanin. Naafco fane i dagaa fan maa lees kanan mu nu n du mu kaapu. Lu fee halu n maa man gye sehn gbaa mu, bamu nu bee waa bamu n-yii ye ba gye "Krisito asunpu kpare" ba man kyo me pii pale gbaa.

¹² Nu ato mu nu u lees u kaapu fee n gye Krisito osunpu mu i gye ye, n nyi kokolo yile to, nu i yeges nu lawaare n waa

isinkaala ye adangana ye asin kyinkyinsa fane ase.

¹³ Minne ato nu Krisito kubu-kubu asansa mu ba nye nu fane bire fan man nye? Amoo afulee asin nu n man taa ba sula fane. Nu i gye kanin bire fan taa me alibi kees me.

¹⁴ Nbunbu n kuula lowe n ba boc fane su lui sasapu. Nu mee biti fee n maa biliini kasula sa fane, lu fee man gye fane ato nu n biti, fane gbaa-gbaa nu n biti. Nu man gye nbii ii biti ato bee yila bamu akuvgepu, amoo akuvgepu ii biti bee yila bamu-bii ana.

¹⁵ Imu su n biti n kpine ke n nyita me kuto kumaa fane su, ke n taa me n-yii gbaa ii su. Fee n maa su kebiti lala fale sa fane mu, fen biti fan nye kebiti pii sa me nin?

¹⁶ N nyi fan maa kcole kyula fee n man biliini kasula fane su. Amaa aku bee towe ye n taa me kanyaasin okpa su n nye fane.

¹⁷ Nene su? Asa mu nu n sun bamu fane ase mu, n bula bamu su gyii fane nin abee?

¹⁸ Me i kole Titusi ye o kpee fane ase, nu n sun ane burisa ku ye o buu mu kpee. Abee fen fe nfeere ye Titusi ba pina fane gyii nin? Man gye nfeere kulan ye okpa kulan su nu anaa mu an naa?

¹⁹ Akoto fen fe nfeere nin fee an towe an lee ane kono nin. Aye! Man gye kannu nin. Amaa an towe nin fee kanan mu nu Krisito ii biti fee a towe lawaare ase mu. Me kyemine ana danbirasa, kuto kumaa mu nu an waa mu, an waa nin kanan mu nu i kye fane to.

²⁰ I su me kufuu fee n kan ba fane ase mu, n mee ye n ba wu fane fee kanan mu nu n biti fee n ba wu fane mu, nu fane gbaa fen mee ye fen wu me kanan mu nu fen biti fan wu me mu. I su me kufuu fee n biti n ba wu nluu ye kayuu-basa ye agbu lala ye kigyi-lee ye asa kisaale ye asa asin kitowe ye alala-sin ye nbarige to mu, i maa bu fare to.

²¹ I su me kufuu fee nu n kan bwii ba fane ase mu, me lawaare ii biti o biya me kase fane ansi to, ke me kokolo ki nyita me lui asa gaalaagaa mu nu ba wula waa alibi, nu ba man kyege bamu nfeere lui kayuu-wole ineesi, ye kakuyi ye kanyin biti kigygagaa, ye agyaga-sin kumaa mu nu i tii su mu.

13

Kumu to kida laalaalwwe

¹ Kinumu i gye me lui sasapu mu nu n biti n ba boc fane su. Ba kyurco waa Asinkyany yilasa mu to ye, "Poyi ke ba kcole asin ku kyula mu, i dagaa asa anyo abee asa asá ba maa gyii imu kesintin."

² Sanja mu nii n ba boc fane su kinyosapu mu, n da bamu nii ba wula waa alibi ye asansa mu amu to. Nii nbunbu n maa man bu fane ase fale mu, n bila n nyinji fane ye, nii n kan ba mu, n mee ye n yegé bamu nii ba san bee waa alibi mu.

³ Lii fan maa biti fee n kaapu fane fee Krisito u bola me su ee towe mu, fen biti fan wu. Lii fee man gye ye o yuuli ye fane nun, amaa o gye olonpo mu nii o bu fane to.

⁴ Lii fee i gye kesintin fee mu keyuuli su nii ba da mu mata oyu laasa su, amaa li lbwaare olon to su mu o te nkpa to. Kanin nii ane gbaa ane an yuuli fee mu, amaa li lbwaare olon to su mu, an tii Krisito su ke a buga kyina sun fane.

⁵ Fan kii fane kakyna to ke fan kii ye i kaapu fee fan su kukoole-gyii abee? Fan man nyi fee Krisito Yesu te fane to? O te fane to, amoo kanin bire fan tiye fane kakyna to nin.

⁶ Nii n su tamaa fee fen biti fan buu ye aneene bire a man tiye.

⁷ An kule lbwaare fee fan man kan waa alibi. I man gye ye asa ba wu ane ye an waa ato, amaa fan waa koto mu nii ki de okpa, halu nii i du fee an waa tiye gbaa.

⁸ Lii fee a mee taale waa koto mu nii kii tii Krisito kesintin mu okpa, amoo koto mu nii ki kye kesintin mu to nkun.

⁹ Nii fan kan fan bolon, nii aneene an poc mu, u waa ane okon. Nii ane kabwaare-kule i gye fee fan dan fane kukoole-gyii to naa lue kyekyee.

¹⁰ Imu su nii fan wu fee n maa man bu fane ase fale mu, n kyuroo fane inumu. Saamu nii n kan ba fane ase mu, n mee biti fee n taa olon mu nii Onyiripe Yesu taa sa me mu towe nmanyam fane. Olon manja nii o taa sa me ye n kye fane to, ke fan dan fane kukoole-gyii to, man gye ye a taa olon mu nin fane tuo.

Afwaala laalaalwé

¹¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, me katowe mu laalaalwé mu i gye ye, fan kyina danbirasa, fan payi fane ane ansi ke fane kakyna to ki waa odan kyekyee, fan nu me ase, fan towe kyula abaa, ke fan kyina kayi-yuuli to. N kule fee lbwaare mu nii o gye kebiti wuya ye kayi yuuli wuya mu, o baa o bu fane ase.

¹² Fan taa kibiri abaa to fwaala abaa.

¹³ lbwaare asa mu kpini bee fwaala fane.

¹⁴ Ane-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala, ye lbwaare kebiti, ye Kayaayu Kyirekyire mu kikyemine okon mu, i baa i bu fane kpini ase.

Ѡѡւේ මු නූ පෝලි ක්‍රිසිත් නා සා Galati abi

Afwaala

¹ Me Poołi mu nū n gye Krisito osunpu, nū i man gye asa kubu ku, abee osa ku i lee me. Amaa Yesu Krisito ye Če Ibwaaare mu nū o kyinji mu lū lewu tō mu i lee me waa osunpu.

² N kyurco ѡѡւේ n kyunj fane Krisito kubu-kubu mu nū fan bu Galati osuwule su, nū akcole-gyipu mu nū ba bu nfu mu kpini ba tii me su nū an fwaala fane.

³ Ane-Se Ibwaaare maa ane-Nyirupe Yesu Krisito ba bwaala fane ke ba sa fane kayu-yuuli.

⁴ Lū ane alibi su mu, Yesu kyula taa mu n-yu lee saraga wu sa ane, ke o nye lee ane lu ndaga kakyna libi ɔlun mu to. Ane-Se Ibwaaare kebiti to nū o kyula nū inumu kpini i waa kanin.

⁵ Bonyaa o baa o gye Ibwaaare lee kak-paa! Amen.

Asin Danbirasa kolvn i bu to

⁶ I kyinkiyin me gaa fee fan maa tee bilini fane kamaa sa Ibwaaare bilen, yegē mu i bôla Krisito kabwaala mu su tu fane. Nu fan bilini kpee fan buu asin kókwi mu nū akv bee towe ye imu i gye asin danbirasa mu.

⁷ Kesintin yegē asin danbirasa ku man bila i bu to. Amaa n towe fane inumu nin, lu fee asa akv bee wuliti fane to, bee biti fee ba kyegē Krisito asin danbirasa mu.

⁸ Amaa, halu ane abee Ibwaaare kaboo, kan lū svsu ba towe fane asin danbirasa ku, nū i kwu ye imu nū an towe sa fane mu, mu laako, lu fee Ibwaaare ii biti o bûte mu kusu kakpaa.

⁹ Fee kanan mu nū an wula towe mu, n bila n pila to ye, nū osa ku kan ee towe fane asin danbirasa ku, nū i kwu ye imu nū fan koole waa fane lee mu, Ibwaaare ii biti o bûte mu kusu kakpaa.

¹⁰ Nuu imu nū n towe fale mu, i kaapu nñ fee n biti nyimisa o koole me kyula nū abee? Ayee! N biti Ibwaaare nkun o koole me kyula. N biti nyimisa ansi i gyii me su nū abee? Nuu kan n biti fee nyimisa ansi i gyii me su mu, naafco n mee ye n bila n gye Krisito kyaafole.

Kanan mu nū Ibwaaare tu Poołi ba waa Krisito osunpu

¹¹ Me birsa ana akcole-gyipu, n biti fan bu fee, asin danbirasa mu nū n towe mu, i man gye asin mu nū i lū daadimaadi ase.

¹² Nu man gye nyimisa ku ase nū n nye imu, abee osa ku i kaapu me imu. Amaa Yesu Krisito i lee imu kaapu me.

¹³ Lū fee fan daa nu me kakyina mu nū n bu kumu tō didaa sanja mu nū n daa n bu Giywabi abi kabwaare-sun mu to mu. Nu fan nu kanan mu nū n daa taa kumu to ɔlun nyanla Krisito abi mu nū Ibwaaare lee mu, nū n kpan me n-yu fee n nyita Krisito kabwaare-sun mu.

¹⁴ Nu me sara su Giywabi abi adamante mu to mu, n gyankpaa bamu ane Giywabi kabwaare-sun mu to. Nu ane anaana-to awaasa mu n yegē nū i gyii mi kumu, nū n kpan me n-yu ye i yile.

¹⁵ Amaa lū Ibwaaare kabwaala su mu, o wula lee me yla poyi nū ba kouge me, nū o tū me ye n ba sun mu.

¹⁶ Nu i bôla Ibwaaare ansi fee o lee Mu-Bii mu kaapu me, ke n towe asin danbirasa mu lū Mu-Bii mu su, sa bamu nū ba man gye Giywabi abi mu, nū n man taase biti kikaapu lū osa ku ase.

¹⁷ Nu n man kpee Gyerusalem naa wu bamu nū ba gye Krisito asunpu mu poysi nū ngbaa me n ba waa osunpu mu. Amaa n dan kusu opula majaa to nūn, kpee Arabiya osuwule su, nū kamaa to n lū totu bwii ba Damasiko kade to.

¹⁸ Nsu nsa kamaa to mu, nū n kpee Gyerusalem naa wu Pita.* Nu n kyuna mu ase nke kudu anu.

¹⁹ N man wu Krisito asunpu mu ɔku tii su, amco ane-Nyirupe Krisito mu-supu Gyemisi nkun.

²⁰ Ibwaaare su, koto mu nū n kyurco n sa fane fale gye kesintin, n mee tñ antuñesa.

²¹ Imu kamaa to mu n kpee Syria ye Kilisiya ɔsuwule su.

²² Kanin saja majaa to mu, Krisito abi kubu-kubu mu nū i bu Gyudeya ɔsuwule su mu, ba man piu wu me ye ansi.

²³ Amaa koto kolvn mu nū ba nu lū asa ase mu i gye ye, "Onyin mu nū o daa ee nyanla ane mu, nbunbu bire ee towe kukoole Yesu gyii asin mu nū naafco o daa kpan mu n-yu fee o nyita mu."

²⁴ Imu su ba yin Ibwaaare lū koto mu nū ba nu lū me su.

2

Krisito Asunpu mu ba kyula koole Poołi

¹ Nsu kudu ana kamaa to mu, n bwii kpee Gyerusalem. N maa Banabasi i kpee nū n taa Titusi tii su kpee.

² N kpee tuto nū, lū fee Ibwaaare i lee kaapu me fee n kpee. N maa abilisa mu an

* 1:18 1:18 Pita gye Krisito osunpu nū ba bila ba tū mu ye Kefasi.

gyanę ane nkun, nii n lęe asin danburasa mu nii n tōwe n sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu kase kaapu bamu. N waa kanın nin ke i man naa ba fee kusun mu nii n waa ye imu nii n san n waa fale mu, i man ba biliŋi kiyā.

³ Amaa Titusi mu nii o bu me ase, yegę be nyi maa gye Giriki nyumisa gbaa mu, oku man nyan mu ye o tun mu oduu.

⁴ Amaa fale asin nūmu i ba, lu fee asa ku mu nii bee pīna ye ba gye akoole-gyipu fee ane mu ba be loo ane to, ke ba ba kū ane n-yii kinye Krisito Yesu to, ke ba nye taa ane biliŋi Gyiwu nbara mu anye.

⁵ Amaa a man daa yege ane n-yii sa bamu. An waa kanın nin ke kesintin asin danburasa mu i nye sii fane to kanın.

⁶ Nii bamu nii ba daa ba gye Krisito kubu mu agyankpaapu mu, ba man taa sehn tii me asin danburasa mu nii n kaapu mu su. Halu ba maa gye agyankpaapu gbaa mu, i man tiri me. Lee fee Ibwaare bire mee kū nyumisa ansi su.

⁷ Amaa kuto mu nii agyankpaapu banumu ba wu i gye fee, Ibwaare i taa asin danburasa mu waa me abaa to ye n tōwe imu sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, fee kanan mu nii o taa asin kubon maŋa waa Pita abaa to ye o tōwe sa Gyiwu abi mu.

⁸ Lu fee Ibwaare mu nii mu ɔlən bōla Pita, mu nii o gye Krisito osunpu sa Gyiwu abi, nii ɔlən mu ii sun kusun bamu to mu, Ibwaare maŋa ɔlən i bōla me, Pɔɔl gbaa, mu nii n gye Krisito osunpu sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, nii ɔlən maŋa ii sun kusun bamu to.

⁹ Gyemisi maa Pita ye Gyōn nii ɔkomaanu nyi ba maa gye kubu mu abulisa gbaa-gbaa mu, ba bu fee Ibwaare bwaala ngbaa me. Imu su ba gyoo n maa Banabasi abaa to kaapu fee anaa bamu kpin i an sun kusun kubon. Nii an kyula ye n maa Banabasi a waa kusun bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu to, ke bamu moɔ ba waa kusun mu Gyiwu abi to.

¹⁰ Kuto kubon mu nii ba tōwe ane tii su i gye ye, a nyini atiripu mu nii ba bu bamu to mu, nii imu i gye kuto mu nii n wula pay mi ansi n waa.

Pɔɔl tōwe tigi Pita ye kuto mu nii o waa mu man bvrɔn

¹¹ Sanja ku Pita maa kyuna ba Antiyoki mu, n tōwe tigi mu ye kuto mu nii o waa mu man de ɔkpa.

¹² Asin mu gye ye, pɔɔl ke Gyemisi o sun anyin aku kpee Antiyoki mu, naafɔɔ Pita maa Krisito abuupu mu nii ba man gye Gyiwu abi mu i b̄uga bee gyii lape kubon to. Amaa sanja mu nii anyin mu

ba naa fuu tōto mu, Pita tun mu n-yii lu Krisito abuupu mu nii ba man gye Gyiwu abi mu ase kigyi, lu fee o sile asa mu nii bee tōwe ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi gbaa ba tun oduu mu.

¹³ Kanın gbaa nii, nii Gyiwu abi asansa mu nii ba bu tōto mu ba gye nno nyu-nnyo wuya ana fee kanan mu nii Pita waa mu, halu i yegę Banabasi gbaa foyi ɔkpa o buu bamu.

¹⁴ N maa wu fee kuto mu nii bee waa mu, man buu asin danburasa mu kesintin ɔkpa su mu, n tōwe Pita Krisito abuupu mu kpinı ansi to ye, "Giywu obii i gye fu, yegę fu kakyna to du fee bamu nii ba man gye Gyiwu abi. Mine su nii fi nyan Krisito abuupu mu nii ba man gye Gyiwu abi mu ye ba kyuna fee Gyiwu abi?"

¹⁵ Kakvuge to mu, maa fu an gye Gyiwu abi gbaa-gbaa, a man gye "bamu nii ba man gye Gyiwu abi, nii ba man buu Gyiwu nbara mu".

¹⁶ Amaa an nyi fee i man gye Mosesi nbara mu kibuu su nii Ibwaare i taa nyumisa fee, mu ikpa ii kyiigi, amcoo o koole Yesu Krisito gyii. Imu su, amcoo ane gbaa ane an koole Krisito Yesu gyii, ke Ibwaare o wu ane fee ane ikpa ii kyiigi lu kikoole-gyii mu nii an su Krisito to, nii i man gye nbara mu kibuu su. Lu fee oku man bu to, nii Ibwaare i wu fee maa buu nbara mu su nii mu ikpa ii kyiigi!

¹⁷ Nii i kan i gye fee ane kubola Krisito su mu, nii Ibwaare i wu fee ane ikpa i kyiigi mu ase, nii inimui u yegę nii an wu fee ane gbaa ane an gye alibi awaapu fee bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, inimui u kaapu nii fee Krisito sa alibi k̄waa ɔlən tii su nii abee? Ayee! I man gye kanin!

¹⁸ Nii n kan kina nbara mu, nii n bwii n kyipi imu mu, kanın bire n tye alibi to.

¹⁹ Lu fee n maa buu nbara mu, n wu fee i mée sa nkpa. Imu su n wu sa nbara mu, ke n nye kyuna sa Ibwaare.

²⁰ Nii i waa nii fee n maa Krisito nii ba daa mata oyu laasa su. Nii n man bila n te sa me n-yii, amaa Krisito Kayaayu mu ki bu me to. Nii kakyna mu nii n te kumu to nbūnbū fale mu, kikoole Ibwaare mu-Bii gyii mu to nii n te, mu ii biti me asin, nii o taa mu nkpa yila sa me.

²¹ Nii n man taa Ibwaare kabwaala mu yila ikaa su, lu fee nii i kan i gye nbara mu kubola su nii nyumisa ikpa ii biti i kyiigi Ibwaare ase mu, kanın bire i kaapu nii fee Krisito kelewu mu man tiri.

3

Kikoole Yesu gyii abee nbara kibuu

* ^{3:1} 3:1 Biila nfu u kaapu asa kapuna.

¹ Fane Galati abi nfeere i man fuv fane! Animu i waa fane biila^{*} kanin? Fane gbaa-gbaa fane ansi to nu n towe bugi to Yesu Krisito kelewu oyu laasa mu su asin sa fane.

² Kuto kuluu nuu n biti n taase fane. Fan maa daa nye Ibwaare Kayaayu mu, Mosesi nbara kibuu mu su nu fan nye Kayaayu mu, abee fan maa nu asin danburasa nuu fan koole gyii mu su nuu fan nye kumu?

³ Mine nuu nfeere i man fuv fane kanin? Ibwaare Kayaayu nuu fan taa pilii fane Krisito kusun mu, amaa nbunbuu mine su nuu fen biti fan taa fane gbaa-gbaa olnaa taa lwo?

⁴ Awurufo mu nuu fan wu fale kpini mu i waa kuyan nnn abee? N koole gyii fee i man waa kiyaa.

⁵ Fan nyi fee fan maa buu Mosesi nbara mu su nuu Ibwaare sa fane mu Kayaayu nuu ee waa tsinkaalaa ee sa fane mu, abee luu fan maa nu asin danburasa mu, nuu fan koole gyii su?

⁶ Ba kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "Abraham kikcole Ibwaare gyii su, nuu Ibwaare koole mu kyula fee mu ikpa i kyiigi."

⁷ Imu su fan buu fee bamu nuu ba koole Ibwaare gyii mu, i gye Abraham anaana-bii gbaa-gbaa.

⁸ Ba gyankpaa kyvroc waa Asinkyan ylala mu to fee luu bamu nuu ba man gye Gyiwu abi kikcole-gyii su mu, Ibwaare ii biti o koole bamu kyula fee bamu ikpa i kyiigi. Kanin su o wula towe asin danburasa mu sa Abraham ye, "Fu su nuu n biti n bolla waa dulinyaa asa kpini kusee."

⁹ Abraham maa koole gyii su nuu Ibwaare waa mu kusee. Imu su bamu nuu ba koole gyii mu kpini, Ibwaare ii biti o waa bamu kusee tii Abraham su.

¹⁰ Nuu bamu nuu ba taa bamu n-yuu kpini gyaga nbara mu kibuu su ke ba bolla Ibwaare ansi mu, ba bu Ibwaare nno kitowee mu to. Luu fee ba kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "Okumaa mu nuu o man kyaga su ee buu kuto kumaa mu nuu ba kyvroc waa Mosesi nbara owole mu to mu, Ibwaare nno kitowee mu gyan bamu su."

¹¹ I bugi to kaapu kesintin fee, oku man bu to nuu ee bolla nbara kibuu mu su, ke Ibwaare o wu mu fee mu ikpa i kyiigi mu ase. Luu fee, ba kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "Kikcole-gyii to nuu ikpa kyiigisa wuya ii biti o nye nkpa."

¹² Nbara mu kibuu man gyan kikcole-gyii su, fee kanan mu nuu ba kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "Okumaa mu nuu ee waa kuto kumaa mu nuu nbara mu i kaapu mu, ee biti o nye nkpa luu imu kibuu su."

¹³ Amaa nno kitowee mu nuu i gyan ane su fee a maa man buu nbara mu, Krisito ka imu kuko. Maa wu oyu laasa su mu, o koole kono towe mu nuu ki gyan ane su mu sula. Luu fee ba kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "Ibwaare towe nno waa osa kumaa mu nuu o saa oyu su mu."

¹⁴ Krisito ka ane alibi kuko, ke kusee mu nuu Ibwaare waa Abraham mu, i nye bolla Krisito Yesu su taa ba sa bamu nuu ba man gye Gyiwu abi mu gbaa, taa luu kikcole-gyii su mu, a nye Kayaayu mu nuu Ibwaare da mu kokolo su ye ee biti o sa mu.

Mosesi Nbara mu ye Ibwaare kokolo su kida sa Abraham

¹⁵ Me bursa ana Krisito abuuupu, n biti n taa dulinyaa kakyina numu to asin kaala asin numu. Nuu asa ku ba kan bo ntan yla bamu nsana mu, oku mee taale nyita imu abee o taa kuto ku tii su.

¹⁶ Ibwaare maa da mu kokolo su sa Abraham maa mu kanaana-bii mu, ba man kyvroc waa Asinkyan ylala mu to ye, "fo anaana-bii," nuu imu ii biti i kaapu fee asa mu ba kyo. Amaa asin mu i towe ye, "fo kanaana-bii," nuu imu kase i kaapu fee mu kanaana-bii kuluu, nuu obii manja i gye Krisito.

¹⁷ Kuto mu nuu n kaapu mu i gye ye Ibwaare da mu kokolo su sa Abraham. Nuu nsu ana ye adisa kamaa to pooyi nuu Ibwaare sa nbara mu, amaa nbara mu i man taale nyita abee kpayi katowe kyula mu nuu Ibwaare waa yla mu.

¹⁸ Imu su nuu i kan i gye nbara mu kibuu su nuu nyumisa ii biti o nye Ibwaare kusee mu, kanin bire, i man gye Ibwaare kokolo su kida mu su nuu i bila i gyan. Amaa luu Ibwaare kabwaala mu su mu, o bolla mu kokolo su kida mu su taa kusee sa Abraham.

¹⁹ Nuu i gye kanin bire, mine su nuu Ibwaare sa nbara mu? Ibwaare daa taa nbara mu nin tii su ke i kaapu kuto mu nuu alibi i gye. I dagaa nbara mu maa kyina naa fuv saaja mu nuu Abraham kanaana-bii mu nuu Ibwaare da mu kokolo su yla sa mu mu, o ba. Ibwaare taa nbara mu bolla mu nboosu taa sa Mosesi mu nuu o yile Ibwaare maa asa nsana mu abaa to.

²⁰ Amaa nuu i dan i gye nyumisa kuluu mu, nsana oyilepo man tiri. Ibwaare bire gye okuluu nnn.

²¹ Imu su u kaapu nin fee, nbara mu ye Ibwaare kokolo su kida mu, mee kyina abaa su nin abee? Ayee, man gye kanin nin kpini-kpini! Luu fee nuu nyumisa daa nye nbara ku nuu taale sa nyumisa nkpa mu, naafco kanin nbara manja kibuu i taale yeghe nyumisa ikpa i kyiigi Ibwaare asee.

²² Amaa Asinkyanyan yilasa mu u tōwe ye, dulinyaa asa kpini ba bu alibi kibaa to nūn. Imu su kuto mu nū Ibwaare da mu kokoło su ye ee biti o sa mu, gyan Yesu Krisito kikołe-gyii su, nūn bamu nūn ba koołe gyii mu, nūn ee biti o taa sa.

²³ Poyi ke kikołe-gyii mu ku ba mu, nbara mu i dan nyan ane waa to nūn fee bamu nūn ba tii bamu obu biri su, naa fuu sanja mu nūn kikołe-gyii mu ku ba lu ifuli.

²⁴ Imu su nbara mu i kyina i gye ane əkuisupu naa fuu sanja mu nūn Krisito ba. Saamu, bôla lu ane kikołe-gyii su mu, Ibwaare ii biti o wu fee ane ikpa i kyiigi mu ase.

²⁵ Nbiunbü fan kikołe Krisito gyii maa ba fale bire, a man bula an bu nbara mu nūn i gye ane əkuisupu mu kase.

Ibwaare Mu-Bii ana

²⁶ Kpalí fee fan maa koołe Krisito Yesu gyii su mu, fane kpini fan gye Ibwaare mu-bii ana.

²⁷ Nūn fane kpini mu nūn ba gyee fane Ibwaare kekyugyee waa Krisito lee mu, i yegē nūn Krisito kudubi mu bu fane to.

²⁸ Imu su Ibwaare ase bire, i man bula i bu to fee akw ba gye Gyiwu abi abee ba man gye Gyiwu abi, abee akw ba gye anye abee akw ba gye nde abi, abee akw ba gye anyin abee ba gye akyi, lu fee fane kpini fan gye kukulun Krisito Yesu to.

²⁹ Nūn fan kan fan gye Krisito lee mu, kanin bire fan gye Abraham anaana-bii, nūn fen biti fan nye kuto mu nūn Ibwaare da mu kokoło su sa Abraham mu.

4

¹ Kuto mu nūn i tōwe i gye ye, kebii-pii mu nūn ee biti o gyii mu-se kapatye nūn o man piu dan, nūn halu kuto kumaa maa gye mu lee gbaa mu, o man kwii ye kinye mu nūn o bu kikpaara mu su mu.

² Maa san o gye kebii-pii mu, o su asa mu nūn bee kii mu su, ye bamu nūn bee kii mu ato mu su bee sa mu, naa fuu sanja mu nūn mu-se yila mu ye o gyii kapatye mu.

³ Kanin nūn ane gbaa ane an daa an du fee nbii mu nūn ane anaana-to ye dulinyaa nūmu to ato kaapusa, u nyan ane fee anye.

⁴ Amaa sanja mu nūn Ibwaare yila kyeekeye maa fuu mu, o sun mu gbaa-gbaa Mu-Bii dulinyaa nūmu to. Nūn o yegē nūn okyuu kuvue mu Gyiwu obii waa nbara mu to,

⁵ ke o nye koołe bamu nūn ba bu nbara mu kase mu yegē, ke ane kpini an nye ba bilini Ibwaare mu-bii ana.

⁶ Lu fan maa gye Ibwaare Mu-Bii ana su mu, o sun Mu-Bii Kayaayu mu o ba kiyina

fane nkolo to. Kayaayu mu u yegē nūn an taale tu Ibwaare ye, "Aba^{*} abee ɔse."

⁷ Imu su fan man bila fan gye anye, amaa fan gye Ibwaare mu-bii ana nūn. Nūn fan maa gye mu-bii ana fale bire, fan gye mu kapatye mu agyipu.

Pɔɔlī kayiyee lii Galati abi su

⁸ Sanja mu nūn fan man nyi Ibwaare mu, fan gye anye sa idakpa mu nūn i man gye anyuripe ku.

⁹ Amaa nbunbü fan maa bu Ibwaare fale, abee n tōwe ye Ibwaare bire i ba bu fane fale mu, nene su nūn fen bila bwii naa buu kanin idakpa ato kaapusa mu nūn i man su olon ku, nūn i man su tōno? Fen biti fan bila bilinji anye sa imu nūn abee?

¹⁰ Fan su kensi-gyii nke sa Gyiwu abi nke nkø, ye ibwaayi iku, ye isanya iku, ye nsu nku.

¹¹ Fane asin i su me kufuu, nūn n fe nfere fee akw to me kikpine mu nūn n kpine fane su fale ii biti i waa kuyan.

¹² Me-daa ana ye mi-supu ana, n kule fane nūn fee fan baa fan du fee me. Lu fee ngbaa n maa gye Gyiwu obii mu, n ba waa me n-yii fee fane. Nu fan man waa me alibi akw.

¹³ Fee kanan mu nūn fan nyi mu, lu me kulo su nūn n gyankpaa ba tōwe asin danburasa mu sa fane.

¹⁴ Halu me kulo ki maa gye kaspla sa fane gbaa mu, fan man lee fane ansi yegē me, nūn fan man kina me. Amaa fan koołe me abaa anyo fee n maa gye Ibwaare kaboo, abee n maa gye Krisito Yesu gbaa-gbaa mu.

¹⁵ Nūn kanin sanja maa mu, kensi-gyii lala bu fane to lu me su. Nūn n taale n tōwe gbaa ye, nūn kuto mu nūn fen taale nūn, naafco fen kyole fane ansi gbaa fan sa me. Nūn nbunbü, minne i waa?

¹⁶ N Ba bilini fane dun lu kesintin mu nūn n tōwe n sa fane mu su nūn abee?

¹⁷ Nūn kanin asa mu nūn bee kaapu fane asin kukuwii mu bire, bamu ansi i payi fane su, amaa bamu nfere to man buron. Kuto mu nūn bee biti mu i gye fee, ba barige fane lu me ase, ke fane gbaa fane fan baa fen nuu bamu ase.

¹⁸ I buron fee fane ansi i maa payi lu kuto ku su, nūn kuto maa gye kuto danburasa, ke i man naa waa fee sanja mu nūn n bu fane ase mu nkø, amaa sanja kumaa.

¹⁹ Mi-bii ana danburasa, fee kanan mu nūn kedunjidi i kitaa okyuu mu, kanin marja nūn i bila u waa me sa fane, naa fuu sanja

* 4:6 4:6 Aba i gye Arabiki katōwe to. Imu kase i gye ɔse.

mu nii Krisito kudubi mu ki loo bola fane to.

²⁰ N daa biti nun fee n san n bu fane ase nbunbuu, naafco n nye kyegé kanan mu nii n towe olun su n sa fane mu, lii fee me nféere i tooro me fane su.

*Kinye-kyuu Haga mu-bii
ye odibii Sara mu-bii*

²¹ Fan yegé n taase fane mu nii fen biti fan buu nbara mu. Fan man nu koto mu nii nbara mu i towe mu kase nun abee?

²² Asinkyan ylasa mu i towe ye, Abraham su nbii-nyinsa anyo, kinye Haga mu-bii i gye oku, nii odibii Sara moa mu-bii gye oku.

²³ Obii mu nii kinye-kyuu kuvuge mu, mu kakvuge du nii fee kanan mu nii daadimaadi kuvuge obii mu, amaa odibii mu-bii mu bire, ba kuvuge mu bøla asin mu nii lbwaare wøla da mu kokolo su towe yila mu su nii.

²⁴ Fale ato numu i gye asin kaalasa mu nii i su kase. Akyuu anyo mu ba yile sa ntowe-kyula anyo mu nii lbwaare waa maa asa nsana mu. Kinye-kyuu Haga i yile sa katowe kyula mu nii lbwaare waa Sinayi kibuu mu su mu, nii nbii mu nii Haga kuvuge mu gye anye nii.

²⁵ Nii Haga i yile sa Sinayi kibuu mu nii ku bu Arabiya osuwole su mu, nii ki bila yile sa ndaga Gyerusalem kade lala mu, nii kumaa kumu asa kpini ba gye anye nii.

²⁶ Amaa soso Gyerusalem mu bire gye odibii-kyuu, nii mu i gye ane-nyi.

²⁷ Liu fee ba kyuroo waa Asinkyan ylasa mu to ye,
"O ogbentipu-kyuu,
fu mu nii fu man kuvuge kuu,
yegé i waa fu okon,
fu mu nii fu man püta dunji kuu mu,
taa kensi-gyii lala kuusi waa tlawo.
Lii fee okyuu mu nii mu-kuli sile yegé mu
mu, ii biti o nye nbii
o kyo okyuu mu nii mu-kuli man sile
yegé mu."

²⁸ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, fan gye fee kanan mu nii lbwaare da mu kokolo su yila poyi nii Sara ba kuvuge Isaki mu, kanin maaja nii fane gbaa fane fan gye.

²⁹ Kanin sanja maaja mu, obii-nyinsa mu nii ba kuvuge mu daadimaadi kakvuge ikpa su mu, nyanla obii-nyinsa mu nii ba kuvuge mu lbwaare kayaayu olun to mu. Nii kanin nii i du nbunbuu gbaa.

³⁰ Amaa mine asin nii ba kyuroo waa Asinkyan ylasa mu to mu? Imu i gye ye, "Gya kinye-kyuu mu maa mu-bii-nyinsa mu, lii fee kinye-kyuu mu-bii maa odibii-kyuu mu mu-bii ba mæe buga bee gyii ose mu kapatuyé."

³¹ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, an man gye kinye-kyuu mu mu-bii ana nii, amaa an gye odibii-kyuu mu mu-bii ana nii.

5

*Krisito yegé nii a nye
ane n-yuu lii nbara mu to*

¹ Krisito koole ane yegé nii an nye ane n-yuu. Kanin su fan yile to kenken, ke fan man bila yegé ba taa fane waa nbara mu kibuu anye.

² Fan nu! Me Pooli n gyii fane kesintin fee nii fan kan yegé nii ba tijé fane iduu mu, i bøla lbwaare ansi mu, kanin bire Krisito man bila o su kyaare sa fane kpini-kpini.

³ N bila n da fane amu to ye, okumaa mu nii o yegé nii ba tin mu oduu mu, kanin bire i dagaa maa buu nbara mu kpini.

⁴ Fane mu nii fen biti fee fan buu nbara mu, ke lbwaare o wu fee fane ikpa i kyiigi mu ase mu, fan barigé lii Krisito ase, nii fan lee fane n-yuu lii lbwaare kabwaala mu to.

⁵ Amaa anenee bire, Kayaayu Kyurekyure mu yegé nii an su tamaa an gyoo lbwaare o koole ane kyula fee, ane ikpa i kyiigi mu ase lii ane kukoole-gyii su.

⁶ Liu fee, a maa buu Krisito Yesu fale mu, an tijé iduu-o, an man tijé iduu-o, man gye imu i tiri. Koto mu nii ki tiri i gye ye Krisito kukoole-gyii mu nii ku yegé nii an nye kebiti sa abaa.

⁷ Naafco fan kyuna fan yile to danbirasa. Anamu i fun waa fane nii fan yegé kesintin okpa mu kibuu?

⁸ N nyi fee man gye lbwaare mu nii o tu fane ye fan ba waa mu lee mu, i waa kanin.

⁹ Fan nyinji fee, "Bodobodo inyifo kifa-tinsa gberees u yegé nii bodobodo inyifo mu kpini i tin."

¹⁰ N koole Onyuripe mu gyii fee, fan man ye fan kyegé naa buu okpa pupwe ku. Okumaa mu nii ee nyita fane nféere maaja mu, osa kumaa mu nii o gye mu, lbwaare ii biti o bûte mu kusv.

¹¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, nii n kan n kaapu ye iduu kitin i gye asin tirisa nii, naafco mine i waa su nii Gyiwu abi ba san bee nyanla me? Nii i daa i gye kanin nii, naafco Krisito kiwu oyu laasa su asin mu, man din byia asin ku.

¹² N biti fee bamu nii bee tooro fane lii iduu kitin su mu, naafco ba lee bamu awee tii bamu iduu kitin su!

¹³ Me-daa ana ye mi-supu ana, fane bire, lbwaare koole fane yegé nii fan nye fane n-yuu lii kanin Mosesi nbara kibuu mu to. Amaa fan man kan yegé fane n-yuu kinye

mu ki sa fane ɔkpa, ke fane kayu-wule kayalaga mu ki gyii fane su. Amaa fan taa kebiti sun abaa.

¹⁴ Mosesi nbara mu kpini i li konoosa kulon to mu nu kui towes ye, "Biti fu bursa fee fo n-yu."

¹⁵ Nu fan kan fan du fee ndunbwes nuu fen duji nuu fen larige abaa mu, fan baa fan da su, man gye kanin mu fen biti fan moa abaa.

Ibwaare Kayaayu mu ye ane kayu-wule

¹⁶ Imu su n towes fane ye, fan yeges Kayaayu Kyirekyire mu o kaapu fane ɔkpa, ke fan man nye buu fane kayu-wule kayalaga.

¹⁷ Li fee kuto mu nu Kayaayu mu ii biti mu, mées kyina ye kuto mu nu kayu-wule ii yalaga mu, nu kuto mu nu kayu-wule ii yalaga mu gbaa mées kyina ye kuto mu nu Kayaayu mu ii biti mu. Bee ko ye abaa sanja kumaa, imu su nu i bulon fee fan waa kuto mu nu fen biti mu.

¹⁸ Amaa nu fan yeges nuu Kayaayu mu kaapu fane ɔkpa mu, kanin bire fan man bu nbara mu kase.

¹⁹ Kayu-wule asun libi i mées baala. Imu iku i gye kilu okuli abee ɔkaa kumaa, ye kigyangaa ineesi, ye kaburukooone,

²⁰ ye idakpa kusun, ye akpa-sin, ye kekisi, ye keluu, ye kayu-basa, ye kinye agbu, ye me nkun n nye, ye nbarige to, ye nfeere kife fee me nkun asin i buron.

²¹ Iku moa i gye ye kensi payi libi, ye kata-buu, ye kensi-gyii kubansa, ye alibi kumaa mu nu i tii su. N da fane amu to fee kanan mu nu n wula da fane amu to mu ye, okumaa mu nu o te fale kakyina to mu, mées ye o nye loo Ibwaare kuwura-gyii mu to.

²² Amaa ato mu nu Ibwaare Kayaayu mu ii yeges nuu asa bee waa mu i gye kebiti, ye kensi-gyii, ye keyuula, ye kenyiita, ye kowes kuwu, ye kidanburasa kiwaa, ye kesintin kigyi.

²³ ye kubwahn kiwaa, ye n-yu kikita. Nbara ku man bu to nu u ko ii tii inumu.

²⁴ Bamu nuu ba gye Krisito Yesu asa mu bire, ba taa bamu alibi kayu-wule kayalaga ye kumu koko biti mu da mata oyu laasa mu su moa imu kpini.

²⁵ Kayaayu Kyirekyire mu maa sa ane kakyina pupwe fale bire, fan yeges ke o gyankpaa ane kuto kumaa numu to.

²⁶ Fan man yeges ke a kaapu ane n-yu, ke a man waa ane bursa ana agbu-sin, ke fan man ko abaa kokoruko.

6

Fan kye abaa to

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, nuu fane to oku kan tyee alibi to mu, fane mu nu fan buu Ibwaare Kayaayu mu ɔkpa kyesekeyes su mu, fan taa kebiti kye mu to, ke o bwii ba ɔkpa danbirasa mu su. Amaa fan kui fane n-yu su danbirasa, ke Sitaane o man nye ɔkpa tuo fane gbaa fane to kui.

² Fan yeges fane bursa ana asin i baa i gye fane asin. Nuu fan kan waa kanun mu, imu u kaapu fee fen gyii Krisito nbara numu su.

³ Nuu oku kan fe nfeere ye o gye kuto ku, yeges o man gye sehn mu, ee pina mu n-yu nun.

⁴ Okumaa numu o kui kanan mu nu mu gbaa-gbaa mu awaasa i du. Nuu i kan i buron mu, kanin bire ee taale kaapu mu n-yu liu mu awaasa mu su, yeges o man taa mu n-yu kaala oku lee.

⁵ Liu fee i dagaa okumaa numu maa sula mu gbaa-gbaa mu kasula.

⁶ Okumaa mu nu bee kaapu mu abwaaresin mu, i dagaa maa kye mu ɔkaapuru mu to, li ato danbirasa mu nu o su mu.

⁷ Fan man pina fane n-yu. Oku mées taale sisii Ibwaare. Kuto kumaa mu nu nyimisa duu mu, kumu nu ee tijue.

⁸ Okumaa mu nu ee duu ke o gyii mu alibi kayu-wule ansi mu, mu kayu-wule manja to nuu ee biti o tijue lewu, nuu okumaa mu nu ee duu ke o gyii Kayaayu mu ansi mu, Kayaayu manja to nuu ee biti o nye nkpa kakpaa.

⁹ A man yeges kidanburasa kiwaa o fii ane, liu fee nuu an man kan yeges imu kiwaa mu, kakaaku an biti a ba gyii imu tono.

¹⁰ Imu su fee kanan mu nuu an nye imu ɔkpa fale, fan yeges ke a waa kidanburasa sa asa kpini, fonfon bamu nuu ba gye ane bursa ana akoole-gyipu mu.

Laalaalwwe kumu to kida

¹¹ Ye fan wu akyuroo-bi lala numu? Me gbaa-gbaa me kibaa nuu n taa kyuroo imu nfu biya fane!

¹² Bamu nuu bee biti ye asa ba wu bamu ifili su kidanburasa mu, u nyan fane ye fan tijue fane iduu. Kuto mu su nuu bee waa kanin i gye ye, be mee biti ba towes Krisito kelewu oyu laasa mu su asin, ke oku nyanla bamu.

¹³ Halu Gyiwu abi ba maa buu iduu kitun gbaa mu, be mee buu Gyiwu abi nbara mu. Amaa bee biti ye fan tijue fane iduu, ke ba nye kaapu bamu n-yu ye fan nu bamu katowes.

¹⁴ Amaa me bire, n mées kaapu me n-yu, amoo ane-Nyirup Yesu Krisito kelewu oyu laasa mu su nkun, nuu kumu su nuu dulinyaa ato man gye sehn mi ansi su, nuu ngbaa n man bila n gye sehn dulinyaa to.

¹⁵ Nii nyimisa tun oduu oo, o man tun
oduu nii oo, man gye imo i tiri. Kuto
mu nii ki tiri mu i gye fee Krisito sa ane
kubaabuto pupwe.

¹⁶ Nii bamu nii ba su kubaabuto pupwe
nii bee buu imo asin mu, lbwaare keyuula
ye mu kwes kuwu i bun bamu su, ye
bamu nii ba gye mu lee mu kpini su.

¹⁷ Li ndaga ii su ii kpee mu, oku i
gye oku o man bila sa me tooro, li fee
alopane mu nii n nyie li Yesu su mu, ii
kaapu fee n gye mu lee.

¹⁸ Me-daa ana ye mi-supu ana,
ane-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala mu ki
baa ki bu fane kpini ase. Amen.

>Showle mu nu Poco kyuco naa sa Efeso abi

Afwaala

¹ Me, Poco mu nu li Ibwaaare kebiti su nu n ba waa Krisito Yesu osunpu mu, i kyuco owole numu n biya fane mu nu fan gye Ibwaaare asa, nu fan koole Krisito Yesu gyii kesintin to, nu fan bu Efeso kade to mu.

² Ane-Se Ibwaaare ye ane-Nyiripe Yesu Krisito ba bwaala fane ke ba sa fane kayu-yuuli.

Ibwaaare bola Krisito su waa ane kusee

³ Fan yegé a fwaala Ibwaaare mu nu o gye ane-Nyiripe Yesu Krisito Mu-Se. Kpalí fee a maa waa kokolo ye Krisito mu, Ibwaaare taa kusee kumaa mu nu i bu mu aye susu mu bwaala ane.

⁴ Poyi ke Ibwaaare o tuu dulinyaa mu, o bola anaa Krisito kíwaa kókólon mu su lee ane waa mu lee, ke a ba waa asa mu nu a man su alibi abee asin pwisa ku mu ase. Li kebiti mu nu o su sa ane su mu,

⁵ o ñmina yila ye, bola Yesu Krisito su mu, ee biti o taa ans bilini mu-bii ana. Inimu i gye mu kokolo biti.

⁶ Imu su fan yegé an yin Ibwaaare, li fee mu kabwaala damante mu su mu, o bola mu-Bii bitisa mu su bwaala ane ato kpini.

⁷ Li mu-Bii Yesu nkalan mu nu o kyegége mu su mu, an nye ane n-yu fee Ibwaaare maa taa ans alibi kee ane, nu li mu kabwaala lala mu su mu,

⁸ o yegé nu an nye kanyaasin ye kinyi.

⁹ Asin baalasa mu nu Ibwaaare ñmina yila mu, nbunbu o lee imu kaapu ane. Imu nu o ñmina kpini yile Yesu Krisito su li koo didaa kanan mu nu ee biti.

¹⁰ Asin mu nu Ibwaaare ñmina yila mu, nu imu sanja kyekyeet kan fuv mu, ee biti o taa kuto kumaa mu nu ki bu susu ye kase su buga to, ke Krisito o waa imu kpini kumu.

¹¹ Ibwaaare i yegé nu kuto kumaa nimu i waa, fee kanan mu nu o wola ñmina yila, nu i gye mu nfeere mu. Nu anaa Krisito kíwaa kókólon su mu, o wola lee ane li koo npili ase ye a ba waa mu asa li mu kebiti mu nu o wola ñmina yila mu su.

¹² Saam, ane mu nu an gyankpaa an su tamaa Krisito to mu, a yin Ibwaaare bonyaa mu.

¹³ Kanin nu i du sa fane. Sanja mu nu fan nu kesintin asin mu nu i gye

asin danburasa, nu i biya fane kamolige mu, fan koole Krisito gyii, nu Ibwaaare taa mu keduligi gyaga fane su. Kimu i gye Kayaayu Kyirekyire mu nu o wola da mu kokolo su yila ye ee biti o sa fane mu.

¹⁴ Kayaayu Kyirekyire mu i gye omu nu Ibwaaare taa yila kase, fee an biti a nye kuto mu nu o da mu kokolo su ye ee biti o sa mu asa mu. Inimu i gye ane tamaa fee ane mu nu an gye mu lee mu, an biti an nye ane n-yu. Fan yegé a yin Ibwaaare bonyaa mu.

Poco kabwaare-kule

¹⁵ Fale su, li sanja mu nu n nu fane kikkoole Nyiripe Yesu gyii, ye fane kebiti mu nu fan su sa Ibwaaare asa mu,

¹⁶ n man yegé afwaala kitaa sa Ibwaaare me kabwaare-kule to li fane su. Nu n nyini fane su,

¹⁷ n kule ane-Nyiripe Yesu Krisito Ibwaaare mu nu o gye bonyaa wuya mu ye, o sa fane mu Kayaayu mu nu kii biti ki sa fane kanyaasin, ke o lee Ibwaaare kaapu fane, ke fan nye bu mu danburasa.

¹⁸ N bila n kule Ibwaaare fee o bugi fane nfeere to, ke fan nye bu tamaa mu nu o ti fane kumu su mu, ye bonyaa kapatiyé kpare mu nu o da mu kokolo su ye ee biti o sa mu asa mu.

¹⁹ N kule mu ye o yegé fan bu mu olon kpare mu nu o taa waa ane mu nu an koole mu gyii mu to. Olon lala nimu man su burisa,

²⁰ nu olon maaja nu Ibwaaare lee kaapu Krisito to fee maa kyinji mu li lewu to, nu o taa mu kyuna mu kubaa gyisa su susu.

²¹ Nu Krisito ii gyii kuwura awura ye alunpu ye kinyun kigyiye anyiripe kpini su. Nu o su olon kpare o kyo kuto kumaa mu nu ki su kitu dulinyaa nimu to ye kumu nu kii biti ki ba ba mu to.

²² Nu Ibwaaare taa kuto kumaa nimu waa Krisito kase, nu o lee mu ba waa kumu sa mu kubu mu kuto kumaa to.

²³ Kubu mu kpini i gye Krisito kaiyu-wole, nu mu i gye kumu sa kaiyu-wole mu, nu mu ii yegé nu kuto kumaa nimu u lowe kyekyeet okpa kumaa nimu su.

2

Yesu to nu an nye nkpa

¹ Fane fane naafco fan kyuna fan du nun fee asa mu nu ba wu mu,* li fee fan waa Ibwaaare kusu to olon ye alibi.

² Kanin sanja maaja fane kakyina to mu, fan kyuna fan buu dulinyaa nimu awaasa, nu fan buu n-yaayu libi kpini owura mu nu o bu asa to ee sun kusun nbunbu, nu be mee nu bee sa Ibwaaare mu.

* 2:1 2:1 Naafco bamu alibi i barige ba maa Ibwaaare nkpa wuya mu nsana.

³ Ane kpini an kyina an du fee bamu sanja ku to, yege an bu ane kayi-wule kipire to, nii an buu imu kayalaga ye koto mu nii ane nkolo ii biti mu. Naafco ane kpini an tii bamu nii Ibwaare kusu bunte de o gyoo bamu mu su.

⁴ Amaa lui Ibwaare kebiti lala mu nii o su sa ane ye mu kowee kuwu kokyoo mu su mu,

⁵ ane mu nii an kyina an du fee asa mu nii ba waa Ibwaare kusu to ɔlon mu, o bola Krisito su sa ane nkpa. Lu Ibwaare kabwaala mu su nii fan nye kamolige.

⁶ Anaa Krisito Yesu kiwaa kulkulon su mu, i waa fee Ibwaare buga kusaa anaa Yesu lui lewu to. Nii o sa ane okyinakpa Yesu ase susu,

⁷ ke o taa lee kaapu sanja kumaa numu to fee mu kabwaala ye kebiti mu nii o su sa ane mu, ba mæt taale taa kaala sehn, lui koto mu nii Yesu Krisito waa mu su.

⁸ Lu fee Ibwaare kabwaala mu su nii o molige fane kpali fane kikcole-gyii su, nii i man gye fane gbaa-gbaa fane awaasa su, i gye Ibwaare kakee nii.

⁹ Nii i man gye ɔku kusun sunsa su nii o nye kamolige, ke ɔku o man nye kaapu mu n-yyi.

¹⁰ Lu fee Ibwaare waa ane asa pupwe, nii anaa Krisito Yesu kiwaa kulkulon su mu, o tuu ane ye a waa ato danbirasa, mu nii o wula loŋo yila ane ye an waa mu.

Bamu nii ba kcole gyii mu kpini ba waa kulkulon ye Krisito

¹¹ Imu su fane mu nii fan man gye Gyiwu abi kakvuge to mu, Gyiwu abi mu bee tii fane ye, "bamu nii ba man tñje iduu," nii bee tii bamu n-yyi ye, "iduu atijepo." (Amaa inumu i gye nyimisa awaasa mu nii ba waa imu kayi-wule su nii).

¹² Fan nyinji fee kanu sanja maŋa mu, fan man tii Krisito su, fan kyina fan gye afø kyilim nii fan man tii lsirayi abi mu su, nii fan man tii katowé kyula mu nii Ibwaare da mu kokoło su yila mu su, fan man nyi Ibwaare nii fan man su tamaa.

¹³ Amaa nbunbu fane mu nii naafco fan kyina fan bu kata ye Ibwaare mu, fanaa Krisito fan waa kulkulon, nii lui mu nkalan kikyeegé mu su mu, Ibwaare bunte fane tiri mu to.

¹⁴ Lu fee Yesu gbaa-gbaa i buya ane keyuula nii mu i taa Gyiwu abi ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu buga waa asa kulkulon. Nii o lee kekisi mu nii ki barigé bamu nsana fee kibandiyé mu tuu.

¹⁵ O taa mu kayi-wule waa saraga tun Gyiwu abi nbara mu kibuu ye imu kikaapu, ke o nye taa asa yiri ntun nnyo

mu buga waa asa kulkulon ye mu Krisito. O waa kanu nii biya keyuula.

¹⁶ Nii lui mu kelewu oyu laasa mu su mu, o nyita kekisi mu nii ki bu bamu nsana mu, nii o waa bamu kulkulon. Nii lui mu kelewu mu su mu, o loŋo bamu ye Ibwaare nsana.

¹⁷ Imu su Krisito ba, nii o ba towe keyuula asin danbirasa mu sa fane mu nii fan kyina fan bu kata ye Ibwaare mu, ye Gyiwu abi mu nii ba bu tiri Ibwaare mu.

¹⁸ Nbunbu lui Krisito su mu, ane mu nii an gye Gyiwu abi ye bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu kpini, an taale bola Kayaayu kulkulon mu su ba ɔse Ibwaare ase.

¹⁹ Kanu su, fane mu nii fan man gye Gyiwu abi mu, fan man bila fan gye afø kyilim ye ndendemande abi, amaa fanaa Ibwaare asa fan gye nde-bii ye Ibwaare kulkpaara su asa nin,

²⁰ Nii fan du nii fee opore mu nii ba pɔy gyaga kisibi mu nii ki gye Krisito asunpu ye Ibwaare atowepo mu su mu, nii Krisito Yesu gbaa-gbaa i gye kumu kubontonbulonto kubuu kpare mu.

²¹ Nii mu u su obu mu katin kumaa numu buga to, nii ee yege nii kii dii svsu ku ba waa kabwaare-sunkpa kyurekyire sa ɔnyirupre mu.

²² Fanaa Krisito kiwaa kulkulon su mu, fane mu nii fan man gye Gyiwu abi nii fan kcole gyii mu, Ibwaare taa fane buga ye asansa mu, ke fan ba waa mu Kayaayu mu okyinakpa.

3

Pɔoh lee Ibwaare asin baalasa mu sa Krisito abuuupu

¹ Lu fale su, me Pɔoh, mu nii ba tii me obu Krisito Yesu su, lui Krisito asin mu nii in towe n sa fane mu nii fan man gye Gyiwu abi mu su mu, n kule Ibwaare n sa fane.

² Kesintin to fan nu ye Ibwaare kabwaala mu su nii o taa kusun numu sa me lui fane su.

³ Imu i gye asin baalasa, nii Ibwaare lee kaapu me fee kanan mu nii n wula kyoroo imu gberese yila mu.

⁴ Nii fan kan kale imu mu, fen biti fan taale wu fee n nu asin baalasa lui Krisito su mu kase.

⁵ Saamoo didaa mu, Ibwaare man lee asin maŋa kaapu didaa asa mu, amaa nbunbu bire o bola mu Kayaayu mu su lee kanu asin baalasa maŋa kaapu Krisito asunpu ye atowepo mu nii o lee mu.

⁶ Asin baalasa mu i gye ye, lui asin danbirasa mu su mu, bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu bee biti ba ba nye kusee damante mu buga tii Gyiwu abi mu su,

nii bamu kpini bee biti ba baa ba gye asa kulon, ke ba nye kusee ato mu nii lbwaare bola Krisito Yesu su da mu kokolo su yula mu.

⁷ lbwaare bwaala me, lii mu olon kusun mu su waa me asin danbirasa numu osunpu.

⁸ Halu n maa man fuv lbwaare asa mu to kalowwe ase gbaa mu, lbwaare taa asin danbirasa mu kitowe bwaala me ye, n towe Krisito kusee mu nii oku mee taale taa kala sehn mu, sa bamu nii ba man gye Gyiwi abi mu.

⁹ Nu lbwaare taa waa me kabaa to ye, n yege okumaa numu o wu kanan mu nii asin baalosa numu ii sun kusun. Saamu didaa mu, lbwaare mu nii o tuo kuto komaa numu mu taa asin mu baala,

¹⁰ ke nbirubii numu o nye bola Krisito kubu mu su lees mu kanyaasin damante kukwui-kukwui mu kaapu nbooye awura ye alunpu mu nii ba bu susu mu.

¹¹ O waa inumu fee kanan mu nii o wula njima yila lii npiili ase mu, nii o bola ane-Nyiripe Krisito Yesu su waa kanin.

¹² Li a maa waa kukoilon ye Krisito, nii an kcole mu gyii su mu, an taale yile lbwaare ansi to kinyin to yege a man su kufuu.

¹³ Imu su n towe fane ye, fan man yege fane abaa i yoo, lii aworofu mu nii n wu fane su fale. Inumu ii biti i biya fane tono.

*Poco kabwaare-kule sa
Krisito abi mu nii ba bu
Efeso*

¹⁴ Nu n kan fe nfeere li ato mu nii lbwaare waa sa fane fale mu, n munja me amulii su n kule ane-Se lbwaare n sa fane.

¹⁵ Mu to nu yiri komaa mu nii ki bu kase su ye imu nii i bu susu mu kpini i li.

¹⁶ N kule lbwaare ye, lii mu bonyaa kpare mu to mu, o bola mu Kayaayu mu su, waa fane kala ana olon gaa.

¹⁷ Me kabwaare-kule i gye ye, lii fane kikcole-gyii su mu, Krisito o ba kyuna fane nkolo to. Nu n bila n kule ye, fan nye ilin ke fan yile fane kebiti to kenken,

¹⁸ ke fan naa lbwaare asa mu kpini fan nye olon nu Krisito kebiti mu nii ki man su okaa nii ki man su birisa mu kase.

¹⁹ Halu i maa bu to fee oku mee taale nu Krisito kebiti mu kase lwoye gbaa mu, n kule lbwaare fee o yege fan nu kebiti mu kase, ke fane kibaabotu ki baa ki du fee mu lees mu gbaa-gbaa.

²⁰ Fan yege a yin lbwaare, lii fee mu olon mu nii ii sun kusun ane to mu su mu, ee taale waa ato damante o kyo imu nii an kule mu, ye imu nii a mee fe imu nfeere gbaa mu.

²¹ Nu lii Krisito Yesu su mu, mu abuupu mu kpini ba taa bonyaa bee sa lbwaare lii ndaga u su ii kpee naa fuv sanja mu nii i man su okaa. Amen!

4

*Krisito kubu mu gye
kayii-wule kulan nin*

¹ Kanin su, me mu nii ba tii me obu kpali kusun mu nii n sun n sa Onyiripe mu su mu, n kule fane ye, fan kyuna kakyina mu nii ki dagaa ye kiti mu nii o tii fane ba waa mu lees mu.

² Fan baa fen biya fane n-yii kase, ke fan baa fen du bohn, yege fan su kenyiita, nii li kebiti su mu fan man taa abaa asin waa fane nkolo to.

³ Fan bola fane kayii yuuli mu nii ki buga fane mu su kpan fane n-yii kitaakono kulan mu nii lbwaare Kayaayu mu sa fane mu to kenken.

⁴ Ane kpini an gye fee kayii-wule kulan nin, nii Kayaayu kulan kpen nii an su, fee kanan mu nii lbwaare tu ane ba tamaa kulan to mu.

⁵ An su Onyiripe kulan nin, ye kikcole-gyii kulan, ye lbwaare kekyugyee kulan.

⁶ An su lbwaare kulan mu nii o gye ane kpini Ces. Mu i gye ane kpini Onyiripe, ee bola ane kpini su ee sun kusun, nii o bu ane kpini nkolo to.

⁷ Amaa Krisito taa mu kabwaala nkees mu sa ane okumaa numu, fee kanan mu nii o barige to yila mu.

⁸ Fee kanan mu nii ba kyuroo waa Asinkyan ylala mu to ye,

⁹ "O maa dii kpee susu legelege mu,
o taa bamu nii o ko nye mu kpee
nii o kkee asa ato damante."

¹⁰ Maa towe ye, "O maa dii kpee susu legelege" mu, kimu kase i gye nene? Kimu kase i gye ye pooyi ke o dii kpee susu mu, o wula lii susu nii ba kase su, kase to kase to.

¹¹ Omu nii o kpileye ba kase su mu, i gye omu nii o dii kpee susu mu. O dii kpee susu-susu abwaare-wule kamaa, ke o nye o bu kase su ye susu katin komaa.

¹² Krisito waa bamu kanin nin ke ba nye lojo lbwaare asa ba waa Krisito kusun mu, ke mu kubu mu nii ki gye mu kayii-wule mu ki nye ki dan kikcole-gyii to,

¹³ naa fuv fee ane kpini an nye kono kulan kikcole-gyii mu to, ke a bii lbwaare mu-Bii

mv, ke a dan danbirasa naa luvwé fée Krisito kudubi mv.

¹⁴ Saamu an man bila an gye nbii ke asa ba nye taa antijesa kukaapu ye kigolongolon kono to kon pina ane ke ane nfeere i baa i du fée afuu umaa da nu apaa i kyenkenpo to mv.

¹⁵ Amaa taa kebiti towé kesintin asin mv, ke a dan ba waa fée Krisito okpa kumaa númu sv, nuu mv i gye kumu mv.

¹⁶ Krisito sv nuu kayu-wule abaafun-abaafun mv i kyaa abaa sv, nuu ikyagakpa mv ii kitaa abaafun mv buga abaa to. Imu sv nuu kibaafun kumaa númu waa kumu kusun ye odan mv, kayu-wule mv kpini ii dan nuu ii nye olon kebiti to.

*Fan lu fane ikpa didaa to
ke fan biliti asa pwpwe*

¹⁷ Imu sv n towé fane inumu, nuu n yile muu sv Onyiripe kitu to ye, fan man kyuna fée bamu nu be mee sun lbwaare mv. Fale asa nfeere i man sv kyaare.

¹⁸ Kitentenbiri ki bun bamu nfeere sv, nuu ba mæs ye ba nye nkpa mv nuu lbwaare sv ee sa mv, lu bamu kuman nyi ye bamu nkolo osu mv sv.

¹⁹ Lu kanan mv nuu ipeeli i man bila i bu bamu ansi su mv, ba taa bamu kayu-wule bee waa asin gyaga kumaa númu mv nuu i gyi bamu amu.

²⁰ Amaa fanee fane bure, man gye inumu nuu fan bila lu Krisito sv.

²¹ N nyi fan maa nuu mv sv, nuu ba kaapu fane kesintin asin mv nuu i bu Yesu to mv.

²² Imu sv fan yege fane kakyuna didaa mv foyi. Kakyuna didaa mv kayalaga daa kyuna ii pina fane nin, nuu ii nyita fane.

²³ Nuu i dagaa fane nkolo ye fane nfeere kpini i waa apwpwe,

²⁴ ke fan kyuna kakyuna pwpwe mv nuu lbwaare tuu kumu nuu imu ikpa i kyiigi, nuu i du kyirekyire, nuu i gye lbwaare keduli mv.

²⁵ Imu sv fane okumaa númu o yege atijesa, ke fan baa fen gyii kesintin fen sa fane burisa ana. Lu fee ane kpini an gye kayu-wule kolon ana nuu.

²⁶ Nuu oku kan nye agbu mv, o man yege mv agbu mv i yege o waa alibi, nuu o man kyaga agbu mv sv naa tyee kyowé.

²⁷ Ke o man sa Sitaane okpa kpini-kpini.

²⁸ Okumaa mv nuu o kyuna ee yuuri mv, o man bila yuuri, amaa o taa mv abaa sun kusun mv nuu ki su tono, ke o nye iku kye atiripu to.

²⁹ Fan man yege ntowé libi ku i lu fane nno to, amoo nkysto ntowé mv nuu ii kpiya asa ansi to, nuu bee nye bamu ato tirisa mv.

Saamu bamu nuu bee nu mv, ba nye-nye fane katowe mu tono.

³⁰ Fan man waa ke lbwaare Kayaayu Kyirekyire mu kokolo o nyita mv. Luu fée Kayaayu maaja nuu lbwaare taa dulugi fane kaapu fée, mv asa i gye fane sa Kake lala mv nuu ee biti o molige fane mv.

³¹ Fan man bila yege asin i ko fane, abee fan taa asin waa fane nkolo to, abee fan nye agbu. Fan man ponte abaa sv, abee fan saale abaa, abee fan kisi abaa ikpa kukwu-kukwu sv.

³² Amaa fan baa fen waa abaa kidanbirasa, ke fan baa fan su asa kowee, ke fan baa fan su alibi fen këe abaa fée kanan mv nuu lbwaare bola Krisito sv taa fane alibi këe fane mv.

5

*Fan kyuna kijmajesa
mv to*

¹ Kpal fan maa gye lbwaare mu-bii ana mv nuu ee biti fane gaa sv mv, fan kase lbwaare to.

² Fan nye kebiti sa abaa fane kakyuna to, fee kanan mv nuu Krisito nye kebiti sa ane, nuu o taa mv n-yii lee saraga nuu o wu fwii ane alibi, nuu kanin saraga mv ii lii fen femm* nuu kui bcola lbwaare ansi mv.

³ Luu fan maa gye lbwaare asa sv mv, i man dagaa oku maa nu fee kanyin abee kakyu biti kiyagaa, abee ineesi iku, abee onsi-payi libi ku i baa i bu fane to.

⁴ Nuu i man dagaa fan maa towé ineesi asin, abee amelensi-sin, abee agyaga-sin, amaa fan taa awfaala sa lbwaare.

⁵ Fan dan fen nyi kesintin to fee okumaa mv nuu ee waakakyu abee kanyin biti kiyagaa, abee ineesi asin, abee onsi-payi libi mv, o mæs ye o nye loo Krisito maa lbwaare kuwura-gyii mv to. Onsi-payi libi du nuu fee kusun idakpa mv.

⁶ Luu fee fale ato númu sv nuu lbwaare agbu ii biti i ba bamu nuu ba waa mv kusun to olon mv sv. Imu sv fan man yege oku o taa ntowé kyan pina fane,

⁷ kanin sv faa naa kanin asa maaja fan man buga waa sehn.

⁸ Fane gbaa fane kitentenbiri ki kyuna ki bu fane nkolo to nin, amaa nbunbu bure fan maa gye Onyiripe asa sv mv, kanjmaje bu fane nkolo to nin. Imu sv fan yege fane kakyuna to i kaapu fee fan gye ijmajesa mv to asa.

⁹ Luu fee ijmajesa númu i buya kidanbirasa kwwaa ye ikpa kikyiigi ye kesintin kiyigii.

¹⁰ Ke fan waa aniya waa koto mv nuu kui bola lbwaare ansi.

* 5:2 5:2 Didaa mv asa bee tuwa ato liifensa bee waa saraga bee sa lbwaare.

¹¹ Fan man taa fane n-yu naa tii kiten-tenbiri awaasa mu nu i mee kuvge obii danburasa mu su, amaa fan lee umu kaapu ye i gye alibi.

¹² I gye apeeli-sin gbaa fee fan tote ato mu nu asutu olun wuya ana bee baala bee waa mu asin.

¹³ Amaa kuto kumaa mu nu iymajesa mu lee ifulu su mu, okumaa numu ii wu kanan mu nu ki du.

¹⁴ Lu fee nu iymajesa i ba kuto kumaa su mu, kanin kuto maaja mee baala. Imu su nu ba tote yula ye,
"Fo, nsure odepuru, kyinji,
kusu li lewu to,

ke Krisito iymajesa mu i ba fo su."

¹⁵ Fan kui danbirasa ke fan man kyuna fee amelensipu, amaa fan kyuna fee anyaasipu.

¹⁶ Nu fan kan nye okpa kumaa numu ye fan waa kidanbirasa mu, fan man yegye i kyon fane su, lu fee sanja numu to mu libi i nye akyo.

¹⁷ Fan man waa fee amelensipu, amaa fan kpan fane n-yu bu kuto mu nu Onyiripe Yesu ii biti fee fan waa.

¹⁸ Fan man kan nuu nta bvu, ke i nye nyita fane amu. Amaa fan yegye Kayaayu Kyirekyire mu o loo bola fane to gaa.

¹⁹ Fan taa Asinkyan yilasa mu ilon ye abwaaresin ilon ye Kayaayu kileekaapu ilon fen tote fen waa abaa. Fan taa fane nkolo kpini bu ilon sa Onyiripe.

²⁰ Sanja kumaa numu fan taa afwaala sa Ose lbwaare kuto kumaa numu to, lu ane-Nyiripe Yesu Krisito kittu to su.

Akyu-kilipu ba maa bamv-kuli ana asin

²¹ Fan biya fane n-yu kase sa fane birisa ana ke i sa Krisito beeere.

²² Akyu-kilipu, fan biya fane n-yu kase sa fane-kuli ana fee Onyiripe nu fen waa fen sa mu.

²³ Lu fee okuli mu i gye kumu sa mu-ka, fee kanan mu nu Krisito gye kumu sa mu abuupu kubu, mu nu ki gye mu kayu-wule, nu mu i gye kumu omoligepu mu.

²⁴ Imu su fee kanan mu nu Krisito abuupu mu bee biya bamu n-yu kase bee sa Krisito mu, kanin maaja nu i dagaa fee akyu-kilipu gbaa ba biya bamu n-yu kase sa bamu-kuli ana kuto kumaa to.

²⁵ Anyuun-kilipu, fan nye kebiti sa fane-ka ana fee kanan mu nu Krisito nye kebiti sa mu kubu mu, nu o taa mu n-yu waa saraga wu sa bamu mu.

²⁶ Ke o nye bola nkyu ye mu asin mu su gyee bamu waa kyirekyire sa mu n-yu.

²⁷ O waa kanin nin ke mu kubu mu ba baa ba gye asa mu nu ba su beeere, yegye ba

man su ineesi, abee alibi akv, abee awaasa libi, yegye ba du kyirekyire, nu ba man su asin pwisa akv bamu n-yu su.

²⁸ Okpa kulin maaja su, i dagaa fee anyuun-kilipu ba maa nye kebiti sa bamu-ka ana, fee kanan mu nu ba su kebiti sa bamu gbaa-gbaa n-yu mu. Okumaa mu nu ee biti mu-ka mu, ii biti mu gbaa-gbaa mu n-yu n.

²⁹ Osu ku man bu to nu ee kisi mu gbaa-gbaa mu n-yu, amaa ee bila kimu, yegye ee ku kimu su, fee kanan mu nu Krisito ti kui mu kubu mu su mu.

³⁰ Lu fee ane i gye Krisito kayu-wule ye imu abaafun kukwut-kukwut mu.

³¹ Ba kyirco waa Asinkyan yilasa mu to ye, "Lu fale su onyu ii biti o lu mu-nyi ye mu-se ase, ke o taa mu n-yu naa buga mu-ka to, ke bamu asa anyo mu ba ba waa kayu-wule kulin."

³² Inmu i gye asin baalasa mu nu i budu, amaa mee me asin mu nu n tote fale mu i yule sa Krisito maa mu kubu mu n.

³³ Amaa n tote fane ye, onyu kumaa numu o nye kebiti sa mu-ka, fee kanan mu nu o su kebiti sa mu gbaa-gbaa mu n-yu mu, nu i dagaa okuyu-kilipu kumaa numu mao maa biya mu n-yu kase sa mu-kuli.

6

Nbii ye bamu akvugepu

¹ Nbii, lu fan maa gye Onyiripe lee su mu, fan nu fane akvugepu ase, lu fee imu i dagaa fee fan waa.

² Ibwaare nbara mu nu i tote ye, "Nu sa fu-se ye fu-nyi," mu, imu i gye nbara gyankapaasa mu nu kokolo su kida tii sv.

³ Kokolo su kida mu i gye ye, nu fu kan nu sa fu-se ye fu-nyi mu, "ii biti i waa odan sa fu, ke fu kyuna kase su kyeeeee."

⁴ Akugepu, fan man waa kuto mu nu kii biti ki yegye fane nbii ba nye agbu, amaa fan kui bamu su, ke fan taa Onyiripe kikaapu mu bila bamu.

Anye ye bamu-nyiripe ana

⁵ Anye, fan nu sa fane kase su anyiripe ana, ke fan sile bamu lu fane nkolo kpini to, fee kanan mu nu fen biti fan waa sa Krisito mu.

⁶ Fan man nu sa bamu ansi su wule ke fan nye gyii bamu amu, amaa fan maa gye Krisito anye su mu, fan waa kuto kumaa numu lu fane nkolo to ibwaare kipire su.

⁷ Fan sun bamu lu fane nkolo to fee fan maa sun Onyiripe mu, nu man gye asa nuu fen sun mu.

⁸ Lu fee fan nyi fee, Onyiripe mu ii biti o ka okumaa numu kuko lu kusun danburasa mu nu o waa mu su. I man tiri fee o gye kinye abee ee gyii mu kibaa su.

⁹ Anyiripé moɔ, kanin manja su nii i dagaa fee fan waa fane anye. Fan man jaala bamu, lü fee fu nyi fee omu nii o gye fanaa bamu kpini Ḷnyiripé mu bu susu nii, nii o mee mæege to.

*Nyimisa maa n-yaayu
libi i kɔ*

¹⁰ Me asin laalaalvwē mu gye ye, fan nye olon lu Ḷnyiripé ye mu olon lala mu to.

¹¹ Fan taa adon to mu nii Ibwaare sa fane mu kpini bun, ke fan nye taale kɔ ye Sitaane kanyaasin ikpa libi mu.

¹² Lü fee man gye anaa nyimisa i kɔ. Amaa an kɔ ye awuragyipu ye alulunpu mu nii ba bu afuu to. An kɔ ye n-yaayu libi mu nii ii gyii kuwura dulinyaa kitentenbiru nium to.

¹³ Imu su fan taa advento mu nii Ibwaare sa fane mu kpini bun. Saamū nii nké libi kan ba mu, fen taale nye olon kɔ tii Sitaane ikpa libi mu. Nii fan kan kɔ lówe gbaa mu, fan yile fane ayaa su.

¹⁴ Fan yile to kenken, ke fan taa kesintin waa kírusu ḥmina fane nse to. Ke fan taa ikpa kígyígi waa fee kíbile to panpasan kun fane nkólo su.

¹⁵ Fan kúvula fane n-yii biti asin danburasa mu nii i biya keyuula mu kitowé fee fane ayaa su asibita.

¹⁶ Saaja kumaa fan taa kíkóole-gyíi kitaa fee kíbaa to kuto kunsa. Kumu nii fen taale taa dunla Olibilibi* folon anyenbi mu nii ee tuu fane mu kono.

¹⁷ Fan taa kamolige fee abilito kúwuru bun, ke fan taa abwaaresin mu nii i gye kinaa to sakunde, mu nii Kayaayu mu nii sa mu kitaa.

¹⁸ Ke fan taa Kayaayu mu olon kule kabwaare-kule kuto kumaa to, ke Ibwaare o kye fane to. Lü niumu su mu, fan baa fan da su, ke fan waa aniya kule kabwaare-kule saaja kumaa fen sa Ibwaare asa mu kpini.

¹⁹ Fan kule kabwaare-kule sa ngbaa me fee saaja kumaa nii n kan bugi me kono mu, Ibwaare o sa me asin towesa, ke n nye yile kinyin to lee asin danburasa mu nii naafco i baala mu kaapu.

²⁰ Asin danburasa niumu su nii Krisito sun me, nii ba tii me obu fale. Fan kule Ibwaare fee n taale towé asin danburasa mu kinyin to fee kanan mu nii i dagaa.

Laalaalvwē afwaala

²¹ Ane birisa bitisa Tikiku, o gye Ḷnyiripé kiyaafole mu nii o taa kókólo kúlun ee sun mu, mu ii biti o ba towé fane kuto kumaa, ke fane gbaa fane fan nye bù kanan mu nii n du ye kuto mu nii n waa.

²² Fale su nii n sun mu fane ase, ke fan nye bù kanan mu nii an du ke o towé waa fane aniya to.

²³ Ose Ibwaare ye Ḷnyiripé Yesu Krisito ba sa fane, ane-daa ana ye ane-supu ana keyuula ye kebiti ye kíkóole-gyíi.

²⁴ Ibwaare o bwaala bamu nii ba su kebiti mu nii ki man su okaa sa ane-Nyiripé Yesu Krisito mu.

* 6:16 6:16 Olibilibi mu gye Sitaane nii.

>Showle mu nu Poochi kyuroo naa sa Filipi abi

Afwaala 1

¹ Showle nimu lu me Poochi ye Timoti, mu nu an gye Krisito Yesu ayaafole mu ase. Nu an kyuroo an sa fane lbwaare asa kpini mu nu fanaa Krisito Yesu fan waa kukoilon, ye fane abilisa ye akyetopu mu nu fan bu Filipi kade to mu.

² Ane-Se lbwaare ye ane-Nyirripe Yesu Krisito ba bwaala fane ke ba sa fane kayu yuuli.

Poochi kabwaare-kule
sa Krisito abuupu mu nu
ba bu Filipi

³ N fwaala me lbwaare saja kumaa mu nu n nyiñi fane su mu.

⁴ Nu saja kumaa n maa kule lbwaare n sa fane kpini mu, n kule ye kokoñ fuuli to,

⁵ lu kanan mu nu fan ba tii me su nu an waa asin danbirasa kitowé kusun saja mu nu fan koole gyii ba fuu halu nbuñbuñ.

⁶ Imu su n dan n nyi fee lbwaare mu nu o piili kusun danbirasa fane to mu, ee biti o ku su ke ii kpee su naa lowe kyeekyee kake mu nu Krisito Yesu ii biti o bwii ba mu.

⁷ Kpalí fee saja kumaa fan maa bu me kokoñ to su mu, imu okpa nun fee n fe fale nfeere nimu lu fane su. Halu n maa bu obu tiisa to gbaa mu, abee n maa ko n kum asin danbirasa mu ye i yle mu, fane kpini fan taa fane n-yuñ tii lbwaare kusun mu nu o taa bwaala me mu su.

⁸ N su Krisito Yesu kebiti mu n sa fane kpini, nu lbwaare nyi kanan mu nu i yle me su fee n wu fane.

⁹ Me kabwaare-kule sa fane mu i gye ye, fane kebiti mu nu fan su mu ki nyé akyo tii su, ke fan dan fane kinyi ye kase kumu kuto kumaa to,

¹⁰ saamvu fen nye taale bu kuto mu nu ki buñon kyun su yegé ineesi ye asin pwisa ku man bu fane n-yuñ su naa fuu Krisito kuba mu.

¹¹ Ke fane kakyina to awaasa kpini i kyiigi lu Yesu Krisito su waa ñadan, ke i taa bonyaa ye ayin-bi sa lbwaare.

Poochi kitii obu mu i yegé nu
Asin danbirasa mu i yelige

¹² Me-daa ana ye mi-supu ana, n biti fan bu fee, kuto mu nu ki tu me mu, i yegé nu asin danbirasa mu yelige kpee ansi to.

¹³ Lu kanan su mu, owura-kpa akunpu mu kpini ye okumaa mu nu o bu nfu mu,

ba bu fee ba maa tii me obu lu n maa gye Krisito kinye mu su.

¹⁴ Kpalí ba maa tii me obu su mu, i yegé Krisito akoole-gyipu gaalaagaa ba yle kinyin to bee towe asin danbirasa mu, yegé ba man su kufuu.

¹⁵ Nu i gye kesintin nun fee aku lu kayu basa ye kolu biti mu nu ba su me su, nu ba su bee towe asin lu Krisito su, amaa aku bire ba taa nfeere danbirasa nun bee towe Krisito asin mu.

¹⁶ Ba mee bamu bire, kebiti su nu bee waa kanin, lu fee be nyi lbwaare maa taa asin danbirasa mu kukun waa me abaa to.

¹⁷ Amaa aku bire, bee ku bee biti bamu nkun lee su nu bee towe, man gye nfeere danbirasa su, be nyi fee bee waa kanin nun ke me awurufu i lojo tii su yegé n tii obu.

¹⁸ Imu su mune i tiri? Kuto mu nu ki tiri i gye fee, nu nfeere libi nu ba su oo, abee kesintin to nun oo, okpa kumaa anum su mu, ba towe Krisito asin mu. Nu lu inumu su nu mi ansi i gyii.

Nu n biti n kyaga su gyii mi ansi,

¹⁹ lu fee n nyi lu fane kabwaare-kule to ye Yesu Krisito Kayaayu Kyurekyure mu nkyeto su mu, asin mu nu i tu me mu, ii biti i yegé n nye me n-yuñ lu imu to.

²⁰ Me kipire ye tamaa mu nu n su i gye fee, n mee ye n waa koto mu nu kii gyila me ipeli, amaa n yle kinyin to, saamvu, lewu to nun oo, nkpa to nun oo, lu nbuñbuñ ye saja kumaa, asa ba bonyaa Krisito lu me su.

²¹ Lu fee mee me bire, n maa te nkpa to fale mu, n te sa Krisito, nu n kan wu mao n, ii gye töno sa me.

²² Amaa nu n kan n san n te nkpa to mu, n taale waa kusun danbirasa. Imu su nkpa nun oo, lewu nun oo, n man n nyi kumu nu n lee.

²³ N sii n kyole imu anyo nsana. Me kipire to n gye fee n lu kase su nfu, ke n naa kyuna Krisito ase, imu i bo.

²⁴ Amaa n maa san n te kase su fale mu, imu buñon sa fane.

²⁵ N maa koole inumu gyii mu, n nyi fee n biti n baa n bu to, ke n kyaga su kyuna ye fane kpini, ke i kpiya fane ansi to, ke fane nkolo i fuuli fane kikoole-gyii to.

²⁶ Saamvu, me kubila ba kyuna fane ase mu, bola me su mu, fane ansi ii biti i gyii Krisito Yesu to tii su.

²⁷ Nu kuto mu nu ki tiri i gye fee, fan yegé fane kakyina to awaasa imaa asin danbirasa lu Yesu Krisito su kanan mu nu i kaapu mu, i waa kukoilon. Saamvu n kan bu fane ase oo, n man bu fane ase oo, n biti n nu fee fan yle to kenken kono kuluñ to, nu fan su nfeere kuluñ fen payi ansi lu asin danbirasa mu kikoole-gyii su.

²⁸ Nu n biti n bila nu ye fan man sile fane don ana ɔkpa kumaa su. Nu inimoo ii biti u kaapu bamu fee bee biti ba wu muuri, ke fane bire fan nye kamolige, lu fee lbwaare u yegé nu inimoo i ba kanin.

²⁹ Lu fee man gye ye lbwaare sa fane ɔkpa ye fan ba koole Krisito gyii nkun, amaa awurufo kigyi lu mu su gbaa tii su.

³⁰ Nbünbü fan ba tii me su kolu mu to, fee kanan mu nu fan daa kyina wu n maa ko mu, kanin kolu kulan manja nu n san n ko fale.

2

Fan biya n-yii kase fee Krisito

¹ Fee nu fan abaa i man yoo lu fan maa bu Krisito to su mu, nu kebiti mu nu o su sa fane su nu fane nkolo ii fuuli fane mu, nu fan naa lbwaare Kayaayu mu fan su kono kulan mu, nu fan su kebiti ye kowee kuuwa su abaa mu,

² Kanin bire fan yegé nu mi ansi i gyii naa lówe kyéekyées, fee fan maa su nfeere kulan ye kebiti kulan ye nu fan yile koto kulan su.

³ Fan man waa koto ku biti fane nkun lee abee fan waa fane n-yii alala-sin to, amaa fan biya fane n-yii kase, ke fan fe nfeere fee fane bürsa ana ba kyo fane.

⁴ Fane okumaa nimoo o man kui biti koto mu nu kui kye mu nkun to, amaa koto mu nu kui kye okumaa nimoo to.

⁵ I dagaa fane nfeere u baa i du fee Krisito Yesu lee mu.

⁶ Krisito maa gye lbwaare kedubi fale gbaa mu,

o man yile kumu su kitaa to fee maa lbwaare ba gye kyéekyées.

⁷ Amaa o waa mu n-yii fee o man gye sehn, nu o waa mu n-yii kinye,

nu o be bilini nyimisa, nu ba wu mu maa gye nyimisa,

⁸ o biya mu n-yii kase nye kusu-nu sa lbwaare naa fuv lewu to,

halu oyu laasa su lewu.

⁹ Lu inimoo su mu lbwaare kusaa mu naa kyina susu opula kpare,

nu o sa mu kutu mu nu ki kyo atu kpini,

¹⁰ ke nyimisa ye koto kumaa mu nu ki bu susu ye kase su ye kamande to kpini, ba munja sun Yesu kutu,

¹¹ ke okumaa nimoo o bugi kono lee towe ye, Yesu Krisito i gye Onyiripe mu, ke bonyaa o baa o gye Osé lbwaare lee.

*Fan ñalige fee akyikpebi
dulinyyaa to*

¹² Imu su me kyemine ana danburasa, fee kanan mu nu n bu fane ase nu fan nu sa me sanja kumaa mu, halu nu n man bu fane ase gbaa mu, fan waa kanin tii su gaa.

Fan taa beere sa lbwaare ke fan sile mu ke fan sun kamolige mu nu fan nye mu kusun naa lówe.

¹³ Lu fee lbwaare i gye omu nu ee waa kusun fane to sanja kumaa, nu ee yegé nu fan waa mu kokoło biti ye koto mu nu o yile su.

¹⁴ Koto kumaa mu nu fen waa mu, fan man kólite abee fan gyii abaa imoore.

¹⁵ Saamoo fane n-yii i mee nye asin pwisa ye ineesi iku, yegé fan gye lbwaare mu-bii ana mu nu fan man su alibi ku, nu fan su fan te ye nfeere libi wuya ana ye asun libi awaapu. Nu i dagaa fan maa ñalige su bamu to fee akyikpebi mu nu i bu svosu i ñalige mu,

¹⁶ fee fan maa su asin mu nu i sa nkpa fen sa bamu fale. Nu fan kan waa kanin mu, ii biti i yegé ke n nye kaapu me n-yii kake mu nu Krisito ii biti o bwii ba mu, ke i kaapu fee me kükpan n-yii ye kipayi ansi waa kusun fane to mu, i man waa kyan.

¹⁷ Fane kokołe Onyiripe mu gyii ye kusun sa mu mu, du nin fee saraga sa mu, halu nu bee biti ba kyéegé me nkalan wörige tii waa saraga mu su, ii biti i waa me okon gaa ke n maa fane ansi i gyii.

¹⁸ Imu su i dagaa fane gbaa fane i waa fane okon, ke maa fane ansi i gyii.

Poco sun Timoti maa

*Epafuloditu kpee Filipi
abi ase*

¹⁹ Nu i gye Onyiripe Yesu kebiti to mu, n su tamaa fee i mee ye i kyéerees n biti n sun Timoti fane ase, ke n nye nu fane su ke me kokoło o nye de me.

²⁰ N man bila n su oku fee mu, nu fanekubaabuto asin i tiri mu.

²¹ Lu fee asansa mu kpini bamu lee nkun nu bee biti, man gye imu nu i gye Yesu Krisito lee.

²² Amaa fane gbaa-gbaa fan nyi kanan mu nu Timoti lee mu daa kaapo, lu fee o tii me su nu an sun asin danburasa kusun mu, fee ose ye obii.

²³ Imu su, n su tamaa fee nu n dan nye wu kanan mu nu ii kpee su u sa me mu, n biti n sun mu fane ase.

²⁴ Nu n su tamaa Onyiripe to fee, i mee ye i kyéerees n gbaa-gbaa me n biti n ba fane ase.

²⁵ Amaa n fe nfeere fee ii tiri fee, n bwii sun ane bürsa Epafuloditu fane ase. N maa mu an buga an waa kusun, nu an ko an kun asin danburasa fane ase. Nu mu i bila o gye fane kaboo mu nu fan sun, nu o ba kye me to imu nu i tiri me mu.

²⁶ I gyugyuu mu ye o wu fane kpini, nu mu kokoło ki nyita mu, lu fee fan maa nu ye ee lo su mu.

²⁷ I gye kesintin fee o lo, halu i san gberes o wu. Amaa lbwaare wu mu kowees nii man gye mu nkun, amaa ye ngbaa me, nii o yeges nii n man bocota to tii su.

²⁸ Imu su i gyugyuu me gaa fee n sun mu fane ase. Saamu, nii fan kan bila wu mu mu, ke i waa fane okon tii su, ke me kibocota to mu i luswe.

²⁹ Imu su fan taa kensi-gyii koole mu abaa anyo fee maa gye fane burisa okoole-gyipu Onyiripe Yesu to mu. Fan taa beres sa asa fee mu kudubi,

³⁰ lu fee i san gberes o wu kpali Krisito kusun mu su, nii o taa mu nkpa taga apu, kye me to lu nkyeto mu nii fan man taale kye me to mu.

3

Kibu Krisito i biya ikpa kigyiigi lbwaare ase

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, imu nii i san mu i gye ye, fane ansi i gyii lu fan maa waa kukoilon ye Onyiripe Yesu su mu! Nii i man gye asin toorcoosa sa me fee n maa bila n kyvoco ato kuloon maaja n sa fane, amaa i gye nkyeto sa fane nii.

² Fan kui ye odan lu asa mu nii be du fee igyoono nii ba gye alibi awaapus, nii ba yile kayu-wule^{*} kitin su.

³ Lu fee ane mu nii an bola lbwaare Kayaayu mu su an sun mu, nii an kaapu ane n-yii lu ane kwaad kukoilon ye Krisito Yesu su mu, ane nii ba tuje iduu kesintin to mu. Nii a man taa ane n-yii tuw kayu-wule kitin su.

⁴ Naafco ngbaa me n su okpa n taa me n-yii tuw kanin awaasa su.

Nii oku kan ee fe nferees fee o su okpa o taa mu n-yii tuw kayu-wule kitin su mu, naafco me i su okpa n kyo mu.

⁵ Ba tin me oduu kake buruwasapu, nii n gye Isirayi obii nin, nii n lu Bengyamin kebunu, nii n gye Hibriwu obii gbaa-gbaa, nii taa lu nbara mu kibuu su mu, n kyna n gye Farasii nin,

⁶ nii lu me n-yii kikpan Gyiwu kabwaare-sun to mu, n nyanla Krisito kubu-kubu mu, nii lu oku kinye ikpa kigyiigi lu Gyiwu nbara mu kibuu su mu, n man su kilibi mu to.

⁷ Amaa kuto kumaa mu nii n daa kui fee i gye tono sa me mu, nbunbu bire lu Yesu Krisito su mu, i man bila i gye sehn me ase.

⁸ Man gye imu nkun, kuto kumaa nmu gye me ase fee ato foysa, lu fee imu nii i gye ato kpare sa me mu, i gye n ba bu Me-Nyiripe Yesu Krisito. Lu Krisito su mu n pan kuto kumaa, nii n kui imu fee kigyaakpa su ato, ke n nye-nye Krisito.

⁹ Saamu, n waa kukoilon ye mu kakpaa, yeges n man bila n su n gbaa-gbaa me ikpa kikyiigi lu nbara mu kibuu su, amaa ikpa kikyiigi mu nii i bola kikoole Krisito gyii su. Nii ikpa kikyiigi nmu, mu nii i lu lbwaare ase mu, gyan kikoole-gyii su nii.

¹⁰ Nii kuto mu nii n biti i gye fee, n baa n nye Krisito ye mu kelewu kyini olun mu, ke n gyii mu awurwofu mu iku, ke n ba waa fee n wu buga ye mu,

¹¹ saamu i waa nene lbwaare i nye kyini ngbaa me lu alewupu to, ba nkpa to.

Pochi kikpan n-yii

kabwaare-sun to

¹² N mee kaapu nii fee n tee nye imu abees n tee wula waa kyeekeyes naa luswe. Amaa n kpan me n-yii ke n kitaa kuto mu nii Krisito Yesu tii me waa mu lees mu to.

¹³ Me-daa ana ye mi-supu ana, n mee fe nferees fee me kibaa tee kitaa imu. Amaa kuto kuloon mu nii n waa mu i gye fee, kuto kumaa mu nii ki wula kyon me kamaa mu, n tan kumu su, ke n waa aniya fuu kuto mu nii ki de mi ansi to mu.

¹⁴ Imu su n kpan me n-yii nii n sile ntintin naa luswe, ke n nye-nye nkpa kakes mu nii lbwaare bola Krisito Yesu su tii asa mu.

¹⁵ Nii ane mu nii an dan kikoole-gyii mu to mu kpini, i dagaa a maa su nferees kuloon nmu. Amaa nii fane aks bee kan bee fe nferees mu nii i kwu mu, lbwaare ii biti o lee imu gbaa kase sa fane.

¹⁶ Nii kuto mu nii ki tiri i gye fee, fan yeges a kitaa kukaapu mu nii an wula nye mu nkun.

¹⁷ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan kase me awaasa to, ke fan peesse bamu nii ba te kakyina mu nii an kaapu to yila sa fane mu.

¹⁸ Lu fee kanan mu nii n wula towe fane, nii nbunbu n bila n towe imu ye ansikyu gbaa, ye asa gaalaagaa bamu kakyina to du nii fee ba maa kisi Krisito kelewu oyu laasa mu su asin.

¹⁹ Asa animu bire, bamu kala ana bee biti ba murri, nii bamu ito nii bee sun, nii bamu ipeeli-sun to nii bee kusaa bamu n-yii. Nii bamu nferees i gyan dulinyaa ato wule nkun su nii.

²⁰ Amaa aneene bire, ane aye bu susu nii. Nii i gyugyuu ane an gyoo ane Omohegepu, Onyiripe Yesu Krisito mu nii ee biti o lu tuto ba mu.

²¹ Nii o kan ba mu, ee biti o kyeege ane n-yii-wule mu nii ii wu false, ke o waa imu fee mu gbaa-gbaa kayu-wule mu nii ki su bonyaa mu. Olon mu nii o su nii ee taale ee yeges kuto kumaa ki baa ki bu mu kase mu, nii ee biti o taa waa kanun.

* 3:2 3:2 Kayu-wule kitin i yile sa iduu kitin.

4

¹ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana mu nii n biti fane asin gaa mu, n biti kuwu fane. Fane su nii mi ansi i gyii nii n nye kitu. Me kyemine ana danbirasa, fan yile Onyiripe mu to kenken kanin.

Asin kaapusa laalaalwwe

² N kule Yuwodiya maa Sintike fee ba maa gye Onyiripe asa fale su mu, ba tow kyula abaa.

³ Nii n kule ngbaa fo me birisa kusun owaapu kesintin to,* fee fo kye kanin akyii anyo mu to. Luu fee ba kye me to asin danbirasa kusun mu ki yelige to. Akyii numu maa Kelementi ye me tomaa ana asunpu kpini mu nii bamu atu i bu lbwaare nkpa owole mu to mu, ba kyo me to gaa.

⁴ Fan yegé fane ansi i gyii saja kumaa, fee fan maa gye Onyiripe lee mu, n bila n pila to ye, fan yegé fane ansi i gyii!

⁵ Fan yegé okumaa o wu fane kanan mu nii fen du bwahn. Luu fee Onyiripe kiba mu ki tiri to.

⁶ Fan man yiyee luu kuto ku su, amaa koto kumaa to mu, fen kule kabwaare kule fwaala lbwaare ke fen taa fane asin tirisa kpini tuu mu ansi to.

⁷ Saamuu, lbwaare ii biti o sa fane mu kayii yuuli gaa mu nii nyimisa mee taale nu kase, ke ki kun fane nkolo ye fane nferee fee fan maa koole Krisito Yesu gyii mu.

⁸ Me-daa ana ye mi-supu ana, me asin laalaalwwe i gye ye, fan yegé fane nferee i baa i gyan kuto mu nii ki gye kesintin su, ye kuto mu nii ki su beerees, ye kuto mu nii ki de okpa, ye kuto mu nii ki man su ineesi, ye kuto mu nii ki su kebiti, ye kuto mu nii ansi ii gyii su. Nii koto ku ki kan ki boron gaa abee ki su kuyin mu, fale ato imuu nii fen fe imu nferee.

⁹ Fan waa kuto kumaa mu nii fan bila abee fan nye luu me ase, abee fan nu abee fan wu n maa waa, ke lbwaare kayii yuuli wuya mu o baa o bu fane ase.

Pcceli afwaala luu nkees mu su

¹⁰ Luu n maa gye Onyiripe lee su mu, mi ansi i gyii gaa, fee nbunbulu numu bire fan bila kaapu fee me asin i tiri fane. Nii kesintin to n nyi me asin i maa tiri fane, amaa okpa nii fan man nye ke fan kaapu fee me asin i tiri fane.

¹¹ Man gye ye me n-yyii i kitaa me su nii n towe kanin, luu fee n bila okpa kumaa su fee imu nii n su mu i kookwe me.

¹² Nii n nyi koto mu nii ki tiri kakyina to, nii n bila n nyi koto mu nii kanye kokyoo to gbaa du. N bila imu okpa kumaa su,

imu su saja kumaa ye katin kumaa imu nii n su mu i kookwe me. Halu n nye gyii jme abee n naa akun, halu n su naa bansu abee n man su gbaa mu i kookwe me.

¹³ N taale waa kuto kumaa numu luu olun mu nii Krisito luu sa me mu su.

¹⁴ Amaa fan waa kusun gaa fee fan maa kye me to saja mu nii n bu awurofo to mu.

¹⁵ Fane Filipi abi gbaa fan nyi danbirasa fee, saja mu nii n piili asin danbirasa katowe Masedoniya osuwole su, nii n luu fane ase tuo mu, Krisito kubu ku man kee me afulee luu kusee mu nii ba nye mu su, amoo fane nkun.

¹⁶ Halu saja mu nii n bu Tesalonika kade to nii i tiri me mu, fan kye me to afulee luu kananku.

¹⁷ Man gye fee nkees nii n dan n kii n biti luu fane ase su nii n towe kanin, amaa n biti fee lbwaare o taa agyaga tii fane awaasa danbirasa kooka mu su.

¹⁸ Nii n tee nye kuto kumaa mu nii ii tiri me mu, halu naa ban kanan mu nii n biti mu gbaa su, luu fee ato mu nii fan taa sa Epafuroditu ye o byia me mu i loo me abaa to. Ato mu i du fee saraga ato liifensa mu nii ba taa lee saraga sa lbwaare, nii o koolee imu, nii i boola mu ansi.

¹⁹ Me lbwaare, luu mu ato kpare damante mu to mu, ee biti o sa fane kuto kumaa mu nii kii tiri fane luu fan maa gye Krisito Yesu lee su.

²⁰ Bunyaa o baa o gye ane-Se lbwaare lee kakpaa-kakpaa. Amen.

Fwaala laalaalwwe

²¹ N fwaala lbwaare osa kumaa mu nii o gye Krisito Yesu lee mu. Krisito abi mu nii ba bu me ase nfu gbaa bee fwaala fane.

²² Ibwaare asa kpini mu nii ba bu nfu mu bee fwaala fane, fonfon bamu nii ba bu Roma abi Owura lala kikpaara su mu.

²³ Onyiripe Yesu Krisito kabwaala ki baa ki bu fane kpini ase. Amen!

* 4:3 4:3 "Kusun owaapu kensintin to" yila sa oku kitu mu nii ki gye Sisigu.

Ѡѡлє му ни Р҃оћи куѻс наа са Kolose abi

Afwaala

¹ Мє, Р҃оћи му ни лї Ibwaare kebiti su ни n ba waa Krisito Yesu osunpu, ye ane бїруса Timoti i kyvroc оѡлє ниму.

² An kyvroc an sa fane Ibwaare asa, mu ни fan gye ane бїруса ana nu fan koole Krisito gyii, ни fan bu Kolose kade to mu.

An kule ane-Sє Ibwaare fee mu kabwaala ye keyuula i baa i bu fane ase.

Pooči afwaala ye kabwaare-kule

³ Saňa kumaa nu an kule kabwaare kule an sa fane mu, an fwaala Ibwaare, ane-Nyiripе Yesu Krisito Mu-Se.

⁴ Lu fee an nu kanan mu ни fan koole Krisito Yesu gyii, ye kebiti mu ни fan su sa Ibwaare asa kpini mu.

⁵ Saňa mu nu kesintin asun mu ни i gye asin danburasa mu gyanpaa ba fane ase mu, fan nu tamaa mu ни i su. Imu su fane kikoole-gyii ye kebiti mu gyan kanin tamaa, mu ни Ibwaare taa yila sa fane susu.

⁶ Dulinya ниму kpini to mu, asin danburasa mu i soyi abi, yege i yelge fee kanan mu ни i waa fane to, lu kake mu ни fan nu asin danburasa mu, ни fan nu Ibwaare kabwaala mu kase kesintin to.

⁷ Epafarasi, ane бїруса Krisito kuyaafole kesintin to mu, i ba yile ane ayaa to тѡwe fane Ibwaare kabwaala mu asin,

⁸ ни mu i тѡwe ane kebiti mu ни Ibwaare Kayaayu mu sa fane.

⁹ Lu inumu su, lu kake mu ни an nu fane su mu, a man yege kikule Ibwaare sa fane. An kule Ibwaare ye o sa fane kanyaasin ye kase kunu bola Kayaayu mu su, ke i yege fan taale bu mu kebiti mu.

¹⁰ Nu an kule Ibwaare kanin nin ke i yege fan kyuna kakyuna mu ни Onyiripе mu ii biti, nu ii gyii mu ansi okpa kumaa ниму su, ke fane kibaabuto i bya danburasa ke fan dan Ibwaare kinyi to.

¹¹ An kule Ibwaare ye o sa fane olun kpare lu mu bonyaa olun mu to, saamu fen nyе-nyе kenyiita ye nkolo yile to. Fan yege fane ansi i gyii,

¹² ke fan taa afwaala sa Ibwaare mu nu i yege ни fan dagaa mu kuwura-gyii kujmajesa mu to npatiye mu ни i su ee sa mu asa mu.

¹³ Lu fee mu i molige ane lu kitentenbiri olun mu to, ни i taa ane ba mu-Bii bitisa mu kuwura-gyii to.

¹⁴ Mu i molige ane, ни Ibwaare taa ane alibi kee ane.

Krisito kyo kuto kumaa nimu

¹⁵ Ibwaare mu ни oku man püta wu mu mu, mu kudubi i gye Krisito Yesu, Ibwaare mu-hii mu, ни i bu to poyi ни Ibwaare tuu kuto kumaa.

¹⁶ Lu fee Ibwaare bôla mu su ни tuu kuto kumaa, susu ato ye kase su ato, imu ни an wu ye ansi ye muu ни a mee wu ye ansi, awuragya, ye n-yaayu libi, ye awuragypiye abluunpu. Mu su ни Ibwaare bôla tuu kuto kumaa, ни i taa mu kpiini waa mu abaa to.

¹⁷ Lu fee Ibwaare tuu kuto kumaa nimu, ни mu kipire su ни kuto kumaa ki bu to kyesekeye.

¹⁸ Nu mu i gye kumu sa mu kubu mu kpiini, fee kanan mu ни kumu gye sa kayu-wole mu. Nu mu i yege ни kayu-wole mu su nkpa, ye ɔgyankpaapu mu ни o kyinji lu lewu to, ke i baa i gye ɔgyankpaapu kuto kumaa nimu to.

¹⁹ Lu fee i gye Ibwaare kipire nun fee mu kedubi mu kpiini i baa i bu mu-hii mu to.

²⁰ Mu-Bii Yesu kelewu oyu laasa mu su, ye nkalan mu ни i kyeege mu su, ни Ibwaare bôla su taa lojo susu ye kase su ato mu kpiini ye mu nsana.

²¹ Saňa ku to mu, naafso fane kamaa nu fan taa kaapu Ibwaare, ни lu fane alibi su mu fan kisi mu fane nkolo to.

²² Amaa nbunbu bire, Ibwaare bôla Krisito mu ни o be biliñi nyimisa ни o wu mu su, lojo fanaa mu nsana. O waa inumu ke fan ba waa asa kytrekyire, yege fan man su ineesi ye asin pwisa ku Ibwaare ases,

²³ ни fan kan kyaga su koole Krisito gyii, ни fan yile to kenken nu fan man kyeege lu tamaa mu ни fan su lu asin danburasa mu to mu. Asin danburasa maňa ни fan nu, ни ba тѡwe sa osa kumaa nimu kase su, ни me, Pooči n baa n gye kusun mu osunpu fale.

Pooči kusun sa Krisito kubu mu

²⁴ Nbunbu mi ansi i gyii fee n man gyii awurufo sa fane. Lu fee me awurufo to mu, ngbaa me n wu Krisito awurufo mu ни i san mu sa mu asa, mu ни ba gye mu kubu kpini mu.

²⁵ Ibwaare waa me Krisito kubu mu kuyaafole, ни o sun me ye n ba waa mu kusun. Kusun mu i gye n lee mu asin mu kpini kase sa fane.

²⁶ Asin baalasa mu ни Ibwaare man lee imu ifili sa didaa abi, amaa nbunbu bire o lee imu kaapu mu asa.

²⁷ I gye Ibwaaree kipire to fee o lees asin baalasa mu nii i gye bonyaa asin mu kaapu ndendemande asa kpini. Asin baalasa mu i gye ye Krisito maa bu fane to mu, fan su tamaa ye bonyaa lu Ibwaaree as.

²⁸ An taa kanyaasin mu nii Ibwaaree sa ane mu an towé abwaaresin, nii an da okumaa numu kumu to, yegé an kaapu okumaa numu ke a taa mu waa Ibwaaree abaa to fee o nye dan kooole Krisito gyii mu to kyeekeyee.

²⁹ Inimu su nii n taa olon mu nii Krisito sa me nii ii sun kusun me to mu, n kpan me n-yii n sun mu.

2

¹ N biti fan wu kanan mu nii n mo'o me n-yii gaa n sa fane, ye bamu nii ba bu Lawodisiya kade to ye bamu nii ba man putu wu me ye ansi mu.

² N waa inumu ke i waa fane kpini olon to, ke fan taa kebiti waa kono kulan. Fale su mu, fen biti fan nu asin komaa numu kyeekeyee naa lowe, ke i yegé fan bu Ibwaaree asin baalasa mu, imu i gye Krisito gbaa-gbaa mu.

³ Mu nkon to nii kanyaasin ye kinyi lu Ibwaaree su kpini baala.

⁴ N towé fane inumu nii ke oku o man nye taa kono to kon asin pupwe ku ba pina fane.

⁵ Halii n maa man bu fane ase fale gbaa mu, me nfere i gyan fane su, nii i waa me okon n maa nu fee fen waa imu nii i dagaa, nii fen su kooole Krisito gyii mu to kenken.

Krisito to nii an nye ane n-yii

⁶ Imu su, fee fan maa tee koole Krisito Yesu fee mu i gye fane-Nyiripe mu, fan kyina ye mu kanin.

⁷ Ke fan nye ilin yile mu to ke fan dan, ke fane kooole-gyii Krisito to mu i waa olon ti su fee kanan mu nii ba kaapu fane mu. Ke fan taa afwaala sa Ibwaaree gaa.

⁸ Fan baa fan da su ke fan man yegé akyu ba taa nyimisa kanyaasin ye antijesa pina fane bilini bamu anye. Lu fee bamu kooape mu gye anaana-to ye dulinyaa numu to n-yaayu libi lee nii, nii i man lu Krisito ase.

⁹ Lu fee Krisito Yesu to nii Ibwaaree laalaamuu mu kpini bu,

¹⁰ nii fan naa Krisito kwaakukulun su mu, fan nye mu nkpa numu lowe kyeekeyee. Mu i gye kumu sa awura ye alonpu kpini.

¹¹ Fan naa Krisito kwaakukulun su mu, i waa nii fee Krisito maa tuje fane iduu mu, nii man gye nyimisa i taa abaa tuje fane. Krisito kitije fane iduu mu, i kaapu

nii fee o lees fane lu alibi olon mu nii i bu fane nkolo to mu.

¹² Ba maa gyee fane Ibwaaree kekyugyee mu, i du nii fee ba maa pula fane tii Krisito su, nii ba bila kyini fane tii mu su ba nkpa to mu. Lu fee fan kooole Ibwaaree olon mu nii o taa kyini mu ba nkpa to mu gyii.

¹³ Fan kyina fan du nii fee alewupu mu Ibwaaree ase lu fane alibi, ye fane kuman buu Ibwaaree nbara su. Amaa Ibwaaree kyini fane tii Krisito su ba nkpa to. Nu Ibwaaree taa ane alibi kpini kese ane,

¹⁴ nii o kpayi kwpwe mu nii ba kyurco yula lu ane kiman buu nbara mu su mu. O lees imu nii i du nii fee ba da imu tii Krisito su mata oyu laasa mu su.

¹⁵ Nu Ibwaaree bøla Krisito kelewu oyu laasa mu kooole n-yaayu libi ye alonpu mu olon kpini, nii o haabaa bamu sakyø to kaapu fee o gyii bamu su.

¹⁶ Imu su fan man yegé oku o bun fane kwpwe lu ato mu nii fen gyii abee fen nii mu su, abee fan maa mee gyii kesu kono ku ye obwaayi pupwe kaké gyankpaasa abee Gyiwu abi kaké fuutesa ake kensi-gyii.

¹⁷ Inimu i gye sinkaala sa ato gbaa-gbaa mu nii ii biti i ba mu. Nu ato gbaa-gbaa manja i gye Krisito nii.

¹⁸ Imu su fan man kan yegé oku o bun fane kwpwe towé ye fan man dagaa kooaka mu, lu fan maa man biya fane n-yii kase nii fan mee sun Ibwaaree nboc fee mu mu. Kanin osa manja i towé ye o nye ansi su kileekaapu mu, amaa nyimisa nfere nii o su ee waa alala-sin kanin.

¹⁹ Nu o man bila taa mu n-yii tii Krisito mu nii o gye kumu mu sa kayi-wole mu kpini. Nu Krisito i yegé nii kayi-wole mu kpini kii nye olon, ikyini ye ikyagakpa mu kpini buga kutaa abaa, nii i dan kanan mu nu Ibwaaree ii biti.

²⁰ Lu fan maa wu tii Krisito su nii fan barige fane n-yii lu dulinyaa numu ato kaaposa to fale mu, miné i waa su nii fan san fan bu kakyina didaa mu to nii fan buu imu ikpa?

²¹ Kanin akaapusa mu aku i gye ye, "Fan man kitaai kumtu to! Fan man gyii inumu! Fan man mata inumu!"

²² Atø kisisa mu kpini ii biti i ba kyon. Lu fee i gye dulinyaa numu to asa kooape nii.

²³ Kanin nbara mu du nii fee kanyaasin maa bu imu to mu, fee kanan mu nii bee kpan bamu n-yii bee waa fee ba maa sun Ibwaaree nboc gaa mu, nii bee pina ye bee biya bamu n-yii kase, nii bee waa bamu kayi-wole awurufo. Amaa inumu kpini mee kye bamu to ke ba yegé alibi kwaak.

3

*Krisito abuupu kakyina
to nbara*

¹ Lii lbwaare maa kyinji fane tii Krisito su ba nkpa to su mu, fan taa fane nkolo gyaga svsu ato su, katn mu nu Krisito te kuwura-gya su lbwaare gyisa* su mu.

² Fan taa fane nfere gyaga svsu ato su, man gye kase su ato su.

³ Lii fee fan wu sa fane kakyina didaa mu, nu nbunbu fane nkpa i baala tii Krisito su lbwaare ase.

⁴ Nu Krisito mu nu o gye fane nkpa kan li ifili mu, fane gbaa fane fen biti fan lii ifili ye mu bonyaa mu.

⁵ Imu su fan lee fane n-yu lii kase su kubaabuto libi kumaa numu to, fee abawule kebiti, ye agyaga-sin, ye kanyin ye kakyin biti kayelge, ye onsi-payu libi, ye me nkun n nye mu nu i gye kusun idakpa mu.

⁶ Lii inumu su mu lbwaare agbu lala mu i bu okpa ii ba.[†]

⁷ Naafco kanin nu fan kyuna fen waa, nu alibi mu ii gyii fane su.

⁸ Amaa nbunbu bire, n towe fane ye fan lee fane n-yu lii fale ato numu kpini to, fee agbu ye agbu libi, ye kekisi ye nyumisa kitu-nyita ye ntoweyaga mu nu i lii fane nno to.

⁹ Fan man tin antujesa sa abaa, lii fan maa lee fane kubaabuto didaa ye imu awasa libi tuu mu.

¹⁰ Nbiunbu ane okumaa numu biliyi nyumisa pwpwe nuu, nu fan baa fan du fee fane otupu lbwaare mu, ke fan ba bu mu danburasa.

¹¹ Li kubaabuto pwpwe numu su mu, i man bila i tiri fee oku gye Giriki obii[‡] abee Gyiwu obii, abee bamu nu ba tun iduu abee bamu nu ba man tin iduu. I man tiri fee oku gye ofo kyilim abee oku ansi i man bugi, abee oku gye kinye abee oku man gye kinye, amaa imu nu i tiri mu i gye ye Krisito i gye kuto kumaa, nu mu i bu akoole-gyipu kpini to.

¹² Kanin su fee lbwaare maa tii fane ba waa mu asa kyurekyire, nu o su kebiti sa fane mu, fan taa kowee kuwu, ye kudanbirasa kiwaa, ye n-yu kase kibya, ye bwahn kiwaa ye kenyiita bun fee kaale.

¹³ Nu fane birisa kan waa fane alibi mu, fan kpala imu su, ke fan taa alibi kee abaa. Fan taa kee fee kanan mu nu Onyiripe taa kee fane mu.

¹⁴ Nu inumu kpini kumu i gye kinye kebiti sa abaa, kumu u buite imu kpini buga waa kono kulu kyeekyee.

¹⁵ Lii fan maa gye kayu-wule kulu abu su mu, lbwaare tii fane ba waa Krisito keyuula mu to. Imu su fan yegé keyuula mu ki gyii kuwura fane nkolo to. Fan taa afwaala sa lbwaare.

¹⁶ Fan yegé Krisito asin mu i kyina fane to gaa. Fan taa kanyaasin kaapu abaa ke fan da abaa amu to. Fan taa Asinkyan yilasa mu ilun ye abwaaresin ilun ye Kayaayu kileekaapu ilun fwaala lbwaare lii fane nkolo to.

¹⁷ Nu kuto kumaa mu nu fen waa abee fen towe mu, fan waa imu kpini Onyiripe Yesu kitu to su, ke fan bcaa mu su taa afwaala sa Ose lbwaare.

Krisito abuupu kikpaara su nbara

¹⁸ Akyu-kilipu, fan biya fane n-yu kase sa fane-kuli ana, kanin i dagaa Krisito okyu maa waa.

¹⁹ Anyu-kilipu, fan nye kebiti sa fane-ka ana ke fan man njmanyam bamu.

²⁰ Nbii, fan nu sa fane akuvugepu kuto kumaa numu to, lii fee inumu ii gyii Onyiripe Yesu mu ansi.

²¹ Akugepu fan man waa fane-bii ana agbu, man gye kanin bamu abaa ii biti i yoo.

²² Anye, fan nu sa fane-nyiripe ana mu nu ba bu kase su nfu mu kuto kumaa numu to. Man gye sanja mu nu bamu ansi i gyan fane su mu nkun nu fan waa, ke fan nye kowee kuwu lii bamu ase. Amaa fan nu sa bamu kesintin to lii fane nkolo to, lii Onyiripe mu beeree su.

²³ Kuto kumaa mu nu fen waa mu, fan taa fane nkolo kpini waa imu fee fan maa waa imu fen sa Onyiripe mu, nu man gye asa,

²⁴ fee fan nyi fan maa biti fan nye kukoaka mu nu Onyiripe taa yila mu asa mu. Lii fee Krisito i gye Onyiripe gbaa-gbaa mu nu fen sun mu.

²⁵ Okumaa mu nu o waa alibi mu alibi kukoaka nu ee biti o nye, lii fee lbwaare man su nmeegoe to.

4

¹ Kase su anyiripe, fan kii fane anye su kanan mu nu i dagaa nu i buron, lii fee fane gbaa fane fan nyi fan maa su Onyiripe susu.

Asin kaapusa mu nu i tii su

² Fan nye sanja sa kabwaare-kule sanja kumaa, ke fan baa fan da su kabwaare-kule to, ke fan taa afwaala sa lbwaare.

³ Ke fan kule kabwaare-kule sa ane gbaa-gbaa ane fee, lbwaare o bugi okpa sa

* **3:1 3:1** lbwaare gyisa su u kaapu mu bonyaa ye mu olon opula. † **3:6 3:6** Agbu lala mu u ba bamu nu be mee nu lbwaare ase mu su. ‡ **3:11 3:11** Giriki obii i gye okumaa mu nu o man gye Gyiwu obii mu.

mu asin mu kitowé, ke a nye okpa towé asin baalasa lu Krisito su, imu su nii n tii obu fale.

⁴ Fan kule kabwaare-kule fee n taale n bugi to n towé asin mu kyeekeye fee kanan mu nii i dagaa fee n towé mu.

⁵ Fan bu kanyaasin lu kanan mu nii fan kyuna ye bamu nii ba man gye Krisito abuupu mu, nii okpa ku kan bugi sa fane ye fan towé bamu Krisito asin mu, fan towé imu sa bamu.

⁶ Fan yegé fane ntowé i baa i bukón fee nfole, ke fan bu kanan mu nii fan lee kóno sa okvmaa mu nii o taase fane asin mu.

Afwaala laalaalvwé

⁷ Ane birisa Tikiku danbirasa mu nii o gye kesintin obuupu ye kiyaafole Onyiripé kusun to mu, ii biti o ba towé fane kanan mu nii n du nflu.

⁸ Inimu su nii n sun mu fane ase, ke fan nye bu kanan mu nii an du nflu, ke o be towé sanje fane nkólo to.

⁹ Maa ane birisa danbirasa Krisito okcoole-gyipu Onesimu mu nii o gye fane aye obii mu, nii n sun mu fane ase. Bamu ii biti ba towé fane asin mu nii ii kpée su nflu kpini.

¹⁰ Me birisa Arisitako mu nii o bu me ase obu tiisa to mu u fwaala fane. Kanin nii Banabasi mu-supu Maki gbaa u fwaala fane. N wula towé fane ye nii o kan ba fane ase mu, fan kui mu su danbirasa.

¹¹ Gyosuwa mu nii ba bila bee tu mu ye Gyusutisi mu gbaa u fwaala fane. Bamu nkón i gye Gyiwu abi mu nii ba tii me birisa ana su, nii ba gye Ibwaare kuwura-gyii mu to asunsunpu, nii ba kye me to ye odan.

¹² Epaferasi mu nii o gye fane aye abi nii o gye Yesu Krisito kiyaafole mu u fwaala fane. Sanja komaa nimu ee kule Ibwaare gaa ee sa fane fee, o waa fane ke fan yile to kenken, ke fan dan ke fane Krisito kukoole-gyii i nye ilin gaa, ke fan waa Ibwaare kebiti su.

¹³ Ngbaagbaa me n nyi kanan mu nii Epaferasi taa fane asin ye Lawodisiya abi ye Hirapoli abi asin waa mu asin tirisa, nii ee wu fane lewu.

¹⁴ Ane kyemine danbirasa Luka mu nii o gye okyepo* mu, ye Demasi bee fwaala fane.

¹⁵ Ngbaa me n fwaala ane birisa ana mu nii ba bu Lawodisiya mu, ye okyu Nimfa ye Krisito kubu mu nii bee gyanje mu aye mu.

¹⁶ Nii ba kan kale ɔwɔle nimu sa fane luwe mu, fan kui su ke ba kale ɔwɔle maŋa sa Krisito kubu mu nii ki bu Lawodisiya

kade to mu gbaa, ke fane gbaa fane fan kale ɔwɔle mu nii n kyvrcó naa sa Lawodisiya abi mu.

¹⁷ Fan towé Akipusi ye, "Kui su ke fu luwe kusun mu nii fu nye lu Onyiripé ase mu."

¹⁸ Me Poołi i taa me gbaa-gbaa me kibaa kyvrcó afwaala nimu n sa fane. Fan man tan su fee n san n bu obu kitii to. Ibwaare o bwaala fane.

* 4:14 4:14 Okyepo nflu u kaapu ye oza maŋa gye dokita nflu.

Chewle gyankpaasa mu nu Poochi kyuroo naa sa Tesalonika abi

¹ Me Poochi maa Silasi ye Timoti i kyuroo chewle nimu an sa fane Krisito abi kubu mu nu fan bu Tesalonika mu, nu fan gye Ose Ibwaare ye Onyiripe Yesu Krisito asa mu. Ibwaare kabwaala ye kayuu-yuuli ki baa ki bu fane ase.

Tesalonika abi kikcole-gyii
ye bamu kusun danbirasa

² Saaja kumaa an fwaala Ibwaare lu fane su, nu an nyinji fane kpini su ane kabwaare-kule to.

³ Ane kabwaare-kule sa Ibwaare mu nu o gye ane-Se mu, an nyinji fane su kanan mu nu fan sun kusun lu fane kikcole-gyii to, ye kebiti mu nu fan taa waa kusun bulunsu, ye kanan mu nu fan nye kokolo yile to lu tamaa mu nu fan su ane-Nyiripe Yesu Krisito to mu.

⁴ Ane-daa ana ye ane-supu ana, an nyi fes Ibwaare kebiti su nu o lee fane waa mu leee.

⁵ Lu fee an man taa asin danbirasa mu ba towe sa fane kono to nkun nu. Amaa an ba towe fane asin mu ye Kayaayu Kyirekyire mu olon to, nu i yeges nu fan koole asin mu gyii ye i gye kesintin. Nu fan wu kakyina danbirasa mu nu an kyuna ye fane, ke i kye fane to.

⁶ Fan kase ane ye Onyiripe mu awaasa to, imu su halu awurufu mu nu fan bu imu to gbaa mu, fan koole asin mu ye kensi-gyii mu nu Kayaayu Kyirekyire mu sa fane mu.

⁷ Imu su akcole-gyipu mu nu ba bu Masedoniya ye Akiya mu kpini bee kui fane awaasa nu bee biula imu.

⁸ Nu Onyiripe asin mu i man yalage lu fane ase kpee Masedoniya ye Akiya nkun, amaa fane Ibwaare kikcole-gyii asin mu, i yalage kpee katun kumaa nimu. Kanin su i man daaga fee a bila towe koto ku lu imu su.

⁹ Lu fee bamu gbaa-gbaa bamu bee towe kifo kitaa mu nu fan kitaa ane. Bee towe asa kanan mu nu fan kyeege lu idakpa kusun to, ba sun Ibwaare mu nu o su nkpa ye kesintin mu.

¹⁰ Nu bee towe kanan mu nu fan gyoo Ibwaare Mu-Bii Yesu mu nu o kusaa mu lu lewu to, mu kibwii lu soso ba mu asin. Nu mu ikoole ane lu Ibwaare agbu lala mu nu kii biti ki ba asa su mu.

2

Poochi kusun sunsa
Tesalonika kade to

¹ Ane-daa ana ye ane-supu ana Krisito abuu, fane gbaa-gbaa fane fen nyi fee ane kuba mu nu an ba fane ase mu man waa kiyani.

² Poyi ke a ba fane ase mu, fen nyi kanan mu Filipi abi ba saale ane nu ba yeges nu an gyii awurufu. Amaa halu ba maa kusun yile ane su gbaa mu, Ibwaare kye ane to nu an nye kokolo yile to, nu an taale towe fane mu asin danbirasa mu.

³ Asin mu nu an towe an kule fane fale mu, an man foyi okpa, nu i man gye nfeere libi ku su, nu i man gye npina asin.

⁴ Amaa Ibwaare u kui wu ane nu o taa Asin danbirasa katowe waa ane abaa to. Imu su man gye nyimisa kebiti su nu an waa, amaa kanan mu nu i bola Ibwaare ansi mu. Mu ii nyi ane nkolo to ye ane nfeere.

⁵ Fane gbaa-gbaa fen nyi fee an man taa kono to kon asin towe fane. Nu an man taa sehn baala fane su ke a nye kuto ku lu fane ase. Ibwaare i gye ane kesintin ogyipu.

⁶ An man kyuna an biti ayin-bi lu asa ase abee fane ase abee oku ase.

Fee kanan mu nu an gye Krisito Asunpu fale mu, naafco an su okpa fee a bilini kasula fane su,

⁷ amaa an yoo ane n-yu kyuna fane ase fee kanan mu nu talapo u yoo mu n-yu ee kui mu-bii ana su mu.

⁸ A maa biti fane asin gaa su mu, man gye Ibwaare Asin danbirasa mu nkun nu an taa biya fane. Amaa an taa ane n-yu gbaa sa fane tii su, lu fee fan bilini aneabitipu.

⁹ Me-daa ana ye mi-supu ana, n koole gyii fee fen nyinji kanan mu nu an waa kusun gaa saaja mu nu an bu fane ase mu. An waa kusun kakyowape ye kagyanbwé an kui ane n-yu su, saaja mu nu an towe fane asin danbirasa mu, kanan mu nu a man bilini kasula fane oku su.

¹⁰ Fane mu nu fan koole Yesu gyii mu, fan naa Ibwaare i gye ane kesintin agyipu lu kanan mu nu an kyuna fane to, nu an man su ineesi iku, nu ane ikpa i kyiigi, nu alibi ku man bu ane n-yu su.

¹¹ Lu fee fan nyi kanan mu nu an bila fane okumaa numu, fee kanan mu nu ose u bila mu gbaa-gbaa mu-bii ana mu.

¹² An waa fane aniya to, nu an towe yulu fane nkolo, nu an towe waa fane kanan mu nu fan kyuna kakyina danbirasa mu nu i bola Ibwaare ansi. Mu i tui fane ba mu kuwura-gyii ye mu bonyaa mu to.

Tesalonika abi mu
kikcole-gyii ye kenyita

¹³ Nu ane gbaa ane an bila an kyaga su an fwaala Ibwaare, lu fee fan maa koole Ibwaare asin mu nu fan nu lu ane ase

mu, fan man koole asin mu fee asa asin, amaa fan koole imu gyii fee i gye lbwaare asin mu gbaa-gbaa, fee kanan mu nii i gye kesintin mu. Kanin lbwaare asin manja ii sun kusun fane mu nii fan koole gyii mu to.

¹⁴ Fane, me-daa ana ye mi-supu ana, an wu fee asin libi mu nii i ba tu lbwaare kubu-kubu mu nii i gye Krisito lee, nii i bu Gyudeya mu, kanin asin libi kulu manja i ba tu fane gbaa. Liu fee kanan mu nii fane gbaa fane fan wu awurufo fane gbaa-gbaa asa abaa to mu, kanin nii ba wu awurufo Gyiwu abi abaa to.

¹⁵ Bamu i gye bamu nii ba mao Onyiripe Yesu, nii didaa mu bamu i mao lbwaare atowepu mu, nii bamu akulon manja i gya ane kyunge mu. Bamu asin i mee gyii lbwaare ansi, nii ba kusu yile asa kpini su.

¹⁶ Nii ba kpan bamu n-yii fee naafoo bee tii ane okpa, ke a man nye towe Asin danbirasa mu sa bamu nii ba man gye Gyiwu abi mu, ke lbwaare o molige bamu. Liu fale okpa su mu, ba kuvla bamu alibi gyaga abaa su naa fuu imu laalaaluw. Nbienbu mu lbwaare nye agbu waa bamu, nii ee biti o bute bamu asu.

Poohi ii biti fee o bila naa
bc Tesalonika abi su

¹⁷ Amaa me-daa ana ye mi-supu ana, sanja dee ku mu nii ba barige anaa fane nsana mu, an liu fane ansi su bire, amaa fane asin i san i bu ane nfeere to. Imu su i yile ane ansi su gaa fee okpa kumaa numu su mu a bwii ba wu fane.

¹⁸ An biti gaa fee a ba fane ase. Me Poohi, n kpan me n-yii sanja gaalaagaa su fee a ba fane ase, amaa Sitaane tii ane okpa.

¹⁹ Ane-Nyiripe Yesu Krisito kibwii ba mu, minne i gye ane tamaa ye ane kensi-gyii ye ane bonyaa kinye mu ansi to? Man gye fane?

²⁰ Kesintin mu, fane i gye ane bonyaa ye kensi-gyii.

3

Ba sun Timoti kpee
Tesalonika

¹ Imu su a maa wu ye a man bila ye a taale waa kuto ku liu imu su mu, an waa ane nfeere fee ane nkun an sii Antensi kade to nfti.

² Nu an sun ane-supu Timoti mu nii o gye ane birisa lbwaare kusun obuupu mu nii anaa mu an towe asin danbirasa liu Krisito su. An sun mu ye o ba waa fane olon to ye aniya to fane kikoole-gyii su.

³ Ke kanyanla mu nii u ba fane su fale, i man yeges fane to oku o bwii kamaa. Fane

gbaa-gbaa fane fen nyi fee i gye lbwaare kebiti nii kanyanla numu i ba ane su.

⁴ Kesintin to, sanja mu nii an bu fane ase mu, an taale an towe fane fee an biti an nye kanyanla. Nii i ba kanin kesintin fee kanan mu nii fan nyi mu.

⁵ Liu nimu su n maa man bila ye n taale kyuna yeges n man wu fane mu, n sun Timoti ye o ba kuu kanan mu nii fan yile fane kikoole-gyii to. Liu fee i su me kufuu fee fale otutokkuu mu ba tosu fane to kui, ke i yeges ane kikpune mu i waa kuyan.

Timoti ba towe asin
bukonsa li

Tesalonika abi su

⁶ Amaa Timoti dan liu fane ase ba nbienbu numu nii o biya asin bukonsa liu fane kikoole-gyii ye fane kebiti mu nii fan su. Nii o towe ane ye ane asin a bu fane nkolo to nii fen nyiji ane su gaa sanja kumaa numu, nii fen biti fee anaa fane an wu abaa, fee kanan mu nii ane gbaa ane an biti mu.

⁷ Imu su, me-daa ana ye mi-supu ana, anaa ane awurufo mu nii an gyii ye kanyanla mu nii a wu mu kpini mu, liu fane kikoole-gyii su mu i waa ane olon to.

⁸ Nbienbu bire, ane nkolo i tyie ane liu kanan mu nii fan yile Onyiripe mu to kenken mu.

⁹ Afwaala mao nii an biti a taa sa lbwaare lu fane su, liu kensi-gyii mu nii lbwaare yeges nii an nye liu fane su fale?

¹⁰ Kakyinawape ye kagyawbe kpini an kule kabwaare-kule gaa liu ane nkolo to fee a bila nye wu fane, ke a sa fane kuto mu nii ki tiri fane kikoole-gyii mu to.

¹¹ Nii ane kabwaare-kule i gye ye ane-Seslbwaare gbaa-gbaa ye ane-Nyiripe Yesu ba bugi okpa sa ane ke a ba fane ase.

¹² An kule ane-Nyiripe Yesu ye, o yeges fane kebiti ki nye akyo tii su, ke fan biti abaa ye okumaa numu gaa, fee kanan mu nii ane gbaa an su kebiti sa fane mu.

¹³ An kule fee o sa fane kokolo osu, ke alibi ye ineesi iku i man bu fane n-yii su ane-Seslbwaare ansi to, sanja mu nii ane-Nyiripe Yesu ii biti o ba maa lbwaare asa mu.

4

Kakyina mu nii i bola lbwaare ansi

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, an sa fane kono ye fan kyuna kakyina mu nii i gyii lbwaare ansi, nii fan nu sa ane. Ane laalaaluw asin mu i gye ye an su Onyiripe Yesu an kule fane ye, fan kitaa to ke fan waa imu nii i kyo fale tii su.

² Liu fee fen nyi kikaapu mu nii an kaapu fane liu Onyiripe Yesu olon to.

³ I gye Ibwaare kebiti nii fee fan man waa fane n-yii ineesi, ke fan lee fane n-yii li abawule-sin to.

⁴ Ke fane okumaa numu o kum mu n-yii li kakuyi abee kanyin biti su, kanan mu nii o baa o du kyirekyire ke o nye beerees.

⁵ Ke mu awaasa i man ba i gye kayalaga okpa su fee bamu nii ba man nyi Ibwaare maa mu ikpa mu.

⁶ Nii oku o man taa fale awaasa libi numu waa mu birisa, abee o sisii mu kayalaga asin ku to. Li fee Onyiriipe ii biti o bunte bamu nii bee waa fale alibi asu, fee kanan mu nii an wola towe fane nii an da fane amu to mu.

⁷ Ibwaare man tu ane ye an ba waa agyaga-sin nii, amaa a ba kyina kakuyina kyirekyire to.

⁸ Imu su okumaa mu nii ee kina kikaapu numu mu, man gye nyimisa nii ee kina, amaa Ibwaare mu nii ee sa ane mu Kayaayu Kyirekyire mu, nii ee kina.

⁹ Nii li kinyi-bii kebiti bire su mu, i man bila i tiri fee a kyvroc owole sa fane. Li fee Ibwaare kaapu fane gbaa-gbaa fane kanan mu nii fan biti abaa.

¹⁰ Nii kesintin to mu, fen biti fane birisa ana mu nii ba bu Masedoniya kase su kpini. Amaa ane birisa ana, an towe an waa fane aniya to fee fan kyaga su waa kanin tii su.

¹¹ Fan kpan fane n-yii ke fan kyina kayi yuuli to, ke okumaa numu o man taa mu n-yii waa asa asin to, ke fan taa fane abaa sun kusun. An wola towe fane inumu kpini.

¹² Li kanin su mu, fen biti fan nye beerees li asa mu nii ba man tii fane su mu ase, ke i yegé ke fan man taa fane n-yii tuo oku su.

Onyiriipe Yesu kibwii ba mu

¹³ Me-daa ana ye mi-supu ana, a mee biti fee fan baa fan bu kitentenbiri to li alewupu su, abee fane nkolo i nyita fane fee ansana mu nii ba man su tamaa mu.

¹⁴ An koole gyii fee Yesu wu nii o bwii kyinji ba nkpa to, kanin maaja nii an bula koole gyii fee bamu nii ba koole Yesu gyii nii ba wu mu, Ibwaare ii biti o bwii kyinji bamu ba nkpa to, ke ba maa Yesu ba bwii ba.

¹⁵ Li Onyiriipe mu gbaa-gbaa kono to asin mu, nii an towe fane ye ane mu nii an san an te nkpa to naa buu kake mu nii Onyiriipe ii biti o ba mu, a mee ye a gyankpaa alewupu mu.

¹⁶ Li fee Onyiriipe mu gbaa-gbaa ii biti o kpihige li susu ee ba kase, ye lalawo lala konosa ye Ibwaare kaboo bilisa obule ye

Ibwaare kabile, ke bamu nii ba wu Krisito to mu ba gyankpaa kyinji.

¹⁷ Imu kamaa mu, ane mu nii an sii nii an san an bu nkpa to mu, ee biti o kftaa ane buga bamu to abwaare-wule to, ke a naa gyana Onyiriipe mu susu. Ke a naa kyina ye Onyiriipe mu kakpaa.

¹⁸ Imu su fan taa fale asin numu towe waa abaa olun to.

5

Fan kwvla fane n-yii gyoo

Yesu kibwii ba mu

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, i man bila i tiri fee a kyvroc asin ku li saja ye kake mu nii inumu ii biti i ba mu sa fane.

² Li fee fane gbaa-gbaa fen nyi kesintin to fee Onyiriipe Yesu Kake Lala mu nii ee biti o ba mu, ii biti i baa i du nun fee oyu maa ba kagyanbwe mu.

³ Saaja mu nii asa bee towe ye, "An su kayi yuuli nii sehn man bila ye o waa ane" mu, tuo nii kenyiita kii biti ki ba bamu su opula to fee kanan mu nii kedunjidi ki kftaa oto wuya mu. Nii bamu oku mee ye o taale lee mu n-yii li kanin awurufu mu to.

⁴ Amaa fane akole-gyipu bire, fan man bu kitentenbiri to, ke kanin kake manja ki ba purigi fane fee oyu mu.

⁵ Fane kpini fen gye fitula to asa mu fen naa kayike to. Amaa a man gye kagyanbwe asa mu nii an naa kitentenbiri to.

⁶ Imu su fan man yegé an baa an du fee bamu nii ba de tan su mu, amaa fan yegé an kwvla ane n-yii ke an baa an da su.

⁷ Li fee bamu nii bee de mu, bee de kagyanbwe nin, nii bamu nii bee buu nta mu, bee buu kagyanbwe nin.

⁸ Amaa fee a maa gye kayike to asa mu, fan yegé an kwvla ane n-yii, ke a taa ane kikcole-gyiy ee kebiti waa koto kunsa kun ane nkolo su fee kanan mu nii anaakopu bee waa mu. Ke a taa kamolige mu nii an su tamaa mu waa kwvoro bun ane amu su fee anaakopu awuru.

⁹ Li fee Ibwaare man tu ane ye a ba gyii awurufu li mu agbu lala mu su. Amaa o tu ane ye li Onyiriipe Yesu Krisito su ke a ba nye kamolige.

¹⁰ Yesu Krisito wu sa ane nii, imu su an kan an te nkpa to nin oo, abee an wu nin oo, anaa mu a buga kyina.

¹¹ Imu su fan towe waa abaa olun to, ke fan kye abaa to fee kanan mu nii fen wola fane waa fale.

Laalaalvwe asin ye afwaala

¹² An-daa ana ye ane-supu ana, an kule fane fee fan taa beeerees sa fane

agyankpaapu mu nii fanaa bamu fen sun
Nyiripe Yesu Krisito mu. Bee kpan
bamu n-yii bee waa kusun nii bee kaapu
fane kanan mu nii fan kyina kakyina
danburasa to.

¹³ Lii kusun mu nii bee sun su mu, fan
taa beeerees lala sa bamu ke fan biti bamu
asun gaa. Ke fan taa kayu-yuuli kyina ye
abaa.

¹⁴ Ane-daa ana ye ane-supu ana, an towé
fane ye, fan da awulegyopu mu nii ba
bu fane to mu amu to, ke fan towé waa
bamu nii ba man su nkolo mu, ke fan kye
apcosipu mu to, ke fan nye kenyiita sa
okummaa nimu.

¹⁵ Fan kii su ye odan ke fane to oku
o man taa alibi ka alibi koko. Amaa
sanja kumaa fan kpan fane n-yii fan waa
kidanburasa fen sa abaa ye okummaa nimu.

¹⁶ Fan yegé fane ansi i gyii sanja kumaa.

¹⁷ Fan kyaga su fen kule kabwaare-kule
sanja kumaa.

¹⁸ Fan taa afwaala sa Ibwaare kuto
kumaa to. Lii fee inumu nii Ibwaare ii biti
fee fan waa li Yesu Krisito olon to su.

¹⁹ Fan man dun Kayaayu Kyirekyire
folon mu kusun.

²⁰ Nu Ibwaare Kayaayu kan lee asin sa
mu atowepu nii bee towé fane mu, fan
man mirigi asin mu nno.

²¹ Amaa fan tuu bamu asin towesa ye
kuto kumaa to kii, ke fan kitaa imu nii i
buron.

²² Ke fan lee fane n-yii li alibi kumaa
nimu to.

²³ Ibwaare mu nii o gyé keyuula wuya
mu, o lojo fane kuto kumaa nimu to yila
sa mu n-yii. Ke o kii fane kayaayu ye fane
kala ye fane kayu-wule kpini su, ke alibi
aku i man ba i bu fane su kake mu nii
ane-Nyiripe Yesu Krisito ii biti o bwii ba
mu.

²⁴ Ibwaare mu nii o tii fane waa mu lee
mu, mu i gyé kesintin wuya nii ee biti o
waa kanun.

²⁵ Ane-daa ana ye ane-supu ana, fan kule
kabwaare-kule sa ane.

²⁶ Fan fwaala Krisito abi mu kpini ke fan
taa kebiti baari abaa.

²⁷ Lii ane-Nyiripe Yesu Krisito kitii to
su, n towé fan ye fan kale owole nimu sa
akole-gyipu mu kpini.

²⁸ Ané-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala ki
baa ki bu fane ase.

Ѡѡлє nyօсару му ни Рօсії kyvրօс naа sa Tesalonika abi

Afwaala

¹ Me Pօolı maa Silasi ye Timoti i kyvրօс օѡлє ниму an sa fane Krisito abi kubu mu nu fan bu Tesalonika, nu fan gye ane-Se Ibwaare ye Ծnyiripe Yesu Krisito asa mu.

² Ane-Se Ibwaare ye ane-Nyiripe Yesu Krisito ba bwaala fane ke ba sa fane kayu yuuli.

*Yesu Krisito kibwii ba
mu asin*

³ Ane-daa ye ane-supu ana, i tiri fee an fwaala Ibwaare sanja kumaa nimu li fane su. Nu i dagaa fee a maa waa kanin. Li fee fane kikօole-gyii kui dan kii tii su, nu fane kebiti mu nu fan su sa abaa mu kii tii su.

⁴ Imu su nu ane gbaa-gbaa ane an taale da ane nkolo su, an towe fane n-yii su asin an sa Ibwaare kubu-kubu mu to kpini, li kanan mu nu fen nye nkolo yule fane kikօole-gyii to, li fane kanyanla ye aworvfo mu nu fen gyii mu to.

⁵ Inimu kpini i kaapu fee Ibwaare katale mu ki du kyeekeye. Imu ii biti i yegé ke fan baa fan dagaa sa Ibwaare kuvura-gyii mu nu fen gyii kumu su aworvfo mu.

⁶ Ibwaare gye kesintin oyigipu nuu. Mu ii biti o taa aworvfo teela bamu nu bee nyanla fane mu.

⁷ Ee biti o sa fane mu nu fen gyii aworvfo mu ye ane kpini oþvutse, sanja mu nu ane-Nyiripe Yesu ee biti o li susu ba maa mu nboç lõvnpu ye folon mu.

⁸ Nu folon nu Ibwaare ii biti o taa biute bamu nu bee kina mu mu, ye bamu nu ba waa kusu to olon sa Ծnyiripe Yesu Krisito Asin danbirasa mu.

⁹ Ibwaare ii biti o biute bamu kusu mu nu ki gye kenyitta kakpaa, ke o gya bamu lu mu ansi ye mu bonyaa mu olon to.

¹⁰ Kanun kake mu nu Yesu ii biti o ba mu, mu asa mu nu o lõjõ yila mu, bee biti ba kusaa mu kitu susu, ke bamu nu ba koole gyii mu ba yin mu. Fane gbaa fane fan tii su, li fee fan koole mu asin mu nu an towe fane mu gyii.

¹¹ Inimu kpini i maa bu ane nfeere to su mu, an kule kabwaare kule an sa fane sanja kumaa nimu fee Ibwaare o lõjõ fane, ke fan dagaa kitu mu nu o tui fane mu. Ke li mu olon to su mu o yegé kuto danbirasa kumaa mu nu fan fe nfeere ye fen biti fan waa mu, i waa odan sa fane, ke fane

kikօole-gyii kusun mu nu fen waa mu fan taale waaw kumu naa lõwe.

¹² An kule nimu kabwaare kule fee ane-Nyiripe Yesu Krisito kitu ki dii susu, ke asa ba wu mu bonyaa fane to, ke li Yesu Krisito su mu, fane kitu ki dii susu fee kanan mu nu Ibwaare maa ane-Nyiripe Yesu Krisito ba bwaala fane mu.

2

*Ծmu nu o mee buu sehn
mu asin libi*

¹ An-daa ana ye ane-supu ana, li ane-Nyiripe Yesu Krisito kiba mu su ye kanan mu nu a boga naa gyaña mu su mu, an kule fane ye,

² Nu ekoo kan ba fane ase ye Ibwaare lee mu asin sa mu ye o towe fane mu, abee o nye okala ku abee o nye օѡлє li ane ase mu nu kui towe ye Ծnyiripe Yesu kake lala mu ki tee ba mu, fan man yegé fane nfeere i wuliti fane to abee i յmaa fane nkolo.

³ Okpa kumaa nimu su mu fan man yegé okoo o pina fane. Li fee kanin kake mu mee ye o ba, ameo omu nu ee biti o ba kusu yile kina Ibwaare mu, o ba poysi. Nu nyumisa mu nu o mee buu sehn, nu ee biti o wu foyi kakpaa mu, ii biti i lee mu ifuli poysi ke kake mu ki fu.

⁴ Ee biti o kusu yile kuto kumaa mu nu nyumisa ii sun fee idakpa ye imu to ato ye Ibwaare gbaa. Imu su ee biti o kusaa mu n-yii inimu kpini su, ke o naa kyna kabwaare-sunkpa aye mu to, ee towe ye mu i gye Ibwaare.

⁵ Fen mee nyinji fee sanja mu nu n kyuna n bu fane ase mu n towe fane inimu kpini?

⁶ Nu nbünbü fan nyi kuto mu nu kii tii omu nu o mee buu sehn mu okpa, li fee sanja mu nu ii biti i ba lee mu ifuli mu i man pu fuu.

⁷ Li fee omu nu o mee buu sehn mu olon mu i wula ii sun kusun asiri to, nu i yegé asa bee waa kusu to alon. Amaa omu nu ee kun kumu nbünbü mu, ii biti o kyaga su ee kun kanin naa fuu sanja mu nu Ibwaare ii biti o lee mu li okpa mu su.

⁸ Toto nu Ibwaare ii biti o lee omu nu o mee buu sehn mu ifuli, nu Ծnyiripe Yesu kan bwii ba mu, ke o taa mu kono to afuu mu moç mu, ke o taa mu bonyaa nyita mu kakpaa.

⁹ Ծmu nu o mee buu sehn mu kiba mu, ee biti o sun Sitaane kusun. Ee biti o taa Sitaane olon waa adangana ye sinkaalaa ye asin kyinkyinsa pina asa.

¹⁰ Nu ee biti o bôla okpa kumaa su taa asin libi pina bamu nu bee biti ba nyita mu. Bee nyita, li fee ba kina kesintin mu nu kii biti ki mölige bamu mu.

¹¹ Lii inimuu su lbwaaree ii yeges nii antujesa lala ba bamu nfeere to, ke ba lan bee koole antujesa muu bee gyii,

¹² ke bamu nii ba kina kesintin kikcole-gyii muu, nii bamu ansi i gyii alibi kwaa su mu kpini bee biti ba gyii kwpwe.

Fan yile fane kikcole-gyii to kenken

¹³ Ane-daa ana ye ane-supu ana mu nii Onyiripe ii biti fane asin, i dagaa sanja kumaa niumu a maa fwaala lbwaare sa fane. Lii fee lbwaare wula lee fane li npiili ase mu ye ee biti o molige fane. O waa inimuu nii li Kayaayu Kyirekyire mu olon to ye fane kikcole kesintin mu gyii, ke fan baa fan gye bamu nii o loqo yile sa mu n-yii.

¹⁴ Ibwaare bola mu asin danburasa mu nii an towe mu su tu fane ye fan ba nye ane-Nyiripe Yesu Krisito bonyaa mu.

¹⁵ Kanin su, ane-daa ana ye ane-supu ana, ane asin mu nii an kaapu fane ye imu nii an kyorc so fane mu, fan yile to ke fan kitaa imu to kenken.

¹⁶ Ane-Nyiripe Yesu Krisito gbaa-gbaa ye ane-Se Ibwaare mu nii bee biti ane asin gaa mu, ba bola kabwaala mu su towe waa ane olon to kakpaa, nii ba sa ane tamaa danburasa.

¹⁷ An kule fee lbwaare o towe kitaa fane nkolo, ke o waa fane olon to li fane kuto danburasa kumaa mu nii fen waa ye imu nii fen towe.

3

Fan kule kabwaare kule sa ane

¹ Ane-daa ana ye ane-supu ana, ane laalaalwae asin mu i gye ye, fan kule kabwaare kule sa ane ke Onyiripe asin mu i nye yalage bilen-bilen, ke i nye beeree lala fee kanan mu nii i nye fane ase mu.

² Ke fan kule kabwaare kule ye lbwaare o lee ane li amu to olon wuya ana ye asti libi wuya ana abaa to, li fee man gye okumaa niumu ii koole Yesu gyii.

³ Amaa Onyiripe mu gye kesintin wuya nii, nii mu ii biti o sa fane olon ke o kun fane li Sitaane kubaa to.

⁴ An su kikcole-gyii Onyiripe mu to fee ee yeges nii fen waa, nii fen biti fan kyaga su waa ato mu nii an sa fane kono ye fan waa mu.

⁵ An kule kabwaare kule ye, Onyiripe o biliijaa fane nfeere kpee lbwaare kebiti mu to ye Yesu Krisito kokolo kinye yile to mu to.

Oku o man waa awulegyoro

⁶ Ane-daa ana ye ane-supu ana, li Onyiripe Yesu Krisito kitu to su mu, an sa fane kono ye fane birisa mu nii o mee

biti kusun kiwaa, nii mu kubaabuto ki man naa ye kikaapu mu nii fan nye li ane ase mu, fan kitaa fane n-yii li mu su.

⁷ Fane gbaa-gbaa fane fen nyi kanan mu nii i dagaa fee fan buu ane ayaa natesa. Lii fee sanja mu nii an bu fane ase mu a man kyuna waa wulogyo,

⁸ nii an man gyii oku agyito yeges a man ka imu kuko. Amaa an payi ansi waa kusun ye kikpine kakyowapse ye kagyanbwae kanan mu nii ane kikyina fane ase mu i man waa kasula sa fane to oku.

⁹ A maa waa inimbu mb, i man gye nii ye a man su okpa ke a taa ane n-yii tuu fane nkyeto su, amaa an waa yila nii ke fan nye buu ane ayaa natesa su.

¹⁰ Halu sanja mu nii an bu fane ase mu an sa fane kono ye, "Okumaa mu nii o mee biti kusun kiwaa mu, o man gyii."

¹¹ An nu ye aku ba bu fane to ba su wulogyo. Be mee sun kusun kv, amoo asa asin to kinatu loo.

¹² Bamu nii be du kanin mu, an sa bamu kono nii an towe an sa bamu Onyiripe Yesu Krisito kitu to su ye ba biti kusun waa biti bamu agyito gyisa.

¹³ Amaa fane, ane-daa ana ye ane-supu ana bire, fan man yeges kidanbirasa kiwaa i ffi fane.

¹⁴ Nii fane to oku kan kina ane asin mu nii an kyorc waa ɔwile niumu to fale mu, fan baa fan da mu su. Fanaa mu fan man bila buga waa sehn, ke ipeeli i kitaa mu.

¹⁵ Fan man taa mu waa fee fane don, amaa fan towe waa mu fee fane-nyi mu-bii ana to oku.

Laalaalwae afwaala

¹⁶ Ane kabwaare kule i gye ye ane-Nyiripe Yesu Krisito gbaa-gbaa mu nii o gye kayu-yuuli wuya mu, o sa fane kayu-yuuli sanja kumaa ye okpa kumaa su. Ane-Nyiripe Yesu o baa o bu fane kpini ase.

¹⁷ Me Pooh me gbaa-gbaa me i taa me kubaa kyorc afwaala niumu. Kanin nii n duligi me twule kpini. Fale nii n kyorc.

¹⁸ Ane-Nyiripe Yesu Krisito kabwaala ki baa ki bu fane kpini ase.

Ѡѡлє gyankpaasa му ни Р҃оћи kyvrco naa sa Timoti

Afwaala

1 Me, Р҃оћи i kyvrco ѡѡлє ниму. Lii Ibwaare ane Ѡмологєу ye Krisito Yesu mu nu o gye ane tamaa kipre su nu n ba waa Krisito Yesu Osunpu.

2 N kyvrco n sa fu Timoti mu nu li Yesu kikcole-gyii su nu fu gye me kesintin to kebii. Kabwaala ye kuwes kuwu ye kayu yuuli mu nu i li Ѡse Ibwaare ye ane-Nyiripe Krisito Yesu ase mu ki ba fu su.

Kumu to kida li antijesa kikaapu su

3 Fee kanan mu nu n towe waa fu sanja mu nu n kpee Masedoniya mu, sii kyina Efeso tutu ke fu nye tii antijesa akaapupu mu kikaapu okpa.

4 Towe sa bamu ye ba yegе asirikpan ikisii-sin ye kakvoge to nkyaga su asin. Lii fee fale ato nimu i biya imcore-libi nu, nu i mee kye asa kabwaare-sun mu nu ku bcla kikcole-gyii su mu to.

5 Kuto mu nu me konosa nimu yile su mu i gye ye, asa ba nye kebiti mu nu ki li kokofo fuuli to, ye nfeere mu nu i buron, ye kikcole-gyii kesintin to.

6 Aku ba man bila ba buu nimu, amaa ba buu ntowе mu nu i man su kase.

7 Bee biti ba baa ba gye Ibwaare nbara akaapupu mu, amaa ba man nyi nu be mee nu asin mu nu bee yile imu su bee towe mu kase.

8 An nyi fee nbara mu i buron, nu okumaa nimu kan buu imu okpa su mu, i buron sa mu.

9 Nu an bila an nyi ye nbara mu i man de sa ikpa kyiigisa wuya ana, amaa i de sa nbara anyitapu ye kusu to olon wuya ana, ye bamu nu ba mee bunyaa Ibwaare ye alibi awaapu, ye bamu nu ba man du kyirekyire ye bamu nu be mee sun Ibwaare, ye bamu nu bee moa bamu-se ana abee bamu-nyi ana, ye asa amocoopu.

10 Nbara mu i bu to sa bamu nu bee li bamu-kuli ana abee bamu-ka ana kamaa, ye bamu nu bee waa agyaga-sin, ye bamu nu ba kitaa ana bee fe ke ba nye afulee, ye antijesa wuya ana, ye bamu nu bee tin antijesa bee bo ntan, ye bamu nu bee waa asin kumaa mu nu i mee buu kesintin kikaapu mu.

11 Kikaapu nimu ki lii bunyaa asin danburasa mu nu Ibwaare mu nu ayenbi

i gye mu lee mu taa waa me abaa to ye n towe n sa asa.

Pccoli afwaala sa lbwaare fee maa bwaala mu

12 N su afwaala n sa ane-Nyiripe Krisito Yesu, mu nu o sa me olon ye n waa kusun, nu o wu me fee kesintin-gyipu, nu o lee me ye n ba waa mu kusun mu.

13 Naafso sanja ku to mu, n kyina n towe n nyita Krisito mu, yegе n nyana mu abuupu, nu n biti bamu keluu. Amaa Ibwaare wu me kuwes, lii fee n man kyina n nyi nu, nu n man kyina koole mu gyii.

14 Ane-Nyiripe Krisito bwaala me gaa, nu o yegе nu n koole mu gyii, nu n nye mu kebiti mu.

15 Katowе nimu gye kesintin nu, nu i tiri fee okumaa o koole imu gyii. Asin mu i gye ye, Krisito Yesu ba dulinyaa to nun ye o ba mohge alibi awaapu, nu bamu to kpini mu, me i gye olibilibi mu.

16 Amaa Ibwaare wu me kuwes, saamu Krisito Yesu i nye lee mu kenyiita lala mu kaapu, ke i ba waa sinkaala sa asa mu nu bee biti ba ba koole mu gyii mu kpini, ke ba nye nkpa kakpaa.

17 Imu su fan yegе a taa beeere ye bunyaa sa Owura mu nu o te kakpaa naa fuu sanja mu nu i man su okaa. Nu mu nkun i gye Ibwaare, nu o mee wu, nu a mee wu mu ye ansi. Amen!

18 Mi-bii Timoti, n sa fu fale konosa mu nu ii buu asin mu nu Ibwaare otowepu wula towe yila li fu su mu. Nu fu kan taa imu waa kusun mu, fii biti fu ko Ѡnyiripe asin mu iko,

19 yegе fu su kikcole-gyii mu to nu fu bu fu kokofo to ye ato mu nu fu waa mu i buron. Aku ba kina nimu nu bamu kikcole-gyii i muuri fee afuu maa muuri okulu mu.

20 Bamu to aku i gye Himenasу ye Alek-isanda. N yegе bamu waa Sitaane abaa to, ke i kaapu bamu ye ba man bila towe yii Ibwaare.

2

Krisito kvbu mu to kabwaare-sunkpa

1 Kanin su, kuto mu nu ki tiri nu n kule ye fan waa mu i gye ye, fan taa asa asin tirisa tuu Ibwaare ansi to, ke fan kule kabwaare kule, ke fan yile bamu ayaa to kule Ibwaare sa bamu, ke fan taa afwaala sa Ibwaare.

2 Fan kule kabwaare kule sa awura ye alvunpo kpini, ke a kyina keyuula ye kayu-yuuli to, ke a sun Ibwaare danburasa, ke a kyina kakyina mu nu i dagaa.

3 Inimu i buron, nu imu ii gyii Ibwaare ane Ѡmologepu mu ansi,

⁴ nii mu ii biti fee asa kpini ba nyę kamolęge ke ba ba bii kesintin mu.

⁵ Lii fee lbwaare kolon i bu to, nii osa kolon i yle lbwaare maa asa nsana, nii Krisito Yesu i gye kanin nyimisa manja,

⁶ nii mu i taa mu nkpa lee saraga wu koole asa kpini, inmu i gye adanse asin mu nii lbwaare lee kaapu saja mu nii i dagaa.

⁷ Kanin manja su nii lbwaare lee me waa asin mu kaboo ye Krisito osunpu. Nii n gye kesintin ye kikcole-gyii mu okaapuru sa bamu nii ba man gye Gyiwi abi mu. N towe kesintin nii, n mee tin antijesa.

⁸ N biti fee Krisito kubu kumaa niumu to mu, anyin ba kosaam bamu abaa kyirekyire* kule kabwaare kule yegé agbu ye kamocore-gyii man bu bamu to.

⁹ N bila n biti fee akyu mu ba bun ato mu nii i kirkwe bamu, nii i dagaa, nii i man su agyaga-sin. Ba man waa bamu inyini adawu-adawu, nii ba man taa suwa ato abee agyibi ye ataa mu nii i su ogyalin mu bun.[†]

¹⁰ Amaa ba taa kubaabuto danburasa mu nii ki dagaa fee akyu mu nii bee sun lbwaare.

¹¹ Akyu ba bun bamu nno su biya bamu n-nyi kase bula ato.

¹² N man sa okpa ye akyu o kaapu abee o baa o su onyin su, i tiri fee o waa surum.

¹³ Lii fee Adam nii lbwaare gyankpaa tuw pooyi nii o tuw Hawa.

¹⁴ Nii man gye Adam nii Sitaane pina, amaa akyu mu, nii Sitaane pina nii o biliñ alibi owaapu.

¹⁵ Amaa nii akyu ba kan kyaga su yle kikcole-gyii mu to ye kebiti ye kikkyrekyire to, nii ba waa imu nii i dagaa mu, lbwaare ii biti o molęge bamu li nbii kikvuge su.

3

Krisito kubu abilisa ye akyetopu kilee

¹ Katowę nimu gye kesintin nii, ye oku kan ee biti Krisito kubu obilisa kusun mu, ee biti kusun kpare nii.

² Imu su i dagaa fee Krisito kubu obilisa maa gye nyimisa mu nii mu n-nyi su man su asin, nii o kili akyu kolon kpen, nii mu nfereere i de, nii ee kitaa mu n-nyi, nii o su beerees, nii ee koole afo, nii ee taale kaapu,

³ nii o man gye etabuunpu, abee o du kirikiri, amaa o du bwahn, yegé o man gye oluu bitipu abee omu nii mu ansi i payi afulee su.

* 2:8 2:8 Abaa kyirekyire kase i gye ye asa mu nii be du kyirekyire lbwaare ase. † 2:9 2:9 Saamü didaa mu akyu mu nii bee taa fale ato waa bamu n-nyi su mu, kaapu nii fee ba gye aborukooné-kyii. * 3:11 3:11 Akyu nfi mu gbaa i taale i yla sa bamu-ka ana.

⁴ I dagaa maa taale kii mu gbaa-gbaa kikpaara su danburasa, ke o kii fee mu-bii ana bee nu mu ase nii bee buu mu danburasa.

⁵ (Nii oku kan o man nyi kanan mu nii o kii mu gbaa-gbaa mu kikpaara su mu, nene nii ee taale kii lbwaare kubu mu su?)

⁶ I man dagaa maa gye nyimisa pupwe Krisito kubu mu to, ke o ba kaapu mu n-nyi ke o li tyie, fee kanan mu nii Sitaane li tyie nii o nyę kusun brite mu.

⁷ I dagaa maa gye osa mu nii bamu nii ba man gye Krisito akoole-gyipu gbaa ba tu mu kitu danburasa, ke o man nyę tyie Sitaane oduu to ke o gyii ipeeli.

⁸ Kanin manja gbaa nii i dagaa Krisito kubu mu akyetopu mu ba maa gye asa mu nii ba su beerees, nii ba man gye nno nyę-nyę wuya ana, yegé be mee nuu nta gaa, nii ba man su onsi-payi libi li afulee sd.

⁹ I dagaa ba maa bui bamu nkolo to fee ato mu nii bee waa mu i buron Krisito to kikcole-gyii, mu nii i gye kesintin asin mu nii lbwaare lee kaapu mu.

¹⁰ I tiri fee Krisito kubu mu o gyankpaa waa bamu kii, amaa nii bamu n-nyi su kan man su asin ku mu, ba nyę waa akyetopu kusun mu.

¹¹ Kanin okpa manja su, i tiri fee bamu akyu* ana gbaa ba baa ba su beerees, nii ba man gye akyu mu nii bee nyita asa atii, amaa bamu nfereere i de, nii asa ba koole bamu gyii koto kumaa niumu to.

¹² Krisito kubu akyetopu o baa o gye onyin mu nii o kili akyu kolon kpen, nii ee taale kii mu-bii ana ye mu kikpaara su danburasa.

¹³ Bamu nii ba waa akyetopu kusun danburasa mu, bee nyę beerees, nii bee taale yle kinyin to towe bamu kikcole Krisito Yesu gyii mu.

¹⁴ Halii n maa su tamaa ye n biti n ba fu ase nke nnyę nimu to gbaa mu, n kyurco asin nimu n biya fu,

¹⁵ saamü, nii n kan n man ba bilen mu, fi biti fu bu kanan mu nii i dagaa fee asa ba kyina lbwaare kikpaara su, nii kumu i gye lbwaare mu nii o te kakpaa mu kubu mu. Kubu mu i su kesintin kenken fee kanan mu nii sabare su lenbu to mu.

¹⁶ Nii i man su kamocore-gyii fee ane Krisito kikcole-gyii mu, i gye asin baalasa kpare. Imu i gye ye,

O lees mu n-nyi kaapu fee nyimisa,
nii lbwaare Kayaayu mu koole mu
kyula koto kumaa nimu to,
nii lbwaare nbo ba wu mu,

nii ba towe mu asin sa dulinyaa asa kpini,
nii asa ba koole mu gyii dulinyaa nimu to,
nii lbwaare taa mu kyon sas.

4

*Kumu to kida li antijesa
akaapvpu sv*

¹ Kayaayu Kyirekyire mu bugi to towe ye nke laalaalwue mu to mu, akv bee biti ba ba yege bamu kikcole-gyii mu, ke ba buu n-yaayu libi antijesa mu ye nbwu libi kikaapu mu.

² Fal e kikaapu mu li antijesa nno nnyo-nnyo wuya ana mu ase nin. Bee kui ansi bee tije antijesa yege bamu nkolo mese njmaa bamu.

³ Ba bila bee tii asa okpa fee ba man kili, ke ba man gyii agyito ku. Amaa lbwaare i tuu fale agyito nimu sa fee, mu asa mu nii ba koole mu gyii, nii be nyi kesintin mu, ba koole imu abaa anyo ke ba taa afwaala sa lbwaare.

⁴ Li fee kuto kumaa mu nii lbwaare tuu mu buron, nii i man dagaa fee a kina imu to iku, i dagaa fee a koole imu ke a taa afwaala sa lbwaare.

⁵ Kpal feebi fee lbwaare asin ye kabwaare-kule mu lɔŋɔ imu sa kigyi.

*Krisito Yesu kuyaafole
danburasa*

⁶ Nii fi kan fi kaapu fu-daa ana ye fu-supu ana fale asin nimu mu, fi biti fu baa fu gye Krisito Yesu kuyaafole danburasa, fee fu maa dan kesintin asin danburasa kikcole-gyii ye kikaapu danburasa mu nii fii buu mu.

⁷ Lee fu n-yii li asirikpan ikisii-sin ye adidaastin mu nii i man sv tono, ke fu yege kabwaare-sun danburasa i din fu.

⁸ Nyimisa n-yii kiteenje to mu, ii sa mu tono gberes ku, amaa kabwaare-sun danburasa ii biya mu tono koto kumaa nimu to, li fee ii sa mu nkpa nbunbu kakyuna nimu to ye nkpa kakpaa kakyuna mu nii kii biti ki ba mu.

⁹ Katowe nimu gye kesintin nin, nii i tiri fee okumaa nimu o koole imu gyii.

¹⁰ Imumu sv an payi ansi an sun kusun gaa, li fee an taa ane tamaa gyaga lbwaare mu nii o te kakpaa, nii o gye Omoligepu sa asa kpini mu, fonfon bamu nii ba koole mu gyii mu.

¹¹ Kaapu bamu ato nimu, ke fu yile bamu su fee ba buu imu.

¹² Man yege oku o kui fu feere fee fu maa gye kebii sv. Amaa yege fu katowe, ye fu kubaabuto, ye fu kebiti, ye fu kikcole-gyii, ye fu kyirekyire kakyuna mu i waa asin kaalasa sa akcole-gyipu mu.

¹³ Poyi ke n ba mu, taa fu n-yii sa Asinkeyan ylala mu kikarage sakyi to, ke fu towe abwaaresin, ke fu kaapu imu.

¹⁴ Man kan kina fu kakae mu nii lbwaare bola kilekaapu asin mu su sa fu, sanja mu ni Krisito kubu abilisa ba taa abaa gyaga fu su kule kabwaare-kule sa fu mu.

¹⁵ Kita imu to ke fu taa fu n-yii kpini sa mu kwaaw to, ke okumaa nimu o wu kanan mu nii fii kpee ansi to fu kikcole-gyii to.

¹⁶ Baa fu da fu n-yii sv ye fu Abwaaresin kikaapu mu sv. Baa fu maa sv, li fee nii fu kan waa kanin mu, fii biti fu molige fu n-yii ye bamu nii bee nu fu ase mu.

5

Akulapu-kyu kikita

¹ Man kan towe yii kinyin-bilisa, amaa towe waa mu fee maa gye fu-se. Towe waa ayaafole mu fee ba maa gye fu-daa ana ye fu-supu ana.

² Ke fu towe waa akyi-nyi mu fee fu-nyi ana, ke fu towe waa nbitebii mu fee fu-pukyil ana yege agyaga-sin nfere ku man tii sv.

³ Taa beerees sa akulapu-kyu mu nii ba te bamu abaa sv, ke fu kui bamu sv.

⁴ Amaa nii okulapu-kyu kan o su nbii abee anaana-bii mu, i tiri fee nbii mu ba kaapu bamu kabwaare-sun mu nii i towe ye ba kui bamu gbaa-gbaa akpaara su asa su mu. Saam, bamu awaasa mu, ii teela bamu akwugerep yem baamu naana ana mu. Imumu ii bola lbwaare ansi.

⁵ Okulapu-kyu mu nii o te mu kibaa sv, nii o man sv okusupu mu, ee taa mu tamaa gyaga lbwaare sv nin, nii ee kule kabwaare-kule kakyuwaape ye kagyanbwe, ee kule lbwaare ye o kye mu to.

⁶ Amaa Okulapu-kyu mu nii o taa mu n-yii sa kensi kigyi mu, o te nkpa to bire, yege o du fee maa wu nin.

⁷ Towe fale asin nimu sa Krisito kubu mu, ke asa ba man nyi towe asin akv yiil bamu.

⁸ Imu sv okumaa mu nii o man kan kui mu kubupu ana sv, fonfon mu kikpaa mu asa sv mu, o kina kikcole-gyii mu, nii mu alibi i kyo asa mu nii ba man koole Yesu Krisito gyii mu gbaa.

⁹ Okulapu-kyu mu nii o man piu fuu nsu adisiye mu, i man dagaa fee ba taa mu kiti tii akulapu-kyu atii mu sv. I dagaa okulapu-kyu mu maa gye okyiu mu nii o man lii mu-kuli kamaa,

¹⁰ nii asa be nyi mu adanburasa mu nii ee waa, fee ee bila mu-bii ana danburasa, nii ee kitaa afo, nii ee biya mu n-yii kase ee kye lbwaare asa to, nii ee kye bamu nii

bee wu awurufó mu to, nii ee taa mu n-yii sa adanbirasa kumaa niumu kíwaa.

¹¹ Man kan taa akulapu-kyii mu nii ba man pii biele mu atii tií akulapu atii mu su, lu fee nii i kan ba fee bamu kayalaga gyan kekili su i kyo kiyegé bamu n-yii sa Krisito mu,

¹² bee biti ba gyii kwpwe lu bamu kókoló su kida gyankpaasa sa Krisito mu to.

¹³ Imu kamaa mu bee biti ba biliñi awbilegyópo, yege ba naa ba naa asa ak-paara su. Nii man gye imu nkón, ba naa bee kuli asa, yege bee loo asa asin to, nii asin mu nii i man dagaa nii bee towe.

¹⁴ Imu su n biti fee akulapu-kyii mu nii ba man pii biele mu ba kili, ke ba kuvóge nbii ke ba kii bamu akpaara su, saamu, óðun mu mée nyé-nyé okpa towe asin libi ku lu ane su.

¹⁵ Lu fee akulapu-kyii mu nii ba man pii biele mu, akú be tee bee buu Sítáane ikpa.

¹⁶ Nii okyii-kóole-gyipu ku kan o su akulapu-kyii mu nii ba gye mu kuvópu ana mu, i dagaa maa kye bamu to ke i man waa kasula sa Krisito kubu mu, saamu Krisito kubu mu i nyé kye akulapu-kyii mu nii i tiri bamu mu to.

Kitówe waa Krisito kubu abilisa mu

¹⁷ Krisito kubu abilisa mu nii bee kii kubu mu asin kyeekyee su mu, heeree ye kókóka dagaa sa bamu lili inyo, fóñfóñ bamu nii bee sun abwaaresin katowe ye imu kíkaapu mu.

¹⁸ Lu fee ba kyórcó waa Asínkyan yílasa mu towe ye, "I man dagaa ba qmina naate kona sanja mu nii ee waa kusun agyito opula mo." Nii ba bila kyórcó katun ku ye, "Kusun owaapu mu dagaa mu kókóka."

¹⁹ Man kan kóole alibi mu nii oku ba towe fu lu Krisito kubu mu obilisa ku su gyii, amoo ba waa asa anyo abee asa.

²⁰ Bamu nii bee waa alibi mu, towe yii bamu Krisito kubu mu ansi to ke i waa asansa mu kufuu.

²¹ N yile Ibwaare ye Krisito Yesu, ye Ibwaare nboó mu nii o lee mu ansi to, n towe fu ye, fu buu nnosa inimú, yege fu man yile oku kamaa abee fu su nméegé to lu kuto ku to.

²² Man kan kpaala taa fu abaa gyaga asa su waa bamu abilisa kabwaare-sun mu to, ke fu man kan taa fu n-yii loo akú alibi to. Kta fu n-yii lu ineesi su.

²³ Man bila nuu nkuy nkón, baa fii nuu nta gberéé, kpali fee fu oto to maa taalee lu ko fu ye fu aló wuribi mu su.

²⁴ Asa akú alibi i dan lu ifuli nun, nii u gyankpaa bamu ii kpee Ibwaare kusun bûte mu to. Akú lee mao kamaa to nii ii biti i ba lu ifuli.

²⁵ Okpa kókoló maña su, nii akú kidanbirasa kíwaa ii biti i lu ifuli. Nii halu imu nii i mée lu ifuli gbaa mu i mée taale baala.

6

¹ Anye mu nii ba bu bamu-nyirípe ana kase mu kpini, i tiri fee ba maa taa heeree sa bamu-nyirípe ana, ke asa ba man nyé okpa towe asin libi ku yii Ibwaare kitu abee ane asin mu nii an kaapu mu.

² Anye mu nii bamu-nyirípe ana ba gye akóole-gyipu mu, ba man kooge heeree mu nii ba su sa bamu mu su, fee ba maa bamu ba maa gye kókolón Krisito to mu su. Amaa i dagaa fee ba sun bamu kókoló fuuli to, lu fee anyirípe mu nii bee nyé tóno bee lu anye mu kusun to mu, ba gye akóole-gyipu nii anye mu ba su kebiti sa bamu. Fale asin niumu i tiri fee fu kaapu bamu, ke fu waa bamu aniya to ke ba buu mu.

Kefulee biti bansa

³ Okumaa mu nii ee kaapu asin púpwé, nii o mée kóole ane-Nýrípe Yesu Krisito kesintin asin mu, ye ane kabwaare-sun kíkaapu ee gyii mu,

⁴ o gye osa mu nii ee kóssaa mu n-yii súsu yege o man nyi sehn. Kanin osa maña su imóore-libi ye nluu kóko lu asin su, nii imu i biya kayú basa ye nbarige to ye asebi ye nféere libi kufe.

⁵ Osá maña ii gyii imóore nii fee bamu nii bamu nféere i nyita, nii ba man bila ba su kesintin asin mu, bamu nféere i gye fee kabwaare-sun i gye okpa mu nii bee bôla su nyé afulee.

⁶ Amaa kabwaare-sun danbirasa su tóno gaa, nii ato mu nii an su mu i kan kókwe ane mu.

⁷ Lu fee a man biya sehn dulinyaa niumu to, nii a mée taale taa sehn lu kímu to.

⁸ Amaa nii an kan an su agyito ye ato buna mu, a yege i kókwe ane.

⁹ Asa mu nii bee biti ba waa ato wuya ana mu, bee tyee kótuu to ku to ye óðuu to, ke be loo kimelensi ye kayalaga libi-libi gaalaagaa to, ke i bûte bamu muuri ke ba wu nyita.

¹⁰ Lu fee kefulee biti gaa gye alibi kumaa niumu ólukpa nii. Akú ba maa biti afulee kubansa su mu, ba foyi lu bamu kóole-gyii to, nii i yii bamu nkólo to fee deebi.

Poɔli katówe laalaalvwé sa Timoti

¹¹ Amaa fu gye Ibwaare nyumisa nii, imu su lee fu n-yii lu fale ato niumu kpini to, ke fu kó biti ikpa kíkyiigi ye kabwaare-sun danbirasa ye kócole-gyii ye kebiti ye kenyiita ye bwahn kíwaa.

¹² Ko kikcole-gyii keluu danbirasa mu, ke fu nye nkpa kakpaa mu nu lbwaare tu fu ba waa kimu to, sanja mu nu fu bugi fu kono towe fu kikcole-gyii sakyu to, nu ba nu mu.

¹³ N yle lbwaare mu nu u sa kuto kumaa nkpa mu, maa Yesu Krisito mu nu o bugi mu kono towe kesintin asin mu sa Pontu Paleti mu ansi to mu, n towe fu ye,

¹⁴ fu buu nnosa numu, ke fu kitaa imu kyeekyee, naa fuu kake mu nu ane-Nyuripe Yesu Krisito ii biti o ba mu.

¹⁵ Ibwaare mu nu ayenbi i gye mu lees, nu mu nkun i gye Oluwonpu, ye awura to Owura, ye anyuripe mu Onyuripe, mu ii biti o yegae Krisito Yesu kibwii ba mu ki ba to mu gbaa-gbaa mu sanja mu.

¹⁶ Mu nkun i gye Omu nu o bu to kakpaa, nu o man bu to o wu kakaaku, nu mu o te ujmanjesa mu nu u qalige nu nyimisa ku mae taale tiri mu to, nu oku man pita wu mu, nu oku mae taale wu mu. Bonyaa ye olon i gye mu lees kakpaa Amen.

¹⁷ Towe bamu nu ba su dulinyaa numu to ato mu fee, ba man ba bee kui bamu n-yu abee ba taa bamu tamaa gyaga bamu ato mu nu u taale foyi mu su. Amaa ba taa bamu n-yu tuu lbwaare mu nu ee sa ane kuto kumaa mu nu an nye fale, nu u waa ane okon mu su.

¹⁸ Towe bamu fee ba waa kidanburasa ke bamu awaasa i baa i buron gaa, ke ba lees bamu ato mu nu ba su mu to kye abaa to.

¹⁹ Nu ba kan waa kanu mu, ii biti i waa fee bee kuvla ato bee yila bee sa bamu n-yu susu nin. Saamu, bee biti ba nye nkpa mu nu i gye kesintin nkpa mu.

²⁰ Timoti kui kuto mu nu lbwaare taa waa fu kibaa to mu su danbirasa. Lees fu n-yu lui ntowe kuyan ye imcore-gyaga mu nu aku bee tu ye kinyi mu to.

²¹ Imu nu aku bee kaapu fee ba su, nu i yegae nu ba foyi bamu kikcole-gyii mu.

Ibwaare kabwaala ki baa ki bu fane ase.

Ѡѡւේ ՚ѹසපු මු නූ පෝලි කුරුශ නා සා Timoti

Afwaala

¹ Me, Poochil mu nu lili Ibwaare kebiti su nni ba waa Krisito Yesu osunpu, nuu o sun me ye n towe Nkpa asin mu nuu Ibwaare da mu kokoole su yila, nuu an nye lili kukoole kiuwaa ye Krisito Yesu mu.

² N kyrcoo ՚ѡවේ nimmu n sa fu, mi-bii bitisa Timoti. Ane-Se Ibwaare ye ane-Nyiripe Krisito Yesu kabwaala ye kwoose kuwu ye keyuula i baa i bu fu ase.

Poochil towe waa Timoti

³ N fwaala Ibwaare mu nuu n sun mu yege n man su alibi aku fee kanan mu nuu me naana ana ba daa sun mu mu. Sanja kumaa n nyinji fu su me kabwaare-kule to kagyanbwé ye kakyuwape.

⁴ N nyinji fu ansiyku mu su, nuu i bu me to gaa fee n wu fu, saamu me kokoole i nye fuli me.

⁵ N nyinji fu kokoole-gyii kesintin mu nuu fu sv, nuu fu naana-kyusa Lowisi ye fu-nyi Yunisi gbaa ba nye mu. Nuu n nyi kesintin fee kanin nuu ngbaa fu sv.

⁶ Lili fale su mu, n nyinji fu fee, nin folon waa Ibwaare kakee, mu nuu n kyina taa me abaa gyaga fu sv, nuu fu nye mu to.

⁷ Lili fee Ibwaare man sa ane Kayaayu mu nuu ki waad ane afiupu, amaa o sa ane Kayaayu mu nuu ki sa ane olon, ye kebiti ke a bu kanan mu nuu an kutaa ane n-yu.

⁸ Imu su i man waa fu ipeeli fee, fu maa towe kesintin asin lili ane-Nyiripe mu su, abee i waa fu ipeeli lili me su fee ba maa tii me obu. Amaa fu gbaa fu gyii awurufu sa asin danbirasa mu, lili olon mu nuu Ibwaare taa sa fu mu sv.

⁹ Mu i molige ane, nuu o tu ane ba waa mu gbaa-gbaa asa, nuu i man gye ye an waa kuto mu nuu ki boroon su, amaa lili mu gbaa-gbaa mu kijmina yila ye mu kabwaala su. Nuu Krisito Yesu su nuu o bola taa kabwaala nimmu bwaala ane pooyi nuu o tuo kuto kumaa nimmu.

¹⁰ Amaa nbunbu o bola ane ՚මෙලිගෙපු Krisito Yesu kiba mu su ba lee kabwaala nimmu kaapu ane, nuu o bola asin danbirasa mu su nyita lewu olon mu, nuu o lee nkpa mu nuu ki man su okaa mu ifili.

¹¹ Nuu Ibwaare lee me waa Krisito osunpu ye okaapuru ye asin danbirasa nimmu otowepuru.

¹² Kanin su nuu n gyii unumu awurufu fale. Amaa i man su me ipeeli, lili fee n nyi omu nuu n kooole mu gyii, nuu n nyi kesintin

to fee ee taale kun kuto mu nuu n taa waa mu abaa to naa fuu mu kake laalaalbwe mu.

¹³ Timoti, kitaa kesintin asin kaapusa mu nuu fu nye lili me ase mu kenken, ke fu buu imu, yege fu su kokoole-gyii ye kebiti mu nuu lili Krisito Yesu su an nye mu.

¹⁴ Boala Kayaayu Kyurkypire olon mu nuu ku bu ane to mu su, kun asin kpare mu nuu Ibwaare taa waa fu abaa to mu.

¹⁵ Fu nyi fee ane birisa mu nuu o bu Asiya osuwobole su mu kpini, ba sile yege me, nuu Figelusi maa Hemogene gbaa ba tii su.

¹⁶ N kule ՚onyiripe fee o wu Onesiforu kikpaara su abi kpini kwoee, lili fee sanja kumaa ee yege me kokoole kii fuli me. Nuu i man su mu ipeeli fee ba tii me obu gbaa.

¹⁷ Kuto mu nuu ki tii su i gye ye, sanja mu nuu o ba Roma mu, o nate biti me halu naa fuu sanja mu nuu o wu me.

¹⁸ ՚onyiripe o wu mu kwoee mu kake laalaalbwe mu. Fu nyi danbirasa kanan mu nuu o kye me to ikpa gaalaagaa su sanja mu nuu n bu Efeso kade to mu.

2

Krisito ՚නාකොපු mu

nuu ee gyii kesintin

¹ Imu su mi-bii, bola kabwaala mu nuu ki bu Krisito Yesu to mu nye olon.

² Nuu asin kaapusa mu nuu fu nuu lili me ase sakyo ansi to mu, taa imu waa asa mu nuu fu kooole bamu gyii mu abaa to, ke ngbaa bamu be taale taa kaapu aku gbaa.

³ Yile to gyii awurufu ye ane, fee Krisito Yesu ՚නාකොපු danbirasa.

⁴ ՚නාකොපු i payi ansi lili mu kusun sunsa su, ke i nye bola mu ՚බිජා ansi, imu su o mee taa mu n-yu ee waa asa mu nuu bu man gye anaakopu mu awaasa to.

⁵ Kanin marja nuu asulepu ba kan bee sile, nuu omu nuu o gyii su kan o man buu kisile nbara mu, o mee ye o nye kigyi su kakee mu.

⁶ Nuu onsi-payi ՚අධ්‍යාපු mu nuu ee waa kusun mu, i dagaa maa gyankpaa gyii lili kudoo mu to.

⁷ Fe nfere lili kuto mu nuu n towe fale su, lili fee ՚onyiripe mu ii biti o yege fu taale nuu ato nimmu kpini kase.

⁸ Nyinji Yesu Krisito mu nuu o lili owura Dawidi kanan to nuu Ibwaare kyinji mu lili lewu to mu. Inimu i gye asin danbirasa mu nuu n towe mu,

⁹ nuu n gyii imu awurufu fale, halu ba taa agbeeleebe jumina me fee maa gye alibi owaapu. Amaa Ibwaare asin mu bire, oku mee taale taa agbeeleebe jumina imu.

¹⁰ Imu su nuu n yile to gyii awurufu kumaa nimmu, lili asa mu nuu Ibwaare lee yila mu su, ke ngbaa bamu ba bola Krisito

Yesu su nyę kamolige ye bonyaa mu nii ki man su ɔkaa mu.

- 11 Katowę numu gye kesintin nii,
nii an kan wu ye mu bire,
an biti a kyna nkpa to ye mu.
12 Nii an kan yile to gyii awurufo bire,
an biti i gyii kuwura ye mu.
Nii an kan kina mu bire,
ngbaa mu ii biti o kina ane.
13 Nii an man kan koole gyii mu,
mee mu bire o san ee gyii mu asin su,
lu fee o mee towe asin, nii ee lu imu
kamaa.

*Osunsunpu mu nii o bɔla
lbwaare ansi*

14 Kyaga su nyiŋi bamu fale ato numu su. Yile lbwaare kitu to da bamu amu to lu ntowę su kamooře-gyii, lu fee i man su kyaare, amoo ii nyita bamu nii bee nu imu mu nun.

15 Kpan fu n-yu ke lbwaare o wu fu fee fu dagaa, nii fu gye kusun osunpu mu nii i man dagaa maa su ipeeli mu kusun mu su, nii o nyi lbwaare kesintin asin mu kikaapu kyekyee.

16 Lee fu n-yu li aligyma mu nii i mee bonyaa lbwaare, lu fee bamu nii bee waa imu mu, u bunte bamu u li lbwaare ase gaa.

17 Nii kanin asa mu kikaapu u yelge fee kutamee. Anyin anyo mu nii ba tii bamu su i gye Himenasu maa Filetusi.

18 Ba foŋi kesintin asin mu okpa, nii bee kaapu ye, asa kikyini li lewu to mu tee wula ba kyon, nii kikaapu numu ii nyita akooře-gyipu mu aku kikooře-gyii.

19 Amaa lbwaare asin du nin fee ḡopre gyankpaasa mu nii o yii mu, nii i yile gin, nii ba kyvco asin numu ba gyaga kumu su ye, "Onyiripe lbwaare nyi bamu nii ba gye mu lee," nii ba bila kyvco ye, "Okumaa mu nii o lee towe ye o gye Onyiripe mu lee mu, dagaa maa yegę alibi kuwaa."

20 Kikpaara lala su mu, ato mu nii bee gyii bee nu imu to kukwui-kukwui i bu to. Ba taa suwa abee gbiti waa iku, nii ba taa iyu abee kabole waa imu iku mco. Imu iku i de sa nke kpare kigyi, nii iku mco i man de sa nke kpare ku.

21 Nii oku kan lee mu n-yu li alibi kuwaa to mu, ee biti o baa o de sa nke kpare kigyi mu, lu fee o ba waa kytrekyire, nii o su kyaare sa mu onyiripe mu, nii o kuvla mu n-yu yula sa kusun danbirasa kumaa numu.

22 Amaa lee fu n-yu li ayaafole-sin kayalaga libi to, ke fu taa fu ansi gyaga ikpa kikyigi ye kikooře-gyii ye kebiti ye kayu yuuli su, buga ye bamu nii ba taa kokořo fuuli su bee sun Onyiripe mu su.

23 Imu su lee fu n-yu li kimeleensi imcore mu nii i man su kase mu to, lu fee fu nyi i maa biya nluu.

24 Onyiripe kyaafole man dagaa maa ko keluu, amaa o dagaa maa waa kidanbirasa ee sa okumaa numu, ke o taale kaapu, ke o nyę kenyiita koto kumaa numu to.

25 Bamu nii bee gyii mu imcore mu, i dagaa maa lee asin mu kaapu bamu laakale su, akuto fee lbwaare ii biti o bugi okpa sa bamu, ke ba yegę alibi kuwaa, ke ba ba bu kesintin asin mu.

26 Ke ba nyę nfeere danbirasa, ke ba sile lu odvu mu nii Sitaane sun kitaa bamu, nii bee nu mu ase bee waa ato mu nii ee biti mu to.

3

*Ato mu nii ii biti i ba
waa nke laalaalwue to mu*

1 Amaa baa fu nyi inimu fee, nke laalaalwue mu to mu, awurufo damante ii biti i ba asa su.

2 Lu fee, asa bee biti ba kii biti bamu nkun lee, ye kefulee biti bansa, ye n-yu kikaapu, ye alala-sin, ye asa kisaale, ye kusu to olun sa bamu akvugepu, nii oku waa kidanbirasa sa bamu gbaa ba mee lee mu kitu, nii ba mee taa lbwaare bee ti sehn,

3 nii ba mee ye be nyę kebiti sa oku, nii be mee wu oku kuvvee, nii bee biti ba nyita asa kitu, nii ba mee taale kitaa bamu n-yu, nii asa bee biti ba sile bamu, nii bee biti ba kisi kidanbirasa,

4 nii bee biti ba waa adiboyipu, nii ba mee fe nfeere poyi nii bee waa koto ku, nii bee kaapu bamu n-yu, nii bee biti dulinyaa to okon ba kyo lbwaare.

5 Bee biti ba sun lbwaare ansi su, amaa ba kina mu olun mu. Man buga ye kanin asa.

6 Bamu to akv bee taa kanyaasin libi bee loo akpaara su, nii bee taa kono to kono bee pina akyu mu nii ba mee taale kitaa bamu n-yu, nii bamu alibi i du fee kasula i gyan bamu su, nii kayalaga libi kukwui-kukwui bu bamu to.

7 Kanin akyu mu bee kpan n-yu sanja kumaa bee bula, amaa ba mee taale ba bu kesintin mu.

8 Fee kanan mu nii Gyanise maa Gyanberesi ba daa kyna kusu yile Mosesi su mu, kanin nii fale anyin anumu gbaa bee ko bee tii kesintin mu okpa. Bamu amu i nyita, nii ba man su oyilekpa kikooře-gyii mu to.

9 Bamu awaasa numu mee kpiya bamu ansi to, lu fee okumaa numu ii biti o wu kanan mu nii ba melensi, fee kanan mu nii

Gyanise maa Gyanberesi kimelensi i daa lu ifuli mu.

Poco konsa sa Timoti

¹⁰ Amaa fee fu bire, fu nyi asin mu nu n kaapu mu kpini, ye me kakyina to, ye koto mu nu mi ansi i gyan su, ye me kukoole-gyii, ye me kenyiita, ye mi kebiti, ye me kuyile to gyii awurofo.

¹¹ Fu nyi kanan mu nu asa ba nyanla me, ye awurofo mu nu n gyili Antiyoki ye Ikoniyum ye Lisitira nde to, nu n nye kenyiita yile kanyanla mu kpini to, nu Onyiripe Yesu Krisito lee me lu imu kpini to.

¹² I gye kesintin fee, okumaa mu nu ee biti o buu Krisito Yesu, ke o waa lbwaare kebiti mu, ee biti o nye kanyanla.

¹³ Alibi awaapu ye apinapu bire bamu alibi ii biti i long tii su nin, kanan mu nu bee pina asa mu, kanin gbaa nu ii biti i pina bamu.

¹⁴ Amaa fee fu bire, kyaga su kitaa koto mu nu fu biula nu fu kooole gyii mu to, lu fee fu nyi bamu nu fu biula lu bamu ase,

¹⁵ nu lu fu kibii to mu, fu nyi Asinkyan yilasa kytrekyre mu, nu imo i taale sa fu kanyaasin mu nu i byia kamolige bola kukoole Krisito Yesu gyii su.

¹⁶ Asinkyan yilasa mu kpini i lu lbwaare ase nun, nu i bvron sa kikaapu, ye katowe yii, ye kutowe kyiigi, ye kibila ikpa kikyigii to,

¹⁷ saamu lbwaare osa i nye dan to sa kusun danburasa kumaa kiwaa.

4

¹ Krisito Yesu ii biti o ba ye mu kuwura-gyii ba tale asa mu nu ba te nkpa to, ye alewunu. N yile lbwaare maa Yesu Krisito ansio to n sa fu kono ye,

² towe asin danburasa mu. Kvula fu n-yili sanja mu nu i dagaa ye sanja mu nu i man dagaa, taa kenyiita kpini towe kyiigi asa ikpa, ke fu towe yii asa, ke fu towe waa asa olon to.

³ Lu fee sanja ku ii biti o ba nu asa ba mee ye be buu kesintin kukaapu mu. Amoo be buu bamu kayaalaga to asin. Bee biti ba kui biti akaapupu damante kyaabcoo bamu n-yili, ke be kaapu bamu asin mu nu i bukcon bamu asu to ke be nu.

⁴ Ba man bila ye be nu kesintin mu, bee biti ba bilini ba buu asirkpan ikisii-sun.

⁵ Amaa fee fu bire, baa fu da fu kumu su asin kumaa numu to, nye kokoole yile awurofo to, waa asin danburasa kusun mu otowepu, sun fu kusun kanan mu nu i dagaa naa luwe.

⁶ Mee me bire me sanja fu fee n wu, nu i du nin fee me nkpa u kyegge u wrige fee saraga sa lbwaare.

⁷ N ko keluu danburasa mu, nu n sile kusile mu naa fuu okaa, nu n kutaa kukoole-gyii mu to.

⁸ Nbiunbu kuto mu nu kii gyoo me mu i gye kigyili su kakoe, mu nu Onyiripe, ikpa kyiigisa otalepu mu ii biti o taa sa me kanin kake maaja, nu man gye me nkun, amaa ye bamu nu u gyogyyuu bamu ye be wu Onyiripe Yesu kiba mu.

Poco laalaalwae asin

⁹ Kpan fu n-yili ke fu ba me ase bilen,

¹⁰ lu fee Demasi su kebiti sa dulinyaa numu to ato, nu o sile yegge me kpee Tesalonika kade to. Kresensi kyun Galati kade to, nu Titusi mooy kyun Dalimatiya kade to.

¹¹ Luka nkun i bu me ase. Biti Maki ke fu taa mu byia me, lu fee mu i taale kye me to, mi kusun mu to.

¹² N sun Takikusi ye o kpee Efeso kade to.

¹³ Nu fu kan fu ba mu, fu taa me balimaasu mu nu n yegge yila Kapusi ase Trowa kade to, ye me iwole, fomfon imu nu ba taa atobwaaya iwole waa mu byia me.

¹⁴ Alekisanda mu nu o gye bayipu mu waa me alibi gaa. Koto mu nu o waa me mu, Onyiripe ii biti o ka mu kuko.

¹⁵ Fu gbaa fu, baa fu da mu su, lu fee o yile su kenken ee tii ane asin towesa mu okpa.

¹⁶ Kake gyankpaasa mu nu n yile n leekono me asin kigyili to mu, oku man ba yile me kamaa, okumaa numu pale mu kamaa sa me. N kule lbwaare fee o man ka bamu koko lu imo su.

¹⁷ Amaa lbwaare yile me kamaa nu o sa me olon, nu n nye towe asin mu luwe, nu bamu nu ba man gye Gyiwu abi mu gbaa ba nu imo. Nu lbwaare lee me lu birane kono to.

¹⁸ Onyiripe Yesu mu ii biti o lee me lu alibi kumaa mu to, ke o byia me susu kuwura-gyii mu to ye alanfiya. Mu nu buonyaa gye mu lee kakpaa. Amen.

Afwaala laalaalwae

¹⁹ Fwaala Prisila maa Akwila ye Onesiforus kikpaara su asa kpini.

²⁰ Erasitu sii o te Korinto kade to, nu n yegge Trofimu mu nu ee loo mu, Miletu kade to.

²¹ Kpan fu n-yili ke fu fuu nfui pooyi ke gbangban o fuu. Ebulusi ye Pudensi ye Linusi ye Kilodiya ye bamu burisa ana kpini bee fwaala fu.

²² Onyiripe ye fu kayaayu fan kyuna. lbwaare o bwaala fane.

Chewle mu nu Pochi kyurco naa sa Titusi

Afwaala

¹ Chewle nimo lü me Pooli, Ibwaare kuyaafole ye Yesu Krisito osunru mu ase. O sun me ye n ba kye mu asa mu nii o lee mu kikcole-gyii to, ke n kaapu bamu ke ba bu kesintin mu nii kii yeghe nii asa bee buu kabwaare-sun danburasa,

² mu nii kikcole-gyii ye kinyi i gyan nkpa kakpaa tamaa mu sv. Ibwaare mu nii o mee tin antujesa mu, da mu koko lo su sa ane nkpa nimo lü koo npili ase,

³ nii sanja kyeekyee mu to mu, Ibwaare ane Omoligepu mu lee mu asin kaapu, fee maa taa waa me abaa to, nii o sa me kono ye n towe asin mu sa asa.

⁴ N kyurco n sa fu Titusi, mu nii n taa fu fee mi-bii gbaa-gbaa ane kikcole-gyii kulan mu to mu.

Kabwaala ye kayi yuuli mu nii ki lü ane-Se Ibwaare ye ane Omoligepu, Chiyirpe Yesu Krisito ase mu ye fu fan kyuna.

Titusi kusun Kereti chewle sv

⁵ Kuto mu su nii n yeghe fu Kereti chewle su mu i gye fee, fu nye lojo imu nii n san mu louwe, ke fu yii abilisa kade komaa nimo Krisito kubu mu to, fee kanan mu nii n kaapu fu mu.

⁶ I dagaa obilisa maa gye osa mu nii mu n-yii su man su asin pwisa, nii o kili okyuu kulan kpen, nii mu-bii ana be gye akcole-gyipu, mu nii ba man su kusu to olon abee kibii libi.

⁷ Fee obilisa maa gye Krisito kubu okusuru mu, i dagaa maa gye osa mu nii mu n-yii su man su asin pwisa, nii o mee kusaa mu n-yii, nii o mee nye agbu benbilen, nii o mee buu nta, nii o man gye oluu bitipu, nii o man su onsi-payi libi afulee su.

⁸ Amaa o dagaa maa gye osa mu nii ee koole afo, nii o su kebiti sa imu nii i buron, nii ee kitaa mu n-yii, nii mu ikpa i kyiigi, nii o sile Ibwaare nii mu awaasa du kyeekyee.

⁹ O dagaa maa taale kitaa kesintin asin danburasa mu kenken, fee kanan mu nii ba kaapu imu mu, ke ngbaa mu o taale taa kesintin kikaapu mu towe waa asa, ke o taa imu tii bamu nii bee gyii imu imoore mu okpa.

¹⁰ Lü fee asa gaalaagaa bee kusu bee yile asin mu sv, nii be su bamu ntowey kiyen bee pina asa, fofon Gyiwu abi akcole-gyipu.

¹¹ I dagaa fu tii bamu ntowey mu okpa, lü fee be su bamu npina kikaapu mu bee nyita akpaara su abi lü kikaapu danburasa mu sv. Bee waa ipeeli-sin nimo bee biti afulee.

¹² Halu Kereti abi atowepu mu to oku towe ye, "Kereti abi be gye antujesa wuya ana nii sanja komaa, nii be du fee ndunbwae libi, nii be gye awulegyopu agyipu lala."

¹³ Asin mu nii o towe mu i gye kesintin. Imu su taa kensi payi towe yii bamu, ke bamu kikcole-gyii i nye yile kinkin,

¹⁴ ke ba man nu Gyiwu abi asirikpan ikisii-sin mu, abee be ne ba sa bamu nii bee kina kesintin asin mu.

¹⁵ Bamu nii ba man su ineesi mu, kuto ku man gye ineesi bamu ase, amaa bamu nii ba su ineesi nii ba mee koole bee gyii mu, sehn man gye kyirekyire bamu ase, amaa alibi i bolla bamu nfeere ye bamu nkolo to kpini.

¹⁶ Bee towe ye be nyi Ibwaare, amaa bamu awaasa to mu bee kina mu. Ibwaare ii kisi bamu awaasa kpini, nii be gye kusu to olon wuya ana, nii ba mee taale waa kidanburasa kakaaku.

2

Kuto mu nii i dagaa

Krisito abi ba waa

¹ Amaa fee fu bire, i dagaa fu kaapu asin mu nii ii buu kesintin kikaapu mu.

² Towe anyin abilisa fee bamu nfeere i baa i de, ke ba baa be su beere, ke ba kitaa bamu n-yii, ke ba kitaa kesintin kikcole-gyii mu to, ke ba nye kebiti sa abaa, ke ba nye nkolo yile to.

³ Kanin maa nii fu towe akyi-nyi mu fee ba kyuna kakyina mu nii i dagaa fee Krisito abuupu ba kyuna mu. Ba man nate nyita asa atii abee ba baa be gye atabuupu, amaa ba kaapu imu nii i buron.

⁴ Kanin gbaa nii ba kaapu abite mu kanan mu nii bee biti bamu-kuli ana ye bamu-bii ana,

⁵ ke ba kitaa bamu n-yii ke ba man waa kigyagaa, ke ba waa bamu akpaara su asun, ke ba waa adanburasa, ke ba biya bamu n-yii kase sa bamu-kuli ana, ke oku o man nye towe asin libi nyita Ibwaare asin mu.

⁶ Kanin maa nii fu towe waa ayaafole gbaa fee ba kitaa bamu n-yii.

⁷ Lü kuto komaa to mu, i dagaa fu maa waa kuto mu nii ki buron ke asa be kase fu to. Lü fu kikaapu ta mu taa kensi payi ye koko lo fuuli kaapu.

⁸ Yeghe fu katowe ki baa ki de okpa, yeghe i man su asin pwisa ku, ke bamu nii be

kusu yile fu su mu be gyii ipeeli, lui fee ba mae ye be nye alibi ku towé lui ane su.

⁹ Kaapu anye mu fee be biya bamu n-yu kase sa bamu-nyirupe ana kuto kumaa to, ke i bola bamu ansi. Amaa ba man kan towé gyaana bamu-nyirupe ana,

¹⁰ abee ba yuuri bamu. Amaa ba waa imu nu i buron ke bamu-nyirupe ana be koole bamu gyii, ke bamu awaasa i yegé Ibwaare, ana Omoligepu asin kaapusa mu, i baa i bu obvle.

¹¹ Liu fee Ibwaare lee mu kabwaala mu nui ku biya kamolige ifuli sa asa kpini.

¹² Kabwaala mu kaapu ane kanan mu nui a lee ane n-yu lui ikpa libi ye dulinyaa to ato kayalaga su, ke a taale kitala ane n-yu, ke a waa imu nui i de okpa, ye kabwaare-sun danburasa kakyina numu to,

¹³ fee a maa gyoo tamaa kpare kake mu nui ane Ibwaare lala, ye Omoligepu Yesu Krisito ii biti o bwii ba ye mu bonyaa mu.

¹⁴ Mu gbaa-gbaa mu kyula wu ka ane kuko, lee ane lui alibi kpini to, nui o waa ane mu gbaa-gbaa mu asa mu nui ba man su ineesi, nui u gyugyuu bamu fee ba waa imu nui i buron.

¹⁵ Inimu i gyegé ato mu nui i dagaa fu kaapu. Towé waa bamu ke fu towé yii bamu olun to. Man yegé oku o feere fu.

3

Krisito abuuupu kakyina to

¹ Nyinji Krisito abuuupu mu fee ba biya bamu n-yu kase sa awuragiyipu ye kubane alunpo ke ba nu sa bamu, ke ba baa bee biti kidanburasa kumaa kiwaa,

² ke ba man towé asin libi gyaga oku su, amaa ba nye keyuula ye abaa, ke ba baa bee su bee sa abaa, ke ba biya bamu n-yu kase sa okumaa numu.

³ Saaja ku to mu, ane gbaa ane an daa melensi, nui an waa kusu to olun, an foyi okpa, nui an gyegé anye sa kigyagaa ye kayalaga kumaa numu. Nui an su kumu to olun ye kayi basa, nui bee kisi ane nui ane gbaa ane an kisi bamu.

⁴ Amaa saaja mu nui ane Omoligepu Ibwaare mu kebiti ye mu kowee kuwu lui ifuli mu,

⁵ o molige ane. Man gyegé ane adanburasa kumaa su nui o molige ane, amaa lui mu kowee kuwu su nui o bcola mu Kayaayu mu nui kui fwii ane mu su, sa ane kakuvuge pupwe ye nkpa pupwe molige ane.

⁶ Ibwaare bola ane Omoligepu Yesu Krisito su sa ane mu Kayaayu Kyrekyire mu gaa.

⁷ Saamu, lui mu kabwaala mu su mu, ane i kpa i kyiigi mu ansi to, ke a ba waa mu nkpa kakpaa mu nui an su imu tamaa mu agyipu.

⁸ Katowé numu gye kesintin nun. Nui n biti fee fu bwii pila asun numu to, ke bamu nui ba koole Ibwaare gyii mu, ba taa bamu n-yu sa kidanburasa kiwaa. Fale ato numu i buron gaa nui i su toto sa okumaa numu.

⁹ Amaa lee fu n-yu lui kimelensi imcore-libi to ye kakuvuge to nkyaga su ye kamcore-gyii ye nluu kuko lui nbara su, lui fee inumu i gye kiyani nui i man su toto kpini-kpini.

¹⁰ Osá mu nui o bu fane to nui o su asa amu ee wote abaa mu, towé yii mu kilu kolon abee ihu inyo. Nui o man kan yegé mu, barige fu n-yu yegé mu.

¹¹ Baa fii nyi fee kanin osa maaja alibi i gyii mu nfeere ye mu kumu, yegé mu gbaa-gbaa nyi fee imu nui ee waa mu gyegé alibi.

Laalaalvwé asin

¹² N dan kan sun Atemasi abee Tikiku fu ase mu, waa aniya ke fu ba gyaana me Nikopoli kade to, lui fee n waa me nfeere fee n kpee tutu awoo saaja.

¹³ Waa kuto kumaa mu nui fi taale, ke fu kye Senasi mu nui o gyegé loya mu ye Apolosi to, ke ba nye kuto kumaa mu nui ki tiri bamu lui okpa mu nui bee biti ba kpee mu.

¹⁴ I dagaa ane birisa ana Krisito abuuupu mu, ba bu kanan mu nui ba nye saja sa kusun kiwaa, ke i kye asa to ke ba nye bamu ato tirisa, ke ba man kyna kakyina mu nui ku man su toto.

¹⁵ Bamu nui ba bu me ase nfi mu kpini bee fwaala fu. Fwaala okumaa mu nui ee biti ane asin, nui ana bamu an bu kukoole-gyii mu to mu kpini. Ibwaare kabwaala ku baa ku bu fane ase.

ɔwɔle mu nu Poɔli kyʊrɔɔ naa sa Filemon

Afwaala

¹ ɔwɔle nūmu lū me Poɔli mu nu lū Krisito Yesu kusun su nu ba tii me obu mu, ye ane birisa Timoti ase.

An kyʊrɔɔ an sa fu Filemon, ane kyemine danburasa ye ane birisa osunpu,

² ye ane-pikyi Afiya ye ane birisa Krisito to ɔnaakorø Akyipusi, ye Krisito kubu mu nu bœ gyanø fu kukpaara su mu.

³ Ane-Se Ibwaaare ye ane-Nyirripe Yesu Krisito kabwaala ye keyuula ki baa ki bu fane ase.

Poɔli kabwaare kule

⁴ Mi-supu Filemon, sanja kumaa mu nu n kule kabwaare-kule mu, n nyinj fu su nu n fwaala Ibwaaare lū fu su.

⁵ Lū fee, n nu kanan mu nu fu koole ɔnyirripe Yesu gyii ye kebiti mu nu fu su sa Ibwaaare asa mu kpini.

⁶ Me kabwaare-kule i gye fee, payi ansi kyaga su tɔwe fu kikoole-gyii mu kaapu asa. Saamø, fu i nye bii ato danburasa mu nu an su lū Yesu Krisito su mu kpini lwo.

⁷ Mi-supu Filemon, fu kebiti mu nu fu su mu yegø nu mi ansi i gyii gaa nu i waa me aniya to, lū fee fu yegø nu Ibwaaare asa nkolo i de bamu nu ba nye ołon.

Poɔli kikule sa Onesimu

⁸ Imu su, lū Yesu Krisito su mu, naafco n su okpa n taale nyan fu lū kuto mu nu i dagaa fee fu waa mu su,

⁹ amaa n kule fu lū kebiti ikpa su. Nu me, Poɔli mu nu n bile, nu lū Yesu Krisito kusun su mu, nbunbui n tii obu fale mu,

¹⁰ n kule fu lū mi-bii Onesimu,* mu nu o ba bilini mi-bii Krisito to sanja mu nu n bu obu kitii to fale.

¹¹ Naafco saamø, o daa o man su kyaare sa fu, amaa nbunbui bire o su kyaare sa n maa fu kpini.

¹² Imu su, n bwiiyaa mu n biya fu, nu n biti mu asin gaa, koole mu sa me.

¹³ Naafco n daa n biti fee o baa o bu me ase, ke o yii fu ayaa to ee kye me to sanja mu nu n tii obu fale lū asin danburasa mu katowé su.

¹⁴ Amaa n mee biti fee n waa kuto ku yegø n man nyi fu nfere, ke i man naa ba fee n nyan fu nñ, amaa i baa i gye fu kebiti.

¹⁵ Akuto Onesimu barige mu n-yii lū fu ase nke gberes kubu, saamø nu o kan bwii ba mu fii biti fu nyø mu kakpaa,

¹⁶ yegø o man bila o gye kinyø nkøn, amaa o kyo kinyø lū fee o gye fu birisa bitisa Krisito to. Nu n biti mu me kokolo to gaa, kanin manja nu ngbaa fu fii biti fu ba biti mu fu kyo me, lū fee o gye fu kinyø, nu o bila o gye fu birisa ɔnyirripe mu to.

¹⁷ Imu su fu kan fu nyi fee fu birisa i gye me mu, fu bwii koole mu ye odan fee kanan mu nu fii biti fu koole me mu.

¹⁸ Nu o kan waa fu alibi ake abee o su fu koko mu, taa imu kpini svla me.

¹⁹ Me Poɔli, n su me gbaa-gbaa me kibaa n kyʊrɔɔ intum ye n biti n ka fu koko manja. Ngbaagbaa fu, fu su me fu n-yii su koko lū nkpa mu nu n yegø nu fu nyø mu su.

²⁰ Imu su mi-supu Filemon, n biti fee fu kui Krisito ɔnyirripe mu su ke fu waa intumu sa me, ke me kokolo ki de me.

²¹ N maayu fu fale n koole fu gyii fee fii biti fu waa sa me, nu n nyi fee fii biti fu waa fu kyo imu nu n tɔwe fale gbaa.

²² Amaa kuto kulin mu nu ke bila ke tii su i gye ye, lojo afø obu yila me, lū fee n su tamaa fee Ibwaaare ii biti o kyula fane kabwaare-kule, ke o yegø ba tigi me ke n ba fane ase.

Laalaalvwæ afwaala

²³ Me birisa Epaferasi mu nu maa mu an tii obu lū Krisito Yesu su mu, u fwaala fu.

²⁴ Kanin nu Maki maa Arisitako ye Demasi ye Luka mu nu be gye me birisa ana asunpu mu bœ fwaala fu.

²⁵ Ane-Nyirripe Yesu Krisito kabwaala ki baa ki bu fane ase.

* **1:10 1:10** Onesimu kase i gye 'omu nu o su kyaare'.

>Show me now what you want Hibriwu abi

*Ibwaaree bɔla mu-bii sv
tɔwe mu asin sa ane*

¹ Sanja mu didaa mu Ibwaaree bɔla mu atɔwepu su nii tɔwe mu asin sa ane naana ana sanja gaalaagaa ye i kpa kɔkwu-kɔkwu su.

² Amaa nkɔ laalaaluwɛ nimi to mu, o bɔla Mu-Bii Yesu su nii tɔwe mu asin sa ane. Mu i gye emu nii Ibwaaree bɔla mu su tuv susu ye kase ye imu kuto kumaa nimi, nii o wɔla lee mu fee kuto kumaa ii biti i baa i gye mu lee.

³ Nii mu i lee Ibwaaree bonyaa haligesa kpares mu ifili kaapu, nii mu to nii an wu kanan mu nii Ibwaaree gbaa-gbaa du. Nii mu kɔno to asin mu nii i bɔya nii o su ee ku kuto kumaa nimi su. Nii maa fwu nyimisa alibi kumaa mu, o naa kyina Owura lala Ibwaaree gyisa su susu.

⁴ Imu su o kyo Ibwaaree nbɔo mu kɔkyo, nii kito mu nii Ibwaaree sa mu mu, bila ki kys bamu lee gaa.

⁵ Lii fee Ibwaaree nbɔo to emɔmɔ nii Ibwaaree tɔwe mu kakaaku ye,
“Fu gye Mi-Bii,

Lii ndaga n gye Fu-Se?”

Abesε,

“N biti n baa n gye Mu-Se,
ke moɔ mu o baa o gye Mi-Bii?”

⁶ Sanja mu nii Ibwaaree biya Mu-Bii gyankpaasa dulinyaa to mu, o bila tɔwe mu nbɔo mu nii ba bu susu mu ye,

“Fane me nbɔo kpini fan munja sun mu.”

⁷ Nii Ibwaaree maa tɔwe lii mu nbɔo mu su mu, o tɔwe ye,

“N waa me nbɔo fee afuu,”
nii n bila waa bamu fee fulɔn anobi.”

⁸ Amaa Ibwaaree tɔwe sa mu-Bii mu bire ye,

“Fu gye Ibwaaree, nii fu kuwura-gyii kii biti
ki baa ki bu to kakpaa,
nii fii biti fu taa kesintin gyii fu
kuwura mu kumɔ ɔkpa su.

⁹ Nii kesintin kigyi nii fii biti, nii fii kisi alibi.

Imu su nii me, Ibwaaree n diyaa fu n
kyo fu tomaa ana ɔkumaa nimi,
nii n yege fu kɔkɔlo ki fuuli fu.”

¹⁰ Nii Ibwaaree bila tɔwe mu-Bii mu nii o
tu mu ɔnyiripɛ mu ye,

“Lii npili ase mu fu ii yii dulinyaa kase,
nii fu i waa atɔ mu nii i bu susu mu.

¹¹ Inimoo kpini ii biti i nyita, amaa fee fu
bire fu bu to kakpaa.

Inimoo ii biti i kyate fee atɔ bunsa,
ke fu kyeege imu fee atɔ bunsa.

Amaa fee fu, fu mee ye fu kyeege nii kanan
mu nii fu du mu,
kanin nii fii biti fu baa fu du, nii fu
nsu i man su ɔkkaa.”

¹³ Ibwaaree tɔwe mu-Bii ye,
“Kyina me kubaa gyisa su

naa fuu sanja mu nii n biti n taa fu akisipu
waa fu ayaa kase.”

Amaa ɔ man tɔwe fale asin nimi sa mu
kabɔɔ kuku.

¹⁴ Imu su Ibwaaree nbɔo mu kpini ba gye
bamu nii bee sun Ibwaaree, nii o sun bamu
ye ba ba kye bamu nii bee biti ba ba nyɛ
kamɔlige mu to.

2

Kamɔlige mu asin

¹ Lii inimoo su mu i dagaa a maa biya
asū kase, ke a kitaa asin danbirasa mu nii
nu mu to ye edan, ke a man kyeege
gberɛɛ-gberɛɛ lii imu to.

² Fee nii nbara asin mu nii Ibwaaree bɔla
mu nbɔo mu su tɔwe ane naana ana mu i
sun kusun, nii an nyi ye lii koo didaa mu,
ɔkumaa mu nii o waa kɔsu to ɔlin nii o
man buu Ibwaaree nbara inimoo mu, o nyɛ
kusus bire mu nii i dagaa.

³ Kanin bire, fee nii an kan kina
kamɔlige lala asin nimi mu, nene nii an
taale sile lii kɔsu bire mu to? Fale asin
nimi nii ɔnyiripɛ Yesu gyankpaa tɔwe
mu, nii bamu nii ba nu imu mu, ba gyii
mu kesintin sa ane.

⁴ Nii Ibwaaree gbaa gyii imu kesintin
lii mu tsinkala ye adangana ye asin
kyinkyinsa ye mu Kayaayu Kyirekyire mu
kakɛɛ mu nii o taa sa mu asa lii mu kɔkɔlo
biti su.

Yesu biliji daadimaadi fee ane

⁵ Imu su man gye Ibwaaree nbɔo mu i gye
akusupu sa dulinyaa pɔpwɛ mu nii ee biti
o waa, nii an tɔwe imu asin fale.

⁶ Amaa i su opula ku nii osa ku gyii imu
kesintin lee tɔwe ye,
“Mine nii anyimisa ba dan ba gye nii fu
fe bamu su nfere,

nii mune nii daadimaadi nbii-nyinsa
ba dan ba gye nii fii wu bamu su
kanin?

⁷ Fu waa bamu pii fu nbɔo mu ase sanja
gberɛɛ,
amaa fu taa bonyaa ye beere sa
bamu,

* 1:7 1:7 Afuu gbaa bila i gye kayaayu, Hibriwu katɔwe to.

⁸ nii fu taa kuto kumaa numu waa bamu kase."

Nii Ibwaare maa towe ye o taa kuto kumaa numu waa nyimisa kase mu, nii sehn man bu to ye o man taa waa mu kase. Nii halu ndaga gbaa, a man pitaa wu fee kuto kumaa numu ki bu nyimisa kase.

⁹ Amaa an wu Yesu mu nii Ibwaare waa mu pii mu nbco ase sanja gberes kui, nii nbunbu bire, o taa bonyaa ye beeree sa mu, lii fee o gyii lewu awurufo, nii lii Ibwaare kabwaala mu su mu, o wu sa okumaa numu.

¹⁰ Ibwaare mu nii o tuu kuto kumaa, nii kuto kumaa numu ki bu to sa mu mu, i dagaa sa mu fee o biya mu-bii ana gaalaagaa mu bonyaa mu to. Ke inumu i taale waa mu, o ymina ye Yesu o gyii awurufo, ke o ba waa ogyankpaapu danburasa mu nii ee taale molige bamu naa luwe.

¹¹ Mu i lee bamu lii bamu alibi to. Imu su mu ye bamu nii o lee bamu lii alibi to mu kpini ba gye Ose kolon. Imu su nii i man su mu ipeeli fee maa tuu bamu mu-supu ana.

¹² Nii o towe Ibwaare ye,
"N biti n tuu fu kuiti sa mi-supu ana,
ke n bu ilon yin fu asa nsana to."

¹³ Nii o bila towe ye,
"Ibwaare, n biti n taa me n-yii tuu fu su." Nii o bwii kyaga su ye,
"Kii me ndee ye nbii mu nii fu, Ibwaare fu taa sa me mu."

¹⁴ Li fee nbii mu ba maa gye anyumisa nii ba su kayu-wule ye nkalan mu, kanin su nii Yesu gbaa ba bilini nyimisa fee bamu, ke o taale wu. Li mu kelewu mu su mu, o nyita Sitaane olon mu nii o su li lewu su.

¹⁵ Ke o koole bamu nii ba sile lewu, nii lewu kufuu ki gyii bamu amu kakyna to mu, lii Sitaane abaa to.

¹⁶ I gye kesintin fee, Abraham kinaana nii o kye to, amaa i man gye Ibwaare nbco nii o kye to.

¹⁷ Imu su i tiri sa mu fee maa waa mu n-yii fee mu-supu ana okpa kumaa su, ke o baa o gye kowee owunu ye kesintin Ibwaare oseepu bilisa ase sa bamu, mu kusun mu nii ee sun ee sa Ibwaare mu to. Nu mu ii biti o yile to sa asa kpini ke Ibwaare o taa bamu alibi kee bamu.

¹⁸ Li fee mu gbaa-gbaa mu wu awurufo nii o nye kutowu to kui mu, imu su ee taale kye bamu nii ba nye kutowu to kui mu to.

3

Yesu kyo Mosesi

¹ Imu su me-daa ana ye mi-supu ana, Ibwaare asa mu nii o tui fane mu, fan yeges fane nfere i baa i gyan Yesu su. Mu i gye

Ibwaare osunpu ye oseepu bilisa ase mu nii an koole mu gyii nii an lee an towe mu.

² Nii ee nu Ibwaare mu nii o lee mu mu ase, fee kanan mu nii Mosesi nu Ibwaare ase kuto kumaa to lii Ibwaare aye asa kikku su mu.

³ Yesu gye nyimisa kpare nii o su beeree lala o kyo Mosesi, fee kanan mu nii kikpaara oroyuru su beeree lala o kyo kikpaara mu gbaa-gbaa.

⁴ Li fee kikpaara kumaa mu nii ba royu mu, oku i royu kumu, amaa Ibwaare i gye kuto kumaa numu oroyuru.

⁵ Nii Mosesi gye kuyaafole mu nii ee kui Ibwaare kikpaara mu su, nii ee gyii kesintin koto kumaa to. Nii ee towe kuto mu nii Ibwaare ii biti o towe kakaaku.

⁶ Amaa Krisito i gye Ibwaare Mu-Bii nii ee kui Ibwaare kikpaara asa su ye kesintin. Nii an kan taa kokolo osu, yile tamaa mu to kuyun to mu, imu u kaapus fee aane i gye Ibwaare kikpaara mu su asa.

Fan man waa kusu to olon sa Ibwaare

⁷ Kanin su fee kanan mu nii Kayaayu Kyurkyire mu towe ye,

"Nii fan kan nu mu kono to asin ndaga mu,
fan man waa nkolo osu
fee kanan mu nii aane naana ana ba daa
waa,

nii ba kusu yile Ibwaare su mu, nii ba
tuu mu to kui sanja mu nii ba bu ofuli
su mu.

⁹ Tuu nii fane naana ana ba waa mu, nii
ba tuu mu to kui,
nii ba wu ato mu nii o waa nsu adina
mu to mu.

¹⁰ Kanin su nii i waa mu agbu sa kanin
kanaana maaja asa,
nii o towe ye, 'Sanja kumaa bamu nkolo i
man gyan mi kebiti su,
nii ii be kina me nbara kibuu.'

¹¹ Imu su n nye agbu bo ntan ye,
N mae ye n bila sa bamu opula
fuvtekpa mu nii n daa n biti n sa
bamu mu.'

¹² Kanin su me-daa ana ye mi-supu ana Ibwaare asa, fan baa fan da su ke fane to oku i man fe nfere libi, yeges mu kikkoole-gyii to, ke i man lee mu lii Ibwaare mu nii o te nkpa to kakpaa mu ase.

¹³ Amaa kaké kumaa fan waa abaa aniya to fee kanan mu nii fan san fan te nkpa to ndaga fale, ke alibi i man pina fane to oku ke o waa kokolo osu.

¹⁴ Nii an kan yile to kinkin naa fuu laalaalowee fee kanan mu nii an koole gyii npiili ase mu, anaa Krisito an biti a buga barige imu nii i gye mu lee mu to.

¹⁵ Fee kanan mu nii Ibwaare Asinckyan yilasa mu i wla towe mu ye,

"Nii fan kan nu mu obule ndaga mu,
fan man waa nkolo osu fee kanan mu
nu fane naana ana
ba daa kusu yile mu su saha mu didaa
mu."

¹⁶ Animu ana i gye bamu nii ba nu lbwaare asin nii ba kusu yile to mu? Man gye bamu nii Mosesi lee lu Egyipiti mu kpini?

¹⁷ Nii animu ana nii o nye agbu waa nsu adina mu? Man gye bamu nii ba waa alibi nii ba wu ba de-de ofuli su mu?

¹⁸ Animu ana nii lbwaare bo ntan ye, ba mese ye ba nye loo mu opula fuutekpa to mu? Man gye bamu nii ba waa kusu to olun mu?

¹⁹ Imu su an wu fee, lu bamu kuman-kcole-gyi su mu, ba man taale loo mu opula fuutekpa mu to.

4

lbwaare asa ba su ofvute Yesu to

¹ Imu su fee lbwaare maa da mu kokolo su lu mu opula fuutekpa kuloo mu, nii ki maa san ki de sa ane su mu, fan yegye a baa an da su ye odan, ke i man ba fee fane to oku o foyi ke o man nye opula fuutekpa mu to loo.

² Lu fee ane gbaa ane an nye nii ba towe asin danbirasa mu sa ane fee kanan mu nii ba towe sa ngbaa bamu mu. Amaa ba man nye asin mu nii ba nu mu tono, lu fee ba maa nu waa bamu asu to mu, ba man kcole gyii bamu nkolo to.

³ Kanin su nbirubiri ane mu nii an kcole gyii mu, ane ii biti a loo mu opula fuutekpa mu to, fee kanan mu nii lbwaare towe ye, "N nye agbu bo ntan ye,

'Ba mese ye ba nye loo mi opula fuutekpa mu to.'

Halii saha mu nii o towe kanin mu, o tee wula luvw dulinyaa mu nii o tuu mu kusun.

⁴ Lu fee Asunkyan yilasa mu i towe katun ku lu kake fuutesa mu su ye, "Kake sunosapo mu to mu, lbwaare fuute lu kusun mu nii o waa mu kpini to."

⁵ Nii i bila towe lu asin numu su ye, "Ba mese ye ba nye loo mi opula fuutekpa mu to."

⁶ Imu su mu ki san ki de fee aky bee biti ba nye loo opula fuutekpa mu to. Amaa bamu nii ba gyankpaa nu asin danbirasa mu, ba waa kusu to olun, nii ba man nye loo kumu to.

⁷ Imu su lbwaare bila yila kake ku, nii ee tu kumu ye, "Ndaga." Nii i maa kyerees kamaa to mu, lbwaare bola Dawidi su towe, fee kanan mu nii o wula towe asin manja mu ye,

"Ndaga, nii fan kan nu mu kono to asin mu,
fan man kan waa kokolo osu ye fen
mee ye fan nu."

⁸ Fee nii Gyosuwa din sa bamu ofvute nii, naafcoo kamaa to lbwaare man din bila towe kake pupwe ku asin.

⁹ Kanin bire ofvute fee kake fuutesa mu ki san ki de sa lbwaare asa, fee kanan mu nii lbwaare fuute kake fuutesa ake mu.

¹⁰ Lu fee okumaa mu nii o nye loo lbwaare opula fuutekpa mu to mu, i kaaru fee o fuute lu mu gbaa-gbaa kusun waasa su, fee kanan mu nii lbwaare gbaa fuute lu mu kusun su mu.

¹¹ Imu su fan yegye a kpan ane n-yii okpa kumaa su, ke a loo kanin opula fuutekpa mu to, ke i man nye ba fee fane to oku o waa kusu to olun, ke o foyi okpa naa lu tyie fee bamu mu.

¹² Lu fee lbwaare asin mu i su nkpa, nii ii sun kusun. Nii asin mu i buye i kyosakunde gyimba anyo, nii i taale nye loo nyumisa kokolo to ye mu nfere to, nii ii parige nyumisa ikyagakpa ye awiya to npu. Nii ki bila ki tale nyumisa kokolo ye mu nfere to.

¹³ Nii kuto kumaa mu nii lbwaare tuu mu kuku man bu to, nii ki baala mu ansi su. Amaa kuto kumaa numu ki de tentengilen mu ansi su. Nii ane okumaa numu ii biti o yile lee mu kono mu ansi to.

Krisito i gye ane lbwaare Oseepu bilisa ase

¹⁴ Lu kanin su fan yegye a yile ane kukoole-gyii mu nii an su mu to kenken, lu fee an su lbwaare oseepu bilisa ase kpare. Mu i gye Yesu, lbwaare mu-bii mu nii o kyuu susu lbwaare ase mu.

¹⁵ Lu fee ane oseepu bilisa ase man gye omu nii o mese taale wu ane kowee lu ntin mu nii a mese taale an kitaa ane n-yii mu. Amaa an su omu nii o nye kutow to ku ato kpini to fee ane, nii mese mu man waa alibi ku.

¹⁶ Imu su fan yegye a nye kokolo yile to, ba lbwaare ansi to mu kuwura-gya mu ase katun mu nii kabwaala ki bu, ke o wu ane kowee ke a nye kabwaala mu nkyeto saha mu nii i tiri san ane mu.

5

¹ lbwaare Oseepu bilisa ase kumaa numu, bee lee mu lu mu asa to nin, ke o yile bamu ayaa to sun lbwaare. Nii o bila o su bamu nkees ye saraga ee sa lbwaare, ke o fwii bamu alibi.

² Kanin osa manja u nye kenyiita ee wu asa mu nii ba man nyi nii ba foyi lbwaare okpa mu kowee. Lu fee ngbaa mu gye nyumisa nii, nii ee taale waa alibi.

³ Lui inumu su nii i dagaa maa lee mu gbaa-gbaa n-yii su alibi saraga fee kanan mu nii ee lee asa mu alibi saraga mu.

⁴ Nii oku mee taale taa beeere sa mu n-yii fee mu i gye oseepu bilsa ase, amoo Ibwaare i gye omu nii ee lee mu, fee kanan mu nii o kyina lee Aron mu.

⁵ Kanin okpa manja su nii Krisito gbaa man sa mu n-yii beeere fee o gye Ibwaare oseepu bilsa ase. Amaa Ibwaare lee mu nun towe mu ye,

"Fu i gye Mi-bii,

Lui ndaga n gye Fu-Se."

⁶ Nii o bila towe katun ko Asunkyan ylasa mu to ye,

"Fu gye oseepu kakpaa

fee okpa kulon mu nii Mekisedeki kyina o gye mu."

⁷ Sanja mu nii Yesu te nkpa to kase su mu, o sawu kenken ye ansikyu kule Ibwaare mu nii ee taale lee mu lui lewu to. Lui fee maa biya mu n-yii kase sa Ibwaare mu, o nii Yesu ase.

⁸ Halui maa gye Ibwaare mu-Bii gbaa mu, o bila fee kunu Ibwaare kade i biya awurwfo kigyii.

⁹ Maa taale waa Ibwaare kokojo biti luee kyeekeyes su mu, mu o be bilini nkpa kamolige mu kumu, nii ee sa bamu nii bee nu mu ase mu nkpa kakpaa.

¹⁰ Nii Ibwaare i lee mu waa mu oseepu bilsa ase fee kanan mu nii Mekisedeki kyina o gye mu.

Fan man kan bwii kamaa

¹¹ Naafso n su asin damante n towe fane lui inumu su, amaa fan maa mee su asin kase bilen su mu, i bulon gaa sa fee n lee imu kase sa fane.

¹² Naafso halui nbilnbii nimu gbaa, i dagaa fee fan maa tee fan gye Ibwaare asin mu akaapwuu. Amaa i maa san i tiri sa fane fee fan nye osa ku, ke o bila lee Ibwaare asin gyankpaasa mu kaapu fane mu, fan du nii fee nbii pupwe mu nii kinyapu tiri sa bamu, nii i man gye agyito budusa.

¹³ Lui fee okumaa mu nii o san ee nyapu kinyapu mu, o man pita dan. O san o gye kebii nii o mene nu Ibwaare asin mu nii i yeges nii nyimisa ikpa i kyiigi mu kase.

¹⁴ Amaa agyito budusa i gye sa bamu nii ba bila nii ba dan nii ba nu Ibwaare asin, nii ba bii adanburasa ye alibi mu.

6

¹ Imu su fan yeges a yeges Krisito kusun asin gyankpaasa mu nii an bila mu kanin, ke a dan kokoole-gyii mu to kpee ane ansi to. I man dagaa a maa bila bwii naa bila npiili ase asin mu, fee nfeere kikyeege lui ato gyaga to, ye kokoole Ibwaare gyii,

² ye kikaapu lui Ibwaare kekyugyee su, ye abaa kitaa gyaga asa su kule kabwaare kule, ye alewupu kikyini, ye Ibwaare katala mu nii ki de kakpaa.

³ Nii Ibwaare kan kyula mu, fale nii an biti a waa ke a dan.

⁴ Li biti i baa i bulon sa bamu nii ba yeges bamu kokoole-gyii to, fee ba bila taale kyeege bamu nfeere lui bamu alibi to bwii ba Ibwaare ase. Lui fee Ibwaare wula njmane bamu nfeere to sanja ku, nii ba daa nye Ibwaare kakkee ku, nii ba maa akoole-gyipu mu ba buga nye Kayaayu Kyirekyire mu.

⁵ Nii ba nu Ibwaare asin mu, nii ba wu fee i buron, nii ba bii kakyina pupwe mu nii kii biti ki ba mu olon.

⁶ Imu su nii ba kan foyi lui Ibwaare okpa mu su mu, ii biti i baa i bulon sa bamu ye ba bila bwii kyeege bamu nfeere lui bamu ikpa to ba Ibwaare ase. Lui fee i du nii fee ba maa bila be da Ibwaare mu-Bii mu oyu laasa su bee gyila mu ipeeli sakyo to.

⁷ Lui fee kase mu nii bulayi i da kumu su sanja kumaa, nii ki su kii nuu mu, i waa adoo-gyito mu nii i buron i sa bamu nii bee doo kumu su mu, kase mu i nye kusee Ibwaare ase.

⁸ Amaa kase mu nii ki koyi iwii ye afitiri mu bire man su kyaare, nii ki man bu kata ye Ibwaare o towe kumu nno. Nii imu laalaalwe mu fulon ii biti o dee kumu.

⁹ Me tomaa ana kinyi-bii okon, halui a maa towe fale gbaa mu, fane bire a man su kufuu sa fane, an nyi fan maa su ato danburasa mu nii i lui fane kamolige mu su.

¹⁰ Ibwaare gye kesintin ogyipu. O mee ye o tan fane kusun mu nii fan waa ye kebiti mu nii fan su sa mu mu su. Imu su nii fan kye mu asa to, nii fen san kyaga su fen kye bamu to.

¹¹ Ato mu nii i tiri ane lui fane ase i gye ye, okumaa nimu o kpan mu n-yii waa kanin adanburasa naa fuu okaa, kanan mu nii i waa ke fane tamaa mu nii fan su mu i ba to kesintin.

¹² Imu su a mee biti fee fan ba bilini awulegyopu kabwaare-sun to, amaa fan kase bamu nii ba su kokoole-gyii ye kenyiite mu to, nii bee biti ba nye koto mu nii Ibwaare da mu kokojo su sa bamu mu.

An su tamaa sa Ibwaare asin mu nii o da mu kokoole su towe mu

¹³ Sanja mu nii Ibwaare da mu kokojo su sa Abraham mu, o taa mu gbaa-gbaa kituu bo ntan, lui fee oku man bu to o kyo mu,

¹⁴ nii o towe ye, "N towe fu kesintin to ye, n biti n waa fu kusee, ke n yeges fu kunaana ba nye akyo."

¹⁵ Imu su Abraham nye kenyiita gyoo nu o nye kuto mu nu Ibwaare da mu kokolo su sa mu mu.

¹⁶ Nu asa be kan bee biti ba bo ntan mu, bee taa osa mu nu o kyo bamu gbaa-gbaa bamu kitu bo ntan. Ntan kibo mu u kaapu kesintin, nu i yegé ntan mu nu ba bo mu i tun kamcore-gyii mu to.

¹⁷ Lu kanin manja su, Ibwaare maa biti fee bamu nu o da mu kokolo su sa bamu ba wu fee o mae ye o kyeege mu nfeere mu, o yile imu su bo ntan.

¹⁸ Imu su nu Ibwaare waa fale ato anyo anumu. Imu i gye mu kokolo su kida ye mu ntan kibo, mu nu i kaapu fee Ibwaare mae kyeege, abee o mae taale tin antijesa. Kanin su ane mu nu an sile naa loo mu mu, a kpan ane n-yii gaa ke a kitaa tamaa mu nu ki de ane ansi to mu kenken.

¹⁹ Fee kanan mu nu kibulito kpare mu nu ki budu nu kitaa okoh lala ki yule katun kulan mu, kanin nu ane tamaa i kitaa ane yile katun kulan ane kikcole-gyii to. Kanin tamaa nimo i bola loo Ibwaare osunkpa opula kyirekyirekpa kiyirekyire susu mu to.

²⁰ Tu to i gye katun mu nu Yesu yle ane aaya to gyankpaa ane naa loo. Mu i ba waa Ibwaare oseepu bilsa ase kakpaa fee okpa kulan mu nu Mekisedeki kyina o gye mu.

7

Ibwaare Oseepu bilsa Mekisedeki

¹ Mekisedeki nimo kyina gyii Salem kade kuwura, nu o bila o gye Olonpu Ibwaare Owura lala mu Oseepu bilsa ase. Sanja mu nu Abraham naa ko taale awura aku, nu o bwii ee ba mu, Mekisedeki gyaaja mu, nu o waa Abraham kusee.

² Nu ato mu nu Abraham naa nye iko mu to mu, o barige imu to ntun kudu, nu o taa ketun kulan sa Mekisedeki. Mekisedeki kitu mu kase i gye ye, "Ikpa-kyilisa Owura." Nu o bila o gye Salem owura, nu Salem kase i gye ye "Kayii yuuli."

³ Nu oku man nyi sehn lu mu-se abee mu-nyi su, nu o man lu kinaana ku to. Nu oku man nyi mu kivuge abee mu lewu asin. Nu o gye Ibwaare Oseepu bilsa ase kakpaa fee Ibwaare mu-Bii mu.

⁴ Fan kui kanan mu nu Mekisedeki gye nyumisa kpare. Halu Abraham mu nu o gye ane naana ana to ogyankpaa mu, ato mu nu o naa ko iko nye mu, o barige imu to ntun kudu nu o taa ketun kulan sa mu.

⁵ Nu Mosesi nbara mu i kaapu fee bamu mu nu ba gye Lewi kinaana mu, nu bee gyii Ibwaare kiseepu mu i su okpa ba koole ato mu nu ba barige to ntun kudu to mu ketun kulan bamu asa ase, yegé bamu asa gbaa ba gye Abraham kinaana to.

⁶ Mekisedeki man gye Lewi kanan to mu nu bee gyii Ibwaare kiseepu mu to oku, amaa o koole nbarige to ntun kudu mu to ketun kulan lu Abraham ase nu o waa mu kusee, nu Abraham mooc i gye osa mu nu Ibwaare wula da mu kokolo su sa mu.

⁷ Nu i man su kamcore-gyii fee omu nu ee waa kusee mu, mu i gye obilisa o kyo omu nu ee koole kusee mu.

⁸ Lu Ibwaare kiseepu mu asin to mu, aseepu mu nu bee koole nbarige to ato ntun kudu to ketun kulan mu bee wu. Amaa lu Mekisedeki mu nu o koole ntun kudu to ketun kulan mu bire, ba lee towe ye o te nkpa to.

⁹ Nu oku gbaa i taale towe ye, Lewi kebuno abii to bamu nu bee koole ntun kudu to ketun kulan gbaa mu ba gye Abraham anaana-bii nin. Imu i kaapu fee Abraham maa ka ntun kudu to ketun kulan mu, bamu gbaa ba ka kanin.

¹⁰ Lu fee sanja mu nu Mekisedeki gyaaja Abraham mu, ba man puta kivuge Lewi kebuno abii mu.

Yesu du nin fee Mekisedeki

¹¹ Nu Lewi kinaana kiseepu kigyii mu nu ki buu Mosesi Nbara mu, ki daa taale waa nyimisa kyeekeyes nin, naafco minne waa su nu i san i tiri fee Ibwaare oseepu popwe ku o bila be gyii kiseepu fee okpa kulan mu nu Mekisedeki kyina o gye mu, nu i man gye Lewi kinaana-bii Aron lee mu?

¹² Fee nu Ibwaare kiseepu kigyii i maa kyeege mu, kanin gbaa nu i dagaa fee Nbara mu gbaa i maa kyeege.

¹³ Nu Yesu mu nu asin nimo i towe i lu mu su fale mu, lu kebuno ku to nin. Nu kebuno manja to oku man puta gyii Ibwaare kiseepu ke o sun kiseepu kusun.

¹⁴ Lu fee i gye kesintin fee ane-Nyiripe Yesu mu lu Gyuda kebuno to nin, amaa kanin kebuno manja bire, Mosesi man towe ye bee biti ba be gyii Ibwaare kiseepu.

¹⁵ Nu asin mu i lee kaapu to danbirasa. Ibwaare oseepu popwe ku ba, nu o du fee Mekisedeki.

¹⁶ Nu o ba wa waa Ibwaare oseepu yegé o man lu Lewi kinaana mu to, amaa Ibwaare waa mu oseepu bola mu nkpa mu nu i su olon nu i man su okaa.

¹⁷ Lu fee Asinkyan yilesa mu i towe lu mu su ye, "Fu i gye Ibwaare oseepu kakpaa, fee okpa kulan mu nu Mekisedeki kyina o gye mu."

¹⁸ Kanin su didaa nbara mu nu ba buu mu bire, ba yegé imu yila ikaa su, lu fee i man bulun nu i man su tono.

¹⁹ Lu fee Mosesi nbara man taale waa koto kumaa labwe Ibwaare kebiti su

kyeekyee. Amaa nbiunbu an su tamaa danburasa mu nu an bɔla su an nin an tiri lbwaare.

²⁰ Koto mu nu ki bila ki tii su i gye ye, lbwaare bo ntan kiseepu pupwe nimu su. Yeye bamu nu ba ba waa lbwaare aseepu mu kpini, lbwaare man bo ntan sa bamu.

²¹ Amaa Yesu bire maa ba waa lbwaare oseepu mu, lbwaare bo ntan tii su, nu i towe mu ye,

"Me Ḷnyiripē lbwaare n bo ntan,
nu n mæe ye n kyeege me nfæere,
fu i gye oseepu kakpaa."

²² Lu lbwaare ntan nimu su mu, Yesu i ba waa omu nu o yile katowe kyula mu nu lbwaare waa anaa mu nsana mu to, nu i buron ki kyo kididaa mu.

²³ Kumu nu ki bila ki tii su i gye ye, bamu nu ba gyankpaa gyii lbwaare kiseepu mu ba kyo gaa. Lu fee nu oku kan wu yeye mu kusun mu, opupwe u ba ee yii mu aaya to.

²⁴ Amaa lu kanan mu ni Yesu maa te nkpa to kakpaa su mu, ee gyii lbwaare kiseepu mu nu ki man su okaa.

²⁵ Imu su Yesu i taale molge bamu nu ba bola mu su ba lbwaare ase mu kakpaa, lu fee o te nkpa to kakpaa nu o yile to ee kule lbwaare ee sa bamu.

²⁶ Nu Yesu i gye lbwaare Oseepu bilisa ase mu nu o dagaa sa ane a maa nye. Nu mu i bola lbwaare ansu, nu mu n-yii su man su alibi ku, nu o man su ineesi ku, nu o man du fee alibi awaapu, nu lbwaare diyaa mu svsu o kyo okumaa nimu mu aye.

²⁷ Nu Yesu man du fee lbwaare Aseepu abilisa banban mu nu bee gyankpaa bee lee bamu n-yii su alibi saraga kake kumaa, pooy nu bee lee asa n-yii su alibi saraga mu. Amaa Yesu bire man waa kanin, o taa mu mu n-yii lee saraga sa alibi awaapu kulu kulu.

²⁸ Mosesi nbara kikaapu mu su mu, asa mu nu ba be gyii lbwaare kiseepu bilisa mu kpini ba gye bamu nu ba man taale kitaa bamu n-yii kyeekyee. Amaa Mosesi nbara mu kamaa mu, lbwaare bo ntan lee mu-Bii ba waa Oseepu bilisa ase mu nu o du kyeekyee naa fuu okaa.

8

*Oseepu bilisa Yesu Krisito i biya
katowe kyula pupwe*

¹ Nbiunbu asin mu nu an towe fale kpini mu i gye ye, an su lbwaare oseepu bilisa ase mu nu o te lbwaare kuwura-gya lala mu gyisa su svsu.

² Nu ee sun kiseepu kusun opula kyirekyirekpa kukyirekyire mu to, nu ki gye tanti kubuu gbaa-gbaa mu nu ki bu svsu mu. Nu Ḷnyiripē lbwaare gbaa-gbaa i yii kumu, man gye nyimisa.

³ Bee lee lbwaare oseepu bilisa ase kumaa nimu ye o baa o su nkees ye atobwaaya kolojo ee sa lbwaare. Imu su i dagaa fee ane oseepu bilisa ase Krisito nimu gbaa maa nye koto ku taa lojo sa lbwaare.

⁴ Nu o din o bu kase su nun, naafco o mæe ye o baa o gye lbwaare oseepu kpini-kpini. Lu fee bamu nu bee gyii lbwaare aseepu mu, ba wula ba bu to bee lee saraga fee kanan mu nu Mosesi nbara mu i kaapo mu.

⁵ Nu kase su lbwaare aseepu kusun mu gye svsu lee mu keduli nu, man gye kumu gbaa-gbaa nim. Kanin su sanja mu nu Mosesi ii biti o yii lbwaare tanti kubuu mu, lbwaare da mu kumu to towe mu ye, "Ku su, ke fu yii mi osunkpa tanti kubuu mu kyeekeye fee kanan mu nu n kaapo fu kubu mu su mu."

⁶ Amaa Yesu gyii kiseepu kusun mu nu ki buron gaa ki kyo lbwaare aseepu banban mu lee. Nu katowe kyula pupwe mu nu Yesu waa yila anaa lbwaare nsana mu gbaa, ki buron ki kyo kididaa mu, nu i bila ki su kokolo kida danburasa ki kyo kididaa mu.

⁷ Fee nu katowe kyula didaa mu nu lbwaare waa maa asa nsana, nu ki daa ki du kyeekeye nim, naafco i man tiri sa lbwaare fee o bila waa kunyosapo mu.

⁸ Amaa Ḷnyiripē lbwaare wu alibi lu asa mu su, nu o towe ye,

"Sanja ku ii biti o ba ke me, Ḷnyiripē

lbwaare

n biti n waa katowe kyula pupwe
maa Isirayi abi

ye Gyiwu abi nsana.

⁹ Nu ki mæe ye ki baa ki du fee katowe kyula

mu nu n maa bamu naana ana a kyina
waa mu,

sanja mu nu n kitaa bamu abaa to,
gyankpaa bamu lee bamu lu Egyipiti
mu.

Lu fee ba maa man gyii kesintin lu me
katowe kyula mu to su mu,
n pale me kamaa sa bamu.

¹⁰ Nke mu nu ii biti i ba fale to mu, unumu
i gye

katowe kyula mu nu n biti n waa maa
Isirayi abi nsana.

N biti n taa me nbara waa bamu nfæere to,
ke n kyoro imu waa bamu nkolo to.

N biti n baa n gye bamu lbwaare,
ke ba baa ba gye me asa.

¹¹ Nu oku i gye oku man bila ye o kaapo
mu tomaa

abees mu-nyi mu-bii towe mu ye, 'Bi
ᶠnyiripē lbwaare.'

Lu fee okumaa nimu ii biti o ba bu me
lu nbii su naa fuu abilisa su.

12 N biti n taa bamu alibi k ee bamu,
ke n man bila nyinji bamu alibi kak
aku.

Me, ḥnyiripe Ibwaare n tōwe kanun."

13 Nu Ibwaare maa tōwe lu katōwe
kyula pōpwē mu su mu, u kaapu fee
katōwe kyula gyankpaasa mu ki waa
kididaa. Nu kuto kumaa mu nu ki ba waa
kididaa, nu ki man su kyaare mu, kii biti
ki ba foyi.

9

Kabwaare-sun kase su

1 Kanin su katōwe kyula gyankpaasa mu
nu Ibwaare waa maa asa nsana mu, ki su
mu kabwaare-sun nbara ye tanti kubuu
opula kyirekyrekpa mu nu ki bu kase su
mu.

2 Nu ba taa kutaa lala sūtasa barige kumu
to ipula unyo. Opula gyankpaasa mu to nu
bee tu ye Opula Kyirekyire nu kumu to nu
fitla ḥgyagakpa ye teeburi ye bodobodo
mu nu ba taa sa Ibwaare mu bu.

3 Nu kitaa mu kamaa i gye op
ula nyɔsapu mu nu bee tu ye Opula
Kyirekyrekpa Kikyirekyire.

4 Nu tuo nu suwa kaswū mu nu bee
tuwa ato liifensa kumu su, ye katōwe
kyula kidakaa mu nu ba taa suwa nyale
kumu mu bu. Kidakaa manja to nu suwa
bonburon mu nu ki su "Manā" agyito mu
nu Ibwaare sa bamu naana ana ofuli su
mu bu. Nu Aron kikpebi mu nu ki poroge
afatee bunboli, ye abuu panpasan anyo mu
nu Mosesi kyv̄rō Ibwaare nbara kudu mu
gyaga su mu bu.

5 Nu ba waa ato anyo* aku mu nu ba su
athee ba gyan kidakaa mu su, nu u kaapu
fee Ibwaare bu tuo. Ba yaase bamu athee
bun kidakaa mu obunkpa nu bee tu tuo
ye Opula mu nu Ibwaare su alibi ee kee.
Amaa an mee taale lee asin nūmu kpini
kase sa fane nbūnbū nūmu kūkūlūn-kūlūn.

6 Fale nu ba waa kuto kumaa nūmu yila,
ke Ibwaare aseepu mu bee loo tanti opula
kyirekyrekpa mu to kake kumaa bee waa
bamu kiseepu kusun awaasa.

7 Amaa, amoo Ibwaare Oseepu būlisa
ase mu nkun ii loo Opula Kyirekyrekpa
Kikyirekyire mu to. Nu kesu kumaa to mu,
ee loo tuo kili kūlūn nin. Nu atobwaaya
nkalan nu o su ee loo tuo, nu ee taa kule
mu gbaa-gbaa kumu su alibi ye alibi mu
nu mu asa ba waa yegé ba man nyi ye i
gye alibi mu.

8 Bola inūmu su mu, Kayaayu Kyirekyire
mu i lee kaapu fee saja mu nu tanti kubuu
lala gyankpaasa mu maa san o yle fale
bire, okpa mu man puta bugi kpee Opula
kyirekyrekpa Kikyirekyire mu to.

9 Inūmu i gye asin kaapusa sa ane mu
nu an te ndaga kakyina nūmu to. I kaapu
fee nkee mu nu ba taa biya Ibwaare, ye
atobwaaya mu nu ba taa lōjō sa Ibwaare
gbaa mu, i mee taale yegé asa mu nu bee
sun mu mu, bamu nfere i bu fee Ibwaare
taa bamu alibi k ee bamu.

10 Imu nu bee waa mu kpini mu i gye
ikisi li agyito kigyiye ato nuusa su ye ato
kifwi ye n-yi su kigye. Inūmu i gye ansi
su awaasa nbara mu nu bee waa naa fū
sa ja mu nu Ibwaare biya kabwaare-sun
pōpwē katōwe kyula pōpwē mu to.

Krisito abi kpini i gye kayii-wule kulan

11 Amaa Krisito ba fee Ibwaare Oseepu
bulisa ase sa ato danburasa mu nu i bu to
nbūnbū fale. Nu o loo tanti kubuu lala
mu nu ki dagaa, nu ki gye kikpare, nu i
man gye nyūmisa i yii kumu, nu ki man gye
dulinaya nūmu to lee mu.

12 Krisito maa loo tanti kubuu Opula
Kyirekyrekpa Kikyirekyire mu to mu kili
kulūn kakpaa mu, o man taa nbwē ye
inaate nkalan loo naa waa kōlōjō. Amaa o
taa mu gbaa-gbaa mu nkalan loo nūn naa
ka alibi kuko ke a nye kamolige mu nu ki
su nkpa kakpaa.

13 Didaa lee mu bire nbwē ye inaate
nkalan, ye naate kadamba mu nu ba tuwa
mu nso nu ba su bee ḥmatē bamu nu ba
waa ineesi mu su, ke i kaapu fee ba nye
bamu n-yi su kifwi. Nu inūmu i kan taale
fwū bamu n-yi su ineesi mu,

14 Kanin bire, Krisito nkalan mu nu i
bola Kayaayu mu nu ki su nkpa kakpaa
su mu, nu o taa mu gbaa-gbaa n-yi waa
kōlōjō kpare sa Ibwaare mu, nene su nu
mu nkalan manja i mee taale fwū ane
nfere i lee asa ye Ibwaare su alibi
katee lewu to mu? Inūmu ii biti i yegé ke a
nye sun Ibwaare mu nu o te nkpa to mu
kakpaa.

15 Kpal inūmu su mu, Krisito i gye omu
nu o yle asa ye Ibwaare nsana sa katōwe
kyula pōpwē mu nu Ibwaare waa mu, ke i
yegé bamu nu Ibwaare tu bamu mu, ba ba
nye mu kusee mu nu o da mu kōkōlo su sa
bamu mu kakpaa. Inūmu ii biti i waa nin,
lu fee Krisito taa mu n-yi sa lewu nu o ka
bamu mu nu ba waa alibi katōwe kyula
gyankpaasa mu to mu kuko.

16 Fee nu osa ku kan waa katōwe yila lu
mu kapatye su mu, i tiri fee osa manja maa
wu nin pooyi ke i sun kusun.

17 Lu fee katōwe yilasa mee taale waa
kusun yegé osa mu nu o waa kumu mu,
san o te nkpa to, amoo o wu nin pooyi ke i
waa kusun.

* 9:5 9:5 Bee tu ato nūmu ye Kyerabim.

¹⁸ Inimu su nii halu katowe kyula gyankpaasa mu gbaa nii nkalan i man kyeege wuridge mu, i mee sun kusun.

¹⁹ Lu fee sanja mu nii Mosesi lee lbwaare nbara mu kpini towe asa mu, kwtu mu nii i dagaa ba waa mu, o taa inaate ye nbwe nkalan buga ye nkyu. Nii o taa kebulu pipree taa njmina ye afatese,[†] nii o taa nyokalan ye nkyu mu to taa njmate-njmate nbara ɔwole mu ye asa mu kpini su.

²⁰ Nii o towe ye, "Nkalan nimu u kaapu katowe kyula mu nu lbwaare waa fane mu nsana, nii o sa fane kono ye fan buu."

²¹ Kanin ɔkpa kolon maaja su nii Mosesi taa nkalan mo njmate-njmate lbwaare tanti kubuu lala ye kabwaare-sun ato waasa mu nii ba su bee sun lbwaare mu kpini su.

²² Imu su fu kui mu, Mosesi Nbaru sanja mu, atobwaaya nkalan nii ba su bee fwu ineesi. Nii nkalan i man kyeege mu, lbwaare mee ye o taa alibi kee.

²³ Imu su nii kase su tanti kubuu mu, ye ato kumaa mu nii i bu imu to mu, nii i yile sa susu gbaa-gbaa lee mu, i tiri fee ba maa taa nkalan fwu imu. Amaa susu gbaa-gbaa lee mu, i dagaa ba maa taa nkalan mu nii i kyo atobwaaya lee mu fwu imu.

²⁴ Imu su Krisito man loo kabwaare-sunkpa opula kyirekyire mu nii asa ba taa bamu abaa waa mu to, nii ki gye susu lee kigbaa-gbaa mu keduli. Amaa o loo susu lee kigbaa-gbaa mu to naa yile ane ayaa to lbwaare ansi to nbuñubu.

²⁵ Nii Krisito man taa mu n-yu ee loo susu Opula Kyirekyirekpa Kikyirekyire kesu kumaa, fee kanan mu nii lbwaare Oseepu bilsa ase u taa atobwaaya nkalan ee loo Opula Kyirekyirekpa Kikyirekyire mu to kili kolon kesu kumaa nimu mu.

²⁶ Kanin bire, naafco Krisito ii biti o ba ee gyii awurufo kesu kumaa lu koo sanja mu nii lbwaare tuu dulinyaa mu. Amaa nbuñubu dulinyaa maa kpee kumu laalaaluw mu, o ba taa mu gbaa-gbaa n-yu waa kolonjo kili kolon lee alibi kakpaa.

²⁷ Fee kanan mu nii i de sa daadimaadi kumaa nimu ye o wu kili kolon, ke mu lewu kumaa mu, lbwaare o gyii mu asun.

²⁸ ɔkpa kolon maaja su nii Krisito ba wu kili kolon kakpaa, ke o lee asa gaalaagaa alibi. Nii ee biti o bwii ba kinyosapu, yeges i man gye alibi kilee su nii ee ba. Amaa ee biti o ba molige bamu nii ba kuvla bee gyoo mu mu.

10

*Krisito taa mu n-yu lee saraga
kili kolon kakpaa*

[†] 9:19 9:19 Bee tu kanin afatese nimu ye hisopi.

¹ Mosesi nbara mu man gye kesintin ato mu nii i bu kamaa u ba mu gbaa-gbaa, amaa i gye imu keduli nii. Lu pale su mu atobwaaya saraga kolojo kolon mu nii bee waa kesu-kesu kanan mu nii nbara mu u kaapu mu, mee taale waa asa mu nii bee sun lbwaare mu kyeekeyes naa lwoe.

² Fee nii atobwaaya saraga kolojo u din taale fwu asa mu nii bee sun lbwaare, lu bamu alibi to kili kolon mu, naafco ba din yeges saraga kilee, yeges ba man bulu fe nfeere fee ba gyii alibi kwpwe.

³ Amaa kanin atobwaaya saraga kolojo manja ii nyini asa mu kesu kumaa bamu alibi mu nii bee waa.

⁴ Lu fee anaa-nyin ye nbwe nkalan i mee taale lee alibi.

⁵ Imu su sanja mu nii Krisito u ba dulinyaa to mu o towe lbwaare ye,
"Fu mee biti atobwaaya
saraga kilee ye ato kekees,
amaa fu sa me nyimisa kayu-wule
ye n ba taa lee saraga.

⁶ Nii atobwaaya mu nii bee tuwa fu kaswuu su bee lee saraga,
ye alibi kitaa kese saraga kilee mu bire,
i mee bora fu ansi."

⁷ Toto nii n towe ye, "lbwaare, me ndee!
N ba nin ke n ba waa fu kebiti fee
kanan mu nii ba kyvroc me n-yu
su asin waa Asunkyan ylala mu to
mu."

⁸ Nii o daa ki towe lbwaare ye, "Fu mee biti atobwaaya saraga kilee ye ato kekees, imaa atobwaaya mu nii bee tuwa fu kaswuu su bee lee saraga, ye alibi kitaa kese saraga kilee mu, i mee bora fu ansi" (imee mu gbaa mu, imu nii Mosesi nbara mu i kaapu fee ba waa).

⁹ Toto nii Krisito bila bwii towe ye, "lbwaare me ndee! N ba nin ke n ba waa fu kebiti." Imu su lbwaare yeges atobwaaya saraga kilee mu tuu, nii o taa Krisito saraga kilee mu ba yii ayaa to.

¹⁰ Lu fee Yesu Krisito maa waa kuto mu nii ki gye lbwaare kebiti su mu, fee maa taa mu gbaa-gbaa n-yu lee saraga kili kolon kakpaa su mu, o lonyo ane kpini yila sa lbwaare.

¹¹ lbwaare Oseepu kumaa nimu yile ee waa mu kabwaare-sun asun kakre kumaa, nii sanja kumaa ee lee tsaraga kolon maaja, yeges i mee taale lee esa alibi.

¹² Amaa Krisito bire, taa mu n-yu lee saraga kili kolon sa alibi kakpaa, nii o naa kyuna lbwaare kuba gyisa su.

¹³ Taa lu kanin sanja maaja mu, o sii o te o gyoo fee lbwaare o taa mu dun ana waa mu ayaa kase.

¹⁴ Lii fee saraga kuluñ mu nii o taa mu n-yii lee su mu, o loñçø bamu nii o fwii bamu li alibi to mu yila sa lbwaare kyeekeyes kakpaa.

¹⁵ Nu Kayaayu Kyurekyire mu gbaa ii gyii asin numu kesintin kaapu ane, fee kanan mu nii lbwaare gyankpaa towe ane ye,

¹⁶ "Nke mu nii ii biti i ba mu,
katowe kyula numu nii n biti n waa
maa bamu nsana.

Me, lbwaare i towe kanin.

N biti n taa me nbara waa bamu nkolo to
ke n kyuroo imu waa bamu nfeere to."

¹⁷ Nu o bwii kyaga su ye,

"N mæs bila ye n nyini bamu alibi mu nii
ba waa
ye kanan mu nii ba foyi okpa nbara
mu to mu kakaaku."

¹⁸ Imu su lbwaare maa taa asa alibi kee
bamu fale bire, i man bila i tiri fee ba kpali
alibi su lee saraga. Fan yegé an nye nkolo
yile lbwaare ansi to.

¹⁹ Imu su mi-nyi mu-bii ana akoole-gyipu,
li Yesu nkalan mu nii o kyeege wörige
mu su mu, an su okpa fee an taale loo
opula Kyurekyirepa Kikyurekyire mu to
lbwaare ansi to.

²⁰ An taale faa kitaa kunsa mu su, lii fee
Yesu i taa mu gbaa-gbaa kayu-wole bugi
okpa rwpwe mu nii kii sa nkpa mu, sa ane.

²¹ Nu a maa su lbwaare Oseepu kpare mu
nii ee kii lbwaare kukpaaara asa su mu,

²² fan yegé a nin tiri lbwaare. Fan yegé a
taa kokoñ fiuli ye kikoole-gyii mu nii ki
man su kamooze-gyii, ye nfeere mu nii u
kaapu ye lbwaare taa ane alibi kee ane,
ye ane kayu-wole mu nii ba taa nkyu
kyurekyire fwii mu, ba lbwaare ase.

²³ Fan yegé a kitaa tamaa asin mu nii
an yile su an towe mu to kenken, lii fee
lbwaare mu nii o da mu kokoñ su mu, u
waa kuto mu nii o towe ye ee biti o waa
mu.

²⁴ Fan yegé a fe nfeere lii kanan mu nii a
towe an waa abaa, ke a kyé abaa to, ke a
waa adanburasa sa abaa.

²⁵ Fan man yegé ke a yegé kigyanje buga,
fee kanan mu nii aku ba mæs gyanje bee
buga mu, amaa fan yegé a waa abaa aniya
to, fee fan maa kii wu fee Onyiripe Yesu
Kake lala mu kii biti ki ba mu ki tiri to.

²⁶ Fee a maa wula bu kesintin asin numu,
nii a kii ansi an san an waa alibi bire,
saraga kilee sa alibi ku man bila ki bu to.

²⁷ Amaa kuto mu nii ki san i gye ye,
kokoñ ñamaa mu nii ki de kii gyoo lbwaare
kwpwe kubun ye fulon yen-yen mu nii kii
biti ki ba dyie lbwaare mu don ana mu.

²⁸ Okumaa mu nii o kina Mosesi nbara
mu, nii asa anyo abee asa asá be gyii
kesintin ye osa mu kina kanin nbara mu

bire, be mee wu mu kuvwee bee moç mu
nun.

²⁹ Nu kanin bire, bamu nii ba tuu kiyaa
saale lbwaare mu-bii moç de? Kusu bûte
lala kii de sa bamu, fee ba maa man taa
lbwaare katowe kyula nkalan mu nii u
fwii bamu li alibi to mu tu sehn, nii ba
bila bwii saals Kayaayu Kyurekyire mu nii
kii bwaala asa mu?

³⁰ Lii fee an nyi lbwaare maa towe ye,
"Me i teela alibi awaapu, Nu me ii biti n
bûte bamu asu." Nu o bila bwii towe ye,
"Me Onyiripe lbwaare n biti n gyii me asa
asins."

³¹ Kanin su ii biti i baa i gye kufuu
fee oku maa tyie lbwaare mu nii o bu to
kakpaa mu kusu bûte to.

³² Fan nyini fane nke gyankpaa mu nii
lbwaare bugi fane ansi, nu fan wu mu
okpa, nu fan yile to gyii awurufo, yegé fane
abaa i man yoo mu.

³³ Sanja ko to moç mu, fan nye asebi ye
kanyanla asa nsana to, iku moç mu, fan
kye bamu nii ba nye kanin awurufo mu
to.

³⁴ Fan su, nii fan yiyee, nii fan sa bamu
nii ba kitaa bamu tii obu mu su, nii ba
maa koole fane npatye gbaa mu, i man
ko fane, amaa fane ansi i gyii nin. Lii fee
fane gbaa-gbaa fane fen nyi fee fan maa su
npatiye danburasa mu nii i bu to kakpaa
susu.

³⁵ Imu su fan man yegé fane abaa i yoo,
fan yile kuyin to kenken. Lii fee lbwaare
ii biti o ka fane kuko lala.

³⁶ Fan nye kenyiita yile to ke fan taale
waa kuto mu nii lbwaare ii biti, ke i yegé
fan nye kuto mu nii o da mu kokoñ su ye
ee biti o sa fane mu.

³⁷ Fee kanan mu nii Asinkyan yilasa mu
i towe ye,
"I san gberes ke Omu nii ee ba mu, o ba.
I man bila ye i kyeeeee.

³⁸ Nu me asa mu nii bamu ikpa i kyiigi
lii bamu kikoole-gyii su mu, bee biti
ba nye nkpa.
Amaa omu nii o kan bwii kamaa bire,
o mæs ye o bola mi ansi."

³⁹ Nu an man gye bamu nii bee bwii
kamaa nii ba mæs nye kamolige mu, amaa
an gye bamu nii an koole lbwaare gyii, nii
an nye kamolige mu.

11

Adidaapu kikoole lbwaare gyii mu asin

¹ Mine i gye kikoole-gyii? Kikoole-gyii i
gye ye an nyi fee an biti a nye ato mu nii
an su imu tamaa, nii a mee wu imu ye ane
ansi yegé i bu to kesintin moç.

² Kikoole-gyii numu su nii lbwaare ansi
i gyii adidaapu mu su.

³ Lii kikoole-gyii su nii an nu kase fee lbwaare mu konoosa nii o taa tuo dulinyaaa. Imu su ato mu nii a mee wu ye ansi mu, imu nii lbwaare taa waa ato mu nii an wu fale.

⁴ Lii kikoole-gyii su, nii Abeli lee saraga danburasa sa lbwaare, nii i buron i kyo mu-daa Ken lee mu nii o waa mu. Nu li mu kikoole-gyii su, nii lbwaare wu mu fee mu ikpa i kyiggi, li fee lbwaare gbaa-gbaa mu ansi i gyii mu saraga mu su. Lii mu kikoole-gyii numu su mu, halu maa wu gbaa mu, mu kikoole-gyii mu ki san kii towé ane ye ane gbaa ane a koole gyii kanin.

⁵ Enoki kikoole lbwaare gyii su mu, nii lbwaare taa mu kpee susu yegé o man wu. Nu asa ba man bila wu mu, li fee lbwaare taa mu liu bamu ansi su kyon. Asinkyan yulasa mu i towé ye, pooyi ke lbwaare o taa Enoki kpee susu mu, o bøla lbwaare ansi.

⁶ Amaa økomaa mu nii o mee koole lbwaare ee gyii mu, o mee taale bøla mu ansi. Lii fee økomaa mu nii ee ba lbwaare ase mu, i dagaa o koole gyii fee lbwaare bu to, nii mu i gye omu nii ee ka bamu nii bee payi ansi bee kii bee biti mu mu kuko.

⁷ Nowa kikoole lbwaare gyii su mu, sanja mu nii lbwaare da mu kumu to li ato mu nii i man putu waa mu su mu, o nu sa lbwaare. Nu o sale økulu lala mu nii ku molige maa mu kikpaara su abi kpini. Lii mu kikoole-gyii numu su mu, o bun dulinyaaa kpini kopwe, nii li mu kikoole-gyii su mu, lbwaare tui mu ye ikpa kyigisa wuya ana mu to øku.

⁸ Abraham kikoole lbwaare gyii su mu, sanja mu nii lbwaare tui mu ye o kusu liu katun mu nii o bu mu kpee kase kaaaku mu, o nu sa lbwaare. Nu o kusu ee kpee, yegé o man nyi katun mu ee kpee.

⁹ Lii mu kikoole-gyii su mu, maa fuu kase mu nii lbwaare da mu kokoølo su sa mu mu, o yii itanti abu kyina to fee ofo. Nu kanin manja su nii mu-bii Isaki, ye mu kanaana-bii Gyekobu mu nii lbwaare da mu kokoølo sa sa bamu mu, gbaa ba kyina.

¹⁰ Abraham waa kanin liu fee mu ansi i gyan kade lala mu nii lbwaare gbaa-gbaa i kyoroo kumu, nii o yii kumu kase, nii o pooyi kumu yila kakpaa mu.

¹¹ Sara kikoole lbwaare gyii taa tii mu-kuli Abraham lee su, nii ba kuvuge kebii. Bamu kpini ba bile, nii Sara gye ogbentipu. Amaa ba koole gyii fee lbwaare mu nii o da mu kokoølo su sa bamu fee ee biti o sa bamu kebii mu, gye kesintin wuya.

¹² Imu su Abraham mu nii o bile kyon su, halu nii o mee bila taale kuvuge gbaa mu, kuvuge obii-nyinsa, nii mu kinaana ki

nye akyo fee susu akyikpebi abee opu kono kikyafa, nii øku mee taale kale bamu.

¹³ Asa numu kpini ba su kikoole-gyii sanja mu nii ba te nkpa to halu naa fuu bamu lewu. Nu ba man nye ato mu nii lbwaare da mu kokolo su ye ee biti o sa bamu mu. Ba wu imu kata-kata, nii i waa bamu økon. Nu ba koole kyula nii ba towé ye, ba gye afø nii ba man gye kase kanimu su asa.

¹⁴ Nu asa mu nii bee towé kanin asin mu, i kaapu nii fee bee kii bee biti bamu gbaa-gbaa bamu aye.

¹⁵ Nu bee daa bee fe nfeere li osuwule mu nii ba kusu kumu su mu, naafco ba dun nye økpa bwii kpee tutu.

¹⁶ Amaa bee kii bee biti kade lala mu nii ki buron ki kyo kase su lee numu. Kumu i gye kumu nii ki bu lbwaare ase susu mu. Imu su i man su lbwaare ipeeli sa bamu fee ba maa tui mu ye bamu lbwaare, liu fee o lojø susu kade lala yula sa bamu.

¹⁷ Lii Abraham kikoole-gyii su mu, sanja mu nii lbwaare tuo mu to kii mu, o taa mu-bii Isaki ye o naa lee saraga sa lbwaare. Abraham i gye osa mu nii lbwaare da mu kokolo su sa liu Isaki su mu, amaa nii o kyula fee ee biti o taa mu-bii kuluø kpen numu naa lee saraga.

¹⁸ Amaa lbwaare wula towé Abraham ye, "Taa bøla fu-bii Isaki su nii fii biti fo nye anaana-bii mu nii n da me kokoølo su fa mu."

¹⁹ Abraham dan o nyi fee lbwaare i bila taale kyinji Isaki liu lewu to. Nu fu kii mu, i du nii fee o wu nii, nii Abraham bwii nye mu, mu abaa to.

²⁰ Lii Isaki kikoole-gyii su mu, o waa Gyekobu maa Esawu kusee liu bamu kakaaku kakyina to su.

²¹ Lii Gyekobu kikoole-gyii su mu, sanja mu nii ee biti o wu mu, o waa Gyosefu mu-bii ana anyø kusee. O taa mu n-yu kpsa mu kikpebi nii o yin lbwaare.

²² Lii Gyosefu kikoole-gyii su mu, sanja mu nii mu lewu tiri to mu, o towé mu asa Israyi abi ye sanja ku i ba bee biti ba liu Egyipiti to. Nu o sa bamu kono ye, bee kan bee liu mu, ba nyinji mu awiya su ke ba taa.

²³ Lii Mosesi akwugepu kikoole-gyii su mu, sanja mu nii ba kuvuge Mosesi mu, ba taa mu baala lbwaayi isa, liu fee ba wu Mosesi maa pooyi ødan, yegé ba man buu Owura konoosa mu gbaa mu i man su bamu kufuu.

²⁴ Lii Mosesi kikoole-gyii su mu, sanja mu nii o kusu dan mu o mee biti ba tui mu ye o gye Egyipiti Owura Faro mu-bii kyusa mu-bii.

²⁵ Nu o waa mu nfeere fee maa lbwaare asa ba bøga gyii awurufø mu, i kyo fee o gyii økon kakyina libi to sanja gberes to.

²⁶ Mosesi wu fee i dagaa maa gyii ipeeli lu ḥmo nii lbwaare lees mu su, o kyo Egyipiti npatiye kpare kpini. Lu fee mu ansi i gyan kükökä mu nii lbwaare ii biti o ka mu kake kaku mu su.

²⁷ Lu kükököl-gyii su o kusv lu Egyipiti to, yege o man su owura agbu mu nii o su mu kufuu. O kpan mu n-yii yile to lu fee o wu lbwaare mu nii oku mee wu mu mu.

²⁸ Lu mu kükököl-gyii su mu, o yii Kanyanje Nbuno kigyi kake mu. Kanun kake maŋa to nii o yege nii Isirayi abi ba taa atobwaaya nkalan njmate-njmate hamu nbuno mu, nii i yege nbii gyankpaasa omccoru mu man nye mata hamu.

²⁹ Lu Isirayi abi kükököl-gyii su nii ba nate ḥpu Pípée mu to faa fee kase wulesa su. Amaa Egyipiti abi ba maa kpan hamu n-yii ye ba waa kanun mu, nkyu mu i gyii hamu.

³⁰ Lu Isirayi abi kükököl-gyii su nii ba nate kyaaboo Gyeriko kade nké nsuno nii kumu ipore lala mu nii i kyaaboo kade mu i lu tuye.

³¹ Lu okuyi gyaga Rahabu kükököl-gyii su mu, Isirayi abi mu nii ba sun hamu ba naa baala kui Gyeriko kade mu, o kitaa hamu kifo. Imu su mee mu bire ba man kyuna moɔ̄ mu boga hamu nii ba waa kusv to ołon sa lbwaare mu.

³² Mine asin nii n bila ye n towe tii su? N mee ye n nye saja towe adidaapu asa fee Gideyon maa Baraki ye Samson ye Gyefeta ye Dawidi ye Samuweli ye lbwaare atowepu mu asin tii su.

³³ Lu hamu kükököl-gyii su mu, hamu aku ba ko gyii awuragi lala su, nii hamu aku ba gyii kesintin nate kumu okpa su, nii hamu aku ba nye ato mu nii lbwaare da mu kükököl su sa hamu mu, nii hamu aku moɔ̄ ba tii burane nno yege ba man taale waa sehn.

³⁴ Lu hamu kükököl-gyii su mu, hamu aku ba dunla fulon yen-yen, nii hamu aku ba lu isakunde lewu to. Hamu aku kapoɔ̄se ki biliŋi ołon, nii ba waa alvunpu iko to gyii hamu dun ana ndendemande anaakopu su.

³⁵ Lu kükököl-gyii su mu, akyu aku ba nye hamu-nyi mu-bii ana mu nii ba wu, nii ba bwii kyinji ba nkpa to. Aku ba nye kanyanla nii ba yile to kina, fee ba mee lu hamu kükököl-gyii kamaa ke ba nye sile lu lewu to, amaa ba kyula fee bee biti ba wu, ke ba nye kelewu kyinji ye nkpa mu nii i buron.

³⁶ Lu kükököl-gyii su mu, asa ba yooli aku nii ba tije aku, nii ba da aku moɔ̄ igbees taa hamu naa tii ibu to.

³⁷ Lu kükököl-gyii su mu, asa ba twi aku abuu moɔ̄ hamu, nii aku moɔ̄ ba banji hamu to anyo-anyo, nii aku moɔ̄ ba taa

isakunde moɔ̄ hamu. Aku ba taa nbulupu ye nbwe iwule ba bun, yege ba naa ba naa kitiri to ye awurufu ye kanyanla to.

³⁸ Dulinya nūmu to asa libi ba man bila dagaa fee ba maa kanun asa maŋa ba kyuna buga. Hamu kükököl-gyii ki yege nii ba su ba naa bee yaale ifulu su ye abuu su, nii bee baala afule ibo to ye kase ibo lala to.

³⁹ Asa banūmu kpini ba nye kiyin lu hamu lbwaare kükököl-gyii su, yege hamu oku man nye kuto mu nii lbwaare da mu kükököl su sa hamu mu.

⁴⁰ lbwaare njmina ato danbirasa mu nii i kyo yila ane, nii ngbaa hamu bee biti ba nye, amaa ba man nye hamu kusun danbirasa mu kükökä, amoo naa fuu sajja mu nii an biti a luew ane kusun poyi ke anaa hamu kpini a naa buga nye kükökä mu kyeekyee.

12

*Yesu Krisito nii i dagaa
a maa buu*

¹ Imu su fee asa damante mu nii ba lees hamu kükököl-gyii ifulu kaapu, nii ba lees hamu ansi bee kui ane fale su mu, fan yege a lees kuto kumma mu nii kii tii ane okpa, ye ato mu nii i yege nii an tiye alibi to bilen-bilen mu foyi, ke a payi ansi sile kusile mu nii ki de ane ansi to mu naa fuu okaa.

² Fan yege an baa an kui Yesu. Mu i gyee omu nii ane kükököl-gyii mu kui gyan mu su lu npili ase, nii mu ii biti o yege a taale yile to naa fuu okaa. Nii o nyi okon mu nii ki de kii gyoo mu su mu, o man taa oyu laasa lewu ye imu ipeeli mu tu sehn. Nii nbunbu o te lbwaare kuwura-gya mu gyisa su.

³ Imu su fan kui kanan mu nii Yesu yile to gyii awurufu alibi awaapu mu nii ba gyee mu akisipu mu abaa to, fee kanan mu nii i waa ke fane n-yii i man yoo fane ke fane nkolo i man nyita fane.

⁴ Halu fan maa nyange ansi fen ko fen tii alibi kiwaa fale gbaa mu, fan man püta ko naa fuu katun mu nii ii biti i sula fane kpee lewu to.

⁵ Fen tan asin mu nii lbwaare towe waa fane fee mu-bii ana mu su? Ba kyuroo waa Asinkyan yilasa mu to ye,

"Mi-bii, nii ḥnyirupi lbwaare kan ee bila fu mu, man taa imu waa twogya asin.

Nii ee kan ee bunte fu kusv mu, man yege fu abaa to i yoo.

⁶ Lu fee hamu nii ḥnyirupi lbwaare ii biti hamu asin mu, hamu nii ee bila, nii okumaa mu nii o koole mu fee mu-bii mu, ee bunte mu kusv."

⁷ Fan nye nkolo yile awurufo to fee kubila, Ibwaaree u waa fane kanun fee mu-bii ana. Luu fee kebii mocu nii mu-se mee bila mu.

⁸ Amaa nii fan man kan nye kubila fee kanan mu nii mu-bii kumaa nimu u nye mu, kanun bire fan man gye mu gbaa-gbaa mu-bii ana, oku mu-bii ana i gye fane.

⁹ Inimu kpini gbaa mu, an su kase su nfu ase mu nii bee bila ane, yeges an su beeres an sa bamu. Nii mune su nii a mee biya ane n-yu kase gaa sa Ibwaaree Anes-ee, mu nii o bu susu, ke a nye nkpa?

¹⁰ Nii ane kase su ase bee bila ane sanja gberesee fee kanan mu nii bee kui fee i buron sa bamu mu. Amaa ane kidanbirasa su nii Ibwaaree u bila ane, ke a nye-nye mu kubaabuto kyirekyire mu.

¹¹ Kubila ku man bu to nii ki bukoon. Opula maaja to mu u koo nii. Amaa bamu nii ba nu sa kubila mu, u yeges nii bamu kakyuna to ikpa i kyiggi, nii u sa bamu kayuu yuuli.

¹² Imu su fan man yeges fane abaa a yoo fane, amaa fan kusu yile kitaa to kinkin.

¹³ Fan yeges fane ikpa mu nii fen naa su mu i waa ntintin, ke ayaa ye abaa wusa wuya ana ba man fooyi okpa, amaa ba nye olon.

Fan kui su ke a man bwii kamaa

¹⁴ Fan kpan fane n-yu okpa kumaa su, ke fanaa asa kpini fan taale kyuna kayuu yuuli to, ke fan kyuna kakyuna mu nii ki man su ineesi. Nii okumaa mu nii o su ineesi mu, o mee ye o wu Onyiripe Ibwaaree.

¹⁵ Fan baa fan da su ke fane to oku o man pan Ibwaaree bwaala, ke oku o man ba waa fee oyoo bululisa mu nii ku dan nii ku biya asin nii kii nyita asa gaalaagaa mu.

¹⁶ Fan kui fane n-yu su ye odan, ke fane to oku o man taa kanyun abees kakyuu biti kugyagaa waa mu n-yu to. Fan man yeges fane to oku o taa Ibwaaree asin mu tu kiyani fee Esawu mu nii lu agyito kulu su, o fe mu kubilisa mu nii o gye kumu kapatuyee oyipu mu sa mu-supu.

¹⁷ Imu kamaa to, fee kanan mu nii fen nyi mu, sanja mu nii ee biti fee mu-se o waa mu kusee mu, o pan kumu o man nye kusee mu. O sii taa ansikyu nii ee biti fee naafoo imu nii o wula waa yila mu i kyeges, amaa o man nye imu kanun.

¹⁸ Fan nyiiji fee fan man ba Sinayi kubuu mu ase fee kanan mu nii Israyi adidaapu mu ba nin tiri kumu, imaa kumu fulon mu nii u dees yen-yen, yeges u waa kitentenbiri tumm, nii afuu lala i maa da mu.

¹⁹ Nii ba nu kabile lala ku kusu ye obile ku ilawu maa towe bamu asin, nii kufuu

ki kitaa bamu, nii ba kule Ibwaaree fee o yeges katowe.

²⁰ Luu fee asa mu ba man taale yile konoosa mu nii Ibwaaree sa bamu mu. Konoosa mu i gye ye, "Halii nii kutobwaaya gbaa kan mata kubuu mu, ba tuu abuu mocu mu."

²¹ Kesintin to mu, asin mu nii i waa tuu mu i waa kufuu gaa, halii Mosesi gbaa towe ye, "I waa me kufuu nii me n-yu i kyukyaa me."

²² Amaa fanees fane bire fan nye okpa ba Siyon kubuu mu ase nii ki gye susu Gyerusalem, Ibwaaree mu nii o bu to kakpaa mu kade lala. Fan ba opula mu nii Ibwaaree nbco ngbin-ngbin kensi-gyiyi ngyanje mu to.

²³ Nii fan ba Ibwaaree nbii gyankpaasa mu nii ba kyurcoo bamu atuu susu. Nii fan ba Ibwaaree mu nii o gye asa kpini asin oyipu mu ase. Nii fan ba asa mu nii bamu ikpa i kyiggi nii Ibwaaree yeges nii bamu kala ana ba ba waa kyesekeyes mu ase.

²⁴ Nii fan ba Yesu ase, mu i gye omu nii o yile asa ye Ibwaaree nsana sa katowee kyula pupwe mu nii Ibwaaree waa mu, nii mu i taa mu nkalan nymate, nii mu nkalan mu i towe asin danbirasa i kyo Abeli lee mu.

²⁵ Fan kui ye odan ke fan man kina Ibwaaree mu nii ee towe fane mu asin mu. Luu fee bamu nii ba kina omu nii o towe bamu abwaaresin kase su nfu gbaa mu, ba man taale sile lu kusu bute mu to. Kanun bire, nii an kan kina omu nii ee towe ee lu susu ee sa ane ase kunu mocde, nene nii an taale sile lu kusu bute mu to?

²⁶ Kanun sanja maaja to Ibwaaree maa towe mu, kase ki gyingyen. Amaa nbunbulu bire Ibwaaree towe yila ye, "Man gye kase nkun nii n biti n bila gyingyen, amaa susu gbaa tii su."

²⁷ Asin mu nii o towe ye "N biti n bila mu," I kaapu fee ato tuusa mu ii biti i gyingyen ke i lu kyun, ke imu nii i mee taale gyingyen mu i sii.

²⁸ Imu su fan yeges a taa afwaala lala sa Ibwaaree fee a maa nye mu Ibwaaree kuwura-gyii mu nii ki mee taale gyingyen. Ke a taa kabwaare sile ye beeres sun Ibwaaree, okpa mu nii i bola mu ansi.

²⁹ Luu fee ane Ibwaaree gye folon mu nii ee dees kuto kumaa ee louwe.

13

Fan waa ato mu nii ii biti i bila Ibwaaree ansi

¹ Fan kyaga su fen biti abaa fee kinyi-bii Krisito to.

² Fan nyiiji ke fan kitaa afi fane akpaara su, lu fee aku ba maa waa kanun mu, ba

kttaa Ibwaaree nboø kifo yege ba man da su.

³ Fan nyinji Krisito abii mu nu ba tii bamu obu mu, fee fan maa tii bamu su obu ottiikpa mu. Ke fan nyinji bamu nu bee gyii awurufu mu, fee fane ii gyii kanun awurufu manja.

⁴ Okumaa nimu dagaa maa taa beegee ye kesintin sa kekili, ke øku o man lu mu-ka abee mu-kuli kamaa naa de øku ase. Lu fee okumaa mu nu ee waa kanyin ye kakyu biti kigyagaa, ye bamu nu bee lu mu-ka ana abee bamu-kuli ana kamaa mu, Ibwaaree ii biti o tale bamu.

⁵ Fan man yege kufulee biti bansa ki baa ku bu fane kakyina to, nuu imu nuu fan su mu i kokwe fane. Lu fee Ibwaaree towe ye, "Kakaaku n mee ye n yege fane,

nuu kakaaku n mee ye n kina fan."

⁶ Imu su nuu an taale a towe ye,

"Nyirripe Ibwaaree i gye me økyetopu,

n mee ye n baa n su kufuu.

Mine nuu nyumisa i taale waa me?"

⁷ Fan nyinji fane agyankpaapu didaa mu nuu ba da towe fane abwaaresin mu. Fan yege fane nfeere i baa i gyan kanan mu nuu ba kyina kakyina danbirasa mu, ke fan kase bamu kikoole-gyii mu to.

⁸ Kanan mu nuu Yesu Krisito du ndee mu, kanun nuu o du ndaga, nuu kanun nuu ee biti o baa o du kakpaa.

⁹ Fan man yege akaapu-bi kokwuu-kokwuu iku i lee fane lu kesintin økpa mu su. Lu fee i buron sa ase fee ane Ibwaaree kayaayu mu ku sa ase nkolo to olon, nuu i man waa fee nbara mu nuu i de sa agyito kigyii, fee kanan mu nuu øku ba gyii imu nuu i man su toto sa bamu mu.

¹⁰ Sanja mu didaa mu, ane Isirayi abi an su Ibwaaree kaswuu mu nuu bee lee saraga kimu su, yege Ibwaaree aseepu mu nuu ba bu tanti kubuu lala mu to bee lee saraga mu, ba man su økpa be gyii imu ato.

¹¹ Nuu Ibwaaree oseepu bilisa ase u taa atobwaaya nkalan ee loo Opula Kyurekyurekpa Kikyurekyire mu to ee lee alibi kitaakese saraga, amaa atobwaaya mu inun bire bee tuwa imu kanun kade mu nbwama nun.

¹² Imu su Yesu gbaa gyii awurufu kade nbwama, nuu o taa mu gbaa-gbaa nkalan fwii asa lu bamu alibi to.

¹³ Kanun su fan yege a lu kpee mu ase kade mu nbwama naa gyii ipeeli mu nuu o gyii mu.

¹⁴ Lu fee dulinyaa nimu to mu, a man su kade mu nuu a biti a kyina kimu to kakpaa, amaa an ku kade mu nuu kii biti ki ba mu økpa nun.

¹⁵ Imu su fan yege a bøla Yesu su lee saraga yin Ibwaaree sanja kumaa, nuu kanun

saraga manja i gye imu nuu an su ase asin towesa an lee Ibwaaree kitu.

¹⁶ Amaa fan man tan adanbirasa kiwaa su, ke fan baa fen kye abaa to, lu fee fale tsaraga inimu i bøla Ibwaaree ansi.

¹⁷ Fan nu bamu nuu ba gyankpaa fane kabwaare-sun mu to ase, ke fan biya fane n-yii kase sa bamu. Lu fee bamu u kui fane kala ana su kake kumaa, nuu Ibwaaree ii biti o taase bamu lu fane ana su. Nuu fan kan nu bamu ase mu, lu yege ba sun kusun mu ye kensi-gyii, nuu i man gye kanin, bee biti ba taa økoølo nyita waa kusun mu, imee mu i mee ye i kye fane to.

¹⁸ Fan kule kabwaare kule fen sa ase. Nuu an koole gyii fee an su nfeere danbirasa, lu fee an biti fee an waa ato mu nuu i buron sanya kumaa sa Ibwaaree.

¹⁹ N kule fane gaa fee fan kule kabwaare kule fønføn sa me, ke n nye økpa bwii ba fane ase bilen.

²⁰ Ibwaaree i gye kayuu-yuuli wuya, mu i bøla katowe kyula mu nuu ki man su okaa mu nkalan su kyinji ane-Nyirripe Yesu Krisito lu lewu to. Yesu i gye nbulupu økpapu kpare mu.

²¹ Nuu nbilnbu bire n kule fee Ibwaaree o sa fane ato danbirasa mu nuu ii tiri fane, ke fen taale waa mu kebiti. Ke o bøla Yesu Krisito su taa ase waa kuto mu nuu u bøla mu ansi. Yesu Krisito nuu bonyaa gye mu lee kakpaa. Amen.

²² Me tomaa ana Krisito abuupu, n kule fane gaa fee fen nu me ase towe waasa anum, lu fee øwøle mu nuu n kyvroc n sa fane fale man bonyuu.

²³ N biti fee fen buu fee ba tigi ase burisa Timoti mu nuu ba daa kitaatii obu mu. Nuu o kan ba bilen mu, maa mu an biti a ba fane ase.

²⁴ Fan fwaala fane agyankpaapu mu ye Ibwaaree asa mu kpini. Krisito abi mu nuu ba bu Itali mu gbaa bee fwaala fane.

²⁵ Ibwaaree kabwaala ki baa ku bu fane kpini ase. Amen.

Owule mu nu Gyemisi kyoroo naa sa Krisito abuupu

¹ Owule numu lui me, Gyemisi mu nuu n gye Ibwaare maa Onyiripe Yesu Krisito kuyaafole mu ase. N su n sa fane Krisito abuupu mu nuu fan lui Isirayi nbunoo kudu anyo mu to mu, nuu fan yaase to fan bu dulinyaa to kpini mu. N fwaala fane kpini.

*Kituu to kui ye kinye
kokolo yile to*

² Me-daa ana ye mi-supu ana, kutuu to kui kumaa mu nuu ki kan tu fane mu, fan yege fane ansi i gyii.

³ Lui fee fan nyi fee nuu kutuu to kui ki kan tu fane lui fane kikoole-gyii su mu, kui yege nuu fan taale yile to.

⁴ Fan kitaa kanin kokolo osuu mu kpee ansi to. Nuu fan kan waa kanin mu, ii yege nuu fen dan naa fuu okaa, ke kuto danburasa ku o man pan fane.

⁵ Nuu fane to oku kan ee biti kanyaasin de, o kole Ibwaare, ee biti o sa mu, lui fee Ibwaare ii sa asa ato kokolo fuuli su yege o man taase kono nkyu.

⁶ Amaa fu kumaa mu nuu fu kan kule Ibwaare mu, i dagaa fee fo maa koole gyii fee ee biti o waa sa fu. Man kan waa sika-sika kpini-kpini, lui fee okumaa mu nuu ee waasika-sika mu, o du nin fee opu apaa mu nuu afuu i su imu ii kyenken mu.

⁷ Kanin osa manja o man fe nfesre fee ee biti o nye kuto ku lui Onyiripe Ibwaare mu ase.

⁸ Lui fee nfesre nnyo-nnyo wuya kpini asin a mee bøla Ibwaare ansi.

⁹ Nuu Krisito obuupu otiripu o yege ii waa mu okon gaa fee Ibwaare maa diyaa mu susu. Nuu okumaa mu nuu o biya mu n-yii kase nuu asa ba man taa mu tu sehn mu, o yege mu ansi i gyii kpali fee Ibwaare bire o diyaa mu kitu susu.

¹⁰ Amaa obuupu ato wuya o yege mu ansi i gyii fee Ibwaare maa biya mu kase, lui fee ee biti o wu kyon fee kanan mu nuu iyu ntutule danburasa i mee kyeesee nuu ii kpikpaa mu.

¹¹ Kpali fee kyowee ii lui imu su, ke imu afatee mu ii bwii ke ntutule danburasa mu i nyita. Kanin okpa kolon su nuu ato wuya gbaa ii biti i nyita yege o san ee fe imu nfesre kolon manja.

¹² Okumaa mu nuu o taa kikoole-gyii gyii Sitaane su mu, i waa mu okon. Kpali fee okumaa mu nuu o taale gyii Sitaane kutuu to kui su mu, ee biti o nye nkpa kakpaa mu nuu Ibwaare towe yila ye ee biti o taa sa bamu nuu bee biti mu mu.

¹³ Fu kumaa mu nuu Sitaane tuu fu to kui de, Man kan towe ye "Ibwaare ii tuu fu to ee kui." Lui fee oku mee taale tuu Ibwaare to kui ke o waa alibi, nuu moc mu o mee tuu oku to ee kui.

¹⁴ Amaa nuu okumaa kan nye kutuu to kui mu, i lui mu kokolo biti libi su, nuu ii pina mu ii kpee kutuu to kui to.

¹⁵ Nuu kokolo biti libi mu kan dan mu, ki nye oto ke kui kyowee alibi, nuu alibi moc i kan dan lwoe mu, a kyowee lewu nun.

¹⁶ Me-daa ana ye mi-supu ana danburasa, fan man yege oku o pina fane.

¹⁷ Kuto danburasa ye kakée mu nuu ki buroon kyeekeye mu ii lui susu nin. Atu numu kpini ee lui Ibwaare mu nuu o gye fitila kpini mu ase. Mee mu o mee kyeege kakaaku, nuu kitentenbiri man bu mu to.

¹⁸ Nuu i lui mu kipire su nin, nuu o bøla mu kesintin asin mu su nuu o sa ane nkpa pupwe, nuu o waa ane mu ato tuusa to kpini agyankpaapu.

Fan nu ke fan waa

¹⁹ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan baa fan nyi unumu. Okumaa numu o nye kokolo ke o nu asin, amaa o man kpaala towe asin, nuu o man nye agbu bilen-bilen.

²⁰ Kpali fee nyumisa agbu i mee yege nuu mu ikpa i kyiigi fee kanan mu nuu Ibwaare ii biti mu.

²¹ Imu su fan kitaa fane n-yii lui ineesi kpini to, ye alibi kumaa su ke fan biya fane n-yii kase, koole abwaaresin mu nuu ba duu fane nkolo to mu, ke i molige fane.

²² Fan man waa asin mu anupu nkun, amaa fan waa imu awaasa, nuu man gye kanin mu fan pina fane n-yii nin.

²³ Okumaa mu nuu o nu asin mu, nuu o man waa imu awaasa mu, o du nin fee osa mu nuu o taa digi kui mu ansi to mu.

²⁴ E kui wu mu n-yii ke o kyon, opula manja to mu o tan kanan mu nuu o du mu su.

²⁵ Amaa osa kumaa mu nuu o taa mu nfesre gyaga okpa mu nuu ki man su alibi kpini-kpini, nuu kui taale lee asa lui alibi to, nuu o man tan su, amaa nuu ee buu nuu ee waa imu nuu ee ne mu, Ibwaare ii biti o waa mu kusee.

²⁶ Osa kumaa mu nuu o ye o gye obwaare-sunpu danburasa, yege o mee kitaa mu kanandulu lui mu asin towesa su mu, ee pina mu n-yii nin, nuu mu kabwaare-sun kui gye kyan.

²⁷ Kuto mu nuu Ose Ibwaare ii biti lui kabwaare-sun kyirekyire ye kesintin okpa mu nuu ii gyii Ibwaare ansi i gye ye, fan kui akulapu ye aymangyi su ye oðan, lui bamu awurufu su, ke fan kitaa fane n-yii lui dulinyaa ato karan-karan mu nuu ii biti ee waa fane n-yii ineesi to mu.

2

Fan man waa nmeegge to

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana. Fee fan maa gye Onyiripe Yesu Krisito bonyaa wuya akooole-gyipu su mu, fan man kan kii daadimaadi ansi to ke fan waa nmeegge to.

² Fee nu afulee wuya bun ikaale danburasa nuu o waa suwa kepini ba fane nsare to. Nu otiripu gbaa bun ikaale mu nuu i man gye danburasa ba tuto.

³ Nu fan taa beeere sa afulee wuya towe mu ye, "Kyina kagya danburasa nimu su," ke fan towe otiripu mao ye, "Yile totu" abee "Kyina kase tuto."

⁴ Toto mu, man gye nmeegge to nu fan biya fane nsana to fale? Nu fan kan waa kanun mu, u kaapu fee fan su nfere libi fen tale ye oku dagaa o kyo oku.

⁵ Me-daa ana ye mi-supu ana danburasa, fan nu me ase. Bamu nu dulinyaa nimu to bee kii bamu ye ba gye atiripu mu, nu lbaaare u lee bamu ke ba be biliini kikooole-gyii ato wuya ana. Lu fee bee biti ba be nye lbaaare kuwura-gyii mu nuu o towe yila ye ee biti o taa sa bamu nuu ba su kebiti sa mu mu?

⁶ Amaa fen kii atiripu mu kyan. Man gye afulee wuya ana u nyanla fane, nuu bee bii fane bee kpee asin igyikpa mu?

⁷ Man gye bamu akulon maaja u towe asin borobero bee gyaga Yesu Krisito kitu mu nu ke su bonyaa nuu ki gyan fane su mu?

⁸ Onyiripe nbara mu to kilala mu nuu ki bu lbaaare Asinkyan ylala mu to mu i gye ye, "Biti fu tooomaa fee fu n-yii." Nu fan kan buu nbara nimu mu, fan waa kuto mu nuu ki dagaa nimu.

⁹ Amaa nu fan kii asa to waa nmeegge to biree fan waa alibi nimu. Lbaaare nbara su mu i bun fane kwpwe fee fan gye nbara mu anyitapu.

¹⁰ Osa komaa mu nuu o buu nbara mu kpini, amaa nuu ee foyi imu to kulkulon gbaa mu, o gyii kwpwe imu kpini-kpini to.

¹¹ Luu fee lbaaare kulon mu nuu o towe ye, "Man luu fu-ka abee fu-kuli kamaa" mu, bila towe ye, "Man mao nyumisa." Nuu fu kan fu man luu fu-ka abee fu kuli kamaa, amaa nuu fu mao nyumisa bire, fu gyii kwpwe nbara mu kpini-kpini to.

¹² Imu su fane atowesa ye fane awaasa to mu, fan baa fan nyi fee lbaaare nbara mu nuu fan taa su nye fane n-yii mu, nuu bee biti ba taa gyii fane asin.

¹³ Osa komaa mu nuu o mee wu asa kowee mu, lbaaare gbaa mae ye o wu mu kowee. Lbaaare kowee kuwu ki nye akyo mu lbaaare katale to.

Kikooole-gyii ye awaasa

¹⁴ Me-daa ana ye mi-supu ana Krisito abuupu! Mine kyaare nuu i su fee oku maa towe ye, o su kikooole-gyii, yegé o man su kumu awaasa mu, kanun kikooole-gyii maaja kii taale molige mu?

¹⁵ Taa fee fu wu orunyun abee orunyuu Krisito abuupu mu nuu ba man su ato bunsu ye agyito gyisa.

¹⁶ Ke fane to oku o towe mu ye, "Nate kokoole yuuli su ke lbaaare o yegé fu njme." Amaa fu man sa mu ato bunsu ye agyito ke o gyii. Man gye kikooole-gyii kyan nimu?

¹⁷ Kanun nuu i du sa kikooole-gyii. Kikooole-gyii mu nuu ki man su awaasa bire ki wu nimu.

¹⁸ Amaa oku ii biti o towe ye, "Fu su kikooole-gyii, nuu mee me n su awaasa."

Amaa mee me n towe ye, "Kaapu me fu kikooole-gyii yegé ki man su awaasa." Ke mee me n taa me awaasa lee me kikooole-gyii kaapu fu.

¹⁹ Fu kooole gyii fee lbaaare kulon ee bu to. Kesintin nimu! Nbwu libi gbaa ba kooole gyii kanun, yegé ba su kufuu bee kyukyaa.

²⁰ Fu, omelensipu nimu! Fii biti fee ba bila kaapu fu fee kikooole-gyii mu nuu ki man su awaasa mu ki man su kyaare?

²¹ Mine i ba su nuu naana Abraham awaasa i bola lbaaare ansi? Luu fee mu awaasa maa de okpa, luu sanja mu nuu o taa mu-bii Isaki o naa lee saraga kaswuu kytrekyire mu su mu.

²² Fu wu fee mu kikooole-gyii ye mu awaasa kpini i gye kulkulon nimu. Mu awaasa mu ee yegé nuu mu kikooole-gyii mu ku naa fuu okaa.

²³ Lbaaare Asinkyan ylala mu i ba to kesintin ye, "Abraham kooole lbaaare gyii, kpali mu kikooole-gyii maaja su nuu lbaaare kooole mu fee mu ikpa i kyiigi." Luu su nuu bee tu Abraham ye, "lbaaare mu kyemine."

²⁴ Inumu i kaapu fee luu awaasa su nuu lbaaare ii wu fee nyumisa ikpa kpini i kyiigi, amaa man gye mu kikooole-gyii nkun.

²⁵ Kanun nimu nuu okyu Rahabu awaasa i yegé nuu lbaaare wu fee mu ikpa i kyiigi. Luu fee o kutaa Isirayi abi mu nuu ba sun bamu mu kiffo, nuu o kye bamu to nuu ba nye okpa pupwe su sile lu Gyeriko kade mu to.

²⁶ Kanan mu nuu okala kan man bu n-yii to, nuu ki wu mu, kanun nuu i du nun fee kikooole-gyii mu nuu awaasa gbaa i man tii kumu su mu i wu nun.

3

Oku mae ye o taale poola kanandolvu

¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan man yegé fane gaalaagaa ansi i payi fee fan ba

biliñi akaapvpu. Lii fee fan nyi fee ane mu nii an kaapu mu, lbwaare katale ane su ii biti u baa i bulun i kyo okumaa numu lees.

² Ane kpini an taale an foyi ikpa, niu osa ku bu to mu nii o mee foyi okpa lu mu atowesa ta mu, o du kyeekeyee nin, niu ee taale kun mu n-yu danbirasa.

³ An su nbiriga an waa igbanje mno to nun, kanin mu nii i waa ke ba nu ane ase ke a taale biliñaa bamu n-yu kpee katin mu nii an biti.

⁴ Fan yegé a bila taa ikoli lala mu nii i kyo gaa, niu afuu bulonsa ii nin imu waa sinkaala. Imu abanje i du pii-pii, nke apalipu mu bee taale biliñaa ikoli mu kpee katin kumaa mu nii bee biti.

⁵ Kanin nii kanandulv gbaa gye koto pii nyimisa n-yu to, amaa kui su alala-sun gaa. Bila kui kanan mu nii kifulon-gyi pii kui taale yegé nii kipu lala kui dee mu.

⁶ Kanin nii kanandulv gbaa du fee folon. I du fee kade mu nii alibi i gyii kumu kpini. Nii kui bu nyimisa n-yu to kui waa ato mu nii ee man dagaa. Nii kumu alibi mu akyanja nyimisa n-yu kpini nii i nyita mu kakyuna to. Nii kui deela folon lu aworufu folon yen-yen to sa kumu gbaa-gbaa kumu n-yu.

⁷ Nyimisa i taale poola atobwaaya libi kukwuu-kukwu, niu be poola atobwaaya fee nbwiibii ye atobwaaya kptisa ye atobwaaya mu nii ba bu nkyu to kpini.

⁸ Amaa nyimisa ku mee taale poola kanandulv. Kui gye koto libi mu nii nyimisa mee taale kun kumu, niu kui su kubwe.

⁹ Kanandulv manja nii an su an yin Chnyirpe ye ane-Se, niu an bila an su an da ane tooomaa ana, mu nii lbwaare taa bamu fee mu keduli su mu oyu.

¹⁰ Kono kulun mu nii ba su bee yin mu, kanin kono kulun manja nii ba su bee da nyimisa oyu. Me-daa ana ye mi-supu ane, i man dagaa i maa ba kanin.

¹¹ Nkyu danbirasa ye nkyu mu nii i du memee kpini i taale lu kitiribo kulun to?

¹² Me-daa ana ye mi-supu ana, figi oyu i taale soyi olifu abi, abee kimango oyu kui taale soyi akutu abee? Kanin okpa kulun manja su nii nkyu danbirasa ye nkyu memee o mee taale lu kitiribo kulun to.

Kanyaasin yiri anyo

¹³ Niu fane to oku su kanyaasin nii ee nu asin kase mu, kanin osa manja o taa mu kakyina danbirasa ye mu awaasa danbirasa ke o biya mu n-yu kase kaapu fee o su kanyaasin.

¹⁴ Amaa nii fan kan fan su kayu basa ye kensi payi libi fane nkolo to, fan man kaapu fane n-yu imu su. Nii i kan ba

kanin mu, fan tin antijesa gyaga kesintin mu su.

¹⁵ Kanin kanyaasin manja kui man lu svsv nii, amaa kui lii nyimisa to, niu kui gye Sitaane lees, niu kui man gye kyirekyire.

¹⁶ Lii fee katun mu nii kayu basa ye kensi payi libi bu mu, tuto nii svvgure-svvgure ye alibi kiwaa kpini bu.

¹⁷ Amaa kanyaasin mu nii kui lii svsv mu, kuto mu nii kui gyankpaa mu i gye fee kui man su ineesi, amaa kui yegé nii asa be nye kayu yuuli, ye n-yu kase ki biya, ye kikyemine okon, ye kuwu asa kowee, ke i soyi abi danbirasa. Kanin kanyaasin manja mu kui man su kimeege to ye antijesa.

¹⁸ Kayu yuuli wuya ana mu nii bee duu kayu yuuli to mu, bamu u kpa adanbirasa bee lii imu to.

4

Fan biya fane n-yu kase sa lbwaare

¹ Mne u biya fane iko ye nluu mu nii fen koo ye abaa fale? Man gye fane nkolo biti libi mu nii u li fane n-yu to u koo ye fane fale abee?

² Fen biti ato akv, amaa fen mee nye. Imu su fen mco abaa. Fen taa olon su fen biti ato, amaa fen mee nye imu, imu su nii fen koo nluu. Fan maa mee nye, lii fee fen mce kule lbwaare.

³ Fan maa taase nii fen mee nye mu, lii fee fen taase ye nfere libi, ke fan nye taa waa fane nkolo biti.

⁴ Fane asa gyaga ba nmu, fan man nyi fee omu nii o yegé dulinyaa to ato ii gyii mu kumu mu, o gye lbwaare okisipu nii. Osu kumaa mu nii o yegé dulinyaa to ato ii gyii mu kumu mu, ee biliñi lbwaare okisipu.

⁵ lbwaare Asinkyan yilasa maa towé ye, "Kayaayu Kyirekyire mu nii lbwaare taa waa ane to mu, ee koo kokeruko" mu, fan nyi ye o towé inimoo kyan nii abee?

⁶ Amaa lbwaare kabwaala mu nii o su sa ane mu bulun gaa. Fee kanan mu nii lbwaare Asinkyan yilasa mu i towé ye, "lbwaare tii bamu nii bee kusaa bamu n-yu svsv mu okpa,

amaa nii ee taa kabwaala ee sa bamu nii bee buya bamu n-yu kase."

⁷ Imu su fan taa fane n-yu sa lbwaare ke fan nu mu ase. Fan tii Sitaane okpa ke o sile lii fane ase.

⁸ Fan nin tiri lbwaare, ke ngbaa mu o nin tiri fane. Fane alibi awaapo, fan lee fane n-yu lii alibi to. Nfeere nnyo-nnyo wuya ana, fan lee nfeere libi lii fane nkolo to.

⁹ Fan boota to, ke fan su, ke fan saawu. Fan kyeege fane ujmase biliñi kusu, ke fan kyeege fane kensi-gyii biliñi kuwhee.

¹⁰ Ke fan biya fane n-yii kase sa Ḷonyiripe Ibwaare, ke o kusaa fane susu.

¹¹ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan man towe alibi aki li fane birisa ana su. Li fee, osa kumaa mu nu ee towe alibi li mu birisa su nu o bun mu kwpwe mu, ee kaapu fee Ibwaare nbara mu i man buro, nu o bun nbara mu kwpwe. Fee nu fu bun nbara mu kwpwe mu, fu man bila fu gye nbara mu obunpu. Fu biliŋi imu kwpwe obunpu nu.

¹² Ibwaare nkun i gye nbara mu ɔsapu, ye imu otalepu. Mu nkun ee taale molige ke o bila taale nyita asa. Imu su fu i gye animu nu fu tale fu birisa ana?

*Man kaapu fu kayii
li ɔke su*

¹³ Nbiunbu, fan nu me ase, fane mu nu fen towe ye, "Ndaga abee ɔke an biti a kpee kade lala ku to naa kyuna kesu kolon sun kusun ke a bilinji afulee wuya ana."

¹⁴ Amaa fan man towe kanin, yegé fan man nyi ɔke asin ye fane. Li fee fan du nii fee ife-kyu. Li ba i mee kyerees nuu nyaa.

¹⁵ Kuto mu nu i dagaa fan towe mu i gye ye, "Nu Ibwaare kan kyula, nu am su nkpa mu an biti n waa fale abee inimu."

¹⁶ Amaa fan dan fen kaapu fane n-yii, yegé fen gyere. N-yii kukaapu ye kikyerees manja kpini i gye alibi nu.

¹⁷ Imu su osa kumaa mu nu o nyi adanbirasa mu, nu i dagaa maa waa, nu o mee waa muu mu, o waa alibi numu.

5

*Kumu to kida sa kumu to
olun ato wuya ana*

¹ Fane ato wuya ana, fan nu me ase nbunbu numu. Fan su ke fan saawu kenken lu aworufo mu nu ii biti i ba fane su mu.

² Fane ato mu i gyoo muuri, ke ato wesa ba we fane ato bunsa kpini.

³ Fane isuwa ye igbiti kpini-kpini i waa nkandira, ke kanin nkandira manja i lee fane alibi kaapu, ke i dyue fane kayii-wule fee folon mu. Fan kwalla ato gyaga abaa su nke lala lowe numu.

⁴ Fan ku, kusun awaapu mu nu ba sun fane asun li fane ndoo ana to mu, nu fan kina bamu aki kika mu, bee fabile bee sa fane. Bamu nu ba kpa fane adoo-gyito sa fane nu fan kina bamu aki kuka mu, bamu kusu manja kpini i loo Ibwaare Owura lala mu asu to.

⁵ Fan taa kinye kyuna danburasa ye kensi-gyii kyuna dulinyaa to. Nu fan kiree waa nfo gyoo fee kitobwaaya mu nu o dan waa nfo o gyoo kake moosa mu.

⁶ Fan bun bamu nu bamu ikpa ii kyiigi kwpwe, moɔ bamu yegé ba man kusu yile fane su.

*Fan nye kenyiita yile
aworufo to*

⁷ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan waa kenyiita yile naa fuu Ḷonyiripe Yesu kiba saja mu. Fan ku kanan mu nu odooru su kenyiita o gyoo bulayi gyankpaasa ye kukye bulayi o ba da mu ndoo to. Yegé o su kenyiita o gyoo mu ato-gyisa mu u sɔci danburasa.

⁸ Imu su fane gbaa fane fan nye kenyiita ke fan kitaa fane nkolo. Li fee Ḷonyiripe Yesu kibwii ba saja mu ki tee tiri to.

⁹ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan man pwii abaa, ke Ibwaare o man tale fane. Otalepu mu man bila o bu kata, o tee tiri to ye kiba.

¹⁰ Me-daa ana ye mi-supu ana, fan nyinj Ibwaaare atowepo mu nu ba towe asin Ḷonyiripe Yesu kitu to mu. Fan bila kanin mu nu ba wu aworufo nu ba nye kenyiita.

¹¹ Bamu nu ba gyii aworufo nu ba nye kokolo yile to mu, bamu nu Ibwaare u waa kusee. Nu fan nu Ḷonyin mu nu bee tu mu ye Gyobu kenyiita mu nu o nye mu aworufo kigiyi to, ye kanan mu nu Ibwaare waa adanbirasa sa mu kamaa to mu. Inimu u kaapu fee Ibwaare ii su asa su nu ee wu kowee.

¹² Me-daa ana ye mi-supu ana, me asin mu kpini i gye ye, fan man bo ntan tu susu abee kase abee kuto kumaa numu. Fan yegé fane kekyula ki baa ki gye "Eehn," ke fane kekina ki waa "ayee." Nu fan waa kanin mu, Ibwaare mee ye o bun fane kowpe.

Kikɔole-gyii to kabwaare kule

¹³ Fane to oku kan ee wu aworufo mu, o kule Ibwaare ke o kye mu to. Fane oku bu kensi-gyii to mu, o bu ilon yin Ibwaare.

¹⁴ Nu fane to oku kan ee lo mu, o tu Krisito abi kubu mu abilisa ke ba ba kule kabwaare-kule sa mu, ke ba suswa mu nfo Ḷonyiripe Yesu kitu to.

¹⁵ Kabwaare kule mu nu ki li kikɔole-gyii to pale ii biti i yegé olorun mu o nye alanfyia. Ḷonyiripe mu ii biti o kye mu ke o kusaa mu. Nu o kan waa alibi aki gbaa mu, Ibwaare ii biti o taa mu alibi kee mu.

¹⁶ Imu su fan lee fane alibi towe abaa, ke fan kule kabwaare-kule sa abaa, ke Ibwaare o kye fane alo sa fane. Osa mu nu mu ikpa i kyigii mu, mu kabwaare-kule i bugya nu i sun kusun.

¹⁷ Ḷonyin mu nu bee tu mu ye Eligya gbaa gye nyumisa nun fee ane fale. O kule kabwaare-kule ye bulayi o man da kase su. Nu bulayi yile nsu isa ye ibwaayi isiye.

18 Imu kamaa mu, nii o bila bwii kule kabwaare-kule ye bulayi o da, nii bulayi tigi, nii ato duusa i koyi, nii i soyi abi kokyoo.

19 Me-daa ana ye mi-supu ana, fee fane to oku kan kina lu kesintin okpa mu su, nii fane to oku bwiiyaa mu ba mu,

20 fan nyinji fee, osa komaa mu nii o bwiiyaa alibi owaaru lu mu alibi okpa mu su mu, o molige alibi owaaru manja mu kala lu lewu to ba nkpa to, ke lbwaare o taa mu alibi mu nii o waa kpini mu kee mu.

Chewle gyankpaasa mu nu Pita kyorco naa sa lbwaare asa

Afwaala

¹ Chewle nimu lü me Pita, mu nu n gye Yesu Krisito osunpu mu ase.

N kyorco kumu n sa fane mu nu fan gye lbwaare asa, nu fan yaase to, nu fan gye afso Pontiyu ye Galati ye Kapadosiya ye Asiya ye Bitaniya tsuwule su mu.

² Fane nu Jse lbwaare wola o nyi kuto kumaa mu nu o waa mu nfeere lu didaa, nu o bola mu Kayaayu su lee fane waa mu gbaa-gbaa mu asa, ke fan ba buu Yesu ke o taa mu nkalan kpayi fane.

N kule lbwaare fee o bwaala fane kuko, ke o sa fane kayu-yuuli.

N yin lbwaare fee maa sa ane tamaa danbirasa

³ An yin ane-Nyirip Yesu Krisito mu-Se lbwaare. Lu fee ee su ane kumee gaa, imu su o bola Yesu Krisito kelewu kyini mu su, nu o sa ane nkpa pupwe mu nu i su tamaa mu nu i man su okaa.

⁴ Kanin su an biti an nye lbwaare kapatye mu nu ki mee nyita nu ki mee gyoo nu ki mee kpa su nu i de i gyoo fane susu mu.

⁵ Nu lu fane kikooole-gyii su mu, lbwaare olon ii kun fane naa fuu sanja mu nu ee biti o les kamolige mu kaapu kake laalaalwue mu.

⁶ Nu halu nimu gbaa mu, fan yegé fane ansi i gyii, amaa nbunbu nimu bire akwofen biti fan wu awurufo gaalaagaa lu astn wuribi kotuu to ku to. Fane awurufo mu nu fan gyii fale mu, i kaala fane kikooole-gyii to ui ku.

⁷ Nu fane awurufo manja i lee fane kikooole-gyii mu kedubi mu nu ki kyo suwa mu kaapu. Halu suwa maa gye koto nyitasa gbaa mu, ba su fulon bee kaala kumu bee ku kumu kedubi. Inimu su mu i dagaa fee ba kaala fane kikooole-gyii mu nu ki kyo suwa mu ku. Nu fan kan taale yile to bire, fen biti fan nye kiyin ye bonyaa ye beeres sanja mu nu Yesu Krisito ii biti o lee mu n-yu kaapu mu.

⁸ Halu fan maa man wu Yesu gbaa mu, fen biti mu, yegé nbunbu gbaa fen mee wu mu, amaa fen kooke mu fen gyii nu fan nye kensi-gyii mu nu oku mee taale kaala,

⁹ lu fee fane kikooole-gyii i yegé niu fen nye tamaa mu nu i gye kamolige sa fane kala ana.

¹⁰ Fale kamolige nimu nu lbwaare atowepu mu ba ku to taase biti to, nu ba

wola towe yila ye lbwaare kabwaala mu gye fane lee.

¹¹ Krisito Kayaayu mu nu i gye lbwaare Kayaayu, nu ki bu lbwaare atowepu mu to mu, lee kaapu bamu kanan mu nu i dagaa Krisito awurufo kigyiye bonyaa mu nu kii biti ku ba kamaa to. Imu su ba ku to taase biti to saja ye kanan mu nu ii biti i ba to.

¹² Nu lbwaare lee kaapu bamu fee asin mu nu ba towe mu i man gye bamu gbaa-gbaa bamu lee, amaa asa mu nu bee biti ba ba kamaa to mu lee. Fane i gye kamaa to abi mu nu fan nu asin nimu lu ndaga atowepu mu nu ba towe asin danbirasa ba sa fane lu lbwaare Kayaayu mu nu ki lu susu olon to mu. Halu lbwaare nboco gbaa bee biti ba nu asin mu kase.

Fan baa fan du kyirekyire

¹³ Imu su fan yegé fane nfeere i baa i de ke fan taa sun kusun, ke fan baa fan da su. Fan nye tamaa lu lbwaare kabwaala mu nu ee biti o taa sa fane sanja mu nu Yesu Krisito ii biti o lee mu n-yu kaapu mu.

¹⁴ Fan waa nbii mu nu bee nu lbwaare ase, ke fan man taa fane n-yu waa ato gyaga mu nu fan daa kyina fan man nyi nu fan waa mu.

¹⁵ Lu fee omu nu o tu fane mu maa du kyirekyire su mu, fane gbaa fane fan baa fan du kyirekyire fane awaasa kpin to.

¹⁶ Lu fee lbwaare i towe mu Asunkyan yulasa mu to ye, "Fan baa fan du kyirekyire, kpali fee n du kyirekyire nun."

¹⁷ I gye kesintin fee fan tu lbwaare ye ane-Se. Mu i gye omu nu o mee kui ansi to pooyi nu ee tale okumaa nimu maa mu awaasa. Kanan su fan taa kakyina mu nu ku su beeres kyina dulinyaa to fee afso.

¹⁸ Ye fen nyi fee man gye ato nyitasa fee gbiti abee suwa, nu lbwaare taa ka fane koko lu fane kakyina gyaga mu nu fan buula lu fane naana ana ase mu.

¹⁹ Amaa i gye Yesu Krisito nkalan kpare mu nu i su ɔgyalin mu, nu o taa ka fane koko. Krisito du nin fee kabulupu mu nu o man su kwlɔpane abee ineesi ku mu nyu su.

²⁰ Pooyi ke lbwaare i tuo dulinyaa mu, o wula lee Yesu yila fee o be wu molige fane, nu fane su nu o lee mu kaapu sanja laalaalwue nimu to.

²¹ Fan bola Yesu su nu fan kooke lbwaare mu nu o kyini mu lu lewu to, nu o bonyaa mu mu gyii. Imu su fane kikooole-gyii ye fane tamaa i bu lbwaare to.

²² Nu nbunbu fan maa biya fane asu kase sa kesintin asin mu nu i fwu fane su, nu i yegé niu fan nye kebiti sa fane birisa ana akooole-gyipu mu, fan taa kebiti mu nu ki lu fane nkolo to mu biti abaa.

23 Ibwaare man bôla kuto mu nii ki mée taale kyina kakpaa mu su kuvvge fane, amaa o bôla mu asin mu nii i bu to kakpaa nii i mée kyeege mu su kuvvge fane

24 Lii fee Asin kyanylasa mu u tòwe ye, Asa kpini be du nun fee afitiri,

nii bamu bonyaa kpini du nun fee afitiri ntvtule.

Afitiri ii wu ke umu ntvtule mu gbaa u kpikpaa tye,

25 amaa ɔnyiripe asin mu bire i bu to kakpaa.

Kanun asin maŋa i gye asin danbirasa mu nii ba tòwe sa fane mu.

2

¹ Imu su fan lee fane n-yu lü alibi ikpa kumaa niumu su ye npina ye kebunbun ansi ye kayi basa ye kitu kinyita to.

² Fan biti asin danbirasa mu fee nbii pwpwe mu nii bee kii bee biti kinyapu-kyu mu, ke i yegé fan dan fane kamolige mu to naa luwe.

³ Lii fee fan maa daa kii nii fen wu fee ɔnyiripe adanbirasa i buron.

*Ibwaare asa ba
gya abuu mu
nii i su nkpa*

⁴ Fan ba ɔnyiripe Yesu mu ase. Mu i gye kubuu mu nii ki su nkpa, nii asa ba kina mu, amaa Ibwaare lee mu fee mu i bôla mu ansi.

⁵ Fane gbaa fane fan gye abuu mu nii i su nkpa, ke fan yegé o taa fane poŋi kabwaare-sunkpa aye. Ke fan bôla Yesu Krisito su fan ba waa Ibwaare aseepu kyrekryre, ke fan lee kayaayu to saraga mu nii ki gyii Ibwaare ansi mu sa mu.

⁶ Lii fee Ibwaare tòwe mu Asinkyan ylala mu to ye,
"Fan kii, n su kibontonbwlonto kubuu kpare mu nii n lee n yi Siyon kubii su Gyerusalem kade to.

Nii okumaa mu nii o koole mu gyii mu, man bu to o gyii ipeeli."

⁷ Nii kubuu mu ki dagaa sa fane mu nii fan koole mu gyii mu, amaa ki man dagaa sa bamu nii ba man koole mu gyii mu.

"Kubuu mu nii apɔyuru ba kina mu, kumu i ba biliŋi kibontonbwlonto kubuu tirisa."

⁸ Nii o bila tòwe ye
"Kubuu maŋa kii yegé bamu nii ba man koole gyii mu bee siti,

nii ki bila ki gye kifole-buu mu nii ki yegé nii bee li tiye."

Bee siti lii fee ba maa man nu abwaaresin mu, nii kanun mu Ibwaare wula ŋmina yula sa bamu.

⁹ Amaa fanee fane bire fan gye asa mu nii Ibwaare lee, nii fan gye mu aseepu mu

nii bee gyii kuwura, nii fan gye Ibwaare osuwule su asa, nii fan bila fan gye mu Ibwaare gbaa-gbaa asa. Mu i lee fane lii kitentenbiri to ba mu fitila kpare mu to fee fan ba lee mu awaasa lala mu kaapu.

¹⁰ Sanja ku to mu fan man gye Ibwaare asa, amaa nbunbu bire fan gye Ibwaare asa. Sanja ku to mu Ibwaare man kyina ee wu fane kuvvee, amaa nbunbu bire o wu fane kuvvee.

¹¹ Mi-nyi mu-bii ana Krisito to, fan gye afó mu nii fan yaase to loo ndendemande to, n tòwe n waa fane fee fan lee fane n-yu lii kayi-wule kebiti to mu nii kii ko ye okala mu.

¹² Fan taa kakyina danbirasa kyina ye bamu nii ba man koole Yesu gyii mu, halu nii bee pwu fane ye fan gye alibi awaapu gbaa mu, bee biti ba baa bee wu fane awaasa danbirasa, ke ba bonyaa Ibwaare kake mu nii ee biti o ba tale asa awaasa mu.

*Fan biya fane n-yu kase
sa alulunpu ye
fane-nyiripe ana*

¹³ ɔnyiripe su mu, fan biya fane n-yu kase sa anyimisa alulunpu kumaa niumu. Fan biya fane n-yu kase sa owura lala mu nii o gye kumu wuya,

¹⁴ ye bamu nii o sun fee ba ba bûte bamu nii ba waa alibi mu asu, ke ba yin bamu nii ba waa adanbirasa mu.

¹⁵ Iniumu nii Ibwaare ii biti fee fan taa adanbirasa kíwaa tii asa mu nii ba man nyi sehn okpa yegé ba man nye tòwe amelensi-sin.

¹⁶ Fan kyina fee asa mu nii ba gyii bamu n-yu, amaa fan man taa fane n-yu kigyi mu baala waa alibi. Amaa fan kyina fee Ibwaare ayaafole.

¹⁷ Fan taa beere sa okumaa niumu. Fen biti abaa, fane akoole-gyipu. Fan sile Ibwaare. Fan taa beere sa Owura lala mu.

¹⁸ Kikpaara su ayaafole, fan biya fane n-yu kase sa fane-nyiripe ana ke fan nu bamu ase. Nii man gye bamu nii ba buron nii ba bwpoo mu nkun, amaa ye bamu nii bamu amu to i bolon mu gbaa.

¹⁹ Fane mu nii fane ansi i de Ibwaare kebiti su, nii fan kan yile to gyii ibasa wu awurufu yegé fan man waa sehn mu, Ibwaare ii biti o waa fane kusee.

²⁰ Nii fane to oku kan waa alibi, nii o nye umu kusu bûte lii kidayada su nii o taale yile to mu, minne kumu okon nii o nye? Amaa nii fan nye kusu bûte lii adanbirasa su nii fan kan yile to gyii awurufu li imu su mu, imu nii Ibwaare ii biti o waa fane kusee.

²¹ Nii iniumu su nii Ibwaare ti fane, lii fee Krisito gbaa gyii awurufu sa fane ke fan

waa fée kanan mu nii o waa yila aane mu, kanun su mu fan buu mu ayaa to.

22 "O man waa kilibi ku,

nii npina i man bu mu kono to."

23 Sanja mu nii ba saale mu mu, o man bwiiyaa asebi mu sa. Nii sanja mu nii o gyii awurufo mu, o man naala bamu amaa o taa mu n-yii waa omu nii ee tale kesintin okpa su mu abaa to.

24 Krisito gbaa-gbaa ee koole aane alibi sula nii ba moco mu oyu laasa mu su, ke i waa fée aane n-yii i wu sa alibi kwaa, ke a kyina kakyna mu nii aane ikpa i kyiigi. Lii Krisito akyuukeyuu llo mu su mu fan nye kuyee.

25 Lii fee fan daa fen du fée nbulupu foyisa, amaa nbiunbu bire fan bwii ba fane Okrapu mu nii ee kun fane kala ana su mu ase.

3

Kekili to asin

1 Kanun okpa kulun manja su mu, akyii-kilipu fan biya fane n-yii kase sa fane-kuli ana. Nii fan waa kanun mu fane kubaabuto danbirasa mu kii biti yege bamu to akyii mu nii ba man koole lbwaare asin mu gyii mu, ba kyeege bamu nefere ke ba koole asin mu gyii. Nii i man bula i tiri fee fan towe asin mu sa bamu.

2 Lii fee fane-kuli ana mu, bee biti ba wu fane kakyna danbirasa mu ye beerees mu nii fan su sa abwaaresin mu.

3 Nii i man gye n-yii su kilojo fée inyini kimmina ye suwa ato suusa fée ikyalagasu ye agbeeleebei abee ataas danbirasa nii fen biti fan taa waa fane n-yii su oðan.

4 Amaa fan yege fane kubaabuto mu gbaa-gbaa mu nii ki gye n-yii kubiya kase, ye nefere kase kide mu, o lee fane oðan mu nii i mee nyita kakaaku mu kaapu. Kanun oðan nimu i bola lbwaare ansa.

5 Lii fee didaa akyii mu nii bee sun lbwaare nii ba su tamaa mu to mu, kanun okpa nimu su nii ba taa waa bamu n-yii oðan. Imu i gye fee ba maa biya bamu n-yii kase sa bamu-kuli ana.

6 Kanun nii aane naana-kyusa Sara gbaa waa. O nu mu-kuli Abraham ase nii o tu mu ye, "me-nyiripe!" Nii fan kan waa koto mu nii ki buron nii fan man su kufuu mu, fan gye Sara anaana-bii.

7 Kanun okpa kulun manja su nii fane anyin gbaa, fan su fane-ka ana su fane kekili ti, yege fan da su fee akyii mu ba man bulun fee fane anyin. Kanun su fan taa beerees sa bamu, lii fee fannaa akyii mu kpini fen biti fan nye lbwaare kabwaala nkpa ato mu kpini kyeekeye. Nii fan waa kanun mu, sehn mae ye o tii fane kabwaare-kule okpa.

*Kidanbirasa kwaa ye
kimu Awurufo kigyii*

8 Me asin mu kpini i gye ye, fane akooole-gyipu mu kpini fan waa kono kulun ke fan wu abaa kowee, ke fan biti abaa fée kenyibi, ke fan waa kidanbirasa sa abaa ke fan biya fane n-yii kase sa abaa.

9 Fan man taa alibi ka alibi kuko, ke fan man taa asebi ka teela asebi kuko. Amaa fan kole lbwaare fee o taa kusee ka bamu kuko, lii fee inumu su nii lbwaare ti fane ye fan ba waa, ke fan ba nye mu kusee mu.

10 Imu su nii Asinkyan ylasa mu i towe ye,

"Okumaa mu nii ee biti kakyna danbirasa ye kensi-gyii,

ke o kyina nkpa to kyeeerees mu, o man yege ntewe libi ye atintinsa i ba i lii mu kono to.

11 Kanun osa manja o yege alibi kwaa ke o waa imu nii i buron.

12 C kpan mu n-yii waa koto mu nii ii biti i biya kayii yuuli, ke o kitaa to danbirasa.

12 Lii fee lbwaare ee kii bamu nii bamu ikpa i kyiigi mu su, nii ee nu bamu kikule saja kumaa.

Amaa bamu nii be waa alibi mu bire, lbwaare bilinjaa mu kamaa sa bamu."

13 Fee nii fane ansi i payi adanbirasa kwaa su mu, anumu ii biti o waa fane alibi abee?

14 Halu nii fan kan gyii awurufo gbaa lu kidanbirasa mu nii fan waa su mu, fanaa kumu okon. Fan man sile bamu ke fan man yege fane nkolo n nyita fane.

15 Amaa fane fane bire fan taa beerees lala sa Krisito lii fane nkolo to, ke fan buu fee mu nkun i gye Onyiripe. Sanja kumaa nimu fan lojo fane n-yii, ke nii oku ba taase fane tamaa mu nii fan su lii lbwaare to mu, ke fan nye kono sa mu.

16 Amaa fan taa bwahn kwaa ye beerees lee bamu nno, ke i yege fane amu to ee saanje fane. Inumu ii biti i yege bamu nii bee towe bee pwii fane lii Krisito to kakyna danbirasa mu nii fan bu kumu to mu, be gyii ipeeli.

17 Fee nii i gye lbwaare kebiti fee fen gyii awurufo kidanbirasa su mu, i buron i kyoo fan maa gyii awurufo alibi su.

18 Lii fee Krisito gbaa mu nii o maa waa alibi ku mu, wu sa alibi wuya ana. O wu kulu kulun kakpaa sa alibi, ke i lojo anaa lbwaare nsana. Ba moco mu kayii-wule to, amaa o bwii kyiji kayaayu to ba nkpa to.

19 Nii o kpee kayaayu to naa towe asin sa n-yaayu mu nii lbwaare kitaa bamu tii yula mu.

20 Nii fale n-yaayu nimu i gye bamu nii didaa ba kyina waa kusu to olun sa

Ibwaaree mu. Amaa Ibwaaree nye kenyiita kyeeerees sa bamu sanja mu nii Nowa sale okulu lala mu. Inumu kpini to mu, asa kalisa fee asa aburuwa nkun i loo okulu mu to nii ba nye kamolige lu nkuyu mu to.

²¹ Nowa sanja nkuyu mu i yile sa Ibwaaree kekyugyee mu nii i mohige fane. Inumu i man gye kekyugyee mu nii i fwii nyumisa n-yii su ineesi. Amaa Ibwaaree kekyugyee i gye nfeere mu nii u yegese nii an nye kokolo su kida sa Ibwaaree. Nii u mohige ane lu Yesu Krisito kelewu kyiini mu su.

²² Yesu bwii kyuu susu naa kyuna Ibwaaree gyisa su, nii Ibwaaree nbooye susu awuragyi ye alulonpu kpini ba bu mu kase.

4

Ibwaaree mu nii o su nkpa

¹ Lu fee Yesu maa gyii awurufu mu n-yii to su mu, imu su fane gbaa fane fan taa kanin nfeere mu waa fane n-yii olon. Lu fee okumaa mu nii o taa mu n-yii sa awurufu mu, alibi i man bila i su olon mu su.

² Imu su lu ndaga u su ii kpee mu, fan man bila taa fane n-yii waa fane kayuu-wule kebiti, amaa fan waa kuto mu nii Ibwaaree ii biti.

³ Didaa mu fan nyita sanja waa ato mu nii bamu nii ba man nyi Ibwaaree ba waa mu. Fan taa ineesi waa fane n-yii, fan waa kiburuwoone, ye kata-buu, ye kigyanje-gyii ye kibuu libi, ye kibaabuto gyaga ye idakpa kusun.

⁴ Imu su i kyinkyin bamu nii ba man nyi Ibwaaree mu fee fan man bila fan tii bamu su fen waa kanin kibaabuto gyaga mu. Kanan su ba saale fane.

⁵ Amaa bee biti ba ba lee bamu kono lu ato libi mu nii ba waa fale sa Ibwaaree mu nii o tee wula kuvla ee gyoo, ke o gyii asa kusa ye alewupu mu asin.

⁶ Kpah unumu su nii Yesu Krisito naa towe asin danburasa mu sa alewupu mu. Lewu mu nii ba wu mu, i gye kypwe mu nii Ibwaaree bun bamu kayuu-wule, amaa Yesu asin mu ii biti i yegese bamu kala ana ba kyuna nkpa to fee kanan mu nii Ibwaaree bu to mu.

⁷ Ato komaa nimu laalaalwue i tiri to. Imu su fan baa fan da su, ke fan kitaa fane n-yii, ke fan taale kule kabwaare-kule.

⁸ Inumu kpini to mu, fan biti abaa fane nkolo to, lu fee kebiti ku yegese nii bee bun ansi bee lu alibi kpini su.

⁹ Ke fan taa kokolo fuuli koole abaa kifo fane akpaa su, yegese fan man kolite.

¹⁰ Ibwaaree sa okumaa nimu kabwaare-sun to kakkee kukwui-kukwui. Nii i dagaa fee okumaa nimu maa kii kakkee

mu nii Ibwaaree taa sa mu mu su, ke o taa kye mu birisa ana to.

¹¹ Fee nu oku lee i gye asin kitowee mu, o towe imu nii i gye Ibwaaree asin. Fee nu oku lee i gye o sun asa mu, i dagaa fee o taa olon mu nii Ibwaaree taa sa mu mu kpini kye to, ke i yegese asa ba bola Yesu Krisito su yin Ibwaaree ato kpini to. Mu Ibwaaree majaa nkun i dagaa ayn-bi ye olon lu nbuiuibii nimu naa fuu sanja mu nii i man su okaa. Amen!

Awurufu kigyii liu Krisito kibuu su

¹² Mi-nyi mu-bii ana Krisito to, fan man yegese i kyinkyin fane fee awurufu kutovu to ku mu nii fen wu fale mu, i gye kuto pupwe mu nii ku ba fane su.

¹³ Amaa fan yegese fane ansi i gyii fee fan maa gyii Yesu Krisito awurufu mu iku. Inumu ii biti i yegese fan nye kensi-gyii tii su sanja mu nii Yesu ii biti o ba ye mu bonyaa mu.

¹⁴ Nii asa be kan bee saale fane fee fan maa gye Krisito abuupu su mu, kumu okon i gye fane lee. Lu fee Ibwaaree Kayaayu ye mu bonyaa mu i gyan fane su.

¹⁵ Amaa fan man yegese fane to oku o gyii awurufu fee o gye asa omocoopu abee oyu abee asin libi owaapu abee omu nii ee taa mu kono ee waas asa asin to.

¹⁶ Amaa nii fan kan gyii awurufu fee fan maa gye Krisito abi su mu, fan man yegese i waa fane ipeeli. Amaa fan taa afwaala nkun sa Ibwaaree fee Krisito kitu ki maa gyan fane su.

¹⁷ Sanja mu nii Ibwaaree ii biti o gyii asa asin mu u fuu. Nii Ibwaaree ii biti o piili katala mu lu mu asa su. Nii o kan ee biti o piili lu mu asa su fale mu, bamu nii bee kina abwaaresin mu kunu mu, nene nii ii biti i baa i du sa bamu?

¹⁸ Fee kanan mu nii Asinkyan yilasa mu i towe ye,

"Fee nii i kan i bulon sa bamu nii bamu ikpa i kyiigi gbaa ba nye kamolige mu,
nene nii ii biti i baa i du sa bamu nii
ba man sile Ibwaaree nii bee waa
alibi mu?"

¹⁹ Imu su bamu nii bee gyii awurufu Ibwaaree kebiti su mu, ba kyaga su bee waa imu nii i buron, ke ba taa bamu n-yii waa Ibwaaree mu nii o tuo bamu mu abaa to, lu fee mu u towe asin nii o mes laanje.

5

Kikaapu sa Krisito akcole-gyipu abilisa

¹ Nbuiuibii mu, fee kanan mu nii me, Pita gbaa n gye Krisito akcole-gyipu obilisa mu, nii mi ansi i wu kanan mu nii Yesu Krisito

wu aworvfo, nii n biti n nye mu bonyaa mu nii ki biti ki ba lee kaapu mu, n towé n sa fane abilisa mu nii ba bu fane to mu ye,

² n kule fane gaa fee, fan kii Ibwaare asa mu nii o taa waa fane abaa to mu su, fee kanan mu nii atobwaaya okrapu u kii atobwaaya su mu. Nii i man gye ye ba nyan fane, amaa fan kii bamu su li fane nkolo to fee kanan mu nii Ibwaare ii biti mu. Fan man waa fee fan su fen biti afulee, amaa fan waa kanin taa sun Ibwaare.

³ Fan man gyii kuwura bamu nii Ibwaare taa ba waa fane abaa to mu su, amaa fan yege fane awaasa i baa i gye bamu ato bulasa.

⁴ Nii fee Okrapu Obilisa mu nii o gye Yesu Krisito mu kan paate li ba mu, fen biti fan nye mu bonyaa kuwura-wuru mu nii ki mee nyita mu.

Kikaapu sa ayaafole

⁵ Fco fane ayaafole ye abite, kanun manja su nii i dagaa fee fan biya fane n-yii kase sa abilisa mu. Ke fane kpini fan biya fan n-yii kase sa abaa, lii fee Asinkyan ylasa mu i towé ye,

"Ibwaare ii tii bamu nii bee kaapu bamu n-yii mu okpa,
amaa ee taa beegee ee sa bamu nii bee
biya bamu n-yii kase mu."

⁶ Imu su fan biya fane n-yii kase sa Obonpu Ibwaare, ke o kusaa fane susu sanja mu nii i dagaa mu to.

⁷ Fan taa fane asin tirisa kpini naa tuu mu ansi to, lii fee fane asin i tiri mu.

⁸ Fan kitaa fane n-yii, yege fan da su. Fane okisipu, Sitaane mu, o naa ee kyaaboo fee kuntun mu nii ee biti oku o kitaa we.

⁹ Fan tii mu okpa, ke fan yile fane kukoole-gyii to kenken. Li fee fen nyi fee fane birisa ana akooole-gyipu mu nii ba bu dulinyaa to katun kumaa mu gbaa bee wu aworvfo kubon mu nii fen wu false.

¹⁰ Amaa fan kan gyii aworvfo sanja gbergee kamaa mu, nii fan naa Yesu Krisito fan maa gye kookulon su mu, Ibwaare kabwaala wuya mu nii o tu fane fee fan ba nye mu bonyaa mu nii ki bu to kakpaa mu, ee biti o kusaa fane yle, ke o waa fane gin, ke o waa fane olon to, ke fan nye oyilekpa.

¹¹ Mu Ibwaare i gye olon to kpini olon wuya li nbunbu naa fuu saja mu nii i man su okaa. Amen!

Laalaalvwae asin

¹² Ane birisa Silifanu i kye me to nii n kyuroo fane awule dee nii mu. O gye kesintin okooole-gyipu. N kyuroo n waa fane aniya to, nii n towé n kaapu to fee inumu i gye Ibwaare kabwaala mu kesintin. Kanin su fan yile to kenken.

¹³ Akooole-gyipu mu nii Ibwaare lee Babilon fee kanan mu nii o lee fane mu, bee fwaala fane. Nii me kuyaafole Maki gbaa ii fwaala fane.

¹⁴ Fan taa kebiti lala fwaala abaa.
Fane kpini mu nii fan naa Krisito fan gye kookulon mu, fan kyina ye kayu yuuli to.

Ѡዕለንናይሮስ በኋላ Pita կարո՞ւ ո՞ւ ս լիար ասա

Afwaala

¹ ወሂለ ቅሙ ሰ መ Simon Pita, መ ቅሙ
ን ፍይ Yesu Krisito ክያፋፍሰለ ዝ ሽስሁም
መ ሁሰ. እኩዎች ወሂለ ቅሙ ብ ሰ እኩ
ፈሰ መ ቅሙ ቅሙ ክያፋፍሰለ Yesu Krisito ጽሑፍ, ቅሙ
ቅሙ ሆኖ ክፋል-ግዢ ቀጠሙ ክ ሰ ሁሰ ክውዋረ ዝ የ
ጊመራዊያን Yesu Krisito መ ቅሙ መ ክፋል ያ
ከተማ.

² Lii fee fan maa nyi lbwaare ye
an-e-Nyiripe Yesu su mu, n kule fee fan nyę
kakyina danbirasa ye kokolo yuuli kukyo
tii sp.

*Fan dan fane
kabwaare-sun tɔ̄*

³ Ibwaare olvn kpare su mu, o sa ane koto komaa mu nu ki tiri ane ke a taale kyuna kakyna danburasa mu nu i gyii. Ibwaare ansi lu ane kinyi mu nu an nyi ibwaare mu so. Mu i gye embo nu o bala mu bonyua ye mu keduli danburasa su tu ane.

⁴ Liu fale su mu o sa ane kakee kpare mu
nu o da mu koko lo su fee ee biti o sa ane
mu. Liu kakee niumu su mu, an nye taa ane
n-yii waa mu lbwaarek deduli mu to, ke a
les ane n-yii lu nkolo biti mu nu i gye ato
gycga dulinaya niumu to.

⁵ Lii inimū su mu fan kpan fane n-yu
nye kidanburasa tii fane kikoole-gyii su, ke
fan taa kinyi tii kidanburasa mu su.

6 nii kinyi mo nii fan su mœ̄o mo, fan taa n-nyi kikita tii su, nii n-nyi kikita mœ̄o mo, fan nye kenyiita yile to nii fan nye kenyiita yile to mo, fan nye kabwaare-sun danbirasa.

7 Lii kabwaare-sun danbirasa su mu, fan taa kinyi-bii kyuna ye abaa, nii kinyi-bii mao mu, fan biti abaa.

8 FEE ni ato nnum kpini i bu fane
kakyina to kokyø mu, u kyø fane to. Ni
lu fane kinyi ane-Nyirupe Yesu Krisito su
mu, u yege fan baas fan gye asa mu ni fan
su kyaare yege fen waa ato mu ni i dagaa.

⁹ Ámaa ökumaa mu nu o man nye fale ato nimu mu gye gyaatanapu nuu mu ansi i man kui kata-kata. Nu o tan su fee Yesu Krisito fwii mu didaa alibi mu nu o kyuna waa mu.

¹⁰ Kanun su mu, me birisa ana
akoole-gyipu fan kpan fane n-yii waa ato
mu nu u kaapu fee fane nu Ubwaare tu
nu o lee. Nu fan kan waa kanin mu, fan
mee yee fan siti ke fan lu tye.

¹¹ Nu fale ɔkpa nūmu su mu, Ibwaares
ii biti o koole fane abaa anyo ane-Nyiripe
ye ane Omohigepu Yesu Krisito susu
kuwura-gyii mu nu ki man su ɔkaa mu to.

Pita tewe mu kelewu asin

¹² N niy fee fan wula fan niy imu kpini, nii fan yule kesintin asin mu nii fan koole gyii mu to kenken. Amaa i tiri fee n bula nyinji fane fale ato numu sanja kumaa.

¹³N maa san n te nkpa to fale mv, u dagaa n maa nyinji fane asin numu n su n da fane n kyinji.

14 Lii fee n nyi me nké i man bila ee kyo
kase su nfí fee kanan mu ni ane-Nyurípe
Yesu Krisito lee kaapu me mu.

¹⁵ Nu n biti n kpan me n-yu ɔkpa kumaa su ke mi lewu kamaa mu, fan taale nyinji ato nnum saja kumaa.

¹⁶ Nu a maa tōwē ane-Nyiripē Yesu Krisito olon ye mu kibwii-ba mb asin mo, i man gye atuntusa asirikpan nu an taatōwē fane asin mo. Amaa ane gbaa-gbaa ane ansi i wu mu bonyaa kpare mo.

17 Nu saja mu nu o nye beereey ye
bonyaa lu Cse lbaaare ase mu an bu tutu.
Saja maa nu an nu Cionpu lbaaare obule
maa towé ye "Cinimú nkón i gye me kokolo
tu obii bitisa, mu nu o bôla mi ansi."

18 Ane gbaab-gbaab ane a nu fale ɔbule
maja maa lü susv, saŋa mv nii an bv
ɔnyiripe Yesu ase, Ibwaare kibii mv su
mp.

19 Imu su ane akoole-gyipu mu an wu
fee asin mu nii lbwaare atowepu ba tewe
yila mu, an koole mu gyii kesintin. Ke
fan kpan fane n-yyi kitaa imu to ye odan.
Lii fee ki du nun fee fitila mu nii ki ku
kitentenbiri to, taa naa fuu fee kibwayuke
ase, sanja mu nii nyenyenfuu kikyikpebi
(sanbunkyu) kii biti ki nhalige fane nkolo
ta mu.

20 Inim̄o kpini kamaa mu, i dagaa fan
maa nu kase fee, Ibwaare asin tōwe yla
sa mu, i man gye Ibwaare atōwepu mu
ghaa-ghaa nfeesre ta asin

21 Lu fee Ibwaare asinlees towesa mu,
i man lu nyumisa kebiti to nin, amaa
Kayaayu Kyurekyire mu i sa bamu, nii ba
towe abwaaresin mu lu Ibwaare ase.

2

Atintinsa abwaaresin akaapuvu

1 Amaa didaa mu antijesa wiyu ana ba
kyuna ba bu Isirayi asa to, nii kanin gbaa
nii atintunsa akaapuþu bee biti ba baa ba
bu fane to. Nii bee biti ba ba kaapu asin
mu nii i man gye kesintin yege ii nyita asa
mu nii bee buu kanin kikaapu mu. Ke ba
kina  nyiripe mu nii   m lige bamu, ke
bamu kinyita mu ki bwii ba bamu su opula
to.

² Lii inimuv su mu, akcoole-gyipu mu gaalaagaa bee biti ba buu bamu kibaabuto gyaga numu su. Lii bamu kibaabuto gyaga manja su mu, asa mu nii ba man koole gyii mu bee biti ba towe asin libi gyaga kesintin okpa mu su.

³ Lii kensi payi libi atuntinsa akaapuru nimu bee biti ba taa kanyaasin okpa su pina fane biti afulee. Amaa bamu otalepu wula waa siriya li koo didaa o gyroo bamu. Nii ba mee taale li lbaaare mu nii o gye bamu onyitapu mu abaa to.

⁴ Fee nii lbaaare maa man yeges nboos mu nii ba waa alibi mu kusu kibute, amaa nii o taa bamu tuu waa awurufa kamande, katun mu nii o njmina bamu waa kitentenbiri obo bunkyinsa to, ba de ba gyroo Kake talesa lala mu.

⁵ Fee nii lbaaare maa man yeges didaa abi mu nii ba waa alibi mu kusu kibute, amaa nii o yeges nii nkyu n bola gyii kase ye bamu nii ba man nu lbaaare ase mu. Asa mu nii o molige mu i gye Nowa mu nii o towe ikpa kyiigisa mu asin, ye asa asuno aki.

⁶ Fee nii lbaaare maa man yeges alibi awaapu mu nii ba bu Sodom ye Gomora nde lala mu to kusu bunte, amaa o yeges fulon dee bamu biliini ndaara, ke i waa sunkaala sa kamaa to alibi awaapu.

⁷ Nii lbaaare molige Loti mu nii mu ikpa i kyiigi, nii mu kokolo ki nyita mu li asa mu kibaabuto gyaga ye kumu to olon mu su.

⁸(Nii Loti gye nyumisa danbirasa mu nii o te alibi awaapu mu to kake kumaa ee wu yeges ee nu asin libi mu nii bee waa, nii i yeges mu kokolo ki nyita mu nii mu kala sile mu ase.)

⁹ Inimu kipni u kaapu fee lbaaare nyi kanan mu nii ee biti o molige asa mu nii bee nu mu ase li bamu kutootu to kii to, ke o yeges alibi awaapu mu kusu bunte yila naa fule Kake talesa mu ake.

¹⁰ Foonfon bamu nii ba taa bamu n-yii sa kygayaga abee kokolo biti nii ba man taa lbaaare olon ti sehn mu.

Fale atuntinsa akaapuru banimuv ba man su kufuu, nii ba yile to bee saale bamu nii lbaaare sa bamu bonyaa mu.

¹¹ Nii halu lbaaare nboos mu nii ba su olon gaa ba kyo atuntinsa akaapuru animu gbaa ba mee pwii bonyaa wuya ana mu lbaaare ansu to.

¹² Amaa fale atuntinsa akaapuru animu awaasa a du nin fee atobwaaya kpensa mu nii ba kuvuge bamu fee asa ba kuitaa ke ba mao. Ba su asebi bee sa koto kumaa mu nii be mee nu kase. lbaaare ii biti o mao bamu fee kanan mu nii asa bee mao atobwaaya kpensa mu.

¹³ lbaaare ii biti o taa bamu alibi bwii ka bamu ak. Bamu ase mu kilande su alibi kiwaa i gye bamu kayu-wule kensi-gyii. Halu ba maa san ba bu bamu npina ye kygayaga kigyiikpa su mu, i gye ipooli ye jaabaa sa bamu fee ba maa ba tii fane su bee gyii mu.

¹⁴ Nii be mee wu okuyi bee kyuu, nii kuburukone kiwaa ii gyii bamu ansi. Be yeges bamu nii bamu kikcoole-gyii ki man bulon mu bee waa alibi. Kuto mu nii ki bola bamu nkolo to i gye kensi payi libi. Inimu su mu, lbaaare ii biti o bunte bamu asu.

¹⁵ Nii ba yeges okpa kyiigisa mu, nii ba foyi naa taa Bewo mu-bii Balaam okpa su. Balaam kyuna o gye lbaaare otowepu, nii mu kebiti i gye fee o nye afulee li alibi kiwaa to.

¹⁶ Amaa mu kuruma mu gya mu. Mu kuruma mu towe mu ase fee nyumisa, nii tii lbaaare otowepu Balaam abvnpusin mu okpa.

¹⁷ Fale atuntinsa akaapuru animu ba du nin fee atiribo mu nii i man su nkyu ye abwaare-wule mu nii afuu a su imu a naa. Bamu nii lbaaare lono kitentenbiri obo bunkyinsa yila.

¹⁸ Ba su alala-sin ntowee mu nii sehn man bu imu to bee kaapu bamu n-yii. Nii ba su kayu-wule kebiti mu nii ki gye kygayaga bee tuu bamu to bee kii, ke ba nye waa alibi mu nii ba daa kyina bee waa nii ba suli li imu to mu.

¹⁹ Atuntinsa akaapuru mu ba da bamu nkolo su sa asa mu ye bee biti ba yeges ba nye bamu n-yii, yeges bamu gbaa-gbaa bamu ba gye anye sa bamu asun libi. Lii fee nyumisa gye kinye sa kuto kumaa mu nii i gyii mu kumu.

²⁰ Fee ba maa ba bu ane-Nyiripe ye Omoligere Yesu Krisito, nii ba yeges ato mu nii i yeges nii nyumisa ee waa alibi kiwaa dulinyaa nimu to, nii ba kan bila bwii naa loo imu to mu, i nye bamu su olon i kyo kakyina didaa mu nii ba daa ba bu kumu to mu.

²¹ Naafoo ii biti i baa i buroon sa bamu gaa fee ba maa man bu okpa kyiigisa mu, i kyo fee ba maa bu kumu, nii ba bila bwii kumaa li lbaaare nbara kyirekyire mu nii ba taa sa bamu mu su.

²² Imu su i ba kanin sa bamu fee kanan mu nii anjasan mu i towe ye, "Gyoono bwii naa taa mu ikpalage gyii" nii "Kuuri mu nii ba gyee mu mu, bwii naa de biliini kidipoo to" mu, i gye kesintin.

3

¹ Mi-nyi mu-bii ana Krisito to, ɔwule nūmu i gye mē Pita ɔwule nyosarū mu nū n kyūrōo n su n sa fane. Nū me iwule mu kpini to mu, n su n nyinjī fane n da fane n kyinjī lūl fale ato kpini su.

² N biti fee fan nyinjī asin mu nū Ibwaare atowepu kyūrekypre mu ba tōwe yula lūl koo dūda, ye ane-Nyiripe ye ɔmoligepu mu konosa mu nū o taa bōla asunpu mu su sa fane mu.

³ Imu nū i gyankpaa imu kpini to mu i gye ye, fan baa fan nyi fee nké laalaalowē mu to mu ajmaseserū mu nū ba buu bamu kayū-wole kebiti mu bee biti ba ba ɔmases fane.

⁴ Bee biti ba taase ye, "Ye fan tōwe ye ee biti o bwii ba, o bu fine? Lūl koo sajā mu nū ane naana ana ba wu mu, ato kpini i dan san i du nūn fee kanan mu nū i du lūl sajā mu nū Ibwaare tūv dulinyaa mu."

⁵ Amaa ba ku ansi nūn kina kesintin manja lūl fee Ibwaare kōnō to asin su nū sūsu ye kase ba, nū Ibwaare yegē kase lūl nkyu to, nū nkyu su nū o bōla waa kase.

⁶ Nū kanin nkyu kuluñ manja nū Ibwaare taa muuri nyita didaa dulinyaa mu.

⁷ Amaa kanin Ibwaare kōnō to asin kuluñ manja nū o taa kuluñ nbiñbū sūsu ye kase yula, nū i de i gyoo fulon mu nū Ibwaare dēela sa Kake talesa o taa nyita asa mu nū be mee nu mu ase mu.

⁸ Amaa mi-nyi mu-bii ana Krisito to, fan man tan kuto kuluñ nūmu su. Lūl fee ɔnyiripe Ibwaare ase bire, kake kuluñ gye mu ase fee nsu kagbin, nū nsu kagbin mooye mu ase fee kake kuluñ.

⁹ Nū ɔnyiripe man su mu asin mu nū o da mu kōkōlo su tōwe yula mu ee kpii kase fee kanan mu nū aku be fe imu nfēere mu. Amaa o su kenyiita sa fane, nū ee biti fee ɔkumaa nūmu o kyēegē mu nfēere lūl mu alibi to, lūl fee o mee biti ɔku maa nyita.

¹⁰ Amaa ɔnyiripe Ibwaare Kake mu nū Yesu Krisito ii biti o ba mu ii biti i purigi asa fee oyū maa ba mu. Ke sūsu o nyaa ye ɔolanba, ke fulon o dēe kuto kumaa mu nū kū bu sūsu kpini, ke kase ye kuto kumaa mu nū ki bu kumu su mu i ba i de kikpan yegē sehn man bu kumu su.

¹¹ Nū fale ɔkpa nūmu su nū ato kpini ii biti i nyita mu, nene asa nū i dagaa fan bila fan du? I dagaa fan kyuna kakyūna kyūrekypre ye kabwaare-sun to.

¹² Lūl fee fan maa ku ɔnyiripe Ibwaare kuba mu ɔkpa ye kū ba bilen fale. Kanin kake manja nū fulon ii biti o nyita sūsu ato, ke fulon mu awulawula i ɔjalige kanin ato manja.

¹³ Amaa fee kanan mu nū Ibwaare da mu kōkōlo su nū o yile to mu an ku sūsu

pupwe ye kase pupwe mu nū ikpa i kyiigi mu ɔkpa.

¹⁴ Imu su mi-nyi mu-bii ana Krisito to, fee kanan mu nū fan kū iñimū ɔkpa mu, fan kpan fane n-yi ke Ibwaare o man pwui abees o wu alibi aku fane to, ke keyuula kū baa kū bu faa naa mu ase.

¹⁵ Fan baa fan nyi fee ane-Nyiripe Ibwaare kenyiita mu nū o su mu, i gye ɔkpa mu nū o sa fane ke fan nyē kamolige, fee kanan mu nū ane birisa ɔkɔole-gyipu Poohi kyūrōo sa fane, fee kanan mu nū Ibwaare sa mu kanyaasin mu.

¹⁶ Nū ɔkpa kuluñ manja su nū Poohi kyūrōo waa mu iñwle kpini to, iñ tōwe asin kuluñ manja. Asin aku i bu mu iñwle mu to nū ee bolon sa kase kunu. Nū ee yegē bamu nū ba man nyi abwaaresin ye bamu nū ba man yile kiyaa kuluñ su bee bilinjaa Poohi asin mu, nū kanin nū bee bilinjaa Ibwaare Asinkyan yilasa mu gbaa. Nū bee waa kanin mu, bee biti koso hūte ba sa bamu n-yi.

Laalaalowē asin

¹⁷ Imu su mi-nyi mu-bii ana Krisito to, fan maa wula fan nyi fale su mu, fan baa fan da su, ke fan man yegē bamu nū ba man buu Ibwaare nbara mu ba pina fane ke fan lūl tiye lūl fane ɔkɔole-gyipu mu to.

¹⁸ Amaa fan kyaga su fen dan ane-Nyiripe ye ɔmoligepu Yesu Krisito kabwaala mu to ke fan bii mu danburasa. Mu nū bonyaa gye mu lee ndaga ye sajā kumaa nūmu. Amen!

Ȼwɔlɛ gyankpaasa mu nii Gyon kyvrcɔ naa sa Krisito abuupu

Nkpa Asin

¹ An kyvrcɔ Ȼwɔlɛ nii mu lı Yesu Krisito mu nii o wula o bu to lı npili ase mu asin, an sa fane. An nu mu asin towesa, nii an wu mu, nii an taa ane ansi kı mu, nii an taa ane abaa mata mu. Mu i gye asin mu nii sa nkpa mu.

² Yesu mu nii o gye nkpa mu, lee mu n-yu ifuli nii an wu mu. Imu su nii an gyii imu kesintin, nii an towes fane lı nkpa kakpaa mu nii o wula o bu Ȼse Ibwaare mu ase, nii o ba lee mu n-yu ifuli kaapu ane.

³ Asin mu nii ane ansi i wu nii an taa ane asu nu mu, imu kibonbon nii an da an sa fane, ke fan ba tii ane su lı kikyemine okon mu nii an su anaa Ȼse Ibwaare ye Mu-Bii Yesu Krisito mu su.

⁴ An kyvrcɔ inumu an sa fane nun, ke ane ansi i gyii gaa.

Ibwaare i gye fitla

⁵ Asin mu nii an nu lı Yesu ase mu, umu nii an su an towes fane fale, Ibwaare i gye fitla nii kitentenbiri kı man bu mu to kpini-kpini.

⁶ Nii an kan towes ye anaa mu an su kikyemine okon, yegé an san an naa kitentenbiri to bire, an pina nii lı ane atowesa ye ane awaasa su.

⁷ Amaa nii an kan an naa fitla mu to, fee kanan mu nii o bu fitla mu to bire, imesu imu an su kikyemine okon ye abaa, ke Mu-Bii Yesu Krisito nkalan mu ee fwii ane lı alibi kumaa nii mu to.

⁸ Nii an kan towes ye a man su alibi bire, an pina ane n-yu nii, nii kesintin kı man bu ane to.

⁹ Nii an kan lee ane alibi towes Ibwaare bire, ee biti o taa ane alibi kee ane ke o lojo ane lı ikpa libi kumaa nii su, lı fee o su kesintin, nii mu asin ii du kyeekyee.

¹⁰ Nii an kan towes ye an man waa alibi mu, lı kaapu fee an tu Ibwaare atujesa wuya, nii mu asin i man bu ane to.

2

Yesu ane Ȼmɔligeru

¹ Mi-bii ana danbirassa, n kyvrcɔ inumu n sa fane ke fan man nye waa alibi. Amaa nii ane to oku kan waa alibi mu, an su omaatapu mu nii ee kule Ȼse mu ee sa ane. Nii mu i gye Yesu Krisito, nii mu ikpa i kyiigi.

² Mu i gye emu nii o taa mu n-yu waa kolongo ka ane alibi kuko, nii i man gye ane

nkpa alibi, amaa osa kumaa mu nii o bu dulinyaa to kpini.

³ Nii an kan buu Ibwaare nbara mu nii o sa ane mu, imu i yegé a taale da ane nkolo su fee an nyi mu.

⁴ Nu oku kan towes ye, "N nyi mu," yegé o man buu mu nbara mu, o gye antujesa wuya, nii kesintin kı man bu mu to.

⁵ Amaa okumaa mu nii o buu mu asin towesa mu, mu i gye osa mu nii ee biti Ibwaare kesintin to kyeekyee. Inumu fale i yegé nii an bu fee an bu Ibwaare ase.

⁶ Okumaa mu nii ee towes ye o gye Ibwaare nyimisa mu, dagaa maa kyuna fee kanan mu nii Yesu kyuna mu.

Nbara pupwe

⁷ Me kyemine ana danbirasa, man gye nbara pupwe nii n kyvrcɔ n su n biya fane, amaa i gye nbara didaa mu nii fan wula nyi lı npili ase sanja mu nii fan kole gyii mu. Nbara didaa nii mu i gye asin mu nii fan wula nu mu.

⁸ Amaa okpa ku su mu, nbara mu nii n kyvrcɔ n sa fane fale bire gye kipupwe nun, nii fanaa Krisito fan lee kaapu fee i gye nbara pupwe kesintin. Lı fee kitentenbiri mu ki tee kı kyun, nii kesintin fitla mu tee wula kı nyaligé to.

⁹ Nu osa kumaa mu nii ee towes ye, o bu fitla to, yegé ee kisi mu tomaa Krisito osunpu bire, o san o bu kitentenbiri to, ba fuu halu sanja nii.

¹⁰ Nu osa kumaa mu nii ee biti mu tomaa Krisito osunpu mu bu fitla mu to. Nu sehn man bu mu to nii ii biti i yegé o siti tiye alibi to.

¹¹ Amaa osa kumaa mu nii ee kisi mu tomaa Krisito osunpu mu bu kitentenbiri to. Nii o naa kitentenbiri to yegé o mee nyi katin mu nii ee kpee, lı fee kitentenbiri mu ki waa mu gyaatanapu.

N kyvrcɔ n sa Ase

ye Ayaafole ye Nbii

¹² Mi-bii ana danbirasa, n kyvrcɔ inumu n su n sa fane,

lı fee Ibwaare taa fane alibi kee fane lı Yesu su.

¹³ Ase ana, n kyvrcɔ inumu n sa fane, lı fee fan wula fan nyi Yesu Krisito mu nii o wula o bu to lı npili ase mu.

Ayaafole, n kyvrcɔ inumu n sa fane, lı fee fan taale gyii Sitaane alibi wuya mu su.

Nbii, n kyvrcɔ n sa fane, lı fee fan bu Ȼse Ibwaare mu.

¹⁴ Ase ana, n kyvrcɔ inumu n sa fane, lı fee fan wula fan nyi Yesu Krisito mu nii o wula o bu to lı npili ase mu.

Ayaafole, n kyvrcɔ inumu n sa fane, lı fee fan bulon

nii Ibwaare asin mu a bu fane to

nii fan gyii Sitaane alibi wuya mu su.

Fan man biti Dulinya to ato

¹⁵ Imu su fan man biti dulinyaabees ato mu nii a bu dulinyaatoo. Nii oku kan ee biti dulinyaabes, o man su kebiti sa Ose Ibwaare.

¹⁶ Kanin su kuto kumaa mu nii ki bu dulinyaatoo fee kayuu-wole kokolo biti, ato mu nii ansi i wu nii ee yalaga, ye n-yii kukaapu lu kase su ato. Inumu kpini i man lu Ose mu ase amaa i lu dulinyaatoo nii.

¹⁷ Dulinya ye kumaa kumu ato mu nii i gyii asa amu kpini ii biti ee kyuu, amaa osa mu nii ee waa Ibwaare kokolo biti bire ee biti o kyina kakpaa.

Krisito Okisipu

¹⁸ Mi-bii ana, ane dulinyaatoo kakyina laalaalwue mu ki fuu, fee kanan mu nii fan wola nu ye Krisito okisipu mu ii biti o ba mu. Halu nbunbu gbaa Krisito akisipu gaalaagaa ba tee ba. Inimu lu yeges nii an buu fee saja mu laalaalwue ndee.

¹⁹ Krisito akisipu banimu ba lu ane to kyuu, lu fee ba man gye ane asa gbaa-gbaa. Nuu i gye fee ba daa ba gye ane asa mu, naafuu ba san ba bu ane to. Amaa ba lu ane to nii ke i nye lee kaapu fee bamu oku man tii ane su.

²⁰ Amaa fanee fane bire Krisito sa fane Kayaayu Kyurekyire mu, nii fane kpini fan nyi Ibwaare kesintin asin mu.

²¹ Man gye ye fan maa man nyi kesintin mu su nii n kyuroo ovule niumu n sa fane, amaa fan nyi kumu, lu fee antujesa aku a man bu kesintin mu to.

²² Animu i gye antujesa wuya mu? Mu i gye omu nii ee kina ye Yesu man gye Krisito (abees omu nii Ibwaare wula lees) mu. Kanin nyumisa manja i gye Krisito okisipu, nii mu ii kina Ose ye Obii mu.

²³ Okumaa mu nii ee kina Ibwaare mu-bii mu, ee kina Ose Ibwaare mu gbaa, amaa okumaa mu nii ee koole Ibwaare mu-bii mu gyii mu, ee koole Ose Ibwaare mu gbaa ee gyii.

²⁴ Kanin su fan yeges asin mu nii fan wola nu lu npili ase mu i kyina fane to. Nuu i kan i te fane to mu, kanun bire fane gbaa fane fen bu Ose ye Obii mu to.

²⁵ Nuu kuto mu nii Yesu da mu kokolo su fee ee biti o sa ane i gye nkpa kakpaa mu.

²⁶ N kyuroo inumu n su n sa fane lu bamu nii bee biti ba pina fane mu su.

²⁷ Amaa fanee fane bire Kayaayu Kyurekyire mu nii fan nye lu Krisito ase mu ki bu fane to, nii i man tiri fee oku o bila ba kaapu fane. Kanin Kayaayu Kyurekyire mu nii fan nye mu i kaapu fane kuto kumaa, nii kanin kuto mu nii i kaapu fane mu i gye kesintin, nii npina man bu kumu to. Nii kanan mu nii ee

kaapu fane mu, fanaa Krisito fan kyina kanun.

An gye Ibwaare Mu-Bii ana

²⁸ Kanin su mi-bii ana, fanaa Krisito fan kyina. Ke saja mu nii ee biti o bwii ba mu, ke a taale yle to, yeges a man su ipeeli mu ansi to.

²⁹ Kanan mu nii fan nyi fee mu ikpa i kyiigii mu, fan buu fee okumaa mu nii ee waa ato kyiigisa mu, mu i gye Ibwaare mu-bii.

3

Ibwaare mu-bii ana

¹ Fan ku kanan mu nii Ibwaare su kebiti lala sa ane, fee ba tu ane ye Ibwaare Mu-Bii ana. Nii kanin nii an gye fale. Kanin su nii dulinyaatoo abi ba man nyi ane, lu fee ba man nyi Ibwaare.

² Me kyemine ana danburasa, nbunbuu an gye Ibwaare Mu-Bii ana nii. Nu kuto mu nii an biti an baa an gye mu i man puta lu ifuli. Amaa an nyi fee nii o kan ba lu ofuli mu, an biti an baa an du fee mu, lu fee an biti an wu mu fee kanan mu nii o du mu.

³ Okumaa mu nii o su fale tamaa fee ee biti o wu Yesu mu, ee waa mu n-yii kyurekyire fee kanan mu nii Yesu du kyurekyire mu.

⁴ Okumaa mu nii ee waa alibi mu, o mee man buu nbara mu, lu fee alibi kiuwa i gye fee oku maa mee buu nbara mu.

⁵ Amaa fan nyi fee o ba nii ye o ba lee ane alibi lu ane su, nii mu to nii alibi aku i man bu.

⁶ Oku man bu Yesu to nii ee kyaga su ee waa alibi, nii oku kan kyaga su ee waa alibi mu, o man puta wu mu, nii o man nyi mu.

⁷ Mi-bii ana danburasa, fan man yeges oku o pina fane. Okumaa mu nii ee waa kuto mu nii ki de okpa mu, o gye okpa kyiigisa wuya, fee kanan mu nii Krisito ikpa i kyiigi mu.

⁸ Okumaa mu nii ee waa alibi mu, gye Sitaane lee nii. Lu fee Sitaane wula ee waa alibi lu koo npili ase. Kuto mu su nii Ibwaare Mu-Bii mu ba mu i gye ye, o baa o be nyita Sitaane kusun nii.

⁹ Okumaa mu nii Ibwaare waa mu Mu-Bii mu, mee kyaga su ee waa alibi, lu fee Ibwaare awaasa i bu mu to. Imu su o mee taale kyaga su ee waa alibi, lu fee Ibwaare taa mu waa Mu-bii.

¹⁰ Fale nii an su an buu Ibwaare Mu-bii ana ye Sitaane mu-bii ana. Okumaa mu nii mu ikpa i man kyiigi abees okumaa mu nii o mee biti mu tooomaa mu, o man gye Ibwaare Mu-bii.

Fan biti abaa

¹¹ Asin mu nii fan nu lu npiili ase mu, i gye fee a biti abaa.

¹² A man waa fee Ken mu nii o gye Sitaane lee nii o mao mu-supu mu. Mine i waas su nii o mao mu-supu? Lu fee mu gbaa-gbaa mu awaasa i gye alibi, nii mu-supu ikpa i kyiigi.

¹³ Me birisa ana, nii dulinyaa asa ba kan bee kisi fane mu, fan man yege i kyinkyin fane.

¹⁴ An nyi fee an lu lewu to ba nkpa to, lu fee an biti ane tooomaa ana. Okumaa mu nii o mee biti mu birisa mu, o san o bu lewu to.

¹⁵ Okumaa mu nii ee kisi mu birisa mu gye amoopu nii, nii fan nyi ye amoopu maa man su nkpa kakpaa.

¹⁶ Lewu mu nii Krisito wu sa ane mu kaapu ane kanan mu nii lbwaare kebiti ki du. Imu su i dagaa fee a maa wu sa ane birisa ana.

¹⁷ Nii oku kan o su ato gaa nii o wu fee i tiri mu tooomaa, amaa nii o man wu mu kowee mu, mine ii kaapu fee o su lbwaare kebiti mu kokolo to?

¹⁸ Mi-bii ana danburasa, an man taa ntowee abee kono to kyan biti abaa, amaa a taa ane awaasa kaapu fee an biti abaa kesintin to.

¹⁹ Imu nii an biti a bu fee an buu kesintin okpa mu su. Imu ii biti i yege ke a taale taa kokolo fuuli a yle lbwaare ansi to.

²⁰ Nii ane nkolo i kan bun ane kwpwe mu, an nyi fee lbwaare i kyo ane nkolo, nii o nyi ane nkolo to o kyo ane gbaa-gbaa, nii mu i nyi koto kumaa numu.

²¹ Me kyemine ana danburasa, nii ane nkolo i man kan bun ane kwpwe mu, kanun bure an taale yle to lbwaare ansi to.

²² Ke a nye koto kumaa mu nii an taase mu, lu fee an buu mu nbara, nii an waa imu nii u bola mu ansi.

²³ Nii unumu i gye mu nbara mu, fee a koole Mu-Bii Yesu Krisito kitu mu gyii, ke a biti abaa fee kanan mu nii o sa ane kono mu.

²⁴ Bamu nii bee nu mu nbara mu, ba maa lbwaare i su kono kulan, nii lbwaare bu bamu nkolo to. Mu Kayaayu Kyirekyire mu nii o taa sa ane mu u kaapu fee, o bu ane nkolo to.

4

Fan tuv n-yaayu to kii

¹ Me kyemine ana, fan man koole okumaa mu nii o ye o su Kayaayu mu gyii, amaa fan tuv n-yaayu mu to kii fee ba lu lbwaare ase nii, abee ba man lu mu ase. Lu fee antijesa atowepo gaalaagaab ba ba dulinyaa to katun kumaa.

² Fale nii fen biti fan bu kayaayu mu nii ki gye lbwaare lee mu. Kayaayu komaa mu nii kii towe ye Yesu Krisito ba bilini nyimisa ba dulinyaa to mu, ki lu lbwaare ase.

³ Amaa kayaayu komaa mu nii kina ye Yesu Krisito man ba bilini nyimisa mu, ki man lu lbwaare ase. Kanin kayaayu numu i gye Krisito okisipu mu nii fan nu ye ee ba mu, nii halu o tee wula o bu dulinyaa numu to gbaa.

⁴ Amaa fane, mi-bii ana bire fan gye lbwaare asa, nii fan tee gyii bamu su. Lu fee lbwaare mu nii o bu fane to mu, kyo Sitaane mu nii o bu dulinyaa numu to mu

⁵ Nii kanin asa maaja ba gye dulinyaa numu lee nii, imu su bee towe imu nii i gye dulinyaa to asin mu nii, kanin su dulinyaa asa bee nu bamu ase.

⁶ Anenee bire, an gye lbwaare asa nii, nii okumaa mu nii o nyi lbwaare mu, ee nii ane ase. Amaa okumaa mu nii o man gye lbwaare nyimisa mu, o mee nu ane ase. Imu su fale asin numu nii an su an bu kesintin Kayaayu ye antijesa kayaayu.

⁷ Me kyemine ana danburasa, fan yege a biti abaa, kpali fee kebiti ki lu lbwaare ase nii. Nii okumaa mu nii o su kebiti mu, o gye lbwaare Mu-bii, nii o nyi lbwaare.

⁸ Nii okumaa mu nii o man su kebiti bire, o man nyi lbwaare kpini-kpini, lu fee lbwaare i gye obitipu.

⁹ Fale nii lbwaare lee mu kebiti mu kaapu ane to, fee maa sun Mu-Bii kulan kpen ba dulinyaa to, ke a ba bola mu su nyi nkpa.

¹⁰ Imu i gye kebiti mu, man gye ane ii biti lbwaare, amaa lbwaare bire i su kebiti sa ane, nii o sun Mu-Bii kulan ye, o ba taa mu n-yyi waa umata saraga sa ane alibi.

¹¹ Me kyemine ana, fan kii kebiti lala mu nii lbwaare su sa ane, kanin su i dagaa ane gbaa a maa biti abaa.

¹² Oku i gye oku man pi wu lbwaare, amaa nii an kan an biti abaa bire, lbwaare bu ane to, nii mu kebiti mu ki bu ane ase kyeekyee.

¹³ Ibwaare maa sa ane mu Kayaayu Kyirekyire su, nii an nyi fee an bu mu to nii ngbaa mu bu ane to.

¹⁴ Nii an wu ye ane ansi, nii ana gyii imu kesintin fee Jse lbwaare sun Mu-Bii Yesu Krisito ye o ba waa dulinyaa to Omoligepu.

¹⁵ Nii okumaa mu nii o kan bu nii o lee towe ye, Yesu i gye lbwaare Mu-bii mu, lbwaare bu mu to nii ngbaa mu bu lbwaare to.

¹⁶ Nii ane bire an nyi lbwaare kebiti mu nii o su sa ane, nii an taa ane n-yyi tuv kumu su mu. Ibwaare i gye kebiti. Nii okumaa mu nii o su kebiti mu, o bu lbwaare to, nii lbwaare gbaa bu mu to.

¹⁷ Nii əkpa nium su nii kebiti ki lęe kaapu ane to kyeekeye, nii umu su nii an su tamaa fee kake mu nii Ibwaare ii biti o ba tale asa mu, an taale yile to, lui fee dulinyaa nium to mu an du fee mu.

¹⁸ Kufuu ki man bu kebiti to, amaa kebiti mu nii ki du kyeekeye, ki gya kufuu ki lu to, lui fee kufuu maa kusv bunte ee naa, amaa osa kumaa mu nii o su kufuu mu man du kyeekeye kebiti mu to.

¹⁹ An su kebiti sa Ibwaare ye asa, lui fee Ibwaare i gyankpaa ee biti ane.

²⁰ Nii oku kan towé ye, ee biti Ibwaare yegé ee kisi mu töomaan bire, o gye antijesa wuya. Nii okumaa mu nii o mee biti mu töomaan mu nii ee wu mu, o mee taale biti Ibwaare mu nii o mee wu mu mu.

²¹ Nii nbara nium nii o taa sa ane ye, Okumaa mu nii ee biti Ibwaare mu, i dagaa maa biti mu töomaan gbaa.

5

Koole Ibwaaree mu-bii mu gyii

¹ Okumaa mu nii o koole gyii fee Yesu i gye Krisito (Omoo nii Ibwaare wula lee) mu, i gye Ibwaare Mu-bii nii. Nii okumaa mu nii o so kebiti sa osa mu, su kebiti sa kebii mu gbaa.

² Fale nii an bui fee an biti Ibwaare mu-bii ana, fee a maa biti Ibwaare nii an buu mu nnosa mu su.

³ Mu nnosa kibuu su, i gye nyumisa maa biti Ibwaare, nii mu nnosa mu i man busin.

⁴ Lii fee okumaa mu nii o gye Ibwaare Mu-bii mu, i gyii dulinyaa su. Lii ane kikkoole-gyii nium su mu, an gyii dulinyaa su.

⁵ Anum i gyii dulinyaa su? Amoo bamu nu ba kôle Ibwaare Mu-bii Yesu gyii mu.

⁶ Yesu i gye omoo nii o ba, nii o gyee Ibwaare kekyugyee nii o kyeege mu nkalan wuriye, man gye Ibwaare kekyugyee mu nkun su nii o ba, amaa Ibwaare kekyugyee mu ye nkalan kikyeege wuriye mu su. Nii Kayaayu mu i lęe kaapu, lui fee Kayaayu mu gye kesintin.

⁷ I si ato asa mu nii ee lęe Yesu keduli u kaapu ane.

⁸ Imu i gye Kayaayu Kyirekyire mu, ye nkyu, ye nkalan. Fale ato asa anum u waa ato kulan

⁹ An koole nyumisa asin towesa an gyii, amaa Ibwaare lee mu gye kuppare, lui fee i gye adanse mu nii o gyii lui Mu-Bii mu su.

¹⁰ Okumaa mu nii o koole Obii mu gyii mu, koole asin nium waa mu kokoło to. Amaa okumaa mu nii o man koole Ibwaare gyii mu, kanin nyumisa maŋa kaapu fee Ibwaare gye antijesa wuya, lui

fee o man koole asin mu nii Ibwaare towé li Mu-Bii mu su mu gyii.

¹¹ Inumu i gye asin mu ye, Ibwaare sa ane nkpa kakpaa, nii kanin nkpa kakpaa nium bu Mu-Bii to nii.

¹² Okumaa mu nii o koole Obii mu gyii mu su nkpa, amaa okumaa mu nii o man koole Ibwaare Mu-Bii mu gyii mu man su nkpa kakpaa nium.

Laalaalvwé asin kaapusa

¹³ N kyurco əwule nium sa fane mu nii fan koole Yesu gyii fee o gye Ibwaare Mu-Bii mu, ke fan nye bui fee fan su nkpa kakpaa

¹⁴ Ato mu nii an nyi ane nkolo to i yegé nii an bugi ane nkolo to an sa Ibwaare mu i gye ye, koto kumaa mu nii an kule mu mu, ee nu ane ase

¹⁵ Nii an nye nii an nyi fee Ibwaare i nu koto kumaa mu nii an kule mu mu, kanin bire koto kumaa mu nii an kule mu mu, ee waa ee sa ane.

¹⁶ Nii fane to oku kan wu fee mu birisa u waa alibi mu nii i mee ye i barige maa Ibwaare nsana kakpaa mu, o kule Ibwaare sa mu. Ibwaare ii biti o sa osa mu nkpa. Alibi mu nii i mee ye i barige nyumisa maa Ibwaare nsana mu, asin nii n towé. Amaa alibi aki u biya lewu abee u barige nyumisa maa Ibwaare nsana, maa gye imu kabwaare-kule nii n de.

¹⁷ Asin kumaa mu nii i man buron sa Ibwaare mu gye alibi nii. Amaa alibi aki u barige nyumisa maa Ibwaare nsana kakpaa nii.

¹⁸ An nyi fee okumaa mu nii ba kuvge mu Ibwaare to mu, mee kyaga su ee waa alibi. Lii fee Krisito mu nii o kuvge mu Ibwaare to mu ii kun kanin osa mu, nii nyumisa mu nii o gye Sitaane lee mu mee taale waa mu alibi aki

¹⁹ An nyi fee an gye Ibwaare Mu-bii ana, nii asa mu nii ba bu dulinyaa nium to kipni ba bu alibi awaapu mu abaa to.

²⁰ Nii an bila an nyi fee Ibwaare Mu-Bii mu ba kase su, nii o yegé nii an nu koto kumaa nium kase, ke i yegé a bu omu nii o gye Ibwaare kesintin mu. Anaa Ibwaare kesintin wuya mu an waa kukołun, lui fee an waa kukołun maa Mu-Bii Yesu Krisito mu. Mu i gye Kesintin Ibwaare mu nii o gye nkpa kakpaa mu.

²¹ Mi-bii ana, fan kitaa fane n-yii lui idakpa mu su.

**Ȼwɔləs nyɔsarpu mu nu
Gyōn**
**kyv̥rɔɔ naa sa danburasa maa
mu-bii ana**

¹ Ȼwɔləs n̄im̄u i l̄u m̄e, əbilisa ase. N kyv̥rɔɔ naa sa kibite danburasa maa mu-bii ana, mu nu n su kebiti kesintin to n sa bam̄u. Nu i man gye me w̄ole nk̄on, amaa b̄uŋga ye ham̄u nu be nyi kesintin mu kpini, ba su kebiti sa faa fu-bii ana.

² Kpali fee kesintin mu k̄i maa bu ane ase mu, kii biti ki sii ane ase kakpaa.

³ Ȼse Ibwaare maa Yesu Krisito, Ȼse mu Mu-Bii mu ba bwaala ane, ke ba wu ane kw̄wes, ke ba sa ane kayu yuuli lu kesintin ye kebiti mu nu k̄i bu ane to mu su.

Kesintin ye kebiti asin

⁴ I waal me ɔk̄on gaa fee n maa wu fu-bii ana mu to aku ba maa naa kesintin ɔkpa su fee kanan mu nu Ȼse Ibwaare mu sa ane nnɔsa mu.

⁵ Imu su kibite danburasa, n t̄ow̄e fu fee fan biti abaa. Inim̄u i man gye k̄onɔsa p̄w̄p̄w̄e mu nu n kyv̥rɔɔ n kyv̥ne n sa fane, amaa i gye k̄onɔsa mu nu an w̄ula nu lu koo asin mu np̄ili ase ye, an biti ane abaa.

⁶ Inim̄u i gye kebiti mu fee, an maa buu Ibwaare k̄onɔsa mu. Fee kanan mu nu fan w̄ula nu lii np̄ili ase mu, o sa ane k̄ono ye an biti abaa ane kakyuna to.

⁷ Asa pinapu damante aku ba w̄ula nate dulinyaa to katun kumaa n̄im̄u, nu ba man koole gyii fee Yesu Krisito ba dulinyaa to fee nyumisa kayu-w̄ole to. Kanin asa n̄im̄u to ɔk̄umaa gye ɔp̄inapu ye Krisito okisipu n̄in.

⁸ Imu su fan baa fan da su ke fan man pan kuto mu nu fan sun nye mu, ke fan nye fane kukɔka bɔla abaa.

⁹ ɔk̄umaa mu nu o kan taa o mu gbaa-gbaa mu nf̄ere tii kuto mu nu Yesu kaapu mu su mu, nu o man koole kuto mu nu Krisito kaapu mu gyii mu, o man nyi Ibwaare. Amaa ɔk̄umaa mu nu o kan koole kuto mu nu Krisito kaapu mu gyii mu, o nyi Ȼse Ibwaare ye Mu-Bii Yesu Krisito mu.

¹⁰ Imu su nu oku kan ba fane ase mu, nu o man su falé akaapu-bi anim̄u mu, fan man koole mu ba fan akpaara su abee fan waa mu nsa-nsa.

¹¹ Luu fee osa kumaa mu nu o koole kanin nyumisa manja mu, ngbaa mu tii mu asun libi mu su.

Laalaalw̄e asin

¹² N su asin gaalaagaa mu nu n biti n t̄ow̄e fane, amaa n m̄e n kyv̥rɔɔ imu

gyaga ɔw̄ole su. Luu fee n su tamaa fee n biti n ba fane ase ke a tow̄e, ke maa fane a kyuna biri aligiyima ke ane kpini ansi i gyii.
¹³ Fane piukyu danburasa mu-bii ana bee fwaala fane.

Ѡѡւ්ලේ sasapu mu nii Gyōn kyvrco naa sa Gayusi

¹ Me obilisa, n kyvrco ዽѡւ්ලේ nii mu n sa me kyemine danbirasa Gayusi mu nii n su kebiti kesintin to sa mu.

² Me kyemine danbirasa, me kabwaare-kyle i gye ye kinsigyi, ye alanfya, ye kuto kumaa nii i kpee su kyeeckyee sa fu, fee kanan mu nii fu kala su alanfya mu.

³ Fee kanan mu nii ane-nyi mu-bii ana aku ba be gyii fu kesintin, towe me kanan mu nii fu taa kikcole-gyii fu yle kesintin mu to mu, i yegē nii mi ansi i gyii gaa.

⁴ N man su kinsigyi lala ku n kyo n maa nu ye mi-nyi mu-bii ana ba yle kesintin mu to.

Gyōn yin Gayusi

⁵ Me kyemine danbirasa, kuto mu nii fu waa fu sa fu birisa ana Krisito abi afo mu, ii kaapu fee fu gye kesintin wuya.

⁶ Ba towe fu kebiti mu nii fu su sa asa, sa Krisito abi kubu mu nii ki bu nfu mu. Fu ku ke fu lee bamu okpa kanan mu nii i dagaa nii ii gyii lbwaare ansi.

⁷ Lu Ḫnyiripe Yesu kitii mu su nii ba naa bee kpee yegē ba man koole nkyeto ku lu bamu nii ba man koole Yesu Krisito gyii mu ase.

⁸ I gye kuto mu nii ki de sa ane ye a lee ane kesintin kaapu asa banimv, ke ana bamu a buga sun kesintin kusun mu.

Diyotrefesi ye mu awaasa libi

⁹ N wula kyvrco ዽѡւ්ලේ naa sa Krisito abi kubu mu, amaa Diyotrefesi mu nii mu ansi i payi kubu mu kibilisa kigyii su mu, o man taa ane waa sehn.

¹⁰ Imu su nii n kan ba fane ase mu, n biti n tu fane gyane ke n towe kuto kumaa mu nii o waa mu ye asin libi mu nii o tin ee gyaga ane su. Ee bila ee kina mu birisa ana Krisito abi kifo kikcole, nii bamu nii bee biti ba koole bamu kifo mu, ee tii bamu okpa, nii ee gya bamu ee lu Krisito abi kubu mu to.

¹¹ Me kyemine danbirasa, man bula alibi kiwaa amoo adanbirasa. Okumaa mu nii ee waa adanbirasa mu gye lbwaare lee nun. Nii okumaa mu nii ee waa alibi mu o man puita bii lbwaare.

¹² Demetirisu bure okumaa nii mu i towe mu n-yii su asin danbirasa lu mu kesintin kigyii su. An e gbaa ane a towe mu n-yii su asin danbirasa, nii fan nyi fee ane asin i gye kesintin.

Laalaalwae asin

¹³ N su asin kikyo n kyvrco sa fu, amaa n mee biti n kyvrco imu waa ዽѡւ්ලේ to.

¹⁴ N su tamaa fee i mee ye i kyeeerees n biti n wu fu ke a towe abaa ase.

¹⁵ Ibwaare keyuula ku baa ki bu fu ase. Fu kyemine ana mu nii ba bu nfu kpini bese fwaala fu. Fwaala ane kyemine ana kpini kukulon kulan.

Ownle mu nii Gyudi

kyorco naa sa Krisito abuupu

¹ Ownle nimu lui me Gyudi ase, n gye Yesu Krisito kyaafole, nii n bila n gye Gyemisi mu-supu.

N kyorco n sa bamu nii Ose Ibwaare tu bamu, nii o su kebiti sa bamu, nii Yesu Krisito ti kui bamu su mu.

² N kule fee Ibwaare o wu fane kowee, ke mu koko lo yuuli ye kebiti ki baa ki bu fane to gaa.

*Asa mu nii ba man sile
Ibwaare mu,
bee biti ba muuri*

³ Me kyemine ana, naafco i bu me nfeere to fee n kyorco fane lui kamolige mu nii ane kpini an nye mu asin, amaa n bila wu fee i dagaa n kyorco waa fane olon to fee fan ko kun kikcole-gyii mu nii Ibwaare taa waa mu asa abaa to kili kuluun kakpaa mu keluu.

⁴ Koto mu su nii n towe kanin mu i gye fee, asa ku mu nii ba man sile Ibwaare mu ba baala loo fane to, bee kyeege Ibwaare kabwaala asin mu kase, ke ba nye-nye okpa waa kakyi ye kanyin biti kugyagaa. Kanin asa maaja ba kina Yesu Krisito mu nii o gye ane-Nyiripe ye ane Owura mu. Lii koo didaa mu, nii ba kyorco waa Asinkyan yilasa mu to kusu biete mu nii bee biti ba nye.

⁵ Fan tee wula fan nyi inimoo kpini, amaa n biti n nyinji fane fee Nyiripe Ibwaare daa molige mu asa Isirayi abi lui Egyipiti osuwule su. Amaa imu kamaa to mu, nii o muuri bamu to bamu nii ba man koole gyii mu.

⁶ Fan nyinji fee Ibwaare nbco mu nii ba man kitaa bamu kibulsa kigyii ye bamu iyilekpa, amaa ba kina bamu ikyunakpa mu nii Ibwaare sa bamu mu, Ibwaare jymina bamu agbeeleebe kakpaa yila kitentibiri naa fuu katale Kake lala mu.

⁷ Kanin maaja nii fan nyinji Sodom ye Gomora nde, ye nde mu nii i kyaabco imu mu. Ba daa kyina waa kakyi ye kanyin biti kugyagaa ye agyaga-sin kibansa,* nii Ibwaare taa folon muuri bamu. Nde maaja to asa gbaa be du nin fee Ibwaare nbco mu nii ba taa bamu n-yii waa agyaga-sin kayalaga. Inimu i gye sinkaala sa alibi awaapu kpini fee bee biti ba loo awurufu folon yen-yen mu nii i mee dun kakpaa mu to.

* 1:7 1:7 Agyaga-sin kibansa nimu i gye ye anyin bee de ye bamu toomaan ana anyin.

⁸ Kanin okpa maaja su nii bamu nii ba ba baala loo fane to mu gbaa be du. Bee koyi idee nii bee yile imu su bee waa bamu gbaa-gbaa bamu n-yii agyaga-sin, nii bee kina Nyiripe olon, nii bee towe nbusaa asin bee gyaga susu nbco mu nii ba su bonyaa mu.

⁹ Amaa Ibwaare kabco bulisa Maakeshi gbaa man saale Sitaane. Sanja mu nii maa mu bee bute odidaapu Mosesi kibuni su mu, o man towe Sitaane nn, amaa o towe mu ye, "Nyiripe Ibwaare o bute fu koso."

¹⁰ Amaa fale asa banumu bire bee saale koto kumaa mu nii be mee nu kumu kase mu nii. Nu be du nin fee atobwaaya, lui fee ba man su nfeere, ke ba fe lui ato mu nii bee waa mu su, nii kanin ato maaja ii muuri bamu.

¹¹ Kanin asa maaja bamu laaku! Lii fee okpa libi mu nii Ken kyina bola su mu, nii ba buu fale. Be du nin fee Baalam mu nii o kpali afulee su waa alibi mu. Nii ba koso yile Ibwaare su fee kanan mu nii Kora gbaa koso yile mu. Imu su bamu gbaa bamu bee biti ba muuri fee kanan mu nii Kora muuri mu.

¹² Fale asa nimu ba kan naa loo fane to ke fan buga gyii mu, be du nin fee ato kpensa fane to, nii ba man su ipeeli fee bamu nkun lee nii bee biti. Nii be du nin fee abwaare-wole mu nii i mee biya bulayi, nii afuu i da umu i kyaa i boo. Ba be du nin fee iyu mu nii i man soyi abi umu kisoyi sanja kyesekeye mu, nii ba kyiigi imaa umu ilin nii i wu kpini-kpini mu.

¹³ Be du nin fee opon apaa nii bamu ipeeli awaasa mu ii fuu fee afufsu u su akpa i naa. Nii ba bila ba du nin fee akyikpebi mu nii u naa u naa mu. Bamu opula kyunasa i gye kitentibiri kyilim mu nii Ibwaare lojo yila bamu kakpaa mu.

¹⁴ Enoki mu nii o gyan Adam su kakvugge to nkyaga su sunosapu mu, towe fale asa banumu asin koo didaa yila ye, "Fan kui, Nyiripe u ba maa mu nbco kyurekyure ngbin-ngbin mu,

¹⁵ ke o be gyii asa kpini asin. Ee biti o be bun bamu nii ba man sile Ibwaare mu kwpwe lui bamu alibi kiwaas su, ye kanan mu nii ba towe asin libi yii Ibwaare mu.

¹⁶ Fale asa banumu ba te nin bee kolite, yege bee pwii bamu asa. Ba buu bamu kayi-wule kayalaga su, nii bee kusaa bamu n-yii yege ba su kono to kon bee pina asa ke i waa odan sa bamu.

Fan kitaa Krisito kikcole-gyii mu to

¹⁷ "Amaa me kyemine ana danbırasa, fan nyi ato mu ni Ọnyürüpε Yesu Krisito asunpu ba daa tōwe fane.

¹⁸ Ba daa tōwe fane ye, kake laalaaluwe mu to mu, asa bee biti ba taa Ibwaare asin bee waa ahin-sin, ke ba buu bamu kayu-wule alibi kayalaga."

¹⁹ Falasasa banimu u biya nbarige to fane to, bamu kayu-wule kayalaga i gyii bamu amu, ni ba man su Ibwaare Kayaayu mu.

²⁰ Amaa me kyemine ana danbırasa, fane fane bire, fan waa fane n-yi olon to lu fane kikcole-gyii danbırasa mu to, yegε fen kule Ibwaare, Kayaayu Kyirekyire mu olon mu to.

²¹ Fan kyina Ibwaare kebiti mu to, yegε fan gyroo ane Ọnyürüpε Yesu Krisito o be wu fane kowee ke o sa fane nkpa kakpaa mu.

²² Fan wu bamu ni bamu kikcole-gyii du sika-sika mu kowee.

²³ Fan molige bamu ni u su bamu ii kpee aworufo fulon yen-yen to mu, ke fan wu aksu moco kowee yegε fan su kufuu, ke fan kisi bamu alibi awaasa mu ni i du fees ataa kpensa mu.

Kiyin kabwaare kule

²⁴ Fan yegε a yin Ibwaare, mu i gyε omu ni ee taale yegε fan man lu tuyε, ke o taa fane yile mu bonyaa mu ansi to ye kokolo fuuli, yegε fane n-yi su man su asin pwisa ku.

²⁵ Mu nkun i gyε Ibwaare ye Ọmoligepu. Ni mu i dagaa bonyaa, ye kikpare, ye olon, ye kubilisa bɔla ane-Nyürüpε Yesu Krisito lu koo didaa ye nbunbu naa fuv saja mu ni i man su okaa. Amen.

Asinlee kaapusa mu nii Gyōn kyōrōcō yula sa Krisito abuupu

Asinlee Kaapusa mu nii Gyōn nyē

¹ Ὁὐρανὸν δὲ τὸν αὐτὸν καὶ γένετο αστὴρ
καπούσα μου νιὶ Ιωάννης ταῦτα σα Υἱὸς
Χριστός εἶναι καπού μου αγαπητός αὐτῷ
μου νιὶ ἵι βίτι καὶ βαῖναι σαντα μου νιὶ καὶ με
γένεται καὶ κυρεῖται. Νιὶ Υἱὸς μῶν μου καβού
κυνὶ ὅτι βαῖναι αστὸν μου καπού με Γεών,
Χριστός κιαραφόλε.

² Νιὶ με Γεών, καὶ τὸν κύριον κυμαῖα μου
νιὶ Ιωάννης μαα Υἱὸς Χριστός τὸν αὐτὸν
εἶναι καπού μου.

³ Καὶ μου ὁκόν ωυά καὶ γένεται οσα μου νιὶ εε
καλεῖ Ιωάννης αστὴρ καπούσα νιμού, νιὶ⁴
καὶ μου ὁκόν ωυά αναὶ βίλα βα γένεται
μου νιὶ βεη αστὸν μου, νιὶ βεη βιου μου, λι γένεται
σαντα μου νιὶ αὐτὸν κρίνι ἵι βίτι καὶ ωω μου
ι τίτι το.

*Okala mu nii Yesu su ee sa
mu kubv-kubv asunco mu*

⁴ Με Γεών καὶ κυροῦ ὄντες νιμού νιὶ νιὶ νι
Χριστός κυνὸν κυνὸν αστὸν, μου νιὶ καὶ βασια
οστεωῦ κίβααfun κυ μου σν. Ιωάννης μου
νιὶ ὅτι το, νιὶ ὅτι ψωλα ὅτι το ποὺ νιὶ αὐτο
ἰ πιλι, νιὶ εε βίτι ὅτι βαῖναι ὅτι το κακπαά μου,
γένεται μου νιὶ νιὶ αὐτὸν κρίνι ἵι βίτι καὶ ωω μου
κυνύρα-γα μου ασε μου, βαμου καβωαα
γέ καγινι ύυου κι γένεται λε.

⁵ Υἱὸς Χριστός γβαα καβωαα γέ καγινι ύυου
γέ καγινι ύυου κι βα γένεται ασε. Μου ἵι γγι κεστιν νιὶ⁵
εε λεε κύτο κυμαῖα νιμού εε καπού το, μου καὶ
γένεται μου νιὶ ὅτι γαγκπαά κγινι λι λεω το,
μου νιὶ γένεται κασε σν αυρα το Ουρά.

Νιὶ μου νιὶ βίτι αστὸν γαα, νιὶ ο ων ταα
μου nkalan λεε ανε λι alibi σλον το,

⁶ νιὶ ο ωα ανε μου κυνύρα-γγι το ασα γέ
μου ασεεπο, κε α sun Μο-Σε Ιωάννης μου.
Υἱὸς Χριστός νιὶ bonyaa γέ αλν γέ μου λεε
κακπαά. Amen!

⁷ Fan κι! Υἱὸς μου abwaare-wole το εε βα.

Νιὶ ὁκυμαῖα νιμού ἵι βίτι ο ων μου,
halu βαμου νιὶ βα γιι μου κύκπα μου γβαα,
λι μου συ κασε σν ασα κρίνι βεη βίτι βα
su.

Kanin νιὶ ἵι βίτι καὶ βα. Amen!

⁸ Ὁὐρανῷ Ιωάννῃ τὸν αὐτὸν γένεται γέ
Alifa γέ Omega.* Με καὶ βα το, νιὶ ο ωντα μου
το ποὺ νιὶ αὐτοὶ πιλι, νιὶ ο βίτι ο βαῖναι το
κακπαά μου. Με καὶ γέ Omolnpu.

Gyōn Kilee kaapu mu nii

o wu li Yesu su

⁹ Με, Γεών μου νιὶ ο γένεται βίρισα,
λι Yesu σν μου ο γγι awurufō γέ καναν

μου νιὶ fen gyii μου, λι an maa γέ μου
κυνύρα-γγι μου το ασα σν μου. Αμαα αν γέ
κενιιτα γέ το. Λι Ιωάννης αστὸν κίτωε
γέ Υἱὸς αστὸν κύτο το, βα κίταα με
naa τον Patimose kifintin μου σν.

¹⁰ Ὁὐρανῷ Υἱὸς καὶ γένεται sunsa μου, Ιωάννης
Καγαγινι μου κι ba me σν, νιὶ ο ωντε
lala κυ με καμαα, κι maa συ fee kabule.

¹¹ Νιὶ ωντε μου τὸν αὐτὸν γένεται γέ
atō μου νιὶ fii wu fale waa ωντε το,
κε fb taa κγινε Krisito κυνὸν κυνὸν αστὸν
μου. Ιμο καὶ γένεται Efeso γέ Simirina γέ
Pegamum γέ Tatira γέ Sadisi γέ Filadefiya
μαα Lawodisiya.

¹² Νιὶ maa biliŋi n ku ωντε μου νιὶ κι τὸν
me ase μου, n wu ifitila γέγακπα isuno
μου νιὶ ba taa isuwa waa imo.

¹³ Ιμο nsana το μου, n wu ɔku fee
Daadimaadi Obii-nyinsa μου. O bun kaale
bwonswisa ba γιι kase, νιὶ ο taa suwa
κιρισο γήμινα μου kōkōl σν.

¹⁴ Νιὶ μου καὶ μου inyini i fuuli parepare
fee ateebi abee bwbanbwān, νιὶ μου ansi abi
i du fee fulon anobi.

¹⁵ Νιὶ μου αγαα i du fee kibilito pípēs μου
νιὶ ba taa το fulon το, νιὶ κι ɔalige, νιὶ μου
ωντε μου i du fee nkyu i maa bōla i
kyon akvli to.

¹⁶ Νιὶ ο συ akyikpebi αστὸν μου γύισα
κύταα το, νιὶ sakunde γύιμπα anyo i λι μου
kono το. Νιὶ μου ansi το mao i ɔalige fee
kakyuwape kyōwe.

¹⁷ Νιὶ ο maa wu μου μου, n tiye μου
αγαα to fee nyūmisā wusa, νιὶ ο taa μου
γύισα κύταα γύα γέ μου σν, νιὶ ο τὸν γέ,
“Man waa kufuu. Me i γέ γάγκπαα γέ
laalaalouwē.

¹⁸ Με i γέ Omō νιὶ ο βα το. Νιὶ ο κυνα
wu, amaa κι, n te nkpa το κακπαά. Νιὶ¹⁸
lewo γέ Kamande isafwi i βα me κύταα το.

¹⁹ “Ιμο σν, κυροῦ atō μου νιὶ fu wu i
maa waa nbūnbū νιμού γέ atō μου νιὶ ii
biti i ba καμαῖα το μου κρίνι γέ.

²⁰ Akyikpebi αστὸν μου νιὶ fu wu me
γύισα κύταα το μου, γέ ifitila γέγακπα
αστὸν μου νιὶ ba taa suwa waa imo μου
κασε i γέ γέ, Akyikpebi αστὸν μου i
γέ το sa Ιωάννης nbōo αστὸν μου νιὶ bēe
καὶ Krisito κυνὸν κυνὸν αστὸν μου σν, νιὶ²⁰
ifitila γέγακπα αστὸν μου i γέ το sa Krisito
κυνὸν κυνὸν αστὸν μου.”

2

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito κυνὸν μου νιὶ κι βα
Efeso kade το μου*

¹ Νιὶ ο βίλα τὸν αὐτὸν γέ
“Κυροῦ αστὸν νιμού naa sa Ιωάννῃ
καβού μου νιὶ εε κι Krisito κυνὸν μου νιὶ

* 1:8 1:8 Imo κασε i kaapusa γέ, Ιωάννης i γέ γάγκπαα γέ laalaalouwē.

kı bu Efeso kade to mu sv. Asin nimu i lu me, mu nii n su akyikpebi asunö me gyisa kubaa to, nii n naa iftula iyagakpa asunö mu nii ba taa suwa waa mu nsana.

² N towe fane ye, N nyi fane asin waasa ye kanan mu nii fan kpan fane n-yii waa kusun ye kanan mu nii fan nye kenyiita yle to. Nii n nyi fan maa mee biti alibi awaapu fane to, nii fan kaala bamu nii ba ye ba gye Krisito asunpu yege ba man gye mu kii, nii fan wu fee ba gye antujesa wuya ana.

³ Nii n nyi fan maa nye kenyiita yle to, nii fen gyii awurufo lü me kitu sv, nii fane abaa a man yoo.

⁴ Amaa n su fane n-yii sv asin akv, imu i gye ye nbuñbu fan man bila fen sv kebiti fee kanan mu nii fan gyankpaa fen sv mu.

⁵ Fan nyipi katün mu nii naafoo fan fvu, nii fan bwii lü tye mu. Fan kyeege fane nfeere lü alibi to, ke fan waa adanburasa mu nii fan kyina fen waa mu. Nii fan man kan kyeege fane nfeere lü alibi to mu, n biti n ba fane ase ba lee fane fitula iyagakpa mu lü katün mu nii ki bu mu.

⁶ Amaa fane kuto kuluñ mu nii fen waa mu i buron mu i gye ye, fen kisi Nikolatan abi awaasa mu nii ngbaa me n kisi mu.

⁷ Omu nii o su asu mu, o nu asin mu nii Ibwaare Kayaayu mu u towe Krisito kubu-kubu mu. Osaa kumaa mu nii o ko lu mu, n biti n sa mu okpa, ke o gyii oyu mu nii kii sa nkpa mu abi nii kii yle Ibwaare aye svsv, mu nii be bila bee tu ye Paradise mu."

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Simirina kade to mu*

⁸ Nii o bila towe me ye,

"Kyvroc asin nimu naa sa Ibwaare kaboo mu nii ee kii Krisito kubu mu nii ki bu Simirina mu sv. Asin nimu i lu me mu nii n gye Kagyankpaa ye Laalaalowe mu, nii n da wu nii n kyiñi bila n te nkpa to mu.

⁹ N nyi awurufo mu nii fen gyii ye fane kitiri, amaa kesintin to fane kikoole-gyii su mu fen gye ato wuya ana. N nyi bamu nii ba ye ba gye Giyuabi yege ba man gye, nii bee tñ antujesa bee gyaga fane sv mu. Ba gye Sitaane kubu mu to asa.

¹⁰ Fan man waa kufuu lu awurufo mu nii fen biti fan gyii mu sv. N towe fane ye, fen biti fen nye kofuu to kii, mu nii ki gye fee Sitaane ii biti o taa fane asa mu to akv naa tii obu. Fen biti fen nye kanyanla nke kudu. Halu lewu to gbaa, fan yle fane kikoole-gyii to kenken, ke n sa fane kokoña mu nii ki gye nkpa kakpaa.

¹¹ "Omú nii o su asu mu, o nu kuto mu nii Ibwaare Kayaayu mu u towe Krisito

kubu-kubu mu. Osaa kumaa mu nii o ko lu mu, lewu nyosaru mu man bila ye o gyii mu."

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Pegamum kade to mu*

¹² Nii o bila towe me ye,

"Kyvroc asin nimu naa sa Ibwaare kaboo mu nii ee kii Krisito kubu mu nii ki bu Pegamum kade to mu sv. Asin nimu i lu me mu nii n su sakunde gyimba anyo me ase.

¹³ N nyi katün mu nii fan te. Toto mu nii Sitaane kuwura-gya mu ki bu. Imaa imu kpini gbaa mu fan san koole me gyii. Halu sanja mu nii ba moç me asin mu kesintin ogyipu Antipasi fane kade lala mu nii Sitaane te mu to gbaa mu, fan man kina me lu fane kikoole-gyii to.

¹⁴ "Amaa n su fane n-yii sv asin pwisa ko. Imu i gye ye, asa mu nii bee buu Balaam asin kaapusa mu akv ba bu fane kubo mu to. Balaam nimu i kyina kaapu Balaki ye, kanan mu nii o waa ke Isirayi abi ba waa alibi mu i gye ye, o pina hamu ke ba gyii agyito mu nii ba taa loçsa idakpa, ke ba waa kakyii ye kanyun biti kigyagaa.

¹⁵ Kanun okpa manja sv, nii asa mu nii bee buu Nikolatan abi asin kaapusa mu akv ba bu fane kubo mu to.

¹⁶ Imu su fan kyeege fane nfeere lü alibi to ba Ibwaare ase, nii i man gye kanun bire, n biti n ba fane ase bilen ke n ba taa me kono to sakunde ba ko ye kanun asa manja.

¹⁷ "Omú nii o su asu mu, o nu kuto mu nii Ibwaare Kayaayu mu u towe Krisito kubu-kubu mu. Osaa kumaa mu nii o ko lu mu, n biti n sa mu agyito baalasa mu nii bee tu ye mana, nii i lu Ibwaare ase mu. N biti n bila sa osa manja kubuu fulifi mu nii ba kyvroc kitu pøpwø gyaga kumu sv, nii okv man nyi kanun kitu manja, amoç omu nii o nye kumu mu nkvn."

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Tiyatira kade to mu*

¹⁸ Nii o bila towe me ye,

"Kyvroc asin nimu naa sa Ibwaare kaboo mu nii ee kii Krisito kubu mu nii ki bu Tiyatira kade to mu sv. Asin nimu i lu me Ibwaare mu-Bii mu nii mi ansi i du fee fvlon anobi, nii me ayaa sv i du fee kibitlo pøpøe mu nii kii ñalige mu.

¹⁹ N nyi fane asin waasa. N nyi fane kebiti ye fane kikoole-gyii ye fane kusun, ye kanan mu nii fen nye kenyiita yle to. Nii n nyi fan maa waa inimuv kpini fan kyo kanan mu nii fan daa kyina waa mu.

²⁰ "Amaa n su fane n-yii su asin pwisa ku, fee fan maa sa okyuu mu nii bee tu mu ye Gyesebeli okpa, nii ee tu mu n-yii ye lbwaare etowepu. Nii ee taa mu kukaaru mu pina me abuuupu, nii bee waa kanyin abee kakyuu biti kigyagaa, nii ba bila bee gyii agyito mu nii ba taa lojo sa idakpa mu.

²¹ N nye sanja sa mu fee o kyeege mu nfeere lu mu kigyagaa mu to, amaa o kina o mee kyeege.

²² Imu su n biti n yeg e o lco, ke n yeg e bamu nii ba lu bamu-ka ana kamaa nyita kekili ye mu mu, ba wu awurufo lala, amo ba kyeege bamu nfeere lu alibi ikpa mu nii bee waa mu su.

²³ N biti n moc mu abuuupu mu kpini, ke Krisito kubu-kubu mu kpini ba bu fee me i gye omu nii o nyi nyumisa kokolo to ye mu nfeere to asin. N biti n ka fane okumaa numu kuko lu koto mu nii o waa su.

²⁴ Amaa n towe fane mu nii fan san Tiyatira, nii fan man buu okyuu mu asin kaapusa libi, nii fan man bila mu asin mu nii mu abuuupu bee tu ye Sitaane asin budusa baalasa mu. Imu su n towe fane ye n man bila ye n taa kikpue ku tii fane su.

²⁵ Amaa fan dan kitaa koto mu nii fan wola fan su to mu kenken, naa fuu sanja mu nii n biti n ba.

²⁶ Osa kumaa mu nii ee ko ee lu, nii ee waa mi kebiti naa fuu laalaalwue mu, n biti n sa mu olon ndendemande su.

²⁷ Nii fee kanan mu nii n nye olon lu me-Ses lbwaare ase, sanja mu nii o towe asin lu me su ye,

'Ee biti o taa kibulito olon kudubi gyii kuwura bamu su, yeg e o mee wu bamu kwoewe.'

Ee biti o boyi bamu fee kanan mu nii bee boyi apee to bee waa imu buriburi mu.'

²⁸ N biti n bila sa osa manja kibwayike kikyikpebi mu, inumu i kaapu fee ba ko lu.

²⁹ Omu nii o su asu mu o nu koto mu nii lbwaare Kayaayu u towe Krisito kubu-kubu mu."

3

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Sadisi kade to mu*

¹ Nii o bila towe me ye,

"Kyuroo asin numu naa sa lbwaare kaboo mu nii ee kui Krisito kubu mu nii ki bu Sadisi kade to mu su. Asin numu i lu me, mu nii n su lbwaare N-yaayu nsuno ye akyikpebi asuno mu. N nyi fu asin waasa, fu nye kitu fee fu maa te nkpa to, amaa fu wu.

² Imu su fan kyinji, ke fan sa imu nii i san nii ii biti i wu mu to olon. Lu fee n wu fane asin waasa i maa man du kyeekeye me lbwaare ansi to.

³ Imu su fan nyinji ato mu nii ba kaapu fane mu fan nu mu. Fan buu imu, ke fan yeg e alibi kwwa. Amaa nii fan man kan kyinji bire, n biti n ba purigi fane su fee oyu, nii fen mee ye fan bu sanja mu nii n biti n ba fane ase.

⁴ "Amaa i san asa kalisa aku nii ba bu Sadisi, nii ba man waa bamu n-yii ineesi. Bamu ii biti ba bun ato fufuli, ke n maa bamu a nate, lu fee bamu i dagaa kanun.

⁵ Nii omu nii o kan ko lu mu, mu ii biti o bun ato fufuli fee bamu. Nii n mee ye n kpayi mu kitu lu nkpa owule mu to kakaaku. Amaa n biti n lee towe Nse lbwaare maa mu nbco mu ansi to fee ba gye me ase.

⁶ Omu nii o su asu mu, o nu koto mu nii lbwaare Kayaayu mu u towe Krisito kubu-kubu mu."

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Filadefiya kade to mu*

⁷ Nii o bila towe me ye,

"Kyuroo asin numu naa sa lbwaare kaboo mu nii ee kui Krisito kubu mu nii ki bu Filadefiya kade to mu su. Asin numu i lu me mu nii n gye Okyirekyirepo ye kesintin wuya, nii me kibaa to nii Dawidi safu bu mu. Nu koto kumaa mu nii n tigi mu, oku mee taale tii, nii koto kumaa mu nii n tii moc mu, oku mee taale tigi.

⁸ N nyi fane asin waasa. Fan nu, n tigi kebungo mu nii oku mee taale tii mu yula sa fane. N nyi fane olon man kyo, amaa fan buu me asin mu, nii fan man kina me.

⁹ Koto mu nii n biti n taa waa bamu nii ba bu Sitaane kubu mu to, nii ba gye antujesa wuya ana, nii bee towe ye ba gye Gyiwi abi yeg e ba man gye mu i gye ye, n biti n nyan kanan asa manja ke ba be munja fane ayaa kase, ke ba bu fee n biti fane asin.

¹⁰ Kpal fee fan maa man nu me konoosa, nii fan nye kenyiita yile to mu, ngbaa me n biti n lee fane lu awurufo kutuw to kui mu nii kii biti ki ba dulinyaa to, ke i ba tuo dulinyaa asa kpini to kui mu.

¹¹ "N biti n ba bilen. Fan kitaa koto mu nii fan su to mu kenken, ke oku o man koole kuko ka mu nii n biti n taa sa fane mu.

¹² Nii okumaa mu nii o ko lu mu, ee biti o baa o gye fee lenbu to sabare, Me lbwaare osunkpa obu mu to. Nii o mee ye o lu tuo kakaaku kpaa. N biti n kyuroo Me lbwaare kitu ye mu kade lala mu kitu gyaga kanun osa manja su. Kanun kade lala

maŋa i gye Gyerusalem pupwe mu nii kii biti ki lii susu Me lbwaare ase ba kase su mu. Nii n biti n kyvroc me gbaa-gbaa me kitu pupwe gyaga kanin osa maŋa su.

¹³ Omu nii o su asu mu, o nu kuto mu nii lbwaare Kayaayu mu u towe Krisito kubu-kubu mu."

*Okala mu nii ii kpee u sa
Krisito kubu mu nii ki bu
Lawodisiya kade to mu*

¹⁴ Nii o bila towe me ye,

"Kyroc asin numu naa sa lbwaare kabco mu nii ee kui Krisito kubu mu nii ki bu Lawodisiya kade to mu su. Asin numu i li me mu nii bee tu ye Amen mu ase. Nii n gye kesintin wuya, nii n ba lee lbwaare asin mu ifili kaapu kyeekye. Nii me i gye kumu sa kuto kumaa mu nii lbwaare tuu mu.

¹⁵ N nyi fane asin waasa, fee fan man yuuli nii fan man bugya. Nii fan daa fan yuuli abee fan bugya mu, naafco i buron!

¹⁶ Amaa lii fee fan maa du molomolo, nii fan man yuuli abee fan man bugya su mu, n biti n fura fane lii me kono to foysi.

¹⁷ Fan towe ye, an gye ato wuya ana, nii kuto kumaa lii waa odan i sa ane, nii sehn man tiri ane. Amaa fan man nyi fee fan gye aworufo agyipu, nii fane asin a su kuwee, nii fan gye atiripu, ye agyaatanapu nii fan naa kubolonkpan.

¹⁸ Imu su n towe n waa fane fee fan ba me ase ba sooo suwa kpare, ke fan ba waa ato wuya ana. Ke fan ba sooo ato fufuli me ase naa bun fane ipieeli kubolonkpan mu su. Ke fan bila sooo kife waa fane ansi to ke fan taale nye wu.

¹⁹ "Nii bamu nii n biti bamu asin mu, n gyii kade sa bamu nii n biute bamu asu. Imu su fan payi fane ansi ke fan yegé alibi kuma.

²⁰ Fan nu me ase! N yle kebungo n ne oponu mu. Okumaa mu nii o nu me obole, nii o tigi oponu mu, n biti n loo to ba, ke maa mu a buga gyii.

²¹ "Omu nii o ko lii mu, n biti n sa mu okpa o ba kyuna kuwura-gya su mata me, fee kanan mu nii ngbaa me n ko lii nii n kyuna mata Me-Se mu kuwura-gya mu su.

²² Omu nii o su asu mu, o nu kuto mu nii lbwaare Kayaayu mu u towe Krisito kubu-kubu mu."

4

*Susu lbwaare aye
kuwura-gya mu*

¹ Inimu kamaa mu, n kui nii n wu susu lbwaare aye oponu maa tigi ki de. Nii n nu obole mu nii ki daa towe me ase fee kabile mu bila towe me ye, "Ba susu nfi,

ke n kaapu fu ato mu nii i dagaa fee i maa waa inumu kamaa."

² Opula to nii lbwaare Kayaayu mu taa me. Nii n ba kui mu, n wu kuwura-gya mu kui maa bu susu lbwaare aye yegé oku te kumu su.

³ Nii omu nii o te kumu su mu, u njalge pilepile fee abuu njalgesa mu nii i su ogyaln, imu i gye gyasipa nii ii fuuli ye kaneliyan nii u payi mu. Nii okyimale mu nii kui njalge fee ogyaln kubuu mu nii ki du fee kifatee bunboli, nii ki kyaabco kuwura-gya mu.

⁴ Nwuragya adunyo ye ana iku i yle kyaabco kuwura-gya mu yegé abilisa adunyo ye ana ba te imu su. Ba bun ato fulifi nii ba bun suwa awura-wuru.

⁵ Nii bulayi u wees isee yegé ee punte lii kuwura-gya mu ase. Iftila isuno i bu kuwura-gya mu ase i diye. Inimu i gye lbwaare N-yaayu nsuno mu.

⁶ Kuwura-gya mu ansi to mu, n bila wu kuto ku fee opu, nii ki du fee kilase, nii ki bila ku di kulin-kulin.

Nsana to mu ato kisa ana ba kyaabco kuwura-gya mu, yegé ba su ansi bamu ansi to ye bamu kamaa ye katun kumaa.

⁷ Kuto kisa gyankaasa mu kui du nii fee barune, nii onyosapo du fee naate gbelu, nii osasapo mu ansi to i du fee nyimisa, nii onasapo du fee kpaakpaate mu nii ee fugi.

⁸ Atobwaaya kisa ana maŋa okumaa numu su abanbante asiye, nii ba su ansi bamu n-yu su katun kumaa numu kyaabco halu bamu abanbante to. Ba mee yegé kitowe kakyawape ye kagyambwe ye,

"Kyurekyire, kyurekyire, kyurekyire,

i gye ane-Nyiripe lbwaare Owura lala, mu nii o bu to, nii o wula o bu to poysi nii ato i piili,

nii ee biti o baa o bu to kakpaa mu."

⁹ Sanja kumaa mu nii atobwaaya kisa mu bee biu ilon bee taa bonyaa ye beerees ye awaala bee sa omuni o te kuwura-gya mu su, nii o te nkpa to kakpaa mu.

¹⁰ Nii abilisa adunyo ye ana mu bee munja omuni o te kuwura-gya mu su, nii o te nkpa to kakpaa mu ansi to, bee sun mu. Nii bee bugi bamu awura-wuru bee yila kuwura-gya mu ase nii bee towe ye,

¹¹ "Ane-Nyiripe ye ane lbwaare,

fu dagaa fee ba sa fu bonyaa ye beerees, nii fu olon dagaa fu.

Lii fee fu i tuu kuto kumaa numu,

nii fu kebiti to nii fu tuu inumu kpini, nii bamu kpini ba bu to nii ba su nkpa fale."

5

*Kabulvpu mu kooles
owole bcoosa mu lii lbwaare ase*

¹ Tuto nii n wu ɔwole bcoosa ku maa bu omo nii o te kuwura-gya mu su kibaa gyisa to. Nii ba kyvrc̄o kumu ansi to ye kamaa kpini, nii ba taa ato tarisa asuno tar i ɔwole bcoosa mu kono su.

² Nii n wu lbwaare kaboo ɔlunp̄u maa taa ɔbule lala ee kuusi ee towe ye, "Anim⁹ i dagaa fee o kyate kuto tarisa mu, ke o bugi ɔwole bcoosa mu to?"

³ Amaa ɔku man bu s̄usū abee kase su abee kase to, nii ee taale bugi ɔwole bcoosa mu to abee o taale kui kumu to.

⁴ Nii n su gaa, lii fee ɔku man bu to nii o dagaa fee o bugi ɔwole bcoosa mu to abee o kui kumu to.

⁵ Nii abilisa mu to oku towe me ye, "Man bila su! Kui, Gyuda kebungu nyumisa mu nii bee tui mu ye Burane, nii o lii Dawidi kanaana kpare to mu, o ko gyii su. Imu su ee taale kyate ato tarisa asuno mu, ke o bugi ɔwole bcoosa mu."

⁶ Nii n maa kui mu, n wu Kabulvpu mu nii mu ɔbule to su kilopane fee ba maa taa mu waa saraga, maa yile kuwura-gya mu ye ato kusa ana mu ye abilisa mu nsana. O su agyakpaa asuno ye ansi asuno mu nii i gye lbwaare N-yaayu nsuno mu nii lbwaare sun bamu kpee dulinyaa to katun kumaa mu.

⁷ Nii Kabulvpu mu ba kooles ɔwole bcoosa mu lii ɔmu nii o te kuwura-gya mu su mu gyisa kibaa to.

⁸ Sanja mu nii o kooles ɔwole bcoosa mu, ato kusa ana mu ye abilisa adunyo ye ana mu ba munja Kabulvpu mu. Nii bamu okumaa n̄umu su adunle ye suwa kalape-bi mu nii nlaa liifensa i b̄ola imu mu, nii i yile sa lbwaare asa mu kabwaare-kule.

⁹ Nii ato kusa ana mu ye abilisa mu ba bui ɔlon p̄pwē sa Kabulvpu mu ye,

"Fu i dagaa fee fu taa ɔwole bcoosa mu,
ke fu kyate imu itaresa mu.

Lii fee ba m̄oo fu,
nii fu taa fu nkalan mu soō asa sa
lbwaare.

Fu soō bamu lii nbuno kumaa to ye
ntowē kumaa to,
ye asa kumaa to ye ndendemande
kumaa to.

¹⁰ Nii fu taa bamu ba loo fu kuwura-gyii
mu to,
waa bamu aseepu ke be sun ane
lbwaare,
nii bee biti ba gyii kuwura kase su."

¹¹ Nii n bila kui, nii n nu lbwaare n̄boō
ngbin-ngbin kudu ɔbule mu nii nyumisa
mee taale bui bamu kono ba maa kyaaboo

lbwaare kuwura-gya mu ye ato kusa ana mu ye abilisa mu.

¹² Nii ba taa ɔbule lala bui ɔlon ye,
"Kabulvpu mu nii ba m̄oo mu,
mu nii ɔlon ye ato kpare ye kanyaasun ye
kuwura to ɔlon
ye beerees ye bonyaa ye ayin-bi i dagaa
mu."

¹³ Tuto nii n nu ato tuosa kpini mu nii
ba bu s̄usū ye kase su ye kase to ye ɔpu to,
ye bamu nii ba bu imu kpini to bee bui ye,
"Ayn-bi ye beerees ye bonyaa ye ɔlon,
i gye sa ɔmu nii o te kuwura-gya mu su,
ye Kabulvpu mu kakpaa."

¹⁴ Nii ato kusa ana mu ba towe ye,
"Amen." Nii abilisa mu ba munja sun
lbwaare ye Kabulvpu mu.

6

*Kabulvpu mu kyate ato
tarisa asuno mu*

¹ N wu Kabulvpu mu maa kyate ato tarisa asuno mu to kigyankpaasa mu. Nii n nu ato kusa ana mu to ɔku ɔbule maa p̄wē fee b̄loyi, nii o towe me ye, "Ba!"

² N maa kui mu n wu gbanje fulful! Nii ɔmu nii ee dii mu mu su kitaa, nii ba sa mu kuwura-worū, nii o dii fee oko-gyisapu mu nii ee kpee o naa ko gyii su.

³ Sanja mu nii Kabulvpu mu kyate kuto tarisa asapu mu, n nu kuto kusa asapu mu maa towe ye, "Ba!"

⁴ Nii gbanje ku bila lii ba, o gye ɔrirees nii. Nii ɔmu nii ee dii mu mu, ba sa mu ɔlon ye o lees kayi yuuli li kase su, ke asa ba m̄oo abaa. Nii ba sa mu sakunde lala ku.

⁵ Sanja mu nii Kabulvpu mu kyate kuto tarisa asapu mu, n nu kuto kusa asapu mu maa towe ye, "Ba!" N maa kui tuto mu n wu gbanje lenbiri maa yile, nii ɔmu nii ee dii mu mu su kibilito kaalasa mu kibaa to.

⁶ Nii n nu ɔbule ku maa towe lii ato kusa ana mu ase ye, "Ayu mudu ii biti i waa ogyalin, ke imu kigya ii biti i waa kake kulan kusun kükökä nii akyembee m̄oo imuduu isa kigya ii biti i waa kake kulan kusun kükökä, amaa fan man kan nyita nfo ye ntal!"

⁷ Kabulvpu mu maa kyate kuto tarisa asapu mu, n nu kuto kusa asapu mu ɔbule maa towe ye, "Ba!"

⁸ N maa kui tuto mu nii n wu gbanje mu nii mu ifuu i du fee ndaara mu, maa yile, nii ɔmu nii ee dii mu mu, bee tui mu ye Lewu, yegē kamande m̄oo buu mu kamaa. Ba sa bamu ɔlon ye ba m̄oo kase su asa nbarige to ntun nna mu to kükölün. Iko ye akun ye alo ye kase su ndunbwe nii bee biti ba taa m̄oo bamu.

⁹ Saşa mu nii Kabulupu mu kyate kuto tarisa nusapu mu, asa mu nii ba mao bamu li lwaare asin mu katowe su, ye kitowe asin danbirasa mu li Yesu Krisito su mu, n wu bamu kala ana ba maa bu lwaare saraga kaswi mu opri to.

¹⁰ Nii ba kuusi kenken towe ye, "Onguripe Owura lala, Okyurekyirepu ye kesintin wuya, saja mao nii fii biti fu gyoo naa fuu, pooyi ke fo tale, ke fu bunte kase su asa mu nii ba mao ane mu asu"

¹¹ Nii lwaare sa akaala mu ibalimasu fufuli, nii o towe bamu ye, "Fan nye kenyiita saja gberere tii su. Li fee, fane burisa ana Krisito kusun awaapu mu nii i dagaa fee asa ba mao bamu fee fane mu, kono o fuu pooyi."

¹² N maa kui mu Kabulupu mu kyate kuto tarisa siyesapu mu. Nii kase ki gyingen olon su, nii kyowee biliini kitentenbiri tumm fee kitaa lenbiri. Nii obwaayi payi koo fee nkalan.

¹³ Nii akyikpebi a li soso tyee kase fee afuu bulansa i da nii i yiyaa figi abi i li tyee mu.

¹⁴ Nii soso nyaa fee kalan nii ba bco mu. Nii abii ye afintin kpini i bunte li imu ipula.

¹⁵ Nii kase su awura ye asa kpare, ye anaakopu abilisa ye afulee wuya ana, ye alonpu ye anye kpini, ye bamu nii ba te bamu abaa su kpini, ba sile naa baala afule ibo to, ye afule mu nii i bu abii su mu to.

¹⁶ Nii ba towe abii ye afule mu ye, "Fan tyee ane su baala ane li omu nii o te kuwura-gya mu su ansi su ye Kabulupu mu agbu lala su."

¹⁷ Li fee bamu agbu kaké lala mu ku fuu, nii anumu i taale yle?

7

*Isirayi abi ngbin kilifa
ye adina ye ana mu nii
lwaare lee yila*

¹ Inimu kamaa mu, n wu lwaare nbo ana, ba maa yle kase su abaafon ntun nna ba kitaa abaafon ana afuu, ke i man nye funti kase su abee opu su abee iyu.

² Nii n bila wu kaboo ku maa li kyowee olukpa ee ba soso, yegé o su lwaare mu nii o bu to kakpaa mu kuto duligisa. Nii o taa obule lala kuusi ti lwaare nbo ana mu nii lwaare sa bamu olon ye ba nyita kase ye opu mu.

³ Nii o towe bamu ye, "Fan man nyita kase abee opu abee iyu, amoo an duligi ane lwaare asunpu bamu asikpu su pooyi."

⁴ Nii n nu asa mu nii ba duligi bamu mu kono. Ba bu ngbin kilifa ye adina ye ana li Isirayi nbuno kudu anyo mu kpini to.

⁵ Gyuda kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Nii Ruben kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Nii Gadi kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

⁶ Nii Asa kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Nafitali kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Manase kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

⁷ Simeyon kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Lewi kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

Isaki kebuno to asa ba bu ngbin kudu anyo.

⁸ Sebulun kebuno to ba bu asa ngbin kudu anyo.

Gyosefu kebuno to ba bu asa ngbin kudu anyo.

Bengyamin kebuno to ba bu asa ngbin kudu anyo.

Sakyō damante

*mu nii ba li
ndendemande*

⁹ Inimu kamaa mu n wu sakyō damante ku, nii oku mēe taale karage bamu. Ba li ndendemande ye nbuno kukwui-kukwui ye asa kukwui-kukwui ye ntowee kukwui-kukwui ba yile kuwura-gya mu ye Kabulupu mu ansi to. Ba bun ibalimasu fufuli yegé ba su abalaafa bamu abaa to.

¹⁰ Nii ba taa obule lala bee kuusi bée towe ye,

"Kamolige gye ane lwaare mu nii o te kuwura-gya su mu ye Kabulupu mu lee."

¹¹ lwaare nbo mu kpini ba yile kyaaboo kuwura-gya mu ye abilisa mu ye ato-kusa ana mu. Nii ba muja taa bamu ansi bun kase kuwura-gya mu ansi to, nii ba sun lwaare,

¹² bée towe ye,

"Amen!"

Ayun-hi ye bonyaa ye kanyaasun ye afwaala ye beeres ye kitui kinye ye olon i gye ane lwaare lee kakpaa-kakpaa!

"Amen!"

¹³ Toto nii abilisa mu to oku taase me ye, "Nii bamu nii ba bun ibalimasu fufuli nimo mu, anumu ana nin? Nii fine nii ba li?"

¹⁴ Nii n lee mu kono ye, "Obilisa, fu i niyi."

Nii o towe me ye, "Bamu i gye asa mu nii ba li awurufo lala mu kigyi to, nii ba fwu bamu ikaale Kabulupu mu nkalan to, nii i fuuli mu.

¹⁵ Imu su nii

ba yile lbwaaree kuwura-gya mu ansi to,
nu bee sun mu kakyuwape ye
kagyanbwé mu osunkpa obu lala
mu to.

Nu sun nu o te kuwura-gya mu su mu,
ee biti o baa o bu bamu ase ke o kun bamu.
16 Nu akun man bila ye o kitaa bamu,

nu bulifo man bila ye o kitaa bamu.

Nu kyowé man bila ye o da bamu,
nu awulawula man bila ye ii wiili
bamu.

17 Liu fee Kabulopu-bi mu nu o yile
kuwura-gya mu nsana mu ii biti o
baa o gye bamu okparu.

Ke o kpiya bamu obon kumu mu nu
ki su nkpa nkyu mu ase.

Nu lbwaaree ii biti o kpaye ansikyu kumaa
luu bamu ansi to."

8

Kuto tarisa sunçsapu mu ki kyate

1 Kabulopu mu maa kyate kuto tarisa
sunçsapu mu, nu sunsu waa surum fee
kerefi kuluñ kibaafun.

2 Tuto nu n wu lbwaaree nbco asuno mu
nu ba yile lbwaaree ansi to, nu ba taa nbile
nsunc ba sa bamu.

3 Nu n wu lbwaaree kabco ku maa su
suwa kalape-bi nu o ba yile lbwaaree
kaswu ase. Nu ba taa ato liifensa kukyo
sa mu ke o ta buga ye lbwaaree asa mu
kabwaare-kule su, taa ba suwa kaswu mu
nu ki yile lbwaaree kuwura-gya mu ansi to
mu, ke o tuwa sa lbwaaree.

4 Ke ato liifensa mu nu ba tuwa mu
idiisii, taa buga ye lbwaaree asa mu kab-
waare-kule mu, i lu lbwaaree kabco mu
abaa to kpee sunsu lbwaaree ansi to.

5 Nu lbwaaree kabco mu taa suwa
kalape-bi mu, nu o nyoo fulon lu suwa
kaswu mu su bola suwa kalape-bi mu. Nu
o tuo mu wörige kase su, nu bulayi kpira
nu o kpira, olanba i waa, nu bulayi wees
isse nu kase gyingyen.

lbwaaree nbco asuno mu to ana nbile kufule

6 Toto nu lbwaaree nbco asuno mu nu ba
su nbile mu ba kuvla bamu n-yu ba fole
nbile mu.

7 Nu lbwaaree kabco gyankpaasa mu fole
mu kabile. Nu n wu bulayi abuu ye fulon
i maa kyagile ye nkalan lu sunsu ba wörige
kase su. Nu kase nbarige to ntun nsa
mu to ketun kuluñ ki diye, nu iyu gbaa
nbarige to ntun nsa mu to ketun kuluñ
gbaa diye, nu afitiri bunboli mu kpiní gbaa
i diye.

8 Nu lbwaaree kabco nyosapu mu fole mu
kabile. Nu ba tuo kuto ku fee kibui lala mu
nu ki diye yen-yen waa opu to. Nu opu

mu to nbarige to ntun nsa mu to ketun
kulon bilini nkalan.

9 Nu ato tuo sa mu nu ba bu opu mu to
nbarige to ntun nsa mu to ketun kulon ba
wu, nu ikoli lala mu nu i bu opu mu to
nbarige to ntun nsa mu to ketun kulon i
nyita.

10 Nu lbwaaree kabco sasapu mu fole mu
kabile. Nu kikyikpebi lala mu nu ki diye
fee ogyaa ba tuye ibon amu-amu ye atiribo
mu to nbarige to ntun nsa ketun kulon to.

11 Kikyikpebi mu kitu i gye ye Ohli. Nu
nkyu mu nbarige to ntun nsa mu to ketun
kulon i bulil. Nu asa gaalaagaa ba nuu
nkyu mu, nu ba wu-wu, lu fee nkyu mu i
bulil.

12 Nu lbwaaree kabco nasapu mu fole mu
kabile. Nu kanan mu nu kyowé daa o
ki to mu, kake to nbarige to ntun nsa to
mu, ketun kulon ki bilini kitentenbiri. Nu
kanan mu nu obwaayi ye akyikpebi i daa i
ki to mu, kagyanbwé nbarige to ntun nsa
to mu, ketun kulon bilini kitentenbiri.

13 Nu n maa ki mu, n nu kpaakpaate
maa fugi sunsu afuu to ee su kenken ye, "Asa
mu nu bee biti ba sii kase su, naa fuu sanja
mu nu lbwaaree nbco nsa mu nu ba san
mu, ba ba fole bamu nbile mu, bamu laaku
luu isa!"

9

Kabile nusapu mu biya gyerebi gyankpaasa

1 Nu lbwaaree kabco nusapu mu fole mu
kabile, nu n wu kikyikpebi mu nu ki lu
sunsu ba tuye kase su mu. Nu oku taa obi
bunkyinsa lala mu nu ki man su okaa mu
kebuaa saafu sa mu.

2 Maa tigi obi bunkyinsa lala mu, idiisii i
lu kumu to fee kanan mu nu i lu bodobodo
obu lala to mu, nu idiisii i yegé nu kyowé
ye sunsu waa kitentenbiri.

3 Nu ntuntunbi ba lu idiisii mu to ba
kase su, nu lbwaaree sa bamu olon mu nu
ba taa dun fee kase su kyankpati lee mu.

4 Ba towe bamu ye ba man kan mata kase
su afitiri abee ato duusa abee iyu, amaa
ba nyanalbamu nu ba man su lbwaaree
kakyule bamu astikpi su mu.

5 Ba man sa ntuntunbi mu okpa ye ba
moo asa, amaa ba sa ba mu okpa ye ba
nyanalbamu ibwaayi inuu. Nu ntuntunbi
mu kudun u ko fee kyankpati maa dun
nyimisa mu.

6 Kanin ibwaayi maaja to mu asa maaja
bee biti ba biti lewu, amaa ba mee ye ba
nye lewu mu. Bee biti fee ba wu gbaa,
amaa ba mee ye ba wu.

7 Ntuntunbi mu ba du nin fee igbaanje mu
nu ba kuvla bamu bee kpee iko. Ba bun

atō ku fee suwa awura-woru bamu amu to nū bamu ansi to i du fee asa ansi.

⁸ Bamu inyini i du nūn fee akyū inyini, nū bamu anyi i du fee barinē anyi mu.

⁹ Ba su atō ku fee abilto panpasan kun bamu kōkōlō su, nū ba maa fugi mu bamu abanbante ta mu ilawo i du fee abilto itoroko damante mu nū igañje bee hūtē ba sūlē bee kpee tō to.

¹⁰ Ba su tōpū nū bee dunjī fee ikyankpate, nū bamu tōpū mu to nū ba su olon bēe nyanya asa ibwaayi inuu mu.

¹¹ Ba su owura mu nū ee kūi bamu su, nū mu i gye obo bungyinsa lala mu nū kū man su əkaa mu kaboo. Nū Hibriwu katōwe to mu bēe tū mu ye Abadon, nū Giriki katōwe to mu bēe tū mu ye Apoliyon. Mu kūtū mu kase i gye onyitapu.

¹² Gyerebi gyankpaasa mu nū i su kufuu mu kyōn. Amaa gyerebi ntun nnyo su i bu okpa u ba.

Kabile siyesapu mu biya gyerebi nyɔsapu

¹³ Nū Ibwaare kaboo siyesapu fole mu kabilo, nū n nū əbūle ku maa lū suwa kaswū mu nū kū yile Ibwaare ansi to nbontonbulon ana to.

¹⁴ Nū əbūle mu tōwe Ibwaare kaboo siyesapu mu nū o su kabile mu ye, "Saŋe nbo nna mu nū Ibwaare ḥ̄mina bamu tūla obon lala Gyufeteri ase mu."

¹⁵ Nū o saŋe nbo nna manja, mu nū Ibwaare lōjō bamu yila sa saŋa nūmu ye kake nūmu ye əbwayayi nūmu ye kesu nūmu, ye ba mō kase su asa nbarige to ntun nsa mu to ketun kūlūn.

¹⁶ Nū n nu anaakopu mu kōnō. Ba gye ngbin kudu-kudu kanin kudu kanin anyo (miliyon alifa anyo abee 200,000,000).

¹⁷ Me ansi su kuleekaapu mu to mu, n wu igbanje ye bamu adiipu. Nū adiipu mu ba su abilto panpasan kunsa bamu nkolo su. Nū u payi fee fulon, nū i du fee buluu, nū kū bula ki du fee kikyūn-nyufo. Igbeñe mu amu i du nūn fee aburane amu, nū fulon ye idisiis yé ferinwuta u lū bamu nno to.

¹⁸ Kanin gyerebi atō asá mu nū i gye fulon ye idisiis yé ferinwuta nūmu i mōo asa nbarige to ntun nsa mu to ketun kūlūn.

¹⁹ Igbanje mu olon bu bamu nno to ye bamu ndufa to. Bamu ndufa i du nūn fee ananse, nū i su amu nū ba su bee gyii gyerebi.

²⁰ Asa mu nū ba san kase su, nū gyerebi atō nūmu gbaa i man mōo bamu mu, ba man yegē alibi kūwaa. Nū nbwū libi abee idakpa mu nū ba taa suwa abee gbiti abee kitasan abee abuu abee iyu mu, ba man yegē imu kusun. Bamu idakpa manja i man kū, nū i mee nu, nū i mee nate.

²¹ Nū ba man yegē asa kūmō, ye afe kūtūn yé akpa-sūn, ye kīyagaa kakyū yé kanyin biti ye keyu to.

10

Ibwaare kaboo ye kawvle-bi bōcsa

¹ Toto nū n bila wu Ibwaare kaboo əlūlūnpu ku maa kpihgē lū sūsū ee ba kase su. Nū abwaare-wuole a bun mu fee ato bunsa, nū okymale kyaaboo mu kumu. Nū mu ansi i du fee kyōwē, nū mu ayaa i du fee sabare mu nū kū dēe fulon.

² Nū o su kawvle-bi mu nū kū bugi kū bu mu kibaa to. O taa mu gyisa kyyaa yii ɔpu su nū o taa mu bina kyyaa yii kase su.

³ Nū o pūnte kenken fee kanan mu nū birane muusi mu. Maa pūnte kanin mu bulay kikpira asuno mu to mu waa asiiri to, man kyōrōo asin mu yila!"

⁴ Bulay kikpira asuno maa tōwe mu, nū n biti n kyōrōo. Amaa n nu əbūle ku maa tōwe lū sūsū ye, "Taa asin mu nū fu nū lū bulay kikpira asuno mu to mu waa asiiri to, man kyōrōo asin mu yila!"

⁵ Nū Ibwaare kaboo mu nū n wu maa yile ɔpu su ye kase su mu, kūsaa mu gyisa kibaa sūsū.

⁶ Nū o taa Ibwaare mu nū o bu to kakpaa, nū o tū sūsū ye kuto kūmaa mu nū i bu kūmu to, ye kase ye kuto kūmaa mu nū i bu kūmu to, ye ɔpu ye kuto kūmaa mu nū i bu kūmu to, bō ntan tōwe ye, "Ibwaare man bila ye o gyoo!"

⁷ Amaa saŋa mu nū Ibwaare kaboo sunosapu mu ii biti o fole mu kabile mu, kanin saŋa manja nū Ibwaare asin baalasa mu ii biti i ba to, fee kanan mu nū o wula tōwe sa mu atowepu mu nū ba gye mu yaafole mu.

⁸ Nū əbūle mu nū n nu lū sūsū mu bila tōwe me ye, "Kpe naa kōole kawvle-bi bōcsa mu nū kū bugi mu, lū Ibwaare kaboo mu nū o yile ɔpu su ye kase su mu kibaa gyisa to."

⁹ Imu su n kpee Ibwaare kaboo mu ase naa tōwe mu ye, "Taa kawvle-bi mu nū fu su mu sa me." Nū o tōwe me ye, "Kōole, ke fu we kūmu. Kii biti ki baa ki bukon fu kōnō to fee ḥ̄masan, amaa fu oto to bire kii biti ki baa ki buhlī kīte-kīte."

¹⁰ Nū n kōole kawvle-bi mu lū Ibwaare kaboo mu kibaa to, nū n we kūmu. Ki waa me kōnō to okon fee ḥ̄masan mu, amaa n maa we kūmu lūwe mu, me oto to waa me oluli.

¹¹ Toto nū o tōwe me ye, "I dagaa fu maa kyaga su fu tōwe atō mu nū ii biti i ba asa gaalaagaa su ye ndendēmande su ye ntōwe kūkwū-kūkwū su ye awura su mu."

11

Ibwaare kesintin agyipu anyo

¹ Tuto nii oku taa oyu kaalasa nii ki du fee kikpebi mu sa me. Nii o towe me ye, "Kusu ke fu naa kaala me, Ibwaare mi osunkpa aye mu ye me kaswui mu, ke fu kale bamu nii ba bo kumu to bee sun me mu kpini.

² Amaa yeges kabwaare-sunkpa aye mu kasoroga opula mu yila, man kaala tuto. Lii fee me i taa tuto sa bamu nii ba man gye me asa. Nii bee biti ba ba ko koole me kade mu ibwaayi adina ye anyo.

³ Nii n biti n sa me kesintin agyipu anyo mu olon, ke ba taa nke kagbin kulon ye anyo ye adisive towe me asin, yeges ba bun kensi payi ato bunsu, mu nii u kaapu fee asin i basa bamu."

⁴ Fale kesintin agyipu anyo anumu i gyes olifu iyu inyo ye ifitila igyagakpa inyo mu. Anyin anyo banumu i yile Onyiripe Ibwaare kase wuya ansi to.

⁵ Nii odon ku kan ii biti o toorcio Ibwaare kesintin agyipu anyo banumu mu, foton ii biti o lu bamu nna to ba diye mu. Fale nii okumaa mu nii ee biti o toorcio bamu mu, ii biti o wu.

⁶ Anyin anyo banumu ba su olon ba taale kitaa bulayi susu, ke o man bila da saja mu nii bee towe abwaaresin mu. Nii ba su olon ba taale yeges nkyu ii bilini nkalan, nii ba bila ba su olon ba tu gyerebi ba tuv kase su saja komaa mu nii bee biti.

⁷ Nii ba kan luvwae bamu abwaaresin kitowae mu, kadunbwae mu nii ee lu obu bungyinsa lala mu nii ki man su okaa mu to mu, ee biti o ba ko ye bamu, taale bamu ke o mcoo bamu.

⁸ Ke bamu abuni i baa i de kade lala mu kigbeni su, katun mu nii ba da bamu-Nyiripe Yesu oyu laasa su mu. Kunasan to mu bee tu kade lala nmu ye Sodom abee Egyipiti.

⁹ Asa kukwui-kukwui ye ndendemande ye ntowekukwui-kukwui ye osuwule su asa kpini bee biti ba ba yile ku bamu abuni mu nke nsa ye kidiyey, nii ba mae ye be kyula ke oku o pula bamu.

¹⁰ Atowepu anyo maaja lewu ii biti o waa asa mu nii ba te kase su mu kpini okon, ke ba gyii bamu ansi ke ba kese abaa ato. Lii fee kanin Ibwaare atowepu anyo maaja ba yeges nii asa ba gyii awurofa kase su gaa.

¹¹ Amaa nke nsa ye kidiyey kamaa mu, Ibwaare nkpa ofuvete ba loo bamu to, nii ba kyini kusu yile bamu ayaa su. Tuto mu, kufuu ki kitaa asa mu nii ba wu bamu mu.

¹² Nii Ibwaare atowepu anyo mu ba nu obule lala ku lui susu towe bamu ye, "Fan dii ba susu nfiu." Nii ba bola

abwaare-wole to dii kpee susu yeges bamu dnu ana ba ku bamu.

¹³ Kanin opula maaja to nii kase ki gyingyen, nii kade mu to nbarige to kudu mu to ketun kulon boyi tuye. Nii kanin kase kiggingyen maaja moc asa ngbin nsuno. Nii kufuu ki kitaa bamu nii ba nye nkpa mu, nii ba taa bonyaa sa Ibwaare mu nii o bu susu mu.

¹⁴ Gyerebi nyosapu mu kyon nii gyerebi sasapu moc bu okpa su ee ba bilen.

Kabile sunosapu

¹⁵ Nii Ibwaare kaboo sunosapu mu folu mu kabile, nii ibole damante ku ii towe kenken lui susu ye,

"Kase su kuwura-gyii ki bilini ane Onyiripe Ibwaare ye Emo nii o wola lee mu lee,

nii ee biti o gyii kuwura kakpaa."

¹⁶ Abilisa adunyo ye ana mu nii ba te bamu awuragya su, Ibwaare ansi to mu kpini ba munja, taa bamu ansi bun kase sun Ibwaare,

¹⁷ bee towe ye,

"Onyiripe Ibwaare, Oluoluunu,
an su afwaala an sa fu,
fee fu maa taa fu olon lala mu
nii fu piili fi gyii kuwura.

¹⁸ Kase su asa mu nii be mee sun fu mu ba
nye agbu,

amaa nbunbui fu agbu mu ba.

Sanja fu fee fu tale alewupu,
ke fu ka fu atowepu mu nii ba gye fu
ayaafole kuko,

ye fu asa mu nii ba sile fu kitu mu,
asa kpare ye bamu nii ba san kpini.

Sanja mu fuv fee fu nyita bamu nii bee
nyita kase mu."

¹⁹ Nii kabwaare-sunkpa aye mu nii ki bu susu mu ki bugi, nii n wu Ibwaare maa asa nsana katowae kyula kidakaa mu maa bu obu lala mu to. Nii n wu bulayi maa wees isees nii i su olanba yeges u punte, nii kase ki gyingyen, nii bulayi abuu i lui tuye gaa.

12

Okyii mu maa

Kinanse pipree dansa mu

¹ N wu sinkaala ye adangana lala ku maa lees imu n-yii kaapu susu. N wu okyii maa pun kyowei fee ato bunsu, nii obwaayi bu mu ayaa kase, nii o bun kuwura-wuru mu nii akyikpebi kudu anyo u maa kimu su.

² C su oto nii ee biti o kuvuge. Nii keduujidi mu maa ko mu su mu, o sawu kenen.

³ Nii n bila bwii wu sinkaala ku maa lee imu n-yii kaapu susu. N wu kinanse pipree dansa ku, nii o su amu asuno ye agyakpaa kudu nii o bun awura-wuru asuno amu mu su.

⁴ Nii mu opon brite akyikpebi mu nii i bu susu mu nbarige to ntun nsa mu ketun kulu ba tuu kase su. Nii o ba yile okuyi mu nii ee biti o kuvuge mu ansi to. Nii o kan kuvuge mu ke o nyee taa kebii mu miye bilen.

⁵ Nii o kuvuge kebii-nyunsa-bii mu nii ee biti o taa kiblito kuwura-kpebi gyii ndendemande kpini su kuwura. Nii lbwaare kaboo ba taa kebii mu kpee lbwaare maa mu kuwura-gya mu ase.

⁶ Nii okuyi mu sils kpee keperi su katun mu nii lbwaare lojo yila sa mu, katun mu nii bee biti ba kui mu su nka kagbin kulu ye alifa anyo ye adisiye (1,260). lbwaare kaboo bilisa ase ko ye kinanse preee dansa mu.

⁷ Nii kinanee kityie susu. lbwaare kaboo bilisa ase Maakelti maa mu nbco ba ko ye kinanse dansa mu, nii kananse dansa mu maa mu nbco gbaa ba ko ye bamu.

⁸ Amaa kinanse dansa maa mu nbco ba ko tye, nii ba man bila nyee okuyinakpa susu.

⁹ Nii ba nyee kanin kinanse dansa manja kuvuje kase su. Mu i gye didaa kananse mu nii bee tu ye lbwaare okisipu, abees Sitaane mu nii ee pina dulinyaa to asa kpini mu. Ba nyee maa mu nbco mu kuvuje kase su.

¹⁰ Nii n nu ɔbule lala ku susu maa tɔwe ye,

"Nbunbu nii lbwaare kamolige ki ba.

Nbunbu nii lbwaare kaapu mu olun fee Owura.

Nbunbu nii Krisito mu nii lbwaare Wula lee mu,

kubilisa mu ki lu ifuli.

Lii fee Sitaane, ane toomaa ana ɔpwuru mu nii ee yile lbwaare ansi to ee pwuu bamu

kakyuwape ye kagyanbwae mu,
ba nyee mu lu susu foyi.

¹¹ Nii ane toomaa ana ba taa Kabulupu mu nkalan,
ye lbwaare asin mu kesintin kilee tɔwe mu
gyii Sitaane su,

nii ba man taa bamu n-yii tu sehn,
amaa ba taa bamu nkpa yile to sa lewu.

¹² Imu su, susu ye fane mu nii fan te kumu to mu,

fan yege fane ansi i gyii.

Amaa kase ye ɔpoo bire, laako.

Lii fee Sitaane kpulige ba kase su fane ase,

nii agbu a bola mu to.

Lii fee o nyi mu sanja maa man bila o kyo."

¹³ Kinanse preee dansa mu maa wu fee ba nyee mu kuvuje kase su mu, o kusu brite o gya okuyi mu nii o kuvuge obii-nyunsa mu.

¹⁴ Nii lbwaare sa okuyi mu kpaakpaate lala abanbante anyo, ke o taale fugi kpee kepiri su katun mu nii ba lojo yila sa mu. Ke ba kui mu su naa fuu nsu nsa ye kidiyie, ke kinanse preee dansa mu o man nyee mu.

¹⁵ Tuto nii kinanse mu gbuu nkyu luu mu kono to fee obun mu, ke kumu ogyale o gyii okuyi mu.

¹⁶ Amaa kase ki kye okuyi mu to, fee ki maa bugi kumu kono miye nkyu mu nii kinanse mu gbuu luu mu kono to mu.

¹⁷ Nii kinanse mu nyee agbu luu okuyi mu su, nii o kyon o naa ko ye okuyi mu mu-bii ana asansa mu kpini. Bamu i gye asa mu nii ba buu lbwaare nbara, nii ba yile kenken bee gyii Yesu asin mu kesintin mu.

¹⁸ Nii kinanse preee dansa mu naa sii o yile opo kono.

13

*Kadunbwae mu nii o lii
ɔpoo to mu*

¹ N wu kadunbwae ku maa lu ɔpoo to ee ba. O su agyakpaa kudu ye amu asuno yege awura-wuru kudu u bun agyakpaa mu su, yege atu mu nii u saale lbwaare i gyan mu kumu kumaa nimu su.

² Kadunbwae mu nii n wu mu du fee ɔriya, nii mu ayaa i du nin fee okuyukyorakyore ayaa, nii mu kono ki du fee burane kono. Nii kinanse preee dansa mu taa mu olun ye mu kuwura-gya ye kumu kubilisa mu kpini sa kadunbwae mu.

³ Mu amu mu to kuku du nin fee ki maa nyee lewu olo mu nii kui taale mooc, amaa ki wu. Nii i kyinkyin dulinyaa to asa kpini nii ba buu mu.

⁴ Nii asa ba sun kinanse preee dansa mu, lu fee o sa kadunbwae mu olun nii ba bila ba sun kadunbwae mu. Nii bee taase ye, "Animu i fuu kadunbwae nimu? Animu i taale ko ye mu?"

⁵ lbwaare sa kadunbwae mu ɔkpa ye o tɔwe alala-sin ke o saale mu. Nii o sa mu olun ye o gyii kubilisa lbwaayi adina ye anyo.

⁶ Nii o bugi mu kono tɔwe nbusaa asin ee yii lbwaare, ee nyita mu kitu yege ee saale mu okuyinakpa ye asa mu nii ba bu mu ase susu mu kpini.

⁷ Nii o bila sa mu ɔkpa ye o ko mu asa, ke o gyii bamu su. Nii o bila sa mu ɔkpa ye o gyii kuwura nbuno kumaa ye asa kumaa ye ntɔwe kumaa ye ndendemande kpini su.

⁸ Kase su asa kpini bee biti ba sun kadunbwae mu. Amooc bamu nii ba kyvroc bamu atu waa nkpa ɔwule mu to lu

dulinyaa npili ase mu nkun. Nkpa ɔwule nimu gye Kabulupu mu nii ba mao mu lee.

⁹ Nu emu nii o su asu mu o nu.

¹⁰ Nu i kan i de sa fee bee biti ba tii oku obu mu,

bee biti ba kitaa mu naa tii.

Nu i kan i de fee sakunde nii bee biti ba taa mao oku mu,

sakunde lewu nii ee biti o wu.

Asin nimu fale su nii i dagaa fee Ibwaare asa ba maa nye kenyiita, ke ba nye nkolo yile bamu kukoole-gyii to.

Kadunbwae mu nii

^o lü kase su mu

¹¹ Nu n bila wu kadunbwae ku maa paate lu kase to. O su agyakpaa anyo fee kabulupu, amaa ee towe fee kinanse pirees dansa mu.

¹² O su kadunbwae gyankpaasa mu kubilisa, nii o yile mu ayaa to sun kusun. Nu o nyan kase ye kimu su asa kpini, ye ba sun kadunbwae gyankpaasa mu nii mu lewu olo mu wu mu.

¹³ Nu kadunbwae nyosapu nimu waa asin kyinkyinsa lala, halu o yegede nii fulon lu susu ba kase su nii asa ba wu ye bamu ansi.

¹⁴ Lü okpa mu nii Ibwaare sa mu su mu, o yile kadunbwae gyankpaasa mu ayaa to waa asin kyinkyinsa, o su ee pina dulinyaa to asa kpini. Nu o nyan dulinyaa to asa ye ba pooyi ɔdakpa mu nii ki yile sa kadunbwae gyankpaasa mu nii o nye lewu olo, nii o bwii kpaare mu.

¹⁵ Ibwaare sa kadunbwae nyosapu mu okpa, fee o fwute nkpa ɔfwute sa ɔdakpa mu nii ki yile sa kadunbwae gyankpaasa mu. Ke ki taale towe, ke ki taale mao okumaa mu nii o kina ye o mee ye o sun mu mu.

¹⁶ Nu o bila nyan okumaa nimu, abulupu ye albulunpu, afulee wuya ana ye atiripu, bamu nii bee gyii bamu kibaa su ye anye ye ba nye kakyole bamu abaa gyisa su abee bamu asikprii su.

¹⁷ Saamu, okumaa mu nii o man su kadunbwae mu kakyole mu, o mee taale sooo abee o fe. Kakyole mu i gye kadunbwae mu kitii, abee mu kitii mu akarage-bi.

¹⁸ Inimu nii i dagaa okumaa maa nye kanyaasiin. Omu nii o su kanyaasin mu, o taale bui kadunbwae mu akarage-bi mu kase. Lu fee akarage-bi nimu yila sa nyumisa nii. Akarage-bi nimu i gye alfa asiye ye adisiye ye asiye (666).

14

Kabulupu mu ye mu abuupu

¹ N maa bula kii mu, n wu Kabulupu ku maa yile Siyon kibii mu su. Nu asa ngbin kiltifa ye adina ye ana (144,000) mu nii ba kyurco Kabulupu mu kitii ye Mu-Se kitii

gyaga bamu asikprii su mu ba maa yile mu ase.

² Nu n nu llawu ku lu svusu fee obun maa su ɔgyale abee bulayi maa punti mu. llawu mu nii n nu mu, ii su nii fee adunle alanpu kuko ba maa lan bamu adunle mu.

³ Nu asa ngbin kiltifa ye adina ye ana ba yile kuwura-gya mu ase ye ato kusa ana mu ye abilisa adunyo ye ana mu ansi to, nii ba buu Kabulupu Yesu, mu katun kumaa mu nii ee kpee. Nu o ka bamu amu su kuko lu asa to, ba du nii fee abi gyankpaasa mu nii i gye Ibwaare ye Kabulupu Yesu mu lee.

⁴ Kanin asa maaja i gye bamu nii ba man taa kakyi-bitii waa bamu n-yii ineesi, nii be du nii fee anyin mu nii ba man nyi akyii. Nu ba buu Kabulupu Yesu, mu katun kumaa mu nii ee kpee. Nu o ka bamu amu su kuko lu asa to, ba du nii fee abi gyankpaasa mu nii i gye Ibwaare ye Kabulupu Yesu mu lee.

⁵ Atintinsa ku i man piu lu bamu nno to, nii bamu n-yii su i man su asin libi aku.

Ibwaare nbco asa mu

⁶ Nu n wu Ibwaare kabco ku maa fugi ee kyaabco svusu. O su asin danbirasa mu nii i bu to kakpaa nii ee towe ee sa ɔswuole kumaa ye kebung kumaa ye katowe kumaa ye asa kpini.

⁷ Nu o taa obule lala kuusi towe ye, "Fan sile Ibwaare ke fan taa bonyaa sa mu. Lü fee mu katale sanja mu fuv. Fan sun emu nii o waa svusu ye kase, ɔpu ye ibun."

⁸ Nu kabco nyosapu ku buu ɔbanban mu lu svusu ee punti kenken ye, "Babilon tiye, kade kpare mu tiye. Mu i gye emu nii o yegede nii ɔswuole su asa kpini ba waa kugyagaa fee mu. Nu i du fee maa sa bamu bui bolvuna nii ba nuu mu. Inimu ii biti i yegede ke Ibwaare o bunte bamu asu."

⁹ Nu kabco sasapu ku gbaa buu abanban mu, nii o su obule lala ee punti ye, "Okumaa mu nii o sun kadunbwae mu ye mu apoyito ɔdakpa, nii o su mu kakyole mu kisikprii su abee mu kibaa su mu,

¹⁰ kanin osa maaja gbaa mu ii biti o nii Ibwaare agbu nta mu nii i bulon nii o kyeges waa mu agbu kawee mu to mu. Bamu nii bee waa inimu kpini mu bee biti ba nye kuso bunte ferinwuta fulon to Ibwaare nbco kyurekyire mu ye mu Kabulupu mu ansi to.

¹¹ Asa mu nii ba sun kadunbwae mu ye mu apoyito ɔdakpa mu, abee bamu nii ba su mu kakyole mu nii ki gye mu kitii mu, fulon mu nii i dyie bamu mu, ii biti dyie kakpaa, nii ba mee ye ba nye ɔfwute kakyole ye kagyanbwae."

¹² Asin nimu fale su nii i dagaa fee Ibwaare asa ba nye kenyiita. Bamu i gye

bamu nii ba buu mu nbara, nii ba nye nkolo yile Yesu Krisito kikcole-gyii mu to.

¹³ Tuotu nii n nu obule ku maa towe lu sasu ye, "Kyvroc inimoo yila! Lu nbunbu numu i su ii kpee mu, kusee i gye sa bamu nii ba san ba su kikcole-gyii Onyirupre Yesu to nii ba bu mu."

Nii lbwaare Kayaayu mu gbaa towe ye, "Kesintin nii, bee biti ba nye ofunye lu bamu kikpine su, lu fee bamu awaasa koko ii biti i buu bamu."

Adoo-gyito kituŋe

¹⁴ N maa kii mu, n wu kabwaare wole fufuli ko, nii n wu oku maa te kumu su fee nyimisa. O bun suwa kuwura-woru nii loogyi buyesa bu mu kibaa to.

¹⁵ Tuotu nii lbwaare kabco ku gbaa lu kabwaare-sunkpa aye mu to, nii o taa obule lala kuusi tu emu nii o te abwaare-wole mu su ye, "Taa fu loogyi soo adoo-gyito mu. Lu fee kase su ato duusa mu a payi, nii imu kituŋe saja fuu."

¹⁶ Imu su emoni o te abwaare-wole su mu, taa mu loogyi mu soo ato duusa mu lu kase su kpini.

¹⁷ Ibwaare kabco ku bila lu sasu kabwaare-sunkpa aye mu to, yegē ngbaa mu su loogyi buyesa.

¹⁸ Biyo, Ibwaare kabco mu nii ee kii fulon su mu, lu saraga kaswi mu to, nii o taa obule lala pointe to tu emu nii o su loogyi buyesa mu ye, "Taa fu loogyi buyesa mu kuvla oyu abi akyyaa mu nii bee su bee waa wayin nta mu lu kase su, lu fee imu abi mu u payi."

¹⁹ Nii lbwaare kabco mu taa mu loogyi mu soo oyu abi mu kase su. Nii o kuvla imu naa waa katun mu nii bee nyan oyu abi mu bee lee nkyu. Opula mu nii bee nyan manja mu, i yile sa lbwaare agbu lala mu.

²⁰ Kanin opula mu nii bee nyan oyu abi bee lee imu nkyu mu, bu kade mu ikaa su nii. Nii ba kan nyan abi mu, nkalan ii biti i lu imu to ba i kyon fee okyukpa mu nii imu nsuwu i waa fee imayili alfa anyo, nii imu onye i waa fee ayaya tantan anuu.

15

Ibwaare nbo asuno ba maa igyereli asuno

¹ Inimu kamaa mu, n bila wu sinkaala ye asin kyinkinsa ku sasu. Ibwaare nbo asuno, nii ba su laalaalwue igyereli nsuno bee ba. Inimu i gye igyereli laalaalwue mu, lu fee inimu kamaa mu lbwaare agbu mu i fuu okaa.

² Nii n wu kuto ku fee opon nkyu mu nii ki du fee digi nii ku buga ye fulon. Nii n wu bamu nii ba ko lu kadunbwue mu, ye mu apoyito odakpa mu, ye mu kituŋ akarage-bi

mu. N wu ba maa yile opon mu kono, yegē ba su adunle mu nii lbwaare sa bamu mu.

³ Nii ba bu lbwaare kiyaafole Mosesi ye Kabulopu mu olon ye, Onyirupre Olonpu lbwaare,

fu awaasa kpare mu i kyo nii ii kyinkinyin.

Fu i gye kase su kpini owura,
fu ikpa i kyiigii nii i gye kesintin.

⁴ O Onyirupre, anumu i mee ye o sile fu,
nii anumu i mee ye o taa bonyaa sa fu kituŋ?

Lu fee fu nkun ii du kyirekyire kase su.
Kase su asa kpini bee biti ba be munja fu ansi to.

Lu fee fu ikpa kyiigisa mu i lu ifili.

⁵ Inimu kamaa mu, n kii nii n wu ba maa tigi opula kyirekyirekpa kiyirekyire mu nii ki bu tanti kubuu mu nii ki bu sasu mu to yila.

⁶ Tanti kubuu manja to nii nbo asuno mu nii ba su igyereli asuno mu ba lu, yegē ba bun ikaale fufuli parepare yegē u nyalige su, nii ba taa suwa ikurusu nymina bamu nkolo to.

⁷ Nii ato kusa ana mu to oku sa lbwaare nbo nsuno mu, suwa ilape isuno nii lbwaare mu nii o te nkpa to kakpaa mu agbu a bota imu to.

⁸ Nii lbwaare bonyaa ye mu olon i yegē nii idiisii i ba bota tanti kubuu mu to. Nii oku mee taale loo tuo, amoɔ lbwaare nbo nsuno mu ba luvwie igyereli isunu mu poŋi.

16

Ibwaare agbu bu ilape isuno to

¹ Tuotu nii n nu obule lala ko lu tanti kubuu mu to, ki maa towe kii sa lbwaare nbo asuno mu ye, "Fan kpee naa kyeege lbwaare agbu ilape isuno mu wuriŋe kase su."

² Ibwaare kabco gyankpaasa mu naa kyeege agbu lape mu wuriŋe kase su, nii ilo libi mu nii i gyeo nii u ko mu i yaase loo asa mu nii ba su kadunbwue mu kakyole nii bee sun mu apoyito odakpa mu.

³ Nii kabco nyosapo mu kyeege mu lape mu waa opon to, nii i bilini nkalan fee nyimisa wusa nkalan, nii ato kusa komaa mu nii ba bu opon to mu ba wu.

⁴ Ibwaare kabco sasapo mu kyeege mu lape mu waa ibon ye ibon amu to, nii nkyu mu i bilini nkalan.

⁵ Nii n nu lbwaare kabco mu nii ee kii nkyu su mu maa towe ye, "O Kyirekyirepo,

Fu mu nii fu bu to, nii fu wula fu bu to,

Fu gyii asin mu, imu okpa su,
lu fee fu gyii asin mu kesintin.

⁶ Lii fee bamu i moco fu asa ye fu atowepu,
nii bamu nkalan i kyeege wvrigie,
imoo su fu sa bamu nkalan ye ba nuu
kanan mu nii i dagaa bamu."

⁷ Nii n nu lbwaare saraga kaswii mu maa
kyula su ye,

"Eechn, Onyiripe olonpu lbwaare,
fu katale ki gye kesintin nii ki de
okpa."

⁸ Ibwaare kabco nasapu kyeege mu lape
mu wvrigie kyowie su, nii kyowie mu nyie
olon ke o fugya asa fee fulon.

⁹ Nii kyowie mu awulawula i fugya bamu
gaa, nii ba tewe yii lbwaare mu nii o su
igyererebi imuu su olon mu. Amaa ba kina
ba man yege alibi kiuwa, ke ba taa bonyaa
sa mu.

¹⁰ Ibwaare kabco nasapu mu kyeege mu
lape mu wvrigie kadunbwie mu kuwura-gya
su, nii mu kuwura-gyii to kpini ki bilini
kitentenbiri. Nii imoo kpini koko i yege nii
asa ba dunji bamu anobi.

¹¹ Nii lii bamu kayi-ko ye ilo mu nii
ba nyie su mu, ba tewe yii sussu lbwaare.
Amaa ba kina ba man yege alibi kiuwa ke
ba ba lbwaare ase.

¹² Ibwaare kabco siyesapu mu kyeege
mu lape mu wvrigie obun lala Gyufereti mu
to, nii kumu nkyu i nyaa, ke i nyie lopo okpa
sa awura mu nii bee biti ba lii kyowie kilin
ba mu.

¹³ Nii n nu nbwi libi asa mu nii ba du
fee apulo. Ba lii kinanse piree dansa mu
ye kadunbwie mu ye antijesa atowepu mu
nno to.

¹⁴ Bamu i gye Sitaane n-yaayu mu nii
bee waa adangana. Nbwi libi asa niumu
bee kpee dulinyaa to awura kpini ase, naa
kuvla bamu ba naa ko kuna, lbwaare mu
nii o gye Oluvonpu mu kake lala mu ake.

¹⁵ Onyiripe mu wula tewe ye, "Fan nyinji!
N biti n ba fee oyu. Kusee i gye sa o mu nii
o daa mu n-yii su nii o kuvla o gyoo me,
nii o man dilige mu ato bunsu, ke o nate
kibulunkpan ke o gyii ipeeli."

¹⁶ Nii nbwi libi mu ba kuvla awura naa
buga opula kulu, kattin mu nii bee tu
Hibriwu katowee to ye Amagadon mu.

¹⁷ Ibwaare kabco sunsapu kyeege mu
agbu lape mu waa afuu to. Nii n nu obule
lala ko maa lii kabwaare-sunkpa aye mu
to, kuwura-gya mu ase ye, "I waa lswel!"

¹⁸ Tuto nii i wees isee nii bulayi kpira nii
i pounte, nii kase ki gyingyen olon su. Nii
lii koo sanja mu nii nyimisa bu kase su mu,
kase man puta gyingyen fale kudubi.

¹⁹ Nii Babilon kade lala mu ki baruge to
ntun nsa, nii nde lala mu nii i bu kase su
mu kpini i nyita. Ibwaare nyinji Babilon
kade lala mu alibi, nii o yege nii ba nuu
mu agbu nta mu lii mu kawe to.

²⁰ Nii kifintin kumaa niumu nyaa, nii oku
man bila wu abu kase su.

²¹ Nu bulayi abuu mu nii i du fee
afule-buu, nii imoo kookolun oduu i waa fee
ayu boota oduu mu, i lii sussu ba tiew asa
su. Imoo su asa mu ba tewe yii lbwaare,
fee maa yege nii bulayi abuu gyerebi mu
ba bamu su mu. Lii fee tcrcoc mu ban su.

17

Burukconne-kyi ye kadunbwie mu

¹ Ibwaare nbco asuno mu nii ba su lape
isuno mu to oku ba tewe me ye, "Ba, ke
n kaapu fu kanan mu nii burukconne-kyi
libi, mu nii o yile sa kade lala, mu nii ki
bu tiri ibun lala mu, kusv bunte kii biti ki
baa kumu su.

² Kade lala niumu to nii kase su awura bee
dii bee kpulge, fee kanan mu nii anyin bee
dii bee kpulge okuyi-kyagaa su mu. Kase
su asa kpini ba nuu mu kigyagaa nta mu
buu."

³ Nii lbwaare kabco mu taa me kayaayu
to kpee ifuli su. Tuto nii n wu okuyi maa
te kadunbwie piree su, nii ba kyvroc atu
mu nii u saale lbwaare gyaga kadunbwie
mu su, yege o su amu asuno ye agbakpaa
kudu.

⁴ Okuyi mu bun ato piree ye kirimani-kyu
mu nii i su ogyalin, ye suwa ye abuu mu
nii i su ogyalin ye agyibi kpare. Nii o su
suwa kocpu mu kibaa to, yege ato kisisa ye
ineesi ato mu nii i lii mu kigyagaa su mu
i bola kumu to.

⁵ Nii ba kyvroc asiiri anjasantu gyaga
mu kisikpu su ye,

ASIN KPARE

BABILON KADE KPARE

ABURUKCONNE BAMU-NYI,

YE KASE SU INEESI KPINI IMU NYI.

⁶ N wu fee okuyi mu nuu lbwaare asa
nkalan, bamu nii ba yile to bee gyii
kesintin bee sa Yesu mu, nii u buu mu fee
nta mu.

N maa wu kanin mu, i kyinkyin me gaa.

⁷ Nii lbwaare kabco mu taase me ye,
"Mine i waa nii i kyinkyin fu? Okuyi mu
ye kadunbwie mu nii o su amu asuno ye
agbakpaa kudu, nii okuyi mu dii mu, n biti
n lees imoo kujasan to kaapu fu.

⁸ Kadunbwie mu nii fu daa wu nii o bu
to mu, nbunbu o man bila o bu to. Nii
ee biti o lii obo bunkyinsa lala mu nii ki
man su okaa mu to ba, ke o ba gyanja mu
lewu. Nii asa mu nii ba te kase su, nii
lbwaare man kyvroc bamu atu waa nkpa
owule mu to, lii dulinyaa npili ase mu, nii
ba kan wu kadunbwie mu, ii biti i kyinkyin
bamu fee kadunbwie mu maa kyuna o bu

to, nii o man bila ba o bu to, amaa nii ee biti o bila bwii ba.

⁹ "Asun numu fale su nii i dagaa fee Ibwaare asa ba maa nyee nfereye ye kanyaasin. Amu asuno mu i gye abii asuno mu nii okyuu mu te imu su. Nii i bila i gye awura asuno.

¹⁰ Awura mu to mu anuu ba tiye, nii okulon san ee gyii kuwura, nii omu nii o san mu mooc man piita ba. Nii o kan ba mu, ee biti o gyii kuwura nke gberes ku.

¹¹ Kadunbwae mu nii naafco o kyuna o bu to, nii o man bila o bu to mu, mu i gye owura buruwaspunu mu. Nii o tii awura gyankpaasa asuno mu su, nii ee biti o ba gyanya mu lewu.

¹² "Agyakpaa kudu mu nii fu wu mu yule sa awura kudu mu nii ba man pii nyee kuwura-gyii mu. Amaa bee biti ba nyee kubilisa ke ba maa kadunbwae mu ba gyii kuwura kerefi kulon.

¹³ Awura kudu mu ba su nfeere kulon, nii bee biti ba taa bamu olon kubilisa sa kadunbwae mu.

¹⁴ Bee biti ba ko ye Kabulopu mu, amaa Kabulopu mu ii biti o taale bamu. Luu fee mu i gye anyiripe to Onyiripe, ye awura to Owura. Nii mu asa i gye, bamu mu nii o tu, ye bamu nii o lees, ye bamu nii bee buu mu kesintio to mu."

¹⁵ Tuto nii Ibwaare kabcoo mu towe me ye, "Ibuu mu nii fu wu nii kaburukcoone-kyuu mu te o tiri imu mu, i yule sa asa damante ye isuwule ye ntowee kukuui-kukwui.

¹⁶ Kadunbwae ye agyakpaa kudu mu nii fu wu mu, bee biti ba kisi kaburukcoone-kyuu mu. Nii bee biti ba koole kuto komaa niumu lu mu ase, ke ba yege mu o nate kibulunkpan." Bee biti ba we mu kayuu-wule mu, ke ba taa imu nii i san mu tuo fulon to.

¹⁷ Luu fee Ibwaare taa kuto mu nii ee biti fee ba waa mu waa bamu nfeere to, ke ba nyee waa mu kebiti. Kanin su nii awura kudu mu ba kyula taa bamu olon mu sa kadunbwae mu, ke o gyii kuwura naa fuu saja mu nii Ibwaare asun mu nii o towe yula mu i ba to.

¹⁸ Okyuu mu nii fu wu mu, yule sa kade kpare mu nii kii gyii kuwura kase su awura kpini su.

18

Kade lala Babilon kiboyi

¹ Inimu kamaa mu n wu Ibwaare kabcoo ku mooc maa lu susu ee ba. O su olon lala, nii mu kinalage kii njamee kase su kpini.

² Nii o taa obule lala kuuusie ye,
"Babilon kade kpare mu lu tiye.

Kade kpare mu ki boyi bilini
kitaakpan.

Ki ba bilini nbwi libi ye n-yaayu libi,
ye nbwiibi libi ye nbwiibi kisisa
obaalakpa.

³ Luu fee isuwule su kpini asa ba nuu
kade mu kaburukcoone nta bulonsa
mu.

Nii kase su awura kpini bee dii bee kpilige
bee waa kanyin ye kakyuu biti
kigyagaa kade mu to.

Nii kase su ayawu-gyipu kpini
ba nyee afuleey ee ato tii su lu kade mu
obfute
mu nii ki nyee fuu mu su."

⁴ Nii n bila nu obule ku mooc maa lu susu
towe ye,
"Me asa, fan lu kade mu to,
ke fan man nyee waa alibi mu nii ku
waa mu,
ke i man naa ba fee fan nyee mu kusu
bute mu to iku.

⁵ Luu fee mu alibi kpini i kuula i gyaga abaa
su naa fuu susu,
nii Ibwaare nyijii mu alibi kpini ye
imuu kusu bute su."

⁶ Nii Ibwaare towe ye,
"Fan waa kade mu fee kanan mu nii ki
waa fane mu,
ke kumu alibi mu nii ki waa mu, fan
ka kumu kokoo ilu inyo su.
Nta bulonsa mu nii ki taa sa asa nii ba nuu
mu,
fan waa imuu olon kanin ilu inyo su sa
kumu ke ki nuu.

⁷ Fan yegene ki gyii awurufu ye kanyanla,
fee kanan mu nii ki kyuna nyee bonyaa
nii ki gyii okon,
nii ki kyuna kusaa mu n-yii towe mu
kokolo to ye,
N gye owura-kyuisa,
n man gye okulapu-kyuu nii n mee ye
n boota to kakaaku."

⁸ Luu kanin su, kake kuluu,
gyerebi ii biti i gyii kumu,
imuu i gye lewu ye kiboota to ye akon lala.
Nii fulon ii biti o diye mu,
luu fee Onyiripe Ibwaare mu nii ee tale
kumu mu,
i gye Olonpru.

⁹ "Kase su awura kpini mu nii bee dii
bee kpilige, bee waa kanyin ye kakyuu biti
kumu to, nii ba gyii okon mu, ba kan wu
fulon mu nii i diye kumu idiusii mu, bee
biti ba su ke ba boota to sa kumu.

¹⁰ Kumu awurufu mu ii biti i waa bamu
kufuu, imuu su bee biti ba yile kata-kata ke
ba su mu towe ye,

'O! Kade kpare Babilon, laaku.
Olon kade lala Babilon, laaku.
Fu nyee kusu bute opula to.'

¹¹ "Kase su ayawu-gyipu bee biti ba su ke ba bɔɔta to lu kumu su. Lu fee ɔku man bila ee soɔ bamu ato fesa mu.

¹² ɔku man bila ee soɔ suwa ye gbiti ato waasa ye ɔgyalın abuu ɔnaligesa ye ɔgyalın agyibi ye akalala kpare ye agoo ye ataa luvsu ye ɔgyalın ataa pirees ye abondiri ye konto anyi ato ye ɔgyalın iyu salesa ye meeto ye abulito ye afule fulfuli danburasa.

¹³ ɔku man bila ee soɔ bamu ato gyisa liifensa ye nfo s̄uswasa liifensa ye mure liifensa ye ato bosa ye atuwasa ye nta ye olifu nfo ye nnyifo kylyeesa ye ayu ye inaate ye nbulupu ye igbanje ye itoroko mu nii atobwaaya bee bunte ye anye ye asa kayu-wule abaafun mu nii asa bee fe mu.

¹⁴ "Ayawu-gyipu mu bee biti ba tɔwe ye, 'Babilon, ato danburasa mu nii fu ansi i payi fee fii biti fu nye mu, i nyaa yegé fo. Fu kanye ye fu kitu kpare mu kpini i kyon. Nuu fu man bila ye fu nye imu.'

¹⁵ Ayawu-gyipu mu nii ba fe inimbu, nu ba nye tɔno lu kade mu to mu, lu kufuu su bee biti ba yile kata bɔɔta to, ke ba su lu mu gyerebi mu su.

¹⁶ Ke ba tɔwe ye,

'O! Kade kpares Babilon laaku.

Fu mu nii fu asa ba kyina bee bun ato danburasa,
fee akalala kpares ye ɔgyalın ataa pirees
ye agoo.

Naafco bamu n-yii u ɔnalige suwa ato ye
ato mu nii ba taa ɔgyalın abuu waa
ye ɔgyalın agyibi.

¹⁷ Amaa opula to mu, fu kanan npatuy
damante manja kpini i muuri.'

"Opu su ikolu lala akusupu ye bamu nii
bees kyina ikolu lala to bee kpee ikpa, ye
imbu apalupu ye bamu nii bees waa imbu to
kusun mu kpini, bee biti ba yile kata-kata.

¹⁸ Nu ba kan wu fulon mu nii i diye
kumu idiisii mu, bee biti ba su kuusi ye,
'Kade lala ku daa o bu to nii ku du fee
kummu dubi?'

¹⁹ Bee biti ba paata bamu amu yegé bees
bɔɔta to, nii bee su bees tɔwe ye,

'O! Kade kpares Babilon, laaku.

Lii fu su nii bamu nii ba su ikolu lala
bees waa kusun opu su mu, ba biliŋi ato
wuya ana.

Amaa opula to mu,
ato mu nii fu su mu kpini i muuri.

²⁰ Nu obule ku tɔwe ye,

Fane mu nii fan bu s̄usu mu, fan yegé
fane ansi i gyii!

Ibwaare asa ye Krisito asunpu ye Ibwaare
atowepu,

fan yegé fane ansi i gyii.

Ibwaare bunte kumu kusu, lu kanan mu nii
ki waa fane su mu.'

²¹ Tuto nii Ibwaare kaboo lənpru ku
kukuri kubuu lala ku fee kubuu koyisa tuv
waa opu to, nii o tɔwe ye,

'Fale nii bee biti ba muuri

Babilon kade lala olun su waa opu to.

Nii ba man bila ye ba wu kumu
kakaaku.

²² Babilon kade lala,

ɔku man bila ye o nu aduwole alantu
ye ilun bupu ye nleebi ye nbile afulepu
kpini su kakaaku fu to.

Nii ɔku man bila ye o wu
abaa to kusun asunpu ku,
nii ɔku man bila ye o nu
kubuu koyisa ilawu fu to.

²³ Nu ɔku man bila ye o wu fitila fu to.

Nii ɔku man bila ye o nu ɔkyiñfo abes
mu-kuli obule fu to.

Fu ayawu-gyipu i kyina
ba gye asa kpares kase su,
nii fu taa Sitaane adangana
pina kase su asa kpini.

²⁴ Kuto mu su nii Ibwaare bunte Babilon
kade kusu mu i gye ye,
kumu to nii Ibwaare wu mu atowepu
ye mu asa ye bamu nii ba moɔ bamu
kase su kpini, mu nkalan."

19

Susu kensi-gyii

¹ Inimu kamaa mu, n nu ilawu lala ku
fee sakyo kubu lala ku maa bu susu nii bee
kuusi ye,
'Haleluya! Fan yin Ibwaare.

Kamolige ye bonyaa ye olun gye ane
Ibwaare lee.

² Lu fee mu katale i gye kesintin nii ki
de ɔkpa.

O bun burukcone-kyii lala mu nii o taa
mu kburukcone nyita kase su mu
kopwe.

Ibwaare bunte mu kusu lu kanan mu nii o
moɔ mu ayaafole mu su."

³ Nu ba bwii kuusi ye,

'Haleluya! Fan yin Ibwaare.

Kade mu idiisii ii kpee susu kakpaa."

⁴ Nu abulisa adunyo ye ana ye ato-kusa
ana mu ba munja sun Ibwaare mu nii o te
kuwura-gya su mu, nii ba tɔwe ye,
'Amen! Fan yin Ibwaare."

⁵ Nu obule ku lu kuwura-gya mu ase
tɔwe ye,

'Fan yin ane Ibwaare.

Fane mu ayaafole kpini ye fane mu nii
fan sile mu mu,
abulisa ye nbii kpini
Fan yin ane Ibwaare."

⁶ Nu n nu ilawu ku fee sakyo maa kuusi
mu, ye nkyu damante maa kyon mu ilawu,
nii i du fee bulayi kiponte ilawu u tɔwe ye,
'Haleluya! Fan yin Ibwaare.

Ane-Nyiripé Oloñpru Ibwaaree ii gyii kuwura.

⁷ Fan yegé i waa ane okon
ke an gyii ane ansi ke a taa beeere sa mu

Lii fee saña fuu fee Kabulupu mu o krii
mu ökyifö,
nu ökyifö mu koula mu n-yü o gyoo.

⁸ Nuu ba sa mu
kukyifö kitaa fufuli parepare nyaligesa
ye o dila.

(Nuutaa fufuli mu moç ki yile sa Ibwaaree
asa mu awaasa mu nu i kyiigi.)

⁹ Nu Ibwaaree kabcoo mu towe me ye,
"Kusee i gye sa bamu nu ba tuu bamu ba
Ibwaaree kabulupu mu kikyifö to agyito
kigyii mu. Nu Ibwaaree kabcoo mu bwii
towe ye, 'Inimu i gye Ibwaaree kono to asin
kesintin.' "

¹⁰ Nu n muja mu ayaa to ke n sun mu.
Amaa nu o towe me ye, "Man waa kannu!
Ngbaa me n gye Ibwaaree osunpu nuu fee
fu, ye fu töömaa ana mu nuu ba su Yesu asin
mu to kesintin mu. Muja sun Ibwaaree! Lii
fee kesintin asin mu nuu Yesu lees kaapu mu,
imoo i gye imoo nuu Kayaayu yegé nuu mu
atowepur mu beeë towe."

Gbañe fufuli mu odiipu

¹¹ Nu n wu svsu maa bugi to nuu n wu
gbañe fufuli maa yile. Gbañe mu odiipu
kitu i gye Kesintin gyipu ye Kesintin wuya.
Ee gyii asin imoo ökpa su, nuu ee ko iko imoo
ökpa su.

¹² Nuu mu ansi i du fee fulon anobi, nuu
awura-wuru i bun i bun mu kumu su. O
su kitu ku nuu ba kyvrcö gyaga mu su, nuu
oko man nyi kumu kase amco mu nkun.

¹³ Nuu o bun balumaasu mu nuu ba taa nya
nkalan to, nuu mu kitu i gye Ibwaaree asin.

¹⁴ Nuu svssu anaakopu ba buu mu, yegé
bee dii igbañe fufuli nuu ba bun akalala
parepare.

¹⁵ Nuu o su sakunde bøyesa ku lii mu
kono to, kumu nuu ee biti o taa ko gyii
ndendemande su. Ee biti o taa olon fee
kübilitö mu gyii kuwura bamu su. Ee biti
o taa Ibwaaree mu nuu o gye kuto kumaa su
olunpru mu agbu lala mu taa nyan bamu
fee kanan mu nuu beeë nyan oyu abi beeë lees
nkyu mu.

¹⁶ Nuu omu nuu o dii gbañe fufuli mu su
kitu ku nuu ba kyvrcö gyaga mu balumaasu
ye mu egyptan su ye,

AWURA TÖ OWURA YE ANYIRIPÉ TÖ
ONYIRIPÉ.

¹⁷ Nu n wu Ibwaaree kabcoo ku maa yile
kyowetö. Nuu o pöntee kenken tuu nbwiibi
mu nuu beeë fugi afuu to mu ye, "Fan ba!
Fan ba buga ke fen gyii agyito damante mu
nuu Ibwaaree waa sa fane mu.

¹⁸ Fan ba gyii awura ye anaakopu abilisa
ye alvolupu ye igbañe ye bamu adiipu ye
asa kpini ye bamu nuu beeë gyii bamu abaa
su ye anye ye asa kpare ye asansa n-yü
inun."

¹⁹ Nuu n wu kadunbwë ye kase su awura
ye bamu anaakopu ba maa naa buga ba ko
ye omu nuu ee dii gbañe fufuli mu maa mu
anaakopu mu iko.

²⁰ Amaa ba kitaa kadunbwë mu ye
antijesa otowepur mu nuu o yile kadunbwë
ayaa to waa asin kyinkyinsa mu. Mu asin
kyinkyinsa manja nuu o su ee pina, bamu
nuu ba su kadunbwë mu kakyule, nuu ba
bila bee sun mu apoyito ödakpa mu. Ba
taa bamu anyo manja yegé ba kui, tuu waa
ferinwuta fulon mu nuu kui yile kui diye mu
to.

²¹ Nuu gbañe odiipu mu, taa sakunde
bøyesa mu nuu kui lii mu kono to mu, moç
bamu anaakopu mu. Nuu nbwiibi mu kpini
ba gyii bamu inun mu naa fuu bamu öcaa.

20

Nsu kagbin

¹ Nuu n bila wu Ibwaaree kabcoo ku maa
kpilige ee lii svssu ee ba kase, yegé o su öbo
bunkyinsa lala mu nuu kui man su okaa mu
safu, ye agbeeleebei lala mu kubaa to.

² Nuu o naa kitaa kinanse píree dansa,
mu nuu o gye kinanse didaa mu. Mu i
gye Ibwaaree okisipu abee Sitaane mu, nuu
Ibwaaree kabcoo mu ñmina mu yila nsu
kagbin kulan.

³ Ibwaaree kabcoo mu taa mu tuu waa
öbo bunkyinsa lala mu to. Nuu o biri
mu su, taru su ke o man bila nye pina
asa kükwi-kükwi kase su, naa fuu nsu
kagbin mu öcaa. Imoo kamaa mu i dagaa
maa sajje mu saña gberée.

⁴ Nuu n wu nwuragya, nuu bamu nuu ba
te imoo su mu i gye bamu nuu Ibwaaree taa
kase su asin kigyii mu olon waa bamu
abaa to. Nuu n bila wu asa mu nuu ba lee
Yesu asin mu kaapu to mu, ye bamu nuu
ba towe Ibwaaree asin nuu ba tuje bamu
amu mu, bamu kala ana. Asa manja ba
man sun kadunbwë mu abee mu apoyito
ödakpa mu, nuu ba man kooz mu kakyule
mu bamu asikpui su abee bamu abaa su.
Nuu fale esa nimu ba bwii ba kyuna nkpa
to nuu ba maa Yesu ba gyii kuwura nsu
kagbin.

⁵ Kelewu kyinji nimu i gye kigyangkaasa.
(Nuu alewupu asansa mu hure ba man kyinji
ba nkpa to, amcoo nsu kagbin mu naa fuu
öcaa poysi.)

⁶ Kensi-gyii ye kumu ökon lala wuya
ana i gye bamu nuu ba tii kelewu kyinji
gyangkaasa mu su. Nuu lewu nyosapu mu
man bila o su olon bamu su. Amaa bee biti

ba baa, ba gye lbwaare ye Krisito aseepu, ke ba maa mu be gyii kuwura nsu kagbin.

Sitaane kimuuri

7 Nuu nsu kagbin mu kan fuu okaa mu, bee biti ba tigi Sitaane mu lui mu obu tiisa mu to.

8 Ke o kpee naa pina asa kukuui-kukwui mu nii ba bu kase su mu kpini. Isuwule nimu i gye Gogi maa Magogi. Sitaane ii biti o taa bamu kpini ba buga to, ke ba naa ko iko. Nuu ba kyo fee opu kono kikyafa.

9 Ba yaase kase su kpini bun kyaaboo lbwaare asa, ye kade lala mu nuu lbwaare ii biti mu. Amaa fulon lui susu ba kase su ba diye bamu nii ba kyaaboo lbwaare asa mu.

10 Nuu Sitaane mu nii o pina bamu mu, lbwaare kaboo mu taa mu tuu waa ferinwuta fulon mu to. Katin mu nii o wola taa kadonbwae ye bamu nii bee towe bee pina asa mu tuu waa mu. Bee biti ba gyii awurufo kayit-ko to, kakyuwape ye kagyanbwae kakpaa.

Katale laalaalvwae

11 Nuu n wu kuwura-gya fufuli lala ye omu nii o te kimu su. Susu ye kase i lui mu ansi su. Nuu oku man bila wu imu.

12 Nuu n wu alewupu mu nii ba gye asa kpare ye asansa, ba maa yile kuwura-gya mu ansi to. Nuu ba bugi iwole mu nii lbwaare kyvroc okumaa nimu awaasa waa to mu. Nuu ba bila bugi owole pupwe ku mu nii ki gye nkpa owole mu. Nuu lbwaare tale alewupu mu, taa bola lui kuto mu nii ba waa nii o kyvroc imu waa iwole mu to mu.

13 Nuu opu lee alewupu mu nii ba bu kumu to mu, nii lewu ye kamande gbaa i lee alewupu mu nii ba bu imu to mu. Nuu lbwaare tale okumaa nimu lui kuto mu nii o waa su.

14 Nuu ba tuu lewu ye kamande waa fulon yen-yen mu to. Fulon yen-yen nimu i gye lewu nyosapu mu.

15 Okumaa mu nii ba man kyvroc mu kiti waa nkpa owole mu to mu, ba tuu mu waa fulon yen-yen mu to.

21

Susu pupwe ye

Kase pupwe

1 Tutu nii n wu susu pupwe ye kase pupwe. Susu gyankpaasa ye kase gyankpaasa mu, i nyaa kyon nii opu man bila o bu to.

2 Nuu n wu Kade Kyurekyire mu nii ki gye Gyerusalem pupwe mu, ki maa kpilige ki lui lbwaare ase susu ki ba kase. Nuu lbwaare lonyo kimu yila fee okyiffo maa

lonyo mu n-yili nii o bvrcon o gyroo mu-kuli mu.

3 Nuu n nu obvle ku maa kuusi ee towe lui kuwura-gya mu su ye, "Nbunbu bire, lbwaare okyinakpa bu asa ase, nii ee biti o kyina bamu ase. Nuu bee biti ba baa ba gye mu asa. Ibwaare gbaa-gbaa ii biti o baa o bu bamu ase, nii mu ii biti o baa o gye bamu Ubwaare.

4 Mu ii biti o kpaye bamu ansikyu kpini lui bamu ansi su. Nuu lewu mee ye o baa o bu to, abee kiboota to abee kusu abee kayit-ko i mee ye i baa i bu to, lui fee ato didaa mu kpini i kyun."

5 Nuu emu nii o te kuwura-gya mu su mu towe ye, "N waa kvtc kymaa nimu kyvropwe!" Nuu o towe me ye, "Kyvroc nimu, lui fee fale asin nimu i gye kesintin, nii okumaa nimu i taale taa mu n-yili tuu mu su."

6 Nuu o bila towe me ye, "I love! Me i gye Alfa ye Omega mu. Imu kase i gye ye, Npiili ase ye laalaalwae. Okumaa mu nii bwlfo su mu mu, n biti n sa mu nkpa nkuy mu nii u li obvn kumu to, nii o mee ye o ka sehn.

7 Okumaa mu nii o ko gyii lui mu, ee biti o nye kusee immu lui me ase. Nuu n biti n baa n gye mu lbwaare, ke o baa o gye mi-bii.

8 Amaa afuupu ye bamu nii ba man koole gyii naa fuu okaa, ye bamu nii bee waa ineesi ye asa amoco, ye bamu nii bee waa kanyin ye kakyi biti kigyagaa ye bamu nii bee waa Sitaane adangana ye idakpa asunpu ye antijesa wuya ana mu kpini, bamu opula i gye ferinwuta fulon mu nii ki diye yen-yen mu to. Nuu kimu i gye lewu nyosapu."

Gyerusalem kade

pupwe mu

9 Nuu n wu lbwaare nbco asuno mu nii ba su ilape isuno, nii laalaalvwae igyerebi isuno i bola imu to mu, bamu to oku ba me ase ba towe me ye, "Ba, ke n kaapu fo Okyiffo mu. Kabulvpu mu nii o gye Yesu mu, mu-ka i gye Okyiffo mu."

10 Nuu lbwaare kaboo mu taa me kayaayu to, dili kpee kibiu lala ku kumu to legelege. Nuu o kaapu me kade kyurekyire mu nii ki gye Gyerusalem mu, ki maa kpilige ku lui lbwaare ase susu ku ba kase.

11 Ibwaare bonyaa mu yegge nii kade lala mu ku yajige su pilepile. Nuu kimu kujalage su du fee kubuu kpare mu nii bee tu ye gyasipa, nii ki bila ku ku to fee kilase mu.

12 Nuu ki su kibandiyelala, nii ki bu nswu, yegge ki su nbuno kudu anyo. Nuu lbwaare nbco kudu anyo aki ba te ba te nbuno mu nno ase. Nuu ba kyvroc Isirayi

nbuno kudu anyo mu atuu kuvulun-kulun gyaga kebuno kumaa nimu su kumaa kumu kitu.

¹³ Nu nbuno asa bu kyowee kilii, nu asa i bu kyowee otiyekpa, nu asa i bu adii su, nu asa i bu akpilige su.

¹⁴ Nu kade mu kibandiye gyan abuu kudu anyo mu nu i taa yii kase mu su, nu Kabulupu asunpu kudu anyo mu atuu nu ba kyowee gyaga abuu kudu anyo mu su.

¹⁵ Nu Ibwaaare kabco mu nu o towe me ase mu, su suwa kuto kaalasa, mu nu ee bitti o taa kala kade lala mu ye kumu nbuno ye kumu abandite.

¹⁶ Kade lala mu npes to ye kumu kase nswii to mu kpini gye kyeekyee. Nu Ibwaaare kabco mu maa taa kuto kaalasa kaala kade lala mu, i waa mayili kagbin kulun ye alifa anuu (1,500) soso nswii to. Nu kade mu kase to nswii abee npes to gbaa mu i gye kagbin kulun ye alifa anuu (1,500) kanin. Katin ku man kyo katin ku.

¹⁷ Nu o kaala kibandiye mu kisuita nu i waa ayaa tantan anyo ye kudu asiye. Nyimisa akaala-bi nu Ibwaaare kabco mu taa kaala kanin.

Gyerusalem pupwe mu odan

¹⁸ Nu gyasipa abuu kpare nu ba taa pooyi kibandiye mu, nu suwa nu ba taa pooyi kade mu, yege ku nyalige to fee kilase.

¹⁹ Nu ba taa abuu nyalgesa kpare kudu anyo yii kibandiye mu kase. Kubuu gyankpaasa mu bee tu kumu ye gyasipa, kuyosapu mu bee tu kumu ye safire, kusasapu mu bee tu kumu ye agate, kinasapu mu bee tu kumu ye emeradi,

²⁰ nu kunusapu mu bee tu kumu ye oniki, kisiyesapu mu bee tu kumu ye kaneliyan, kusunosapu mu bee tu kumu ye kirisoliti, nu kiburuwasapu mu bee tu kumu ye berili, nu kikpanosapu mu bee tu kumu ye topasi, nu kudusapu mu bee tu kumu ye kirisopasi, nu kudu okusapu mu bee tu kumu ye yasinti, nu kudu anyosapu mu moobee tu kumu ye ametisi.

²¹ Nu ogyalin agyili kpare kudu anyo nu ba taa waa nbuno kudu anyo mu. Kokumaa nimu maa kumu kigyibi. Nu suwa nu ba taa waa kigbenbi mu nu ki de kade lala mu to, ku nyalige to fee kilase.

²² Nu n man wu kabwaare-sunkpa aye ku kade lala mu to, lu fee Ionyiripe Ibwaaare maa Kabulupu Yesu mu, bamu i bu tuto nu asa ba sun bamu.

²³ Nu i man tiri fee kyowee abee obwaayi o lu kade lala mu su, lu fee Ibwaaare bonyaa mu iu nyalige kumu su. Nu Kabulupu mu i gye kumu fitila.

²⁴ Nu dulinyaa to asa kuvwii-kuvwii bee biti ba nate fitila mu to, nu kase su awura

bee biti ba taa bamu bonyaa ba kade mu to.

²⁵ Nu kade lala mu nbuno i messe ye i tii kakaaku kpaa, lu fee kagyanbwae ki man bila ki bu tuto.

²⁶ Nu dulinyaa to asa kuvwii-kuvwii mu, bee biti ba taa bamu bonyaa ye beeere ba kumu to.

²⁷ Amaa ineesi ato ake abee okumaa mu nu ee waa ipeeli-sin abee ee tin atunesa, messe ye o nye loo tuto. Amaa bamu nu ba kyowee bonyaa to wa Kabulupu mu nkpa swole mu to nkoon ii biti ba nye loo tuto.

22

Nkpa ewon

¹ Toto nu Ibwaaare kabco mu kaapu me obon mu nu kumu nkyu i sa nkpa, nu i nyalige fee kilase mu. Nu i lu i kyon Ibwaaare maa mu Kabulupu mu kuwura-gya mu kase.

² Obon mu boda kigbenbi lala mu nu ki bu kade mu nsana-nsana mu su. Nu nkpa oyu mu yile obon mu benbe ye benbe. Nu kui soyi abi kuvwii-kuvwii kudu anyo kesu to, nu obwaayi kumaa nimu ki maa kumu abi soyisa. Nu oyu maja afatee i kye sandendemande alobi kpini.

³ Nu kuto kumaa mu nu Ibwaaare towe kumu nno mu, man bila ye ku baa ki bu kade lala maja to. Amaa Ibwaaare maa mu Kabulupu mu kuwura-gya mu ii biti i baa i bu tuto, ke mu ayaafole ba sun mu.

⁴ Bee biti ba wu mu ansi to, ke mu kitu ki baa ki gyan bamu asikpiu su.

⁵ Nu kagyanbwae man bila o bu to, nu ba man bila ye bee biti fitila abee kyowee i baa i ku to. Lu fee Ionyiripe Ibwaaare ii biti o yege i baa i ku to sa bamu. Ke be gyii kuwura kapkaa.

⁶ Toto nu Ibwaaare kabco mu towe me ye, "Asin mu nu fu nu fale, i gye kesintin nu okumaa i taale taa mu n-yii tuo mu su. Ionyiripe Ibwaaare mu nu ee taa mu Kayaayu ee sa atewepu mu, i sun mu kabco ye o ba kaapu mu ayaafole ato mu nu i dagaa i ba waa bilen."

Yesu kibwii-ba mu

⁷ Nu Yesu towe ye, "Fan nu! N biti n ba bilen. Bamu nu bee buu Ibwaaare asinlee kaapusa mu nu i bu ɔwole nimu to mu, Ibwaaare ii biti o waa bamu kusee!"

⁸ Me, Gyon, i gye oso mu nu n nu, nu n wu fale ato nimu kpini. Nu saja mu nu n nu nu n wu inimu kpini lowe mu, n munja Ibwaaare kabco mu nu o lee inimu ee kaapu me mu ayaa to, fee n sun mu.

⁹ Amaa o towe me ye, "Man waa kanin! Maa fb, ye fb tomaa ana Ibwaaare atewepu mu ye bamu nu ba buu asin mu nu i bu ɔwole nimu to mu, ane kpini an gye mu

kusun asunpu nii. Muja sun Ibwaare nkvn!"

¹⁰ Toto nii o towe me ye, "Man taa Ibwaare asinlee kaaposa mu nii i bu owole nimu to mu baala, lii fee fale ato nimu ii biti i waa bilen.

¹¹ Fan yeges omu nii ee waa alibi mu, o kyaga su ee waa alibi. Nu omu nii ee waa ineesi ato mu, o kyaga su ee waa ineesi ato. Nu omu nii ee waa adanbirasa mu, o kyaga su ee waa adanbirasa. Nu omu nii o du kyirekyire mu, o kyaga su o du kyirekyire."

¹² Nu Yesu towe ye, "Kii! N biti n ba bilen, n biti n taa me kuko ba. Ke n ba ka okumaa nimu li kusun mu nii o waa mu sv."

¹³ Me i gye Alifa ye Omega, Ogyankpaaru ye Kamaa wuya, Npilli ase wuya ye Laalaalwwe wuya."

¹⁴ Bamu nii ba fwu bamu ato bunsa, ke ba nye nkpa oyu mu abi gyii, ke ba bila nye okpa bolla kewusuno mu loo kade lala mu to mu, bamu ii gyii okon.

¹⁵ Bamu nii bee waa ipeeli-sin ye bamu nii bee waa Sitaane adangana ye bamu nii waa kanyin ye kakyi biti kigyagaa, ye asa amoopu ye idakpa asunpu ye bamu nii bee biti antijesa kitin mu, bamu ii biti ba sii kade mu nbwama mu.

¹⁶ "Me, Yesu, i sun me kaboo ye o ba lee fale asin nimu towe fane, mu nii fan gye me kubu-kubu mu. N li Owura Dawidi kanan to, nu Owura Dawidi kanaana-bii i gye me. Nu n gye Nyenyenfuu Kikyikpebi mu nii kii njmaje to mu."

¹⁷ Nu Ibwaare Kayaayu mu maa Okuyifo mu ba ye, "Ba!" Nu okumaa mu nii ee nu fale asin nimu gbaa i towe ye, "Ba!" Okumaa mu nii bulifio u mco mu mu, o ba. Nu okumaa mu nii ee biti mu, o ba koole nkpa nkyu mu, o mae ye o ka sehn.

¹⁸ Me Gyon, n da okumaa nimu kumu to ye, omu nii o nu Ibwaare asinlee kaaposa lii owole nimu to, nu oku kan taa asin aku tii imu sv mu, Ibwaare ii biti o taa igyerebi mu nii ba towe imu asin owole nimu to mu, tii mu kusv hite sv.

¹⁹ Nu oku kan lee asin aku li Ibwaare asinlee kaaposa owole nimu to mu, Ibwaare ii biti o lee mu ogiyikpa lii nkpa oyu mu ase ye Ibwaare kade mu nii ba towe kumu asin owole nimu to mu.

²⁰ Omu nii ee gyii asin nimu kpini kesintin mu towe ye, "I gye kesintin! N biti n ba bilen." Nu n towe ye, i waa kanin.

Ba, Onyiripe Yesu!

²¹ Onyiripe Yesu kabwaala mu ki baa ki bu Ibwaare asa kpini ase. I waa kanin.